

Κ.Φ.ΣΚΟΚΟΣ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

1912

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psikiatrike Apotetizic Disposias Istoric
Restrictions apply.

Γ. Παριζοπουλος

1912

Βιβλ. εισαγωγής

αριθ.

5102.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psikiapo Apothetrio Dimosias

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Restrictions apply.

ΚΩΝΣΤ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ

ΕΘΝΙΚΟΝ
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1912

ΕΤΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΩΝ
[ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ]

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ "ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ," ΟΔΟΣ ΑΡΑΧΩΒΗΣ 8

1912

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiaiko Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΧΡΥΣΟΔΕΤΟΝ

Φρ. 5 $\frac{1}{2}$ διὰ τὴν Ἑλλάδα — Φρ. 6 διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν

ΑΠΟΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΑΣΦΑΛΩΣ
εἰς πάντα ἐμβάζοντα τὸ ἀντίτιμον

Πρὸς τὸν Κύριον

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΝ

Ἀραχώβης 8

Εἰς Ἀθήνας

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1912

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ		ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 10 ἡ νύξ 14		Ἡμέρ. 29. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 11 ἡ νύξ 13	
Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ὑδροχόον		Ὁ Ἥλιος εἰς τοὺς Ἰχθῦς	
1 K	Περίτομή καὶ Βασιλείου τοῦ Μεγάλου.	1 T	Τρύφωνος μάρτυρος.
2 Δ	Προεόρτια τῶν Θεοφαν. Σιλβέστρου Πάπα Ρώμης.	2 Π	Ἡ Ὑπαπαντή τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησ. Χριστοῦ.
3 T	Μαλαχίου Προφ. καὶ Γορδίου μ.	3 Π	Συμεὼν τοῦ Θεοδόχου καὶ Ἀννης τῆς Προφῆτιδας.
4 T	Ἡ Συναξίς τῶν 70 Ἀποστόλων.	4 Σ	Ἰαδώρου ὁσ. τοῦ Πηλουσιώτου.
5 Π	Παραμονὴ τῶν Θεοφανείων καὶ Θεοπέμπτου (Νηστεία).	5 K	Τῆς Τυρινῆς. Ἀγάθης μάρτυρος.
6 Π	Τὰ Ἁγία Θεοφάνεια.	6 Δ	Βουκόλου ἐπ. Σμύρνης, Φωτίου Πατριάρχου Κ/πόλεως καὶ Ἰουλιανοῦ.
7 Σ	Ἡ Συναξίς τοῦ Προφ. Προδρ. καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου.	7 T	Παρθενίου ἐπ. Λαμψάκου καὶ Κοσμά ὁσίου.
8 K	Κύρου τοῦ Ἀττικοῦ μάρτ., Δομνίης τῆς ὁσίας.	8 T	Θεοδώρου τοῦ Στρατηγ., Ζαχαρίου τοῦ προφ., Μάρθας καὶ Μαρίας μαρτύρων.
9 Δ	Πολυεύκτου μάρτ. καὶ Εὐστρατίου τοῦ θαυματουργοῦ.	9 Π	Νικηφόρου μάρτυρος.
10 T	Γρηγορίου ἐπισκόπ. Νύσσης καὶ Δομετιανοῦ.	10 Π	Χαραλάμπους ἱερομάρτυρος.
11 T	Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου καὶ Ἀγαπίου.	11 Σ	Βλασίου ἱερομ. καὶ Θεοδώρας τῆς βυσαλίσσης.
12 Π	Τατιανῆς μάρτ.	12 K	Τῆς Ὁρθοδοξίας. Μελετίου ἀρχιεπ. Ἀντιοχείας.
13 Π	Ἐρμούλου καὶ Στρατονίκου μάρ.	13 Δ	Μαρτινιανοῦ ὁσ. καὶ Ἐδολογίου.
14 Σ	Τῶν ἐν Σινᾷ καὶ Ραϊθῷ ἀναγερθέντων Πατέρων.	14 T	Τοῦ ἁγ. μεγαλομάρτ. Θεοδώρου τοῦ Τύρωνος.
15 K	Τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου. Ἀρχῆ Τριφῶ. Παύλου Θηβ., Ἰωάννου Καλυβ.	15 T	Ὀνησίμου τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐσεβίου.
16 Δ	Προσκύνησις τῆς τιμ. Ἀλύσεως τοῦ Ἀποστ. Πέτρου.	16 Π	Παμφίλου μάρτυρος.
17 T	Τοῦ ὁσ. Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλ.	17 Π	Τῆς ἁγίας Μαρταίας.
18 T	Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας.	18 Σ	Λέοντος Πάπα Ρώμης καὶ Ἀγαπητοῦ τοῦ ὁσίου.
19 Π	Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου καὶ Ἀρσενίου Κερκύρας.	19 K	Β' τῶν Νηστειῶν. Ἀρχιπ. καὶ Φιλίππου Ἀποστόλ.
20 Π	Τοῦ ὁσ. καὶ θεοφ. Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου.	20 Δ	Λέοντος ἐπισκόπου Κατάνης.
21 Σ	Μαξίμου ὁσίου, Νεοφύτου καὶ Ἀγνῆς μαρτύρων.	21 T	Τιμοθέου τοῦ ἐν Συμβόλοις, Εὐσταθίου πατρ. Ἀντιοχείας.
22 K	Τοῦ Ἀσώτου. Τιμοθέου Ἀπ. καὶ Ἀναστασίου ὁσίου.	22 T	Ἡ εὐρεσις τῶν λειψάνων τῶν ἐν τοῖς Εὐγενίαις μάρτ. καὶ τῆς ἁγ. Ἀνθοῦσης.
23 Δ	Κλήμεντος ἱερομάρτ. καὶ Ἀγαθαγγέλου μάρτ.	23 Π	Πολυκάρπου ἐπισκ. Σμύρνης.
24 T	Ξένης τῆς ὁσίας, Ἐρμογένης Μάμαντος.	24 Π	Ἡ α' καὶ β' εὐρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
25 T	Τοῦ ἁγ. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγ.	25 Σ	Ταρσίου Κων πόλεως καὶ τοῦ ἁγ. Ἀλεξάνδρου.
26 Π	Ξενοφώντος ὁσ. καὶ Ἀνανίου.	26 K	Τῆς Σταυροπροσκυνήσεως. Πορφυρίου ἐπ. καὶ Φωτεινῆς μάρτ.
27 Π	Ἀνακομιδῇ λειψ. Ἰω. Χρυσοστ.	27 Δ	Προσκοπίου τοῦ ὁμολογητοῦ.
28 Σ	Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, Παλλαδίου.	28 T	Βασιλείου τοῦ ὁμ. καὶ Νέστορος.
29 K	Τῆς Ἀπόκρεω. Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψ. Γρηγορίου ἱερ.	29 T	Κασσιανοῦ τοῦ Ῥωμαίου.
30 Δ	Τῶν 3 ἱερ. Βασ. Γρηγ. Χρυσοστ.		
31 T	Κύρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναγ.		

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1912

ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 12 ἡ νύξ 12 Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Κριόν	Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 13 ἡ νύξ 11 Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ταύρον
<p>1 Π Εὐδοκίας δόσιμ. καὶ Δομνίκης.</p> <p>2 Π Ἡσυχίου τοῦ Συγκλητικοῦ καὶ Ἀνδρονίκου.</p> <p>3 Σ Εὐτροπίου μ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.</p> <p>4 Κ Δ' τῶν Νηστειῶν. Γερασίου ὁσ. τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ.</p> <p>5 Δ Κόνωνος μάρτυρος.</p> <p>6 Τ Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μαρτ.</p> <p>7 Τ Τῶν ἐν Χερσῶνι ἱερομαρτ.</p> <p>8 Π Θεοφυλάκτου ἐπ. Νικομηδείας.</p> <p>9 Π Τῶν ἁγίων 40 Μαρτύρων.</p> <p>10 Σ Κωδράτου μάρ. καὶ Ἀναστασίας τῆς Πατρικίας.</p> <p>11 Κ Ε' τῶν Νηστειῶν. Σωφρονίου Πατρ. Ἱεροσολύμων.</p> <p>12 Δ Θεοφάνους τοῦ ὁσ. καὶ Γρηγορίου Πάπα Ρώμης.</p> <p>13 Τ Νικηφόρου Κων/λεως καὶ Χριστίνης.</p> <p>14 Τ Βενεδίκτου τοῦ δόσιμ.</p> <p>15 Π Ἀγαπίου μ. καὶ Ἀριστοβούλου.</p> <p>16 Π Σαβίνου μάρ. καὶ Χριστοδοῦλου ἐν Πάμφ.</p> <p>17 Σ Τοῦ Λαζάρου. Ἀλεξίου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ.</p> <p>18 Κ Τῶν Βαίων. Κυρίλλου ἀρχ. Ἱεροσολύμων.</p> <p>19 Δ Μ. Δευτέρᾳ. Χρυσάνθου καὶ Δαρείας μαρτύρων.</p> <p>20 Τ Μ. Τρίτῃ. Τῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Σάββα ἀναιρ. ὁσ. Πατέρων.</p> <p>21 Τ Μ. Τετάρτῃ. Ἰακώβου τοῦ ὁμολογητοῦ.</p> <p>22 Π Μ. Πέμπτῃ. Βασιλείου ἱερομ. ἐπισκ. Ἀγκύρας.</p> <p>23 Π Μ. Παρασκευῇ. Νίκωνος ὁσ. καὶ τῶν 199 μαθητῶν αὐτοῦ.</p> <p>24 Σ Μ. Σάββατον. Ζαχαρίου τοῦ δόσιμ.</p> <p>25 Κ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ. Εὐαγγελισμός τῆς Θεοτόκου.</p> <p>26 Δ Ἡ Σύναις τοῦ Ἀρχ. Γαβριήλ.</p> <p>27 Τ Ματθῶννης τῆς ἐν Θεσσαλονικῇ.</p> <p>28 Τ Ἰλαρίωνος δόσιμ τοῦ νέου.</p> <p>29 Π Μάρκου ἐπισκ. Ἀρεθουσίων.</p> <p>30 Π Γῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Ἰωάννου τοῦ Συγγραφέως τῆς Κλίμακος τοῦ δόσιμ.</p> <p>31 Σ Ὑπατίου ἱερομ. ἐπισκ. Γαγγρῶν καὶ Ἀνακίου.</p>	<p>1 Κ Τοῦ Θωμᾶ. Μαρίας ὁσ. τῆς Αἰγυπτίας.</p> <p>2 Δ Τίτου ὁσ. τοῦ θαυματουργοῦ.</p> <p>3 Τ Νικήτα ἡγουμ. Μηδικίου, Ἰωσήφ ὁμολογάρου.</p> <p>4 Τ Γεωργίου τοῦ ἐν Μαλεῷ καὶ Πλάτωνος.</p> <p>5 Π Κλαυδίου μ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.</p> <p>6 Π Εὐτυχίου Κωνσταντινουπόλεως.</p> <p>7 Σ Καλλιοπίου μάρτ. καὶ Γεωργίου ἐπ. Μιτυλήνης.</p> <p>8 Κ Τῶν Μυροφόρων. Ἡρωδίωνος τοῦ Ἀποστόλου.</p> <p>9 Δ Εὐφρυχίου μάρτ.</p> <p>10 Τ Τερεντίου μάρτ.</p> <p>11 Τ Ἀντίπα ἐπισκ. Περγάμου.</p> <p>12 Π Βασίλειου ἐπισκ. Παρίου.</p> <p>13 Π Μαρτίνου Πάπα Ρώμης.</p> <p>14 Σ Ἀριστάρχου ἀποστόλου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.</p> <p>15 Κ Τοῦ Παραλύτου. Κρήσκεντος μάρτ. καὶ Λεωνίδου.</p> <p>16 Δ Ἀγάπης, Εὐρήνης, Χιονίας μαρ.</p> <p>17 Τ Συμεῶν τοῦ ἐν Περσίδι.</p> <p>18 Τ Τῆς Μεσοπεντηκοστῆς. Ἰωάννου ὁσ. καὶ Ἰωάννου νεομ. τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.</p> <p>19 Π Παφνουτίου ἱερομάρτυρος καὶ Τρύφωνος.</p> <p>20 Π Θεοδώρου τοῦ Τριγινᾶ.</p> <p>21 Σ Ἰανουαρίου ἱερομ. καὶ Ἀλεξάνδρας τῆς βασιλίσσης.</p> <p>22 Κ Θεοδώρου τοῦ Συκεώτου.</p> <p>23 Δ Τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου.</p> <p>24 Τ Ἐλισάβετ τῆς θαυμ. καὶ Σάββα τοῦ στρατηλάτου.</p> <p>25 Τ Τοῦ ἁγ. Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου.</p> <p>26 Π Βασίλειος ἐπισκ. Ἀμασείας.</p> <p>27 Π Συμεῶν ἱερομάρτυρ. συγγενεὺς τοῦ Κυρίου.</p> <p>28 Σ Τῶν ἐν Κυζικῇ 9 μαρτ. Μέμνωρος τοῦ θαυματουργοῦ.</p> <p>29 Κ Τῶν ἁγίων Θεοφόρων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Οἰκ. Συνόδου. Ἰωάννου καὶ Σωσιπάρχου τῶν Ἀποστόλων.</p> <p>30 Δ Ἰακώβου τοῦ ἀποστ. ἀδελφοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.</p>

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1912

ΜΑΪΟΣ

Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 14 ἡ νύξ 10
 Ὁ Ὁρῖος εἰς τοὺς Διδύμους

ΙΟΥΝΙΟΣ

Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 15 ἡ νύξ 9
 Ὁ Ὁρῖος εἰς τὸν Καρκίνον

1	T	Ἱερρεμίου τοῦ προφήτου.
2	T	Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάν. Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου.
3	Π	Τῆς Ἀναλήψεως. Τιμοθέου καὶ Μαύρας μαρτ.
4	Π	Πελαγίας τῆς ὁσιομάρτ.
5	Σ	Εὐφροσύνης τῆς μεγαλομαρτ.
6	K	Τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Οἰκ. Συνόδου. Ἰωβ τοῦ πολυάθλου.
7	Δ	Ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν οὐρ. φαν. σιμ. τοῦ Σταυροῦ ἐν Ἱεροσ.
8	T	Τοῦ ἁγ. Ἀποστ. καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.
9	T	Ἀρσενίου τοῦ Μεγάλου.
10	Π	Ἡσαίου τοῦ προφήτου, Χριστοφόρου μάρτυρος.
11	Π	Σίμωνος Ἀποστ. τοῦ Ζηλωτοῦ.
12	Σ	Ἐγκαίνια τῆς Κων/πόλεως καὶ Μωκίου ἱερομ.
13	K	Ψυχασάββατον. Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κων/πόλεως καὶ Ἐπιφανίου ἐπισκ. Κύπρου.
14	Δ	Τῆς Πεντηκοστῆς. Γλυκερίας μάρτυρος καὶ Σεργίου.
15	T	Τῆς Ἀγίας Τριάδος. Ἰσιδώρου μάρτυρος τοῦ ἐν Χίῳ.
16	T	Παχωμίου ὁσίου τοῦ Μεγάλου καὶ Ἀχιλλέως Λαρίσης.
17	T	Θεοδώρου ὁσ. τοῦ Ἁγισμένου.
18	Π	Ἀνδρονίκου καὶ Ἰουλίας ἀποστ.
19	Π	Πέτρου καὶ Διονυσίου μαρτ.
20	Σ	Πατρικίου Προύσης ἱερομ.
21	K	Τῶν ἁγίων Πάντων. Θαλλελαίου μαρτ.
22	Δ	Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης ἱεροσπόλων.
23	T	Βασίλειου μαρτ.
24	Π	Μιχαὴλ ἐπισκ. Συνάδων.
25	Π	Συμεὼν τοῦ ἐν Θανμαστῷ ὄρει.
26	Σ	Ἡ γ' εὐρεσις τῆς τιμ. Κεφαλῆς Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.
27	K	Κάρπου τοῦ Ἀποστόλου.
28	Δ	Ἑλλάδιου ἱερομαρτ.
29	T	Εὐτυχούς ἐπισκ. Μελιτινῆς.
30	T	Θεοδοσίας μάρτ.
31	Π	Ἰσαὰκ ἐκ τῆς Μον. Δαλμάτων.

1	Π	Ἰουστίνου μάρτυρος τοῦ Φιλοσόφου.
2	Σ	Νικηφόρου τοῦ ὁμολογητοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
3	K	Λουκιανοῦ μάρτ.
4	Δ	Μητροφάνους ἀρχιεπισκ. Κωνσταντινουπόλεως.
5	T	Δωροθέου ἐπισκ.
6	T	Ἰλαρίωνος τοῦ θαυματ.
7	Π	Θεοδότου ἱερομονάχου τοῦ ἐν Ἀγκύρᾳ.
8	Π	Ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου καὶ τῆς ἁγίας Καλλιόπης.
9	Σ	Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας.
10	K	Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀντωνίνης.
11	Δ	Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβᾳ τῶν Ἀποστόλων.
12	T	Ὀνούφριου ἁγίου καὶ Πέτρου τοῦ ἁγίου.
13	T	Ἀκυλίνης μαρτ.
14	Π	Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου καὶ Μεθοδίου ἀρχιεπισκ. Κωνσταντινουπόλεως.
15	Π	Ἀμῶς τοῦ προφήτου.
16	Σ	Τύχωνος ἐπισκ. Ἀμαθοῦντος.
17	K	Ἰσαύρου, Μανουήλ, Σεβέλ καὶ Ἰσαὴλ μαρτ.
18	Δ	Λεοντίου μαρτ. καὶ Θεοδοῦλου.
19	T	Ἰούδα τοῦ Ἀποστόλου, Παΐσιου τοῦ Μεγάλου.
20	T	Μεθοδίου ἐπισκ. Τατάρων.
21	Π	Ἰουλιανῶν τοῦ Ταρσεῶς.
22	Π	Εὐσεβίου ἱερομάρτ. ἐπισκόπου Σαμοσάτων.
23	Σ	Ἀγριππίνης μάρτυρος καὶ Ἀριστοκλεούς.
24	K	Τὸ Γενέθλιον τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου.
25	Δ	Φεβρωνίας ὁσιομάρτ.
26	T	Δαβὶδ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ.
27	T	Σαμῶν τοῦ Ξενοδόχου.
28	Π	Ἡ Ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων ἁγ. Ἀναργύρων Κύρου καὶ Ἰωάννου.
29	Π	Τῶν Κορυφίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.
30	Σ	Ἡ Συναξίς τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiaki Apothetirio Dimosias I
 Restrictions apply.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1912

ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 14 ἡ νύξ 10 Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Λέοντα	Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 13 ἡ νύξ 11 Ὁ ἥλιος εἰς τὴν Παρθένον
<p>1 K Τῶν ἁγ. καὶ θαυματ. Ἀναργ. Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ.</p> <p>2 Δ Ἡ κατάθεσις τῆς τιμ. ἐσθ. τῆς Θεοτόκου ἐν Βλαγγέραις.</p> <p>3 T Ὑακίνθου μάρτυρος καὶ Διομήδους.</p> <p>4 T Ἀνδρέου ἐπισκόπ. Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμ.</p> <p>5 Π Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἀθῶ ὁσ. καὶ Λαμπαδοῦ τοῦ θαυματ.</p> <p>6 Π Σισῶν ὁσ. τοῦ Μεγάλου.</p> <p>7 Σ Κυριακῆς μεγ. ἰλμ., Εὐαγγέλου.</p> <p>8 K Προκοπίου μεγαλομάρτ.</p> <p>9 Δ Παγκρατίου ἐπ. Ταυρομενίας.</p> <p>10 T Τῶν ἐν Νικοπόλει τῆς Ἀρμενίας 45 Μαρτ.</p> <p>11 T Εὐφημίας μεγαλομάρτ. ὅτε τὸν ὄρον ἐπεκύρωσε.</p> <p>12 Π Προκλου καὶ Ἰλαρίου μαρτ., Βερνίκης μαρτ.</p> <p>13 Π Ἡ Συναξις τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.</p> <p>14 Σ Ἀκύλα τοῦ Ἀποστ. καὶ Ἰωσήφ Θεσσαλονίκης.</p> <p>15 K Κηρύκου καὶ Ἰουλίτης μαρτ.</p> <p>16 Δ Ἀθηνογένους ἱερομάρτ.</p> <p>17 T Μαρίνης τῆς μεγαλομάρτ.</p> <p>18 T Αἰμιλιανοῦ καὶ Οὐαλεντίνης μ.</p> <p>19 Π Μακρίνης καὶ Δίου τῶν ὁσίων.</p> <p>20 Π Τοῦ ἁγ. ἐνδόξου προφ. Ἡλιοῦ τοῦ Θεσβίου.</p> <p>21 Σ Συμεῶν τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ καὶ Ἰωάννου τοῦ συνασκητοῦ αὐτοῦ.</p> <p>22 K Μαρίας Μυροφόρ. τῆς Μαγδαληνῆς.</p> <p>23 Δ Φωκά ἱερομάρτυρ. καὶ Ἰζεκιήλ τοῦ προφήτου.</p> <p>24 T Χοιστίνης μεγαλομάρτ.</p> <p>25 T Ἡ Κοίμησις τῆς ἁγ. Ἀννης.</p> <p>26 Π Τῆς ἁγίας Παρασκευῆς καὶ τοῦ ἁγ. Ἐρμούλου.</p> <p>27 Π Τοῦ ἁγ. μεγαλομάρτ. καὶ λαματικού Παντελεήμονος.</p> <p>28 Σ Προχώραν καὶ Νικάνορος τῶν Ἀποστόλων.</p> <p>29 K Καλλινίκου καὶ Θεοδότῃς μαρ.</p> <p>30 Δ Σύλα, Σιλουανῶν, Κρήσκεντος καὶ Ἀνδρονίκου τῶν Ἀποστόλων ἐκ τῶν 70.</p> <p>31 T Εὐδοκίμου τοῦ Δικαίου.</p>	<p>1 T Ἡ πρόοδ. τοῦ Σταυροῦ. Μνήμη τῶν 7 Παίδων Μακαβαίων τῆς μητρὸς αὐτῶν καὶ διδασκάλου τῶν.</p> <p>2 Π Ἀνακομιδῇ τοῦ λειψ. τοῦ πρωτομ. Στεφάνου.</p> <p>3 Π Ἰσαακίου, Δαλμάτου καὶ Φαύστου τῶν ὁσίων.</p> <p>4 Σ Τῶν ἐν Ἐφέσῳ ἁγίων ἐπὶ Παιδων.</p> <p>5 K Εὐσεβίου καὶ Νόνας μαρτ.</p> <p>6 Δ Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Κυρ. Ἰησ. Χριστοῦ.</p> <p>7 T Δομετίου ὁσιομάρτ. καὶ Ἀστερίου.</p> <p>8 T Αἰμιλιανοῦ ἐπισκ. Κυζίκου τοῦ ὁμολογ. καὶ Μύρωνος.</p> <p>9 Π Μαθθία τοῦ Ἀποστόλου.</p> <p>10 Π Λαυρεντίου μ. καὶ Ἰππολύτου.</p> <p>11 Σ Εὐπλου μαρτ. τοῦ Διακόνου.</p> <p>12 K φωτίου καὶ Ἀνικίτου μαρτ.</p> <p>13 Δ Μαξίμου τοῦ ὁμολογ. Εὐδοκίας, Εἰρήνης.</p> <p>14 T Μιχαίου τοῦ προφ.</p> <p>15 T Ἡ Κοίμησις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.</p> <p>16 Π Τοῦ ἁγίου Μανθλίου ἥτοι ἡ ἀνακομιδῇ τῆς ἀχειροποιήτου εἰκόνης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διομήδους.</p> <p>17 Π Μύρωνος καὶ Στράτωνος μαρτ.</p> <p>18 Σ Φλώρου καὶ Λαύρου μαρτ.</p> <p>19 K Ἀνδρέου τοῦ Στρατηλάτ. μαρ.</p> <p>20 Δ Σαμονήλ τοῦ προφ. καὶ τῶν ἐν Βιζύῃ 37 μαρτ.</p> <p>21 T Θαδδαίου τοῦ ἀποστόλου καὶ Βάσσης μαρτ.</p> <p>22 T Ἀγαθονίκου μ. καὶ Εἰρηναίου.</p> <p>23 Π Λούπου μαρτ. καὶ Καλλινίκου.</p> <p>24 Π Εὐτυχίου ἱερομάρτ.</p> <p>25 Σ Τῶν ἀποστ. Βαρθολομαίου καὶ Τίτου ἐπισκ. Κρήτης.</p> <p>26 K Ἀδριανῶν καὶ Ναταλίας μαρτ.</p> <p>27 Δ Ποιμένος τοῦ ὁσίου.</p> <p>28 T Μωϋσέως ὁσίου τοῦ Αἰθίοπος.</p> <p>29 T Ἡ ἀποτομὴ τῆς τιμ. Κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου (Νηστεία).</p> <p>30 Π Ἀλεξάνδρου, Ἰωάννου καὶ Παύλου ἀρχιεπ. Κων/πόλεως.</p> <p>31 Π Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας Ζώνης τῆς Θεοτόκου.</p>

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1912

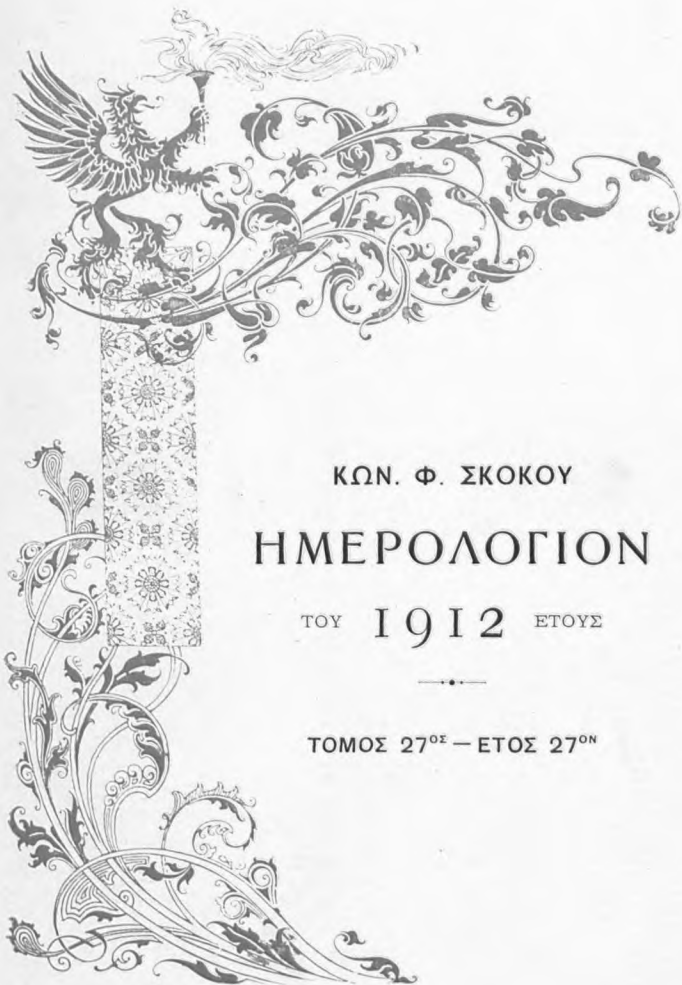
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ		ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	
Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 12 ἡ νύξ 12		Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 11 ἡ νύξ 13	
Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ζυγὸν		Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Σκορπιὸν	
1 Σ	Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου. Συμεὼν τοῦ Στυλῖτου καὶ Σύναξ. τῆς Θεοτόκου τῶν Μιασηνῶν.	1 Δ	Ἀνανίου τοῦ ἀποστ. καὶ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ.
2 Κ	Μάμαντος μάρτ. καὶ Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ.	2 Τ	Κυπριανοῦ ἱερομάρτ. καὶ Ἰουστίνης μάρτ.
3 Δ	Ἀνθίμου Νικομηδείας ἱερομ.	3 Τ	Διονυσίου ἱερομάρτ. τοῦ Ἀρεοπαγίτου.
4 Τ	Βαβύλα Ἀντιοχείας ἱερομ. καὶ Μωϋσέως τοῦ προφ.	4 Π	Ἱεροθέου ἐπισκ. Ἀθηνῶν.
5 Τ	Ζαχαρίου τοῦ προφ.	5 Π	Χαριτίνης μάρτ.
6 Π	Ἡ ἀνάμν. θαύμ. τοῦ Ταξιάρχ. Μιχαὴλ ἐν Χόαναις.	6 Σ	Θωμᾶ τοῦ ἀποστ.
7 Π	Σώζοντος μάρτ.	7 Κ	Σεργίου καὶ Βάχχου τῶν μαρτ., Πολυχρονίου.
8 Σ	Τὸ Γενέθλιον τῆς Θεοτόκου.	8 Δ	Πελαγίας τῆς ὁσίας.
9 Κ	Τῶν Θεοπατόρων Ἰωακεῖμ καὶ Ἀννης.	9 Τ	Ἰακώβου Ἀλφαίου τοῦ ἀποστ.
10 Δ	Μηνοδώρας, Μητροδώρας καὶ Νυμφοδώρας μαρτ.	10 Τ	Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου ἐνὸς τῶν ἐπτά διακόνων καὶ Θεοφάνους τοῦ ὁσ.
11 Τ	Θεοδώρας τῆς ὁσίας, Εὐσταθίας μάρτ.	11 Π	Πρόβου, Ταράχου καὶ Ἀνδρονίκου τῶν μαρτ.
12 Τ	Αὐτονόμου ἱερομάρτ.	12 Π	Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας μαρ.
13 Π	Τὰ ἐγκ. τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσ. Κορνηλίου ἑκατ.	13 Σ	Κάρπου, Παπύλου, Ἀγαθοδώρου καὶ Ἀγαθονίκης μαρτ.
14 Π	Ἡ Ὑψώσις τοῦ Τιμ. καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ.	14 Κ	Τῶν Ἀγίων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Ζ' Οἰκ. Συνόδου.
15 Σ	Νικήτα μάρτ. Φιλοθέου ὁσ.	15 Δ	Λουκιανοῦ μάρτ.
16 Κ	Εὐφημίας μεγαλομάρτ.	16 Τ	Λογγίνου τοῦ ἑκατοντάρχου καὶ μαρτυρος.
17 Δ	Σοφίας μάρτ. καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς Πίστews, Ἑλπίδος καὶ Ἀγάπης.	17 Τ	ᾨσῆ τοῦ προφ. καὶ Ἀνδρέου τοῦ ὁσιομάρτ.
18 Τ	Εὐμενίου Γορτύνης τοῦ θαυματουργοῦ, Ἀριάδνης μάρτ.	18 Π	Λουκᾶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.
19 Τ	Τροφίμου μάρτυρ., Σαββατίου, Δορυμέδοντος.	19 Π	Ἰωὴλ τοῦ προφήτου. Οὐάρου μάρτυρος.
20 Π	Εὐσταθίου μεγαλομάρτ.	20 Σ	Ἀρτεμίου μεγαλομ. καὶ Γερασίου ὁσ. τοῦ νέου.
21 Π	Κοδράτου τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἰωνᾶ τοῦ προφ.	21 Κ	Ἰλαρίωνος τοῦ Μεγάλου.
22 Σ	Φωκᾶ ἱερομ. ἐπισκ. Σινώπης.	22 Δ	Ἀβερκίου τοῦ θαυματουργ.
23 Κ	Ἡ Σύλληψις τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Πολυξένης τῆς ὁσίας.	23 Τ	Ἰακώβου ἀποστ. τοῦ Ἀδελφοῦ α' ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων.
24 Δ	Θέκλης τῆς πρωτομάρτ.	24 Τ	Ἀρέθα μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
25 Τ	Εὐφροσύνης τῆς ὁσίας.	25 Π	Μαρκιανοῦ καὶ Μαρτυρίου μαρ.
26 Τ	Ἡ Μετάστασις Ἰωάν. τοῦ Θεολ. καὶ Εὐαγγελιστοῦ.	26 Π	Τοῦ ἁγ. μεγαλομάρτ. Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου.
27 Π	Καλλιστράτου μάρτ.	27 Σ	Νέστορος μάρτ.
28 Π	Χαρίτωνος τοῦ ὁμολογ. Βαρουχ τοῦ προφ.	28 Κ	Στεφάνου τοῦ Σαβαίτου.
29 Σ	Κυριακοῦ τοῦ Ἀναχωρητοῦ.	29 Δ	Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας καὶ Ἀβραμίου τοῦ ὁσ.
30 Κ	Γεργορίου ἱερομάρτ. ἐπισκ. τῆς μεγάλης Ἀρμενίας.	30 Τ	Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας μαρτ.
		31 Τ	Στάχυος, Ἀπελλοῦ, Ἀριστοβούλου, Ἐπιμάχου, Ναρκίσσου.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1912

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ		ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	
Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 10 ἡ νύξ 14		Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 9 ἡ νύξ 15	
Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Τοξότην		Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Αἰγόκερον	
1 Π	Τῶν ἁγ. καὶ θανατ. Ἀναργύρ. Κοσμά καὶ Δαμιανοῦ.	1 Σ	Ναοὺμ τοῦ προφήτου. Φιλαρέτου ὁσίου.
2 Π	Ἀκινδύνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.	2 Κ	Ἀβραοὺμ τοῦ προφήτου.
3 Σ	Ἀκεψιμᾶ μάρτ.	3 Δ	Σοφονίου τοῦ προφ. Ἀγγελικῆς Νεομάρτυρος.
4 Κ	Ἰωαννικίου ὁσ. τοῦ Μεγάλου. Νικάνδρου.	4 Τ	Βαρβάρου μεγαλομ. καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.
5 Δ	Γαλακτίωνος καὶ Ἐπιστήμης μ.	5 Τ	Σάββα τοῦ Ἡγασμ. Διογένης.
6 Τ	Παύλου ἀρχ. Κων/πόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ.	6 Π	Νικολάου ἐπισκόπ. Μύρων τῆς Λυκίας τοῦ θαυματουργοῦ.
7 Τ	Τῶν ἐν Μελιτινῇ 33 μαρ. Λαζάρου ὁσ. τοῦ θανατ.	7 Π	Ἀμβροσίου ἐπ. Μεδιολάνων.
8 Π	Ἡ Σύναξις τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ.	8 Σ	Παταπίου τοῦ ὁσ. Σωσθένους ἀποστόλου.
9 Π	Ὁνησιφόρου καὶ Πορφυρίου μ.	9 Κ	Ἡ σύλληψις τῆς ἁγ. Ἀννης.
10 Σ	Τῶν ἐκ τῶν 70 ἀποστ. Ὀλυμπά, Ροδίωνος, Ἐράστου.	10 Δ	Μηνᾶ, Ἐρμογένης καὶ Εὐγράφου τῶν μαρτύρων.
11 Κ	Μηνᾶ, Βικτωρος καὶ Βικεντίου μαρτ. Στεφανίδος μαρτ. καὶ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου.	11 Τ	Δανιὴλ τοῦ Στυλίου.
12 Δ	Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος καὶ Νείλου τοῦ ὁσ.	12 Τ	Σπυριδωνος ἐπ. Τριμυθούνης τοῦ θαυματουργοῦ.
13 Τ	Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.	13 Π	Εὐστρατίου καὶ Λουκίας μαρτ.
14 Τ	Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου.	14 Π	Θύρσου, Καλλινίκου, Φιλήμονος μαρτύρων.
15 Π	Γουρία, Σαμῶνα καὶ Ἀβιβου μαρτύρων.	15 Σ	Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος.
16 Π	Ματθαίου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.	16 Κ	Ἀγγαίου προφήτου. Θεοφανοῦς βασιλείσης.
17 Σ	Γρηγορίου ἐπ. Νεοκαισαρείας.	17 Δ	Δανιὴλ προφήτου καὶ τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ζακυν. ἀρχιεπ. Αἰγίνης.
18 Κ	Πλάτωνος καὶ Ρωμανοῦ μαρτ.	18 Τ	Σεβαστιανοῦ καὶ Ζωῆς μαρτ.
19 Δ	Ἀβδίου τοῦ προφ. καὶ Βαρελάμ μάρτυρος.	19 Τ	Βονιφάτιου μάρτυρος Ἀγλαφας ὁσίας.
20 Τ	Γρηγορίου τοῦ Δεκαπολίτου καὶ Πρόκλου Κ/λεως (Avent).	20 Π	Ἰγνατίου ἱερομάρτυρ. τοῦ Θεοφύρου.
21 Τ	Τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου.	21 Π	Ἰουλιανῆς καὶ Θεμιστοκλέους μαρτύρων.
22 Π	Φιλήμονος τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἀρχιππου.	22 Σ	Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολutr.
23 Π	Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπ. Ἀκραγαντίνων καὶ Ἀμφιλοχίου ἐπ. Ἰκονίου.	23 Κ	Τῶν ἐν Κρήτῃ 10 μαρτύρων.
24 Σ	Κλήμεντος Πάπα Ρώμης.	24 Δ	Εὐγενίας ὁσιομάρτυρος.
25 Κ	Αἰκατερίνης Μεγαλομάρτυρος, Μερκουρίου μάρτ.	25 Τ	Ἡ κατὰ σάρκα Ἰέννησις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. (Ἀγία τετήμερος καὶ κατάλυσις).
26 Δ	Ἀλυσίου καὶ Νίκωνος τῶν μαρ. καὶ μνήμη τοῦ ὁσ. Στυλίου τοῦ Παφλαγόνης.	26 Τ	Ἡ Σύναξις τῆς Θεοτόκου.
27 Τ	Ἰακώβου μεγαλομ. τοῦ Πέρσου.	27 Π	Τοῦ ἁγ. Στεφάνου τοῦ Πρωτομάρτυρος.
28 Τ	Στεφάνου ὁσίου. τοῦ νέου.	28 Π	Τῶν ἁγίων Δισμυρίων μαρτ.
29 Π	Παραμόνου καὶ Φιλονόμου μ. Οὐρβανοῦ ἐπ. Μακεδονίας.	29 Σ	Τῶν ἐν Βηθλεὲμ ὑπὸ τοῦ Ἡρώδ. ἀναρθ. 14.000 ἁγ. Νηπίων.
30 Π	Τοῦ ἁγ. Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου.	30 Κ	Ἀνυσίας ὁσιομάρτυρος τῆς ἐν Θεσσαλονικίᾳ.
		31 Δ	Μελάνης τῆς ὁσίας.

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΟΥ 1912 ΕΤΟΥΣ

ΤΟΜΟΣ 27^{ΟΣ} — ΕΤΟΣ 27^{ΟΝ}

Διὰ τοὺς ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνας
τιμᾶται ἕκαστον χρυσόδετον ἀντίτυπον
ἀντὶ $1\frac{1}{4}$ δολλαρίου.

Τὸ εὐρίσκουν δὲ ἀποτεινόμενοι

Ἐν μὲν τῇ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον

Κ. ΚΑΡΑΔΑΓΓΙΔΟΥ, 45 *Madisson Street*.

Ἐν δὲ τῷ ΣΙΚΑΓῶ εἰς τὰ Γραφεῖα

τῆς ἐφημερίδος «ΑΘΗΝΑ»

«*Athens*» *Greek News - papers*

952 *W. Harrison St.*

Οἱ μακρὰν τοῦ Σικάγου καὶ τῆς Ν. Υόρκης
εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἀμερικῆς διαμένοντες
ἐπιβαρύνονται μὲ $1\frac{1}{4}$ δολλ. ἐπὶ πλέον
διὰ πρόσθετα ἔξοδα ταχυδρομικῆς ἀποστολῆς.

ΜΥΘΟΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Η ΠΕΤΡΑ ΤΟΥ ΘΡΗΝΟΥ

ΠΑΡΑΜΕΡΑ — εἰς τὰ σύνορα σχεδὸν τῆς χώρας τῶν Μωριανῶν, ὅπου τόσον καιρὸν ἔμεινεν ὁ Τρισκέψιος — ὑπῆρχεν ἡ ἐξακουστή «Πέτρα τοῦ Θρήνου». Ἦτον δὲ ἡ πέτρα ἐκείνη μαύρη καὶ πολὺ φημισμένη παλαιόθεν διὰ τὸ παράξενο σχῆμα της. Μαύρη, καθὼς ἔλεγαν, εἶχε γίνῃ ἀπὸ κάτασπρη καὶ λαμποκοποῦσα ποῦ ἦτο πρὶν, ὅταν μιὰ μητέρα διωγμένη ἀπὸ τὸ παιδί της ἐκατάφυγεν ἐκεῖ νύχτα καὶ ἀπὸ τὸ θρήνὸ της ἓνα δάκρυ ἔπεσεν ἐπάνω στὴν πέτρα καὶ τὴν ἔβαψε μαύρη. Τὸ δὲ σχῆμα της, τὸ παράξενο, ἔμοιαζε φθαρμένου κρανίου, ἔχοντας ὅλα τὰ σκοτεινὰ βαθουλώματα τῶν ματιῶν, τῆς μύτης καὶ τοῦ στόματος.

Καὶ ἀλλόκοτα φαινόμενα ἐπαρουσίαζεν ἀνέκαθεν ἡ ὑπαρξὶς αὐτῆς. Γιατί, σὰν ὁ ἥλιος εὐρίσκετο εἰς τὸ μεσουράνημά του, ἐφωτίζοντο τὰ βαθουλώματα τοῦ φανταστικοῦ κρανίου καὶ τὸ ὅλον ἐφαίνετο σὰν νὰ ἐκινεῖτο καὶ νὰ ἐξοῦσε καὶ νὰ ἐμόρφαζεν εἰρωνικά γιὰ κάθε τι ποῦ συνέβαινε γύρω. Καὶ πάλιν ὅταν φεγγάρι γεμάτο ἔτρεχεν εἰς τὰ ὕψη τοῦ στερεώματος, τὰ βαθουλώματα τῆς πέτρας ἔμοιαζαν τὸ ἴδιο σὰν νὰ ἐκινούντο καὶ νὰ ἐξοῦσαν, ἀποκτιῶντας ὅμως ἐνατένισμα σκοτεινόν, ἀπειλητικὸ καὶ ὀργίλον. Ὅταν δὲ ἄνεμος ἐφυσούσεν, ὁ ρόγχος τῶν παραλίων κυμάτων — γιατί στὴν ἄκρῃ τῆς θάλασσης εὐρισκότουν ἡ πέτρα — ἔβγαине ὁ ρόγχος αὐτὸς ἀπὸ τὸ πέτρινο κρανίον καὶ ἀκούοντων ὡσὰν ρόγχος μελλοθάνατης ἀγωνίας ἐνὸς γίγαντος. Καὶ φωνὲς ἀκόμῃ ἔβγαιναν βραχνές, ποῦ ἔμοιαζαν μὲ λόγια θρηνητικὰ κάποιας ἀγνωστης γλώσσης.

Μάλιστα οἱ προφῆται καὶ οἱ χρησμοδόται τῆς χώρας τῶν Μωριανῶν, ἐβεβαίωσαν ὅτι πραγματικὰ οἱ φωνές ἦσαν λέξεις

παλῆας λησμονημένης γλώσσας, ποῦ αὐτοὶ ἐγνώριζαν νὰ τὴν ἐριμηνεύουν. Ἔτσι κι' ὅλα ἐχρησιμοδοτοῦσαν κ' ἐπροφήτευαν, ὁ δὲ λαὸς ἐπίστευε. Γιατὶ πάντα ὁ κόσμος πιστεύει ὅ,τι δὲν ἐννοεῖ. Καὶ οἱ προφητεῖες συχνὰ ἐβγαίναν ἀληθινές καὶ οἱ χρησμοὶ ὠφελοῦσαν, γιατί ἔτσι πάντοτε τὰ σκοτεινὰ καὶ τ' ἀπόκρυφα καὶ τὰ περιμενόμενα ἐντείνουν τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνθρώπων καὶ πραγματοποιοῦν δι' αὐτῆς τὰ προφητευθέντα καὶ τὰ ἐλπιζόμενα.

Ὅλ' αὐτὰ μαθόντας καὶ στοχαζόμενος ὁ Τρισκέψιος ἀποφάσισε, πρὶν φύγη ἀπὸ τὴν χώραν τῶν Μωριανῶν, νὰ ξεκινήσῃ καὶ νὰ φθάσῃ ἕως εἰς τὴν «Πέτραν τοῦ Θρήνου». Κι' ἄς ἦτον ὁ δρόμος πολὺς καὶ κουραστικός· κι' ἄς μὴν ἐπίστευεν ὁ ἴδιος εἰς τὰ φημισμένα ὑπερφυσικά χαρίσματα τῆς πέτρας.

Καὶ πρὸς τὸν Διαλογισμὸν τοῦ ἐδικαιολογοῦσε τὴν ἀπόφασίν του λέγοντας :

— Σωστά τὸ εἶπεν ὁ σοφός : « ἄνθρωπος εἶμαι κ' ἐγὼ καὶ τίποτε ἀπ' τ' ἀνθρώπινα δὲν νομίζω νὰ μοῦ εἶναι ξένον ». Περωνώντας δὲ τὸν κόσμον ἐτοῦτον, ἀναγκαστικά εὐχάριστον εἶναι καὶ χρήσιμο βέβαια νὰ ἰδῶ καὶ νὰ προσέξω κάθε τι περίεργο ποῦ συναντῶ, εἴτε σοφὸν εἶναι τοῦτο εἴτε μωρόν, εἴτε δικαιολογημένον εἴτε ἀνεξιχνίαστον. Καὶ ὁ Διαλογισμὸς τοῦ ἐσυμπέρανε :

— Κάμε, ὡς ἐπιθυμεῖς, Τρισκέψιε. Στὸ κάτω-κάτω ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ἐπιθυμίας εἶναι γιὰ τὸ ἄτομο θεμελιώδης σκοπὸς τῆς ζωῆς.

Ἔτσι ὁ Τρισκέψιος ἐξεκίνησε πορευόμενος πρὸς τὴν «Πέτραν τοῦ Θρήνου». Κ' ἐστρατοκόπησεν ἔτσι πολλὰς ἡμέρας μόνος του, γιατί κανένα δὲν ἔστερξε νὰ πάρῃ σύντροφο ἀπὸ τὴν χώραν τῶν Μωριανῶν. Ἀὐτοὶ ὅλοι τους — ἐσκέφθη — εἰς τὴν κρίσιμον ὥραν τοῦ θεάματος, θὰ μοῦ λέγουν ὅσα ξέρουν ἀπὸ τὴν παράδοσι καὶ θὰ σκοτισθῇ ἔτσι ἡ προσωπικὴ μου γνώμη. Τὴν θεωρίαν τοῦ κόσμου καὶ τῶν φαινομένων του, πάντα καλῆτερο εἶναι νὰ τὴν ἐπιχειροῦμε μόνοι μας καὶ προσωπικά. Ἡ ἐσωτερικὴ μας φωνὴ κατὰ μεγαλῆτερο καὶ συμφωνότερο πρὸς τὴν ψυχὴν μας θὰ μᾶς εἰπῇ ». Γιὰ τοῦτο λοιπὸν ἐστρατοκόπησε μόνος του.

Καὶ ὅταν κουρασμένος ἐφθάσεν ἐκεῖ, ἦταν νύχτα. Τὸ φεγγάρι πλήθιο καὶ ρόχθος βαρὺς τῆς θάλασσας. Ὅλα ὅπως τοῦ τὰ εἶχεν ἀναφέρει ἡ φήμη τῶν ἀνθρώπων.

Ὅμως μιὰ σκιά ἐφαινόταν καθισμένη μέσα 'στὴν κόγχην τὴν ἀριστερὴν τοῦ πέτρινου κρανίου. Καὶ ἡ σκιά ἦτον ὥσάν ἀνθρώπου, πιάνοντας μόλις τὸ μισὸ βαθουλῶμα τῆς κόγχης, γιατί ὅλ' ἡ πέτρα ἦτον μεγάλη καὶ τὰ βαθουλώματά της ἀνάλογα. Ὡστε τὸ σκοτεινὸ ἐνατένισμα, ποῦ εἰπώθη, τὸ ἀπειλητικὸ καὶ ὀργίλον, ὑπῆρχε μὲν, ἐφαινόταν ὅμως ἀλλοιθῶρος. Καὶ ὡς ἡ ὀργὴ τοῦ ἀλλοιθῶρου, ὅσο τραγικὴ κι' ἂν εἶναι, παρουσιάζεται γελοία, ὁ Τρισκέψιος βλέποντας τὸ θέαμα ἐγέλασε.

Ὅμως ὁ ρόχθος πάντ' ἀπόμενεν ἀληθινὰ θλιβερός — ἀγωνία

θηρητικῇ, ποῦ ἐξανάφερε τὸν Τρισκέψιο στὴν πιὸ συνειθισμένη ἀνθρώπινη ζωή, ἤγουν στὴ θλίψι. "Ετοι πάντα, ὅταν δὲν γελαῖ κανεὶς (καὶ γελαῖ τόσο λίγο), ἔχει σύντροφό του φανερόν ἢ ἀφανέρωτο τῇ θλίψι.

"Ὡς τόσο φθάνοντας πολὺ κοντὰ στὴν πέτρα, ὁ Τρισκέψιος εἶδε τὴν σκιὰν ἐκείνη τ' ἀριστεροῦ ματιοῦ σαλευάμενη. Κ' ἓνας ἄνθρωπος μικρὸς στὸ κορμὶ καὶ ἀδύνατος ἐφάνηκεν ἐρχόμενος πρὸς τὸν Τρισκέψιο.

— "Ὡρα καλὴ, τοῦ ἐφώνηξε σὲ ὀλίγο, ἐνῶ θωροῦσέ τον ὁ Τρισκέψιος περιέργα. "Ἐξη μέρες ἔχω νὰ ἰδῶ ἄνθρωπο καὶ σὺ ἐφανερώθης στὴν ἔβδομη.

— Ποιὸς εἶσαι; τὸν ἐρώτησε τότε ὁ Τρισκέψιος. "Ἐδῶ κάθεσαι πάντα;

— Εἶμαι ὁ Βάρθακας, ἀποκρίθη ἐκεῖνος. Πάντα δὲν κάθουμ' ἐδῶ, ἀλλὰ συχνὰ ἐρχομαι ὅταν γύρω ἔχει μεγάλη στέγη. Καὶ κάθομαι τότε ἡμέρες καὶ νύχτες πολλές. Καὶ περνῶ τὴς ὥρες μου ἀκούοντας τί λέγ' ἡ πέτρα καὶ λέγοντας εἰς ὅποιον ἔρθῃ γνῶμες, γνῶμες πολλές.

— Καλὰ κάνεις, εἶπε ὁ Τρισκέψιος. "Ὅμως πές μου τώρα καὶ ἐμένα ὅ,τι θέλεις.

Κ' ὁ ἄνθρωπος, ποῦ θὰ ἦτον γέρος, ὅπως ἔδειχνε ἡ φωνή του, ἐφώνηξε τότε :

— Θὰ σοῦ εἰπῶ τὴν πλάνη, ποῦ σ' ἐξουσιάζει, νὰ τὴν χωρίζης σὲ τρία, καθὼς σὲ τρία χωρίζουν ὅλα τ' ἀνθρώπινα. Καὶ χωρίσέ τὴν λοιπὸν εἰς τὴν Πλάνην τῆς συντηρήσεως, τὴν Πλάνην τῆς παραγωγῆς καὶ τὴν Πλάνην τῆς σκέψεως.

— "Ετσι βέβαια θὰ τὴν χωρίζω, ἀποκρίθη εἰρωνικὰ ὁ Τρισκέψιος.

Καὶ ὁ ἄλλος ἐξακολούθησε :

— Πρόσεξε καλὰ, κακομοίρη, μὴν ἀποκτῇς ἀτράνταχτη πεποίθησι στῆς πραγματικότητες. Γιατὶ καταντῆς βαθμὴδὸν ἡλίθιος χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνης. Οἱ περισσότεροι τὸ παθαίνουν αὐτό, χάνοντας τὴν πιὸ λεπτὴν αἴσθησι τῆς ζωῆς καὶ τὴν πιὸ μεγάλη ἀπόλαυσί τῆς — ἐκείνην ποῦ μᾶς δίνουν οἱ γοητευτικοὶ φωσφορισμοὶ τοῦ μυστικοῦ κόσμου.

"Ὁ Τρισκέψιος τώρα δὲν ἀποκρίθη τίποτε. Καὶ ὥς ὁ ἄλλος ἐσωποῦσε, ὁ ρόχθος τοῦ κύματος ἀρκετὴν ὥραν ἀκούσθη ἀναμέσον τῶν σχισμῶν τῆς πέτρας — ὅμοιος μὲ θρῆνον μυκτηριστικόν.

Καὶ ὁ Τρισκέψιος εἶτε γιὰ νὰ μὴν ἀκούῃ τὸν θρῆνον, εἶτε γιὰ ν' ἀκούσῃ ἀκόμη λόγια παράξενα, ἔζητοῦσεν ἀπὸ τὸν ἄλλον νὰ ὀμιλήσῃ. "Ετσι τρίτην φορὰν ὁ ἄλλος ἐμίλησε :

— Οὔτε μὲ τὴν ἀγάπην, οὔτε μὲ τὴν ἀπόλαυσιν αἰτιολογεῖς τὴν ζωὴν σου. Οὔτε ὅμως καὶ ἡ σκέψις δύναται νὰ σοῦ δώσῃ πραγματικὰ αἰτιολογίαν τῆς ζωῆς. "Ετσι πάντα θὰ τρικλίσξης ἀπὸ ἀδυναμίαν καὶ κούρασιν, ἂν μὲ τὸ ρωστικὸ πιστὸ τῆς "Εσωτέρας Αἰσθήσεως δὲν τονώνεις τὴν ὑπαρξί σου.

Ένας παφλασμός αδύνατος ακούσθηκεν ὕστερ' ἀπὸ τοὺς λόγους αὐτοὺς, ταράζοντας τὴν μονοτονίαν τοῦ ρόχθου τῶν κυμάτων. Καὶ ὁ Τρισκέμιος, μὴν ἀκούοντας πλέον τὸν ἄλλον, μάταια τὸν ἀναζήτησεν εἰς ὅλα τὰ βαθουλώματα τῆς πέτρας. Ὡστε ποῦ ἔφθασε νὰ διαλογισθῇ, ὅτι ὁ ἄλλος ἐκεῖνος ἢ θὰ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν θεληματικῶς τοῦ ἀπὸ παραφροσύνης, ἢ ἀπὸ σοφίαν, ἢ θὰ ἔφυγε κρυφὰ πρὸς τὴν συνεχομένην ξηράν. Καὶ ἐπειδὴ ἀπίθανα τοῦ ἐφάνηκαν καὶ τὰ δύο, ἔφθασε τέλος νὰ ὑποψιασθῇ μήπως παιγνίδι τῶν ἀκτίνων τοῦ φεγγαριοῦ ἦτον ἡ σκιά τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἤχοι φανταστικοὶ βγαλμένοι ἀπὸ τὴν διανόησιν τῆς ψυχῆς του ἦσαν οἱ λόγοι, ὅσους εἶχεν ἀκούσῃ.

Καὶ σκεπτόμενος αὐτὰ ἐπέρασε τὴν ὑπόλοιπὴ νύχτα, γιατί τὴν ἡμέραν κατόπιν εἶδε καὶ ἄκουσεν ἄλλα, πλέον περίεργα καὶ φωτεινά, ποῦ παρακάτω θὰ ἱστορηθοῦν.

Σκεπτόμενος δὲ αὐτὸς τὴν πέτραν τοῦ θρήνου, μετωνόμασε : « κρανίου τόπον ».

ΙΩΑΝ. ΖΕΡΒΟΣ

Ἡ πεποίθησις τοῦ κατηγορουμένου

Εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον.

Ὁ πρόεδρος. — Λοιπόν, κατηγοροῦμενε, ὁμολογεῖς τώρα πλέον τὴν ἐνοχὴν σου ἔπειτα ἀπὸ τόσα ποῦ κατέθεσαν οἱ μάρτυρες ἐναντίον σου ;

Κατηγοροῦμενος. — Ὁχι, κύριε Πρόεδρε. Ὁ δικηγόρος μου μὲ ἔπεισε... πῶς εἶμαι ἀθῶος !..

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

[Εἰκόνες ποιητῶν καὶ λογογράφων
παλαιότερων καὶ ἐκλιπόντων]

ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ. — Ὁ κατ' ἑξοχὴν ἔθνικὸς ποιητὴς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Ἐγεννήθη ἐν Λευκάδι τῇ 2 Αὐγούστου 1824. Τὰ πρῶτά του δοκίμια ἦσαν τὰ «Στιχορρήματα» (1845), παιδικὰ πρωτόλεια ἀνάξια λόγου. Ἐἶτα συνέθεσε τὰ «Μνημόσυνα» (1857), τὴν «Κυρὰ Φροσύνην» καὶ τὸν «Ἀθανάσιον Δάσκον» (1867) καὶ τὸν «Φωτεινόν». Ἐξέπαιδευθὲν εἰς τὴν Ἰόνιον Ἀκαδημίαν, ἐσπούδασεν εἰς Γενεσὴν καὶ Παρισίους, μεθ' ὃ ἤκολούθησε νομικὰ εἰς Πίζαν τῆς Ἰταλίας γενόμενος διδάκτωρ. Ἐξελέγη πολλάκις ἀντιπρόσωπος Λευκάδος εἰς τὴν Ἰόνιον Βουλὴν καὶ εἶτα εἰς τὴν Ἑθν. Συνέλευσιν καὶ τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων. Ἦτο ὁπαδὸς τῆς ἑνώσεως συντάξας καὶ τὸ ἀπὸ 10 Μαΐου 1862 σχετικὸν διάγγελμα τῆς Ἐπτανησιακῆς Βουλῆς πρὸς τὸν Λόρδον Ἀρμοστήν. Πλὴν τῶν ἐκτενῶν ποιημάτων του ἔγραψε καὶ πολλὰ ἄλλα συντομώτερα, ἐν οἷς ἔσχον κατέχουσι θέσιν ὁ «Ἀστροπόλιαννος», ἡ «Ἀγροάμπελη», τὸ «Ρόδο καὶ ἡ Δροσούλα» καὶ ἄλλα. Συνέθεσε καὶ ἀπήγγειλε τὴν γνωστὴν ῥῆδὴν πρὸς τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον τὸν Ε' εἰς τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος του. Ἦτο προσέτι βαθὺς μελετητὴς τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, ἰδιαίτατα δὲ τῆς δούλης Ἑλλάδος καὶ τῶν ἀρματωλικῶν χρόνων, ὡς καὶ τῶν ἐνδόξων ἐσλίδων τοῦ Ἑθνικοῦ ἀγώνος, οὗτω δὲ τὰ πλείστα τῶν ποιητικῶν του ἔργων συνώδευε καὶ μὲ πληθὺν ἱστορικῶν σημειώσεων καὶ κρίσεων πολλοῦ λόγου ἀξίων. Ἡ τελευταία ἐκδοσις τῶν «Ἀπάντων» του ἐγένετο ἐν τῇ «Βιβλιοθήκῃ Μαρασλῇ» μετὰ ἀναλυτικωτάτης κριτικῆς μελέτης ὑπὸ τοῦ κ. Κωστῆ Παλαμᾶ. Ἀπέθανε τῷ 1879.

ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ. — Ἐγεννήθη τῷ 1805 ἐν Συρράκῃ τῆς Ἡπείρου. Ἐγραψε πλείστα ποιήματα, ἐν οἷς τὰς «Σκιὰς τοῦ Φαλήρου» (1843), τὸ «Χάνι τῆς Γραβιάς» (1848), τὸν «Βότσαρην» (1850), ὅστις ἂν καὶ ἀπομείνας ἀτελής, θεωρεῖται ὡς τὸ ἀριστοῦργημά του, τὸ εἰς δημοτικὸν ποιημᾶτιον «Ἡ κόρη τοῦ Γερομούρου» (1856), τὸ «Μεσολόγγιον» (1851), βραβευθὲν εἰς τὸν Ράλλειον ποιητ. διαγωνισμόν, τὸ «Στόμιον τῆς Πρεβέζης» (1852), τὸ «Συναπίνγημα» (1852), ἐν τῶν ὁραιότερων του λυρικῶν, τοὺς «Ἀρματωλοὺς καὶ Κλέπτας» (1853), βραβευθέντας ἐπίσης, τὰς «ᾠδὰς Σχολῆς» (1854), τὰς «Ἀναμνήσεις» (1855), καὶ ἄλλα. Διετέλεσε διευθυντὴς τῆς συντάξεως τοῦ περιοδικοῦ «Εὐτέρπη» ἐπιλοπόνθησε δὲ καὶ πλείστα μεταφράσεις, μετὰ τῶν πᾶσι τὸν Ριζοῦν καὶ τὰς Τελευταίας Ἠμέρας τῆς Πομπηίας τοῦ Βούλβεφ Λύττον. Ὑπηρέτησε τὸ ἔθνος ὡς οἰκονομικὸς ἀξιωματικὸς τοῦ στρατοῦ, ἀνελθὼν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἐπικαταλμναίου. Ἀπθάνεν ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Σεπτεμβρίου τοῦ 1858.

ΜΑΡΓΑΡΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ. — Ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ τῷ 1859. Ἐγραψεν ἀρκετὰ λυρικά ποιήματα δημοσιευθέντα εἰς διάφορα ἡμερολόγια καὶ περιοδικά. Ἐξέδωκε τὴν λυρικὴν συλλογὴν «Ὀλίγοι στίχοι» (1889). Ἀπέθανεν ἐν Ζακύνθῳ τῷ 1895.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias

Restrictions apply.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑΙ ΠΟΙΗΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΩΝ

(Ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας καὶ ἐντεῦθεν)

[Πρὸς πλουτισμὸν καὶ συμπλήρωσιν τοῦ «Γραμματολογικοῦ Λευκάματος», τοῦ περιληφθέντος εἰς τοὺς δύο τελευταίους τόμους τοῦ Ἑθν. Ἡμερολογίου τῶν ἐτῶν 1910 καὶ 1911, παραθέτομεν καὶ ἐφέτος τὰς ὀλίγας ὧδε φυσιογνωμίας μετὰ συντόμου γραμματολογικοῦ σημειώματος ὧσων ἡδυνήθημεν νὰ εὕρωμεν τὰς εἰκόνας. Οὕτως ἐλπίζομεν ὅτι βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον θὰ παρουσιάσωμεν πλῆρη τὴν Φιλολογικὴν Πινακοθήκην ὅλων τῶν ἀπὸ τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως μέχρι σήμερον ποιητῶν καὶ λογογράφων, τῶν ἐκπροσωποῦντων τὴν συγχρονον πνευματικὴν καὶ φιλολογικὴν Ἑλλάδα.]

Ἀριστοτ. Βαλαωρίτης

Γεώργ. Ζαλοκώστας

Διονύσιος Μάραγκης

Διονύσιος Σολωμός

Παναγιώτης Σούτσος

Γεώργιος Τερζιέτης

ΣΩΛΩΜΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ. — Ὁ κορυφαῖος ἐκ τῶν ποιητῶν τῆς νέας Ἑλλάδος. Ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ τῷ 1798. Ἐσπούδασε λατινικὴν καὶ ἰταλικὴν φιλολογίαν ἐν Ἑνετίᾳ καὶ Κρεμώνῃ, εἰτα ἠκολούθησε νομικὰ εἰς Παρίαν, ὅπου καὶ ἐγένετο διδάκτωρ (doctor utriusque juris). Ἐπανελθὼν εἰς Ζακύνθον (1818) διέμεινεν ἐπὶ δεκαετίαν, μεθ' ὃ μετέβη καὶ ἐγκατέστη ὀριστικῶς εἰς Κέρκυραν ἀσχολούμενος εἰς τὴν ποίησιν καὶ εἰς μελέτας φιλολογικὰς καὶ κριτικὰς. Ἐκ τῶν ποιημάτων του πρῶτεύει ὁ *Ἕμνος* εἰς τὴν ἐλευθερίαν, τὸν τραγῳδίαν «Εὐθύμιος Βλαχάβας», τὸν «Ἀγνώστον» καὶ τέλους τὴν τραγῳδίαν «Καραϊσκος». Ἐπίσης οἱ «Ἐλευθεροὶ πολιορκημένοι», ὁ «Ἀμπρος», ἡ «Φαρμακωμένη», τὸ ἐπίγραμμα τῶν Ψαρῶν, καὶ πλείστα ἄλλα, ἐν οἷς τὸ «Ἱατροσυμβούλιον», ἐπιγράμματα, σατυρικά, κλπ. Συνέθεσεν ἐπίσης πλείστα ποιήματα καὶ εἰς τὴν ἰταλικὴν κατ' οὐδὲν ὑπολείπόμενα τῶν ἑλληνικῶν. Ἀπέθανεν ἐν Κερκύρᾳ τὴν 9 Φεβρουαρίου τοῦ 1855. Τῷ δὲ 1865 μετενέχθησαν τὰ ὁστά αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του εἰς Ζακύνθον κατατεθέντα εἰς τὸ ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Ἁγίου Μάρκου (ἐκτοσε πλατεῖα τοῦ Ποιητοῦ) ἀνεγερθὲν μαισώλειον.

ΣΟΥΤΣΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ. — Ἐγεννήθη ἐν Κων/λει τῷ 1806. Ἐξέδωκεν ἐν Παρισίοις γαλλιστὶ τὰς «Ὠδὰς νεαροῦ Ἑλληνο». Συνέθεσεν εἰτα τὸν «Ὀδοπόρον», τῷ δὲ 1833 τὸν «Λεάνδρον» φιλοσοφικοπολιτικὸν μυθιστόρημα, καὶ τὴν «Κιθάραν», συλλογὴν ποιημάτων (1835), κατόπιν τὸν «Μεσσίαν, τὴν τραγῳδίαν «Εὐθύμιος Βλαχάβας», τὸν «Ἀγνώστον» καὶ τέλος τὴν τραγῳδίαν «Καραϊσκος». Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 25 Ὀκτωβρ. 1868.

ΤΕΡΤΣΕΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ. — Ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ τῇ 17 Νοεμβρ. 1800. Διδάκτωρ τοῦ Δικαίου, σπουδάσας ἐν Ἰταλίᾳ. Διετέλεσε καθηγητῆς τῆς Γαλλ. Γλώσσης καὶ τῆς Ἑλλ. Ἱστορίας ἐν Ναυπλίῳ. Ὡς δικαστὴς ἠρνήθη νὰ ὑπογράψῃ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη, καταγγελλθεὶς δὲ ἐδημοσίευσεν τὴν «Ἀπολογίαν» του (1835). Ἀπὸ τοῦ 1844 διετέλεσεν ἰσόβιος διευθυντὴς τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς. Θιασώτης τῆς δημοτικῆς γλώσσης. Ἐδημοσίευσεν: «Τὸ Φίλημα», «Δοκίμιον Ἐθν. Ποιήσεως» (1833), «Ἡ ἀρραβὼν» (1834), «Ἀπλὴ γλώσσα», συλλ. ποιημ. καὶ διηγημάτων (1847), «Κόριννα καὶ Πίνδαρος» (1853), «Οἱ γάμοι τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου» (1856), «Λόγος εἰς τὴν 25ην Μαρτίου» (1856), «Epistola à Ugo Foscolo» (1861), «La morte di Socrate» (1866), τὸ «Ὀνειρον τοῦ Φότου» (1894). Μετέφρασε ἐκ τῆς λατινικῆς τὸ «Ὀνειρον τοῦ Σκηπίωνος» καὶ τὸν «Οἰδιπόδα» εἰς τὴν δημοτικὴν. Κατέλιπε καὶ ἔργα ἀνέκδοτα, ἐν οἷς καὶ τὸ «Ὀνειρον τοῦ βασιλέως» γραφὲν τῷ 1848. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Ἀπριλίου 1874.

ΣΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Σὲ 'δα καὶ δοῦλα καὶ κερά, Σουλτάνα κι' ἀτσιγγάνα,
σὲ 'δα κορίτσι λεύτερο καὶ βαρυσμένη μάνα.
Καὶ σὲ ξαναῖα νὰ πουλᾷς σιὸ δρόμο τὴν τιμὴ σου,
σὲ μοναστηρί σφαλιχτὴ νὰ λὲς τὴν προσευχὴ σου.
Καὶ φάνηκες σὰ μάτια μου ἴδια παρτοῦ. Γιὰ μὲνα
τὴν ἁμαρτία ἐσὺ γεννᾷς, μιᾶς ἁμαρτίας γέννα,
καὶ μεῖς σοντοὶ στῆς σάρκας σου τὸ δυνατό μαγνήτη
θὰ κροῦμε τὸ παλάτι σου καὶ τὸ φτωχό σου σπίτι.

[Σμύρνη, 1911]

Κ. Ι. ΦΡΙΑΓΓΟΣ

ΑΠΟ ΤΗ "ΦΛΟΓΕΡΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗΑ,,

Η ΖΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΠΡΩΙ, καὶ λιοπερίχυτη καὶ λιόκαλ' εἶναι ἡ μερα,
κ' ἡ Ἀθήνα ζαφειρόπειτρα σῆς γῆς τὸ δαχτυλίδι.
Τὸ φῶς παντοῦ, κι' ὅλο τὸ φῶς, κι' ὅλα τὸ φῶς τὰ δείχνει
καὶ στοργγυλὰ καὶ στηλωμένα, κοίτα, δὲν ἀφίνει
τίποτε θαμποχάραγο, νὰ μὴν τὸ ξεδιαλύνῃς
ὄνειρο ἂν εἶναι, ἢ κι' ἂν ἀχνός, ἢ ἂν εἶναι κρουστό κᾶτι.
Περήφανα καὶ ταπεινά, κι' ὅλα φαντάζουν ἴδια.
Καὶ τῆς Πεντέλης ἡ κορφὴ καὶ τὰ χαμνὸ σπερδοῦκλι,
κι' ὁ λαμπρομέτωπος ναὸς καὶ μιὰ γλωμὴ ἀνεμώνη,
τὰ πάντα, ὅμοια βαραίνουνε στὴ ζυγαριὰ τῆς πλάσης.
Κι' ὅλα σιμὰ τὰ φέρνεις, φῶς, κι' ὅλα τὸ φῶς τὰ δείχνει
μὲ μοῖρα σὰν ξεχωριστή. Τῆς Αἴγινας ὁ κόρφος
ἀσπρογαλλιᾷξει ὁλόχυτος, λαμποκοπᾷ τὸν πάει
σιμὰ πρὸς τοὺς κυματιστοὺς καὶ σὰ γραμμένους λόφους·
καὶ τὸ βαθὺ ἀκροοῦρανο σημαδεμένο μόνο
ἀπὸ τὸ μαῦρο ἐνὸς πουλιοῦ καὶ τᾶσπρο ἐνοῦ συγγέφον
τὰ πάει πρὸς τὸ βουνόπλαγο, καὶ τοῦ βουνοῦ τὴ ῥάχη
τὴν πάει σιμὰ στὸ λιόφντο τοῦ κάμπου, καὶ τὸν κάμπο
τόνε σιμώνει στὸ γιολό, καὶ τοῦ γιολοῦ καὶ οἱ βάροκες
στὰ σπιτικά κατώφλια ὁμπρὸς τραβᾶν κατὰ τὴ χώρα
ἥσουχα γιὰ νὰράζοννε. Κι' ὅλα τὸ φῶς τὰ δείχνει
ἀεροφερμένα πὺλ κορτὰ σάμπως καημὸ νὰ τῶχη
νὰ τὰ ὀρμηρέψη νὰ πιαστοῦν κ' ἓνα χορὸ νὰ στήσουν,
ὅσον ποῦ τὸνα στᾶλλουνοῦ τὴν ἀγκαλιὰ νὰ πέση.
Ἔτσι ὀλογύρα τὰ βουνὰ κι' ὁ λογγωμένος Πάρης
κι' ὁ λεφαντένιος Ὑμητιὸς κ' ἡ ἀγέρινη Πεντέλη
βλέπονται κι' ὅλο βροίζονται σὲ σουντυχιὰ μὲ τ' ἄλλα
τὰ πὺλ φτερόγραφα καὶ πὺλ μακριὰ ξαγναντεμένα
βουνὰ τῆς Ὑδοας, τ' Ἀναπλιῶν, τοῦ Αἰμαλῆ, τῆς Κόρφος·

κι' ἄκρες καὶ λόφοι καὶ στενὰ καὶ βράχοι κι' ἀκρογιάλια,
 Τριπύργι, Φάληρο, Περαίας, κ' οἱ σκάλες κ' οἱ λιμνιώνες,
 κ' ἡ Σαλαμίνα ἀθάνατη, κ' ἡ ἐρημικὴ Ψυτάλη
 ὡς πέρα ποῦ τὸν ἄσπρο ναὸ βασιλικὴ κορώνη
 φορεῖ, δειγμένο ἀπὸ παντοῦ, τὸ Σούνιο τὰ κοιτόπι.
 Κ' ἡ ἀττικὰ ἀκροθάλασσα, καὶ ξεχωρίζει μέσα
 στὴν Ἀσπρὴ θάλασσα, καὶ ζῇ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάννας
 εὐγενικώτερη ἀπ' αὐτὴ καὶ σάμπως πὺρ γαλάζια.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

[Φωτογραφίες Ἰνδιάνικες. — Ἀρθ. 2. Χωριατοπούλες].

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
 Restrictions apply.

[Φωτογραφίες Ἰνδιάνικες.—Ἀρθ. 1. Ὠμορφονῆς τῶν βουνῶν].

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΙΝΔΙΑΝΙΚΕΣ

Φίλτατε κ. Σκόκο,

Καλκούττα 15.8.11.

ΣΑΣ στέλνω καὶ φέτος μερικὲς φωτογραφίες, παρμένες στὰ Ἰμαλαΐα. Ἡ ποικιλία ἐκεῖ πάνω εἶνε τόσο μεγάλη πὺν δὲν κουράζεται κανεὶς νὰ παίρνῃ φωτογραφίες. Ὅσον ὅμως καὶ ἂν πετυχαίνουν αὐτὲς οἱ φωτογραφίες, ποτὲ δὲ δείχνουν τὴν πραγματικὴ ὁμορφιὰ τοῦ τόπου, μὰ μένουν τοῦλάχιστο γιὰ ἐνθύμηση. Βουνὰ πελώρια, χιόνια, κοιλάδες, χεῖμαρροι σὰν ποταμοί, δάση ἀπέραντα. Ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος, φυτεῖες τοαῖοῦ καὶ χωριουδάκια εἶνε σκορπισμένα σὲ ὅλη αὐτὴ τὴν ἔκταση. Ὅλο τὸ θέαμα εἶνε μαγευτικὸ στὴ μεγαλοπρέπειά του. Μὰ καὶ χωριστά, κάθε γωνιά, ἔχει τὴ χάρη της, εἶνε μιὰ ζωγραφιά.

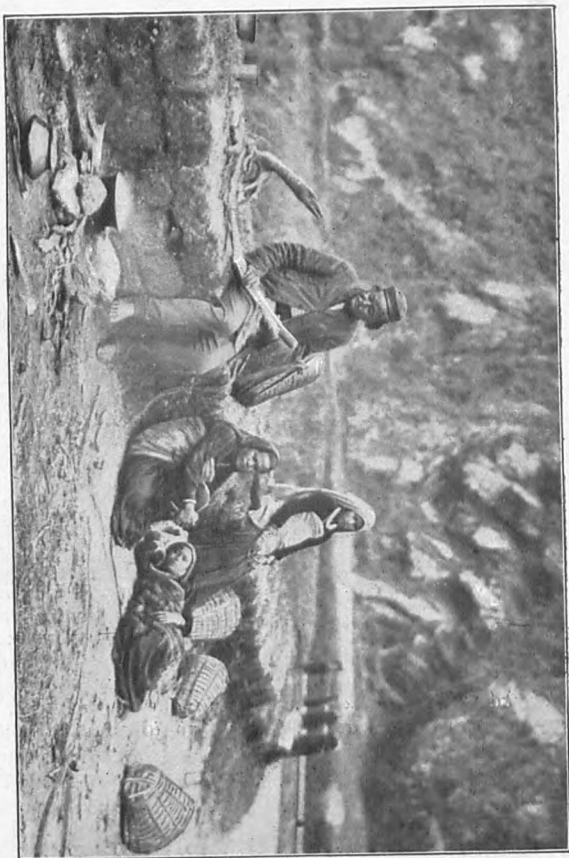
*

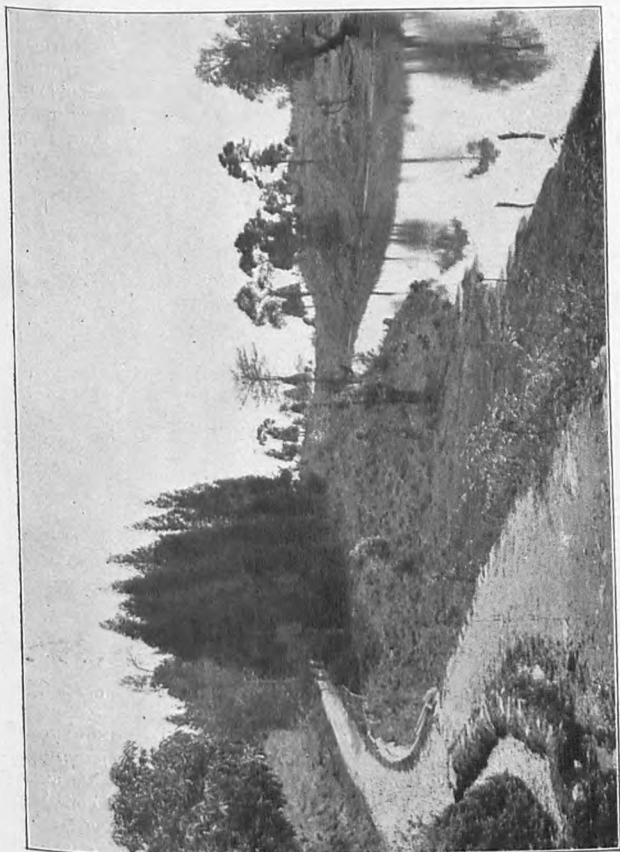
Τὸ γυναικεῖο φύλο ἔχει τὰ πρωτεῖα πάντα· ὥστε ἀρχίζω κ' ἐγὼ ἀπὸ τὴ φωτογραφία τῶν δυὸ γυναικῶν (ἀρθ. 1). Οἱ χαριτωμένες αὐτὲς κυρίες εἶνε χαμάλισσες! Εὐτυχισμένος τόπος γιὰ τοὺς ἄνδρες! Οἱ γυναῖκες δουλεύουν καὶ οἱ ἄνδρες κοιμοῦνται καὶ παίζουν χαρτιά. Παιδιά ὅταν εἶνε, δουλεύουν· ὅταν ὅμως παντρευτοῦν, ἡσυχάζουν πιά. Αὐτὲς διορθώνουν τοὺς δρόμους, κουβαλοῦν τὰ βάρη, ἐτοιμάζουν τὸ φαγὶ καὶ ἀνατρέφουν τὰ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

[Φωτογραφίες Ἰνδιάνικες.—Ἀγθ. 3. "Ερευνα ἀπὸ μακροῦν ὁδὸν".]

Φωτογραφίες Ἰνδιάνικες. — Ἀρθ. 4. Τοποθεσία στὰ Ἰμαλάια.

παιδιά τους. "Όταν φτάσετε στο σιδηροδρομικό σταθμό, τὰ μπαούλα σας, όσο βαρεία κι' ἂν εἶνε, τὰ σηκώνουν μ' ἓνα σκονι πού περνοῦν γύρω στοῦ μέτωπό τους, καὶ δρόμο... Πῶς τὸ βάρος δὲ σπάζει τὸ λαιμό τους, θαῦμα εἶνε. Τὸ μπαούλο μου αὐτοῦ χρειάζεται δυὸ ἄνδρες νὰ τὸ σηκώσουν. Ἐκεῖ πάνω, μιὰ γυναῖκα, τὸ καταφέρει περίφημα. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸ τὸ προτέρημά τους, στ' ἄλλα μοιάζουν μὲ τίς γυναῖκες τοῦ ἐξευγενισμένου κόσμου. Φλύαρες καὶ γεμάτες ἀπὸ στολίδια. Τὰ χέρια τους καὶ τὰ πόδια τους εἶνε πάντα γεμᾶτα ἀπὸ βραχιόλια, ἀσημέ-

[Φωτογραφίαι Ἰνδιάνικες. — Ἀρθ. 5. Ποταμὸς στὰ Ἱμαλαία].

νια καὶ γυάλινα. Ἔχουν ἀκόμα μανία μὲ μεγάλα σκουλαρίκια μὲ κάθε λογῆς πετράδια. Οἱ δυὸ χαμάλισσες τῆς φωτογραφίας κουβαλοῦσαν τὰ πράματά μου σὲ μιὰ ἐκδρομή. Νομίζω ἐκείνη πού στράβωσε τὴ μούρη της ἦταν ἡ ὁμορφότερη· μὰ βλέπετε καὶ στὰ κατσάβραχα ἀκόμα οἱ ὁμορφονιὲς κάνουνε νάζια!

Ἡ φωτογραφία (ἀρθ. 2) εἶνε τρία παιδιάκια, ἀπὸ κεῖνα, πού μικρὰ ἀκόμα γιὰ δουλειά, τρέχουν μισόγυμνα ὅλη τὴν ἡμέρα στὰ χωράφια καὶ στοὺς βράχους. Καὶ σ' αὐτά, τὰ στολίδια δὲ λείπουν· ὅσο γιὰ ροῦχα ὅμως, κάθε κουρέλι πού βροῦνε τὸ φοροῦν. Καὶ αὐτὰ τὰ ροῦχα δὲν βγαίνουν ἀπὸ πάνω τους πολὺ συχνά, καὶ ἀμφιβάλλω ἂν μεταχειρίζονται ποτὲ νερὸ καὶ σαποῦνι! Οἱ Ἰνδοὶ εἶνε καθαροὶ ἄνθρωποι καὶ πλένουνται κάθε

μέρα στους ποταμούς και στις λιμνίτσες, μα αυτοί οι βουνήσιοι θαρρεῖς και νομίζουν πώς τὸ νερὸ εἶνε φεῖδι ! Αὐτοὶ ποῦ κατοικοῦν στὰ Ἰμαλάια, οἱ περισσότεροὶ εἶνε μογγολικῆς φυλῆς, μα τὰ χαρακτηριστικὰ τους δὲν εἶνε τόσο ἄσχημα σὰν τοὺς Κινέζους. Σ' αὐτὴ τὴ φωτογραφία, καθὼς θὰ τὸ δῆτε, τὸ μεσιανὸ κοριτσάκι ἔχει ὁμορφο προσωπάκι καὶ ὠραῖα μάτια. Τὸ κρῦο καὶ ὁ καθαρὸς ἀέρας εἶνε τὸ μυστικὸ τῆς ὑγείας καὶ ὁμορφιάς ἐκεῖ πάνω.

Ὁ (ἀρθ. 3) εἶνε ταξιδιωτὲς ποὺ στάθηκαν στὸ δρόμο κ' ἐτοιμάζουν τὸ φαγὶ τους.

*

Ὁ (ἀρθ. 4) εἶνε τοποθεσία ἀπὸ ξω ἀπὸ ἓνα χωριουδάκι. Ὅλο-

[Ἀρθ. 6. Πέραμα, τοποθεσία κοντὰ στὸν Πειραιᾶ].

γυρα εἶνε φυτεῖα τσαϊτοῦ καὶ τὸ λιμνάκι εἶνε ἓνα βαθουλὸ μέρος ποὺ γέμισε νερό. Τὸ χωριουδάκι πίσω εἶνε γραφικώτατο. Μένουν ἐκεῖ μερικοὶ Ἑγγλέζοι ποὺ καλλιεργοῦν τὶς φυτεῖες. Τὰ σπίτια τους εἶνε καλὸςυγρυσμένα καὶ με λίγη καλὴ θέληση περνοῦν ὠραῖα στὴ μοναξιά τους. Ὅλη τὴν ἡμέρα ἐπιστατοῦν τὶς φυτεῖες καὶ τὸ βράδυ περνοῦν με τὴν οἰκογένειά τους. Καταγίνονται, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ δουλειά τους, καὶ σὲ ἄλλα πράματα. Ἐχουν ἄλογα, παίζουν tennis, μπυλιάρδο, μαζεβοῦνε πεταλοῦδες, πετράδια. Ὅλοι οἱ Ἑγγλέζοι προσπαθοῦν νὰ δώσουν καὶ ἄλλη ποικιλία στὴ ζωὴ τους, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ δουλειά τους. Εἶνε πρακτικοὶ καὶ σ' αὐτὸ καὶ γιὰ τοῦτο ζοῦνε καὶ πιὸ εὐτυχισμένη ζωὴ ἀπὸ μᾶς. Πολλὲς φορὲς με φιλοξένησαν στὰ σπίτια τους καὶ σάστισα ἀλήθεια με τὴν ἐνεργητικότητά τους καὶ τὴν καλὴ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosi

Restrictions apply.

τους διάθεση. Καὶ ὥστόσο, μερικοὶ ἔμειναν εἴκοσι καὶ τριάντα χρόνια σ' ἐκείνη τῇ μοναξιά. Ὅλα τὰ σπιτάκια τους ἔχουν ὠραίους κήπους καὶ τὰ λουλούδια τους εἶνε ἐξάίσια. Χρυσάνθεμα, τριαντάφυλλα, πανσέδες, γαρούφαλλα. Κάθε λογῆς λουλούδια, μεγάλα, ὅλα μὲ ζωηρὰ χρώματα καὶ ὠραία μυρουδιά. Ὁ (ἀρθ. 5) εἶνε χεῖμαρρος, ποταμὸς ἀληθινός, ποῦ τρέχει μέσα στὰ βουνά. Τὸ νερὸ εἶνε κατάκρυο καὶ ἀπὸ τῇ μικρῇ αὐτῇ φωτογραφία φαντάζεστε τὴν ὁμορφιά τῆς τοποθεσίας. Τὸ καλο-

[Ἀρθ. 7. Τὸ χωριὸν Ἡράκλειον — Ἀθήναι].

καὶρι οἱ καλαμιές κοντὰ στοὺς χεῖμαρρους εἶνε γεμάτες ἀπὸ πεταλούδες στολισμένες μὲ πλούσια χρώματα.

*

Σὰς στέλνω καὶ δυὸ ἐλληνικὰς φωτογραφίας, τοὺς (ἀρθ. 6 καὶ 7). Εἶνε τὸ Πέραμα, ἡ ὠραία τοποθεσία κοντὰ στὸν Πειραιᾶ, κ' ἔνας βοσκὸς στὸ Ἡράκλειο, κοντὰ στὴν Ἀθήνα.

K. ANNINOS

ΠΑΛΑΙΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

[Τοῦ Ζηνοδότου. — 300 π. Χ.]

ΜΑ ποιὸς τεχνίτης σκάλισε μὲ τέχνη καὶ μὲ κρίσι
τὸν Ἔρωτα στὸ μάρομαρο καὶ τ' ἄγαλμα ἔχει στήσει
κοντὰ στῆς δροσερῆς πηγῆς ποῦ τρέχουν ἐδῶ κάτω ;
Μὴ θάρρεινε πῶς τὰ νερά θὰ σβύσουν τὴ φωτιά του ;

[Παράφρασις]

ΙΩ. ΠΟΛΕΜΗΣ

ΝΕΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

[Μεταξὺ τῶν νεωτάτων μας ποιητῶν ὁ κ. Δημοσθένης Δημακόπουλος κατέχει μίαν ἀπὸ τὰς πρώτας θέσεις, ἂν μὴ καὶ τὴν καλλιτέραν.

Μερικὰ λυρικά του ποιήματα ὑπὸ τὸν τίτλον «Ρυθμοί», δημοσιευθέντα ἐδῶ κ' ἐκεῖ, εἰς τὰ «Παναθήναια», τὸν «Καλλιτέχνην», τὴν «Χαρυγὴν» τῆς Μυτιλήνης καὶ ἀλλαχοῦ, ἐκίνησαν πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἤρσαν γενικῶς τόσο διὰ τὴν ἀβρὰν ἁρμονίαν τῶν ὁσόν καὶ διὰ τὴν βαθεῖαν τῶν αἰσθαντικότητα. Ὁ στίχος του, ἂν καὶ πρωτοτυπώτατος, ἐπενθυμίζει τὸν Μαλακάσην συγχρόνως καὶ τὸν Πορφύραν καὶ θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι οἱ δύο αὐτοὶ ποιηταὶ συναντῶνται εἰς τὸν Δημακόπουλον. Τὸ ὄνομα τοῦ νεαροῦ ποιητοῦ ὥς καὶ τὰ εὐόιωνα πρωτόλειά του εἶνε ἀκόμα ἀγνωστα εἰς τὸ πολὺ κοινόν, ἀλλ' οἱ φιλολογικοὶ κύκλοι, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἔκαμε τὴν ἐμφάνισίν του, περιμένουν μὲ τὰς με-

γαλειτέρας ἐλπίδας τὴν ποιητικὴν του ἐξελιξίν εὐρυτέραν. Τὸ «Ἐθν. Ἡμερολόγιον» γνωρίζει εἰς τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ τὴν συμπαθεῖ μορφήν του μὲ τὴν πεποιθήσιν ὅτι τὸ ὄνομά του θὰ γίνῃ μίαν ἡμέραν ἐν ἀπὸ τὰ γνωστότερα τοῦ Νεοελληνικοῦ Παρνασσοῦ].

“ΡΥΘΜΟΙ,”

I

Τὰ μάτια μου στὰ πράσινα βαθεῖα φυλλώματα πλανῶ

Στὴ βραδυνὴ γαλήνῃ·

Μὲ τῶν κλαδιῶν τὸ θροῦσμα καὶ τῶν πουλιῶν τὸ ὕστερον

Παράπονο ἀργοσβύνει.

Σὲ λίγο ἢ νύχτα σκοτεινοὺς ἥσκιους θ' ἀπλώσῃ· ὦ ἀπαλὸ

Πνεῦμα τοῦ δάσους, τώρα

“Υπνον βαθύ, ἀνονεύρευτον φέρε σ' ἐμέ, τὸ πειὸ καλὸ

Ἀπ' τῶν θεῶν τὰ δῶρα.

II

Κάθε φορὰ ποῦ ἡ λύρα μου τρικνυμομένη θ' ἀντηχῇ,

Μ' εἶνα σου οὐράνιο πνεῦμα,

Ἡμέρωνέ μου ὁργῆς πλημύρα κλειῶ μέσ' τὴ ψυχῇ,

Θεῖο γαλήνιο πνεῦμα.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosia

Restrictions apply.

"Α! θοήνε μάταιε, τί ὠφελείς, ὅταν μιὰ ἀδικία σκληρὴ
Δίχως σκοπὸ μᾶς θλίβει;
Καὶ ὅταν τὸ χέρι τοῦ ἀφρευτοῦ θανάτου ὑψώνεται βαρὺ
Κι' ἀλάθευτα συντριβεί;

III

Στὰ βύθη σου κι' ἂν μ' ἐκλεις, ὦ μάννα γῆ, τόσο καιρὸ,
Ὅμως μὲ πλούσια δῶρα
Μὲ στολίσεις, κι' ὁλόγηχο, στὸν ἥλιο ἀντίκρου, δροσερὸ
Κι' ὁλόανθο στέκω τώρα.
Καὶ πάντα γέρω ὑπάκουο στὴ λύπη σου καὶ στὴ χαρά,
Τὰ φύλλα μου ἓνα - ἓνα
Ν' ἀρπάζῃ ὁ ἄνεμος ἐγὼ τ' ἀφήνω, ἄλλοι μου! ἀφοῦ ξανα
Πρέπει νὰρθοῦν σὲ σένα.

IV

Τὰ στάχνα ἀνεμοσάλευτα θροοῦν στὸν κάμπο, καὶ πυκνὸ
Βοῦζει γύρω στὴ γλυκεῖα κυψέλη τὸ μελίσσι·
Ἀντιλαλεῖ κάθε σπηλιὰ, κι' ἀργοκουνάει, στὸ βραδυνὸ
Θαμπόφωτο, τὴ θλιβερὴ κορφή τὸ κυπαρίσσι.
Κι' ἀκόμα σὰν τρελὰ γυροῦν τοῦ μύλου τὰ πλατεῖα φτερά·
Μονάχα οἱ κύκνοι τὸ λαιμὸ τὸν κάτασπρον ὑψώνουν,
Κι' ἀτάραχοι ὄνειρεύονται, στὴς λίμνης τὰ βαθεῖα νερά,
Ποῦ τ' ἄγγιξεν ὁ ἥσκιος μου κι' ἀρχίζουν νὰ θολώνουν.

ΔΗΜΟΣΘ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Σὲ κάποιον τῆς Ἀρχαίας καβαλλάρη
σὰν ξεπεξεύει καὶ πεζὸς πάει στὸ παζάρι.

"Αρτον, ὦ καὶ θριδάκας
ποθεῖς... μὰ σὰν πεινάσης,
ψωμί, μαρούλια καὶ αὐγά
γυρεύεις νὰ χορτάσης.
Κι' ἂν μᾶς πουλᾷς κράμβας κ' ἰχθῦς
γραπτούς... μὰ στὸ παζάρι
ψωνίζεις μόνο λάχανα
καὶ ψάρια, κατεργάρη!
Σαρδέλλες γὰρ γουστάροντας
καὶ ἀφύας παζαρεύοντας,
εἶνε τὸ ἴδιο σὰν νὰ πᾶς
κατραπακιές γυρεύοντας.

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΤΙΜΩΝΙΣ

Ἡ ΤΙΜΩΝ, Ο ΦΙΛΑΛΛΗΘΗΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

[Βιβλιογραφία]

1. Ἀρχαῖοι συγγραφεῖς: Ἀριστοφάνης, εἰς «Λυσιστράτην» στ. 808-816, «Ὅρνεις» στ. 1549. — Στράβων, ΙΖ' 794. — Πλούταρχος, εἰς βίους Ἀλκιβιάδου § 16, Ἀντωνίου §§ 69-71. — Στοβατος, Ἀνθολόγιον I. 54. — Λιδάμος, Λόγος 9. — *Plinius*, Hist. nat. 7, 19. — Λουκιανός, «Τίμων ἢ Μισάνθρωπος». — *Διογένης Λαέρτιος*, IX, ιβ, 112. — Θεόγνωστος Καν. σ. 129-31. — Σουΐδας εἰς λ. Τίμων. — *Καλλιμάχος* γ'. — II. Νεώτεροι συγγραφεῖς: Shakespeare, Timon of Athens (τῷ 1607). — Brécourt, Timon, comédie en un acte et en vers (τῷ 1684). — L'abbé du Resnel dans Memoires de l'Academie des inscriptions t. XIV, «Recherches sur Timon» (τῷ 1743). — Mercier, Timon d'Athènes (τῷ 1794). — Binder, Ueber Timon den Misanthropen, Ulm (τῷ 1856). — Tanneguy le Févre, Remarques sur le Timon de Lucien].

ΤΙΣ δὲν ἤκουσεν, ὅτι εἰς Ἀθηναῖος ἐμίσησε τοὺς συμπολίτας του τοσοῦτον, ὥστε ἐκλήθη Μισάνθρωπος; Ὁ λέγων μισάνθρωπον ἐνθυμεῖται ἀναγκαιῶς τὸν Τίμωνα. Ὁ Τίμων ἐνθυμίζει τὸν μισάνθρωπον. Καὶ ὅμως ἡ ἱστορικὴ ἔρευνα μαρτυρεῖ, ὅτι βαθύτερον αἶτιον τοῦ τοιοῦτου χαρακτηριζμοῦ εἶναι κυρίως ἡ φιλαλληθεία του. Δριμέας καυτηριάζων τὴν πολιτικοκοινωνικὴν φαιλοκρατίαν καὶ πονηροκρατίαν τῆς ἐποχῆς του, ἐβαπτίσθη ὑπὸ τῶν πολλῶν «Μισάνθρωπος», «ἅτε τῶν μὲν ἀγαθῶν ὀλίγων ὄντων, πονηρῶν δὲ πλείστων ἐν ταῖς πόλεσι τὸ πᾶν ἐπεχόντων», ὡς διδάσκει ὁ Λουκιανός εἰς τὸν Τίμωνα του.

Οἱ ἄνθρωποι, κατὰ τὸν Θουκυδίδην, ἀβασανίστως παραλαμβάνουσι παρ' ἀλλήλων τὰς φήμας τῶν προγεγεστέρων συμβάντων, καὶ αὐτῶν ἐτι τῶν ἐπιχωρίων. Τοῦτου ἕνεκα οἱ πολλοὶ ἀναμφισβητήτως ἔχουσι λίαν συγκεχυμένας καὶ τὰς περὶ τοῦ Τίμωνος ἰδέας. Οἱ πλείονες νομίζουσι, ὅτι τελείως μυθῶδες εἶναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, πλασθὲν ὑπὸ τῆς ζωνηρᾶς τοῦ φιλοπαίγμονος Λουκιανοῦ φαντασίας ἐν τῇ παγκοίνως γνωστῇ, χαριεστάτῃ δὲ διαλογικῇ σκαλαθύρματι αὐτοῦ, τιτλοφορηθέντι «Τίμων ἢ Μισάνθρωπος». Οἱ περὶ αὐτοῦ μεταγεγεστέρως γράψαντες ἀπεικόνισαν χαρακτηριστὰ ἀνθρώπου μισοῦντος τοὺς συγχρόνους αὐτοῦ. Τὰ λοιπὰ συνεπλήρωσεν ἡ φαντασία των. Μόνος ὁ Ἀβδᾶς τοῦ Ρεσνέλ ἀνεκοίνωσεν ἐν τῇ γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ, τῇ 14ῃ νοεμβρίου 1738, μελέτην, ἐπὶ ἐξηκριθῶμένων

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

ιστορικῶν πηγῶν ἐρειδομένην. «Οὐδεῖς, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην — εἶπεν ὁ λόγιος ἐκεῖνος καλόγηρος, ἀρχόμενος τοῦ λόγου του — οὐδεὶς ἀνὴρ τοσοῦτον διάσημος, ὅλος ὑπῆρξε Τίμων ὁ Μισάνθρωπος, εἶναι ὀλγώτερον γνωστός. Πολλοὶ μὲν περὶ αὐτοῦ ἔγραψαν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐν συνεχείᾳ συνεκέντρωσε τὰς περὶ αὐτοῦ βιογραφικὰς εἰδήσεις. Διὰ τῆς; Οὐδεὶς ἄρ' γε ἐτόλμησε νὰ μεταδώσῃ εἰς τὰς μεταγενεστέρας γενεὰς τὴν ἀνάμνησιν ἀνθρώπου μισήσαντος τοὺς ὁμοίους του, ἢ μᾶλλον ὑποκρινομένου, ὅτι ἐμίσησεν αὐτούς; . . . » Παρ' ὅλα ταῦτα ἡ ἱστορικὴ σκαπάνη εἰς τὰς δεξιὰς χεῖρας τοῦ εὐφυοῦς Ἀδῶα προέβη εἰς τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀρχαίου συμπολίτου ἡμῶν. Ἀτυχῶς ἐν ταῖς ἐυαρίθμοις σελίσιν ἡμερολογίου ἐλάχιστα δύνανται νὰ λεχθῶσι περὶ τοῦ ἐκκεντρικοῦ ἐκεῖνου Ἀθηναίου, τοῦ διανύσαντος τὸν βίον του οὐχὶ ἐπὶ πεπατημένης λεωφόρου.

Ἐγεννήθη τῇ 420 π. Χ. ἐν τῇ δῆμῳ Κολυττοῦ, κειμένῳ ἐν τῇ μετὰ τοῦ Μουσείου καὶ τῆς Ἀκροπόλεως κοιλάδι. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Ἐχεκράτιδης, περὶ οὗ δὲν ὑπάρχουσιν ἄλλαι πληροφορίες. Ὁ Τίμων ἦτο εὐπορος, σπουδάζας τὴν φιλοσοφίαν. Οἱ παράσιτοι, οἱ γελωτοποιοὶ καὶ οἱ κόλακες τῆς ἐποχῆς του συνετέλεσαν εἰς τὴν ὅσον ὅλον τε ταχυτέραν ἀποστράγγισιν τῆς περιουσίας του. Ἡ ἀγάπη δὲ αὐτῶν φυσικῶς ἐμειοῦτο ἐφ' ὅσον καὶ καθ' ὅσον ὁ Τίμων ἔσπερετο τῶν μέσων, ὅπως ἱκανοποιῇ τὰς ὀρέξεις καὶ τὰ συμφέροντα τὴν περιστοίχουμένων αὐτὸν κηφήνων.

Σύγχρονος τοῦ Ἀριστοφάνους, τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς ἐπεισόδια, χαρακτηρίζοντα τὰς σκέψεις του. Ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἀπομακρυνθεὶς ἐξελέξατο εἰς τὰς ὑπαιρέας τοῦ Ὑμηττοῦ ἐρημητήριον, ἐκεῖθεν δ' ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπεσκέπτετο δίκην κομῆτου τὸ κλεινὸν Ἄστυ. Ἀντιθέτως πρὸς τὸν χαρακτήρα του ἐξεφράζετο εὐμενῶς ὑπὲρ τοῦ Ἀλκιβιάδου. Ὅταν δὲ ἡρωτήθη νὰ ἐξηγήσῃ τὸν λόγον τούτου, ἀπήντησεν: «Ἀγαπῶ πολὺ τὸν εὐέλπιν τοῦτον νεανίαν, διότι προβλέπω, ὅτι: ἡμέραν τινα θέλει προξενήσῃ μεγάλα θεινὰ εἰς τοὺς Ἀθηναίους». «Ἄλλοτε δέ, ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν ἀρχηγὸς τῆς «Ἀνορθώσεως» ἀδασανίστως ἐκηρύχθη ὑπὸ τῶν εὐπίστων καὶ ἀείποτε ἀστάτων Ἀθηναίων ὁ ἐρωτόληπτος λείων καὶ τῶν ἀτθίδων τιθασευτῆς, καὶ προσέπεμποτο θριαμβευτικῶς ἐκ τῆς ἐκκλησίας ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Περικλέους, καὶ ἔχειροκροτεῖτο παταγῶδῶς διὰ τὰς ψευδεῖς του πρὸς τὸν λαὸν ἐπαγγελίας δὲ τὴν ἐν Σικελίᾳ πανωλεθρίαν χάριν τῆς δοξομανίας του παρασκευάσας, ὁ Τίμων, καίπερ ἐπιμελῶς ἀποφεύγων τοὺς πάντας, μάλιστα δὲ τοὺς παρ' ἀξίαν ἄρχοντας, ἐξαιρετικῶς χαιρετίσας αὐτόν, τῇ εἶπε: «Θάρρει, ὦ Ἀλκιβιάδη! Χαίρω, διότι αὐξάνει ἡ παντοδυναμία σου. Θὰ χρησιμεύσῃ αὕτη εἰς τὴν τιμωρίαν τοῦ μωροῦ τούτου λαοῦ».

Ἀλλ' ἡν δὲ τινα ἡμέραν ὁ ἐρημίτης τοῦ Ὑμηττοῦ, προσελθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔνθα ὁ λαὸς συνεσκέπτετο περὶ ἐξουρέσεως φαρμάκων «ἀνορθωτικῶν», ἀνῆλθεν εἰς τὸ βῆμα. Ἡ ἐμφάνισις του προῦ-

θεάματος, περιέργως ἀναμένοντες τὴν ἀγόρευσιν τοῦ πεπειραμένου Μισανθρώπου. Ἐκεῖνος δὲ ταῦτα ἐφθέγγετο: «Ἔστι μοι μικρὸν οἰκόπεδον, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ συκὴ τις ἐν αὐτῷ πέφυκεν, ἐξ ἧς ἤδη συχοὶ τῶν πολιτῶν ἀπήγγεοντο. Μέλλων οὖν οἰκοδομεῖν τὸν τόπον ἐβουλήθην δημοσίᾳ προειπεῖν, ἵνα, ἂν ἄρα τινὲς ἐθέλωσιν ὁμῶν, πρὶν ἐκκοπῆναι τὴν συκὴν ἀπάγξωνται». Ὁ Πλούταρχος δὲν πληροφορεῖ ἡμᾶς, ἐὰν ἐποδοκροτήθη ὑπὸ τῶν ἐγκαθέτων τῶν τότε ἀρχόντων. Ἀλλ' ἡ ἐκρίζωσις τῆς συκῆς τοῦ Τίμωνος δὲν ἐμποδίζει καὶ μέχρι τῶν ἡμερῶν μας τὰς αὐτοκτονίας καὶ αὐτῶν τῶν μαιρακίων, ἅτινα τοσοῦτον ἐπιτυχῶς ἀνεβίβασαν τὰ «Παναθήναια τοῦ 1911» ἐν τῇ «Νέᾳ Σκηνῇ».

Ὁ Μισάνθρωπος ὁμοῦς αὐτὸς Ἀθηναῖος εἶχε καὶ φίλον, τὸν Ἀπῆμαντον, κατ' ἄλλους Ἀδεῖμαντον, ὃν ἐν τούτοις καὶ μεθ' ὅλην τὴν φιλίαν του ἐμίσει! Ὅταν ἡμέραν τινα, κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν χοῶν (νεκρικοῦν σπονδῶν), συνέτρωγε μετ' αὐτοῦ καὶ ὁ Ἀδεῖμαντος τῇ εἶπε: «Λαμπρόν τό συμπόσιόν μας, ὦ Τίμων», «Ναί, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, ἀλλ' ἐὰν σὺ ἀπουσίαζες», ὡς διηγεῖται ὁ Πλούταρχος.

Ὁ μισάνθρωπος ὁμοῦς Τίμων δὲν ἦτο καὶ μισογύνης. Ὁ Ἀριστοφάνης καταγγέλλει αὐτὸν ἐπὶ φιλογυνίᾳ. Πολλὰ περὶ αὐτοῦ ἔγραψεν ὁ Πλάτων, ἀλλ' ἡ ἀπώλεια τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐστέρησε καὶ ἡμᾶς τῆς εὐχαριστήσεως νὰ γνωρίσωμεν κάλλιον τὸν φιλογύνην καὶ τὰ ἐν τῷ Ὑμηττῷ σκάνδαλα. Ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ κωμικοῦ, δημοσιουθείσης ὑπὸ τοῦ Ἀλλατίου, συνάγεται, ὅτι ἐγένετο συνήγορός του, δικαιολογῶν τὴν μισανθρωπίαν του, διότι ἔγραψεν ὅτι: «συνέγνων, ὅτι Τίμων οὐκ ἦν ἄρα Μισάνθρωπος μὴ εὐρίσκων μέντοι ἀνθρώπους, οὐκ ἡδύνατο θηρία φιλεῖν».

Ὁ Στράβων καὶ ὁ Πλούταρχος, διέσωσαν μέχρις ἡμῶν τὴν πληροφορίαν, ὅτι ὁ δικτάτωρ Ἀντώνιος, μετὰ τὴν παρὰ τὸ Ἄκτιον ναυμαχίαν, ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ πολλῶν, προδοθεὶς ὑπ' ἄλλων, ἀπεφάσισε νὰ μιμηθῇ τὸν Τιμωνα, ἐφ' ᾧ καὶ ἐπὶ τῆς ἐναντι τοῦ λιμένος Ἀλεξανδρείας νήσου Ἀντιρρόδου «κατεσκευάσας διαίταν βασιλικήν, ἦν Τιμώνιον προσηγόρευσε», προτιθέμενος ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ζήσει βίον τιμώνειον. Ἀλλ' ὁ Ρωμαῖος Τίμων δὲν ὁμοίαζε τὸν Ἀθηναῖον. Ταχέως βαρυνθεὶς τὸν ἐρημον βίον, μετέβη εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς θελκτικῆς Κλεοπάτρας, ἐνθα ἐτράπη «πρὸς δεῖπνα καὶ πότους».

Ὁ Τίμων τοῦ Ὑμηττοῦ, εἴτε διὰ τῆς ἐργασίας του, εἴτε διὰ κληρονομίας τινός, ἐγένετο αὐθις πλούσιος· ἀλλὰ καὶ τότε δὲν ἠθέλησε νὰ ἀνανεώσῃ τὰς μετὰ τῶν παλαιῶν φίλων του κοινωνικὰς σχέσεις, σκαιῶς δὲ ἀπέπεμψε τὸ σμῆνος τῶν κολάκων, ὅταν αὐθις ἔτρεξαν παρ' αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ ἐκμυζήσωσι καὶ τὴν νέαν περιουσίαν του. Ἡμέραν τινα, καταπεσὼν ἀπὸ δένδρου, ἐτραυματίσθη, μὴ δεχθεὶς δὲ βοήθειαν πρὸς θεραπείαν του, προετίμησε νὰποθάνῃ ἐκ γαγγραινῆς. Πρὸ τοῦ θανάτου του ἐξελέξατο μέρος ἀπρόσιτον τοῖς πολλοῖς διὰ τὸν τάφον του, εἰς τὰς παρὰ τὸν Ὑμηττὸν Αἰξωνίδας Ἀλάς (ἁλικάς), παρεσκευάσε δὲ καὶ τὸ ἐπιτάφιόν του, ὅπερ, κατὰ παράφρασιν, ἔχει ὡς ἀκολούθως.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosia Restrictions apply.

«Τέλος ἐνταῦθ' ἀποπνεύσας ψυχὴν κακοδαίμονα, κείμει.
Τ' ὄνομα μὴ ἐρωτᾶτε· κακοὶ δὲ κακῶς νὰ χαθῇτε».

Ἄλλὰ καὶ ὁ Καλλιμάχος ἐποίησε δι' αὐτὸν τὸ ἀκόλουθον, ἐν παραφράσει πάντοτε:

«Ὡδε οἰκῶ ὁ μισάνθρωπος Τίμων. Ἄλλὰ προχώρει.

Δὸς μοι κατάραν ἀρκεῖ μόνον νάπομακρυνθῇς ἀπ' ἐδῶ».

Πολλὰ ἡδύναντο νὰ λεχθῶσι περὶ τοῦ Τίμωνος· ἐν τούτοις τὸν βουλόμενον νὰ συγγράψῃ ἐκτενῶς τὴν Τιμωνιάδα παραπέμπων εἰς τὴν ἐν τῇ ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης ὑπ' ἐμοῦ καταρτισθεῖσαν βιβλιογραφίαν, ἀρκοῦμαι ἐν συμπεράσματι νὰ εἶπω, ὅτι ἐκ τῆς ἐγγυτέρας μελέτης τῶν περὶ αὐτοῦ γνωστῶν εἰδήσεων, ἄρθρῳ φαίνεται μοι ἡ κρίσις τοῦ Tanneguy le Févre. Νομίζω ἀγῶ, ὅτι κατὰ βάθος δὲν ἐμίσει πάντας τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ μόνον τοὺς Γραμματεῖς, τοὺς Φαρισαίους καὶ τοὺς ὑποκριτὰς τῆς ἐποχῆς του, καίτοι ὑπερβολικὴ πρέπει, νομίζω, νὰ θεωρηθῇ ἡ παρατήρησις τοῦ Πλάτωνος, ὅτι πάντες οἱ σύγχρονοι τοῦ Τίμωνος ἦσαν θηρία. Ὅπως ποτ' ἂν ἦ, ἐξ ὧν περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἐχεκρατίδου ἀνέγνων, παραδέχομαι, ὅτι ἡ ὑπερβολικὴ φιλαλήθειά του καὶ ἡ ἄκρα αὐστηρότης αὐτοῦ, ὅπως φέγγ ἐξ ἴσου φαυλοκράτας τε καὶ πονηροκράτας ἀνορθωτικούς τῶν χρόνων ἐκείνων, ἢ οἴουσθ' ὅποτε ἄλλους προσωπιδοφόρους «κατεργαρέους», συνετέλεσαν, ὅπως βαπτισθῇ Μισάνθρωπος. Ἴσως ὀρθότερον θὰ ἦτο νὰ ὠνομάζετο *Τίμων*, ὁ φιλαλήθης Ἀθηναῖος.

Ἐν Ἀθῆναις (ἐκ τοῦ «Ἡλυσίου» τῆς Καλλιθέας)

Τῇ 30ῇ Ἰουλίου 1911

Γ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ

Σκίτσα Κων/λεως. — Ἡ πλύστρα τοῦ Πέραν κ' ἡ κόρη της.

Ἀβησσυνὸς θηριοδασκὴς συζὼν μετὰ λεαίνας

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΞ ΑΒΗΣΣΥΝΙΑΣ

Ἐν Addis—Abeba, Μάρτιος τοῦ 1911.

Φίλτατέ μοι κ. Σκόκε,

ΣΥΝΕΧΙΖΩ καὶ πάλιν ἐφέτος, χάριν τῶν φιλοπεριέργων ἀναγνωστῶν τοῦ ἀγαπητοῦ Ἡμερολογίου, μερικὰς ἐντυπώσεις καὶ σκηνὰς ἐκ τῆς ἐδῶ ἀβησσυνιακῆς ζωῆς.

Ἐξ ὧσων σὰς ἀφηγήθην, εὐκόλως μαντεύετε ὅτι ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς θὰ ὑποφέρῃ πολὺ ἀκόμα ἕως οὗ ἀνοίξῃ ἐδῶ ἔδαφος καὶ εἴρῃ τὸν δρόμον του. Σπεύδει πολὺ . . . βραδέως. Φαντασθῆτε ὅτι ἐδῶ, εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ὁ φωτισμὸς τὴν νύκτα θεωρεῖται περιττὴ πολυτέλεια. Ὅδοι, πλατεῖαι, συνοικίαι, πλέουν τὴν νύκτα εἰς σκότος φηλαφητόν. Ἡ ἀσετυλίνη, τὸ φωταέριον, ὁ ἡλεκτρισμὸς δὲν ἀνεκαλύφθησαν εἰσέτι διὰ τὴν εὐτυχῇ αὐτὴν χώραν. Ἀνῆκουν ἀκόμα εἰς τὴν μυθολογίαν. Ἀρκεῖ νὰ σὰς εἴπω ὅτι οἱ Ἀβησσυνοί, διὰ νὰ φωτίσουν τὰς κατοικίας των, ἀνάπτουν . . . ξύλα ξηρά καὶ μετὰ τὴν προϊστορικὴν αὐτὴν μέθοδον προσπαθοῦν νὰ παραγάγουν ἀπὸ τὴν φλόγα των φωτισμόν! Μόνον μερικοὶ νεωτερισταὶ φιλοπρόσοδοι ἤρχισαν νὰ μεταχειρίζωνται καὶ . . . σπερματέια!

Περὶ δημοσίας καὶ οἰκιακῆς ὑγιεινῆς, οὔτε λόγος νὰ γίνεται. Ἀποχωρητήρια εἶνε ἐντελῶς ἀγνωστα. Μεθ' ὅλα τὰ ἀπαγορευτικὰ βασιλικά διατάγματα καὶ τὰς τιμωρίας, δι' ὧν οἱ Ἀβησσυνοὶ ἐκδι-

ζονται εἰς ἐκπολιτισμόν, αὐτοὶ οἱ τρισόλθιοι, ἀδιακρίτως φύλου καὶ ἡλικίας, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, δὲν παύουν ἐν μέσῃ ὁδῷ καὶ ἀναφανδὸν νὰ ἐκπληρῶσι πᾶσαν σχετικὴν ἀνάγκην... Τὸ πολὺ-πολὺ, οἱ πλέον ἐκπολιτισμένοι, φροντίζουν ν' ἀνοίγουν διὰ τῆς βράβδου τῶν αὐτοσχεδίου λακκίσκους, τοὺς ὁποίους κατόπιν σκεπάζουν...

Ἀθῆσσυνοὶ ἀχθοφόροι δὲν ὑπάρχουν. Ὡς φορητὰ ζῶα μετα-

Ἀθῆσσυνη φορτωμένη πίθον ὕδατος

χειρίζονται τὰς γυναῖκας τῶν, καὶ ἰδίως τὰς σκλάβας. Αὐταὶ χρησιμοποιοῦνται ἀξιόλογα ὡς κτήνη καὶ φορτῶνονται βάρη ἀπίστευτα. Δι' αὐτὸ κυρίως καὶ αἱ γυναῖκες ἐδῶ ἀρχίζουν νὰ γηράσκουν ἀπὸ τῆς ἐφηβικῆς ἀκόμα ἡλικίας. Μόνον αἱ ξυπόλυτοι ἀριστοκράτιδες τῆς εὐπόρου τάξεως ἀπαλλάσσονται παντὸς τοιοῦτου βάρους ἀσχολούμεναι εἰς τὰ οἰκιακὰ. Αἱ ἀθῆσσυνίδες μεταφέρουν ὕδωρ ἀπὸ μακρυνὰς πηγὰς ἐντὸς πίθων τῶν 80 λίτρων προσδεδεμένων ἐπὶ τῶν νώτων. Εἰς τὸ ὥραιον φῦλλον εἶναι ἀνατεθειμένον καὶ τὸ ἄλεσμα τοῦ σίτου κατὰ τὴν πρωτογενῇ ἀκόμῃ μέθοδον. Ἄν καὶ λειτουργοῦν ἀπὸ ἐτῶν εὐρωπαϊκοὶ ἀτμόμυλοι, ἐν τούτοις τὸ ἄλεσμα τοῦ σίτου γίνε-

ται διὰ χειροκινήτων μυλοπετρῶν ἀποκλειστικῶς ἀπὸ γυναῖκας. Αἱ πλείσται κουρεῦουν σύρριζα τὴν κόμην. Ἄλλα τρέφουν ἰδιοτρόπους πλοκάμους, ὡς αἱ Κινέζαι, τοὺς ὁποίους ὁμῶς, ἐν καιρῷ πένθους ἐπὶ τῇ θανάτῳ συγγενοῦς τῶν, ἀποκόπτουν, ξυρίζουσαι μὲ τεμάχιον ὑέλου (!) τὴν κεφαλὴν, ἣν οὕτω ἀπεφιλωμένην περιαιέφουν διὰ βουτύρου ἀντὶ πομμάδας. Κατὰ τὸν ἴδιον προκατακλυσμαῖον τρόπον, μεταχειριζόμενοι δηλαδὴ ἀντὶ ξυραφίου ἐν ἀπλοῦν τεμάχιον ὑέλου, ξυρίζονται καὶ ὅλοι οἱ ἄρρενες. Μόνον δὲ εἰς τοὺς διακεκριμένους πολεμιστάς ἢ τοὺς φονεῖς ἐλεφάντων ἐπιτρέπεται ἡ τιμὴ νὰ διατηροῦν φρικαστικῆς λίγδας πλοκάμους μακροῦς. Μὰ τὴν ἀλγήθειαν δὲ ἀξίζει καθε τιμὴ καὶ διακρίσις, ἔστω καὶ τοιαύτης βρωμερότητος, εἰς τοὺς φονεύοντας ἢ θαμάζοντας ἄγρια θηρία. Εἶνε ὄντως ἀτρόμητοι. Εἶδα θηριοδαμαστὴν συζῶντα οἰκειότατα μετὰ λεαινίδος.

Αἱ ἀδῆσσυνίδες, διὰ τὰ γίνουσι θελκτικώτεραι εἰς τοὺς ἄνδρας, πλὴν ἄλλων μωριῶν καὶ βασιάνων ἐξωραϊστικῶν, εἰς τὰ ὅποια ὑποβάλλονται, διατρυποῦν πέριξ τὸν τράχηλον μὲ βελόνας, σχηματίζουσαι ἐπὶ τοῦ μελαφθοῦ των δέρματος εἶδος ἀνεξιτήλου περιδεραιίου ἐκ μαύρων στιγμαμάτων εἰς διπλοὺς καὶ τριπλοὺς γύρους. Τὴν αὐτὴν πρωτότυπον καὶ ἀξιοθρήνητον διακόσμησιν ἐνεργοῦν καὶ περὶ τὰ χεῖλη ἢ ἄλλα μέρη τοῦ σώματος φανερά... ἢ ἀθέατα.

Ἀνάλογοι εἶνε καὶ αἱ συνήθειαι καὶ τὰ εἶδη τῶν φαγητῶν παρὰ τοῖς Ἀδῆσσυνοῖς. Ἐπικρατεῖ πρωτίστως τὸ ὠμόν κρέας, τὸ ὅποσον καταβροχθίζουσιν μετὰ βουλιμίας. Ψητὸν ἢ βραστὸν κρέας εἶνε ἄγνωστος διὰ τοὺς πολλοὺς πολυτέλεια. Δὲν λείπει ὅμως ὁ ἐγχώριος ζῦθος (talla) καὶ τὸ εὐγευστον ὑδρόμελι (tedji). Πηροῦνια, μαχαίρια, χειρόμακτρα καὶ ἄλλα σκευή τοιαῦτα εἶνε ἀνὺπαρκτα, τόσον διὰ τοὺς πτωχοὺς ὅσον καὶ διὰ τοὺς πλου-

Τύπος ἀδῆσσυνης γραίας

σίους. Ἀντὶ τραπέξης στρώνουν κατὰ γῆς μίαν μεγάλην πανίεραν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀπλώνουν τὰ φαγητά των, πεπασμένα μὲ ἀφθονον κοκκινισπέρρον, ἱκανὸν νὰ κατακαύσῃ ὅλους τοὺς εὐρωπαϊκοὺς λάφυργας! Πρὶν ὅμως δοκιμάσουν τὸ φαγητὸν οἱ οἰκοδεσπόται, ἀπὸ τοῦ μεγιστάνος μέχρι τοῦ τελευταίου ιδιώτου, καλοῦν τοὺς ὑπηρετάς καὶ τοὺς ὑποχρεώνουν νὰ τὸ γευθῶσι πρῶτον αὐτοί, διὰ τὸν φόβον καὶ τὸν τρόμον ἐνδεχομένης δηλητηριάσεως, μὲ τὴν μέθοδον τῆς ὁποίας ἐξεπάστρευσαν καὶ ξεπαστρεύουν οἱ μικροὶ τοὺς μεγάλους καὶ πλουσίους. Τρώγουν δὲ τρεῖς κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἡμερονυκτιοῦ. Εἰς τὰς 10 τὸ πρωτὶ εἰς τὰς 6 τὸ ἀπόγευμα, ὁπότε μετὰ μίαν ὥραν κοιμῶνται, μαζὶ μὲ τῆς κόττες των καὶ τὰ μεσάνυχτα, μὲ τὸ πρῶτον λάλημα τοῦ πετεινοῦ, ἐγείρονται τοῦ ὕπνου, δειπνοῦν καὶ κοιμῶνται πάλιν μέχρι πρωτῆς. Τὸ μεσημεσονύκτιον ὅμως τοῦτο δειπνον (Guemfi) δὲν συνεθίζεται εἰς τὸ Goudar, τὴν ἀρχαίαν πρωτεύουσαν τῆς Αἰθιοπίας καὶ εἰς τὰς λοιπὰς βορεινὰς ἐπαρχίας, ἐνθα

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosia
Restrictions apply.

πάντες ἀνεξαιρέτως ἐξυπνοῦν τὸ μεσονύκτιον ὅχι διὰ νὰ δειπνήσουν, ἀλλὰ διὰ νὰ προσευχηθοῦν μὲ τὸ Ψαλτήριον ἀνὰ χειρας.

* *

Πάνδημος καὶ ζωηροτάτη, μέχρι πανζουρλισμοῦ, τελεῖται: ἐδῶ κατ' ἔτος (14 Σεπτεμβρίου) ἡ ἑορτὴ τοῦ Σταυροῦ (mascal). Ἵσως διότι τὴν ἡμέραν ἀκριβῶς αὐτὴν ἀρχίζει τὸ ἔαρ καὶ ἡ ἀναζωογόνησις τῆς φύσεως. Πράγματι δὲ συμβαίνει τὸ περίεργον φαινόμενον νὰ λήγῃ ἀποτόμως τότε ὁ ἀηδέστατος αἰθιοπικὸς χειμὼν καὶ αἱ ἀπὸ

Ἀβησσυνοὶ ἀλιεῖς ἀνασύροντες ἵπποπόταμον

τοῦ Μαρτίου ἀδιάκοποι βροχαὶ νὰ παύουν διὰ μιᾶς ὡς ἐκ θαύματος. Οὕτως ἡ ἑορτὴ προσλαμβάνει τὴν ὄψιν τῆς ἰδικῆς μας τρελῆς πρωτομαγιάς τῶν Ἀθηνῶν. Τὴν παραμονὴν τὸ ἀπόγευμα ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ ἰθαγενεῖς διευθύνονται κατὰ συμπαγεῖς μάζας εἰς τὴν ἔξω τῆς πόλεως ἀνοικτὴν πεδιάδα, χορεύοντες, πηδῶντες, ψάλλοντες τροπάρια ἢ ᾄδοντες πολεμικὰ ᾄσματα ἀναμιξ ὥσάν δαιμονισμένοι. Δὲν λείπουν δὲ καὶ τὰ τύμπανα καὶ αἱ σάλπιγγες ἑσυχίζουσαι τὰ νεῦρα καὶ τὰ ὦτα. Ἐκεῖ παρίσταται ὁ κληρὸς καὶ ἡ Αὐλὴ καὶ πᾶσαι αἱ ἑυπόλοτοι ἐπισημότητες, σκιαζόμεναι ὑπὸ μεγάλας πολυχρούς μεταξίνους ὀμβρέλλας στηθείσας ἐπίτηδες. Τὸ ἱερατεῖον κάμνει τρεῖς στροφάς περίξ τοῦ Σταυροῦ, τοὺς μιμοῦνται κατόπιν ὁ Αὐτοκράτωρ, οἱ πρίγκιπες, οἱ αὐλικοὶ, οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὅλοι οἱ ἐπίσημοι. Μεθ' ὃ ἱερεῖς καὶ αὐλικοὶ ἀποσύρονται. Ἐρχεται ὕστερα ἡ σειρὰ

τῶν μαινομένων πιστῶν. Τότε δὴ τότε ἡ σκηνὴ δὲν περιγράφεται. "Ολα ἐκεῖνα τὰ φρενητιῶντα πλήθη, ἐν κραυγαῖς καὶ ἀλαλαγμοῖς, περιστρέφονται τρίς γύρω τοῦ Σταυροῦ, πάλλοντες εἰς χεῖρας

Κατάδικοι Ἀθησυνοὶ ἀπαγχονιζόμενοι

τῶν πεῖναν τῶν ἐορταζόντων αὐτῶν χριστιανῶν καννιβάλων. Καὶ ἡ πεῖνα των — ἐννοεῖται — δὲν χωρατεῖ. Καταβροχθίζουν ἀπνευστεὶ τεμάχια ὠμῶν κρεάτων. Ἐτυχε κἄποτε νὰ παρακολουθῶ τὴν οἰκτρὰν τύχην ἑνὸς ἀλγευσθέντος δυστυχημένου ἵπποποτάμου. Μόλις τὸν ἔσυραν ἔξω τοῦ ποταμοῦ, τὸν διεμέλισαν καὶ τὸν κατεβρόχισαν ἐν ἀκαρεῖ. Δὲν τοῦ ἀφήσαν οὔτε κοκκαλάκι, οἱ ἀθεόφοβοι.

Ὅτι δὲ ὁ ἐκχριστιανισμὸς τῶν ἀλλοκότων αὐτῶν ἡμιαγρίων ἔχει πολὺ τὸ καννιβαλικόν, εἶνε καὶ τὸ γεγονός, ὅτι τὴν κηδεῖαν τῶν νεκρῶν δὲν συνοδεύει οὔτε μισὸς παπᾶς! Οὔτε κἂν προηγείται τῆς νεκρωσίμου πομπῆς ἑνας σταυρός, εἰς ἔνδειξιν τοῦλάχιστον τῆς μαῦρης τῶν χριστιανωσύνης! Ἀντὶ δὲ φερέτρων, φορτώνονται τὸν νεκρὸν δύο - τρεῖς οἰκεῖοι ἐπ' ὤμων καὶ τὸν ὀδηγοῦν πρὸς ἐνταφιασμόν. Τὸ πολὺ - πολὺ, ὅταν ἀποθάνῃ κανεὶς ἐπίσημος, τὸν τοπο-

θετοῦν, ἐπὶ τὸ μεγαλοπρεπέστερον, ἐπὶ μιᾷ ἀπλῆς σανίδος. Καί μ' ὅλα ταῦτα οἱ θρῆνοι καὶ οἱ ὀλοφυρμοί, τοὺς ὁποίους ἐπιβάλλουν τὰ ἔθιμά των καὶ ὅχι ὁ ψυχικός πόνος ἐπὶ τῇ θανάτῳ τῶν οἰκείων των, δὲν περιγράφονται. Ποῦ εὐρίσκονται ὅλοι ἐκεῖνοι αἱ γυναῖκες, αἱ συρρέουσαι περὶ τὸν νεκρὸν διὰ νὰ τὸν θρηνήσουν! Καὶ τί κοπετοὶ καὶ τί οἰμωγαὶ στρηνιῶσαι, τί κτυπήματα τοῦ στήθους καὶ ξεσχίσματα παρσιῶν καὶ ξερρίζωμα μαλλιῶν καὶ αἱματώματα τοῦ προσώπου, εἰς ἐνδειξιν πένθους! Μερικαὶ σκλάβαι μάλιστα, ὑπερθεματίζουσαι, ἐπὶ τὸ τραγικώτερον, πίπτουν ὀρμητικαὶ μὲ γυνὰ τὰ στήθη ἐπὶ βράχων, αὐτοθανατούμεναι συνήθως ἐκ τῶν πληγῶν. Καὶ ἡ θλιβερά αὕτῃ κωμῶδιᾳ τοῦ πένθους ἐξακολουθεῖ ἐνίοτε ἐπὶ πολὺ μετὰ τὸν ἐνταφιασμὸν ἡμέρας. Οἱ δὲ ἄρρενες, μικροὶ καὶ μεγάλοι, εἰς ἐκδήλωσιν τῆς λύπης των, ἐνδύονται μαύρα φορέματα, μαύρα δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ἀκαθαρσίαν. Αὐτοὶ, χοροπηδοῦν, κλαίουν, φωνάζουν καὶ ἀπαγγέλλουν στίχους εἰς ἐξύμνησιν τοῦ μεταστάντος.

Αὕτῃ εἶνε ἡ ἀντίληψις των ὡς χριστιανῶν. Τὸ περιεργὸν δὲ εἶνε ὅτι, ὅταν βαπτίζονται, ὁ ἱερεὺς δὲν λείπει νὰ κρεμάσῃ περὶ τὸν τράχηλον τοῦ νηπίου τὸ περίφημον ὕφαντὸν λευκὸν σειρήτιον (τό matab) ὡς ἀπαραίτητον σῆμα ὅτι ἔγινεν ὀρθόδοξος χριστιανός! Καὶ τὸ σῆμα τοῦτο ὀφείλει νὰ φέρῃ ἐφ' ὅρου ζωῆς πᾶς Ἀθησυνός, ἄλλως θεωρεῖται ἄπιστος.

Κρίνω περὶ τὸν νὰ προσθέσω ὅτι ὑπὸ τοιοῦτους ὅρους καὶ ἀποκτηνωτικὰς συνηθείας, δὲν εἶνε ἄπορον πῶς ὁ δεκάλογος καὶ αἱ ἐντολαὶ τοῦ Εὐαγγελίου παραβιάζονται ἀπὸ πρωτὰς μέχρις ἐσπέρας. Πρὸ πάντων δὲ αἱ ἐντολαί: οὐ κλέψεις καὶ οὐ φονεύσεις. Αἱ κλοπαὶ καὶ οἱ φόνοι καὶ αἱ ληστεῖαι δίνουν καὶ παίρνουν μεθ' ὅλας τὰς καθιερωμένας δρακοντεῖους ποινάς. Πρὸ ὀλίγου ἔτι καιροῦ ἐξετελέσθη ἐν μέσῃ ἄγορᾷ ὁ ἀπαγχονισμὸς δύο καταδίκων ἐπὶ ληστείᾳ μετὰ φόνου. Τὸ θέαμα ἦτο φρικιαστικόν. Ἀμφιβάλλω ὅμως ἂν τὰ ἀπὸ τῶν θένδρων αἰωροῦμενα πτώματα τῶν ἀπαγχονισθέντων ἐχρησίμευσαν διόλου πρὸς ἐκφόβισιν ἢ παραδειγματισμὸν. Τὴν ἐπομένην ἡκούσθησαν νέα κρούσματα κλοπῶν καὶ φόνων. Καὶ διόλου παράδοξον, ἀφοῦ ὁ χριστιανισμὸς ἄπτεται μόνον τῆς μαύρης ἐπιθερμίδος των χωρὶς νὰ ἔρχεται διόλου εἰς συνάφειαν μὲ τὴν ψυχὴν των. Ἡ χριστιανικὴ ὀρθοδοξία δὲν κατῴρθωσεν ἀκόμη νὰ καλλιεργήσῃ παρ' αὐτοῖς κατὰ τὸν ἡθικὸν καὶ θρησκευτικὸν συναίσθημα. Εἶνε χριστιανοὶ οἱ ταλαίπωροι ἀλλὰ βυθισμένοι εἰς τὸ σκότος τῆς βαρβαρότητος.

ΑΛΕΞ. ΣΑΡΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Εἰς γεῦμα λογίων

ἙΛΛΑ, Χριστὲ καὶ Παναγίᾳ! Τί μέγα θαῦμα ποῦνε,
νὰ τρῶνε οἱ λόγοι μαζί χωρὶς . . . νὰ φαγωθοῦνε!

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΣΤΙΧΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΑ

[Στόν Ἑλληνικὸ λαὸ]

Τὸ γάλα ἐγὼ ποῦ βύζαξα χολή δὲν μοῦχει γίνει,
Μηδὲ τὸν κόρφο ποῦγεργα παιδί θ' ἀπαρηθῶ·
Θορίμμα τὸ καινονοργιόφτιαστο ποδοπατῶ λαγῆνι,
Καὶ δὲν μὲ σκυιάζει ἄν ματωθῶ.

Νάνι, κοιμήσου δλόγλυκο, μικρὸ πουλί μόν, νάνι·
Ὡ λατρευτὸ νανούρισμα, δὲν σὲ ξεχάνω ἐγώ,
Κι' ὅσο σὲ λένε πρόστυχο δασκάλοι ἢ λαοπλάνοι,
Τόσο σὲ λέω θαυματουργό.

Μαννοῦλα μου, ὦ μυριόχαδη λαλιά, χαριτωμένη·
Πατέρα, ποῦγες στή μιλιὰ καὶ γνώση περισσή·
Σπυιάκι, σιράτα μακρονή σιὸ ἡλιόφωτο λουσομένη,
Καὶ σύ, ὦ ἀγάπη μου χρυσή.

Πρώτη μου ἀγάπη, ἀειπάροθεο κι' ἀφίλητο μου ἀχεῖλι
Μ' ἀνθόχυντα λαλήματα κρυφοκελαϊδισιά,
Σεῖς τὸ ἄχαρο ὁδηγᾶτε μου κι' ἀνήμπορο κονδύλι,
Τὰ πανωραῖα νὰ γίνουνε ξεχωριστά.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

Καὶ σὺ, ὦ τραγοῦδι μου ἔθνικό, ποῦ ἀπ' τῶν Ψαρῶν τὴ ράχη
 Στοιῦ Μέλῃ γοργοπέργαγες τὰ σιωπηλὰ νερά,
 Καὶ ὦ παραμύθια, ποῦ ἡ γιαγιά μου ταίριαζε μονάχη,
 Κι' ἀτέλειωτα ἡ καρδιά μου λαχταροῦ.

Χαίρετε, ὦ ἑσεῖς, γιὰ τοὺς φτωχοὺς ἀνίδεους, χυδαῖα !!!
 Πλασμένα ἀπὸ σκλαβόχειλα καὶ πόνο καὶ θρακιά,
 Ποῦ γιὰ τὰ τρέξῃ ποταμὸς ἡ βουβαμένη ἰδέα,
 Πύρινη ἀνοίξατε αὐλακιά.

Χαῖρε, ὦ σὺ Γλῶσσα, ποῦ κλαψα παιδί χαροκαμένο,
 Σὰν μίλαγα στήν Παναγιά λογάκια ταπεινά,
 Καὶ δέξου με γιὰ λειτονργὸ μικρὸ κι' ἀπορριχμένο,
 Ὡ ἀθάνατη, τὰ ψάλλω σου Ὡσανά !!!

[Σμύρνη, Μάρτιος 1911]

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΕΦΕΡΙΑΔΗΣ

Οἱ συνωμόται κατὰ τῆς καθαρευούσης

ΤΑ ΠΑΡΑΠΟΝΑ

ΜΟΛΙΣ είχα καθίση εἰς τὸ γραφεῖόν μου — ἤμην Ἐπιθεωρητὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ νομοῦ Κ. — καὶ ἔξωθι τῆς κλειστῆς θύρας μὲ τοὺς χρωματιστοὺς ὑαλοπίνακας, ἠκούσθησαν συρτὰ βήματα καὶ λεπταὶ φωναί, χαμηλοφώνως λαλοῦσαι.

— Πρῶτ, πρῶτ ἄρχισεν ἡ πελατεία, ἐσκέφθην καὶ μετὰ δυσφορίας ἐφώνηξα: «ἐμπρός».

Ἦσαν οἱ πρῶτοι μῆνες τῆς ὑπηρεσίας μου, καὶ ἡ ἀπότομος μεταβολὴ ἀπὸ τὸν ἥσυχον καὶ μονοειδῆ βίον τοῦ καθηγητοῦ εἰς τὸν ταραχώδη καὶ πολυπράγμονα βίον τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ μοῦ εἶχε προξενήσῃ ἱλιγγον. Ἰδίᾳ μὲ ἐξήντλουν αἱ ἀτελεύτητοι ἀκροάσεις ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο πολλάκις νὰ μὲ ἐνοχλήσωσι μὲ ὑποθέσεις οὐδόλως ἐξ ἐμοῦ ἐξαρτωμένας ἢ καὶ τελείως ἀσχέτους πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν μου. Ἐν τούτοις συνησθάνομην τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ ἀποπέμψω κἀνένα, καὶ διὰ τοῦτο, παρ' ὅλον τὸν ὄγκον τῶν ἐγγράφων, τὰ ὅποια εἶχα ἐνώπιόν μου, καὶ παρ' ὄλην τὴν βαρυθυμίαν μου, ἐφώνηξα καὶ δευτέραν φοράν: «ἐμπροσὸς... ἄνοιξε».

Χεῖρ ἀδεξία περιστρέψε τὸν στρόφαλον τῆς θύρας, καὶ μετ' ὀλίγον ἐνεφανίσθησαν μετὰ δειλίας δύο μορφαί.

Ἡ μία ἦτο γραιῖας χωρικῆς δυσειδοῦς καὶ τραχείας, ἀλλὰ καλὰ ἐνδεδυμένης· ἡ ἄλλη, ἡ ἀκολουθοῦσα ὀπισθεν αὐτῆς καὶ οἶσιν κρυπτομένη εἰς τὰς βαθείας πτυχάς τοῦ ὑακείου τῆς γραιῖας, ἦτο ἡ μορφὴ παιδίου ῥυπαροῦ, ἀλλὰ μὲ ζωντοῦς ὀφθαλμοὺς καὶ κόκκινα χεῖλη.

— Αὐτὸς εἶναι, εἶπε τὸ παιδίον, ὠθοῦν διὰ τῶν χειρῶν τὴν γραιῖαν.

— Ἐλόου σου, γυιὲ μου, εἶσαι ὁ κύριος Πιθεωρητῆς; ἠρώτησεν ἡ γραιῖα.

— Ἐλόου μου, κυρά· τί ἀγαπᾷς;

— Μὲ τὴν ὑγείαν σου, παιδί μου· ἐγὼ, νὰ σὺρίσω, ἦρθα νὰ σοὺ κάμω ἓνα λεμέντιο γιὰτὴ τὴν προκομμένην τὴν δασκάλα, ποῦ μᾶς

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist

Restrictions apply.

ἔχεις στο χωριό, τὴν κυρά - Λουίζα δά, ποὺ τὸ θέλει νὰ τὴ λένε καὶ κυρίγια τὰ παιδιὰ· αὐτὴ, ἀφέντη μου...

— Ἀπὸ ποιο χωριό εἶσαι, κυρά; τὴν ἠρώτησα.

— Ἀπὸ τὸ Λιθιασμένο, ἀφέντη μου, λίγο παρέκει· ἀπὸ τὸ Ἐάκρι.

— Δῆμος Διακρίας, ἐψιθύρισε τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον εἶχε τώρα λάβῃ τὸ θάρρος νὰ ἀποκαλυφθῇ.

— Καλὰ· καὶ τί παράπονο λοιπὸν ἔχεις ἀπὸ τὴ δασκάλα;

— Παράπονο, ἀφέντη μου; καὶ τί ἄλλο παράπονο νάχω ἀπαντῶ; ποὺ μέχει βάλῃ σὲ σκοτομὸ μὲ τὸ γέροντά μου; ἡμεῖς νὰ οὐρίσω

εἰμάστενε ξεχωρίταις ἀνθρώποι, δὲν ξέρομε ἀπὸ τέτοιες ντροπές· καὶ τώρα τῆς ποὺ ὁ Θεὸς μᾶς ἔχασε ἀπὸ λάδι, δὲ μπάσαμε νιάγκα γιὰ φαεῖ...

— Λέγε κυρά, εἰπα ἀνυπομονῶν, τί σοῦ ἔκαμε ἡ δασκάλα;

— Συμπάθειο, ἀφέντη μου, τὸ λεμέντιο μου θὰ πῶ· ὅρσε τί μῶκαμε, ἀφέντη μου· τί ἄλλο νὰ μοῦ κάμῃ! φέρε, μωρ' Ἀρσένῃ— ἀπετάθη πρὸς τὸ παιδίον— τὰ γράμματα νὰν τὰ διαβάσῃ ὁ κύριος Πιθεωρητής.

— Ποιὰ; τῆς δασκάλας θέλεις; ἠρώτησεν ὁ Ἀρσένης.

— Ναῖσκε, μωρὲ· ὕστερα δείχνουμε καὶ τοῦ παπποῦ σου.

Χεῖρ ἀδεξία περιέστρεψε τὸν στρόφαλον τῆς θύρας

θὸν ῥυπαρῶν καὶ ἐσχισμένων ἐπιστολῶν, τὰς ὁποίας ἡ χωρική ἐνεχείρισεν εἰς ἐμέ.

— Νά· διάβασε, ντουνκουε νὰ καταλάβῃς τί σπέξα εἶναι ἡ δασκάλα μας, ποὺ τὸ θέλει νὰ τήνε λένε καὶ κυρίγια οἱ κοπέλλες μας.

Ἦνοιξα τὴν πρώτην, τὴν δευτέραν, τὴν τρίτην ἐπιστολήν, ἔπειτα ἄλλας κατὰ τυχὴν, μέχρι τῆς τελευταίας. Ἦσαν ὅλαι γραμμέναι μὲ λεπτὸν καὶ φιλόκαλον γυναικεῖον χαρακτῆρα, περιεῖχον δὲ τρυφερωτάτας ἐκφράσεις ἔρωτος διαπύρου, ἐξικνουμένας ποὺ καὶ ποὺ μέχρι ὕψους καλλιτεχνικοῦ. Ἡ Καρλόττα τοῦ Βέρτερ δὲν θὰ ἔγραφεν αἰσθηματικωτέρας ἐπιστολάς, ἂν ἦτο Ἑλληνίς διδασκάλισσα.

«Γλυκὲ μου, δικέ μου, ταῖρι μου, μοναδικέ μου», ἦσαν αἱ συνήθεις ἐπὶ κεφαλῇς προσφωνήσεις. Ἐπειτα τὸν ἐξώρμιζε νὰ τὴν ἀγαπᾷ, νὰ μὴ τὴν λησμονῇ, νὰ μὴ τὸν πλανέσουν αἱ τέρψεις καὶ αἱ ἡδοναὶ τῆς μεγαλουπόλεως. Ἄλλοι τὸν παρώτρυνε νὰτενίξῃ κατὰ τὰ μεσάνυχτα τὸν πολικὸν ἀστέρα, διὰ νὰ συναντῶνται· ἐκεῖ τὰ βλέμματά των, νὰ ζῇτῃ ἀπὸ τὴν αὔραν τὰ φιλιὰ ποὺ τοῦ στέλλει, γλυκὰ, ἀθάνατα, σφιχτὰ φιλιὰ, βγαλμένα ἀπὸ τὰ φυλλοκάρδια. Κἀποὺ τὸν ἐβεβαίουν ὅτι ὁλος ὁ κόσμος εἶναι κενὸς δι' αὐτήν, ἀνούσιος, ἄχαρος, σαχλός, καταθλιπτικός καὶ ὅτι ζῇ μόνον δι' αὐτόν, μόνον μὲ τὴν

ἐλπίδα νὰ τὸν σφίξῃ γρήγορα στὴν ἀγκαλιά της, τὴ θερμῇ, τὴ γλυκειά, νὰ τὸν κοιμήσῃ μὲ τὰ χαίδια της, νὰ τὸν ξυπνήσῃ μὲ τὰ φίλιά της.

Ἀλλοτε τὸν ἐπληροφόρει ὅτι τὴν τριανταφυλλίτσα τοῦ τὴν ὤμορφη καὶ μοσχομυρισμένη σὰν αὐτόν, τὴν ποτίζει μὲ τὰ δάκρυά της, τὴν ἀνασταίνει μὲ τὰ φίλιά της, καὶ προσέθετε καὶ δύο-τρεῖς ἀναπήρους μὲν ἀλλὰ θερμοὺς στίχους. Ἡρώτα ἢ πιστὴ φίλη τὰ λουλούδια, ἐρωτοῦσε τὰ βουνά, τὰ κύματα, τὰ μαῦρα σύγνεφα, τὸν γαλάζιον οὐρανόν, ἀνέπνεε μὲ πάθος τὸν ἀέρα τῆς σπηληᾶς, ποῦ εἶχαν ἄλλοτε ἀναπνεύσῃ μαζί, κουθέντιαζε μὲ τὰ χελιδόνια καὶ κάποτε τῆς ἐφαίνετο ὅτι μὲ τὰ ματάκια τῶν τὰ συμπαθητικά, μὲ τὴ γουργουριστὴ φωνούλα τῶν τῆς ἀπαντοῦσαν καὶ τὴν ἡσύχαζαν· τῆς ἔλεγαν νὰ κοιμᾶται ἡσυχά, γιατί ὁ καλὸς της, ὁ δικός της τὴν ἀγαπᾷ καὶ τὴν θυμᾶται· καὶ ἐκοιμᾶτο καὶ ἐξυπνοῦσε προφέρουσα τὸ ἁρμονικὸν ὄνομά του, καὶ αὐτὸ ἦτο τὸ φῶς της, αὐτὸ ἦ χάρά της, αὐτὸ ἦ ζωὴ της.

Καὶ ὑπεγράφετο συνήθως «ἡ δική σου, ἡ Λουίζα σου, ἡ γλυκειά σου γυναικοῦλα».

Τὴν γραμματίστριαν Λιθιασμένου, τοῦ δῆμου Διακρίας, Λουίζαν Παδέλα δὲν ἐγνώριζα κατ' ὄψιν, διότι δὲν εἶχα ἀκόμη ἐπισκεφθῇ τὸ σχολεῖον τῆς, οὐδ' αὐτὴ εἶχεν ἔλθῃ εἰς τὸ γραφεῖον· ἐν τούτοις ἐπεκράτει ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἀρίστη γνῶμη περὶ αὐτῆς ὡς ὑπαλλήλου εὐσυνειδήτου καὶ ὡς κόρης σεμνοτάτης. Ἀλλ' ἰδοὺ τώρα ὅτι εἶχα εἰς χεῖράς μου τεκμήρια ἀνηκίκτητος ἀναμφισβήτητα. Κατελήφθην ὑπὸ ὑπηρεσιακῆς ἀγανακτικῆς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν — τὸ ὁμολογῶ σήμερον μὲ ἐντροπὴν μου — δὲν ἦτο ξένη καὶ τις ζηλοτυπία πρὸς τὸν εὐτυχῇ θνητόν, πρὸς ὃν ἀπηυθύνοντο αἱ ἐπιστολαί, ὥσαντι δὲ ἤθελα νὰ συλλάβω καὶ τὴν σωματικὴν μορφήν τῆς ῥωμαντικῆς ἡρώιδος μου, ἡρώτησα τὴν γραῖαν:

— Εἶναι νέα ἡ δασκάλα σας;

— Ἄν εἶναι νέα! ἀκοῦς ἐκεῖ! κοπελλίτσα! μὰ γι' αὐτὸ δὲ εἶναι καὶ ἀμυαλὴ καὶ κάνει τέτοια ἄπρεπα πράγματα! Ἄ! μιά φορά ἦτανε δασκάλες, ὅχι τώρα! εἶχαμε μιά φορά τὴν κυρά-Μαριόγκα, ποῦ λέει ὁ λόγος νὰ τὴν ἐβλεπες μοναχὰ ἐτρόμαζες· ἐκείνη νὰ κάμῃ τέτοιες ντροπές! μπᾶ, Θεὸς φυλάξοι! Τώρα σοῦ βάνουν δασκάλες δεκάξῃ καὶ δεκαπτά χρονῶν κοπέλλες, τί γινώσι θέλεις νάχουνε!

— Εἶναι καὶ ὡραία; ἡρώτησα μὲ ταπεινότεραν τὴν φωνήν καὶ δυσχερῶς κρύπτων ποιὰν τινα ταραχήν μου.

— Πολὺ ὡραία, ἐφιθύρισε τὸ παιδίον.

— «Συμπάθειο, ἀφέντη, τὸ λεμέντιο μου θὰ πῶ...»

— Καὶ σὺ εἶναι ὥραία, τί νὰ τὴν κάμω ἐγώ! εἶπεν ἡ γραῖα· «κάλλιο νὰ τῆς ἔλειπεν ἢ πολλὴ ὁμορφιά καὶ νὰχε λίγη γνῶση».

— Καὶ σὲ ποῖόν τὰ ἔγραφεν αὐτὰ τὰ γράμματα; ἠρώτησα, ἐνῶ ἡ φαντασία μου ἐπλαττεν ἤδη κομψόν τινα καὶ ῥωμαλέον νεανίαν, ναύτην ἴσως ἢ ὑπαξιωματικόν ἢ φοιτητὴν, υἱὸν τῆς γραῖας, μεθ' οὗ ἡ ὥραία κόρη ἔπλεκε τὸ πρῶτον ἐρωτικόν τῆς εἰδύλλιον, ἐμπνευσθὲν ἴσως ἀπὸ μίαν πρωΐνην συνάντησιν, τραφέν διὰ τῶν βλεμμάτων καὶ ἐξαφθὲν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν διὰ τοῦ χωρισμοῦ ἀπὸ τὸν ἀγαπημένον τῆς.

— Σὲ ποῖόνε τὰ γράφε; ἀπήντησεν ἡ χωρική, δὲ σοῦ εἶπα; στὸ γέροντά μου τὰ γράφε καὶ κόντεψε νὰ μὲ φέρῃ σὲ χωρισμό.

— Στὸ γέροντά σου! εἶπα καὶ διὰ τοῦ βλέμματος ἠρώτησα καὶ τὸ παιδίον.

— Ναῖσκε, στὸ γέροντά μου.

— Ναῖσκε, στὸν πάππο μου, ἀπήντησαν συγχρόνως ἡ μάμμη καὶ ὁ ἔγγονος.

Τὸ μυθιστόρημα ἐθολοῦτο σφόδρα· τί συνέβαινε λοιπόν;

Ἀστραπηδὸν διήλθον διὰ τῆς φαντασίας μου αἱ ἀπειροὶ ἰδιοτροπίαι τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, τὰ τόσα ἐρωτικὰ παράδοξα, ὅσα γεννᾷ ἡ μοναξιά, ἡ ἐξαψὶς τῆς φαντασίας, ἡ στρέβλωσις τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν αἰσθησέων ἴσως. Καὶ ἡ μνήμη μου ἐσταμάτησεν εἰς τὸν «πρῶτον ἐρωτα» τοῦ Τουργκένιεφ. Καὶ ἐκεῖ μία ἀξίεραστος νέα — Ζηνωίτς ὀνομάζεται, νομίζω — λατρευομένη ἀπὸ χορείαν ὀλην νεαρῶν ἐραστῶν, ἀγαπᾷ ἓνα ἡλικιωμένον ἀνθρώπον, τὸν πατέρα ἀκριβῶς τοῦ θερμότερου τῶν λατρευτῶν τῆς. Ἐκεῖνος, ἀγέρωχος καὶ σκληρὸς ὕλιστής, δέχεται τὸν ἐρωτα καὶ καταφρονεῖ τὴν ἐρωμένην εἰς τοιοῦτο σημεῖον, ὥστε κάποτε τὴν μαστιγώνει ὡς ζῖον δυσήνιον καὶ ὀχληρόν.

— Καὶ ὁ γέροντάς σου τί ἀπαντοῦσε λοιπόν; ἠρώτησα τὴν γραῖαν.

— Νά, τί ἀπαντοῦσε; διάβασε κιαυτά.

Ἐλυσεν τὴν ἄλλην δέσμηγν καὶ ἀνέγνωσεν δύο-τρεῖς ἐπιστολάς τοῦ ὑποτιθεμένου ἐραστοῦ. Ἦσαν καὶ αὐταὶ γραμμέναι διὰ καλοῦ γραφικοῦ χαρακτήρος καὶ μεθ' ἱκανῆς ὀρθότητος συντεταγμέναι. Ἀλλ' ὅποια ὀρότης ἐκφράσεων! ὅποια κατὰ χρῆσιν τῆς ἀνδρικῆς δυνάμεως καὶ ὑπεροχῆς! ὅποια κτηνώδης καταφρόνησις τῆς τῶσης τρυφερότητος, τῆς τῶσης ἀφοσιώσεως τῆς δυσμοίρου νεάνιδος!

«Δὲν θὰ ἔλθω στὸ χωριὸ καὶ ἴλθω!» ἔλεγε κάπου· «θὰ σοῦ δώσω ξύλο, κακομοίρα, ποῦ θὰ χάσης τὸ θεὸ τοῦ θεοῦ σου» μὲκαμες ῥεντί-

«... Μοῦ μαύρισε τὸ κορμί μου στὸ ξύλο...»

κολο στάφεντικά και γελοῦνε ὅλοι μὲ μένα, γέροντα ἄνθρωπο τώρα, νὰ μοῦ λές πῶς κυττάξεις τὸ μούλικο ἀστέρι γιὰ νὰ συναντηθῶν τὰ βλέμματά μας, καὶ ἀναστενάξεις γιὰ νὰ μοῦ φέρῃ ἡ λαύρα τοῦς ἀναστεναγμούς σου, καὶ ἄλλες τέτοιες πομπές, ποῦ ντρέπομαι νὰ βῶ στὴν κοινωνία καὶ θὰ μὲ κάμῃς νὰ χάσω τὸ ψωμί μου, γιὰ νὰ ῥθω αὐτοῦ νὰ σοῦ δείξω ἐγὼ πόσα ἀπίδια πιάνει ὁ σάκκος, ξεν-
τουρλωμένη, κ. τ. τ. ».

Κατ' ἀρχάς ἡ εἰκὼν τοῦ ἀγερώχου ἡρώος τοῦ Τουργκένιεφ, τοῦ μαστιγοῦντος τὴν Ζηνωῖδα, μοῦ ἐφάνη ἀκριδῶς ἐπαναλαμβανομένη· ὅσον ὁμως ἀνεγίνωσκον περισσότερον, τόσοον ἠῶξανεν ἡ σύγχυσις ἐν τῇ διανοίᾳ μου, διότι ὁ ἐραστής ἀπεκάλει τὸ θῦμα τοῦ γρηῖαν ξε-
μωραμένην καὶ ὠμίλει περὶ τέκνων καὶ ἐγγόνων, ἐπαναλαμβάνων μεθ' ἐκάστην σχεδὸν περίοδον τὴν ἀπειλὴν τοῦ ξύλου καὶ τὴν ἀριθ-
μήσιν τῶν ἀπιδιῶν τοῦ σάκκου.

Ἡ γράφα χωρική, ὁσάκις ἤκουεν ἀναγινωσκομένην μεγαλοφῶ-
νως ὑπ' ἐμοῦ τὴν ἀπειλὴν ταύτην, ἀνεστέναζε καὶ ὑπέκρουε στε-
ρεοτύπως :

— Καὶ τῶκαμε τζιὰ ὁ εὐλογημένος κιαυτός, χωρὶς νὰ ξετάξῃ, μοῦ μαύρισε τὸ κορμί μου στὸ ξύλο· πέστα, μωρ' Ἀρσένη, στὸν κύριο Πιθεωρητή.

— Μὰ σένα ἔδειρε ; ἡρώτησα τέλος.

— Ναῖσκε, ἀφέντη μου, ἐμένα ἔδειρε, ἀντὶς νὰ δειρῇ αὐτὴ τὴν ξεδομένη.

— Μὰ ἐσὺ ἔγραφες τὰ γράμματα ;

— Ἐγὼ, ἀφέντη μου, νὰ γράψω τέτοιες ντροπές ; μπᾶ ! Θεὸς φυ-
λάξοι ! καὶ ποῦ νὰ ξέρω ἡ κακομοίρα ! Ἐγὼ τὴν παρακαλοῦσα αὐτὴν τὴν προκομμένη νὰ τοῦ γράφῃ· τῆς ἔλεγα νὰ τοῦ γράφῃ νὰ κἀνῃ οἰκονομία, νὰ μὴ μεθᾶξυ συχνά, νὰ συλλογιέται τὰ παιδιὰ τοῦ ποῦ δὲν ἔχουνε ψωμί· κιαυτὴ καθόντανε καὶ τῶγραφε γιὰ τὰστέρια· ἀκοῦς καμώματα ! Αὐτὸς πᾶ νὰ πῇ, γράμματα δὲν ἤξερε, τᾶδινε νὰ τὰ διαβάξουν τὰφεντικά του, καὶ γινόντανε βεντίκολο, πῶς γρηῖα γυναῖκα ἐγὼ τοῦ γράψω, λέει ὁ λόγος, γιὰ ἔρωτα· μῶγραφε τὸ λοι-
πὸν αὐτὰ ποῦ διαβάσας· ἐγὼ τᾶδινε στὴν προκομμένη τὴν δασκάλα νὰ μοῦ τὰ διαβάσῃ· ἄλλα ἔγραφε ὁ γέροντάς μου, ἄλλα μοῦ διὰ-
βαζε αὐτὴ· ὅσο ποῦ κίνησε καὶ ἦρθε ἀπὸ τὴν ξενιτειὰ ποῦ δούλευε, ἄγριος-ἄγριος σὰ φονηᾶς· ἐγὼ ἔτρεξα νὰ τὸν χαιρετίσω καὶ νὰν τὸν ρωτήσω ἂν ἤφερε κἀνένα καφσόβολο, αὐτὸς μὲ πῆρε σὰ σκυλί· μωρή, ποῖσα δείξα, μέκαμες βεντίκολο στάφεντικά μου μὲ τὰ γράμ-
ματά σου· ὅσο ποῦ πῆρε κῆνα ξύλο τῆς φωτιᾶς καὶ μοῦ τῶσπασε στὴν πλάτη μου· πέστα, μωρ' Ἀρσένη, φέμματα λέω ;

— Ὅχι· ἀλήθεια ! ἐδεβαίωσεν ὁ ἔγγονος.

— Μὰ Λουῖζα σὲ λένε καὶ σένα κυρά-θεία ; ἡρώτησα εἰσδύων πλέον εἰς τὸ μυστήριον.

— Ναῖσκε, ἀφέντη μου, Λουῖζα ποῦ νὰ μὴ μὲ λέγανε· Λουῖζα πᾶ νὰ πῇ, ἐγὼ ἡ σκοτωμένη, Λουῖζα κ' ἡ ἀφεντιά της ἡ ξεδομένη, ποῦ τὴν ὥρα τοῦ σκοτωμοῦ καθόντανε στὴ φανέστρα της καὶ κύτ-
Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

ταζε, κέκανε πῶς ἐχλιβόντανε· μὰ τί τό θέλω ἐγώ σάν ἐχλιβόντανε· τήν εἶχα καλή νά μὴν τό κάμῃ· ἂ! νά τήνε τιμωρήσης βαρειά, ἀφέντη μου, δέ σοῦ λέω νά τῆς δώσης ὅσο ξύλο ἔφαγα ἐγώ, μὰ νά τῆς κάμῃς ἓνα γερό φοβέρισμα, γιατί, μὰ τόν ἅγιο ποῦ προσκυνᾶμε, ἂν ἦτανε ἄλλη ἀπό μένα, θάχε κρεβδωθῇ τώρα ἀπό τό ξύλο.

Φαντάζεσθε τώρα τόν ἀγῶνα, τόν ὁποῖον κατέβαλον διὰ νά μὴ ἐκραγῶ εἰς γέλωτας ἐν τῆς ἀπογοητευτικῆς ταύτης ἀποκαλύψεως.

— Καλά, κυρά, εἶπα εἰς τήν χωρικήν, μείνε ἡσυχή· ἐγώ θά τήν τιμωρήσω καί δέν θά σοῦ τό ξανακάμῃ αὐτό· θά σοῦ γράψῃ ὅ,τι τῆς λές καί ὅχι ὅ,τι θέλει αὐτή νά γράψῃ.

— Κύρε ἐλέησον, εἶπεν ἡ γραῖα, μηδᾶ ἐγώ, ἀφέντη μου, τῆς λέω ἄλλη φορά νά μοῦ γράψῃ γράμμα! κάλλιο ὁ Ἀρσένης κουτσά

στραδά, ὅσο ξέρει, νά μοῦ τὰ γράψῃ, πέρι αὐτό τό κακό ποῦ μῶκαμε.

— Καλά, ἐγώ θά τήν τιμωρήσω.

— Μά... πᾶ νά πῇ, εἶπεν ἡ γραῖα, ἐνῷ ἀπεχώρει ἐκ τοῦ γραφείου, ὅχι καί πολύ βαρειά, γιατί τό μετάνοιμος κιαυτή ἡ θλιμμένη κατόπι· μῶρριξε βεντούζες, μῶφερε γάλα, ἔκλαψε, ἐπῆρε συχώρεσι ἀπό τό γέροντά μου· αἱ! παιδί εἶναι, τόσο τῆς κόβει βλέπεις... καί νά μέ συμπαθῶς, ἀφέντη μου, ποῦ σέ σεκάρισα μπονόρα μπονόρα.

«... Ἐχαμήλωσε τὰ σεμνὰ βλέμματά της καί ἠρυσίασε...»

Βραδύτερον, ὅτε μετέβην εἰς τό Λιθασμένον πρὸς ἐπιθεώρησιν τοῦ σχολείου, εἶδα κατὰ πρῶτον τήν κακοπράγμονα αὐτὴν Λουῖζαν. Ἦτο γλυκυτάτη κορασὶς, ὅπως εἰκοσάετις, προικισμένη διὰ σπανίας νοημοσύνης, κοσμουμένη δέ οὐ μόνον διὰ πολλῆς καί ποιικίλης μορφώσεως, ἀλλὰ καί δι' ἀξιεράστου σεμνότητος ἡθους. Μοῦ παρουσίασε τὰς ἀρίστα

κατηρτισμένας ὑπὸ πᾶσαν ἐποψιν μαθητρίας τοῦ νομοῦ, ἡ δὲ περὶ αὐτῆς ἔκθεσίς μου πρὸς τό Ἐποπτικὸν Συμβούλιον ἦτο ἐνθουσιώδης, ὅπως ἦσαν καί αἱ ἐκθέσεις τῶν προκατόχων μου.

Ἡ γραῖα ἡ ὁ ἑγγονός της εἶχαν, ὥς φαίνεται, διηγηθῇ εἰς αὐτὴν τήν σκηνὴν τοῦ γραφείου μου, καί διὰ τοῦτο ἦτο σφόδρα τεταραγμένη καί ἐφαίνετο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν περιμένουσα βαρεῖαν ἐπίπληξιν.

Μετὰ τό τέλος τῆς ἐπιθεωρήσεως, ἐξέφρασα πρὸς αὐτὴν τὴν εὐαρέσκειάν μου διὰ τὴν ἐργασίαν της, τῆς ἔκαμα ὅμως τὴν παρατήρησιν ὅτι ἀπὸ τὰ ὑπηρεσιακά της βιβλία ἔλειπεν ἔν πολὺ σπου-

δατον, τὸ ὁποῖον ὤφειλε νὰ τηρῇ, κατ' ἰδίαν ὁμῶς καὶ χωρὶς νὰ τὸ δεικνύῃ εἰς κανένα.

— Ποῖον; μοῦ εἶπε θορυβηθεῖσα· ὁ ἄλλος κύριος Ἐπιθεωρητῆς αὐτὰ μόνον μᾶς εἶχεν ἐπιβάλῃ.

— Ἐν ἡμερολόγιον, τῆς εἰπα, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ γράφῃς ὅσα αἰσθήματα τυχὸν πλημμυροῦσι τὴν ψυχὴν σου, διὰ νὰ μὴ ἀναγκάζεσαι νὰ τὰ ὑποβάλλῃς εἰς ἄλλους καὶ γεννῶνται ἐκ τούτου συζυγικαὶ σκηναί.

Ἐχαμήλωσε τὰ σεμνὰ βλέμματά της, ἡρυνθρίασε μέχρι τῶν ὠτων, καὶ τὰ βλέφαρά της ἐπληρώθησαν δακρύων.

Ἡ τιμωρία εἶχεν ἐπέλθῃ βαρυτέρα ἴσως παρ' ὅσον τὴν ᾔθελεν ἡ παθοῦσα μάμμη τοῦ Ἀρσένη.

[Ἐγράφη ἐν Κερκύρα τὸ 1907].

Α. ΤΡΑΥΛΑΝΤΩΝΗΣ

ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Σ' τὸ ῥημαγμένο παρακλῆσι
Τῆς Ἀνοιξης τὸ θεῖο κατύλι
Εἰκόνας ἔχει ζωγραφίσῃ
Μὲ τὰ ριοιολούλουνδα τὰ πρίλι.

Ὁ ἥλιος, γέροντας σ' τὴ δύση,
Μπροστὰ σ' τοῦ Ἱεροῦ τὴν πύλην
Μπαίνει δειλὰ νὰ προσκυνήσῃ
Κι' ἀνάφτει ὑπέρολαμπρο κατῆλι.

Σκορπάει γλυνκεὰ μοσκοβολιὰ
Δάφνη σ' τὸν τοῖχο ριζωμένη
— Θυμίαμα ποῦ καίει ἡ Πίστις —

Καὶ μιὰ χελιδονοφωλιά,
Ψηλὰ σ' τὸν Νόρθηκα χτισμένη,
Ψάλλει τὸ « Δόξα ἐν Ὑψίστοις ».

(Γ α λ ῆ ν η)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

ΣΤΟΝ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΚΟΝ ΜΟΥ ΒΑΠΤΙΣΙΜΙΟΝ
ΚΛΕΩΝΑ ΘΕΟΔΟΣΙΑΔΗΝ

ΤΩΡΑ ποῦ τὸ γλωσσάκι σου ἐπῆρε δρόμο
καὶ λέξεις, φράσεις μασουλίζει, κόβει-θάβει,
πρέπει νὰ μάθῃ νὰ τὰ λέγῃ κατὰ τὸ νόμο,
τώρα ποῦ καὶ τὸ «Γλωσσικὸ» καίει κι' ἀνάβει.
Οὔλα σου τᾶλλα ἢμπορεῖ νᾶν' ἄνω-κάτου,
φθάνει νὰ μᾶς τὰ λὲς περὶ διὰ γραμματίου!
Καὶ ξέρε το! δὲν εἶμαι πλιά ὁ χυδαῖος «νουνός» σου...
Δεῖ σε φωνεῖν με ἀττικιστὶ ἀνάδοχό σου!

Βούτα τὰ χέρια στὸ φαῖ, ἄρπαχ' το, φά' το,
μὰ πρόσεχε πινάκιον νὰ λὲς τὸ «πιᾶτο».
Καὶ μὴ σκουπίζεσαι ποτέ σου μὲ «πετσέτα»,
ἂν δὲν σοῦ φέρῃ μάκτρον ἢ κουτὴ Ζαμπέτα.
Κάλλιο τὰ χέρια ἀκάθαρτα παντοῦ νὰ χώνῃς,
παρὰ τὴν καθαρύνουσαν νὰ μᾶς λερώνης!

Ζημία νὰ σπᾶς τὰ γυαλικά δὲν εἶνε... φτάνει
μὴν τύχη καὶ τὸ *κύπελλον* τὸ πῆς «φλυτζάνι».
Κακό 'ναι βέβαια τὰ χερᾶκια σου νὰ χώνης
καὶ τῆς μαμᾶς τὰ «καταΐφια» νὰ σουφρώνης,
ἢ λέξεις εἶνε πρόστιχη, τ' ἀκοῦς; δὲν πάει!
Μ' ἂν τῆς τὰ πῆς *μελίπηκτα*, σ' τὸ συχωρνάει.

Σὰν πιάνεσαι μὲ τῇ μικρούλα ἀδελφή σου,
«κλωτσιᾶς» μὴ δίνης καὶ «γροθιές», γιὰτ' εἶν' ντροπὴ σου
τέτοια χυδαῖα πράγματα! Θεὸς φυλάξοι!
Δέρνε την... *πὺξ* καὶ *λάξ*, νᾶσαι ἐν τάξει.
Τὸ ζήτημα εἶν' νὰ μᾶς μιλήῃ σὰν Μιστριώτης,
ἀλλοιώτικα εἶσαι μασκαρᾶς, κοῦκκος, προδότης!..

Νὰ προτιμᾶς τοὺς *θριδακας* ἀπ' τὰ «μαρουλία»,
ἂν θές νὰ μὴ σοῦ πρήσκονται τὰ γούλια.
Τεῦτλα νὰ τρῶς ἀρχαῖοσί, *κράμβας* νὰ χάβης,
καὶ ὅχι ὅ,τι σοῦ πουλεῖ χυδαῖος μανάβης!..

Τὸ νοῦ σου! *Ὑδωρ* νὰ ῥουφᾶς μὲ γειᾶ-χαρά σου
ἦπιες «νερό»; κοιμήματα θᾶχ' ἢ κοιλιὰ σου.
Στέαρ μέσ' στὸ πιλάφι σου καὶ ὅχι «ξύγγι»,
γιὰ θὰ σοῦ κάτση τὸ φαῖ μέσ' στὸ λαρύγγι.
Κι' ὅχι «σερμπέτια»! *σάκχαριν* βάλ' στὸ χαλβᾶ σου,
νὰ γλύφης, βρὲ παιδάκι μου, τὰ δάχτυλά σου.
Τί γοῦστο ἔχει τὸ «ψητὸ τῆς σοῦβλας» 'πέ μου,
σὰν δὲν τὸ φᾶς ὡς *ὀβελίαν ἀμνόν*, 'γνιέ μου;
Κι' ἂν δὲν τοῦ βάλης ἀττικὸν ἄλας... 'σπολλάτη!
θὰ τ' ἀνοστήσης σίγουρα μὲ σκέτο... «ἀλάτι».

Κι' ὅποιος ἀντὶς γιὰ *Κλέωνα* σὲ κρᾶξῃ «Κλέω»,
σπᾶς' του τὰ μοῦτρα, τσάκισ' τον, νά! ποῦ στὸ λέω!
'Εοῦ, παιδί μου, *κλίνεσαι* στὴ τρίτη κλίσι,
κι' ὁ νόμος μέσ' στὴ φυλακὴ δὲ θὰ σε κλείσῃ.
Πρέπει νὰ προασπίζεσαι τὴν *θεῖαν γλῶτταν*,
κι' ὅχι νὰ λὲς προδοτικῶς τὴν *ὄρνιν* «κότταν»!
Γιὰτί, βρὲ μάτια μου, τί θές καὶ τί γυρεῦεις;
κάλλιο τῇ γλῶσσα μ' *εὐκτικὲς* νὰ μαγειρεύης,
γιατί, ἂν χαλνᾶς τοὺς *δυϊκοὺς*, πῶς θές κατόπι
νὰ σ' *ἐχτιμῶσῃ* μορὴ *μποῦπο*, γ' ἢ *Εὐρώπη*;

καὶ σὰν μπερδεύῃς πρώτη κλίσσι μὲ τὴ τρίτη,
 στὴ πίστι σου πῶς θὲς νὰ πάρουμε τὴ Κρήτη;
 Ἄκου μ' ἐμένα ποῦ στὸ λέω σὰν Μιστριώτης,
 καὶ μὴν ἀκοῦς τί τσαμπουνάει κάθε προδότης.

Μιλεῖς τὴ γλῶσσα ποῦ ἐβύζαξες; — Ντροπὴ σου!
 Μιλεῖς τὴν θουκυδίδειον; — Τιμὴ ἴδική σου!
 Μιλεῖς τὴ γλῶσσα ποῦμαθες; — Κακὸ ἴδικό σου!
 Μιλεῖς ἀρχαῖα; — Ἔδεσες τὸ γαῖδαρό σου!!..

[Μάρτιος τοῦ 1911]

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

ΥΠΑΡΧΟΥΝ εἰς τὸν κόσμον περισσότεροι τρελοὶ παρὰ σοφοί, καὶ εἰς κάθε τόπον ὑπάρχει περισσοτέρα τρέλα παρὰ σοφία.

Δύο μεγάλαι τάξεις ἀποτελοῦν τὴν κοινωνίαν: ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔχουν περισσότερον φαγητόν παρὰ ὄρεξιν· καὶ ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔχουν περισσοτέραν ὄρεξιν παρὰ φαγητόν.

Ἐν τῷ μονήρει βίῳ ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην ἀρετῆς· ἐν τῇ συμβιώσει μετ' ἄλλων ἔχει ἀνάγκην τιμῆς.

Ἡ ὀνειροπόλησις μᾶς ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὰ πραγματικὰ δεινὰ πολὺ περισσότερον παρὰ ἡ πραγματικότης ἀπὸ τὰ φανταστικὰ δυστυχήματα.

ΝΑΥΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

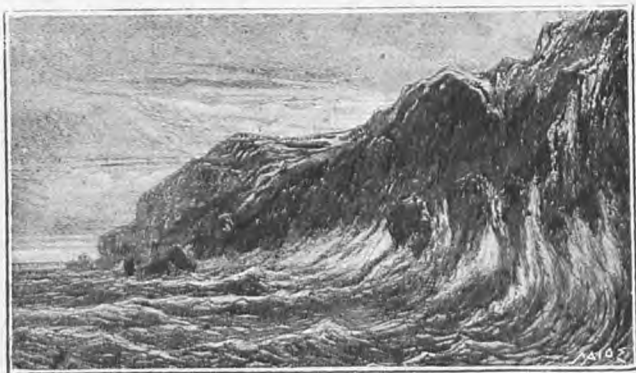
Ο ΠΙΛΟΤΟΣ ΤΟΥ ΔΑΡ—ΜΠΟΓΑΖ

ΚΑΤΕΒΑΙΝΑΜΕ από την Πόλι. Είχαμε περάσει τὰ μπουγάζια, τὴν Τένεδο, καὶ τώρα ἐδγαίναμε ἀπὸ τὸ κανάλι τῆς Χίου, πλώρη κατὰ τὸ Κουσάντασι. Ἦτανε μιὰ νύχτα μοναδική· τὸ μελτέμι εἶχε πέσει ἀπὸ νωρίς, ἡ θάλασσα ἦτανε λάδι· τὰ ἄστρα ἔλαμπαν σὰν μπριλ-
λάντια στὸν οὐρανό. Ἐπηγαίναμε μὲ δέκα μίλλια· ὅ,τι ἐχρειάζετο.
Ἡ «Ἀργώ» ἐπαράδβαινε στὰ χρόνια μὲ τὸν καπετάνιο τῆς, τὸν καπτάν Χαραλάμπη μὲ τὸ ὑπογένειο τὸ ἀρειμάνιο, τὸ φαρό, μισὸ ἀλάτι καὶ μισὸ πιπέρι. Βαπόρι τοῦ Πάλμερ, εἶχε γεράσει στὴν Ἀγγλία πρὶν ἀκόμα ἔλθῃ στὰ νερά μας. Μὰ ἂς εἶναι καλὰ ἢ μπο-
γιά τῆς Μουράμπιας ποῦ τῶκανε καινούργιο.

Εἴμαστε στὸ κάτω πόστο τοῦ κομαντάντε· ὁ δεῦτερος κυβερνοῦσε ἀπάνω. Ἦτανε ἡ ὥρα ποῦ ὁ καπτάν Χαραλάμης τραβοῦσε τὸν ναργιλὲ του. Ἦρθε μπρὸς αὐτὸς καὶ πίσω ὁ καμαρωτὸς μὲ τὸν ναρ-
γιλέ, καὶ ξαπλώθηκε στὴ συνηθισμένη θέσι του. «Φέρε καὶ τὴ φω-
τιά. Ἐλα, ἔλα, γιὰ τὸ ὄνομα τῆς Παναγίας! κουνήσου... Καὶ τὸν καφέ! Ὅλα θὰ σὰς τὰ λένε!» Μαζευτήκαμε τριγύρω του, ποιὸς στὸν πάγκο, ποιὸς σὲ σκαμνί, τυλιγμένοι καλὰ στὰ καπὸτα μας·
μιὰ ψυχρίτσα σὲ τρυποῦσε ὡς τὸ κόκκαλο. Ἐπὶ ἓνα τέταρτο μιλιὰ·
δὲν ἄκουγες παρὰ τὸ γουργουρητὸ τοῦ ναργιλέ. Χωρὶς αὐτὸ τὸ προ-
οῖμο ὁ καπτάν Χαραλάμης δὲν ἄρχιζε ποτὲ τὸ διήγημά του. Ὅταν
εἴχαμε μπουνάτσες, μᾶς ἔλεγε κάθε βράδυ σχεδὸν ἀπὸ ἓνα. Ἦτανε

μουνάτσες, μᾶς ἔλεγε κάθε βράδυ σχεδὸν ἀπὸ ἓνα. Ἦτανε

πάντοτε, μία ιστορία τῆς Ἐπαναστάσεως. "Οχι ὅτι τὰ εἶχε ἰδεῖ· διότι εἶχε γεννηθῇ τὸ τριανταένα. Ἀλλὰ τὰ εἶχε ἀκούσει ἀπὸ τὸν πατέρα του, τὸν καπετὰν Κίρκο Σαῆ. Ὁ Κίρκος Σαῆς ἢ Γκαῖδός, μ' ἓνα μάτι, ποῦδλεπε περισσότερο ἀπὸ δύο, ὀνομαστός, ἐστάθη ἐπιστάτης τῶν καραβιῶν τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ, ποῦ εἶχε στὴν Σκάλα τῶν Σαλώνων, ὁ Τεπελενλῆς. Κοντός, τοσοδούλης, αὐτὸς καὶ τὸ μακρὺ γιαταγάνι ποῦ εἶχε στὸ σελάχι του, σχηματίζανε ἓνα σταυρό. Ἦτανε ὁ τρόμος καὶ ὁ φόβος στῇ Σκάλα τῶν Σαλώνων καὶ στὸν Ἐπαχτο. Στὸν πόλεμο κυβερνοῦσε ἓνα μίστικο· ἔκανε δέκα μάχαις, ἔχασε τὸ χέρι του ἀπὸ σμιδράλι, ἐπῆρε τὸ ἀριστεῖο τοῦ Ἀγῶνος καὶ σύνταξι ἐξήντα δραχμαῖς καὶ τραβήχθηκε στὸ Γαλαξειδί. Ἦτανε ἡ ζωντανὴ ιστορία

«Κότσικας»

τῆς Ἐπαναστάσεως. «Πότε ἔκαψε, καπτὰν Γιάννη, ὁ Κανάρης τὸν Καραλῆ; — Ἐξῇ Ἰουνίου 1822». — «Πότε ὁ Ἰσμαήλ Γιμπραλτάρ πῆρε τὴν Κάσσο; — Στὰ 24».

Ἀπ' αὐτὸν λοιπὸν τὰ εἶχε μάθει ὁ γιὸς του ὁ καπτὰν Χαραλάμης, χιλιάδες λεπτομέρειαις καὶ χιλιάδες ἀνέκδοτα, μόνη κληρονομιά ἀπὸ τὸν πατέρα του, τὰ ἔλεγε καὶ τὰ ξανάλεγε, τὰ ἐκλοθογύριζε αἰωνίως στὸ κεφάλι του. Εἶχαν γίνει τόσο πολὺ δικὰ του, ὥστε ἐνόμιζε κι' ὁ ἴδιος ὅτι τὰ εἶδε, ὅτι ἦτο παρὼν καὶ αὐτὴ τὴν ἐντύπωσι σου ἔκανε. Δὲν ἦταν ψέματα, δὲν ἦταν παραμύθια.

Εἴμεθα τώρα καταμεσῆς στὸν ἀπέραντο κόλπο τῆς Σκάλα-Νόβας, πάντα πλῆρη στὸ Κουσάντασι. Ἀριστερὰ ὁ κάβο-Κόρακας, δεξιὰ ἡ Ἰκαριά καὶ ἡ Σάμος καὶ ἀνάμεσα νησιῶν καὶ στεριᾶς ἀρχίζει νὰ ξεχωρίζῃ ἡμποῦκα τοῦ Ἄρο-Μπογάζ. Τὸ φανάρι, ποῦνα

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosis
Restrictions apply.

ἀπ' ὧν ἀπ' τὸ Πόρτο-Βαθύ, φέγγει πιά καλά. «Τὸ φανάρι τοῦ Κότσικα!» λέει ὁ καπτὰν Χαραλάμπης καὶ ἐτράδηξε δυνατὰ καὶ γλῆγορα-γλῆγορα καὶ πολλαῖς φοραῖς τὸν ναργιλέ του. Ἡ διήγησις ἐπλησίαζε. «Γιὰ σὰς τὸ φανάρι τοῦ Κότσικα, εἶπε, εἶναι ἓνα φανάρι ὅπως τὸ φανάρι τῆς Παραπόλας καὶ ὁ Κότσικας ἔνας κάθος ὅπως ὁ κάθος-Σκρόφαις καὶ ὁ κάθος-Πάπας. Γιὰ μένα ὁμως εἶναι διαφορετικό, εἶναι ἐλόκληρη ἱστορία. Δὲ θὰ μπορέσω ποτὲ νὰ ξεχάσω τὸ καπτὰν Νικόλα τὸν Φραγγιὸ ἀπὸ τὸ Κουσάντασι καὶ τὴν φεργάδα τοῦ Πατρονάμπη ποῦ βούλιαξε μπροστὰ στὸν Κότσικα. Χωρὶς τὸν Φραγγιὸ, μιὰ βραδυὰ τοῦ 24, Σάμος καὶ ἑλληνικὸς στόλος πέφταν στὰ χέρια τοῦ Καπουδάν-πασᾶ. Καπτὰν Νικόλας! Ἦταν Κουσαντασιανός. Μικρό, ἡ φτώχεια τὸν ἔκανε νὰ πάη μεροκαματάρης μέσα βαθεῖα στὴν Ἀνατολή, ἴσα μὲ τὸ Ἀφιόν-Καρά-Χισάρ, φαντάσου. Γύρισε μὲ κᾶτι παραδάκια, πήρε βάρκα, πήρε γυναῖκα καὶ ἔχτισε τὴν καλύβα του στὸ γιालὸ κοντὰ στοὺς ψαράδες, στὸ Ἀσλάν-Μπουρνού, ὄχι μακριὰ ἀπὸ τὸ Κουσάντασι. Φαρὰς καὶ αὐτὸς στὴν ἀρχὴ. Μὲ τὴν φαρκὴ ὁμως δὲν ἔκανε μεγάλα πράματα, ἀλλὰ τοῦ χρησίμεψε νὰ μάθῃ ὅλα τὰ νερά, ὅλαις τῆς ξέραις, ὅλαις τῆς κακοτοπαιῖς, τὰ ρέμματα ἀπὸ τὸν Τσεσμέ γύρω-γύρω, ὡς τοὺς Φούρνους, καὶ μέσα στὸ Δάρ-Μπογάζ ὡς κάτω στὸ Μπουδρουμί· σιγά, σιγά, δὲν περνοῦσε ξένο καράδι, χωρὶς νὰ πάρῃ πιλότο τὸν καπτὰν Νικόλα· γιὰτ' ἦταν καὶ γλυκομίλητος, δὲν ἦταν ἀγρίμι σὰν τοὺς ἄλλους. Ἔτσι λοιπὸν ὁ Φραγγιὸς ἔκανε τὴ δουλειὰ του, ἔχτισε σπίτι καὶ στὴν καλύβα ποῦ τῆς ἔθαβε ὁ ἄμμος τὰ παράθυρα ἔβαλε τὸν ὑποταχτικὸ του τὸν Γεωργῆ. Κι' ὅλο πῆγαινε μπροστὰ. Ὁ ναύαρχος ὁ Φραντσέζος δὲν ἔδωκε ἀπὸ τὴν Σμύρνη, χωρὶς νὰ ζητᾷ τὸν καπτὰν Νικόλα· καὶ τὸ «καράβι» τῆς Ἀνατολῆς ποῦ ἐρχότανε δυὸ φοραῖς τὸν χρόνον ἀπὸ τὴν Μαρσίλλια στὴ Σκάλα-Νόβα, τὸν Φραγγιὸ ζήταγε γιὰ κάπο πιλότο. Καὶ δούλευε, δούλευε ὁ Νικόλας, γιὰτ' εἶχε δυὸ ἀγόρια καὶ δυὸ κορίτσια ν' ἀναστήσῃ καὶ τὸ χειμῶνα ποῦ χαλοῦσαν οἱ καιροί, βγαῖναν ἢ φοδσταῖς, ἢ γαλιῶταις κ' ἢ ταρτάνες μὲ τοὺς κουρσάρους καὶ λιγόστευαν ἢ δουλειαῖς, στὸ σπίτι του ὅλοι δουλεύανε, μικροὶ μεγάλοι, πλέκανε δίχτυα, κιούρκουε, καλᾶθια, καὶ πουλοῦσαν στὸ Κουσάντασι, στὰ Σιώκια καὶ στὴ Σάμο ἀκόμη μέσα, στὸ Τηγάκι. Ὅλα λοιπὸν πῆγαιναν καλά. Καὶ ὁμως ἡ κυρὰ Ρήνη ἢ γυναῖκα του μουρμούριζε πάντα λιγάκι. Δὲν ἦταν κουτὴ ἢ κυρὰ Ρήνη μὲ τὸ καλεμκερί καὶ μὲ τὸ γαρούφαλο στ' αὐτὴ, πάντα ἀνασκουμπωμένη, ποῦ δὲ καθότανε ποτὲ ἡσυχὴ σάματι νῆζε, τὸ καπὶ. Ὅταν ὁ καπτὰν Νικόλας ἐγύριζε ἀπὸ τὸ

Καπτὰν Νικόλας
Φραγγιὸς
κάπο πιλότος

Τηγάνι, από τὸ Βαθύ, ἀπὸ τὸ Καρλόδασι, καὶ τὸρα κάμποσο καιρὸ ὅλο στὴ Σάμο βρισκότανε, ἦτανε σὰν διαφορετικοί, ξαναμμένοι. Ἡ κυρά Ρήνη τὸν κύτταζε προσεκτικὴ μὲ τὰ δυὸ μεγάλα της μαῦρα μάτια κι' ἄρχισε νὰ γίνεταί μελαγχολικὴ. Δὲν τῆς ἄρεσε. Ὁ φρόνιμος καπτάν Νικόλας ἄρχισε νὰ περπατᾷ σειώντας καὶ λιγιώντας. Κρέμασε ἓνα ἀσημόκαπνισμένο χαντζάρι. Ἡ κυρά Ρήνη ἔκανε τὸ σταυρὸ τῆς. Σιγά, σιγά ξεσκεπάστηκε περισσότερο. Ἄρχισε νὰ βγάινη λόγο στὰ παιδιὰ του καὶ στὸν ὑποταχτικὸ του τὸν Γιωργῆ, ποῦ τὸν κύτταζε μὲς στὸ στόμα. «Ραγιᾶς, ἔλεγε, τί θὰ πῇ ραγιᾶς; Ραγιᾶς δὲ θὰ πῇ τίποτε. Μὴ σ' ἀκούσω, μωρὲ Γιωργῆ, καὶ πῆς πιά ραγιᾶς, γιατί θὰ σοῦ φέρω μὲ τὴ ματσούκα στὸ κεφάλι. Ἐλληνας νὰ λές! Καταλαβαίνεις; Εἶσαι Ἐλληνας! Εἴμαστε Ἐλληνες!» Ἐπειτα τραβοῦσε ἀπὸ τὸν κόρφο του κάτι τυπωμένα χαρτιά καὶ μὲ μεγάλην δυσκολίαν, ἀλλὰ καὶ ἐπιμονὴν ἐσυλλάβιζε:

«Κερανόλαμπον σπαθί μου τρομερὸν κροτεῖ σφαγὴν.

Θύελλαν τὸ καρνοφύλλι πνέει φορὴν καὶ φυγὴν».

Κι' ἔπειτα τὸ μάθαινε καὶ στὰ παιδιὰ. Τὴ κυρά Ρήνη τὴν ἔπιασε τρομάρα. «Τ' εἶναι αὐτά, χριστιανέ μου! Τρελάθηκαν στὰ γεροντά-

... *Ελα *πάνω!»

ματα; Θέλεις νάρθουν τὰ ξεϊμπέκια νὰ μᾶς σφάξουν;» Ὁ καπτάν Νικόλας ἐθύμωσε. «Τὸ μυαλό σου καὶ μιὰ λύρα καὶ τοῦ μπογιατζῆ ὁ κόπανος. Δὲν κοπιᾶζουμε ἀπὸ δῶθε τὰ ξεϊμπέκια! Αὐριο θ' ἀκούσῃς τὸ σαμωτικό σπαθί. Καὶ τοῦτα ποῦ σὰς διαβάζω εἶναι ἅγια πράγματα, τὰ τραγούδια τοῦ κυρίου Κλεάνθη, τοῦ ποιητῆ τῆς Σάμος. Ποῦ ξέρεις ἐσὺ τί σοῦ γίνεται!» Καὶ δὲς του ὁλοένα στὴ Σάμο, νὰ τρέχῃ μὲ τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὸν Κλεάνθη.

Σὲ λίγαις ἡμέραις πραγματικῶς ἦρθε στὴ Σάμο ὁ Λυκοῦργος ὁ Λογοθέτης, ὁ Λαχανᾶς ὕψωσε τὴ σημαία τῆς ἐλευθερίας, ἔφιαξαν στρατό, ὀχυρώσανε τὸ μέρος καὶ ἔπειτα ἐβγῆκαν στὴ στεριά, ἀνέβηκαν στὸ βουνὸ τῆς Μυκάλης, πῆγαν ὡς τὰ Σώκια σφάζον

τας Τούρκους καὶ κάνοντας πλιάτσικο. Δὲν ἔμεινε τέντζερες, ἀλλ' ἐτρι, βόδι, ἀρνὶ ποῦ νὰ μὴ πάῃ στὴ Σάμο καὶ φωτιά στὴ φωτιά! Οἱ Τούρκοι πρόγγιξαν πέρα καὶ φεύγανε σὰν τὰ γίδια κατὰ τὸ Ἄγιο Πνεῦμα. Τὸ καπνιστὸ Νικόλας πῆγε νὰ τρελαθῇ.

Πήδαγε ὡς ἐκεῖ πάνω καὶ φώναζε « Τσάπ! τσάπ! τσάπ! Πᾶνε στὴ Κόκκινη μηλιά! » Ἦθελε νὰ τρέξῃ μαζί. Ἡ κυρὰ Ρήνη τὸν ἔκλεινε μέσα. « Βρὲ ἀναθεματισμένε, σκύλε, ποῦ θὰ πᾶς, νὰ χάσῃς τὴ ζωὴ σου! Δὲ λυπᾶσαι τὰ παιδιὰ! Θὰ μοῦ τρέξῃς τώρα μαζί μὲ τοὺς Σαμιώταις, τοὺς σπαντίδους! » Γιὰ νὰ ξεθυμάνῃ καὶ νὰ ξεντροπιασθῇ στὸν Κύριον Κλεάνθη καὶ τοὺς Σαμιώταις, ὁ Φραγγιὸς πᾶσι στὸ γιὰλό, μπαίνει στὸ καῖκι του, τὴν « Ἀλωποῦ » καὶ πηγαίνει καὶ ἄρπάξει τὴν νύχτα ἓνα κανόνι τουρκικο ἀπὸ τὴν τάμπια τῆς Καναπίτσας, στῆς Ἀσίας τὸ μέρος — οἱ τοπτοῖδες ροχαλίζανε στὰ καλύδια τους, — καὶ τὸ πάει στὸ Τηγάνι τῆς Σάμου ποῦ ἔχτιζαν τὸ φρούριο τοῦ Λυκούργου. Ἀργότερα ὅταν ἦλθαν τὰ Ὑδραῖϊκα, Σπετσιώτικα καὶ Φαριανὰ καράδια, εἶχε καινούργιους ἐνθουσιασμούς. Παίρνει τὸ βόδι του τὸ « Μελιό », ποῦ τῶχε μανάρι, καὶ μὲ τὰ παιδιὰ μαζί καὶ μὲ τὸν Γιωργῆ, σπρωξιαῖς, κλωτσιαῖς, τράβα τὴν οὐρά, τὸ ρίχνουν μέσ' τὸ καῖκι. Τὸ στέλνει στὸ ναύαρχο Σαχτούρη μὲ τὸ ἑξῆς γράμμα :

Ὁ Πατρονάμπεης

« Ἐξοχότατε ναύαρχε Καπτὰν Γιωργάκη,
Σὲ προσκινῶ, μὲ τὸ παρὸν λαβένς κὲ τὸ βόδι,
νὰ τὸ φᾶνε ἢ ἄθροποι τίς φλότας ις' ἱλίαν τίς πατριδας.
κὲ νίκας κατὰ βαρβάρο δοροῦμενος.

Ὁ καπο πιλότης

Καπτὰν Νικόλας Φραγγιὸς. Κονσταντιναῖος ».

Ἡ κακομοῖρα ἡ κυρὰ Ρήνη ἐξακολουθοῦσε νὰ φωνάζῃ: « Αὐτὰ θὰ μᾶς φέρουνε τὰ Ταγκαλάκια καὶ τὰ Ζεῖμπένια νὰ μᾶς σφάξουν μέσ' στὰ σπίτια μας' ὡς καθὼς στὴ Χιό ». Καὶ πραγματικῶς αὐτὴ τὴν φορὰ ὁ κίνδυνος ἦταν κοντά. Τὰ πράγματα δυσκόλεψαν. Οἱ Σαμιώταις ὑποχωρήσανε στὸ νησί τους. Τὰ τουρκικὰ στρατεύματα ἄρχισαν νὰ ἔρχωνται μυρμήγκια ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη, ὁ Ἑλεῖ-Ὁγλοῦς ἐγύρισε στὰ Σῶκια. Ἡ Τουρκιὰ ἤθελε νὰ πιάσῃ τὴ Σάμο, νὰ χαλάσῃ τὰ σχέδια τοῦ Λυκούργου. Ὁ καπτὰν Φραγγιὸς συλλογιζότανε: « Νὰ μποροῦσα νὰ ποῦλαγα τὸ σπίτι, νὰ πέρναγα τὴ φαμίλια στὴ Σάμο καὶ νὰ πῆγαίνα μὲ τὰ πολεμικά; » Νὰ φύγουν, ἦτανε σύμφωνη καὶ ἡ κυρὰ Ρήνη. Ἀλλὰ ποῖος ἀγόραζε τώρα; Τρόμος καὶ φόβος κρατοῦσε

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

ὅλη τὴν κόστα, πέρα καὶ πέρα, ἀπὸ τὸ Ἀἶβαλι ὥς τὸ Μπουδρουμί. Τέλος πάντων τῷδ' ὡσε. Σ' ἕνα Τοῦρκο, γιὰ ἕνα κομμάτι ψωμί. Ἦτανε καιρός. Οἱ ξεῖμπέκοι καὶ οἱ μπασμπουζοῦκοι ἦσαν πιά κοντά. Ἡ φωτιαῖς τοὺς ἐφαίνοντο ἐπάνω στὴς ραχοῦλες· αὐριο θάτανε στὸ γιालό. Ρίξανε ὅ,τι εἶχαν καὶ δὲν εἶχαν, ροῦχα, κρεβάτια, σοφάδες, τεντζερέδες, κότες, τὴ γίδα, δίχτυα, κοφίνια, τοὺς βασιλικοὺς καὶ τὴς γαρουφαλιαῖς, μέσα στὸ καῖκι καὶ κάνανε πανιά. Ἡ κυρά Ρήνη ἔλεγε: «πᾶμε στὰ Βουρλά, πᾶμε στὴς Φώκαις, πᾶμε στ' Ἀλάτσατα» μὰ ὅχι στὴ Σάμο, μέσα στὴ φωτιά, νὰ κλειστοῦμε σὰν τὰ ποντίκια. Νά, αὐριο θὰ τὴν πάρουν κι' αὐτὴν οἱ Τοῦρκοι, τί νομίζεις». «Κατά-

Ἡ ὁ,τι σώζεται σήμερα ἀπὸ τὸ φρούριον τοῦ Λυκούργου

πισ λοιπόν τὴ γλῶσσα σου, γυναῖκα, ποῦ θὰ μοῦ πῆς πῶς θὰ πάρουν τὴ Σάμο! Νά, ἀπὸ θῶ θὰ τὴν πάρουν!» καὶ κτυποῦσε τὸν ξερδὸν ἀγκώνα του μὲ τὴν παλάμη τοῦ δεξιοῦ του χεριοῦ. Ἔβαλε πλῶρη κατὰ τὸ Βαθὺ τῆς Σάμου. Ὁ ἄνεμος λεπτὸς καὶ καθαρὸς. Ὅλο τὸ ἀπομεινόμερο ἀρμένιζαν· τὸ μεγάλο κόκκινο πανὶ τοῦ καπτάν Νικόλα εἶχε γίνη σὰν μπαλόνη. Ἀλλὰ οἱ πουνέντες δὲν τοὺς ἄφινε καὶ πηγαῖναν ὅλο βόλταις. Τὸ Δάρ - Μπογάζ ἔδειχνε ρέμμα δυνατὸ. Ἡ γουάρδα - κόσταις τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου, ποῦ σὲ περίστασι θὰ γλυτώνανε τὸν καπτάν Νικόλα, δὲν μπορούσαν νὰ περάσουν ἀπάνω. Κι' ὅλο ἕνα ἐδράδουζε.

* * *

Ὁ τουρκικὸς στόλος, μοιρασμένος σὲ δύο, προσπαθοῦσε νὰ μπλοκάρῃ τὴ Σάμο κι' ἔπειτα νὰ κάνῃ πλάταις στὸ στρατὸ νὰ περάσῃ τὸ Δάρ - Μπογάζ μὲ τὴς φελούκαις καὶ νὰ κάνῃ ντισμπάρκο ἀπάνω

στό νησί. Ὁ μισός λοιπὸν ἦτανε πρὸς ὥρα ἀραγμένος ἀποκάτω ἀπὸ τὸν κάβο τῆς Καναπίτσας, στὸ πλευρὸ τῆς Ἀσίας, κάτω ἀπὸ τὸ Δάρ-Μπογάζ, σὸτο-βέντο τοῦ ἐλληνικοῦ. Ὁ ἄλλος μισός, ποῦ εἶχε κατέβῃ ἀπὸ τὰ Δαρδανέλλια, ἦτανε ἀπ' ὅξω ἀπὸ τὸ Κάστρο τῆς Χίου στὴν ἀγκυρα καὶ μελετοῦσε νὰ πέσῃ μὲ περίστασι μὲς τὸ Δάρ-Μπογάζ ἀπὸ πάνω. Πρῶτη εἶχε σαλπάρῃ ἢ φεργάδα «Ἐσμὲ» γιὰ κατασκοπεύει κι' ἤρθε στοὺς Φούρνους, ἔπειτα στὸ Καρλόδασι καὶ τραβοῦσε στὸ Κουσάντασι πρῶμα. Οἱ δικοὶ μας πάλι, ἢ μοῖρα τοῦ κύρ Γιωργάκη Σαχτούρη, ἢ μοῖρα τοῦ Κολανδρούτσου καὶ οἱ Ὑδραῖοι καὶ Ψαρινοὶ μπουρλοτιέροι εἶχαν ρίξει τὴν ἀγκυρα πίσω ἀπ' τὸν Ἀσπρο-Κάβο κατὰ τὸ Τηγάνι καὶ κατὰ τὴν Κολόνα. Ἐξαφνα λοιπὸν τοῦ παρουσιάστηκε τοῦ καπτάν Νικόλα ἡ τούρκικη φεργάδα σὰ στοιχειό, ἀφίνοντας τὸ Κοκάρι δεξιὰ. Δὲν ἐπερίμενε τούρκικο τόσο κοντά. Τοῦρθε ἡ ἰδέα νὰ χωθῇ μὲς στὸ Δάρ-Μπογάζ, μὰ δὲν ἐπρόφτανε. Ἡ ὁλοκαίνουργη φεργάδα, ὅλα τὰ πανιά τῆς ἔξω, ἐρχότανε καταπάνω του. Ἐλαμπε ὅλη. Ἡ φιγούρα τῆς μπροστά χρυσή, ἢ πρῶμη τῆς ψηλῆ, κεῖ πάνω, ὅλο μιχλιμπιδία. Πενήντα τέσσαρες μπουκαπόρταις ἀνοικταῖς δείχνανε τὰ μεγάλα τῆς κανόνια. Ὅταν ἔγινε σὲ τίρα κανονιοῦ, ἔρριξε μιὰ τοῦ δύστυχου καπτάν Νικόλα. «Ἐλα πάνω!» Τί νὰ κάνῃ. Ὁρτάρισε, λιγότεψε τὸ πανί του, πάει κατὰ τὴ φεργάδα. Αὐτὴ ἐστάθηκε ἀλὰ κάπα κι' ἔρριξε τὴ σχοινένια σκάλα. Ἀσπρος σὰν τὸ πανί ὁ Φραγγιὸς σκαρφάλωσε ἀπάνω. Ἦξερε τὰ τούρκικα. «Σαμπαχλάρ χαῖρ ὁλσοῦν, Ἐφέν-τηδες!» καὶ δόστου τεμενάδες. Τὸν πῆγαν Ἡ κολόνα τῆς Σάμου στὸν Πατρονάμπη. «Ὅσκελτινίς!» χαιρετη- (κλείψανον τοῦ Ἡραίου) θήκανε. «Ποῦ πᾶς;» «Φεύγω, Ὑψηλότατε, γιατί φοβᾶμαι τὰ ταγκαλάκια». Ἦτανε κι' ὁ μουτεσαρίφης τοῦ Κουσάντασι μέσα. Τὸν ἐγνώρισε. «Πατρονάμπη, τοῦ λέει, ἔχεις τὸν καλλίτερο πιλότο στὰ χέρια σου. Ἀπ' αὐτὸν ἄλλος δὲν εἶναι νὰ σὲ πᾶῃ μὲς τὸ Δάρ-Μπογάζ τὰ μεσανύχτα!» Ὁ καπτάν Νικόλας ἀνατρίχιασε. «Νὰ πάω τὸ θάνατο μὲς στ' ἀδέρφια μου;» Ὁ Πατρονάμπης ἐχάϊδεψε δύο τρεῖς φορὰς τὸ ὠραῖο ξανθὸ του γένι, ἔσπρωξε τὸ σαρίκι του ἴσα μὲ τὰ φρύδια, ἔβαλε τὸ ἄσπρο του ἀριστοκρατικὸ χέρι στῆς μαλαμοκαπνισμέναις πιστόλαις του καὶ μὲ τὸ ἄλλο τράθηξε ἕνα πουγγὶ φλωριά. «Γκιαούρ! τοῦ λέει. Κύττα με καλὰ στὰ μάτια». Ὁ καπτάν Νικόλας εἶχε συνέλθει, τὸν κύτταξε ἀτάραχος. «Γκιαούρ», τοῦ λέει, δειχνοντας τὰ πιστόλια καὶ τὸ πουγγί, «ἡ τοῦτο ἢ κεῖνα! Θὰ μὲ πᾶς στὸ Δάρ-Μπογάζ!»

Ὁ καπτάν Νικόλας εἶχε κάνει πλέον τὸ σχέδιό του. «Μεῖνε μαζὶ μας κολαούζος» τοῦ λέει ἑλληνικὰ ὁ μουτεσαρίφης. «Συλλογίσου τὴ φαιλίλα σου ποὺ χεῖς στὸ καῖκι. Ὁ Πατρονάμπεης εἶναι σκύλος. Θὰ τοὺς βουλιᾷξῃ καὶ θὰ σκοτώσῃ καὶ σένα! Μείνε στὴ δούλεψι τοῦ Πατισάχ, δὲ θὰ μετανοιώσῃς». «Πατρονάμπεη», εἶπε ὁ καπτάν Νικόλας καὶ ἔβαλε τὸ χέρι στὸ λαιμό του, «εἰμαι πιστὸς στὸ Ντοβλέτι καὶ μένω μὲ ὅλη μου τὴν εὐχαρίστησι στὴ δούλεψι τοῦ βασιλικοῦ Ντοναμά». «Ἄφεριμ!» ἐφώνηξε ὁ Τοῦρκος καὶ τοῦρριξε τὸ πουγγί. «Ἄντε νὰ δώσῃς τ' ἄσπρα στοὺς ἐδικούς σου καὶ νὰ γυρίσουν στὸ Κουσάντασι. Εἴμαστε μεῖς νὰ τοὺς διαφεντέψωμε. — Στὰ ζεῖμπέκια νὰ λένε πῶς εἶναι στὴ δούλεψί μου καὶ φθάνει!» Ὁ καπτάν Νικόλας πήρε τὰ φλουριά κι' ἔτρεξε στὸ καῖκι. Ἦταν ὅλοι σάν πεθαμμένοι. «Νικόλα μου, Νικόλα μου» εἶπε ἡ κυρὰ Ρήνη. «Μὴ φοβώσαστε, δὲν εἶναι τίποτα», τοὺς λέει ὁ κακομοίρης ὁ καπτάν Νικόλας μὲ ψεύτικο κουράγιο. Τὴν ἀγκάλιασε, ἀγκάλιασε τὰ παιδιὰ, τὴν ὡμορφη τὴ Μαντίνα, κοπέλλα πιά στὸν καιρὸ της, καὶ τὴ ναζοῦ τὴ Βενέτα, καὶ τὸν Ζαφεῖρη, τὸ καλὸ παιδί, καὶ τὸν μικρὸ τὸν κακομοιροῦλν τὸ Φῶτη, ποῦ τὸν λέγανε χαϊδευτικὰ Φισοί, τὸ καμάρι τους. Ἀγκάλιασε τὸν Γιώργη. Ἐκανε νὰ τὸν πάρῃ τὸ παράπονο, μὰ κρατήθηκε. Κεῖνοι κλαίγανε καὶ ὁ Φισοῖς τοῦ φίλαγε ὀλοένα τὸ χέρι. Πῶς βαστήχθηκε, πῶς βαστήχθηκε! Καῦμένος καπτάν Νικόλας. Ἀγκαλιάζοντας τοὺς κρυφομίλησε. «Κάντε πῶς πάτε στὸ Κουσάντασι καὶ μὲ τὴν σκοτεῖνια βγῆτε στὴ Ζωοδόχο Πηγὴ καὶ πάτε στὸ Δεσπότη, τὸν Ἅγιο Σάμου, τὸν Κύριλλο νὰ σᾶς δώσῃ κονάκι». Κατάπιε τὰ δάκρυά του, ἀνέβηκε ἀπάνω καὶ κάθησε ἥσυχος πίσω ἀπ' τὸν Πατρονάμπεη, μέσα ἀπὸ τὰ φιλαρέτα, σκυμμένο τὸ κεφάλι. Ἐκαταλάβαινε πῶς δὲν εἶχε κουράγιο νὰ βλέπῃ τὸ καῖκι του ποῦ φευγε μὲ τοὺς δικούς του, ποῦ δὲν θὰ τοὺς ξανάβλεπε. Ὁ Πατρονάμπεης σηκώθηκε καὶ πήγαινε κι' ἐρχότανε· ἔπειτα ξανακάθησε κι' ἐφέρανε τ' ἀσημένια ζάρφια γιὰ τὸν καφέ. Εἶπε νὰ δώσουν καὶ στὸν καπτάν Νικόλα κι' ἔπειτα εἶπε· «αὔριο μὲ τὴν σκοτεῖνια, πρῶτα ὁ Ἀλλάχ, μπαίνομε στὸ Δάρ-Μπογάξ καὶ μιά φορὰ τὸ στενὸ δικό μας, περνᾷει τ' ἄσκερι. Ὁ δερέμπεης Ἐλέξ Ὀγλοῦς μὲ δεκατέσσερες χιλιάδες, ὅξω οἱ Ἀζάμπ. Ὁ καπουδάν πασσᾶς εἶναι ἀποφασισμένος νὰ δώσῃ τρομερὸ μάθημα σ' αὐτοὺς τοὺς φερμανλῆδες τοὺς ἀποστάταις. Τώρα νὰ γυρίσωμε πίσω νὰ πᾶμε στὸν Τσοσμέ καὶ στὸ Κάστρο νὰ εἰδοποιήσωμε ἔλα τὰ καράδια γιὰ αὔριο». Ὁ καπτάν Νικόλας καφέ ἔπινε ἢ φαρκάκι; Ὁρτζάρισε λοιπὸν ἢ φεργάδα. Δύο ὥραις τὸ πρωτὶ ἦσανε μπροστὰ στὸ Κάστρο. Μὲ τὸν ἥλιο βγήκανε στὸν Τσοσμέ νὰ ἰδοῦν ποῦ θὰ κρέμαγαν χριστιανούς. Τέσσαρα παλληκάρια ἰσα μ' ἐκεῖ πάνω, τρεῖς Τσοσμελῆδες, ἓνας ἀπὸ τὰ Ἀλάτσατα. Τοὺς εἶχαν πιάσει μὲ τ' ἄρματα στὰ χέρια. Τοὺς κρέμασαν σ' ἓνα πλάτανο. «Παναγία μου», ἔλεγε μέσα του ὁ καπτάν Νικόλας «τ' εἶδαν τὰ μάτια μου. Δὲ θὰ γίνῃ ποτὲ ἡ χάρη σου, Παναγία μου, νὰ τελειώσουν τὰ βάσανά μας». Ἐξάλιστηκε κι' ἄρχισε σχεδὸν θυνάτὰ νὰ ψέλνῃ τὸ «Θεοτόκε ἡ ἐλπίς» καὶ ἐπήγαινε τρικλιζοντας,

σάν μεθυσμένος. "Επειτα σώπασε, ίσιασε τὸ κορμί του, ἐσταύρωσε τὰ χέρια του πίσω ὅπως συνειθίζε καὶ βάθισε μὲ βῆμα σταθερό, μ' ὅλο τὸ νοῦ του στὸν Κλεάνθη, στὸ Λυκούργο καὶ στὴν ἐλευθεριά.

Τὸ βράδυ ὁ καπουδάν πασσᾶς ἔβαλε τὸ σενιάλο τοῦ μισευμοῦ κι' ὅλος ὁ στόλος σηκώθη στὰ πανιά. Ἡ φεργάδα «Ἑσμέ» ἀρμένιζε μπροστά, τρία φανάρια στὴ πρύμνη, σενιάλο «ἀκολουθεῖτε», ὅλα τ' ἄλλα φῶτα σβυσμένα. Ὁ καιρὸς στὴ Τραμουντάνα. Ὅλα ἐπὶ γαίναν πρῖμα καὶ μὲ πολλὰ πανιά, ἀλλὰ ποὺ νὰ τὴν φθάσουν. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἦτανε μιὰ χαρὰ αὐτὴ ἡ φεργάδα, ἐγγλέζικο σκαρί, χτισμένη στὸ Δέπφορδ. Ὅλο χάλκωμα τὰ βρεχάμενα, ἐσχίζε τὴ θάλασσα σάν γοργόνα.

Ἡ ἥλιος ἔχει πολὺ ὥρα βασιλέφει· ἡ μαυρίλα μεγαλώνει ἀκατά-
παυστα· ὁ καιρὸς δυνάμωνε· σύννεφα· ἀρχισαν καὶ συχναῖς ψιλαῖς
βροχαῖς, σκοτάδι· πῖσα. «Ἄν δὲν μποῦμε ἀπόψε στὸ Ἀδρ-Μπογάζ,
ἔλεγε ὁ Πατρονάμπης, δὲν θὰ μποῦμε ποτέ». «Ἔτσι εἶναι, ὑψηλό-
τατε» ἔλεγε κι' ὁ καπτάν Νικόλας, «τέτοια βραδυὰ δὲν τὴ ξα-
ναθρίσκομε». Ὁ Πατρονάμπης τὸν ἐκύτταξε στὰ μάτια· φωνάζει
τέσσαρες γενιτσάρους, γκαλιοντζήδες. «Δέστε μου τὸν πιλότο στὸ
μπάγκο τῆς βάρδιας».

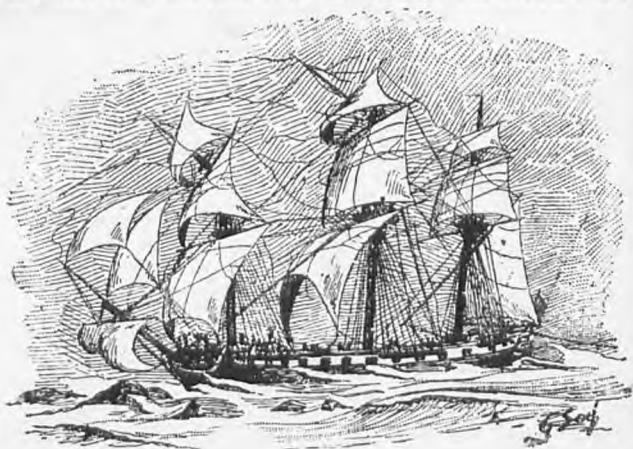
Φοβήθηκε μὴ τὸν ρίξῃ ἔξω καὶ τοῦ πηδήσῃ ἔπειτα στὴ θά-
λασσα. Οἱ γκαλιοντζήδες ἄρπαξαν σάν τὸ πούπουλο τὸν καπτάν
Νικόλα καὶ τὸν ἔδωσαν σφιχτὰ ἀπὸ τὴ μέση καὶ ἀπ' τὰ ποδάρια, ὡς
πou νὰ πῇ ὦχ! «Θὰ δίνῃς τὴ ρότα πιλότε στὸν μπᾶς-ρεῖς, καθαρὰ
καὶ οἰγούρα». Ἐπειτα γυρίζει στὸν πιὸ ἄγριο Γενίτσαρο. «Χασάν,
τὸ νοῦ σου νὰ μὴ μᾶς φιάξῃ καμμιά δουλειὰ ὁ Γιουνάν. Νὰ τοῦ
πάρῃς τὸ κεφάλι μὲ τὸ γιcataγάνι στὸ πρῶτο σημεῖο. Μπᾶς-ρεῖς,
τὰ σκαντάγια ὀλοένα νὰ δουλεύουνε, νὰ ρωτᾶν τὸ βάθος». Ἐνῶ
τὸν δένανε οἱ γκαλιοντζήδες τὸν καπτάν Νικόλα, τοῦ εἶπε ἀκόμη:
«Ἐλα, Κιοπέκ-ογλου, ἂν μὲ μπᾶσῃς ἀπόψε στὸ Μπογάζ, νά! ἐδῶ»
καὶ ἄγγιξε μὲ τὸ χέρι του τὸ σάρικι του, «μάρτυς μου ὁ Προφήτης»
γίνεσαι μπᾶς-ρεῖς μὲ τριάντα χιλιάδες ἄσπρα λουφεῖ τὸ χρόνο!»
«Πέκεϊμ, ἐφέντη μου, καπιτάν Πατρόνα!» ἀπεκρίθη ὁ καπτάν
Νικόλας κι' ἔτρεμε ἀπ' τὸν πόνο τοῦ σχοινιοῦ.

Στὴ Σάμο ἔξω τὰ πάντα εἶναι κατασκότεινα. Στὰ κανονοστάσια
οὔτε τοιγάρο δὲν ἀνάδουν. Ἡ βάρδιαις μονάχα ποὺ καὶ ποὺ ἀκούον-
ται, «Ἀλέρτα!» Ὁ καπιτάν Σταμάτης, ὁ γενικός ἐπιθεωρητής
Λαχανᾶς, τρέχουν ἀπὸ ντάπια σὲ ντάπια, ἀπὸ μπεντένι σὲ μπεντένι,
μὲ τὸ κλεφτοφάναρο στὸ χέρι, γιὰ νὰ δοῦν ἂν εἶναι ὅλοι στὴ θέσι
τους. Στὸν Ἄσπρο-Κάθο ἐξῆντα κανόνια, — χαδάνια καὶ ντανά-
σκαις, — εἶναι ἐτοιμα, τὰ φτιλίλια κοντά. Στὸ Τηγάνι, στὸ φρούριο
τοῦ Λυκούργου, ἄλλα ἐξῆντα ὀλο καὶ καταδοῦροι εἶναι ζιασμένα
μὲ τὸ μερσιμί κατὰ τὴ Καναπίτσα. Οἱ κανονιέροι κοιμῶνται γύρω

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosia
Restrictions apply.

μέ τὰ μπράτσα ἀνασκουμπωμένα, τῆς μπαλάσκαις φορεμέναις· οἱ κουβάδες μέ τό νερό, τὰ σκουπιστήρια· τῶν κανονιῶν, ὅλα εἶναι ἑτοιμα. Ὁ Σαχτούρης ἔβαλε τή πάσσαρα στή θάλασσα καί πάει στά μπουρλότα νά ᾄδῃ· ὅλοι οἱ συντροφοναῦτες εἶναι παρῶν ἢ εἶναι ὄξω καί γλεντᾶνε, πάντα καλὰ χαρτζιλικωμένοι καθὼς εἶναι. Τό φανάρι τοῦ Κότσικα εἶναι σδυστό. Παντοῦ σκοτάδι. Μόνο ψηλά στή Ζωοδόχο Πηγῇ τό καντήλι φέγγει· θαμπά τοὺς καλογέρους ποῦ χουν ὀλονυχτία, ἀλλὰ καί τ' ἄρματα κοντά. Ἐκεῖ καί ὁ δεσπότης ὁ Κύριλλος μέ τὰ πιστόλια στή μέση, χωμένος στό στασίδι του, ξέ-

«Ἐστάθηκε σάν γάϊτην κράτησε ἓνα χέρι σιδερένιο...»

πλεκα τὰ μαλλιά του σάν τό λεοντάρι. Καί στήν πόρτα τῆς ἐκκλησιαῆς πεσμένη στά γόνατα εἶναι καί ἡ φαμίλια τοῦ καπτάν Νικόλα·

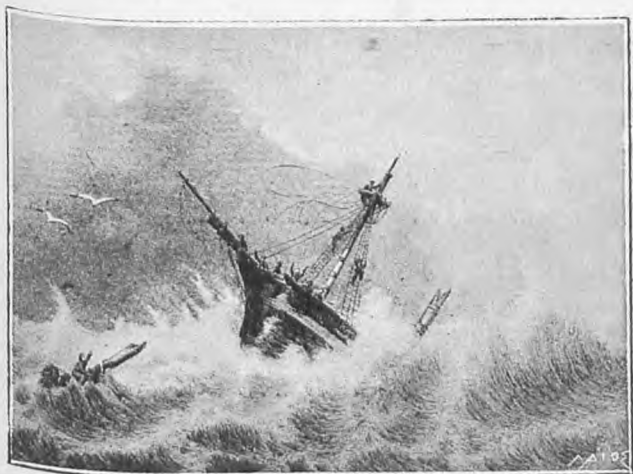
«Ζητῶντας καταφύγιο σάν ὁρφανὰ πουλία,
 Ὅπ' ἀετὸς τὰ κυνηγᾷ, καί χάνουν τὴ φωλιά»

Πέρα στά Σώκια ὅμως τὰ πράγματα εἶναι ἀλλοσιώτικα. Οἱ Τοῦρκοι γλεντᾶνε ἀπὸ πρὶν τὴ νίκη τους· ἔχουν ἀνάψει φωτιαῖς καί τό στρατόπεδο ἠχολογᾷ ἀπὸ τὰ νταούλια, τό νάϊ καί τὰ ντέφια· ἄλλοῦ κἀνουν χάϊζι τοὺς ἀραπάδες ποῦ χαρεῖσθουνε καί ἄλλοῦ τοὺς μιχιλιδάνηδες ποῦ δείχνουν τὴν τέχνη τους. Ἀλλὰ ἡ φιλή βροχὴ τοὺς σκορπίζει· κι' αὐτοὺς σιγά, σιγά καί πρὶν ἀκόμη ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα εἶναι σδυσμένοις ὅλαις ἢ φωτιαῖς. Τὴν ὥρα ἐκείνη ἡ «Ἐσμέ» εἶναι ἓνα μίλι μονάχα ἀπὸ τό μπουγάζι. Ὁ καιρὸς ἔχει δυναμώσει· πολὺ. Τρέχουν μόνον μέ τὴ γάρμπα καί τό παροκέτο. Ὁ μπᾶς· ρεῖς ρωτᾷς τό δρόμο· «παίρνομε μέ τὴ μπαροκέτα μας

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias I
 Restrictions apply.

ἑπτὰ μίλια τὴν ὥρα». «Δίγο» σκέφθηκε ὁ δεμένος πιλότος, «λίγα γιὰ τὴ δουλειά μου». — «Πανιά, λέει, καπετάνιο! Πανιά, βάλε ὅλα τὰ πανιά. Τὸ ρέμμα εἶναι δυνατό, θηρίο. Θὰ μᾶς φέρῃ δεξιά, θὰ μᾶς ρίξῃ ἀπάνου στὰ σαμιώτικα κανόνια». Ὁ μπᾶς-ρεῖς δειλιάζει, θέλει νὰ ποδίσῃ, ὑποπτεύεται. Ἀλλὰ τώρα ὁ Πατρονάμπης, σὰν πολὺ πολεμικὸς ποῦ ἦτανε, εἶχε πάρει τὸν κατήφορο. «Σώπα ρεῖς! σώπα, γιὰ τὸ σαλαμέτι τῆς κεφαλῆς σου! Βάλε ὅλα τὰ πανιά ἀπάνω! Καὶ τῆς κουρτελάτσες! Ὅ,τι εἶναι γραπτὸ, γραπτὸ. Κισμέτ! Ὅλα τὰ πανιά ἀπάνω». Ἡ φρεγάδα πετοῦσε. Τὸ σκοτάδι ὅμως ἦτον τέτοιο

«Ἀποθανέτω ἡ ψυχὴ μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων!»

ποῦ κι' αὐτὸ τὸ γυμνασμένο μάτι τοῦ καπτάν Νικόλα δὲν ἔδλεπε τίποτα. «Δόξα σοι ὁ Θεός, δὲ βλέπομε οὔτε τὸ δάχτυλό μας». Τέντωνε καλὰ τὸ αὐτί του πότε θ' ἀκούσῃ τὸ μανισμένο κύμα ποῦ ἀφροκοποῦσε στὰ πόδια τοῦ Κότσινα. Ἐξαφνα τὸ σκαντάγιο ἔδειξε τριάντα ποδιάρια. Ἐτοιμάζονται νὰ τὸ ξαναρρίξουν. Ὁ καπτάν Νικόλας φωνάζει τότε σὰν τρελός. «Δὲν εἶναι τίποτα! Εἶναι ὁ πάγκος ποῦ ἀφίνουμε δεξιά. Εἴμαστε μέσ' σ' τὸ μπουγάζι! Πατρόνα, εἶσαι μέσα, στὸ Δάρ-Μπογάζ! Χοῦ, χά, χά, χά, ἡ Σάμο εἶναι δική σου! Μὰ τὸ Θεό, δική σου!» ...

Μπούουου!... Ἦταν σὰν νὰ ἔπσαν ἑκατὸ κανόνια μαζί. Ἡ «Ἐσμὲ» ἐστάθηκε σὰν νὰ τὴν κράτησε ἓνα σιδερένιο χέρι. Τὸ κουφάρι τῆς σείστηκε ὁλόκληρο, ὅλοι πέσαν χάμω, ἄλλοι μπρούμουντα,

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos
Restrictions apply.

ἄλλοι ἀνάσκελα, τὰ τσιμπούκια τῶν καταρτιῶν γύρανε, στὴ πλεοῦσα τὸ καρὰβι σχίστηκε εἴκοσι ποδάρια, οἱ καλαφάτηδες πετάχθησαν ὅξω σὰν ποντικοί, δὲν μποροῦσαν νὰ κάνουν τίποτε, τὸ νερὸ ἔμπαινε ποταμός. Τὸ καρὰβι ἔγυρε μὲ τὴ μπάντα, ἡ πρύμνη βύθισε, τὰ σχοινιά καὶ τὰ παράγκα τῶν δεξιῶν κανονιῶν σπάσανε καὶ τὰ κανόνια κατακυλῶσαν τσακίζοντας ναύταις καὶ στρατιώταις. Ὁ Πατρονάμπεης ἔσπασε τὰ μούτρα του ἀπάνω στοὺ μπούσουλα καὶ ὅλοι μαζί ἔνα κουβάρι, αὐτός, ὁ μπὰς-ρεῖς, ὁ μουτεσαρίφης, οἱ τιμονιέροι, κατακύλισαν ἀπ' τὸ κάσαρο στὴ θάλασσα. Ὁ γενίτσαρος Χασάν, πιστός στὴ διαταγή, σκαρφαλωμένος στὴ γυρμένην κουβέρτα τῆς φεργάδας, προχωροῦσε μὲ τὸ γιαταγάνι νὰ πάρῃ τὸ κεφάλι τοῦ καπτάν Νικόλα. Κεῖνῃ τὴν ὥρα τὸ φανάρι τῆς σκάλας τοῦ Τσεπχανέ ἔπεσε στοὺ μαπαροῦτι. Πῆρε φωτιά κι' ὅλοι πῆγαν στὸν ἀέρα. Τὰ βουνὰ τριγύρω σείστηκαν. Ὁλη ἡ Σάμος ἐξύπνησε. Τὰ κανονοστάσια ἔλαμψαν. Τὰ ἑλληνικὰ καρὰβια ἄρχισαν τὸ κανονίδι. Οἱ Τούρκοι ποδίζουν ἀπὸ παντοῦ. Τὰ στρατεύματα ἀφίνουν τὸ γιαλό.

— Ἀποθανέτω ἡ φυχή μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων!

[1911]

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΠΑΔΟΣ

Εἰλικρίνεια ὑπηρετρίας

Ὁ δανειστής. — Μὰ τί κατάστασις εἶνε αὕτη! Πότε «δὲν εἶν' ἐδῶ ὁ κύριος», πότε «λείπει ἡ κυρία». Μὰ τέλος πάντων ποιὸς πληρῶναι ἐδῶ μέσα; . . .

Ἡ ὑπηρέτρια. — Ἐδῶ, κύριε, δὲν πληρῶνει κανένας . . .

Ο ΘΕΙΟΣ ΜΟΥ Ο ΚΩΣΤΗΣ

ΛΑ τὰ μικρὰ παιδιά, σὰν τὰ ῥωτᾶνε τί θὰ γίνουνε ὅταν μεγαλώσουνε, λένε: δεσπότης ἢ ἀξιωματικός. Ὁ θεῖος μου ὁ Κωστής, σ' αὐτὴ τὴν ἐρώτηση, μικρός, ἔδινε τὴν ἀπάντησιν: «Σὰ τάνω ἓνα μεῖζο τίτι, τόσο μεῖζο». Καὶ ἄπλωνε τὰ χέρια του νὰ δείξῃ πόσο μεῖζο θὰ ἦτανε αὐτὸ τὸ σπίτι, τόσο μεῖζο, σὰν ὅλη τὴν ἐπαρχία κι' ἀκόμα μεῖζοτερο. Περιφρονοῦσε τ' ἄλλα παιγνίδια: σπαθᾶκια, σιδηροδρόμους, ἀλογάκια, βαποράκια καὶ ἀγαποῦσε νὰ κἀνῃ μὲ χρωματιστοὺς κύβους μικρὰ σπιτάκια. Στοὺς δρόμους ἢ στὴν πλατεῖα τῆς ἐκκλησίας μὲ τὰ πολλὰ πεῦκα θὲν τὸν εἶδε ποτὲ κανεὶς νὰ παίξῃ οὔτε κυνηγητό, οὔτε ἀμπάριζα, οὔτε τοὺς κλέφτες. Ἔστελνε τοὺς φίλους νὰν τοῦ κουβαλᾶνε πέτρες κι' αὐτὸς ἔχτιζε σπιτάκι σὲ μιὰ γωνιά καὶ ἄστερα τὸ γκρέμιζαν οἱ περαστικοί. Ὅταν ἦτανε στὸ ἐλληνικὸ καὶ στὸ γυμνάσιον ἄστερα, τοῦ ἄρεσε νὰ κἀνῃ περίπατο στὴν πόλιν, νὰ βλέπῃ τὰ σπίτια, τῆς αὐλῆς, τῆς ἀποθήκης, τοὺς κήπους, τοὺς σταύλους καὶ νὰ βρίσκῃ τὸ ἐλάττωμά τους. Ἦξερε μὲ ὅλες τῆς λεπτομέρειας πῶς εἶνε διαιρεμένα, πόσο κόστισε τὸ καθένα, ποίος ἐργολάβος ἔκανε τὸ σχέδιον, καὶ τὸ βράδυ στὸ τραπέζι μιλοῦσε ὁλοένα γι' αὐτά.

Ὁ πατέρας του, παλαιὸς ἀμπελουργός, συμβουλευτήκε τὸν κύριον εἰρνοδίκην, τὸν πάρεδρο, ἄλλα σπουδαῖα πρόσωπα καὶ ἀποφάσισε νὰ στείλῃ τὸν Κωστὴ στὴν Ἀθήναν, νὰ γίνῃ ἀρχιμάστορς μὲ δίπλωμα. Ἔτοιμάστηκε, διάβασε, πῆγε στὸ πολυτεχνεῖον, τὸν ξέτασαν καλὰ καὶ τὸν ἀπόρριψαν. Σὰν ἐγύρισε ντροπιασμένος στὴν ἐπαρχίαν, ὁ πατέρας του, ὁ κύριος εἰρνοδίκης καὶ ἄλλες ἀρχεῖς συμφώνησαν ὅτι τοῦ εἶχανε κάμῃ μεγάλη ἀδικίαν. Ὡς τόσο τὰ χρόνια περνοῦσαν καὶ ὁ θεῖος μου ὁ Κωστής ἔπρεπε νὰ κἀνῃ μιὰ δουλειὰ νὰ ζήσῃ, γιατί ὁ πατέρας του ἦτανε γέρος ἄνθρωπος καὶ ἡ περιουσία μικρὴ καὶ χρεωμένῃ. Δὲν ἤθελε νὰ γίνῃ ὅμως οὔτε γιατρός, οὔτε δικηγόρος, οὔτε δημολογιστής, οὔτε νὰ δουλέψῃ τὰ πατρικά του ἀμπέλια. Ἐκανε μοναχὰ ταχυνὴν παρὰ μὲ τοὺς ἐργολάβους τῶν σπιτιῶν,

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

κουθέντιαζε στὸν καφενέ, θύμωνε καὶ λογόφερνε. Κάποτε, μετὰ πολλές γκρίνιες στὸ σπίτι, ἐπῆρε τὴν εὐκὴ τῆς μητέρας του, κάμποσα λεπτὰ, καὶ ξενητεύθηκε στὴν Αἴγυπτο. Δὲν ἔγραφε σὲ κανέναν, οὔτε στοὺς γονιούς του. Στὸν καφενέ ὁμως, κάθε τρεῖς καὶ λίγο, εἶχανε παράξενα μαντάτα γι' αὐτόν, χωρὶς νὰ ξέρη κανεὶς ποιὸς τὰ πρωτόφερε. Πότε πῶς εἶχε, λέει, γκαμήλα δική του πολὺ ψηλὴ καὶ μάλιστα μὲ δύο καμποῦρες· πῶς τὴν καθαλλίκευε καὶ γύριζε στὰ χωριά τῶν ἀραπάδων γιὰ ἐμπόριο. Πότε πῶς δὲν εἶχε δλωσδιόλου τίποτα καὶ πῶς ψωμοζητοῦσε. Πότε πῶς ἐσκοτώσε κάποιονε γιὰ νὰν τοῦ πάρῃ τὰ λεπτὰ καὶ τὸν εἶχανε οἱ Ἕλληλοι στὴ φυλακή. Πότε πῶς ἐπαιξε στὰ χαρτιά, πῶς κέρδισε δὲν ξέρω πόσες χιλιάδες λίρες καὶ θὰ γυρίσῃ ν' ἀγοράσῃ ὅλη τὴν ἐπαρχία· καὶ πότε πῶς πέθανε.

Κάποιο δειλινὸ ἢ καμπάνα τῆς ἐκκλησιᾶς στὸ ὕψωμα σήμανε νεκρώσιμα καὶ μάθανε στὸν καφενέ πῶς πέθανε ὁ πατέρας τοῦ θεῖου μου τοῦ Κωστή. Ἡ γυναῖκα του τὸν ἀκολούθησε ἀπάνω στὸ μῆνα. Πολλοὶ γειτόνοι μάλιστα βρῆκανε πῶς δὲν μπορούσε νὰ γίνῃ διαφορετικά, γιατί σ' ὅλη της τῇ ζωῇ συνείθιζε ἢ μακαρίτισσα νὰ κἀνῃ πάντα ὅ,τι ἔκανε καὶ ὁ ἄντρας της. Ὁ θεὸς μου ὁ Κωστής, λίγο ὕστερα, ἔφτασε γιὰ τὴν κληρονομιά. Ἐπῆγε στὸ νεκροταφεῖο, εἶδε τοὺς δύο σταυρούς, ἔκλαψε πολὺ ὅπως λένε, πούλησε τὸ πατρικὸ σπίτι, τ' ἀμπέλια, τὸ χωράφι, πλήρωσε τὰ χρέη καὶ τὰ ρέστα ἦτανε ὁ ναῦλος του. Αἴγες ἡμέρες πρὶν νὰ φύγῃ, φάνηκε στὸν καφενέ μὲ τοὺς παλῆγους του φίλους. Μαῦρος, ἀδύνατος καὶ εἶχε ἀφήσῃ γενάκια. Τὰ ρόυχα του ἦτανε τριμμένα καὶ τὰ παπούτσια του παληὰ. Ἐδῶλε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἀπάνω στὸ τραπέζι ἓνα σωρὸ χαρτιά λερωμένα καὶ φυλλάδια, ὅλα μὲ σχέδια γιὰ μεγάλα σπίτια, γιὰ παλάτια. Ἐβήγησε σ' ὅλους ὅσοι μαζεύτηκαν τριγύρω τὰ καθέκαστα, πόσα μέτρα ὕψος, πόσα πλάτος, πόσα μᾶκρος, πόσες κολῶνες, πόσα μπαλκόνια σκαλιστά, πόσα παράθυρα, πόσες πόρτες καὶ τὰ λοιπὰ. Μερικὰ φυλλάδια ἦτανε γραμμένα μάλιστα σὲ γλῶσσες διάφορες, ποὺ δὲν τῆς καταλάβαιναν οἱ ἄλλοι, οὔτε ὁ ἴδιος. Καμμιά φορὰ ἔφυγε τέλος πάντων καὶ ὅπως πρὶν δὲν ἔγραφε σὲ κανέναν. Ἐμαθαν ὁμως πῶς ἐπῆγε στὴν Αὐστραλία. Ἄλλο τίποτα δὲν ἀκούστηκε ἀπὸ τότε καὶ σιγὰ-σιγὰ τὸν ἐξέχασαν δλωσδιόλου.

* *

Ἐνα βράδυ, μετὰ πολλὰ χρόνια, εἶπανε στὸν καφενέ, πῶς ἔνας γέρος παράξενος ἔφτασε τὸ μεσημέρι μὲ τὸ αἰδερόδρομο. Ἐδῶσε, λέει, πέντε δραχμὲς στὸ λοῦστρο γιὰ τὰ πράματά του, εἰκοσιπέντε στὸν ἀμαξᾶ, καὶ νοίκιασε ὅλο τὸ ἀπάνω πάτωμα τοῦ ξενοδοχείου.

Τὸ πρῶτ' λοιπόν στὸ φαρμακεῖο, καὶ στὸ ζαχαροπλαστεῖο ἀπέναντι, πολλοὶ μαζεύτηκαν ἀπὸ περιέργεια. Σὲ λίγο εἶδανε, ἀλλήθεια, ἓνα γέρο ψηλόν, μαῦρα ντυμένον, ξουρισμένον καὶ ζαρωμένον, ἴδια γρηά, ποὺ βγῆκε ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ ξενοδοχείου καὶ μπῆκε στὴν καρότσα ποὺ τὸν περιέμενε. Στὸ χέρι ποὺ ἔτρεμε, βαστοῦσε

ποῦρο. Τὸ μεσημέρι μάθανε ἀπὸ τὸν ἀμαξᾶ πῶς τὸν ἐπῆγε στὸ Ἀνεμοδοῦρι, μέρος ψηλὸ, ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν, ποῦ τὸ δέρνουνε οἱ ἀνέμοι. Ὁ γέρος, λέει, κατέβηκε ἀπὸ τὴν καρότσα, ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὸ δάσος μὲ τῆς ἐλγῆς ποῦ ἀρχίζε ἀπ' αὐτὸ τὸ μέρος καὶ τελείωνε στὰ πόδια μεγάλου βουνοῦ. Ὑστερα στάθηκε σιωπηλὸς κυττάζοντας κατὰ τὸ πέλαγος ποῦ λαμποκοποῦσε στὸν ἥλιο καὶ ἄχνιζε πέρα μακρὰ. Κάποτε ῥώτησε :

— Ζῇ ὁ Σταῦρος ὁ Κουγεβίνας ;

— Ὁχι, ἀφεντικό, πέθανε, πᾶνε τώρα τρία χρόνια.

— Ἀμὴ ὁ Παναγιώτης ὁ Μαυροκέφαλος ;

— Κι' αὐτός, ἀφεντικό, τὸν περασμένο χειμῶνα.

Ὁ γέρος ἐδάκρυσε..

— Καλὰ... καὶ ὁ Βασίλης ὁ Γονατᾶς ;

— Ποιὸς ἀπὸ τοὺς δυὸ ἀφεντικό ; Ὁ ἐργολάβος ; Ζῇ, ἓνα κουεῶρι, γέρος, κούσαλο.

Τότε ὁ ξένος εἶπε στὸν ἀμαξᾶ νὰ πάη τὸ βράδυ, νὰ πάρη ἀπὸ τὸ σπίτι του τὸ Γονατᾶ καὶ νὰν τὸν πάη στὸ ξενοδοχεῖο, ποῦ τότε θέλει κάποιος παληὸς φίλος.

— Τίνος εἶνε, ῥώτησε ὕστερα, τοῦτο τὸ χτήμα ;

— Τοῦ Περικλῆ τοῦ Ἀθράζου, ἀφεντικό.

— Δὲς νὰν τὸ πουλάη ;

— Δὲν ξέρω, ἀφεντικό.

— Γιὰ μᾶθε καὶ πὲς μου.

Τὴν ἄλλη μέρα πολλοὶ ἐπῆγαν στοῦ Γονατᾶ νὰ μάθουν ποιὸς ἦτανε ὁ πλούσιος ξένος. Ὁ γέρος - ἐργολάβος καθότανε σὲ μιὰ πολυθρόνα καὶ ῥέσταινε τὸ αἷμα του στὸν ἥλιο.

— Μπαίνω, τοὺς λέει ἀφοῦ ἔβηξε, στὴ μεγάλη σάλα τοῦ ξενοδοχείου καὶ τότε βλέπω σκυμμένο σ' ἓνα τραπέζι γεμάτο χαρτιά καὶ βιβλία, ὅλα μὲ σχέδια γιὰ σπίτια. Θυμᾶται κανένας ἀπὸ σᾶς τὸν Κωνσταντῆ τὸν Ἀστράχη, ποῦ εἶχε ὁ πατέρας του τ' ἀμπέλια στὸν ἀπάνω κάμπο ; Αὐτόνε ποῦ εἶχε ξενητευτῇ στὴν Αὐστραλία καὶ λέγανε πῶς πέθανε ; Αὐτόνε ποῦ εἶχε ἀπὸ μικρὸς μανία μὲ τὰ σπίτια ; Ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά μου κλαίγοντας.

— Θὰν τὸ κάνω, Βασίλη, μοῦ λέει τελείωσαν πειὰ τὰ φέματα ἦρθε ἡ ὥρα του. Γι' αὐτὸ τὸ σπίτι ξενητεύτηκα, πάλεψα μὲ ἀνθρώπους καὶ μὲ θεριά, ἐκεῖ κάτω, μιὰ ζωὴ δλᾶκερη, ποῦ δὲν ἐχάρηκα οὔτε στιγμή. Κοιμήθηκα στὸ δρόμο σὰν τὸ σκυλί, ἔμεινα νηστικός πολλὰς ἡμέρας, ἔβρεξα τὸ ψωμί μου μὲ δάκρυ πολλὰ χρόνια, μὲ περιφρόνησαν, μ' ἐχθρεύτηκαν, μὲ κατάρτεξαν καὶ μοναχὰ μὲ τὴν ἐλπίδα ἔζησα. Ἐλᾶ, κύτταξε ἔδω, εἶπε καὶ μὲ τράβηξε στὸ τραπέζι μὲ τὰ σχέδια. Κύτταξε παράθυρα, πόρτες, μπαλκόνια, κήπους, συντριάνια, κισόσκια, ταρατσες, ὅ,τι μπορεῖ νὰ πεθυμήσῃ ὁ ἄνθρωπος. Νά, ἓνα τέτοιο, ἓνα τέτοιο θὰ κτίσω ἀπάνω στὸ Ἀνεμοδοῦρι ! Σ' αὐτὸ ἔδω τὸ σχέδιο θὰ προσθέσω καὶ τις ἀπ' ὅλα τᾶλλα κι' ἔτσι ἀπὸ τὸ δικό μου θὲ θὰ λειπῇ τίποτα. Θὰ υπογράψω αὐρὸς τὸ συμβόλαιον γιὰ τὸ οἰκόπεδο, θὰ φέρω μαστόρους, μηχανικούς καὶ μάρμαρο ἀπὸ τὴν

κ. Authorized licensed use limited to: F72.20.04.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimos

Restrictions apply.

Ἀθήνα, θάν τὸ σηκώσω σὲ λίγους μῆνες καὶ θὰ ξαπλωθῶ νᾶρχεται ὁ ἄερας ἀπὸ τῆ θάλασσα νὰ με ὁρσιζῇ...

Μὲ κράτησε νὰ φάμε, μοῦπε πῶς ἅμα βάλῃ μπρὸς τὴν οἰκοδομὴν, πρέπει νὰ παραστῇ καὶ ἐγώ, μοῦδειξε πέντε τομάρια ποῦφερε ἀπὸ τὴν Αὐστραλία καὶ τὰ μεσάνυχτα τὸν ἄφησα νὰ κοιμηθῇ, γιατί δὲν μποροῦσε πειὰ νὰ μιλήσῃ ἀπὸ τὴν κούραση.

* *

Μῆνες δολάκερους ἔφερνε ὁ σιδηρόδρομος τὰ μάρμαρα, καὶ τὰ κάρρα τὰ κουβαλοῦσαν νύχτα-μέρα στὸ Ἀνεμοδοῦρι. Καὶ ὅσοι βλέπανε τὸ σπίτι νὰ ὑψώνεται σιγά-σιγά, λέγανε πῶς θὰ γίνῃ ψηλότερο ἀπὸ τοῦ βασιλεῖα τὸ παλάτι, καὶ μάλιστα ψηλότερο καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων βασιληάδων.

Σὰν ἦρθε ὁ καιρὸς νὰ ρίξουνε τὴ σκεπὴ καὶ νὰ γιορτάσουν ὅπως εἶνε συνήθεια, ὁλος ὁ κόσμος μαζεύτηκε νὰ ἰδῇ. Ὁ θεὸς μου ὁ Κωστής ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα ἦτανε ἄρρωστος μὲ πυρετό. Τὸν παραστέκαμε στὸ κρεβάτι του ἐμεῖς, ποῦ εἴχαμε φτάσει ἐπίτηδες ἀπὸ τὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ εἴμαστε στὴ γιορτὴ καὶ νὰν τότε κολακέψουμε, ὅπως ἦτανε ἰδέα τῆς μητέρας μου. Ἀκόμα θυμᾶμαι τὸ στεγνωμένο κεφάλι του, ποῦ ἔτρεψε ἀπάνω στὸ μαξιλάρι καὶ τὰ φλογισμένα μάτια ποῦ ἔδλεπαν κατὰ τὸ ταβάνι. Τὸ χέρι του, ξερακιανὸ μὲ τὰ δάχτυλα μυτερὰ, περπατοῦσε ἀπάνω στὸ σεντόνι σὰν καθουρομάννα. Μὲ κανέναν τρόπο δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ πῶς δὲν πρέπει νὰ πάῃ στὰ ἐγκαίνια τῆς σκεπῆς. Τὸν ἐντύσαμε λοιπὸν βαρειά, τοῦ φορέσαμε τὴ γούνα, ποῦ εἶχε φέρει ἀπὸ τὰ ξένα, καὶ δὲν τὸν ἄφησαμε νὰ βγῇ ἀπὸ τὴν καρότσα, ὅταν ἐφθάσαμε στὸ Ἀνεμοδοῦρι. Μαντύλια μεταξωτὰ κυμάτιζαν στὴ σκεπῇ, ὁ παπᾶς ἔψελνε ἁγιασμό, πλήθος ἀνθρώποι μὴχανε στὸ σπίτι νὰ ἰδοῦν τὴ διαίρεση, καὶ ἐκεῖνος βογκοῦσε μέσα στ' ἁμάξι.

Ὅταν τελείωσε τὸ σπίτι, παράγγειλε στὴν Ἀθήνα τὰ καλύτερα ἔπιπλα, καναπέδες, πολυθρόνες, μπουφέδες, τραπέζια, κρεβάτια, χαλιά, μπερντέδες, τ' ἀκριθώτερα βάζα, τὰ ὠραιότερα σερβίτσα, δίσκους, ἀσημικὰ τῆς τραπεζαρίας καὶ ὅτι ἄλλο. Ὑστερὰ τὰ σπανάκιωτερα λουλούδια γιὰ τὸ περιβόλι, τὰ πειὸ καλὰ δέντρα, μιὰ καὶ νούργια βιτώρια, δύο ἄττια τῆς ἀραπιᾶς, πλούσια χάμουρα καὶ ἕναν τοῦρκο σέτζη ἀπὸ τὴ Σμύρνη. Στὸ τρίτο πάτωμα, τὸ ἀπάνω, φρόντισε νὰ στολίσῃ καλύτερα μιὰ μεγάλη κάμαρα μὲ τὰ παράθυρα πρὸς τὴ θάλασσα. Τὴν ἔστρωσε μὲ περσικὸ χαλί, καὶ σὲ κάθε παράθυρο κοντὰ ἔβαλε ἀπὸ μιὰ ψάθινη πολυθρόνα, μπροστὰ σὲ κάθε πολυθρόνα ἄπλωσε ἀπὸ ἕνα τομάρι τίγρης. Στους τοίχους κρέμασε ὠραῖες εἰκόνες ποῦ παρᾶσταιναν ἀνοιξη μὲ λουλούδια, θάλασσα μὲ καράβια, λειβάδι μὲ πρόβατα, κάμπο μὲ θημιωνίες καὶ ἄλλα τέτοια. Ἐλεγε μὲ τὸ νοῦ του:

— Ἐδῶ θὰ ξαπλώνομαι, θὰ βλέπω τὴ θάλασσα καὶ θὰ ξαποσταίνω.

Ὅταν ἐτοιμάστηκαν ὅλα, ἔδωσε μιὰ μεγάλη γιορτὴ. Προσκάλασε ὅλους τοὺς συγγενεῖς, ὅλους τοὺς σπουδαίους τῆς ἐπαρχίας καὶ ἄλλους πολλοὺς. Τοὺς γύρισε νὰ ἰδοῦν τὸν κήπο, τὸ σταῦλο, τὴν

ἀποθῆκες καὶ τὰ τρία πατώματα. Σὺν ἑφτασαν στὴν κάμαρην μετῆς εἰκόνες καὶ τὰ τομάρια, τοὺς εἶπε:

— Ἐδῶ θὰ ξαπλώνομαι, θὰ βλέπω τὴ θάλασσα καὶ θὰ ξαποσταίνω. Τὸ βράδυ στὴ μεγάλη τραπεζαρία εἶχε πλοῦσιο δεῖπνο. Ἀπάνω στὰ ὀρεχτικά ἐγίνε μεγάλη φασαρία στὴν αὐλὴ καὶ ὁ ὑπερέτης εἶπε στ' αὐτὶ τοῦ θεοῦ μου τοῦ Κωστῆ, πῶς ἀπὸ τὴν πίσω πόρτα εἶχε μὴ κόσμος πολὺς καὶ ᾗθελε νὰ ἰδῇ. Ἐκεῖνος ἐχαμογέλασε καὶ ἀπάντησε δυνατὰ:

— Πρέπει νὰ ᾔνε κανένας σκληρὸς ἄνθρωπος, γιὰ νὰ μὴν ἀφήσῃ τὸν κόσμον νὰ καμαρώσῃ ἓνα τέτοιο παλάτι. Ἀπὸ αὐριο καλῶς νάρθῃ ὅποιος θέλει, νὰν τὸ σεριανίσῃ.

Ἡ μητέρα μου κατέβασε τὰ μούτρα της δύο πῆχες. Ὁ κύριος εἰρηνοδίκης ὁμως ἔπαι εἰς ὑγείαν του καὶ ἀπόδειξε μετὰ πολλὰ λόγια πῶς ἓνας τέτοιος ἄνθρωπος εἶνε ὁ καλὺτερος τῆς ἐπαρχίας. Ἄξαφνα στὸ τέλος τὰ σάσισε, γιὰτὶ ὁ θεὸς μου ὁ Κωστῆς, καθὼς καθότανε στὴν καρέκλα, μετὰ μιᾶς ἐχλώμιασε σὰν πεθαμμένος, ἔρριξε τὸ κεφάλι πίσω καὶ ὅλοι τρέξαν, ἄλλος γιὰ κολόνια καὶ ἄλλος νὰν τοῦ κἀνῇ ἄερα. Δὲν εἶτανε τίποτα, μιὰ μικρὴ λιποθυμία. Τὸν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι του καὶ ἡ γιορτὴ ἐτελείωσε. Τὴν ἄλλη μέρα, πρωτῶ, πολλοὶ ἑφτασαν ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ ζητοῦσαν νὰ ἰδοῦν τὸ σπῆτι. Ἡ μητέρα μου ᾗθελε αὐτὴ νὰν τοὺς δεχτῇ, γιὰ νὰ μὴν κουράζετα ὁ θεὸς ἐκεῖνος ὁμως δὲ τὴν ἄφησε.

Σηκώθηκε τρεμουλιαχτός, κατέβηκε γελαστός, τοὺς πῆρε, τοὺς σεριάνισε παντοῦ καὶ σὰν ἑφτασαν στὴν κάμαρην μετῆς εἰκόνες καὶ τὰ τομάρια, τοὺς εἶπε λαχανιασμένος:

— Ἐδῶ θὰ ξαπλώνομαι, θὰ βλέπω τὴ θάλασσα καὶ θὰ ξαποσταίνω.

Οἱ ἄνθρωποι ἔφυγαν θαμπωμένοι ἀπὸ τὰ ὅσα εἶδανε, τ' ἀνιστορήσανε σὲ ἄλλους, ἐκεῖνοι πάλι πῆγαιναν μετὰ τὴ σειρά τους, βλέπανε, σαστίζανε, κατέβαιναν στὴν πόλιν, λέγανε τὰ ὅσα εἶδανε σὲ ἄλλους, κι' ἔτσι ἀπὸ τὸ πρωτὶ ὡς τὸ βράδυ ὁ θεὸς μου ὁ Κωστῆς ἐδείχνε τὸ σπῆτι, ἀνεθοκατέβαινε τῆς σκάλες καὶ σὰν ἔφθανε στὴν κάμαρην μετῆς εἰκόνες καὶ τὰ τομάρια, ἔλεγε βραχνιασμένος:

— Ἐδῶ θὰ ξαπλώνομαι, θὰ βλέπω τὴ θάλασσα καὶ θὰ ξαποσταίνω.

Καμμιά φορὰ τὴ νύχτα ἔπεφτε μετὰ πυρετό. Τέλος ὁ γιατρός εἶπε στὴ μητέρα μου, πῶς ἂν τὸν ἀφήσουμε νὰ κἀνῇ αὐτὸ ποῦ ἔκανε,μποροῦσε καμμιά ὥρα νὰ σβύσῃ σὰν τὸ κερί, γέρος ἄνθρωπος. Αὐτὸς ὁμως, ἅμα τοῦ τῶλεγε, θύμωνε, γκρίνιαζε καὶ πνιγότανε στὸ βῆχα.

Ἐνα πρωτὶ ποῦ εἶτανε πειὰ ἐλσεινός, ἦρθανε τρεῖς ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ χτύπησαν τὴν πόρτα.

— Ὅχι, δὲ θὰ πᾶς, δὲν εἶσαι σὲ κατάστασιν νὰ δεχτῆς κανέναν, ὅποιος κι' ἂν εἶνε τοῦ εἶπε μετὰ καλὸν τρόπο ἡ μητέρα.

Αὐτὸς τίποτα. Καθὼς πετάχτηκε ἀπὸ τὸ κρεβάτι, πῆγε νὰ σωριαστῇ.

— Τὰ βλέπεις; Δὲν μπορεῖς.

— Ὅχι, ἀλλὰ μπορῶ νὰ πεθάνω.

Authorized licensed use only: downloaded from 072.20.04.10

πρὶν τῆς ὥρας μου; Βλέπετε πῶς μπορῶ... δὲ στέκομαι καλὰ στὰ πόδια μου; Ξεστραβωθῆτε λοιπόν! Δὲ βλέπετε πῶς ντύνομαι μόνυχος μου;

Ντύθηκε, φόρεσε τὴ γούνα καὶ κατέδθηκε τρικλιζοντας. Χαιρέτησε τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς πῆρε, τοὺς γύρισε στὸν κῆπο, στὸ σταῦλο, στῆς ἀποθήκες, τοὺς ἀνέβασε στὸ πρῶτο πάτωμα, ὕστερα στὸ δευτερο. Καθὼς ἀνέβαινε ὁμως γιὰ τὸ τρίτο, παραπάτησε σ' ἓνα σκαλί καὶ πῆγε νὰ γκρεμιστῇ. Ἡ μητέρα του, ποῦ τὸν ἀκολουθοῦσε, θέλησε νὰ τὸν βαστήξῃ. Ἐκεῖνος ὁμως πεισμωνμένος τῆς ἔδωσε μιὰ στὸ χέρι. Πιάστηκε ἀπὸ τὰ κάγκελα τῆς σκάλας κι' ἐξακολούθησε ν' ἀνεβαίνει μὲ κόπο. Σὰν ἔφτασε στὴν κάμαρὴ μὲ τῆς εἰκόνες καὶ τὰ τομάρια, εἶχε φυτρώσῃ στὴ φαλάκρα του φιλὸς ἰδρῶτας. Στῇ ρίχτηκε στὸν τοῖχο γιὰ νὰ μὴν πέσῃ, καὶ μὲ φωνὴ ἀλλαγμένη εἶπε:

— Ἐδῶ θὰ ξαπλώνομαι, θὰ βλέπω τὴ θάλασσα καὶ θὰ ξαποσταίνω.

Δὲν ἐπρόφτασε καλὰ - καλὰ νὰ τελειώσῃ καὶ σωριάστηκε στὸ πάτωμα. Σ' αὐτὴ τὴν κάμαρὴ τὸν εἶδα τὴν ἄλλῃ μέρᾳ τὸ πρῶτ' ἐμὲ μαῦρα ῥοῦχα καὶ σκουφάκι μέσα στὴν κάσσα του. Τὴν περιουσίαν τὴν ἄφησε στὸ Δῆμο καὶ τὸν ἐβγαλαν μὲ μουσικὴν.

[Ἰούλιος τοῦ 1911]

ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΑΣ

Βούλγαρος ἱερεὺς εἰς τὴν Μακεδονίαν

— Εἰρήνῃ ὑμῖν, τέκνα μου! Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους!..

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΕΞΩ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Ὁ ἐν Κων/λει ἑγκριτος ἱατρὸς Βασ. Κιολεμένογλου. Γεννηθεὶς ἐν Φαναρίῳ, ἀπόφοιτος τῆς Μεγ. τοῦ Γένους Σχολῆς, ἐσπούδασε τὴν ἱατρικὴν ἐπὶ πενταετίαν ἐν Γοτtingῇ καὶ Μονάχῳ, ὅπου καὶ ἔτυχε τοῦ διπλώματος. Διετέλεσεν ἐπὶ τριετίαν βοηθὸς, εἴτα δὲ ἐπιμελητὴς καὶ διευθυντὴς τοῦ Ἱστολογικοῦ Ἐργαστηρίου τῆς δερματολογικῆς καὶ σφυγιδολογικῆς Κλινικῆς τοῦ Μονάχου. Κατέγινεν εἰδικῶς εἰς τὴν παθολογικὴν ἱστολογίαν καὶ ἐδημοσίευσεν γερμανιστὶ ἐργασίαν ἐπὶ τοῦ μικροβίου τῆς σφυγίδος. Ἀνεκάλυψε καὶ πρῶτος περιέγραψε πρωτόζωον εἰς τὰ νεφρά, τοὺς πνεύμονας καὶ τὸ ἥπαρ σφυγιδικοῦ βρέφους. Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη, δημοσιευθεῖσα εἰς τὴν ἱατρικὴν ἐφημερίδα τοῦ Μονάχου, ἐπεβεβαιώθη κατόπιν ὑπὸ γερμανῶν καὶ γάλλων ἐπιστημόνων. Ἀπὸ τεσσάρων ἡδὴ ἐτῶν, ἐγκατεστημένος ἐν Κων/λει, ἐξασκεῖ εὐδοκίμως τὸ ἱατρικὸν ἐπάγγελμα].

Η ΑΓΥΡΤΕΙΑ ΕΝ ΤΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

Ἡ ΑΓΥΡΤΕΙΑ ἐν τῇ ἱατρικῇ καλεῖται ἡ παράνομος ἐξάσκησις τῆς ἱερᾶς τοῦ Ἀσκληπιοῦ τέχνης καὶ ἡ διὰ δόλου καὶ ψεύδους ἐκμετάλλευσις τῆς εὐπιστίας τοῦ κοινοῦ. Εἶνε δὲ αὕτη τόσο ἀρχαία ὅσον καὶ ἡ ἱατρικὴ. Ὁ Ἱπποκράτης εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐκφράζει τὴν ἀπέχθειάν του κατὰ τῆς ἀγυρτείας καὶ τῶν ἀγυρτῶν. Εἰς τὴν ἀρχαιότητα μετὰ τὸν ἄλλον ἀναφέρεται καὶ διάσημός τις ἀγύρτης, Εὐδαίμους ὁ βασκανολόγος καὶ λαχανοπώλης, ὅστις δι' ἐπιφθῶν καὶ ἄλλων διαφόρων μαγεῶν ἀπεδίωκεν, ὡς ἔλεγε, τὰ πονηρὰ δαιμόνια καὶ προσεφύλαττε τοὺς ἄλλους ἀπὸ θηλητηριώδη δῆγματα ὀφεινῶν καὶ ἀπὸ ἄλλα τοιαῦτα ἐπιβλαβῆ καὶ ἀπροσδόκητα συμβάντα. Ἐτερος ἐπίσης ἀγύρτης, ὁ Χαρίτων, ἐπώλει σακκίδια πλήρη διαφόρων βοτάνων, διὰ τῶν ὁποίων ἐθεραπεύετο ἡ ἐπιληψία. Ἐν Πομπητῇ, ἐκτὸς ἄλλων, ὑπῆρξεν ἀγύρτης τις, τέως δικηγόρος, ὅστις ἐγκατασταθεὶς ἐπὶ τῆς δημοσίας πλατείας, ἐθεράπευε πάσαν νόσον διὰ βοτάνων. Τοιοῦτοι ἀγύρται ὑπῆρξαν εἰς πάσας τὰς ἐποχὰς ἰδίως ὁμως κατὰ τὸν μεσαίωνα. Οἱ τελευταῖοι τύποι αὐτῶν χρονολογοῦνται ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 16ου αἰῶνος ἐν Γαλλίᾳ. Οἱ ἀγύρται οὗτοι, ἐκκεντρικῶς

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosis
Restrictions apply.

καὶ ποικιλοχρώμως ἐνδεθυμένοι, μετέβαινον ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν φέροντες ὑπὸ μάλῃς τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν, μόλις δὲ ἐφθάνον εἰς τὴν δημοσίαν πλατεῖαν καὶ προσεῖλκυον περίεξ αὐτῶν τὸ πλῆθος διὰ τῶν ᾄχων κιθάρας, τετραχόρδου ἢ ἄλλου τινὸς ὄργανου, ἐξεθείαζον διὰ ῥητορικῶν λόγων καὶ σχημάτων τὴν θαυματουργὸν ἀποτελεσματικότητα τῆς σκευασίας των, ἥτις πολλὰκις ὡς πανάκεια εἰσράπτει πᾶσαν νόσον. Τὸ εὐπιστον πλῆθος ἐφρόντιζε νὰ πληρώσῃ τὰ βαλάντια τοῦ ἀγύρτου, ὅστις μυκτηρίζων τὴν εὐπιστίαν τῶν θνητῶν, ἀπῆρχετο ὅπως ἐξακολουθήσῃ ἀλλαχοῦ τὸ ἔργον του.

Σήμερον καθ' ἅπασαν τὴν ὑψηλίον ὑπάρχουσι διεσπαρμένοι οἱ ἀγύρται. Πᾶς τις γνωρίζει τὴν ποικιλίαν τῶν εἰδικότητων, τὰς ὁποίας ἐξασκοῦσιν, τὸν τρόπον τῆς διαφημίσεως τῆς ἱκανότητός των, ὡς καὶ τὴν ἀποτελεσματικότητα τῶν ὑπ' αὐτῶν παρασκευαζομένων σκευασιῶν. Ἀπαντὰ τὰ φύλλα τῆς Εὐρώπης βριθέναι ψευδῶν διαφημίσεων διαφόρων φαρμάκων κατὰ πάσης νόσου, ἰδίως δὲ τῶν θερματικῶν καὶ ἀφροδισίων, τῆς φυματίσεως, τοῦ ἀρθριτισμοῦ καὶ ἄλλων, ἐπίσης δὲ καὶ διαφόρων βλαβερῶν καλλυντικῶν σκευασιῶν. Ποσάκις πρὸς τοῦτοις δὲν ἀναγινώσκωμεν εἰς τὰ φύλλα ταῦτα εἰδοποιήσεις ἀγυρτῶν, οἵτινες θεραπεύουσι μακρόθεν δι' ἀλληλογραφίας διάφορα νοσήματα;

Οἱ Ἀγύρται, εἰς τοὺς ὁποίους ἀσθενεῖς διαφόρων κοινωνικῶν στρωμάτων ἐμπιστεύονται τὴν ὑγίαν καὶ ζωὴν αὐτῶν, εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὄντα ἀναλφάβητα τῆς ἐσχάτης κοινωνικῆς ὑποστάθμης· τῶς ὀπηρεταὶ ἱατρῶν, κουρεῖς, ὑπαλληλίσκοι φαρμακείων, ἐργάται, ἀκόμη δὲ καὶ ἀχθοφόροι ἢ λωποδῦται καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο φαντασθῇ τις. Ὅπως κατανοήσῃ τις μέχρι τίνος ἀπιστεῦτου βαθμοῦ φθάνει ἡ συρροή τῶν ἀσθενῶν εἰς τοὺς ἀγύρτας, ἀρκεῖ ν' ἀναφέρωμεν ὅτι διάσημός τις ἀγύρτης ἐν Βερολίνῃ ὁ «ὕγειονολόγος» Jacoby εἶχεν, ὡς δικαστικῶς ἐξηκριβώθη, ἐντός ὀκτώ μόνων μηνῶν 2570 πελάτας! Ἀγυρτικὸν Ἰνστιτούτον (Novozion-Institut) εἰν Breslau, εἰδικὸν διὰ τὴν θεραπείαν τῶν ἀφροδισίων νοσημάτων, εἶχεν ἐντός μηνῶν τινῶν πολλὰς ἑκατοντάδας πελατῶν. Ἀγύρτριά τις ἐν Σαξωνίᾳ ἔθυσάουρισε πωλοῦσα δι' ἐσωτερικὴν χρῆσιν... τὸ ὕδωρ, διὰ τοῦ ὁποίου ἔπλυνε τοὺς νεκρούς!!

Διὰ νὰ σχηματίσῃ τις ἰδέαν τινὰ περὶ τῆς καταπληκτικῆς διαδόσεως τῆς ἀγυρτείας, ἀρκεῖ νὰ μάθῃ ὅτι τὸ βιβλίον τοῦ ἀγύρτου Bilz ἔχει διάδοσιν ἐνός ἑκατομυρίου σωμάτων, τὸ τοῦ Kuhn μετεφράσθη εἰς 48 διαφόρους γλώσσας, τὸ ἀγυρτικὸν περιοδικὸν ὁ «Φυσιᾶτρος» (Naturarzt) ἔχει ἄνω τῶν 100,000 συνδρομητῶν. Κατὰ στατιστικὴν τινα τῆς Ludewig, ὁ γερμανικὸς λαὸς ἐξώδυσεν ἐντός δεκαπενταετίας τριάκοντα ἑκατομύρια μάρκων διὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα καταπολεμοῦσι τὴν ἐπιστημονικὴν ἱατρικὴν καὶ διαδίδουν εἰς τὸ κοινὸν τὰς καταστρεπτικὰς ἀγυρτικὰς γνώσεις. Ἐκ τούτων ὅλων δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν τὸν μέγαν τῆς ἀγυρτείας κίνδυνον, ὅστις ἀπειλεῖ τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Καὶ παρ' ἡμῖν δυστυχῶς σήμερον ἡ ἀγυρτεία ἔχει φοδερὰν διὰ

δοσιν. Τίς δὲν γνωρίζει τὰς ἀμαθεστάτας ἐκείνας γράϊας ἀγυρτρίας, αἵτινες διὰ διαφόρων πατροπαραδότων φαρμάκων θεραπεύουσι πᾶσαν νόσον, ἐπίσης τοὺς ἀγύρτας ἐκείνους ὁδοντοῖατρούς, οἵτινες σήμερον ἀκόμη περιφερόμενοι ἐφ' ἡμάξης ἐν Σταμπούλ ἀπὸ πλατείας εἰς πλατείαν, ἐξασκοῦσιν ἐν ὑπαίθρῳ τὸ ἐπάγγελμά των; Ἐκτὸς αὐτῶν πασιγνώστοι εἶνε ἐνταῦθα οἱ εἰδικοί ἀγύρται διὰ τὸν ἰκτερον, τὰ κατάγματα, τὰς κήλας, τὰς χοιράδας, τὸ ἐρυσίπελας, τὰ ἀφροδίσια καὶ τόσα ἄλλα νοσήματα. Πόσοι ἀρὰ γε ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν μας καὶ ἐξ αὐτῆς ἀκόμη τῆς τάξεως τῶν μορφωμένων δὲν ἔπασαν θύματα τῆς ἀγυρτείας; Εἴχομεν πολλάκις τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀκούσωμεν ἐκ τοῦ στόματος πολλῶν, ὅτι οἱ ἀγύρται θεραπεύουσιν ἀποτελεσματικώτερον τῶν ἱατρῶν. Οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι μεταξὺ τῶν εἰς τοὺς ἀγύρτας προστρεχόντων χιλιάδων ἀσθενῶν θὰ ὑπῆρξαν καὶ τινες ὀλίγιστοι βεβαίως τὸν ἀριθμὸν, οἵτινες ἐθεραπεύθησαν τυχαίως ὑπὸ τῶν ἀμαθῶν τούτων ὄντων· ἐὰν ὁμως ἀναλογισθῶμεν τὴν βλάβην, τὴν ὁποίαν προξενοῦσιν εἰς τοὺς πελάτας των οἱ ἀγύρται, θὰ ἰδῶμεν μετὰ φρίκης, ὅτι τὸ ἔργον αὐτῶν εἶνε καταστρεπτικὸν καὶ ὀλέθριον διὰ τὰ ἄτομα, τὴν κοινωνίαν καὶ τὸ ἔθνος.

Ἐκτὸς τῶν ἀμαθεστάτων τούτων ἀγυρτῶν τῶν παρανόμως ἐξασκούντων, τοὺς ὁποίους ὁ Ζωναρὰς ἀποκαλεῖ συρφετώδεις, ὀχλαγωγούς, χυδαίους, ψεύστας, λωποδύτας, ἐπαίτας καὶ φιλοκερδεῖς — ὑπάρχει, ἀναλόγως τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως τοῦ περιβάλλοντος, καὶ πληθὺς διπλωματούχων ἀγυρτῶν νομίμως ἐξασκούντων, ὑποδοχθουμένων ὁμως ὑπὸ ψευδῶν εἰδοποιήσεων καὶ διαφημίσεων καὶ τιτλοφορουμένων διὰ ψευδῶν καὶ ἀνυπάρχοντων τίτλων. Οἱ ἀγύρται οὗτοι, οἵτινες παρ' ἡμῖν ἐν Ἀνατολῇ ἰδίως εἰς τὰς μεγαλουπόλεις ἐν μεγίστῃ ἀφθονίᾳ ὑπάρχουσιν, εἶναι χειρότεροι καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν παρανόμως ἐξασκούντων ἀγυρτῶν, τοὺς ὁποίους ἀνωτέρω περιεγράψαμεν. Αὐτοὶ φροντίζουσι διὰ παντὸς ἀναξιοκρεποῦς μέσου νὰ προσελκύσωσι τὰ θύματά των, νὰ διαγινώσωσιν εἰς αὐτὰ βάρεα ἀλλ' ἀνυπάρκτα νοσήματα, νὰ προδῶσιν εἰς τὴν θεραπείαν δι' ὧς εἰδικῶν μεθόδων καὶ οὕτω αἰσχροκερδήσωσιν.

Συχνάκις ἀναγινώσκουμεν εἰς τὰ ἡμερήσια φύλλα ἀγυρτικὰς καὶ θελεαστικὰς εἰδοποιήσεις ἱατρῶν, εἰς τὰς ὁποίας μετὰ τοὺς ψευδεῖς πολλάκις τίτλους, διαφημίζεται ἡ ριζικὴ καὶ ἀπιστεύτως ταχεῖα θεραπεία πάντων καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἀνιάτων νοσημάτων. Οἱ σοφοὶ οὗτοι ἱατροὶ ὑπόσονται πολλάκις καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἴσιν τῆς φυματίωσης ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, τῶν ἀφροδισίων νόσων ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν δι' ἰδίας πάντοτε μεθόδου, καὶ τῆς συμφιλίδος μετὰ μίαν καὶ μόνην ἔνεσιν τοῦ 606.

Μεθ' ὅλα ταῦτα, εὐκόλως δύναται πᾶς τις νὰ συμπεράνῃ ὁποίων καὶ πόσων κακῶν πρόξενoi γίνονται οἱ ἀγύρται εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐπεικῶς κρίνων τις αὐτοὺς θὰ τοὺς ἀποκαλέσῃ ἐγκληματίας. Μήπως δὲν εἶνε ἐγκλημα νὰ διαγινώσκῃ ὁ διπλωματοῦχος ἀγύρτης ἐπὶ τοῦ πελάτου αὐτοῦ ἀνυπάρκτον φυματίωσιν, συμφιλίδα ἢ ἄλλο τι νόσημα, νὰ περιγράψῃ διὰ ζοφερῶν χρωμάτων τὸ μέλλον

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiaki Apothetirio Dimos
Restrictions apply.

τοῦ ἀσθενοῦς, ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν ὑποστῇ τὴν ὑπ' αὐτοῦ προτεινομένην εἰδικὴν θεραπείαν, ὅπως ἐκφοβίσῃ αὐτόν, καὶ νὰ θεραπευθῇ εἰτα-τόν δυστυχῇ ἐκείνον πολλάκις πτωχὸν πελάτην ἐπὶ μῆνας διὰ πολυδαπάνων μεθόδων, ὅπως αἰσχροκερδήσῃ; Μήπως δὲν εἶνε πολυ-λαπλοῦν ἐγκλημα νὰ ὑποσχεθῇ τις εἰς συμφιλιδιόν, ὡς συχνὰ συμβαίνει, τὴν διὰ μιᾶς ἐνέσεως τοῦ 606 ἰακόν του, ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτόν τὸν γάμον καὶ οὕτω γίνῃ πρόξενος μολύνσεως συζύγου, τέκνων καὶ ἄλλων; Μήπως δὲν διαπράττει ἐγκλημα ὁ ἱκετροθεραπευτὴς ἀγύρτης, ὅστις ἐν τῇ ἐξασκήσει τῆς εἰδικότητός του, μηδόλως φροντίζων περὶ τῆς καθαριότητος τοῦ μαχαιριδίου, δι' οὗ χαράσσει τοὺς ἀσθενεῖς, ἐμβολιάζει τὴν συφιλίδα εἰς τὰ θύματα του; Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀκόμη ἀνεκοινώθη ἐν τῇ ἱατρικῇ ἐταιρίᾳ ἐνταῦθα, ὅτι τοιοῦτος τις ἀγύρτης μετέδωκε τὴν συφιλίδα διὰ τοῦ μολυσμένου μαχα-ριδίου του εἰς τρεῖς πελάτας του. Ἄπειρα τοιαῦτα παραδείγματα ἡθυνάμεθα νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα, ἐὰν ὁ χῶρος μᾶς τὸ ἐπέτρεπεν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συντομώτατα ἐκτεθέντων, συμπεραίνομεν ὅτι ἡ ἀγυρτεία, ἥτις ἔνεκα τῆς ἀνεπαρκείας τῶν ὑφισταμένων νόμων λαμβάνει καταπληκτικὰς διαστάσεις, γίνεται πρόξενος οὐ μόνον πολλῶν ἀδίκων θανάτων, ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἀνεπανορθώτων κακῶν. Πρέπει ἐπὶ τέλους ἡ δικαιοσύνη νὰ πατάξῃ τὴν μάλιστα ταύτην τῆς ἀνθρωπότητος δι' αὐστηρῶν νόμων, ὡς εὐτυχῶς ἤρchiσε νὰ γίνε-ται τοῦτο εἰς διάφορα πεπολιτισμένα ἑκράτη. Μᾶλλον ὅτου ὁμοῦς ἐπιτελεσθῇ τοῦτο καὶ παρ' ἡμῖν, πρέπει νὰ διαφωτισθῇ τὸ κοινὸν διὰ διαλέξεων καὶ δημοσιευμάτων, ὅπως ἐπὶ τέλους κατανοηθῇ τὸ ὀλέθριον ἔργον τῶν ἀγυρτῶν.

Ἐν Κων/πόλει, Ἰούλιος 1911.

Β. ΚΙΟΛΕΜΕΝΟΓΛΟΥ

ΑΓΡΙΟΛΟΥΛΟΥΔΑ

ΑΓΡΙΟΛΟΥΛΟΥΔΑ τοῦ κάμπου μέσ τῇ φράχτῃ μοναχὰ ἀσηκῶνετε στὸν ἥλιο τὴν κορφήν, δειλά-δειλά.
Μέσα στ' ἀνανθια χορτάρια, μέσ τ' ἀγκάθια τὰ κακὰ εἴστε ἐσεῖς κάποιο στολίδι, ἀγριολούλουδα φτωχά.
Ταπεινὰ κι' ἀθῶα λουλούδια, μέσ τὸν κῆπο τὸν πλατὺ τᾶνθη ἀδιάντροπα ἄς σκορπίζουν μιὰ εὐωδιὰ μεθυστικῇ·
μέσ τῇ φράχτῃ ἐσεῖς κρυμμένα μοιάζετε μὲ μιὰ καρδιά ποῦ κρατεῖ τὰ αἰσθήματά της ἀπ' τὸν κόσμο μυστικά.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

100 κ. Χρ. Ἀνδρουτσος, ὁ πολυγραφώτερος τῶν νεωτέρων ἑλλήνων, διδάκτωρ τῆς φιλολογίας καὶ θεολογίας, διατελέσας γυμνασιάρχης ἐν Κρήτῃ, διδάξας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ Χάλκης, ἥδη δὲ ἐν ταῖς ἀνωτέραις Σχολαῖς Ἀθηνῶν, ἐξέδωκε πλείστα φιλοσοφικά καὶ θεολογικά ἔργα, οὐ μόνον εὐμενέστατα κριθέντα ὑπὸ τῶν ξένων σοφῶν, ἀλλὰ τινὰ καὶ βραβευθέντα ἐν διαγωνισμοῖς, μεταφρασθέντα δὲ καὶ εἰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Ἐξ αὐτῶν διακρίνονται αἱ δύο μονογραφίαι «Περὶ τῆς ἐννοίας καὶ οὐσίας τοῦ κακοῦ κατὰ Πλάτωνα», ἡ θεωρία τῆς τοῦ Πλάτωνος γνώσεως ἡ βραβευθεῖσα εἰς τὸν Σούτσειον φιλοσοφικὸν διαγωνισμόν, ἡ «Κριτικὴ τῆς Στωϊκῆς φιλοσοφίας», ἡ «Λογική» καὶ ἡ «Ψυχολογία» ἀμφοτέραι βραβευθεῖσαι ἐν τῷ διαγωνισμῷ τῶν διδακτικῶν βιβλίων. Ἐπίσης διαπρέπουσιν ἐκ τῶν θεολογικῶν τοῦ ἡ «Δογματικὴ», ἡ «Συμβολικὴ», «Τὸ κύρος τῶν χειροτονιῶν τῆς Ἀγγλίας», «Αἱ βάσεις τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν» καὶ ἄλλα].

ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΣ

ΠΟΛΛΑΚΙΣ ἐθαύμασα ὅχι τόσο τὸ πλῆθος τῶν αὐτοκτονούντων, ὅσον τὴν ἐλαφρότητα, ἣν δεικνύουσι πρὸς τοὺς αὐτόχειρας ἡ Ἑλληνικὴ τῶν πόλεων κοινωνία καὶ ἐκκλησία. Βεβαίως, ὅπως καθ' ὅλου παρ' ἀνθρώποις, οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν, ἱκανοὶ εἶτε πρὸς ἀποφυγὴν ὀρισμένων υποχρεώσεων εἶτε διὰ πενίαν ἢ νόσον ἀνίατον εἶτε καὶ ἐξ ἄλλων προσωπικῶν λόγων κατακόπτουσι τὸ νῆμα τῆς ζωῆς αὐτῶν. Ἄν ὁ ἀριθμὸς τῶν αὐτοκτονούντων σήμερον, παραβαλλόμενος πρὸς τὰς αὐτοκτονίας τοῦ παρελθόντος, φαίνεται αὐξήσας, αἷτια τοῦτου εἶνε ἡ φυσιοκρατία καὶ τὸ καθ' ὅλου πνεῦμα τῆς ἀπαισιοδοξίας τὸ πνέον ἐν ταῖς νεωτέραις κοινωνίαις. Ὅταν τις νομίξῃ τὰ πάντα περατούμενα μέχρι τοῦ τάφου, εἶνε φανερόν, ὅτι εὐχερὲς θὰ καταστρέψῃ ἑαυτόν, ὅταν ὁ βίος καταστῇ ἀφόρητος· τοῦναντίον δὲ ὁ ἔχων πεποίησιν εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν καὶ ἐν ταῖς δυσμενεστέραις συνθήκαις, δὲν θὰ ἐπιβάλλῃ ποτὲ βίαιον χεῖρα ἐφ' ἑαυτοῦ. Ἀλλ' ὥς εἵπομεν, τὸ ἐν ταῖς αὐτοκτονίαις ἀπορίας ἄξιον εἶνε κυρίως ἡ ἐλαφρότης καὶ ἡ ἀδιαφορία τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimo

Restrictions apply.

κοινωνίας πρὸς τοὺς αὐτόχειρας. Οἱ μὲν περιγράφουσι τὴν αὐτοχειρίαν ὡς φυσικὴν καὶ ἡτιολογημένην διεξοδὸν τοῦ ἀφορήτου βίου, οἱ δὲ ἐξαίρουσιν αὐτὴν ὡς ἔργον ἀνδρείας καὶ νικηφόρου κατὰ τῆς αὐτοσυντηρήσεως ἐξεγέρσεως καὶ παρ' ἄλλων μανθάνομεν ὅτι ἡ αὐτοχειρία εἶνε ἀποτέλεσμα ἀναγκαῖον τῆς μηχανικῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐξελιξέως καὶ ὡς τοιαύτη ἀνεπίδεκτος καταλογισμοῦ.

Εὐνόητον ὅτι ἡ αἰτιολογία αὐτῆς τῆς αὐτοχειρίας εἶνε ἀούστατος, οἱ δὲ λόγοι προφανεῖς.

Τὴν αὐτοχειρίαν ἐν πρώτοις ὡς φυσικὴν τοῦ βίου ἐξέλιξιν, δόπαν οὗτος καταστῆ ἀβίωτος, ἀπεδέχθησαν ἤδη πολλοὶ καὶ πάλαι καὶ νῦν. Πάλαι μὲν ὁ Πλάτων ἀποδοκιμάζων καθόλου τοὺς αὐτοκτονούντας, ἤξιωσεν ὁμως ὅτι ἡ αὐτοχειρία εἶνε θεμιτὴ διὰ νόσον καὶ καθοχαιμονίαν. Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ Στωϊκοὶ ἐβίβαντες ὅτι δικαιοῦται ὁ ἄνθρωπος νὰ κατακόπη τὸ νῆμα τῆς ζωῆς καὶ ἐν ἄλλαις περιπτώσεσιν, ἰδίως ὅταν αὐτὴ διὰ μακράν καὶ δυσίατον νόσον ἀποθῇ ἀβίωτος. Ἐν δὲ τοῖς νεωτέροις χρόνοις πολλοὶ φιλόσοφοι ἀποφαίνονται ὅτι ὁ καταλύων τὸν ἴδιον βίον, ὁσάκις οὗτος εἶνε ἀφόρητος, οὐδὲν καθήκον παραβαίνει (David Hume, Montesquieu). Ἀλλ' ἡ ἰδέα αὐτῆς εἶνε ἐσφαλμένη. Πρῶτον μὲν δὲν εἶνε δίκαιον νὰ διαθέτῃ τις αὐθαίρετως τὴν ἰδίαν ζωὴν καταπατῶν τοὺς τῆς φύσεως νόμους. Ἐπειτα δὲ καὶ τεθέντος ὅτι δικαιοῦται τις νὰ καταλύῃ τὸν βίον, ὅταν οὗτος διὰ τοῦτον ἢ ἐκείνον τὸν λόγον καταστῇ ἀφόρητος, καὶ πάλιν τὸ πρᾶγμα δὲν εὐδοῦται. Ζῆν δὲ σημαίνει μὲν ἀπολαύειν καὶ τέρπεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐργάζεσθαι. Ἐργάζεται δὲ τις καὶ προάγει ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους οὐ μόνον θετικῶς, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀπράγμονι καταστάσει, ὅταν ὑφίσταται γενναίως τὰς συμφορὰς καὶ τὰς θλίψεις. Φέρων γενναίως ὁ ἄνθρωπος τὰ παθήματα τοῦ βίου, ἀναπτύσσει μὲν καὶ τελειοῖ τὸν ἴδιον αὐτοῦ χαρακτήρα, παρέχει δὲ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους παράδειγμα διδακτικώτατον τῆς δυνάμεως τῆς ψυχῆς καὶ ἐνισχύει τοὺς ὑπὸ τὴν ροπὴν αὐτοῦ διατελούντας, ὅπως ἀγογγύστως καὶ οὕτοι φέρωσι τὰ θεινὰ τοῦ βίου. Ἀλλὰ καὶ ἀνεκδοιάστως ἂν ἐπιτραπῇ ἡ αὐτοχειρία εἰς τοὺς βίον ἀβίωτον βιοῦντας, καὶ πάλιν ζητεῖται τί τὸ κριτήριον, ὅτι πράγματι ὁ βίος κατέστη ἀβίωτος.

Τὰ παθήματα δὲν διατηροῦσι τὴν αὐτὴν ἔντασιν, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν γίνονται ἀνεκτότερα καὶ φορητότερα. Πολλοὶ μάλιστα ἀποτυγχόντες οὕτως ἢ ἄλλως νὰ κατακόψωσι τὸ νῆμα τῆς ζωῆς, εἶδον ἅπαντες ὅτι ὁ βίος δὲν εἶνε τόσο ἀφόρητος, ὅσον κατ' ἀρχὰς αὐτοὶ ἐφαντάσθησαν, καὶ ὅτι τὴν παροῦσαν δυστυχίαν πολλάκις διαδέχεται ἀπρόσποτος εὐδαιμονία καὶ εὐδοκίμησις.

Ὁμοίως ἀούστατος εἶνε καὶ ἡ θεωρία τῆς αὐτοχειρίας ὡς ἔργον ἀνδρείας ἢ γενναιότητος. Βεβαίως ὁ αὐτοκτονῶν δεικνύει ἀνδρείαν τινὰ καταπατῶν τὴν ἰσχυράν τῆς αὐτοσυντηρητικῆς ὁρμῆς, ἀλλ' ἡ ἀνδρεία αὐτῆς εἶνε αὐτόχρημα θειλία, ὅταν καταλογισθῇ τις ὅτι οὗτος λιποτακτεῖ πρὸ τῶν θεινῶν τοῦ βίου, ὡς ὁ στρατιώτης πρὸ τῆς μάχης. Ἀληθῶς, ἀνδρεῖος δὲν εἶνε ὁ φονεύων ἑαυτὸν καὶ καταλείπων γυναῖκα, τέκνα καὶ οἰκέλους, ἀλλ' ὁ ἐμμένων καὶ ἀντιμετωπι-

ζων τὰ ἐπελθόντα θεινά. Ὁρθότατα εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι: «τὸ ἀποθνήσκειν φεύγοντα πενίαν ἢ ἔρωτα ἢ τι λυπηρὸν οὐκ ἀνδρεία, ἀλλὰ μᾶλλον δειλία· μαλακία γὰρ φεύγειν τὰ ἐπίπονα».

Περὶ δὲ τῆς ἐκδοχῆς τῆς αὐτοχειρίας εἰς πράξεις ἀναγκαίας καὶ ἀκαταλογίστους παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς. Ὅτι ἡ αὐτοχειρία εἶνε ἀναγκαῖον τῆς τοῦ ατόμου ἐξελίξεως ἀποτέλεσμα καὶ ὡς τοιοῦτον ἀνεπίδεκτον καταλογισμοῦ, τοῦτο ἀξιῶ ὁ ὕλισμός, ὁ τὰ πάντα ἐκ μηχανικῶν αἰτίων παράγων, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ τὸ ἀποδεικνύῃ. Μέχρις οὗ δὲ ἀποδείξῃ ὁ ὕλισμός τοὺς δι᾽ ἐσχυρισμοὺς αὐτοῦ τούτους, ἀνάγκη νὰ διακρίνωμεν τοὺς ἐκ παραφροσύνης αὐτοκτονοῦντας ἀπὸ δύο ἄλλας κατηγορίας αὐτοχειρίας, ἀπορρεούσας ἐκ προσωπικῶν σφαλμάτων.

Εἶνε δ' αὗται αἱ ἑξῆς δύο· α').) Ὅταν τις αὐτοκτονῇ ἐκ προμελέτης καὶ ὑπολογισμοῦ πρὸς ἀποφυγὴν ὀρισμένων ὑποχρεώσεων, ἢ δι' ἀνίατον νόσον ἢ μεγάλην συμφορὰν· β').) Ὅταν ἡ αὐτοκτονία προέρχεται ἐξ ὑπερβολῶν πότου καὶ καταχρήσεων, αἵτινες ἐξασθενίζουσαι τὴν δύναμιν τῆς βουλῆσεως καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ζωὴν, ἐγγενῶσιν ἀκατανίκητον ὄρμην πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς ζωῆς. Ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει ἡ αὐτοχειρία φαίνεται μὲν πρᾶξις ἀναγκαία καὶ φυσική, ἀλλ' ἡ ὅλη κατάστασις, ἐξ ἧς προήλθεν, εἶνε θνητοῦργημα τοῦ ἀνόμου καὶ ὡς τοιαύτη δεκτικὴ καταλογισμοῦ.

Κατὰ ταῦτα εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀλλάξῃ συμπεριφορὰν πρὸς τοὺς αὐτοχειρίας ἢ ἡμετέρα κοινωνία, ὁ τύπος καὶ ἡ ἐκκλησία.

Ἡ μὲν κοινωνία πρέπει νὰ δεικνύῃ συμπάθειαν πρὸς τὰ μέλη τὰ οὕτως ἢ ἄλλως πάσχοντα. Ὁ ἄνθρωπος ἐν ταῖς νεωτέραις κοινωνίαις, μὴ δυνάμενος νὰ θεραπεύσῃ τὰς πολλαπλὰς αὐτοῦ ἀνάγκας, αἰσθάνεται· ἑαυτὸν μᾶλλον μεμονωμένον καὶ ἀδυνατοῦντα νὰ ἀντιπαλάσῃ δι' ἰδίων δυνάμεων πρὸς τὰς πολλὰς καὶ ποικίλας αὐτοῦ χρεῖας. Οὕτω δὲ ἀπολείπεται ἐν τῇ ἀγῶνι τοῦ βίου καὶ περιέρχεται ταχέως εἰς ἀπόγνωσιν. Ἄν δεικνύωμεν λοιπὸν συμπάθειαν πρὸς τὰ μέλη ταῦτα, ἐξεγείροντες καὶ ἐνισχύοντες τὴν πεποιθῆσιν αὐτῶν πρὸς τὰς ἰδίας αὐτῶν δυνάμεις, εἶνε δυνατόν νὰ προλάβωμεν τὴν βαρυθυμίαν καὶ τὸ βάραθρον, εἰς ὃ καταφέρονται. Παρητηρήθη ὅτι, δσάκις ὑπάρχουσι πολιτικαὶ κρίσεις, ἐλαττοῦνται αἱ αὐτοχειρίαι, διότι οἱ ἄνθρωποι ἀπασχολοῦνται ὑπὸ τῶν κοινῶν συμφερόντων καὶ τῶν γεγονότων τῆς ἡμέρας. Ἄν λοιπὸν συμπαθῶμεν πρὸς ἀλλήλους καὶ στρέψωμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον, εἶνε δυνατόν νὰ προλάβωμεν τὴν βαρυθυμίαν καὶ ἀπόγνωσιν, εἰς ἣν καταφέρονται οἱ συναισθανόμενοι ἑαυτοὺς μεμονωμένους καὶ ἀπηυδηκότας. (Πρβλ. Aöffding Ethik² 442).

Ἰδίᾳ δὲ τύπος πρέπει νὰ παύσῃ νὰ ἀναγνωσματοποιῇ καὶ περιγράφῃ τὴν αὐτοχειρίαν ὡς ἡρωισμόν, κατὰ τρόπον ἐξεγείροντα καὶ ἄλλους εἰς μίμησιν αὐτῆς. Ἀπλῇ ὀλιγόστιχος μυεῖα τῆς αὐτοχειρίας, ὡς τινος δυστυχήματος ἄνευ ἐρεύνης ἐλατηρίων καὶ ἐπιστολῶν, δύναται ν' ἀφαιρέσῃ μέρος τῆς λάμπσεως, μεθ' ἧς προσκίπτει εἰς τὰ ὅμματα τῶν ἐπιπολαιοτέρων ἢ ἐκουσία κατάλυσις τοῦ βίου.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos
Restrictions apply.

Ἡ δὲ ἐκκλησία πρέπει νὰ προσφέρηται πρὸς τοὺς διαχειρίζοντας ἐαυτοὺς μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ περισκέψεως καὶ μετὰ τῆς αὐστηρότητος ἐκείνης, μεθ' ἧς προσεφέρετο ἡ ἀρχαία ἐκκλησία παρέχουσα τὰ ἐντάφια νόμιμα μόνον εἰς τοὺς ὁμολογουμένως ἐξ ἄλλοφροσύνης αὐτοκτονούντας. Συνήθως οἱ οἰκεῖοι καὶ συγγενεῖς σπεύδουσι νὰ παραστήσωσιν εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς τὰ τολμήματα τῆς αὐτοχειρίας, ὥς προελθόντα ἐξ ἄλλοφροσύνης χρησιμοποιοῦντες καὶ πιστοποιητικὰ ἱατρῶν. Οὕτω δὲ κατήντησε νὰ κηδεύηται μὲν ὁ αὐτοκτονῶν, ἂν ᾖ πλούσιος καὶ δυνατός, εὐχερῶς παρουσιαζομένων τῶν βεβαιούντων τὴν τῶν φρενῶν παράκρουσιν, εἴ τις δὲ καὶ κηδεύεται ἄνευ ἐκκλησιαστικῆς εὐλογίας, οὗτος νὰ ᾖ πτωχός τις καὶ ἄσημος. Πρέπει νὰ ἀναστηλωθῇ τὸ περὶ τῆς αὐτοχειρίας δίκαιον τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας. Εἶνε εὐκολον αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ νὰ διακρίνωσι τίνες αὐτοκτονοῦσιν ἐξ ἄλλοφροσύνης καὶ εἶνε ἄξιοι συμπαθείας, οἴκτου καὶ εὐχῶν παρὰ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τίνες οἱ ἄπιστοι οἱ ἐκ προμελέτης καὶ λογισμοῦ κατακόπτοντες ἐαυτοὺς. Οὕτω δὲ διὰ τῶν τοιούτων μέτρων καὶ διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν ἱεροκηρύκων, εἶνε δυνατόν νὰ παραστῇ βαθμηδὸν ἡ αὐτοχειρία μὲ τὴν ζοφερὰν πάλιν καὶ ἀπαισίαν ὄψιν, μεθ' ἧς παρίστατο εἰς τὰ ὅμματα τῆς ἀρχαιοτέρας ἡμῶν γενεᾶς καὶ φυσικῶς νὰ ἐλαττωθῇ τὸ μέγα πλῆθος τῶν σήμερον αὐτοκτονούντων.

[Ἀύγουστος τοῦ 1911]

ΧΡ. ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ

ΜΟΙΑΖΕΙΣ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ...

ΠΟΛΛΕΣ φορὲς σκυμμένος στ' ἀκρογιάλι
 παρατηρῶ τὴ θάλασσα τὴ γαλανή,
 ποῦ τὴν ἀπέραντή της τὴν ἀγκάλη
 καθρέφτη τους τὴν ἔχουν οἱ οὐρανοί.

Τὴ θάλασσα ἀγαπῶ γιατί σοῦ μοιάζει
 στὰ γαλανὰ τὰ μάτια, στὴ γυνή·
 τότε γλυκεῖα γαλήνη τὴ σκεπάζει,
 τότε ἄνεμοι τὴν δέχρουν καὶ βροχή.

Καθὼς ἐσέ, χαϊδεύει, παιγνιδίζει
 κ' εὐθὺς ἀλλάζει, πνίγει, ἀφανίζει·
 σ' ἐκείνη βλέπω φύκια καὶ γουλάκια
 καὶ σὰν τ' ἀσῆμι λαμπερὰ ψαράκια.

Ἀλλὰ στὰ βάθη τῆς τρελῆς καρδιάς σου
 τὸ βλέμμα μου νὰ φθάσῃ δὲν ἔμπορεῖ,
 καὶ λέω : μ' ὅλα τὰ γλυκὰ φιλιὰ σου
 πῶς ἀπ' τὴ θάλασσα εἶσαι πλιὸ πικρὴ.

ΣΠ. Κ. ΙΓΓΛΕΣΗΣ, ἱατρὸς

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΒΕΖΥΡΗΣ

ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Ο Μεχμέτ Χουρσίτ πασᾶς ἐγεννήθη ἐν τῇ Γεωργίᾳ, τῇ περιφήμῳ διὰ τὰς ὡραίᾳς γυναῖκας της χώρας τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας. Ἄσημον τέκνον τοῦ πτωχοῦ λαοῦ, παιδίον ἔτι, ἀπεσπάσθη τῆς οἰκογενείας του καὶ ἐπωλήθη, ὡς δοῦλος.

Μετά τινα ἔτη διὰ τῆς εὐνοίας τοῦ συμπατριώτου αὐτοῦ Κουτσοῦκ Χουσεῖν πασᾶ, ναυάρχου, εἰσήχθη εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν. Εὐδοκιμήσας δὲ εἰς αὐτὴν καὶ ἀνδρωθεὶς, διωρίσθη εἰς τῶν τοποτηρητῶν τοῦ ναυάρχου αὐτοῦ καὶ ἀνέπνυξεν εἰς τὴν νέαν θέσιν πολλὰ προτερήματα καὶ δραστηριότητα ἑκτακτον.

Ἔνεκα τούτων καὶ διὰ τῆς εὐνοίας τοῦ Κουτσοῦκ Χουσεῖν πασᾶ καὶ τοῦ ὡσαύτως συμπατριώτου του Μεχμέτ Χοσρέφ πασᾶ προήχθη βαθμὴδὸν κατὰ τὸ ἔτος 1803 εἰς πασᾶν ἐπὶ Σουλτάνου Σελίμ τοῦ Γ'.

Τότε ἡ Αἴγυπτος ἐμαστίζετο ἐκ πολλῶν ἀνωμαλιῶν καὶ φοβερῶν ταραχῶν. Μετὰ τὴν ἐκεῖθεν ἀναχώρησιν τῶν Γάλλων τοῦ Ναπολέοντος, Τοῦρκοι, Μαμελοῦνκοι καὶ Σκυπετάροι, ἀντιποιοῦμενοι τὴν ἐξουσίαν τῆς χώρας, περιέστησαν εἰς λυσσώδεις διαμάχας καὶ πολέμους, οἵτινες συνετάραττον ἀενάως τὸν τόπον.

Πρὸς περιστολὴν αὐτῶν ἀπεστάλη εἰς Αἴγυπτον, ὡς ἀντιβασιλεὺς καὶ βεξύρης τοῦ Καίρου, ὁ Χουρσίτ πασᾶς. Διεκρίθη δ' ἐξόχως εἰς τὴν ἀποστολὴν του ἐκείνην, ὡς ἀνδρείος στρατιώτης καὶ δεξιὸς διπλωμάτης, καὶ κατεδάμασε τοὺς ἐχθροὺς τῆς δημοσίας τάξεως. Διετέλεσε δὲ ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου μέχρις 21 Ὀκτωβρίου 1806 ὅτε διωρίσθη βαλῆς, δηλ. γενικὸς διοικητῆς, τῆς Ρούμελης.

Ἀλλὰ τὸν Ἰούλιον 1808 ἀνέβη τὸν θρόνον τῶν Σουλτάνων ὁ

Authorized licensed use limited to: 192.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos
Restrictions apply.

Μαχμούτ Β' καὶ μετέθεσε τὸν Χουρσίτ πασᾶν ἐκ Ῥούμελης εἰς τὴν σατραπείαν τοῦ Χαλέπιου τῆς Συρίας.

Οἱ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῶν Σέρβων πόλεμοι ἐμελλον γὰρ δοξάσωναι λαμπρότερον τὸν Χουρσίτ πασᾶν. Μετὰ τὴν συνθήκην τοῦ Βουκουρεστίου (1812), ἦτο ἀνὴρ μέγας καὶ πολὺς ἐν Τουρκίᾳ, ἐγένετο δὲ μάλιστα καὶ μέγας βεζύρης καὶ εἰς αὐτὸν ἡ Τουρκία ἀνέθετο τὴν καταστολὴν τῶν Σέρβων.

Καὶ δὴ κατὰ τὸ 1813 ὁ Χουρσίτ πασᾶς ἀνέλαβε καὶ ἐπεράτωσε τὸν κατὰ τῶν Σέρβων πόλεμον νικηφόρος καὶ μετ' ἐκπληκτικῆς δραστηριότητος. Οἱ ἀτυχεῖς Σέρβοι ὑπεδουλώθησαν καὶ ἐτιμωρήθησαν δι' ἀνηκούστων θηριωδιῶν καὶ δὴ πανωλεθρίας, οἱ δὲ προὔχοντες αὐτῶν ἐπωλήθησαν ἐν ταῖς ἀγοραῖς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὡς εὐτελέστατα ἀνδράποδα!

Μετὰ τὸν Σερβικὸν πόλεμον ὁ Χουρσίτ πασᾶς διωρίσθη πάλιν βαλῆς τῆς Ῥούμελης, μετετέθη δὲ καὶ αὐθις μετὰ πέντε ἐτὴ εἰς Χαλέπιον καὶ κατὰ τὸ 1820 εἰς Πελοπόννησον.

Ἡ χώρα αὕτῃ συνεκινεῖτο τότε ἐξ ἐπαναστατικῶν ἀναβρασμῶν καὶ ἀποστολῶν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας καὶ φῆμαι ἐξεγέρσεως ἀλλεπάλληλοι καὶ ἀνεξάντλητοι διεσταυροῦντο πανταχοῦ καὶ ἡ δημοσία τάξις ἠπειλεῖτο καθ' ἐκάστην.

Καὶ ἡ Πύλη, ὅχι διότι ἐφοβεῖτο σπουδαίως τὴν ἐπανάστασιν τῶν ἐνταῦθα ῥαγιαδῶν τῆς, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ ἔχῃ δι' αὐτοὺς ἀσχολίαν τινα καὶ σκέπιν, περισπωμένην ἀλλαχοῦ, ἀπέστειλε τὸν Χουρσίτ πασᾶν εἰς Πελοπόννησον, ὡς βεζύρην, ἡγεμόνα καὶ κυρίαρχον αὐτῆς, ἔχοντα καὶ ἀπόλυτον ἐξουσίαν ζωῆς καὶ θανάτου ἐπὶ τῶν ὑπηκόων του, ὅπως προλάβῃ τὰ ἐπαναστατικὰ κινήματά τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀσφαλίσῃ τὴν τάξιν διὰ παντὸς μέσου.

Ἦτο ἤδη ὁ Χουρσίτ ἐπιφανέστατος πασᾶς τῆς αὐτοκρατορίας καὶ χαρακτηρίζεται ὡς βαρὺς, μεγαλοπρεπέστατος, ἐπιβλητικώτατος, δραστηριώτατος, ἀνδρεῖος, πολυμήχανος, αἰμοβόρος καὶ θηριώδης εἰς ἀνήκουστον βαθμὸν, ἀκαμptos ὡς γρανίτης, καὶ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν φοβερός. Ἦλθε δὲ εἰς Πελοπόννησον μετὰ πομπωδεστάτης Ἀσιανῆς μεγαλοπρεπείας, ἄγων μεθ' ἐαυτοῦ πληθὺς αὐλικῶν, ἐπιτελῶν καὶ ἀκολούθων, γυναικῶν, ὑπηρετῶν καὶ πολλὰς καὶ πολυτελεστάτας ἀποσκευάς.

Προηγῆθη αὐτοῦ ἡ φήμη μεγαλόπτερος καὶ ἀπὸ τοῦ Ναυπλίου, ὅπου τὸ πρῶτον ἀπέβη, μέχρι Τριπολιτσᾶς, τῆς πρωτευούσης τῆς χερσονήσου, ἐν ἣ ἐγκατεστάθη κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Νοεμβρίου, πανταχοῦ, ὅπου ἐπεφάνη, ῥαγιαδες καὶ Τοῦρκοι πάσης τάξεως, ἔπιπτον πρηνεῖς πρὸ τῶν ποδῶν του εἰς ἔνδειξιν δουλικοῦ προσκυνήματος καὶ ὑπεδέχοντο αὐτόν, ὡς ἡγεμόνα καὶ ἐν λαμπροτάτῃ πομπῇ. Παγερὸς δὲ φόβος διεχύθη εἰς τοὺς ῥαγιαδες καὶ ἡ χώρα ἐφαίνετο ληθαργοῦσα.

Εὐτυχῶς ὀλίγας μόνον ἑβδομάδας διέμεινεν ἐν Πελοποννήσῳ ὁ μέγας βεζύρης καὶ μετὰ τὸ 1820 ἀπέβη καὶ τελευτάς ἐκ τῶν ἐν

ἐνεργεία. Ἐπειδὴ παρετείνετο ὑπὲρ τὸ δέον ὁ κατὰ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων πόλεμος τῆς Πύλης, αὐτὴ ἀπέβλεψε καὶ ἤδη πρὸς τὸν Χουρσίτ πᾶσαν, ὅπως ἐπραττεν εἰς ὅλας τὰς δυσχερεῖς περιστάσεις τῆς αὐτοκρατορίας. Καὶ τὸν Δεκέμβριον 1820 διώρισεν αὐτὸν σερασκέρην τοῦ στρατοπέδου τῆς Ἠπείρου καὶ τὸν προήγαγε συγχρόνως εἰς βαλὴν τῆς Ρούμελης πάλιν.

Ὁ βεζύρης τῆς Πελοποννήσου ἀνεχώρησεν εἰς Ἰωάννινα τὸν Ἰανουάριον, καὶ ἐπολιόρκησε τὸν ἀποστάτην Ἀλῆ πασᾶν, ὃν καὶ ἐδάμασε καὶ κατέστρεψε τῇ 24 Ἰανουαρίου 1822.

Διὰ τοῦ νέου τούτου στρατιωτικοῦ κατορθώματος ὁ Χουρσίτ πασᾶς ἀπεθεώθη πλέον, ὡς δαφνοστεφῆς στρατάρχης καὶ ἀήττητος ἡρώς τῆς Ἀνατολῆς. Ἡ δόξα του ἐφθασεν εἰς τὸ ξενίθ τοῦ ὕψους, ὅλοι οἱ στρατιωτικοὶ ἄνδρες τὸν ἐθαύμαζον, οἱ πολιτικοὶ τὸν ἐξετίμων εἰς τὸ ἑτακρον, οἱ ποιηταί, οἱ ῥαψωδοὶ καὶ ὁ λαὸς ἐξύμουν αὐτὸν καὶ ὁ κόσμος ὅλος, ἰδίως ἡ Ἀνατολή, ἐπληροῦτο μὲ τὸ μέγα καὶ ἔνδοξον ὄνομά του.

Ἐντεῦθεν ὁμως ἤρξατο νὰ ὠχρίᾳ ὁ ἀστήρ του. Ἡ ὑπεραγαπῶσα αὐτὸν τύχη τῷ ἔστρεψε τὰ νῶτα.

Ἡ Πύλη ἐσκέπτετο ἤδη νὰ καταστείλῃ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐπανάστασιν καὶ φρικτῶ τῷ λόγῳ ἀπέβλεψε πρῶτον εἰς τὸν Χουρσίτ πασᾶν, ὡς ἀρχιστρατήγον τῆς νέας ἐκστρατείας. Ἀλλὰ μετὰ τὴν προπαρασκευὴν αὐτῆς, ὅλως ἀπροσδοκίτως ἡ μὲν ἀρχηγία ἀνετέθη εἰς τὸν Μαχμούτ πασᾶν τῆς Δράμας, ὁ δὲ Χουρσίτ, παραγκωνισθεὶς ἐτάχθη ἐν Λαρίσῃ, ὡς τροφοδότης καὶ ἐπόπτης τῆς ἐκστρατείας!

Ἐν Λαρίσῃ ἔζη ἐν ἀπογοητεύσει καὶ μελαγχολίᾳ, ἀναλογιζόμενος ὁπόσας καὶ ὁποίας ὑπηρεσίας προσήνεγκε τῷ Σουλτάνῳ καὶ πῶς ἡμείβετο. Εἰς ἐλίμετρον δὲ τῆς δυστυχίας τὸν μιᾶ τῶν ἡμερῶν συνέλαβε δείγματα ἐσχάτης ἀπιστίας κατὰ τῶν λατρευτῶν του χαρμενίων, 64 περικαλλῶν ὀδαλισκῶν, καὶ ἐν τῇ ἀγριότητι τῆς ζηλοτυπίας του ἐπνίξεν ἀνηλεῶς ὅλας αὐτάς εἰς τὸν ποταμὸν Πηνειόν.

Ἀτυχήσας τόσο ἐν τῷ δημοσίῳ καὶ ἰδιωτικῷ βίῳ του, ὑπέπεσε καὶ εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Σουλτάνου κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1822 κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Διβανίου, ὡς σφετεριστῆς τῶν θησαυρῶν τοῦ Ἀλῆ πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων καὶ δι' ἄλλως ἐτι λόγους καὶ κατεδικιάσθη εἰς θάνατον.

Ἐπληροφορήθη ὁμως ἐγκαίρως τὴν προγραφὴν του καὶ διὰ νὰ προλάβῃ τὴν ἐκτέλεσιν ἠυτοκτόνησε δηλητηριασθεὶς περὶ τὰ τέλη Νοεμβρίου 1822 ἐν Λαρίσῃ. Ἐκηδεύθη δὲ μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐτάφη πλησίον τῆς γερύρας τοῦ Πηνειοῦ ἐν τάφῳ, φέροντι πομπῶδη ἐπιτύμβιον ἐπιγραφὴν.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐφθασεν ὁ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀπεσταλμένος Καπιτὴν-μπασης, ὁ δῆμιος τῆς Πύλης, κομίζων τὸ Σουλτανικὸν φερμάνιον τῆς θανατικῆς αὐτοῦ καταδίκης. Ἐπέμενε δὲ νὰ τὸ ἐκτελέσῃ καὶ ἐπὶ τοῦ δυστυχικοῦ νεκροῦ, διὰ νὰ

φέρειν τὴν κεφαλὴν του εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλιν. Διὰ τοῦτο καὶ ἀνεσκάφη ὁ νωπὸς τάφος, ἐξετάφη ὁ νεκρὸς καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ τελευταίου βεζύρου τῆς Πελοποννήσου, τοῦ διαβοήτου Χουρσίτ πασσᾶ, ἀπεκόπη καὶ ἐκομίσθη ἐπὶ ἀργυροῦ πίνακος εἰς Κων/πολιν διὰ νὰ ἐκτεθῇ πρὸ τῆς πύλης τοῦ Σουλτανικοῦ Σεραγίου.

[᾽Εξ Ἀργους, 1911]

Δ. Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙΑ

Κ Ο Ι Μ Α Τ Α Ι

Κοιμάται καὶ τὸ προσωπάκι της γεμμένο
στὸ ταντελλένιο ἐπάνω προσκεφάλι
μοιάζει μὲ λούλουδο ἀγνό, ὠνειρεμένο,
ποῦ φέγγει μέσ' σιῆς παρθενιάς τῇ χάρι.

Κοιμάται καὶ τὰ ξέπλεκα μαῦρα μαλλιά της
ριχμένα στὸ χιονάτο της σεντόνι
σκορποῦν ἀσπράδα πλὺ γλυκεῖα στὰ μάγουλά της
καὶ στὸ μικρὸ ἀλαβάστρινο σαγόνι.

Κοιμάται καὶ τὰ ὄραϊα της μαλλιά ἐκεῖνα
σὰν κύματα ἀπ' τὸ μέτωπο κυλοῦνε
καὶ ἀγκαλιάζουν τοῦ λαιμοῦ της τ' ἀσπρα κοῖνα
καὶ τὰ χαϊδεύουν μαλακὰ καὶ τὰ φιλοῦνε.

Κοιμάται καὶ τὸ ἀνάγλυφο ὄραϊο κορμί της,
ποῦ μαρμαρένιο τὸ σεντόνι τὸ σκεπάζει,
λὲς κάποιος ὑπερτέλειος τεχνίτης
μὲ ἀρχαῖον ἀγάλματος γραμμὲς χαράζει.

Κοιμάται στὸ ζωγραφιστὸ μικρὸ της στόμα
ἓνα γλυκὸ χαμόγελο ἀνθίζει,
λὲς κάποιος ἐνθόμισι στὸν ὕπνο ἀκόμα
τὸ καθαρό της μέτωπο φωτίζει.

Κοιμάται στὸ γαλῆνιο τὸν ὕπνο ἐκεῖνο,
ποιό τάχα ὄνειρο γλυκὸ σκορπιέται!
Ἄχ! ἤθελα, ἐγὼ Μορφεὺς γι' αὐτὴ νὰ γίνω,
σὲ ὄνειρα πλάνα πάντα νὰ πλανιέται!...

ΑΝΤ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ

ΘΕΡΜΑΙ ΚΟΥΡΤΖΗ COURTGIBAD

ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΛΟΥΤΡΑ ΕΝ ΜΙΤΥΛΙΝΗΙ

(ΑΜΕΣΩΣ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ)

Πηγαί αλκαλικαί 40°—32—15°. Διττανθρακοῦχοι, Σιδηροβρωμιούχοι. Ἀναδίδουσαι τὴν μεγίστην Ραδιενέργειαν ἐξ ὅλων τῶν πηγῶν τοῦ κόσμου.

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΕΛΕΙΟΥΤΑΙ

Υδροθεραπεία, ἡλεκτροθεραπεία, κινήσιθεραπεία, ἀκτινοθεραπεία, ραδιοθεραπεία, θερμαεροθεραπεία, Ἀτμοθεραπεία, Εἰσπνοαί, Ἱατρικὴ Γυμναστικὴ, πάντα πλήρη, κατὰ τὰς τελευταίας ἐφαρμογὰς τῆς Ἐπιστήμης ὑπὸ τὴν ἐπιστημον. διεύθυνσιν τοῦ ἱατροῦ τῆς Β. Οἰκογενείας τῆς Ἑλλάδος κ. Δ. Βασιλείδου.

ΘΕΡΑΠΕΥΟΝΤΑΙ:

Ἀρτηριοσκληρώσις
Στηθάγχη
Ἀρθρίτιδες καὶ ποδάγρα
Ρευματισμοὶ
Νευραλγίαι
Ψαμμιάσεις
Παραλύσεις καὶ ἀτροφίαι
Νευρασθένειαι

Χρόνιοι νόσοι τοῦ δέρματος
Ἐντεροκολίτιδες
Ἐπιθηλιώματα
Σαρκώματα
Χρόνια γυναικολογ. νοσήματα
Βρογχοκήλη
Λευχαιμία
Διαβήτης ἀρθρῆτικὸς

Ἐν γένει, χρόνιοι φλεγμοναὶ τῶν ἰσθμῶν τοῦ σώματος.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ. Radium Palace. Μέγα ξενοδοχεῖον πολυτελείας μὲ 120 δωμάτια μόνα καὶ κατὰ διαμερίσματα. Καλλυντήρια. Μεγάλαι αἰθούσαι χοροῦ καὶ συναυλιῶν. Ἀνελκυστήρες. Σφαιριστήρια. — **Electric Hotel.** Μὲ πᾶσαν ἀνεσιν. Θαυμασιὰ θέα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ τῶν περικυκλούντων βουνῶν. Τέλειον ζυθεσιατόριον ἐπὶ τῆς θαλάσσης. — Ἄλσῃ καὶ κήποι. — Γενικὸς Ἡλεκτροφωτισμός. — Θαλάσσια λουτρά. Μεγάλῃ παραλιακῇ πλατείᾳ. Κυνήγιον, ἄλιεα, ἀσκήσεις καὶ παίγνια τοῦ ὁπαίθρου καὶ τῆς αἰθούσης. Ἐκδρομαί. Κινηματογράφος. Συναυλῖαι. Αὐτοκίνητα. Τηλέφωνα. Τακτικαὶ συγκοινωνίαι δι' Αὐτοκινήτων.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν καὶ ἐνοικίαν δωματίων ἀπευθυντέον:

Administration Courtgibad à Mételin
Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις: Courtgibad Mételin

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded from 92.97.2025.22.28.25176 on 02/10/2024. Aiohnetisio Dimosia

Restrictions apply.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΣΙΣ ΑΥΤΗΣ ΔΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟ 38 ΜΑΡΤΙΟΥ 1841 ΝΟΜΟΥ

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΤΕΘΕΙΜΕΝΟΝ ΔΡ. 20,000,000

ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΤΑΚΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΟΝ ΔΡ. 18,500,000

ΜΕΤΟΧΑΙ 20,000 ΠΡΟΣ ΔΡ. 1000 ΕΚΑΣΤΗ

ΕΔΡΑ ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΑΥΤΗΣ. Διοικητής (ἀναπληρούμενος ὑπὸ δύο Ὑποδιοικητῶν) προεδρεύων δωδεκαμελοῦς Συμβουλίου, ὅπερ συνεδριάζει ἐπὶ παρουσίᾳ Βασιλικῶν Ἐπιτρόπων.

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: ΙΩ. ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ, ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: ΙΩ. ΕΥΤΑΣΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ: Δ. ΜΑΞΙΜΟΣ, ΙΩ. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Προνόμιον ἐκδόσεως τραπεζικῶν γραμματίων.— Προεξοφλήσεις ἐμπορικῶν γραμματίων.— Δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ.— Χορηγήσεις ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων.— Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ τίτλων.— Πιστώσεις δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ, ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνεχύρῳ.— Καταθέσεις ἄτοκοι.— Καταθέσεις ἐντοκοὶ ὑπὸ προθεσμίαν κατὰ κλίμακα τούτων.— Ἐκδόσεις δανείων δι' ὁμολογιῶν.— Παρακαταθήκαι.— Ἀγορὰ καὶ πώλησις συναλλαγμάτων Ἐξωτερικῶν.— Συμμετοχὴ εἰς ἐγχωρίους Ἑταιρείας.— Χορηγήσεις εἰς γεωργοὺς καὶ κτηματίας.— Δάνεια εἰς Δήμους, εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα.— Ἑπηρεσία δημοσίων καὶ ἄλλων δανείων.— Κίνησις κεφαλαίων δι' ἐπιταγῶν ἐν τῇ Ἑσωτερικῇ.— Ταμίον τίτλων πρὸς φύλαξιν.— Ταμειυτήριο (caisse d'épargne).

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Εἰς Ἀγρίνιον, Αἴγιον, Ἀμφισσάν, Ἀρταν, Ἀταλάντην, Βόλον, Γύθειον, Δημητσάναν, Θήβας, Θήραν, Καλάβρυτα, Καλάμιας, Κορίνθον, Κόρινθον, Κυπαρισσίαν, Λαμίαν, Λάριссαν, Λεβαδείαν, Λευκάδα, Μεγαλόπολιν, Μεσολόγγιον, Ναύπακτον, Ναύπλιον, Πάτρας, Πειραιᾶ, Πόρον, Πύλον, Σκόπελον, Σπάρτην, Σῦρον, Τρίκαλα, Τρίπολιν, Χαλκίδα.

“ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ,,

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΔΗΜ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὀδὸς Χαριλάου Τρικούπη ἀριθ. 22^α

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΔΡ. 12

Ἡ «Πινακοθήκη» εἶνε τὸ μόνον ἐν Ἀνατολῇ περιοδικόν, τὸ ἀσχολούμενον ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς Εἰκαστικὰς τέχνας. Δημοσιεύει εἰκόνας τῶν ἀρίστων ἔργων τῆς τέχνης, ὡς καὶ καλλιτεχνικὰς καὶ κριτικὰς μελέτας.

Στέλλεται δεῖγμα δωρεὰν τῷ αἰτοῦντι.

Ἐκδίδεται προσεχῶς ὁ Β' Τόμος τῶν

“ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΚΩΝ ΣΥΜΜΙΚΤΩΝ,,

τοῦ γνωστοῦ καὶ ἐξ ἄλλων ἔργων του
ἱστοριοδίδου Κεφαλλήνου

ΗΛΙΑ Α. ΤΣΙΤΣΕΛΗ

Ὁ Τόμος οὗτος διαλαμβάνει διὰ μακρῶν:

α') Τὴν Ἱστορίαν τῆς Ὁρθοδόξου καὶ Καθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κεφαλληνίας (ἐπισκοπῇ, ναοί, μοναί, κλπ.).

β') Τὴν ἀπὸ τοῦ 1500 Ἱστορίαν τῆς πολιτικῆς διοικήσεως μέχρι τοῦ νῦν.

γ') Χρονογραφήματα.

δ') Ἱστορίαν ἐμμέτρως γεγραμμένην τῆς νήσου Κεφαλληνίας, ἔργον παλαιοῦ κληρικοῦ ἐκ ταύτης, νῦν πρῶτον ἐκδιδόμενον.

ε') Στατιστικὰς καὶ ἀπογραφὰς διαφόρους καὶ ἄλλα πολλὰ.

ΠΙΛΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝ. ΚΑΣΔΟΝΗ

“ΤΟ ΚΑΠΕΛΛΟΝ ΚΑΜΝΕΙ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟΝ ΚΟΜΨΟΝ,”

Ἐὰν ἐπιθυμήτε νὰ ἦσθε πάντοτε κομψὸς ἀποταθῆτε διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ καπέλλου σας εἰς τὸν

ΙΩΑΝΝΗΝ ΚΑΣΔΟΝΗΝ

15 Ὁδὸς Σταδίου (ἀντικρὺ τῶν Βασ. Σταύλων)

ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

ΙΑΤΡΟΥ - ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΟΥ

Ἐπιμελητοῦ ἐν τῇ Ἀστυκλινικῇ τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου.
Σπουδάζαντος ἐπὶ τετραετίαν ἐν τῷ Institut Pasteur τῶν Παρισίων
καὶ Institut Behring τῆς Γερμανίας ὡς βοηθοῦ.

ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ

Αἵματος — Πτυέλων — Οὔρων — Ἐκκριμάτων — Ἐξιδρω-
μάτων — Γάλακτος — Ὑδατος — Γαστρικοῦ χυμοῦ.
Ὁρροδιαγνωστικά: Τύφου. — Μελιταίου. — Φυματιώσεως.

Διάγνωσης τελεία τῶν δερματικῶν νοσημάτων διὰ τῆς ὁρροδιαγνωστικῆς
μεθόδου τοῦ καθηγητοῦ Wassermann. — Διάγνωσης τῆς φυματιώσεως
διὰ τῆς ἀσφαλτοῦς καὶ ἀκινδύνου μεθόδου v. Pirquet. — Θεραπεία τῆς
φυματιώσεως διὰ τοῦ ὁρροῦ von Behring.

Ἀντιπρόσωπος τοῦ **Institut Behring** δι' ὅλους τοὺς ὁρροῦς.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Πραξιτέλους 28. (Ὁπισθεν Ὑπουργ. Ναυτικῶν).

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΙΩ. ΚΑΣΔΟΝΗ

15 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ (ἀντικρὺ τῶν Βασ. Σταύλων)

Τὸ κατάστημα ἔφερεν ὡς συνήθως καὶ ἐφέτος τὰ προϊόντα
τῶν ἀρίστων ἐργοστασίων καπέλλων.

Μόνος ἀντιπρόσωπος τοῦ ἀρίστου ἐν Βιέννῃ ἐργοστασ. **HABIG.**

Ἔχει πάντοτε τὰ νεώτερα σχήματα τῶν ἐκλεκτῶν ἐργοστα-
σίων **Limoln, Bennett, Borsalino, Ita, Rousselet** κτλ. κτλ.

ΑΓΩΝ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΥΛΗΝ

Η ἀμείλικτος καὶ ἀνατρεπτικὴ τῆς ἐξελιξεως σκαπάνη ἀπειλεῖ στρατηγικῶς καὶ αὐτὸν ἐτι τὸν ἀκλόνητον τῆς ἀφθαρσίας τῶν στοιχείων νόμον νὰ καταρρίψῃ, δὲν εἶνε δὲ παράδοξον ἐν βραχεὶ εἶτε ἀπωτέρῳ μέλλοντι νὰ ἀντιμετωπίσωμεν ἐπιστημονικὰ ἐρείπια καθὼς ἔχομεν συνειθίσει ν' ἀτενίζωμεν λείψανα τῆς ἀνὰ τὴν φύσιν κραταιᾶς καὶ συνεχῶς μεταμορφωτικῆς τοῦ χρόνου διαβάσεως. Ὑπὸ τὴν ἐγερτήριον πνοὴν τῶν ἐπιθέσεων τοῦ ἐπεκτεινομένου βαθμηδὸν καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν ἀνακαινιστικοῦ πνεύματος, ἡ ἀναπόφευκτος χαλάρωσις ἐπιτηδεύσεως σφυρηλατημένων συνθηκολογήσεων δὲν μεταβάλλει τὴν κατὰστασιν. Σφοδρὰ καὶ ἀλλεπάλληλα δέχεται πλήγματα ἡ πίστις εἰς τὴν σταθερότητα τῆς ὕλης, θριμύταται δὲ κατ' αὐτῆς διατυπῶνται αἱ ἐνοστάσεις, ἀρνητικὰ ὅμως εἰς τινὰς περιπτώσεις ἐκδηλοῦνται τὰ ἀποτελέσματα καὶ ἡ διαφορουμένη σημασία των προσβάλλει μὲν τὰς φάλαγγας προνομιούχων ὀργανώσεων, ἀλλὰ δὲν συνεπάγεται ἄμεσον υποχώρησιν. Τὰ παλαιὰ στρατεύματα ἀνθίστανται γενναίως καὶ ἀνωφελεῖς γίνονται προτάσεις συνδιαλλαγῆς, ὅταν λίαν ἀντίστροφοι καὶ ἀσυμβίβαστοι διαφωνοῖαι παρεμβάλλονται.

Ἐὰν ἡ ὑποστηριχθεῖσα ἐναντίον τοῦ ἀμεταδλήτου τῶν εἰδῶν ἰδέα, ἡ ὥς πρὸς τὴν διασαφήνισιν πολλῶν αἰνιγματωδῶν πιθανοτήτων περιπλακείσα, ἀναντιρρήτως ἀπετέλεσε τὸ θέμα λυσώδους ἐπιστημονικῆς πολεμικῆς, ἡ θεωρία ἡ ζητοῦσα σήμερον νὰ ἐπιβάλῃ καὶ εἰς τὰς ἐλαχίστας τοῦ ὕλικου κόσμου διαιρέσεις τὸν ἀδυσώπητον ζυγὸν τῆς ἐξελιξεως, ὀχυρουμένη ὀπισθεν κρημνωδῶν τειχωμάτων, θὰ χρειασθῇ νὰ προχωρήσῃ πρὸ παντός μετ' γενικᾶς εἰς τὰς ἐρεύνας τῆς ἐπιτυχίας, διὰ νὰ ἐκμηδενίσῃ τὰ στηρίγματα ἐργασιῶν καὶ πειραμάτων ἐλοκλήρων ἑκατονταετηρίδων. Ὅπως εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς θεωρίας τοῦ Δαρβίνου ὁ δίκαιος καὶ φιλαλήθης παρατηρητής, ὁ ἀποφεύγων τὰς λεπτομερείας καὶ τὰ συμπεράσματα εἰς τὴν ἀπόλυτον δὲ κυριότητά τῆς ἀποβλέπων, τὴν ἀναλόγως δηλ. τοῦ χρόνου καὶ τῶν περιστάσεων ἐπιδρασίαν τῶν συνθηκῶν τοῦ περιβάλλοντος.

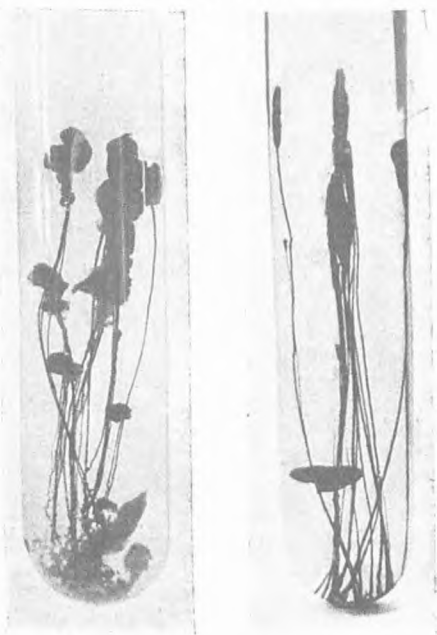
κ. Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

λοντος ἐπὶ μιᾷς ομάδος ἢ ἐνός ὀργανισμοῦ, εἰρίσκει πράγματι ἀξιόπιστους μαρτυρίας τῶν μεταβολῶν, αἵτινες διὰ μέσου τῶν διαστημάτων καὶ τῇ ἐνεργείᾳ ποικίλων αἰτίων πολλαχῶς ἐπιτελοῦνται, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ προκύπτῃ καὶ ἡ λογικὴ ἢ ἀπαραίτητος ἀνάγκη τῆς παραδοχῆς τῆς ἀσυζητήτῃ οὕτω καὶ εἰς τὴν θεωρίαν περὶ ῥιζικῆς τῆς ὕλης ἀλλοιώσεως, αἱ ἐνθαρρυντικαὶ πρὸς τελειότερον καὶ διαυγέστερον φῶς βλέψεις ὑποθάλλουν ἀδήλους ἀναρχικοὺς θαυλοὺς ἀντιστοιχοῦντας πρὸς σπινθήρας συνομωτικoὺς μηδενιστικῶν ἐναντίων τοῦ καθεστῶτος ἐφόδων διὰ βαμβάκοφυρίτιδος καὶ νιτρογλυκερίνης. Ἐὰν εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ζώσης ὕλης τόσον τὸ πνευματικῶδες ἐπιχειρήμα τοῦ Wöhler, τοῦ κατορθώσαντος τὸ πρῶτον τὴν παραγωγὴν οὐσίας ἀξωτούχου ἀπαντωμένης εἰς ὀργανικῶν ὑπάρξεων ἐνώσεις, ὅσον ἐπίσης καὶ ἡ πρό τινος χρόνου ὑπὸ τοῦ Γάλλου Leduc, ὑπὸ συνθήκας ὀρισμένης καὶ διὰ τῆς καταλλήλου συνενώσεως χημικῶν οὐσιῶν, ἐπιτευχθεῖσα ἀνάπτυξις τεχνικῶν σπερματοειδῶν ἀτόμων εἰς φυτὰ, ἔλαμψαν ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ὀρίζοντι ὡς ἀστέρες διὰφύττοντες, μετὰ τινος στιγμῆς σθεσθέντες ὡς πυροτεχνήματα, διὰ τὴν κατ' οὐσίαν ἐξαφάνισιν τῆς ὕλης αἱ παρατόλμως αἰσιόδοξοι συνέπειαι ἐπιτυχῶν τινῶν φαινομένων θέν ἐπιφέρουν τὴν ἐκτόπισιν τῆς κυρίως θεμελιώδους τοῦ ὕλικου κόσμου ιδιότητος. Παρὰ τὰ εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τῆς κανονικῆς λειτουργίας τῆς ζωῆς καὶ τὴν ἐπ' αὐτῶν ἐπήρειαν φυσικῶν καὶ χημικῶν δυνάμεων κοινὰ σημεῖα, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηριζόμενοι ῥιψοκινδύνως φιλοπρόδοι τινες ἠθέλησαν ν' ἀγωνισθοῦν δρόμον μετ' ἐμποδίων, μεταξὺ τοῦ τηλαυγοῦς τοῦ Γερμανοῦ χημικοῦ φάρου, δηλ. τῆς καταρρεύσεως παντός φραγμοῦ, παντός χωρίσματος ὀργανικῆς καὶ ἀνοργάνου ὕλης καὶ τῶν ὑπὸ τῆς φύσεως καὶ μόνον δημιουργουμένων πολυπλόκων συνθέσεων, καθὼς ἐπίσης μεταξὺ τῶν βραχυτάτης διαρκείας ἀμφιβόλων, νεκρῶν φυτικῶν διαμορφώσεων τοῦ Γάλλου ἐπιστήμονος καὶ τοῦ ζῶντος ἐν ἐνεργείᾳ φυτικοῦ ὀργανισμοῦ, ἡ διαφορὰ εἶνε κολλοσιαία. Αἱ ἐπ' αὐτῆς δὲ πεποιθήσεις τόσον ἐπικίνδυνοι, ὅσον ἐπισφαλές τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ ματαιοπνῶς ἐπεχείρησαν τὴν ἀνέγερσιν ἄλλων ὑπερυψίλων οἰκοδομημάτων Βαβέλ καὶ νέων ἐπιδηλικῶν πύργων τοῦ Ἑῖφελ. Δὲν δύναται βεβαίως νὰ ληφθῇ ὑπ' ὅψιν ἡ περίπτωσις τῆς κατὰ φαντασίαν ἀρχικῆς καταγωγῆς τῶν ὄντων, οὐδὲ νὰ θεωρηθοῦν βάσιμοι προφητικαὶ γνωμοδοτήσεις πλούσιαι εἰς ἀντιφάσεις ἀλλ' ἀριστοτεχνικαί. Τὸ ζήτημα προφανῶς τίθεται ὑπεράνω τῶν συμβολικῶν εἰκασιῶν, ἀνεξαρτήτως δὲ τῆς μέχρι τοῦδε συμπαθείας τῶν πρὸς τὸν θετικισμὸν ἢ τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ἂν ἀκόμη παρεδέχετό τις ὅτι ὁ μυστηριώδης αὐτός τύπος τῆς ζωῆς διὰ τῆς παρακολουθήσεως κυτταρῶδων μονάδων συστηματικῆς ὀργανικῆς βιομηχανίας, ἂν οὐχὶ τελείως καθωρρίζετο τοῦλάχιστον ἐν μέρει, καὶ ὅτι αἱ σχέσεις μεταξὺ τῆς διαπλάσεως καὶ τῶν συστατικῶν αὐτῆς μερῶν θὰ διεφαίνοντο, πάλιν ὁ γόρδιος δεσμός τοῦ μεταμορφισμοῦ θέν λύεται. Τὸ κύτταρον ἐκπροσωπεῖ βαθμίδα στοιχειώδους ἀναπτύξεως, μορφὴν, δύναται τις νὰ εἴπῃ, ἀμυδρῶς ἀριστοκράτιδα, ἐκτός δὲ τῶν βε-

διασμένων ἀπ' αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀνέλιξιν μεταπηδήσεων καὶ ἡ διά-
κρισις τῆς ὑποθετικῆς ὑπάρξεως ἀμόρφου, ἀπειρελαχίστου, ὕλικῆς
μάξης κατὰ τοιμηρότατά τινα κηρύγματα χάνεται εἰς τὸ ἄπειρον.
Αἱ ἐκτενῶς μελετηθεῖσαι φάσεις τῆς βιολογικῆς αὐτοῦ δράσεως διὰ
τῶν ζωτικῶν ἐνεργειῶν καὶ τῆς ὕψους τοῦ πρωτοπλάσματος, τῆς
ἐσωτερικῆς ἐνότητος καὶ χημικῆς συστάσεως, τῆς περιέργου τοῦ
πυρῆνος σπουδαιότητος καὶ τοῦ ἐπιμελοῦς καταρτισμοῦ νέων ἀτό-
μων, ἀνάγονται τῇ ἀληθείᾳ εἰς τὴν συνδρομὴν καὶ τὴν συνέργειαν
ὑπερόχων ἐναλλαγῶν, τῶν ὁποίων δυνάμεθα μὲν νὰ ἐξακριβώσωμεν
τὴν πορείαν καὶ τ' ἀποτελέσματα, δὲν γνωρίζομεν ὅμως τὸν μηχανι-
σμόν καὶ τὰς αἰτίας τῶν παραδόξων τούτων μαθηματικώτατα δὲ
διερρυθμισμένων ταλαντεύσεων. Ὑπὸ τὴν ἐποψιν αὐτὴν τὸ βαρὺ καὶ
εὐρύτατον ἔργον τῆς φυσιολογικῆς διὰ τῶν ἀναλυτικῶν μεθόδων
ἐξετάσεως τῶν βαθμιαίων ἀναλογιῶν μεταξὺ τῶν ἐσχάτης ὑποστά-
σεως ὀργανικῶν ἀτόμων καὶ τῶν πολυσυνθέτων καὶ ἐναρμονίων
καταμερισμῶν τῆς ἐργασίας εἰς τοὺς συστηματικούς ὀργανισμούς,
ὅσον καὶ ἂν ἀπομακρύνεται θελεαστικῶν τινῶν δοξασιῶν, ὅσον καὶ
ἂν προβάλλῃ ἀντιρρήσεις εἰς τὸ δόγμα τοῦ Δαρβίνου, προσήνεγκε
πλείστας ὑπηρεσίας εἰς τὸ πραγματικὸν πρόβλημα τῆς ἐξελιξέως,
ἀπετέλεσε δὲ τὴν ἀφετηρίαν γονίμων πειραματισμῶν, οἵτινες τὸ
κατέστησαν δικαίως κτήμα τῆς ἐπιστήμης ἀναπαλλοτρίωτον. Ἡ
κίνησις τοῦ πρωτοπλάσματος εἰς ἓν αὐτοτελὲς ἐλάχιστον φυτικόν
μόριον, εἴτε αὐτόνομος εἴτε προσερχομένη ἐξ ἐρεθισμοῦ ἢ ἄλλης
ἐξωτερικῆς ἐπιρροῆς, ἡ διενεργουμένη κατὰ κανονικά ρεύματα, ἡ
ἄμεσος καὶ στενὴ αὐτῆς σχέσις μὲ τὴν παρουσίαν ὀξυγόνου καὶ
πλείστα ἄλλα ἀποδόσεις χαρακτηριστικῶν τάσεων παρουσιάζουν
ἄλλους λειτουργιῶν μὴ ἐπεξηγουμένων οὔτε διὰ τῶν δηθεν τρόπων
τῆς κινήσεως τῆς ὕλης, οὔτε διὰ δυναμικῆς παραγωγῆς κατὰ τὴν
καύσιν, οὔτε δι' εὐφῶν ἄλλ' ἀτυχῶν ἐπιστημονικῶν ἐμπνεύσεων.

Ἡ γνῶμη τῆς μετατροπῆς τῆς ὕλης δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῇ ὅτι
ἀξιεπαίνως ἐμφερεῖται ὑπὸ ῥωμαλέου δικτατορικοῦ φρονήματος, ὅτι
φιλοδορεῖ ἀπολυταρχικῶς νὰ κατακτήσῃ. Γνωρίζουσα ὅμως κατόπιν
ἱστορικῆς πείρας πολυτίμου, ὅτι αἱ δοξασίαι, ὅσον σφαλραὶ καὶ ἂν
ὑποθεθῶν, δὲν ἀποσπῶνται ἀπὸ τὸ μωσαϊκόν τῆς ἐπιστήμης ἀνευ
αἰσθητῆς διαταράξεως τῆς ἁρμονίας του, καὶ ὅτι ἡ ἀντικατάστασις
αὐτῶν ἀνησυχεῖ τοὺς εὐσεβεῖς, προσπαθεῖ νὰ κερδίσῃ εἰρηνικῶς
ἐξάφους ἐνσπείρουσα τὴν δυσπιστίαν εἰς προγενεστέρων συστημάτων
ἀντιλήψεις, ἐπικρίνουσα τὴν ἀτέλειαν καὶ τὴν ἀσάφειαν αὐτῶν. Ὁ
θεσμός τῆς διατηρήσεως καὶ ἐμμονῆς τῆς ὕλης θίγεται μεθοδικῶ-
τατα διὰ τῶν θεωρητικῶν προσόδων, τὰ δὲ ἀθάνατα τοῦ Lavoisier
νομοθετήματα, τὰ συγκεντρώσαντα τὰς ἀξιώσεις ἀνωτάτου διαιτη-
τικοῦ δικαστηρίου, χάνουν τὴν ἰσορροπίαν των, κλονίζονται. Τὸ
μεταρρυθμιστικὸν αὐτῆς πρόγραμμα, ὡς τὰ προγράμματα τὰ ἀνορ-

θωτικά φιλογενῶν καὶ ἔθνοσωτηρίων κυβερνήσεων, δὲν φεῖδεται τοῦ παρελθόντος. Κατὰ γνωστὴν κοινοβουλευτικὴν φρασσεολογίαν ἐνσκήπτει ὡς λαίλαψ ἀντισηπτικὴ ἐναντίον χρεωκοπίας βαρυσφύτου, ἐκκαθαρίζει καὶ ἀπολυμαίνει ἐντελῶς μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα ἡ ἐκκαθάρσις συνήθως γίνεται, ἀφοῦ προηγουμένως διευθετηθοῦν πολλοὶ λογαριασμοὶ τοῦ κόμματος. Δὲν χρειάζεται δὲ ὀλίγη σπατάλη ῥητορικῆς χάριτος διὰ τὴν νίκην. Καὶ ὡς

Τὰ τεχνικὰ νεκρὰ φυτὰ τοῦ Στεφάνου Leduc.

εἰς τὰς πολιτικὰς μάχας ἡ δεινότης ἢ ἡ γλαφυρότης τοῦ βήματος πλασιουμένη μὲ ποικίλας ὑποσχέσεις ἐξασφαλίζει τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ, εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς σταυροφορίας συμβαίνει τι παρὲμ' φερές. Δὲν ὑπάρχουν ἐξώσται πολιτικῶν κέντρων ἢ ἄλλα πρόχειρα βάρη ἀφειδοῦς καὶ ἀφρόνου δημοκρατικῆς ἀπεραντολογίας· δὲν παρ' ἐλαύνει πρόμαχος σερὰ δοκίμων ῥητόρων, οὐδὲ διαδηλώσεις καὶ φωναὶ ἀκούονται· ὑπάρχουν ὅμως ἀπηγεῖς ἀλήθειαι καὶ σημειοῦνται δι' αὐτῶν σταθμοὶ, οἵτινες ἐπιπίπτουν ὡς ὀγκόλιθοι. Τίνες εἰσὶν, εἰς

τὴν περί δυναμικῆς ἀποσυνθέσεως τῆς ὕλης θεωρίαν, οἱ ὀγκόλι-
θοι οἱ θορυβοῦντες τὸν ἀντίπαλον, ἐν ἄλλαις λέξεσι τὸ ἀδιαίρετον
αὐτῆς, τὸν ἀντιτάσσοντα οὐχὶ κατώτερα ἀλλ' ἐξ ἴσου ἀκαταγώνι-
στα μέσα ἀμύνει· Εἶνε κυρίως 4, ὀλίγα δὲ περὶ αὐτῶν θὰ ἀναφέ-
ρωμεν: 1) τὰ σπουδαιότατα ἀποτελέσματα τῆς διασπάσεως διὰ
ἤλεκτρολύσεως, 2) ἡ με-
λέτη τῶν καθοδικῶν ἀκτί-
νων ἢ ἀκτίνων Hittorf, 3)
ἡ ἐξέτασις τῶν ἀκτίνων
Röntgen ἢ ἀκτίνων X, 4)
ἡ ἀνακάλυψις παραδόξων
στοιχείων, ἀκτινεργῶν, ὡς
ἐ. π. τὸ ἀκτίνιον καὶ τὸ
ράδιον, τῶν ὁποίων ἡ ἰδιό-
της, ἡ ἀκτινέργεια, φαίνε-
ται ἐπεκτεινομένη ὡς γε-
νικός τῆς ὕλης χαρακτήρ.
Τὴν ἡλεκτροχημικὴν θεω-
ρίαν καὶ τὰς συζητήσεις
τάς μετὰ τὴν πρώτην ἀνα-
κάλυψιν, καθὼς ἐπίσης τὴν
ἐπὶ τῶν καθοδικῶν ἀκτί-
νων βασισθεῖσαν ὑπόστασιν
μᾶς καταστάσεως ὕλης
διαφόρου τῶν ὑπαρχουσῶν,
τὴν ὁποίαν κατόπιν ἐπε-
σφράγισεν ἡ ἀνακάλυψις
τῶν ἀκτίνων Röntgen, δὲν
θὰ ἐξετάσωμεν· θὰ ἐπιμεί-
νωμεν δὲ μόνον ἐπὶ τῶν
ἐπαναστατικῶν ἀποκαλύ-
ψεων τοῦ οὐρανίου, τοῦ
θωρίου καὶ τοῦ ραδίου —
τῶν κατ' ἐξοχὴν ἀκτινερ-
γῶν τούτων σωμάτων. Δὲν
ἔχουσιν μελετηθῆναι τελείως,
ἐγνώσθησαν ὁμως πολλὰ
περὶ τοῦ ἀλλοτρόπου χα-
ρακτήρος των καὶ ταῦτα
εἶνε ἄρκετὰ διὰ νὰ ἐνισχύ-
σουν τὰς κατηγορίας τῆς
ἀνοικτῆς alla Zola ἐπιστο-
λῆς των ἐναντίον ἀδιαφειλοεικῆτων πεποιθήσεων. Ἡ ἀπρόοπτος
μάλιστα τοῦ ραδίου ἐμφάνισις, ἡ κεραυνοβολήσασα τὸ φρούριον
τῆς θεωρίας τῶν ἀτόμων, ἐπέφερε δεινὴν ἐπιστημονικὴν κρίσιν
παρατεινομένην, περὶ τῆς

Τὰ τεχνητὰ νεκρὰ φυτὰ τοῦ
Στεφάνου Leduc.

Τὰ ἰδιότροπα ταῦτα στοιχεῖα, ἀντιθέτως πρὸς τὰς γνώμας τῆς χημείας, ἀποσυνθιθέμενα αὐτομάτως καὶ μετὰ ταχύτητος, ἐκτὸς τῆς ἐξακοντίσεως ἀερώδους τινός ὕλης, παράγουσι διαφόρους ἀσυνήθεις ἀκτινοβολίας, αἵτινες καὶ τὸν φωσφορισμὸν ὑπερτεροῦν καὶ τὸν ἡλεκτρισμὸν. Τὰ προϊόντα τῆς ἀποσυνθέσεως αὐτῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν διάλυσιν ἄλλων σωμάτων δὲν δείκνυνται νεωτερίζοντα, ἢ ποσοτική ὁμῶς ἀπόδοσις εἶνε πολὺ μεγαλειτέρα. Ἡ ἰδιάζουσα τῆς ἐνεργείας τῶν θριμύτης καταπλήσσει, ἐξαιρετικὸν δὲ καὶ ζωνηρότατον προσδίδει αὐτῇ τόνον ἢ ἀκτινεργὸς δύναμις τοῦ ραδίου. Ἡ ἰδιορρυθμία τοῦ ἀποτελεῖ κεφαλαιῶδες καὶ σημαντικὸν σημεῖον, περὶ τὸ ὅποιον στρέφεται ἡ παγίσις τῆς ἀποσυνθετικῆς ἐπιμονῆς τῆς ὕλης. Ἐκτὸς τῶν ἰδιοτήτων τῶν λοιπῶν ἀκτινεργῶν σωμάτων καὶ τῆς ἐκπομπῆς ποσότητός τινος ἀερίου πυκνωσίου, τὸ ράδιον ἀποδίδει τρία εἴδη ἀκτινοβολίας ἀβαροῦς: τὰς ἀκτίνων α, τὰς ἀκτίνων β καὶ τὰς ἀκτίνων γ.

*Ράδιον ἀκτινοβολοῦν εἰς τὸ σκότος.

Αἱ ἀκτίνες α, ἀπαρτίζουσαι τὰ 99 $\frac{1}{10}$ τῆς ὅλης κῆς ραδιοακτινοβολίας, καθιστῶσι τὸν ἀέρα ἀγωγόν ἡλεκτρισμοῦ, ἀπορροφῶνται δὲ ἀπλήστως ὑπ' αὐτοῦ. Ἡ ἐπὶ τῆς φωτογραφικῆς πλακῆς ἐπίδρασις αὐτῶν εἶνε ἀσήμαντος, εἴτι δὲ ὅλῃ γώτερον σπουδαία εἶνε ἡ διαπεραστικότητα τῶν μορίων τῶν μὴ δυναμένων νὰ ὑπερνικήσῃ τὴν ἀντίστασιν οὐδὲ ἀπλοῦ φύλλου χάρτου. Ἐντέφ δοκιμαστικοῦ σωλῆνος αἱ ἀκτίνες α συγκρατοῦνται, ἐνῶ αἱ ἀκτίνες β ἐξέρχονται. Ἐχουν ταχύτητα ἰσην πρὸς $\frac{1}{10}$ τῆς ταχύτητος τοῦ φωτός, ἢ δὲ ποσότης τῶν, ποικίλλουσα ἀναλόγως τῶν διαφόρων σωμάτων, ἀνέρχεται δι' ἐν γραμμάριον εἰς 70.000 κατὰ δευτερόλεπτον ὡς πρὸς τὸ θόριον καὶ τὸ οὐράνιον, εἰς 100 δὲ δισεκατομύρια ὡς πρὸς τὸ ράδιον μὲ ἀδιάκοπον διάρκειαν πλέον τῶν 100 ἐτῶν. Σώματα φωσφορίζοντα καθίστανται δι' αὐτῶν φωτεινὰ.

Αἱ ἀκτίνες β, ταχύτεραι τῶν ἀκτίνων α, διανύουσι 33 - 95 $\frac{1}{10}$ τῆς ταχύτητος τοῦ φωτός, διακρίνονται δὲ διὰ τὴν ἰσχυρὰν διεσδυτικὴν αὐτῶν ἱκανότητα διαπερῶσαι 5 χιλιοστόμετρα ἀργιλίου. Ἐνεργοῦσι κυρίως ἐπὶ τῆς φωτογραφικῆς πλακῆς, προσπίπτουσαι δ' ἐπὶ σωμάτων ἐπιδεκτικῶν φωσφορισμοῦ καθιστῶσι ταῦτα φωτεινὰ καὶ ὅταν ἀκόμη χωρίζονται διὰ λεπτοῦ ἐλάσματος ἀργιλίου.

Αἱ ἀκτίνες γ, ἀνταποκρινόμεναι κατὰ τὴν νέαν θεωρίαν εἰς ἐν τῶν τελευταίων προσδυτικῶν σταθίων τῆς ἀποσυνθέσεως τῆς ὕλης, εἶνε πολὺ διαπεραστικώτεραι τῶν ἀκτίνων β. Διέρχονται διὰ 5 ἐκατοστομέτρων μολύβδου. Ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἀγνωστοὶ ἐν μέρει, ἐκπέμπονται κατ' ἀναλογίαν ἐλαχίστην.

**

τῆς ἀπολύσεως ἀερίου τινός ἡμιυλικού, τὸ ράδιον καὶ τὰ παρόμοια αὐτῶ σώματα ἔχουν δικαίωμα ἀπεριόριστον ἐπὶ τῆς ἀποδιδομένης ἀφειδῶς τιμῆς. Τὸ ἀέριον τοῦτο θὰ ἡδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὡς τύπος διαμέσου οὐσίας, καθότι πλησιάζει μὲν πρὸς τὴν ὕλην διὰ τῆς συμπυκνώσεως καὶ διαλύσεως αὐτοῦ ἐντός ὁξέων καὶ τῆς ἐπανευρέσεως μετέπειτα δι' ἐξατμίσεως, ἀπομακρύνεται δὲ ταύτης ἐξαφανιζόμενον ὁλοσχερῶς διὰ μετατροπῆς εἰς τεμαχίδια ἡλεκτρικά, δηλ. ἀκτῖνας α, β, καὶ γ. Τὸ ράδιον π. χ. ἀπαιτεῖ διάστημα 4-5 ἡμερῶν διὰ νὰ ἐπιτύχῃ συνεχεῖς μεταμορφώσεις· τὸ θόριον ἀρκεῖται εἰς λεπτά τινά· τὸ δὲ ἀκτίνιον ὀλίγα μόνον δευτερόλεπτα χρειάζεται. Τὸ ὑποθετικόν τοῦτο ἀέριον διαλυόμενον θ' ἀνέπτυσσε ἐνέργειαν τρία ἑκατομμύρια φορές μεγαλειότεραν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐκρήξεως ἴσου ὄγκου ὕδρογόνου καὶ ὀξυγόνου.

Ἡ κατ' ἐπαγωγὴν ἐπίσης ἀκτινέργεια εἶνε ἐνδιαφέρουσα. Μεταλλὸν ἢ ἀέριον, τοποθετούμενον πλησίον ραδιοενεργητικῆς ἐνώσεως ἢ ἐκτιθέμενον μακρόθεν διὰ τινος σωλῆνος εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἐνεργείας τῆς, καθίσταται ἀκτινεργόν, εἰς ὠρισμένας περιστάσεις μεταδίδον νέαν ἀκτινοβολίαν. Οὕτω αἱ ἀκτινοβολαὶ πλακῶς μεταλλίνης δεχομένης τὰς ἀκτῖνας β, διασχίζουν 0,40 τοῦ χιλιοστομέτρου ἀργιλίου, 0,24 κασιτέρου καὶ 0,16 μολύβδου· ὡς φοβερός τῆς ὀργανικῆς ὕλης καταστρεπτικός παράγων ἡ ραδιοενέργεια ἀποσυνθέτει τοὺς ἱστούς, θανατώνει τὰ κύτταρα καὶ προκαλεῖ εἰς τὸ σῶμα ἰδιάζον ἔγκανμα.

Τὰ τεχνητὰ νεκρὰ φυτὰ τοῦ
Στεφάνου Leduc.

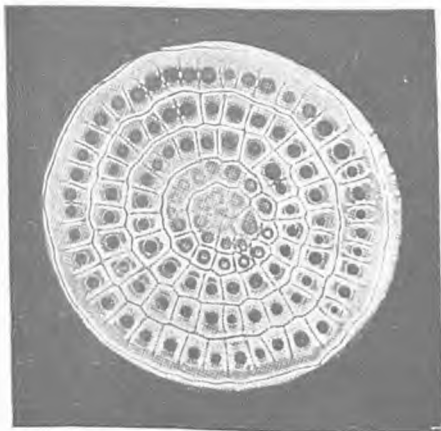
Αἱ μοναδικαὶ αὗται καὶ ἑλκυστικαὶ τῆς ὕλης καταστάσεις ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς ὑποθέσεις θορυβώδεις. Ὁ Burke, πειραματιζόμενος διὰ χλωριοραδίου προστεθέντος εἰς ζωμόν ζελατινώδη, ὑπεστήριξε πρὸς στιγμὴν τὴν αὐτόματον γένεσιν μικροβίων, τὰ ὅποια ἐκάλεσε ραδιόβια, θεωρηθῇ δὲ τὸ ράδιον δημιουργὸν ζωῆς καὶ ἀπεδόθησαν εἰς αὐτὸ ἰδιότητες, τὰς ὁποίας ἐν τῇ μετριοφροσύνῃ του διέψευσσε. Ὁ ἐπιστημονικὸς ἐλεγχος ἀπέδειξεν, ὅτι τὰ ραδιόβια ἦσαν διαλυτὰ ἐν ὕδατι, ἐνῷ τὰ μικρόβια δὲν εἶνε, ἢ δὲ μεγάλη θερμοκρασία ἢ ἐξαφανίζουσα ὁλοτελῶς τὰ ραδιόβια, φονεύει μὲν τὰ μικρόβια, δὲν καταστρέφει ὅμως καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν. Τὰ ραδιόβια ἀφιέμενα εἰς τὸ φῶς ἐχάνοντο, ἐάν δὲ ὁ ζωμός διετηρεῖτο εἰς τὸ σκότος, ἀνεφαίνοντο μετὰ τινὰς ἡμέρας. Ἡ μόνη πρὸς τὰ ὀργανικὰ ὄντα ἐπιφυλακτικὴ αὐτῶν προσέγγισις, ἢ ἀφορῶσα τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν μεγέθυνσιν μέχρις ἐνός σημείου, πέραν τοῦ ὁποίου ἐχωρίζοντο καὶ διελύοντο, ἐτίθετο, ἐκτός μάχης. Τὰ δευτερεύοντα αὐτῶν προϊόντα

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

δὲν ἦσαν βιώσιμα. Ἀσχετα συνεπῶς πρὸς τὰ μικρόδια κατέρρευ-
σαν ἅφ' ἑαυτῶν, μολονότι δ' ὁ θάνατος ὑπάρχει θάνατος ἀνοργάνου
ὕλης, οἱ πραγματικοὶ χαρακτῆρες τῆς ζωῆς ἐλλείπουσι.

Τὸ πλήρες ὅμως σφρίγγους καὶ πνευματικῆς ἀκμῆς ἐπιστημονικὸν
ἔργον τοῦ Burke, καὶ αἱ ὠφέλειαι τῆς κατακτητικῆς διερευνησέως
κάθε νέου ὀρίζοντος, παρέσχον πρόχειρον λαθὴν φλογερῶν ἐξεγέρ-
σεων, σώματα δ' ὡς τὸ ῥάδιον, τοῦ ὁποίου ἡ φύσις δὲν ἔχει ἀκόμη
ἐξακριβωθῇ ὀριστικῶς, ἐπὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ ὁποίου αἱ ἐξωτερικαὶ
τῆς σήμερον συνθήκαι, βαρύτερης, θερμοκρασίας, οὐδεμίαν ἐξασκούν
ἐπιρροήν, ἥτο ἐπόμενον νὰ ἀντιτάξουν εἰς τὰ ἀδιάσειστα φυσικο-
χημικὰ θεσπίσματα τὸν ἐπιθετικώτατον δεκάλογον τῆς ἐξελίξεως

τῆς ὕλης. Ὁ δεκά-
λογος οὗτος παραδέ-
χεται, καθὼς τὰ
σώματα, ὀργανικά τε
καὶ ἀνόργανα, παρή-
χθησαν δι' ἐξελίξεως,
οὕτω καὶ τὰ στοιχεῖα
διαρκῶς ὑφίστανται
τὴν ἀναγκαστικὴν αὐ-
τῶν ἐξέλιξιν· ὅτι ἡ
ὕλη ἢ θεωρουμένη ὡς
ἀκίνητος καὶ δυνα-
μένη ν' ἀποδώσῃ μό-
νον τὴν ἐνέργειαν,
ἥτις ἐχορηγήθη ἔξω-
θεν, εἶνε ἂν ἐναντίας
πηγῇ ἀνεξάντλητος
ἐνεργείας, τὴν ὁποίαν
δύναται νὰ διαθέσῃ
αὐτομάτως· ὅτι ἡ δύ-
ναμις καὶ ἡ ὕλη εἶνε
τύποι διάφοροι μιᾶς

Ἰστός ἐκ τεχνητῶν κυττάρων.

καὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας· ὅτι ἡ ἀποσύνθεσις τῶν χημικῶν ἀτόμων εἶνε
ἀπλῆ μετατροπὴ τῆς στερεᾶς μορφῆς τῆς ἐνεργείας εἰς μορφήν μὴ
σταθεράν· θερμότητα, φῶς, ἡλεκτρισμὸν· καὶ ὅτι ἡ ὕλη εἶνε ποι-
κιλία ἐνεργείας δυναμένη νὰ χάσῃ διὰ διαδοχικῶν ἀποσυνθέσεων
ὅλας τὰς ὕλικὰς αὐτῆς ιδιότητας.

Ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ὀλισθηρῶν τούτων ὑποθέσεων καὶ τῶν ἀνυπερβλή-
των ἀνωμαλιῶν, μέχρι τοῦ δυσχεροῦς αἰνίγματος τῆς ἀνοργάνου καὶ
ὀργανικῆς συνθέσεως, εἰς τὸ ὁποῖον οὐδεμίαν ἔδωκαν ἀπάντησιν οὔτε
αἱ βλαστήσεις τοῦ Traube, οὔτε τὰ ῥαδιόδια τοῦ Burke, οὔτε τὰ
τεχνητὰ φυτὰ τοῦ Στεφάνου Leduc, μέχρις αὐτῆς ἀκόμῃ τῆς ἀρνῆ-

σεως καὶ τῆς κατεδαφίσεως τῆς ὕλης εἰς συντρίμματα, μεσολαβεῖ πορεία ἀκανθώδης, παρεμπίπτουσι χάσματα ἀνεπίδεκτα γεφυρώσεως.

Ἀνεξαρτήτως δὲ τῆς εὐεργέτιδος χροιάς, ἡ ὁποία λαμπρύνει, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὰς φωτοδόλους ταύτας καὶ ὡραίας διενέξεις τῆς ἰδέας, κατὰ πόσον θὰ δυνηθῇ ἡ περὶ ἐξελίξεως τῆς ὕλης θεωρία νὰ ὑπερσχύσῃ εἶνε ζήτημα χρόνου καὶ ὄχι προβλέψεων.

Α. ΒΑΛΙΑΝΑΤΟΣ

Τὰ δύο πρωτοπαλλήκαρα

τῆς «Ἐθνικῆς Γλώσσης...»

Ⓜ ἓνας μὲ ἀκόντιον, αὐτὸς μὲ σακαράκα,
ἐκειὸς χλαμύδα αἰτικίην, τοῦτος φουφοῦ λὰ βράκα,
αὐτὸς ἐδῶ ἀρεμιάνιος μὲ κράνος εἰς τὴν κάρα,
ἐφ' τοῦνος 'κεῖ σὰν κοίταστος μὲ τοῦρλα τὴν φεσάρα,
ἀέρα ζοπανίζοντας σὲ ἀνώφελον ἀγῶνα
μαλλώνουν οἱ ἐρίφιδες σὲ ξένον ἀχειριῶνα.
Μὰ ἡ ὁμορφονιά, ποῦ κόβονται τὰ δυὸ αὐτὰ ξεφτέρια,
τοὺς χαιρετᾷει ξεροῦ - δεξὰ μὲ ἀνοιχτὰ τὰ χεῖρια!

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΙΚΑ

[Χαρακτηρισμοί, αποφθέγματα]

ΤΟΡΓΩ ἡ θυγάτηρ τοῦ Κλεομένους, ὅτε ὁ Ἀρισταγόρας ὁ Μιλήσιος, ἐλθὼν καὶ προτείνων συμμαχίαν, προσέφερεν αὐτῇ πληθὺς χρημάτων πρὸς τοῦτο, ἐφ' ὅσον δὲ ἡρνεῖτο ὁ Κλεομένης, ἐπλειοδότει, εἶπεν εἰς τὸν πατέρα της :

— Θὰ σέ διαφθείρῃ, ὦ πάτερ, ὁ ξένος, ἐὰν δὲν ἐκβάλῃς αὐτόν τῃς οἰκίας τὸ ταχύτερον.

*

Λάκαινα, μαθοῦσα ὅτι ὁ υἱὸς της, φυγὼν ἐκ τῆς μάχης ἐσώθη, ἔγραψε πρὸς αὐτόν :

— «Κακὴ φήμῃ σέ περιέλουσε· ἢ ταύτην ἀπόπλυνον, ἢ μὴ ἔσο».

*

Ὁ σπαρτιάτης Θεαρίδης, ἀκονίζων τὸ ξίφος του, πρὸς τινὰ ἔρω-
τήσαντα ἐὰν τοῦτο εἶνε ὀξύ, εἶπε :

— Καὶ διαβολῆς ὀξύτερον.

*

Διατάξας ὁ Λεωνίδας τοὺς στρατιώτας του νὰ γευματίσουν :

— «Εἰς τὸν Ἄδην πλέον θὰ δειπνήσετε», τοῖς προσέθηκε ἀτά-
ραχος.

*

Θηρυκίων ὁ Σπαρτιάτης, ἐρχόμενος ἐκ Δελφῶν καὶ ἰδὼν κατε-
λημμένα τὰ στενά τοῦ Ἰσθμοῦ ἀπὸ τὰ στρατεύματα τοῦ Φιλίππου,
εἶπε πρὸς τοὺς Κορινθίους :

— «Κακοὺς πυλωροὺς ἔχει ἐσᾶς ἢ Πελοπόννησος, ὦ Κορίνθιοι!»

*

Φίλιππος ὁ Μακεδὼν, φθάσας πρὸ τῆς χώρας τῶν Σπαρτιατῶν,
ἔγραψε πρὸς αὐτοὺς ἐρωτῶν ποῖον ἐκ τῶν δύο θέλουν : νὰ ὑπάγῃ
ὡς φίλος ἢ ὡς ἐχθρὸς ! Καὶ ἐκεῖνοι ἀπήντησαν :

— «Οὔτε τὸ ἓν, οὔτε τὸ ἄλλο».

*

Ὅταν ὁ σπαρτιατὴς Κλεομένης ἐκαυχίθη ποτὲ πρὸς τοὺς Λακε-

δαιμονίους, ὅτι ἔχει τὴν τέχνην νὰ ὀμιλῇ περὶ οἰουδῆποτε πράγμα-
τος ἐπὶ ὁλόκληρον ἡμέραν, αὐτοὶ ἔσπευσαν καὶ τὸν ἐξεδίωξαν τῆς
Σπάρτης, εἰπόντες ὅτι ὁ ἱκανὸς ῥήτωρ πρέπει νὰ ὀμιλῇ ἀναλόγως
πρὸς τὴν ἀξίαν ἐκάστου πράγματος.

*

Λάκαινά τις, θάπτουσα τὸν υἱὸν αὐτῆς μετὰ τὴν μάχην, ὅτε
γραφίδιον προσελθὼν τῇ ἔλεγε φεῖ τῆς τύχης, τὴν διέκοψα λέγουσα :

— Μὰ τὸν θεόν, λέγε τῆς καλῆς τύχης, ἀφοῦ ἐξεπληρώθη ὁ σκο-
πός, διὰ τὸν ὅποιον τὸν ἐγέννησα, δηλαδὴ ν' ἀποθάνῃ ὑπὲρ τῆς
πατρίδος !

*

Ἡρωτήθη κάποτε ὁ Ἀγχισίλαος : ποία εἶνε μεγαλειτέρα ἀρετὴ ;
ἡ δικαιοσύνη ἢ ἡ ἀνδρεία ; Αὐτὸς δὲ ἀπεκρίθη :

— Ἐάν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἦσαν δίκαιοι, δὲν θὰ εἶχαν ἀνάγκην
νὰ ἦνε ἀνδρεῖοι.

*

Ὁ ἴδιος, ἐρωτηθεὶς ποτε : ἕως ποῦ φθάνουν τάχα τὰ σύνορα τῆς
Σπάρτης, κραδαίνων τὸ δόρυ, ἀπήντησεν :

— Ἔως ἐκεῖ, ὅπου φθάνει τοῦτο.

*

Γυνὴ τις ἐξ Ἰωνίας ἐκαυχάτο διὰ τὰς πολυτελεῖς αὐτῆς ἀμφιέ-
σεις. Λάκαινα δέ, ἐπιδειξάσα τοὺς τέσσαρας κοσμιωτάτους υἱούς
τῆς, τῇ εἶπε : — « τοιαῦτα πρέπει νὰ ἦνε τὰ ἔργα καὶ τὰ στολί-
σματα τῆς καλῆς καὶ ἀγαθῆς γυναικός, καὶ διὰ ταῦτα νὰ ὑπερηφα-
νεύεται καὶ νὰ καυχᾶται ».

*

Ἡρώτησέ τις τὸν Ἀγχισίλαον, τί καλὸν ἐπροξένησαν εἰς τὴν
Σπάρτην οἱ νόμοι τοῦ Λυκούργου. Καὶ οὗτος ἀπεκρίθη :

— « Μᾶς ἔμαθαν νὰ καταφρονῶμεν τὰς ἀπολαύσεις. »

*

Ἡρώτα τις τὸν Λεωνυχίδην διὰ ποῖον λόγον πίνουν ὀλίγον οἱ
Σπαρτιάται, οὗτος δὲ ἀπήντησε :

— « Διὰ νὰ μὴ φροντίζουν ἄλλοι δι' ἡμᾶς, ἀλλ' ἡμεῖς δι' ἄλλους ».

*

Ὁ μάντις Θεμιστέας προσέειπεν εἰς τὸν βασιλέα Λεωνίδαν τὴν
καταστροφὴν καὶ αὐτοῦ καὶ τῶν συμπολεμιστῶν του, ἥτις θὰ ἐγίνετο
εἰς τὰς Θερμοπύλας. Ὅταν δὲ ὁ Βασιλεὺς τὸν παρώτρυνε νὰ ἐπι-
στρέψῃ εἰς Λακεδαιμόνα μετὰ τὴν πρόφασιν μὲν ὅπως ἀναγγεῖλῃ τὰ
ὅσα θὰ συμβοῦν, πράγματι ὁμως διὰ νὰ μὴ χαθῇ καὶ αὐτός, ὁ Θεμι-
στέας ἤνοιξεν ἄποκοθεῖς.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

— « Ἦλθα ὡς πολεμιστῆς καὶ ὄχι ὡς ἀγγελιαφόρος ».

*

Ὁ Δαμωνίδης ταχθεὶς εἰς χορὸν τελευταῖος ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ χοροῦ, τῷ εἶπεν :

— « Εὖγε, ὦ χορηγέ· εὖρες τὸν τρόπον πῶς καὶ ἡ θέσις αὐτῇ ἡ ἄσημος νὰ τιμηθῇ ».

*

Ἀνδροκλείδης ὁ Σπαρτιάτης, καίτοι χωλὸς τὸν πόδα, προσῆλθε καὶ κατετάχθη μετὰ τῶν πολεμιστῶν. Ἐπειδὴ δέ τινες τῷ ἀντέτειναν ὅτι, χωλὸς ὢν, δὲν θὰ δύναται νὰ πολεμήσῃ, ὁ Ἀνδροκλείδης εἶπε :

— Μήπως πρόκειται νὰ φεύγω ; Θὰ μένω ἐδῶ διὰ νὰ πολεμῶ !

ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΖΩΓΡΑΦΟΙ

Η Δ^{ΙΑ} ΚΙΚΗ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ νεοελληνικὴ ζωγραφικὴ ἀριθμεῖ ἀπὸ τινος χρόνου πολλὰς καὶ ἐκλεκτὰς ἀντιπροσώπους τοῦ ὠραίου φύλου. Καὶ ἔχει τόσην χά-

ριν ὁ χρωστήρ εἰς τὴν ἀθρᾶν γυναικείαν χεῖρα. Μεταξὺ αὐτῶν συγκαταλέγεται καὶ ἡ δεσποινὶς Κικὴ Γιαννοπούλου, τοῦ μακαρίτου συνταγματάρχου τοῦ πεζικοῦ. Πτυχιούχος, ἀποφοιτήσασα τὸ λήξαν ἔτος, τῆς Καλλιτεχνικῆς ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ Ἀθηνῶν Σχολῆς. Νεωτάτη ἀκόμη, μὲ ζηλευτὸν καλλιτεχνικὸν τάλαντον καὶ μέλλον εὐρύ, τελειοποιουμένη ἤδη ἐν Ῥώμῃ. Ἐσπούδασε, μετ' ἀφοσιώσεως ὄντως καλλιτεχνικῆς, ἐπὶ ἔτη ὑπὸ τὸν Ἰακωβίδην καὶ ὑπὸ τὸν Ροῦλὸν ἐσχάτως. Ἐπεδόθη εἰς

τὴν σύνθεσιν καὶ εἰδικώτερον εἰς τὴν προσωπογραφίαν. Οἱ πίνακές της διακρίνονται διὰ τὴν φυσικότητα τῶν γραμμῶν καὶ τὴν δροσερότητα τοῦ χρώματος. Ἐχει τὸ αἰσθημα τοῦ πραγματισμοῦ καὶ ἀποδίδει ὅ,τι βλέπει. Ἀλλὰ πρὸ παντός ἔχει τάλαντον. Καὶ τὸ τάλαντον, ὅπως λέγει κάποιος, βλέπει τὰ πράγματα μὲ τὸ ἀληθινόν των φῶς. Ἡ δεσποινὶς Γιαννοπούλου, συνδυάζουσα ἄλλως τε καὶ ἀρτίαν πνευματικὴν μόρφωσιν, ἀναμφιβόλως μᾶς ἐπιφυλάσσει ὠραίας ἐκπλήξεις.

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ
[Έργον τῆς Λίδος Κικῆς Γιαννοπούλου]

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΗΜΑΙΑ

(Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α)

Ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἀ' Ἐθνικῇ συνέλευσις διὰ τοῦ ὀργανικοῦ νόμου τῆς 1 Ἰανουαρίου 1822 ὥρισεν ὡς χρώματα τῆς Ἑλληνικῆς σημαίας τὸ *κυανοῦν* καὶ τὸ *λευκόν*· ἡ δὲ προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος ἐξέδωκε τῇ 15 Μαρτίου 1822 διαταγὴν κανονίζουσαν τὸ σχῆμα τριῶν σημαιῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν ὠρίζετο *κυανῇ* μετὰ *λευκοῦ* σταυροῦ ὡς σημαία τῶν κατὰ ξηρὰν δυνάμεων, ἡ δευτέρα ἐξ *ἐννέα* *παρὰλληλογράμμων* *ἐναλλάξ* *λευκῶν* καὶ *κυανῶν* μετὰ *λευκοῦ* σταυροῦ ἐπὶ *κυανοῦ* *τετραγωνιδίου* εἰς τὴν ἄνω *ἐσωτερικὴν* *γωνίαν* ὠρίζετο ὡς σημαία τῶν *πολεμικῶν* *πλοίων*, καὶ ἡ τρίτη *κυανῇ* μετὰ *τετραγωνιδίου*, ὅπως ἐν τῇ ἄνωτέρῳ, ἀλλὰ *λευκοῦ* καὶ *φέροντος* *κυανοῦν* *σταυρόν*, ὠρίζετο ὡς σημαία τῶν *ἐμπορικῶν* *πλοίων*.

Ἡ τρίτη σημαία, ἄγνωστος τὴν σήμερον, κατηργήθη διὰ ψηφίσματος τὴν 30 Ἰουλίου 1828, κ' ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν σκαφῶν ἔκτοτε ὑψώθη ἡ αὐτὴ καὶ εἰς τὰ *πολεμικά* *πλοῖα*. Ἡ σημαία αὕτη τοῦ ναυτικοῦ λεπτομερέστερον ἐκανονίσθη, διὰ Β. Δ. τῆς 4 Ἀπριλίου 1833, νὰ ἔχῃ ἐκ τῶν ἐννέα *παρὰλληλογράμμων* τὰ πέντε *κυανὰ* καὶ τὰ τέσσαρα *λευκά*, πάντα δὲ *ἰσοπλατῇ*, τὸ δὲ *κυανοῦν* *τετραγωνιδίου* ἐν τῇ ἄνω *ἐσωτερικῇ* *γωνίᾳ* νὰ εἴνε τοσούτου μεγέθους, ὥστε νὰ κατέχῃ τὸ ἐν τρίτον τοῦ μήκους τῆς σημαίας, νὰ περιλαμβάνῃ δ' ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω τὰ τρία πρῶτα *παρὰλληλόγραμμα*. Ὁρίσθη δ' ἔτι πρὸς διαστολὴν ἡ ἐπὶ τῶν *πολεμικῶν* *σκαφῶν* ὑψουμένη σημαία νὰ φέρῃ τὰ *βασιλικά* *ἐμβλήματα*, ἅτινα ἐτέθησαν κ' ἐπὶ τῶν *σημαιῶν* τοῦ *στρατοῦ*.

Ἐτέραν τροποποίησιν δὲν ὑπέστη ἡ Ἑλληνικὴ σημαία ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ὁθωνος, μόνον δὲ μετὰ τὴν ἀνάρρησιν τοῦ βασιλέως Γεωργίου διὰ τοῦ ἀπὸ 28 Δεκεμβρίου 1863 Β. Διατάγματος ὠρίσθη, ὅτι ἡ *βασιλικὴ* σημαία φέρει τὰ *ἐμβλήματα* τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Βασιλέως ἐν μέσῳ τοῦ σταυροῦ, ὅτι δὲ αἱ *σημαῖαι* τῶν *πολεμικῶν* *ναυτικῶν* καὶ τῶν *φρουρῶν* φέρουσι τὸ *βασιλικόν* *στέμμα*. Εἶχεν ὀρισθῇ διὰ τοῦ αὐτοῦ διατάγματος ὅτι καὶ τῶν *ταγμάτων* αἱ *σημαῖαι* φέρουσι τὰ *ἐμβλήματα* τοῦ Κράτους,

ἀλλὰ μεταγενέστερον, διὰ Β. Δ. τῆς 9 Ἀπριλίου 1864 ὤρίσθη ἐκ νέου ὅτι : «ἡ σημαία τῶν ταγματίων τοῦ πεζικοῦ εἶνε ἐκ κυανοῦ μεταξωτοῦ ὑφάσματος, φέροντος περίξ χρυσοῦς κροσσούς καὶ εἰς τὸ μέσον σταυρὸν ἐκ λευκοῦ μεταξωτοῦ ὑφάσματος, εἰς δὲ τὸ κέντρον τοῦ σταυροῦ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Γεωργίου.

Γνωστὸν ὅτι καθιερώθη ἐκ συνηθείας, ὅπως ἡ μὲν σημαία τῆς ξηρᾶς ἔχῃ κυανοὺν μᾶλλον διαυγῆς καὶ προσεγγίζον πρὸς τὸ τοῦ οὐρανοῦ, ἡ δὲ ναυτικὴ βαθὺ καὶ οἰοῖται θαλάσσης τρικυμιώδους.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΤΑΛΑΚΤΙΤΑΣ

Ε Λ Α

ΜΟΝΑΧΗ σιῆς Νυχτὸς τ' ἀστερόφωτα πλάτη,
 Ἀπὸ ῥόδα λευκὰ σοῦχω στρώσει κρεββάτι
 Ἔλα, γύρε ἀπαλὰ τὸ ξανθὸ σου κεφάλι,
 Κάθε θλῆρι βαθεῖα νὰ ξεχάσης καὶ πάλι.
 Ἀγγελὸς σου κρυφός, θ' ἀγρυπνῶ σιὸ πλευρό σου,
 Τὸν καθένα πικρὸ νὰ ξεχνῆς στοχασμὸ σου.
 Καὶ τὸ ἄστρο τ' ὠχρὸ ποῦ μᾶς εἶδε τὰ βράδνα
 Νὰ γυροῦμε οἱ δυὸ σιὰ βοννά, σιὰ λαγκάδια,
 Μυστικὰ μιὰ χρυσῇ θὰ σκορπίξῃ ἀχτίνα,
 Νὰ χαϊδεύῃ τ' ἀχνὰ τοῦ μετώπου σου κοῖνα.

Μοναχὴ σιῆς Νυχτὸς τ' ἀστερόφωτα πλάτη
 Ἀπὸ ῥόδα λευκὰ σοῦχω στρώσει κρεββάτι...
 Ἔλα, ἔλα γυροῦς σιῇ θερμῇ μου ἀγκάλῃ
 Τῆς καρδιᾶς μου ν' ἀκοῦς τὰ τραγούδια καὶ πάλι...
 Κι' ἂν ὁ Χάρος ποτὲ σιῇ ῥοδόλευκῃ στρώσῃ
 Ἐρῶ μ' αὐτὰ φτερὰ σιὸ κορμὶ σου ν' ἀπλώσῃ,
 Σιῇ ἀγκάλῃ του πρὶν νὰ σὲ σφίξῃ, θὰ γύρω
 Τῆς ψυχῆς μου δειλὰ νὰ σκορπίσω τὸ μῦθο...
 Καὶ θὰ σβύσω ἐγὼ σιὸ λευκὸ προσκεφάλι
 Νεκρωμένα μὴ 'δῶ τὰ κερῆνια σου κάλλη.

ΜΑΡΙΚΑ ΚΑΡΑΚΑΣΗ ΠΙΠΙΖΑ

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ
[Έργον τῆς Δίδος Κικῆς Γιαννοπούλου]

ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

N. TZAKA

81 — ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ — 81

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1876

Τὸ ἡμέτερον κατάστημα κρίνει ἀναγκαῖον νὰ κάμῃ γνωστὸν ὅτι εὐρίσκονται καὶ πωλοῦνται ἐν αὐτῷ πάσης ὕλης βιβλία, ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ, πρὸς χρῆσιν τῶν Δημοτικῶν καὶ Ἑλληνικῶν Σχολείων, Παρθεναγωγείων καὶ Γυμνασίων.

Ἐπιστημονικά. Νομικά. Ἱατρικά. Φιλολογικά. Μαθηματικά. Τραπεζιτικά. Φιλοσοφικά. Λεξικά διάφορα. Μυθιστορήματα κ.τ.λ.

Ἀναλαμβάνομεν τὴν προμήθειαν καὶ ἀποστολὴν παντὸς βιβλίου μὴ ὑπάρχοντος ἐν τῷ καταστήματι ἡμῶν ἄνευ οὐδεμιᾶς προμηθείας, ὑποσχόμενοι τὰς αὐτὰς τιμὰς, εἰς ὅς ἤθελον ἀγοράσει ταῦτα.

Τμήμα Βιβλιοδετείου

Τὸ Βιβλιοδετεῖον ἡμῶν, κατηρτισμένον διὰ τῶν τελειότερων μηχανημάτων, ἀναδέχεται τὴν βιβλιοδέτησιν παντὸς βιβλίου δι' ἀρίστων ὕλικῶν κομψῶς καὶ στερεῶς εἰς τιμὰς λίαν συγκатаβατικάς.

Ὁ Κατάλογος τοῦ ἡμετέρου Καταστήματος ἀπαρτιζόμενος ἐξ 112 σελίδων ἐκδόσεως 1911

ΑΠΟΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΑΙΤΟΥΝΤΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΣΗΜΑΤΩΝ

ΔΗΜ. Γ. ΜΑΓΕΙΡΟΥ

(ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ, ΑΡΙΘ. 40)

Τὸ μόνον καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀνατολήν,
τὸ ὅποιον κατασκευάζει καλλιτεχνικώτατα σήματα
ΔΙΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ, ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ Κ.Α.Π.

ἔκ σαλουλοῖδ

κομψότατα, διαφόρων χρωμάτων, παραστάσεων καὶ ποικιλιμάτων.

Ἐπίσης κατασκευάζει ΣΠΙΡΤΟΘΗΚΑΣ με εἰκόνας τοπίων καὶ
ἀρχαιολογικῶν μνημείων. Ἐπίσης ΣΤΗΡΙΓΜΑΤΑ διὰ κατέλλα κν-
ριῶν, καὶ ἐν γένει ὅ,τι σχετίζεται με τὸ εἶδος τῆς τέχνης του
ΤΙΜΑΙ ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΑΙ.—ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΩΤΟΦΑΝΗΣ εἰς λε-
πτογραμίαν καὶ κομψότητα.

Οἱ Σύλλογοι καὶ τὰ Σωματεῖα ἐν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ τῇ Ἑσωτε-
ρικῇ κατασκεύασαν ὅλοι σχεδὸν τὰ ΣΗΜΑΤΑ των εἰς τὸ λαμπρὸν
καὶ μοναδικὸν ἄλλως τε ἐργαστάσιον τοῦτο.

Διὰ τοὺς παραγγέλλοντας μεγάλον ἀριθμὸν σημάτων
ΓΙΝΕΤΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΕΚΠΤΩΣΙΣ

“ΚΟΣΜΟΣ,”

Τὸ ὡραιότερον, τὸ πολυτελέστερον, τὸ πλουσιώτερον Ἑλληνικὸν
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἐκδίδεται ἐν Σμύρνῃ τὴν 1ην καὶ 15ην ἐκάστου μηνὸς

Συνεργάται: οἱ γνωστότεροι ἀπὸ τὸ Πανελλήνιον λογογράφοι,
ποιηταί, διηγηματογράφοι.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Σμύρνης Μειζ. 3½, Ἑσωτερ. Μειζ. 4½ καὶ Ἐξωτερ. φο. χρ. 25

Μετὰ ἰδιαίτερον εἰκονογραφημένου παραρτήματος

Ἀποστέλλεται εἰς πάντα αἰτούντα ἐν τεύχος δωρεάν ὡς δῆγμα

Διεύθυνσις: Περιοδικὸν «Κόσμος» Smyrne (Turquie d'Asie)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Ἱατρός, εἰδικὸς ἐπὶ τῶν οὐροποιογεννητικῶν ὀργάνων, τῶν ἀφροδισίων
παθῶν καὶ τῶν νοσημάτων τοῦ δέρματος.

Ἐπὶ μακρὸν ἐν Ἑρῳπῇ σπουδάσας καὶ εἰς Παρισίους διευθύνας
ΙΔΙΩΤΙΚΗΝ ΚΛΙΝΙΚΗΝ

ΟΔΟΣ ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, ΑΡΙΘ. 13

*Gants de Grenoble, Gants antilope,
Gants castor, Gants Fowens.*

ΘΑΥΜΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗ ΧΕΙΡΟΚΤΙΩΝ

παντός είδους ύπάρχει πάντοτε εις τὸ ἀντικρὺ τῶν
Βασ. Σταύλων Κατάστημα

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΣΔΟΝΗ

BIBLIOPOLITION—LIVRES D'OCCASION

ΛΟΥΚΑ Γ. ΧΑΤΖΗΛΟΥΚΑ

ΙΔΡΥΘΕΝ Τῇ 1889.—'Αθήναι, 'Οδὸς Σταδίου 34.

Μόνον εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον Δ. Χατζηλουκά ἡμπορεῖτε νὰ εὕρετε
τὰς μεγαλειτέρας Συλλογὰς
καὶ σειρὰς βιβλίων εὐκαιρίας

'Επίσης εὑρίσκετε καὶ ΟΛΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ καὶ πλεῖστα
τῶν ξένων γλώσσων, παντοίας φύσεως καὶ ὕλης, ἥτοι :

'Επιστημονικά, 'Εκπαιδευτικά, 'Ιατρικά, Νομικά, Φιλολογικά,
'Εγκυκλοπαιδικά, 'Ιστορικά, Διδακτικά, Λεξικά διάφορα κλπ. κλπ.

Τὸ Βιβλιοπωλεῖον Δ. Χατζηλουκά ἀγοράζει ΒΙΒΛΙΑ καὶ ΒΙΒΛΙΟ-
ΘΗΚΑΣ οἰαοδήποτε γλώσσης εἰς συμφερούσας τιμὰς, ἐνεργεῖ δὲ ἐπὶ
μικρᾷ προμηθείᾳ πᾶσαν παραγγελίαν ΕΚ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΚΑΙ
ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ἐπὶ προαποστολῇ τοῦ ἱσοτίμου.

 Ζητεῖτε κατάλογον Βιβλίων — 'Αποστέλλεται δωρεάν.

“ENANTION TOY ΧΕΙΜΩΝΟΣ,,

Φλανέλλες, caleçons, κάλτσες καὶ γάντια μάλλινα
ἐκ τοῦ ἀρίστου Σκωτικοῦ Καταστήματος **GALDWELL**,
γάντια νυηγίου, γάντια fourré.

'Εκομίσθη πλουσία προμήθεια εἰς τὸ ἀντικρὺ τῶν Βασ.
Σταύλων Κατάστημα

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΣΔΟΝΗ

SABATINO LOPEZ

ΞΑΝΑΓΥΡΙΖΕΙ Η ΖΩΗ*

ΔΡΑΜΑΤΙΟΝ ΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ ΜΙΑΝ

[Ο Ιατρός Φέβολα εἶνε μόνος καὶ περιμένει. Εἶνε σκεπτικός, ἀλλὰ θέλει νὰ τὸ κρύψῃ καὶ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του ἀκόμη. Ἡλικίας 38 ἐτῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ δεκαπέντε διήλθεν εἰς μίαν πολίτην τῆς Βενετικῆς ἐπαρχίας, ὅπου ἀκόμη εὐρίσκεται ὡς Ιατρός. Διὰ τὴν διασκέδασιν τὸν χρόνον τῆς ἀναμονῆς ἀναγινώσκει ἕνα ἡμεροδελτικὴν ἀνοικτὸν ἐπὶ τοῦ γραφείου του. Καὶ λέγει μεγαλοφώνως:]

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

¹ *Ιατρός* «Τετάρτη — 25 Αὐγούστου. Τὸ μεγάλο κεφάλι δὲν ἔχει πολὺ μυαλό...» Τί περίεργον γνωμικόν!.. (² *Ἐπειτα σκεπτικός ὁ Ιατρός λέγει*): «Εἵκοσι πέντε Αὐγούστου!» Ἦτο τὴν 26 Ἰουνίου... αἵριον συμπληροῦται δύο μῆνες...

³ *Ἀσούντα* (γραῖα ἡγήτορά του). Γιατρέ!.. Κύρ γιατρέ!.. Κατεβαίνει... ἡ κυρία!.. Εἶνε καλὰ τώρα πλέον; Ἡ κυρία εἶνε καλὰ... ἀλήθεια; Δὲν ὑπάρχει πλέον κίνδυνος;

⁴ *Ιατρός*. Δὲν ὑπάρχει τώρα κανέναν κίνδυνος, Ἀσούντα. Τώρα πλέον εἶμαι ἥσυχος.

⁵ *Ἀσούντα*. Δόξα σοι ὁ Θεός! Εἶνε τόσο καλή! Ἀλήθεια; Δὲν εἶνε καλή; Μὲ ὅλους... μὲ τὰ παιδιὰ, μὲ τῆς γρηῆς... μὲ τὰ σκυλιὰ... μὲ ὅλους. Τὸ πιστεύεις, κύρ γιατρέ, δὲν μπορῶ νὰ συνειθίσω τὴν ἰδέαν ὅτι σὲ λίγο μπορεῖ νὰ φύγῃ. Θὰ φύγῃ γρήγορα;

⁶ *Ιατρός*. Δὲν ξέρω.

⁷ *Ἀσούντα*. Θὰ θέλῃ ὅμως νὰ ξαναγυρίσῃ στὸν τόπο τῆς... στή

* ΣΗΜ. — Τὸ «Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον», μολοντί ἀποβλέπει καὶ ἐπιζητεῖ πάντοτε νὰ ἀποθησαυρίσῃ εἰς τὰς σελίδας του πρωτίστως ἔργα πρωτοτύπων ἑλληνικὰ, ὅπως ἐξεικονίσῃ τὴν κίνησιν τῆς συγχρόνου παρ' ἡμῖν φιλολογικῆς ζωῆς, ἐν τούτοις παρενθετεῖ ἐνίοτε καὶ τινα ἐκ τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ξένης φιλολογίας, κατ' ἀπαίτησιν ὁμόθυμον τῶν πολυπληθῶν αὐτοῦ ἀναγναστῶν. Τοιοῦτον εἶνε καὶ τὸ ὧδε παρατιθέμενον λεπτό-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

7

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoria
Restrictions apply.

Ρωσσία... στήν Ἀμερική... στή Γαλλία... Μά δὲν σοῦ εἶπε ἐπὶ τέλους ἀπὸ ποῦ εἶνε;

Ἰατρός. Δὲν μοῦ εἶπε.

Ἀσοῦντα. Μά τὴν ἐρώτησες;

Ἰατρός. Ὅχι.

Ἀσοῦντα. Σοῦ εἶπε ἂν εἶνε πανδρυσμένη; Γιατί δὲν ἦλθε ἐδῶ κανεὶς νὰ τὴν ζητήσῃ; Γιατί δὲν γράφει σὲ κανένα;

Ἰατρός. Δὲν μοῦ εἶπε τίποτε.

Ἀσοῦντα. Μά τότε, μὲ συγχωρεῖς... μὰ τί γιατρός εἶσαι, ἀψοῦ δὲν κατορθώνεις νὰ σοῦ εἰποῦν τίποτε; Ἐγὼ ἐπροσπάθησα νὰ μάθω... Ἀλλὰ δὲν μοῦ δίδει ἀκρόασι.

Ἰατρός (διαβάξει) «Τετάρτη 25 Αὐγούστου. Τὸ μεγάλο κεφάλι δὲν ἔχει πολὺ μυαλό». Αὐτὸ λέγει τὸ ἡμερολόγιο στὸ καθημερινὸ γνωμικὸ του. Πήγγαινε, πήγγαινε. (Ἡ Ἀσοῦντα ἀνέσχεται ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμήν εἰς τὴν θύραν ἐμφανίζεται ἡ Μαρία).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Μαρία. (Ἡλικίας τριάντα ἴσως ἐτῶν. Ξαρκή, ὀλίγον ὠχρά, χαριτωμένη, πολὺ γλυκιὰ. Καὶ προσεῖται λεπιοτάτῃ τοὺς τρόπους. Μία ἀπὸ τὰς γυναῖκας ἐκεῖνας ποὺ καὶ κουρέλια νὰ φοροῦν φαίνονται σωσταὶ περιγλήπισσαι). Καλημέρα, γιατρέ. Δὲν σὰς ἐπερίμενα αὐτὴν τὴν ὥραν.

Ἰατρός. Πράγματι, σὰς εἶχα εἰπῇ πῶς θὰ ἐρχόμουν τὸ βράδυ. Ἐπειτα θὰ σὰς ἐξηγήσω τὸν λόγον. Ἐν τούτοις ἀφήσατε τώρα νὰ σὰς ἐξετάσω. Ὠραία, καλὰ. Πηγαίνομε πολὺ καλὰ. Τώρα πλεόν εἶνε ζήτημα ἀπλῶς ὑπομονῆς καὶ ὀλίγων ἡμερῶν. Καὶ θὰ ἐπιστρέψετε... ἐκεῖ ποῦ θὰ ἐπιστρέψετε... ὕγιης καὶ ἀνθηρὰ. Ἀλλὰ νὰ τὸ διηγῇσθε αὐτὸ τὸ θαῦμα!

Μαρία. Καὶ ὁ πνεύμων ἀκόμη;

Ἰατρός. Καὶ αὐτὸς βέβαια. Μπορῶ νὰ τὸν ἐξετάσω μίαν φορὰν ἀκόμη... ἂν καὶ εἶνε ἐντελῶς περιττόν. (Μετὰ τὴν ἀκρόασιν). Καλὰ, πολὺ καλὰ. Ἐθεραπεύθη...

Μαρία. Καὶ ὁμως αἰσθάνομαι ἀκόμη ἀδυναμίαν.

Ἰατρός. Φυσικά. Ἀντικρύσατε τὸν θάνατον καὶ ἐπολεμήσατε μαζί του ἐκ τοῦ συστάδην. Ἡ ἐφημερίδες θὰ ἔγραψαν: «Ἐσώθη ὡς ἐκ θαύματος» ἂν ἐγνώριζαν τὸ συμβάν, ἂν κατῴρθωναν νὰ χωθεῖν

τατον δραμάτων τοῦ Σαββατίνου Λοπέξ, ὅστις θεωρεῖται ὡς μία τῶν διαπρεπεστέρων κορυφῶν τοῦ νεοϊταλικοῦ Θεάτρου. τὰ ἔργα του δὲν ἔχουν τὸν συνήθη βίαιον δραματικὸν χαρακτήρα. Ὁ Λοπέξ εἶνε ὁ εἰρηνοκὸς ζωγράφος τῆς κοινωνίας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Μία πνοὴ ἑλκυστικῆς φωτιστικῆς διακρίνει τὰ ἔργα τοῦ δραματούργου καθηγητοῦ, διότι ὁ Λοπέξ, γεννηθεὶς εἰς Λιβόρνον τῷ 1867, διατελεῖ καθηγητὴς τῆς Ἰταλικῆς φιλολογίας εἰς τὸ ἀνώτερον Ἰνστιτούτον τῆς Γένοβας. Ἐχει ἤδη γράψῃ πολλὰ δράματα, κωμωδίας καὶ διηγήματα. Ἀπὸ τοῦ ὅπ' ὄψην δραμάτων «Ξαναγυρίζει ἡ ζωὴ», Ἐν ἐκ τῶν νεωτέρων του, ὅπερ μετέφρασαν ἐπίτιδες ὁ ἐν Ῥώμῃ ἐγκριτοῦς ἡμῶν συντεγνάτης κ. Κ. Κασιφούρας, οἱ ἀναγνώσται τοῦ ἡμερολογίου θὰ λάβωσι πλήρη ἰδεᾶν περὶ τῆς δραματικῆς τέχνης τοῦ Ἰταλοῦ συγγραφέως.

ἔως ἐδῶ· (μὲ γύξιν μειδιάματος) μὰ τί ἀφροσύνη ἦ το αὐτὴ ποῦ ἐκάλυπτε! Νὰ ἀνακατεύεσθε μὲ τὰ ὅπλα χωρὶς νὰ εἰσθε βεβαία ὅτι εἶνε ἀδειαυά!

Μαρία (μειδιάσα). Μὰ ἐγὼ ἀκριβῶς ἤμουν βεβαία...

Γιατρὸς (μὲ ποτηρίαν). Περὶ τίνος;

Μαρία. Περὶ τοῦ ἐναντίου.

Γιατρὸς. Naί; Μὰ τὸ ἐγνώριζα ἐγὼ. "Ἡ μᾶλλον τὸ ἐφантаζόμεν ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν. Ἀλλ' εἶχε σιωπηρῶς συμφωνηθῇ μετὰξὺ μας ὅτι ἐπρόκειτο περὶ μιᾶς ἀφροσύνης, περὶ ἐνὸς δυστυχήματος.

— « Μὰ τότε τί γιατρὸς εἶσαι;... »

Καθὼς εἶχε σιωπηρῶς συμφωνηθῇ πῶς δὲν θὰ σὰς ἐρωτοῦσα τίποτε περὶ τοῦ ὑποκειμένου σας. Καὶ ξεύρετε διατί ἐγὼ συγκατετέθημι εἰς ὅλα αὐτά; Διὰ νὰ ξεχάσετε ὅτι ἐκουσίως ἀρπάξατε ἕνα περίστροφον... Σὰν ὄνειρο... σὰν πράξις ἐνὸς ἄλλου, ἔπρεπε νὰ σὰς παρουσιασθῇ. Ἄν σὰς ἐρωτοῦσα, ἂν συνεζήτηουν, ἂν ἔδειχνα ἀμφιβολίαν, τότε θὰ σὰς ἐπανάφερα εἰς τὴν ψυχικὴν κατάστασιν τῆς ἡμέρας ἐκείνης... Καὶ δὲν ἐρώτησα, δὲν συνεζήτησα, δὲν ἔδειξα ἀμφιβολίαν. Ἐθεράπευσα τὴν πληγὴν καὶ τίποτε ἄλλο δὲν ἐζήτησα. Ἀλλ' ἀκριβῶς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐθεράπευσα καὶ τὴν ψυχὴν. Αἵριον συμπληροῦνται δύο μῆνες ἀφ' οὗ σὰς ἔφεραν ἐδῶ εἰς ἐκείνην τὴν κατάστασιν! Ἐθεραπεύθητε λοιπὸν γρήγορα!

Μαρία. Νομίζετε; Εἶνε πολὺ, ξεύρετε, δύο μῆνες!

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki

Restrictions apply.

Ἰατρός. Ἐάν μετ' αὐτοὺς ἔρχεται ἡ διάσωσις, τότε δὲν εἶνε πολὺ. Καὶ σεῖς ἐσώθητε. Καὶ δὲν τὸ ἐπίστευα... Ὅταν ἡδυνήθητε νὰ μοῦ ὁμιλήσετε, μοῦ εἶπατε: «Ὀνομάζομαι Μαρία...» Πολὺ καλὰ. Ὀνομάζεσθε Μαρία... ἄς εἰποῦμε Μαρία καὶ φθάνει. Ἀντελήφθην μίαν προφορὰν ξενικὴν... Ἀλλὰ δὲν ἐρώτησα ἀπὸ ποίαν χώραν εἰσθε... Τίποτε... Καὶ ὁμῶς μοῦ ἐγεννούσατε ἐνδιαφέρον... Μὲ τὸ ἀγγελικὸ ἐκεῖνο πρωσωπάκι σας, φαντασθῆτε ἂν μπορούσα νὰ μὴ αἰσθανθῶ ἐνδιαφέρον... Ἄ! συγγνώμην! Ἰσως δὲν ἔπρεπε νὰ εἰπῶ οὔτε κἂν αὐτό... Ἀλλ' ἀκόμη καὶ οἱ ἱατροὶ τῶν ἐπαρχιῶν ἔχουν τὰ μάτια των γιὰ νὰ βλέπουν... μάλιστα περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Κυρίαί εὐγενεῖς τὰν ἐσᾶς σπανίως μᾶς τυχαίνουν... ὅταν τύχουν λοιπόν, τὸ βλέμμα μας ἀναπαύεται ἐπ' αὐτῶν, ἀπολαμβάνει.

Μαρία (μόλις μειδιῶσα). Ποιὸς ξέρει! Μίαν ἡμέραν θὰ ὁμιλήσω! Προτοῦ φύγω, θὰ μάθετε... Ἀλλὰ σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν διακριτικότητά σας! Ἔχετε ἐλαφρὸ χέρι... βάδισμα ἐλαφρὸ... συντροφιὰν λεπτὴν... Εἰσθε γελαστός ἐπίσης... Εἰσθε ἐν τῇ συνόλῳ ἐν πλήρει Σανατόριον... (γελά).

Ἰατρός. Τότε λοιπόν, ἀκούσατε... Ἄν σᾶς κάμω τώρα μίαν ἐρώτησιν, δὲν θὰ μὲ θεωρήσετε περίεργον;

Μαρία. Ἀναλόγως μὲ τὴν ἐρώτησιν.

Ἰατρός. Εἶνε ἀδιάκριτος... Ἀλλὰ μπορεῖτε νὰ μὴ μοῦ ἀπαντήσετε, χωρὶς νὰ μοῦ κακοφανῇ...

Μαρία. Ἐρωτήσατε!

Ἰατρός. Κατὰ τὴν ἡμέραν... τοῦ ἀτυχήματος... (διατάζει ἀκόμη).

Μαρία. Ἐμπρός. Ἐρωτήσατε.

Ἰατρός. Ὅχι. Καλλίτερα νὰ τὰ εἰπῶ ἑα. Σήμερα τὸ πρωτὶ ἦλθε ἐδῶ ἓνας νέος κύριος... Μὲ ρώτησε ἂν ἐθεράπευα μίαν γυναῖκα ποῦ ἐπληγώθη. Μοῦ εἶπε περίπου τὴν ἡλικίαν ποῦ πρέπει νὰ ἔχετε... τὰ χαρακτηριστικά... τὴν μορφὴν σας... Οὐδεμία ἀμφιβολία. Ἐρωτοῦσε γιὰ σᾶς. Ὁ νέος αὐτὸς ἐπεθύμει νὰ σᾶς ὁμιλήσῃ. Δὲν μοῦ εἶπε τίποτε ἄλλο. Δὲν τοῦ ἀπήντησα ἄλλο τίποτε, παρὰ μόνον ὅτι: ναί, θεραπεύω μίαν γυναῖκα... Ἰσως ἐκείνην ποῦ ἐζήτηι αὐτός.

Μαρία (συνοφροσυμένη). Τὸ ὄνομά του ὁ κύριος αὐτός δὲν σᾶς τὸ εἶπε;

Ἰατρός. Ὅχι.

Μαρία. Τὸ δικό μου... τὸ ὄνομά μου σᾶς τὸ εἶπε; Γιατί θέλει νὰ μοῦ μιλήσῃ;... σᾶς εἶπε;

Ἰατρός. Τίποτε. Μὲ ρώτησε: «Νομίζετε ὅτι θὰ δυνηθῇ καὶ θὰ θελήσῃ νὰ μὲ δεχθῇ;» Ἐγὼ τοῦ ἀπήντησα: «θὰ ἡδύνατο. Ἄν θέλῃ ὁμῶς, δὲν μπορῶ νὰ ἡξεύρω.»

Μαρία. Τί ἄνθρωπος εἶνε;

Ἰατρός. Μελαχροινός, ὑψηλός, ἡλικίας τριάντα πέντε ἐτῶν... μὲ μίαν οὐλὴν στὸ μέτωπον.

Μαρία. Ἄ! κατώρθωσε νὰ μὲ ἀνακαλύψῃ. Εἶνε... ὁ ἀδελφός μου! Ὁ κόσμος εἶνε μικρός. Καὶ βρίσκει εὐκολὰ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον... Καὶ θέλει νὰ μοῦ ὁμιλήσῃ; Ἀφοῦ μὲ ἀνεκάλυψε, μπορῶ καὶ νὰ τὸν

ιδῶ. Θά ξαναγυρίσω σ' ἐσᾶς γιὰ νά μάθῃ ἂν θέλω νά τόν δεχθῶ ; ...
Εἰπέτε του, ναι, ὅτι τόν περιμένω.

Ἰατρός. Μίαν στιγμὴν. Ἰδοὺ ποία ἦτο ἡ ἀδιάκριτος ἐρώτησις. Πρέπει νά μάθω : Τὸ πρόσωπον αὐτὸ εἶνε ἐνδιαφέρον εἰς τὴν ζωὴν σας ; Θά σᾶς εἰπῇ πράγματα σχετιζόμενα . . . μετ' τὸ δυστύχημα ; Περιμένετε προτοῦ ἀπαντήσετε. Ἐγὼ ἔως τώρα προσεπάθησα νά σᾶς κάμω νά λησμονήσετε. Ἐρχεται αὐτὸς ὁ κύριος καὶ ἀλλάζει τὰ πράγματα, μεταβάλλει τὴν κατάστασιν. Ἄν ἔχῃ νὰ σᾶς φέρῃ εἰδήσεις εὐχαρίστους, ἀνακουφιστικάς—τότε καλῶς νάρθῃ. Μά μπορεῖ ὅμως καὶ νὰ σᾶς προσεγγίσῃ συγκινήσεις βιαίας. Δὲν ξέρω. Ἀλλὰ σεῖς μπορείτε νά τὸ μαντεύσετε. Ἐσώθητε τώρα, ἀλλ' ἐξακολουθεῖτε εὐρισκόμενη ἐν ἀναρρώσει. Ὁ ἱατρός ἔχει δικαίωμα νὰ σᾶς ἐρωτήσῃ τί ὑποθέτατε, προτοῦ δώσω ἢ ἀρνηθῇ τὴν ἀδελφάν νά τόν δεχθῆτε.

Μαρία (μετὰ πεπαιθήσεως). Μπορῶ νά τοῦ μιλήσω !

Ἰατρός. Πολύ καλὰ τότε. Βασίζομαι εἰς τὸν λόγον σας. Ὁ νέος εἶνε εἰς τὴν θύραν. Περιμένει νά τοῦ εἰπῶ ὅτι μπορεῖ ν' ἀναβῇ. Ἄν ἐπιτρέπετε, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συνομιλίας θά περιμένω ἐκεῖ. Ἐπειτα θά ἐπιστρέψω νά σᾶς ἰδῶ. Αὐτὸ εἶνε ἂν μέτρον φρονήσεως.

Μαρία. Εἶνε σωστό. Ἴσως ἔπειτα θά θνηθῶ νὰ σᾶς ἀφηγηθῶ.

Ἰατρός. Μὴ νομίζετε ὅτι θά παραμονεύω γιὰ νά μάθω.

Μαρία. Δὲν τὸ νομίζω διόλου. Σᾶς γνωρίζω, ἱατρέ. Φωνάζετέ τον.

Ἰατρός (Ἐξέρχεται. Ἀκούεται ἡ φωνὴ του λέγοντα : Ἀναβῆτε ! Παρουσιάζεται ἐκ νέου μίαν στιγμὴν, διασχίζει τὸ δομάτιον, ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ βάθος, λέγων : Μίαν στιγμὴν ! Εἰσέρχεται ἐκ νέου, διασχίζει πάλιν τὴν αἴθουσαν καὶ λέγει εἰς τὴν κυρίαν : Εἰπέτε του νά εἰσέλθῃ, ἂν θέλετε ! Ἐπειτα ἐξέρχεται κλείων τὴν θύραν ἀποσπῶν τον).

Μαρία (σηκώνεται ὀρθία, καὶ λέγει μεγαλοφώνως, ἡρώως). Ἐμπρός !

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Γεώργ. (Εἰσέρχεται, σταματᾷ εἰς τὴν θύραν, κοιτάζει τὴν Μαρίαν μὲ ἀγωνιώδη μίαν, ἀνίσταται ἔπειτα ὁρμᾷ καὶ τὴν ἐναγκαλισθῇ).

Μαρία. Σὲ παρακαλῶ (τὸν σταματᾷ διὰ νήχηματος). Ἦσυχα. Ἄς ἀποφύγωμεν ὅσο μποροῦμε συγκινήσεις . . .

Γεώργ. (μεθ' ὀρμῆς). Ξέρεις ; Εἰμαι ἐλεύθερος. Ἐξεμπερδεύσα.

Μαρία. Δὲν καταλαβαίνω !

Γεώργ. Ἀπηλλάχην. Ἐλευθερώθην. Εἰμαι δικός σου, γυρίζω σ' ἐσένα. Γιὰ πάντα, αἰωνίως. Τώρα μὲ καταλαβαίνεις ;

Μαρία (ἐκπληκτος, ἀλλ' ἡσυχος). Ἀ ! δὲν τὸ ἐπίστευα αὐτὸ. Κάθησε. Εἶσαι ταραγμένος. Ὀρισμένως δὲν ἐπίστευα αὐτὸ . . .

Γεώργ. Καὶ δὲν μοῦ λές τίποτε ἄλλο ; Ἔτσι μὲ θέχεσαι ; Σὲ ἀνέστησα τόσον καιρὸ, ἐπάλασσα τόσον, σὲ ξαναβρίσκω, σοῦ λέγω λόγια ποῦ πρὸ δύο μηνῶν θά σοῦ ἐδίδαν πυρετὸ . . . καὶ εἶσαι ψυχρὴ . . . Σοῦ λέγω : « Διὰ τὴν μου, γιὰ πάντα » κι' ἐσὺ μοῦ ἀπαντᾷς « Κάθηναι ! »

Μαρία. Περίμενε, Γεώργη . . . Καὶ μὴ φωνάζῃς. Ὁ ἱατρός εἶνε ἐκεῖ. Ἐως τώρα μοῦ εἶπες τὰ τελευταῖα λόγια μίαν μακρὰς ἐμιλίας.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

Ὡπέ μου τὰ πρῶτα. Ἐπειτα θὰ μιλήσω ἐγώ. Πῶς κατώρθωσες νὰ μ' εὕρῃς;

Γεώργ. Ἀναζητῶν σε. Ἀπὸ χώρας εἰς χώραν, ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι. Μπορεῖ κανεὶς νὰ κρυβῇ, ἀλλ' εἶνε δύσκολον νὰ ἐξαφανισθῇ. Καὶ τὸ γράμμα σου ἔλεγε «Πηγαίνω μακριὰ γιὰ νὰ σκοτωθῶ». Δὲν μποροῦσες νὰ ψευσθῇς, ἀφοῦ μοῦ τὸ ἔγραφες. Λοιπὸν ἐρευνοῦσα,

— «... Ἐφαξα ἀπὸ τόπο σὲ τόπο, ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι».

ἐζητοῦσα. Κάθε ἡμέρα ποὺ περνοῦσε, ἦτο πλέον ἀπίθανον πῶς θὰ κατώρθωνες ν' ἀποθάνῃς — πλέον δύσκολον νὰ σ' ἐπανεύρω. Ἐφαξα ἀπὸ τόπο σὲ τόπο, ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι. Γιὰ δύο μῆνας! Ἐννοεῖς τί βασανιστήριο! Ἐπὶ τέλους χθὲς ἀπὸ μερικοὺς χωριάτες ἔμαθα, παρέβαλα τὰς χρονολογίας, ὡμίλησα μὲ τὸν ἱατρὸν, γνωρίζω πῶς ἐθεραπεύθης. Ἰδοὺ λοιπὸν ὅλα.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Restrictions apply.

Μαρία. Κι' ἐκεῖνη ἡ ἄλλη;

Γεώργ. Σοῦ τό εἶπα. Τὴν ἐξεφορτώθηκα. Ἐπῆρα πίσω τό λόγο μου... κι' ἐκεῖνη τὸν ἰδικό της. Ἦτο πεπρωμένον, φαίνεται, οἱ δυό μας — ἐσὺ κι' ἐγὼ — νὰ περάσωμε ἀπὸ τὴν ἰδίαν τρομερὰν δοκιμασίαν, διὰ νὰ πιστεῦσωμεν ὃ ἕνας στὸν ἄλλον... Ἐγὼ, διότι σὺ δὲν μὲ ᾔθελες... (δεικνύων τὴν οὐλήν) ἰδοὺ τὸ σημάδι. Καὶ τότε ἐκάμφθης πρὸς ἐμέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐνόμισα ὅτι τὸ αἰσθημά σου αὐτό ἦτο οἶκτος καὶ ὄχι ἀγάπη. Καὶ σ' ἐμίσησα, σχεδόν, καὶ ἐστράφηκα σ' ἄλλην. Ἐσὺ ἐπανέλαβες τὴν τρομερὰν πράξιν μου ὅταν τὸ ἀντελήφθης αὐτό. Ὁ θάνατος δὲν ἠθέλησε κανένα ἀπὸ τοὺς δυό μας, γιὰ νὰ μᾶς φυλάξῃ γιὰ τὸν ἔρωτα. Θὰ φύγωμεν μαζὶ. Τώρα δὲ διὰ παντός. Εἴμεθα δεμένοι μετὰ τὴν αὐτὴν εἰμαρμένην. Ἐγὼ δὲν ἀλλοζῶ πλέον.

Μαρία. Ἀλλὰ δὲν ἐρωτᾷς μήπως ἀλλάξῃ ἐγὼ; Νὰ ζητήσῃ κανεὶς ν' ἀποθάνῃ καὶ ὁμῶς νὰ μὴ πεθάνῃ, σοῦ φαίνεται ἕνα πράγμα τόσον ἀπλοῦν; Καὶ ὁμῶς ἐπέρασες κι' ἐσὺ ἀπὸ τό δρόμο ἐκεῖνο! Ἄς ἀναπολήσωμεν, ὡς ἀνακεφαλαιώσωμεν! Δὲν εἴμεθα δυὸ ἄνθρωποι κανονικοί, φυσιολογικοί. Οἱ κανονικοί, ὅποιοι εἶνε συνήθως ἡ μετριότητες, ψεύδονται συχνὰ εἰς τὰ λόγια καὶ τὰ αἰσθητά λογῶν ὥφελαις ἢ ἀπὸ οἶκτον. Ἡμεῖς ὄχι· ἡμεῖς εὐρισκόμεθα πλέον μακριὰ καὶ πλέον ὑψηλὰ τοῦ κοινοῦ ἀνθρώπου. Μποροῦμε νὰ εἰποῦμε ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Μ' ἀγάπησες, ὅταν δὲν σ' ἀγαποῦσα· ἴσως διότι δὲν σ' ἀγαποῦσα. Εἶσαι ὑπερήφανος καὶ ἡ ἀδιαφορία μου σὲ προσέβαλλε. Σοῦ ὥπλιος τό χέρι ἕνα αἰσθημα πείσματος καὶ ἀλαζονείας. Ἀλλὰ τὸ ἐγγόνησα ἔπειτα. Τότε ἀπεναντίας ἐδοκίμασα τὴν ἀπόλυτον ὁρμήν νὰ ἔλθω σ' ἐσέ, νὰ γίνω δική σου ἂν ἐσώξῃς, ἂν σ' ἐσωξῇ. Καὶ ἔγινε δική σου ὅσο δὲν μπορεῖ κανεὶς περισσότερο. Δικὴ σου, σὰν κανεὶς ἄλλος νὰ μὴν ὑπῆρξε πρὶν ἀπὸ σέ, σὰν κανεὶς νὰ μὴ μποροῦσε νὰ ἔλθῃ κατόπιν. Σὲ σένα ἦλθεν ἡ κούρασις καὶ ἡ ἀπάτη. Ναι, σέ εἶχα σφιχτὴν ἀγκαλιά μου· ἀλλὰ δὲν ἦσαν ὃ πρῶτος ποῦ εἶχα φιλήσῃ. Λαίπὸν τί σοῦ ἐδίδα; Τί σοῦ ἐθυσίαζα; Ἡ ὑπερηφάνεια, πάντοτε ἡ ἀλαζονεία σου! Καὶ ἐστράφης πρὸς ἐκεῖνην τὴν ἄλλην. Καὶ τό ἔμαθα. Καὶ μοῦ ἐφάνηκε ὅτι δὲν μποροῦσα πλεῖα νὰ ζήσω. Ἐφυγα ἀπὸ τὴν Βιέννην καὶ ἦλθα νὰ πεθάνω στὴν Ἰταλίαν... εἰς μίαν γωνίαν τῆς Ἰταλίας σου... Εἰς τό κτηνώδες τοῦτο τέλος ἤθελα νὰ προσδώω κατὰ τι τὸ ρωμαντικόν. Ἀλλὰ δὲν ἀπέθανα. Μ' ἐμάζευσαν ἀπὸ μιὰ γωνιά τοῦ δρόμου, δυὸ βήματα ἀπ' ἐδῶ, μ' ὠδήγησαν ἐδῶ, στὸ πλησιέστερο σπῖτι· μοῦ ἔδωσαν κάθε ἱατρικὴν περιποίησιν καὶ ἐσώθηκα. (Ἀγνά.) Δὲν σ' ἀγαπῶ πλέον. Πῶς συνέβη αὐτό; Πῶς εἶνε δυνατόν; Δὲν ξέρω. Ἀλλὰ δὲν σ' ἀγαπῶ πλέον. Ἡ τελευταία ἀπόδειξις εἶνε αὕτη. Ἐμαθα πῶς εἶσαι ἐδῶ, χωρὶς νὰ αἰσθανθῶ οὔτε χαράν... οὔτε πόνον. Σὲ κυττάζω, σοῦ μιῶ χωρὶς νὰ αἰσθάνωμαι ἕνα παλμόν περισσότερον. Κατὰ τοὺς δυὸ μῆνας τῆς ἀσθενείας ἔζησα μιὰν ἄλλην ζωὴν. Δὲν εἶμαι πλέον ἐγὼ. Εἶμαι μιὰ ἄλλη.

Γεώργ. (βίαιος καὶ ἀσφυλῆς). Τεύδεσαι! Διότι δὲν πιστεύεις εἰς

τὴν εἰλικρίνειάν μου, λέγεις γιὰ τὸν ἑαυτὸν σου ἐκεῖνο ποῦ δὲν εἶνε πραγματικῶς.

Μαρία Καὶ πάλιν ἡ ἀγερωχία σου! "Οχι, σέ πιστεύω. Ἀλλὰ

— «... Μένει μίαν στιγμήν μὲ τὰ μάτια κλειστά ὡς ἐν ληθαργῳ».

σθε. Ἐτελείωσε. Γιατρέ, θέλετε νὰ μάθετε τὸ δράμα μου; Δὲν ὀνομάζομαι Μαρία. Ἐκεῖνος ὁ κύριος δὲν εἶνε ἀδελφός μου... εἶνε ὁ

δὲν μοῦ ἀρκεῖ. Σέ πιστεύω, ἀλλὰ δὲν σ' ἀγαπῶ. Ἐγὼ δὲν σέ ἀγαπῶ. Ἐσύ, ναί, διότι μὲ ἀνεξήτησες, διότι καὶ μὲ τὰ μάτια σου μὲ παρακαλεῖς. Ἐσύ ἀρχίζεις πάλι ν' ἀνάβῃς, ἀλλὰ ἡ ἰδική μου φλόγα ἔσθυσε. Δὲν μᾶς μένει παρὰ ἓνα μόνο πρᾶγμα: νὰ χωρισθοῦμε! Καὶ σὺ θὰ θεραπευθῇς. Ἡ ἀνάμνησίς μου δὲν ἔχει χαραχθῇ μέσα σου μαζὶ μὲ κάποιαν τύφιν. Θὰ λησμονήσῃς. Θὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ζωὴν, ὁ καθένας ἀπὸ τὸ δρόμο του. Ἐσύ θὰ γυρίσῃς στὴν τέχνην σου, ἐγὼ στὴν ἰδικήν μου. Ἡ μικρὰ χορεύτρια, ποῦ ἤμουν, θὰ ἀρχίσῃ νὰ χορεύῃ πάλι. Ὁ ζωγράφος, ποῦ ἦσο, θ' ἀρχίσῃ νὰ ζωγραφίζῃ ἐκ νέου. Ἄς μὴν εἰποῦμε τίποτε ἄλλο. Θὰ μᾶς ἐξέφευγαν πικρὰ λόγια. Δόσε μου ἓνα φιλ! στὸ μάγουλο σὰν φίλος... Καὶ χαῖρε!

Γεώργ. "Οχι, φιλιὰ ὄχι! (ἀναχωρεῖ).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Μαρία (μένει μίαν στιγμήν μὲ μάτια κλειστά, σὰν ἐν ληθαργῳ. Ἀκούει κλειομένην τὴν θύραν. Ξανανοίγει τὰ μάτια της, πηγαίνει εἰς τὴν θύραν καὶ φωνάζει:) Γιατρέ! Γιατρέ!

Ἰατρός. Ἐδῶ εἰμαι! (Εἰσέρχεται ὁ ἱατρός). Πόσον εἰσθε ὠχρὰ! Τὸ ἐγνώριζα... Δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπιτρέψω...

Μαρία. Τίποτε. Μὴ φοβή-

ἐραστής μου... ἦτο ὁ ἐρωμένος μου. Γι' αὐτόν ἐζήτησα νά σκοτωθῶ, διότι ἐνυμφεύετο. Τώρα εἶπαμε τὰ τελευταῖα λόγια. Τώρα ἐκεῖνος μέ ἀγαπᾷ, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν τὸν ἀγαπῶ πλέον. (Μικρὰ σιωπή). Αὐτὰ εἶνε ὅλα. Τί λέτε γι' αὐτά, γιατρέ;

Γιατρός. Τίποτε.

Μαρία. Δὲν παραξενεύεσθε;

Γιατρός. Εἶμαι ἰατρός, ἓνας λαϊκὸς πνευματικὸς δηλαδή. Τίποτε δὲν μοῦ προξενεῖ ἐκπληξιν.

Μαρία. Μὰ καταλαβαίνετε τί συνέβη μέσα στὴ δική μου καρδιά καὶ στὴ δική του; Ἐγὼ τοῦ ἔδωσα τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν τελευταίαν ἀπόδειξιν τοῦ ἔρωτός μου. Ἐδῶσα φωτιά στοῦ περιστροφῶ. Παραπέρα δὲν μπορούσα νά φθάσω. Ἐναγυρίζω τώρα ἀπ' τὸν δρόμον. Γιὰ κείνον ἀπεναντίας, τὸ ὅτι ἐζήτησα τὸν θάνατον πρὸς χάριν του, εἶνε ἡ πρώτη τραγὴ ἀπόδειξις ποῦ τοῦ δίδω. Ἐκεῖνος τώρα διατρέχει τὸν δρόμον ποῦ ἐγὼ ἤδη ἐπέερασα. Δὲν μπορούμε λοιπὸν νά συναντηθῶμεν πλέον. Ἐκεῖνος ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος... ἐγὼ ἀπὸ τὸ ἄλλο...

Γιατρός (μετὰ μακράν σιγήν). Θὰ ὑποφέρῃ πολὺ;

Μαρία. Ποῖος; Ἐκεῖνος; Ἐγὼ ὑπέφερα ἤδη. Γιατρέ, γνωρίζετε περιστατικὸν θλιβερώτερον ἀπὸ τὸ δικό μας;

Γιατρός. Περισσότερον ἀπὸ ἓν. Ἐνας συμφορητὴς μου, ὀλίγας ἡμέρας προτοῦ πάρῃ τὸ δίπλωμά του, ἀπεπειράθη ν' αὐτοκτονήσῃ διὰ μίαν γυναῖκα, τὴν ὁποίαν δὲν ἐξετίμα, ἀλλὰ τὴν ἐπεθύμει ὅμως ἑμμανῶς... Μ' ἓνα περιστροφῶ, σὰν κι' ἐσὺ. Ἀλλὰ ἡ σφαῖρα ἐστάθη ὀλιγώτερον εὐγενὴς πρὸς ἐκεῖνον. Σὲ σὰς ἔκαμε μίαν ἐπίσκεψιν καὶ ἔπειτα... τῶκοψε λάσπη. Ἐκεῖνος ὅμως ἔχασε τὰ πόδια του. Ἐπὶ δέκα χρόνια εἶνε παράλυτος, καὶ μόλις εἶνε τριάντα ἐπτά ἐτῶν τώρα... Παράλυτος γιὰ μίαν γυναῖκα, τὴν ὁποίαν οὐδέποτε ἐξετίμησε, τὴν ὁποίαν οὐδὲ κἂν ἀγάπησε ἴσως, τὴν ὁποίαν τώρα περιφρονεῖ. Ὁ φίλος μου δὲν ἐπιζῇ μόνον εἰς τὸν ἔρωτά του, ἀλλὰ ἐπιζῇ καὶ τοῦ ἑαυτοῦ του ἀκόμῃ — διότι δὲν ζῇ πλέον. Εἶνε ἓνας κορμὸς ποῦ φυτοζωεῖ καὶ ἀγωνιᾷ. Τὰ βάσανά σας, τὰ δικά σας καὶ τοῦ φίλου σας... εἶνε ἓνα παιγνιδάκι ἐν συγκρίσει. Σὰς ὑπεσχέθη ὅτι θ' ἀναχωρήσῃ;

Μαρία. Θ' ἀναχωρήσῃ. Τὸν γνωρίζω. Καὶ με γνωρίζει.

Γιατρός. Δὲν φοβεῖσθε μήπως περάσῃ ἀπὸ τὴν ἰδίαν μ' ἐσὺς δοκιμασίαν;

Μαρία. Ὁχι, διότι ἤδη ἀπεπειράθη μίαν ἄλλην φορὰν. Δὲν παρητήρησατε τὴν οὐλήν; Ὅποιος ἐπέερασε σιμὰ ἀπὸ τὸν θάνατον, ἀποφεύγει μίαν δευτέραν συνάντησίν του. Καθένας με τὴ σειρά του. Μ' ἐνίκησε τότε με τὴν ἀπόπειρα τῆς αὐτοκτονίας του. Τώρα τὸν ἐνίκησα ἐγὼ με τὴν ἰδικήν μου. Ἀλλὰ σ' ἐμένα ἡ ἀγάπη ἐχάθη, ὅπως ἴσως ἐχάθη καὶ αὐτοῦ καὶ με τὴν ἰδικήν του ἀπόπειραν. Τί σημαίνει αὐτό, γιατρέ;

Γιατρός. Σημαίνει ὅτι ἐδώσατε εἰς μίαν φορὰν, εἰς μίαν προσπάθειαν βιαίαν, ἐκεῖνο ποῦ ἔπρεπε νά δώσετε ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν σας σιγὰ σιγὰ. Ἀλλὰ φθάνει τώρα. Ἄς μὴ μιλήσωμεν πλέον ἐπ' αὐτοῦ.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

Μαρία. "Εχετε δίκχο. "Εχετε δίκχο, γιατρέ. "Αλλ' εἰπέτε μου αὐτό" ἂν ὁ ἔρωσ...

Ἰατρός. Μίαν ἄλλην ἡμέραν... μίαν ἄλλην ἡμέραν. Τώρα πρέπει ν' ἀναπαυθῆτε. Καί ἔπειτα τί ἡμπορῶ νὰ σᾶς ἀπαντήσω ἐγώ, ἕνας πτωχὸς ἱατρός ἐπαρχίας;

Μαρία. Σεῖς εἰσθε ἡ ὀρθοφροσύνη.

Ἰατρός. Μὰ τότε ἀφοῦ με νομίζετε ὡς τὴν «ὀρθοφροσύνην» πρέπει νὰ με ἀκοῦτε. Σᾶς συνιστῶ νὰ καθήσετε ἡσυχὴ καὶ νὰ σκέπτεσθε ἄλλα πράγματα...

Μαρία. Ὑπακούω. "Αλλ' ὅμως...

Ἰατρός. Λέτε «ὕπακούω» καὶ ὅμως δὲν ὑπακούετε... "Αναπαυθῆτε λοιπόν καὶ μὴ διαβάσετε πλειά...

Μαρία. Δὲν θὰ διαβάσω.

Ἰατρός. Διότι εἰς τὰ βιβλία θὰ συναντήσετε ἀνθρώπους ποὺ ἔκαμαν μεγάλες ἀνοησίες, μεγάλες τρέλες καὶ ἡ ἰδική σας θὰ σᾶς φανῇ μικρά ἐν συγκρίσει. Καὶ δὲν πρέπει νὰ ἦνε. Πρέπει νὰ σᾶς φαίνεται ἕνα πρᾶγμα... τερατῶδες. Νά! (μειδῶν) μιὰ παρτίδα χαρτιά, ναι, σᾶς τὴν ἐπιτρέπω!

Μαρία (μειδῶσα καὶ ἐκείνη). Μὲ ποῖον;

Ἰατρός. "Α! ναι! Μὲ τὴν "Ασούνταν δὲν εἶνε σωστό, λόγφ ἀξιοπρεπείας. Μὲ τὸν ἐφημέριον δὲν συμφέρει, διότι κλέπτει στὸ παιγνίδι. Ναι. Κλέπτει γιὰ νὰ αἰσθανθῇ τὴν εὐχαρίστησιν τῆς κλοπῆς, διότι δὲν παίζει ποτὲ μὲ χρήματα. "Αλλὰ φορεῖ βλέπετε κι' αὐτὸς φουστάνι. Φαίνεται κι' αὐτὸς λιγάνι γυναῖκα... Τοῦ ἀρέσει ἡ ἀπάτη.

Μαρία. "Α! γιατρέ! γιατρέ!

Ἰατρός. Ὁρισμένως: ἡ ἐξαπάτησις τῶν τελωνειακῶν ἀρχῶν, ἡ κλοπὴ στὸ παιγνίδι καὶ τὸ φιλὶ στὸ σκοτάδι πρέπει νὰ ἦνε τὰ τρία νοστιμώτερα πράγματα τοῦ κόσμου... διότι αἱ γυναῖκες τρελαίνονται καὶ γιὰ τὰ τρία αὐτά.

Μαρία (μειδῶσα μὲ πονηρίαν). Σεῖς δὲν τὸ γνωρίζετε, ἀλήθεια; Οὔτε τὸ φίλημα στὸ σκοτάδι...

Ἰατρός. "Εγὼ; Παναγία μου! Πῶς θέλετε; "Ενας πτωχὸς ἐπαρχιώτης ἱατρός;.. Τί ἔλεγα;.. "Α! ναι! καμμιά παρτίδα μπεζίκι... Δὲν παίζω θὰ καὶ ἄσχημα τὸ μπεζίκι. Καὶ σεῖς;

Μαρία. Εἶνε τόσα χρόνια ποὺ δὲν παίζω!

Ἰατρός. Τόσα χρόνια... Σὺν νὰ μιλοῦσε μιὰ γραῖα!

Μαρία. Μὰ ἤμουν παιδί ἀκόμη.

Ἰατρός. Θέλετε νὰ παίξωμε;

Μαρία. Καὶ τί νὰ παίξωμε;

Ἰατρός. "Α! Τίποτε... ἔτσι... per l'onore...

Μαρία (ἀστεϊζομένη). Γιὰ τὴν τιμὴν;... Εἶνε πάρα πολὺ... καὶ πολὺ ὀλίγο! Εἶνε ἀλήθεια πῶς ἐγὼ τὴν ἐπαιξα γιὰ πολὺ ὀλιγώτερο.

Ἰατρός. Νά, ποὺ ἀρχίζετε πάλι νὰ σκέπτεσθε σοδὰρὰ πράγματα. Δὲν πρέπει (μειδῶν) δὲν πρέπει νὰ σκέπτεσθε δὲν πρέπει νὰ διαβάσετε δὲν πρέπει νὰ μιλήτε. Νὰ παίζετε καὶ νὰ κοιμάσθε. Θέλετε νὰ εἶω τὰ χαρτιά; "Εγὼ εἶλω ποὺ εἶνε, τὰ βρίσκω. Εἶνε ἐδῶ μέσα.

Ἐεύρω ἐγὼ ποῦ. Ἐγὼ τὰ ἔφερα, ἐγὼ τὰ ἔβαλα ἐκεῖ... ἔτσι... μέ
τὴν ἐλπίδα πῶς καμμιά μέρα θὰ σὰς ἤρχετο ἡ ἐπιθυμία νὰ περά-
σετε λίγο τὴν ὥραν σας...

Μαρία. Εἰσθε λαμπρὸς ἄνθρωπος. Μοῦ εἰσθε ἀγαπητός.

Ἰατρός (συγκεκνημένος). Παρακαλῶ!

Μαρία. Ἐχω μεγάλην ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην γιὰ σὰς!

Ἰατρός. Παρακαλῶ, κυρία. Παρακαλῶ! Νὰ μοιράσω ἐγὼ χαρ-
τιά; Ἐτσι κουράζεσθε ὀλιγώτερον. (Ἀνακατεύει τὰ χαρτιά). Θέλετε

— «... Καὶ σεῖς πρέπει νὰ ἐξκολουθῇτε νὰ ἐρχεσθε σὲ μένα...
ὄχι σὰν γιατρός... σὰν φίλος...»

νὰ κόψετε; (Ἡ Μαρία εἶνε βυθισμένη εἰς ἄλλας σκέψεις). Κόβω ἐγὼ
τότε. Πάρτε τὰ χαρτιά σας. Τὸ κόψι εἶνε σπαθί... Σεῖς θὰ κερδί-
σετε. Τὰ σπαθιά εἶνε γιὰ σὰς... κόβετε καρδιές. Ἄν ἦσαν καρρά...
τότε θὰ κέρδιζα ἐγὼ.

Μαρία. Τί σιωπὴ ἐδῶ γύρω! (Δὲν μαζεύνει οὔτε βλέπει πᾶν τὰ
χαρτιά της). Τί γαλήνη! Ἐεύρετε, γιατρέ; Τὸ ἀπεφάσισα... Θὰ
μείνω ἐδῶ. Γιὰ κάμποσο καιρὸ τοῦλάχιστον θὰ μείνω ἐδῶ.

Ἰατρός. Μπράβο!

Μαρία. Ἐχω μεγάλην ἐπιθυμίαν, μεγάλην ἀνάγκην γαλήνης.
Ποῖός, ἐσέοι; Ἰσως ᾗτιν γεννημένη νὰ γῶ εἰς τὴν ἔσχατὴν! Στό

σπίτι μου, μέσα σέ τόσας ἀδελφάς, καί ὅταν ἀκόμη ἦρχετο κόσμος, ἐγὼ ἐμαξευόμην σέ μιὰ γωνιά γιὰ νὰ τοὺς ἀκούω ποὺ μιλοῦσαν. Τὸ μέρος αὐτὸ ἐδῶ, ποὺ τώρα βρίσκομαι, εἶνε ἡ γωνία τοῦ σπιτιοῦ μου. Ἀκούω ἀπ' ἐδῶ τὰς φωνὰς τοῦ κόσμου μακριὰ, μακρινὰς. Ἀναπαύομαι.

Ἰατρός. Ἀκριβῶς. Αὐτὸ πρέπει νὰ κάμετε. Νὰ ἀναπαυθῆτε σὰν ἔπειτα ἀπὸ μίαν κοπιαστικὴν προσπάθειαν. Ἐνίστε νομιζόμεν ὅτι ἐγεννήθημεν γιὰ νὰ παίζωμεν δρᾶμα, γιὰ νὰ εἴμεθα σηθηρόφρακτοι καὶ ἄρματαωμένοι — ἀπεναντίας εἰχομεν γεννηθῆ διὰ κωμωδίαν. Τὸ δρᾶμα δὲν ὑπῆρξε παρὰ ἓνα διαδακτικὸν ἐπείσοδον. Τὸ δρᾶμα μοιάζει μὲ τὸν πόλεμον. Ἀγριος, θηριώδης, τρομακτικὸς, ἀλλ' εὐτυχῶς βραχύς, σύντομος. Ἐπειτα ἀκολουθοῦν μακριὰ χρόνια εὐδαιμονίας ποὺ σδύνουν τὰ ἴχνη τῶν καταστροφῶν. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ μ' ἐσάς. Ἡ εἰρήνη ἔρχεται, ἡ εἰρήνη ἔλθε.

Μαρία. Δὲν εἰν' ἀκόμη ἔτσι... Ἀλλὰ θὰ γίνῃ αὐτό... Ἐσὺ ῥηκα μέσα σέ ἀνεμοστρόβιλο. Τώρα μοῦ φαίνεται πῶς ὅλα γύρω γαληνεοῦν, ἀπλώνονται. Θέλω νὰ ξαπλωθῶ κι' ἐγὼ...

Ἰατρός. Μπράβο! Μπράβο!

Μαρία. Καὶ σεῖς πρέπει νὰ ἐξακολουθήσετε νὰ ἔρχεσθε σ' ἐμένα... Ὅχι σὰν γιατρός... σὰν φίλος. Μὴ μ' ἀφήσετε μόνην. Ἀλλέως (χαμογελᾷ) θὰ μὲ ἀναγκάσετε ν' ἀρρωστήσω πάλι γιὰ νὰ μπορῶ νὰ σὰς βλέπω. Καὶ ὅταν δὲν θὰ σὰς χρειάζομαι πλέον, θὰ ἔχω ἀκόμη τὴν ἀνάγκην σας... Μ' ἐννοεῖτε;

Ἰατρός. Σὰς ἐννοῶ. Σὰς ἐννοῶ. Θὰ εἶμαι λιγάκι σύντομος... Ἀλλ' ἔπειτα...

Μαρία. Ὅχι, γιατρέ... ὅχι. Τὸ ξέρω ὅτι σεῖς ἐννοεῖτε ὅλα... (βοαγεῖα σιγῇ).

Ἰατρός. Λοιπὸν τὸ κόζι μας εἶνε σπαθί!

Μαρία (μὲ γλυκύτητα, κουρασμένη). Μὰ εἶνε ἀνάγκη ἀλγήθεια νὰ παίζωμεν;

Ἰατρός. Ἀνάγκη; Καθόλου. Θέλετε νὰ μιλήσωμεν ἀκόμη; Ἡ μήπως θέλετε νὰ κοιμηθῆτε;

Μαρία. Νά!... Θὰ μοῦ ἤρρεσεν — ἂν δὲν σὰς πειράζῃ — θὰ μοῦ ἤρρεσεν νὰ σὰς ἀκούω νὰ 'μιλάτε καὶ ν' ἀποκοιμηθῶ, ἔτσι, ἐνῶ σεῖς ὁμιλεῖτε.

Ἰατρός. Δὲν εἶνε καθόλου δύσκολον αὐτό. Πρέπει νὰ κάμωμεν ὅ,τι κάνει μιὰ γιαγιά γιὰ ἓνα μπεμπέ. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι σεῖς εἰσθε ἓνα μπεμπέ μεγάλο. Ἀλλὰ ὅποιος βρίσκεται εἰς ἀνάρρωσιν, εἶνε πάντοτε ἓνα μεγάλο μπεμπέ. Γιὰ σὰς δὲν χρειάζονται παραμύθια — δὲν σὰς πηγαίνει τὸ παραμῦθι τῆς βασιλοπούλας μὲ τὸ βοσκό. Χρειάζεται ἄλλο ὕλικόν. (Σηκώνει ἀπὸ τὴ μέση τὰ παιγνιόχατα). Ἀλλὰ θὰ βροῦμε.

Μαρία (μὲ χάριν). Δὲν σὰς πειράζει, γιατρέ, ἂν κοιμηθῶ;

Ἰατρός. Σὰς εἶπα ὅχι. Ἰδοὺ (τὴν τακτοποιεῖ ἀναπαυτικῶς εἰς τὴν πολυθρόνα) ἔτσι καθῆστε. Λιγάκι ὀπίσω τὸ κεφάλι. Ἔτσι.

Μαρία. Διγυγνῶτε μου

Ἰατρός. Γιὰ τί πράγμα νὰ σᾶς πῶ ;

Μαρία. "Ὅ,τι θέλετε.

Ἰατρός. Θὰ σᾶς διηγηθῶ γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου . . . "Ἐτσι θ' ἀποκοι-
μηθῆτε γρηγορώτερα !

Μαρία. Καλέ !

Ἰατρός. Θὰ σᾶς διηγηθῶ ὅταν ἦμουν στὸ Πανεπιστήμιο, εἰς τὴν
Πάδοβαν. Παλὴ ἱστορία, σχεδὸν ὅσον καὶ τὸ παραμῦθι τῆς βασιλο-
πούλας. Ὑπνωτικὸν ἀκίνδυνον, χωρὶς ὀπιον καὶ χωρὶς μορφίνην.
Λοιπὸν πρέπει νὰ ξεύρετε ὅτι τότε ἦμουν πτωχός. Πειὸ πτωχός
ἀκόμη ἀπὸ σήμερα. Ἡ μητέρα μου εἶχε μείνῃ χήρα μὲ μίαν μικρὰν
σύνταξιν. Μὲ ἑκατὸν εἴκοσι φράγκα τὸν μῆνα. Καὶ ὅμως μὲ ἓνα

* Ἡ Μαρία ἐν τῷ μεταξὺ ἀνοίγει τὰ μάτια της καὶ μειδιᾷ γλυκά*.

υἷόν . . . ποῦ δὲν τοῦ ἔλειπεν ἡ ὄρεξις . . . ἔχω πάντοτε καλὴν ὄρεξιν
αὐτὸ τὸ ὑπερφηφανεύομαι ! . . . Ἐνῶ ἐσπούδαζα εἰς τὸ Γυμνάσιον κα-
τῶρθωσε νὰ βάλῃ κατὰ μέρος τριακόσια πενήντα φράγκα . . . Μίαν
ἡμέραν . . . Κοιμᾶσθε ;

Μαρία (σιγά, μισοκοιμισμένη). "Ὅχι, δὲν κοιμᾶμαι.

Ἰατρός. Μίαν ἡμέραν . . . ἡ μητέρα μου ἐμάζευσε τὰς οἰκονομίας
της αὐτὰς γιὰ νὰ πληρώσῃ τὰ πρῶτα δικαιώματα ἐγγρα-
φῆς μου εἰς τὸ Πανεπιστήμιον . . . Αἶ, ἤθελε ὁ υἱὸς της νὰ γίνῃ
Δόκτωρ ! . . . Καὶ ἔπειτα ἐσκέπτετο πῶς θὰ ἐγενόμην Καθηγητὴς Πα-
νεπιστημίου, διευθυντὴς Κλινικῆς, ὅτι θὰ ἐθεράπευα πᾶσαν νόσον
καὶ πᾶσαν μαλακίαν . . . Μὲ ἐνόμιζε σωστὴν μεγαλοφυΐαν, ἡ γρηᾷ
μητέρα

Ἐννοεῖτε ἡ γρηᾷ μητέρα . . .

(Χαμηλώνει τὴν φωνήν). Κοιμήσθε; (Ἡ Μαρία δὲν ἀπαντᾷ. Ἔχει τὰ μάτια κλειστά. Ὁ ἱατρός σηκώνεται ὀρθίος, τὴν κοιτάζει, τὴν κοιτάζει μὲ γλυκύτητα). Κυρία Μαρία... Μαρία... Κοιμάται... (Γέρνει καὶ τῆς φιλεῖ ἀπαλὰ τὴν κόμην. Ἐπειτα κατελαμβάνεται σὰν ἀπὸ ἀνατριχίαν φόβου διὰ τὴν τόλμην του. Ὁχι, ἡ κυρία κοιμᾶται ἀκόμη). Ἀγάπη μου... Ἀγάπη μου... (Καὶ ἀπομακρύνεται εἰς τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν του κρατῶν τὴν ἀναπνοήν. Ἡ Μαρία ἐν τῷ μεταξὺ ἀνοίγει τὰ μάτια της καὶ μειδιᾷ γλυκῶς).

[Ἑρώμη, Μάρτιος τοῦ 1911.]

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΑἶΝΕ

ΣΤΗ ΜΑΝΝΟΥΛΑ ΜΟΥ

Σ' ἄφησα, μέσ' στὴ τρέλα μου, μὴ μέγα μανθῶν
καὶ σὰν τρελὸς γυροῦσα μέσ' στὰ μαῦρα ξένα,
ζητοῦσε ἡ καρδοῦλα μου ἀγάπην ναῦτον...
μὴ καρδιά ποῦ νὰ ποῖν λίγο γιὰ μένα.

Ἀχ! τί καῦμός γιὰ τῆς Ἀγάπης τὸ βοτάνι!
ποῦ τὸ ζητιάνευα παντοῦ σὲ κάθε θύρα,
μὴπως κανένας μοῦ τὸ δώσῃ καὶ μὲ γιάννη...
μὰ καταφρόνια ἀπὸ παντοῦ καὶ μῖσος πῆρα.

Κι' ὁλοῦθε ἄπλωνα τῆς ζητιανιάς τὸ δίσκο,
μὰ ἀλλοί μου! Ἀγάπη πονθενὰ σταλιὰ δὲ βροῖσκω...
Καὶ σπῖνι μας ἐγύρισα. Ἀχ! πῶς πονοῦσα!

Μ' ἀνοιξεσ σὸ γλυκειὰ ἀγκαλιὰ χαρὰ γεμάτη,
κ' εἶδα στὰ ὕγρα ματάκια σου ποῦλαμπε καί...
Ἀχ, ἦταν ἡ Ἀγάπη αὐτὴ ποῦ λαχταροῦσα.

[1911]

ΧΛΟΗ ΜΥΡΩΝΟΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΣΕΧΩΦ

Η ΤΟΝ ΕΚΕΙΝΗ!

[ΔΙΗΓΗΜΑ]

ΔΙΗΓΗΘΗΤΕ μας κάτι τί. Πιότρο 'Ιβάνοβιτς! — είπαν
τά χορίτσια.

Ὁ συνταγματάρχης ἔστριψε τὸ ἄσπρο του μου-
στάκι, ἔξερόβηξε καὶ ἄρχισε :

— Αὐτὸ ποῦ θὰ σᾶς πῶ συνέβη στὰ 1843, ὅταν τὸ
συνταγματάρχης εὐρίσκετο στὸ Τσένστοχοφ. Πρέπει ὅμως νὰ ξεύ-
ρετε, δεσποινίδες, πῶς τὴ χρονιά ἐκεῖνη ἦταν τόσο ἀγριὸς χει-
μῶνας, ὥστε δὲν περνοῦσε ἡμέρα χωρὶς νὰ ξεπαγιάσουν ἢ μύτες
τῶν σκοπῶν ἢ ὁ χιονοστρόβιλος νὰ κατακλύσῃ τοὺς δρόμους
ἀπὸ τὸ χιόνι. Ἡ παγωνιά, ὅπως ἄρχισε ἀπὸ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου,
ἔτσι καὶ ἔξακολούθησε μέχρις Ἀπριλίου. Ἐκεῖνα τὰ χρόνια, πρέπει
νὰ σᾶς παρατηρήσω, δὲν ἤμουνά τέτοιοις γέρος, τοιμποῦκι παρα-
κατινισμένο, ὅπως εἶμαι τώρα ἡμουνά, μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε,
νέο παληκάρι, ῥοδοζόκκινος, μ' ἓνα λόγο : ὠραῖος ἄνδρας. Ἐκομ-
ψεύομουνά σάν παγωνί, ἐπετοῦσα τὰ χρήματα δεξιά καὶ ἀριστερά
καὶ ἔστριβα τὰ μουστάκια μου, ὅπως κανένας ἀνθυπολοχαγὸς
στὸν κόσμον. Ἐφθανε μονάχα νὰ κάμω τὸ μάτι, νὰ βροντήξω τὰ
σπιρούνια μου, νὰ στρίψω τὸ μουστάκι, καὶ ἡ πιὸ περηφανὴ καλ-
λονὴ μετεβάλλετο εἰς πειθήνιον ἀρνάκι. Ἦμουνά ἀπλήστος εἰς
τὰς γυναῖκας, σάν ἀράχνη στὴς μύγες, καὶ ἂν, κυρίαις μου, ἄρχιζα
νὰ σᾶς ἀπαριθμῶ τῆς πολωνίδες καὶ τῆς ἑβραιοπούδες ποῦ
ἐκείνον τὸν καιρὸ ἔχουν κρεμασθῇ στὸ λαιμὸ μου, τολμῶ νὰ σᾶς
βεβαιώσω, ἡ ἀριθμητικὴ δὲν θὰ εἶχεν ἀριθμοὺς νὰ τῆς μετρήσῃ...
Προσθέσατε εἰς ὅλα αὐτά, ὅτι ἤμουν ὑπασιπστής τοῦ συντάγμα-
τος, ὅτι ἐχόρευα ἔξωχα μαζούρκαν καὶ ἤμουνά παντρεμένος με-
τὴν ὠραιότεραν γυναῖκα, ὁ Θεὸς ν' ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν τῆς. Τί
τρελόπαιδο δὲ καὶ τί ζωνρὸ κεφάλι ἤμουνά δὲν μπορεῖτε νὰ τὸ
φантаσθῆτε!

περιπέτεια, ἂν ἐξεργίζωνε κανείς τὰ ζουλούφια κανενὸς ἐβραίου ἢ ἔδινε σφαλιάρες σὲ κανένα πολωνὸν εὐπατριδίην, ὅλοι τὰ ἤξευραν πῶς ὁ δράστης δὲν ἦτον ἄλλος παρὰ ὁ ὑπολοχαγὸς Βύβεργοφ.

Σὰν ὑπασπιστὴς ποῦ ἦμουνα, συνέβαινε πολλές φορές νὰ περὶτρέχω τὴν ἐπαρχίαν. Πότε γιὰ ν' ἀγοράσω βρώμην, πότε σανόν, πότε γιὰ νὰ πουλήσω εἰς τοὺς ἐβραίους καὶ τοὺς πολωνοὺς ἀφεντάδες ἄχρηστα τοῦ στρατοῦ ἄλογα, συχνότερα ὅμως, κυρίαι μου, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τάχα ὑπηρεσίας, ἔτρεχα εἰς τὰ ῥαντεβού τῶν πολωνίδων, ἢ εἰς τοὺς πλουσίους γαιοκτήμονας γιὰ νὰ παίξω χαρτάκια... Μία παραμονὴ Χριστουγέννων, τὸ ἐνθυμοῦμαι σὰν τώρα, ἔταξείδευα ἀπὸ τὸ Τσένστοχοφ στὸ χωριὸ Σεβελκή, ποῦ μὲ ἔστειλναν δι' ὑπηρεσίαν. Ἦτον ἓνας καιρὸς, νὰ σὰς ὀρίσω, ἀνυπόφορος... Ἡ παγωνιά ἔτριξε καὶ ἐλύσσα τόσον ποῦ καὶ τ' ἄλογα αὐτὰ ἐπάγωσαν, ἐγὼ δὲ καὶ ὁ ἀμαξᾶς μου, σὲ μισὴ ὥρα μέσα μετεβλήθημεν εἰς δύο κρυσταλλίνους σταλακτίτας... Τὴν παγωνιά, ὅσο δυνατὴ καὶ νὰ ἦνε, τὴν ὑποφέρει κανεὶς φαντασθῆτε ὅμως, ὅτι εἰς τὰ μισὰ τοῦ δρόμου ἐσηκώθη ἑξαφνα χιονοστρόβιλος. Ἐνα ἄσπρο σάβανο ἄρχισε νὰ περιστρέφεται, νὰ περιτυλίσσεται, σὰν τὸ διάβολο κατὰ τὸν ὄρθρο· ὁ ἄνεμος ἐστέναζε, σὰν νὰ τοῦ εἶχαν κλέψει τὴ γυναῖκα· ὁ δρόμος ἐξηφανίσθη... Δὲν ἐπέρασαν οὔτε δέκα λεπτά, ποῦ κ' ἐγὼ καὶ ὁ ἀμαξᾶς καὶ τὰ ἄλογα εἴμεθα περιτυλιγμένοι μέσα στὸ χιόνι.

— Εὐγενέστατε, ἐχάσαμε τὸ δρόμο! μοῦ λέγει ὁ ἀμαξᾶς.

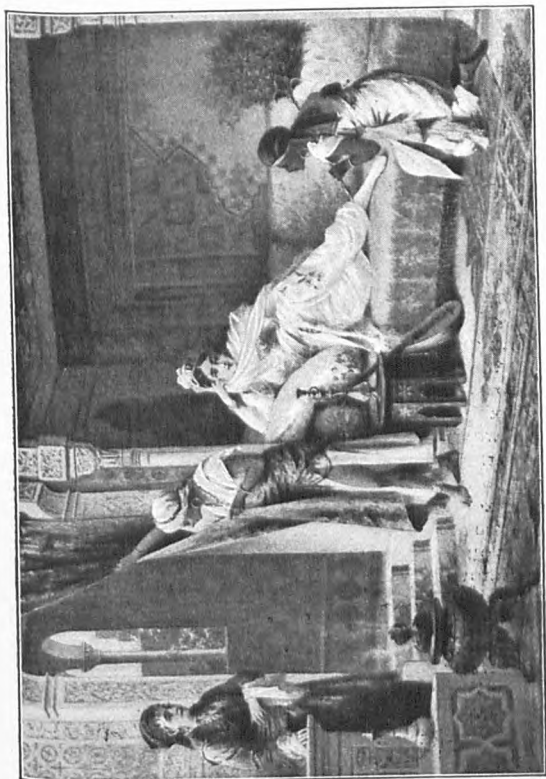
— ὦ, διάβολε! Καὶ σὺ ποῦ ἔχεις τὰ μάτια σου, ζῶν; Τράβα λοιπὸν ἴσια, ἴσως πέσωμε ἐπάνω σὲ καμμιὰ κατοικίαν!

Τὸ λοιπόν, ἐπηγαίναμε, ἐπηγαίναμε, ἐστριφογυρίζαμε, ἐστριφογυρίζαμε κ' ἐκεῖ κατὰ τὰ μεσάνυχτα τ' ἄλογά μας ἐκτύπησαν ἀπάνω εἰς τὴν αὐλαίαν θύραν ἐνὸς κτήματος, θυμοῦμαι σὰν καὶ τώρα, τοῦ κόμητος Μπογιαδλόφσκη, ἐνὸς πλουσίου πολωνοῦ. Γιὰ μένα, εἴτε πολωνὸς εἴτε ἐβραῖος, εἶνε τὸ ἴδιο σὰν τὰ ῥαπάνια μετὰ τὸ γεῦμα· ἀλλὰ πρέπει νὰ πῶ τὴν ἀλήθειαν, οἱ πολωνοὶ εἶνε φιλόξενος λαὸς, καὶ γυναῖκες ἄλλες ἀπὸ τῆς πολωνίδες θερμότερες δὲν ὑπάρχουν...

Μὰς ἐδέχθησαν... Ὁ ἴδιος ὁ κόμης Μπογιαδλόφσκης ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ ἔμενε στὸ Παρίσι, μὰς ἐδέχθη δὲ ὁ ἐπιστάτης του, ὁ πολωνὸς Καζίμερος Χαπτσίνσκη· θυμοῦμαι, δὲν εἶχε περᾶσει μιὰ ὥρα, κ' ἐκαθόμουνα πιά στὸ σπίτι τοῦ ἐπιστάτου, αἰσθηματολογοῦσα μὲ τὴν γυναῖκα του, ἔπινα, κ' ἔπαιζα χαρτιά. Ἀφού ἐκέρδησα πέντε φλωριά καὶ ἄρχισε νὰ μὲ ζαλίζει τὸ κρασί, ἐζήτησα νὰ κοιμηθῶ. Ἐπειδὴ εἰς τὸ διαμέρισμά τοῦ ἐπιστάτου δὲν ὑπῆρχε χῶρος, μοῦ παρεχώρησαν ἓνα δωμάτιον εἰς τὸ ἐνδιαίτημα τοῦ κόμητος.

— Δὲν φοβεῖσθε τὰ φαντάσματα; μ' ἐρώτησε ὁ ἐπιστάτης· ἀφού μ' ὠδήγησε εἰς ἓνα μικρὸν δωμάτιον, ποῦ ἐγειτόνευε μὲ μιὰν πελωρίαν ἀδειαν σάλαν, γεμάτην ἀπὸ κρύου καὶ σκοτάδι.

Τὴν αὐτὴν νύκτα, ἐπὶ τῶν φαντασμάτων, Ἐρώτησα προσέ-

ΑΠΟ ΤΗΝ ΞΕΝΗ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΑ. — ΣΚΗΝΗ ΜΑΥΡΙΤΑΝΙΚΗ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/09/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
 Restrictions apply.

χων εἰς τὴν ἡχώ, ἡ ὁποία ἐπανελάμβανε τοὺς λόγους καὶ τὰ βήματά μου.

— Δὲ ξεύρω, εἶπε χαμογελῶν ὁ πολωνός, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται πῶς τὸ μέρος αὐτὸ εἶνε τὸ μόνον κατάλληλον διὰ φαντάσματα καὶ ἀγαθάφτα πνεύματα.

Ἐγὼ εἶχα πῆ δύνατά καὶ ἤμουνα μεθυσμένος, σὰν σαράντα χιλιάδες παπουτσιῆδες, ἀλλὰ, δὲν σὰς τὸ κρύβω, ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ μ' ἐπιασαν ζρυνάδες. Διάβολε, ἀλήθεια, προτιμῶ ἑκατὸ τσερ- κέζους παρὰ ἓνα φάντασμα! Τί νὰ γείνη ὅμως, ἐγδύθηκα κ' ἐπλάγιασα... Τὸ κερὶ μόλις ἐφώτιζε τοὺς τοίχους, καὶ στοὺς τοίχους, μπορείτε νὰ φαντασθῆτε, ἐκρέμεντο ἡ προσωπογραφίαι τῶν προγόνων, ἡ μίᾳ φοβερωτέρα ἀπὸ τὴν ἄλλην, παλαιὰ ὅπλα, κυνηγετικά κέρατα καὶ ἄλλαι φαντασμαγορίαι... Μία σιωπή, σὰν νὰ ἦτον τάφος. Μόνον εἰς τὴν γειτονικὴν σάλαν ἐθορυβοῦσαν ποντικάκια καὶ ἔτριζαν τὰ ἀποξηραμμένα ἐπιπλα. Ὅπισω δὲ ἀπὸ τὰ παράθυρα συνέβαινε κᾶτι τι καταχθόνιον... Ὁ ἄνεμος ἐμοιρολογοῦσε κάποιον, τὰ δένδρα ἐλύγιζαν μὲ ὠρυγμούς καὶ θρήνους· κάποιο διαβόλεμένο παραθυρόφυλλο, καθὼς φαίνεται, ἔτριξε θρηνηδῶς κ' ἐκτυποῦσε εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ παραθύρου. Προσθέσετε εἰς ὅλα αὐτὰ καὶ τὸ γόρισμα τῆς κεφαλῆς μου, καὶ μὲ αὐτὴν καὶ ὅλον τοῦ κόσμου... Ὅταν ἐκλείνα τὰ μάτια μου, μοῦ ἐφαινετο, ὅτι τὸ κρεβάτι μου ἐσύρετο μέσα εἰς ὅλο τὸ ἄδειο σπῆτι καὶ ἐπαιξε κυνηγητὸ μὲ τὰ πνεύματα. Γιὰ νὰ περιορίσω τὸν φόβον μου, ἡ πρώτη μου δουλειὰ ἦτον νὰ σβύσω τὸ κερί, ἐπειδὴ τὰ ἄδεια δωμάτια μὲ τὸ φῶς γίνονται πολὺ φοβερώτερα παρὰ ὅταν εἶνε σκοτεινά...

Αἱ τρεῖς κόραι, ἀκούουσαι τὸν συνταγματάρχην, ἐκίνησαν τὰ καθίσματά των πλησιέστερα πρὸς τὸν διηγούμενον καὶ προσήλωσαν ἐπάνω του τὰ βλέμματά των.

— Τὸ λοιπόν, ἐξηκολούθησεν ὁ συνταγματάρχης, ὅσον καὶ ἂν προσπαθοῦσα ν' ἀποσιμηθῶ, ὁ ὕπνος μοῦ ἔφευγε. Πότε μοῦ ἐφαινετο πῶς μπαίνουν κλέφταις ἀπὸ τὸ παράθυρό· πότε ἀκουα κάποιον νὰ μιλῇ σιγά· πότε, πῶς κάποιος μοῦ ἀγγίζει τὸν ὦμο — καὶ τέλος πάντων αἰσθανόμουν καὶ τί, σὰν σατανικὴν ἐνέργειαν, ποὺ καθένας δοκιμάζει εἰς ἓνα νευρικὸν παροξυσμόν. Μπορεῖτε ὅμως νὰ φαντασθῆτε, μέσα εἰς ὅλον αὐτὸ τὸ χάος τῶν ἡχῶν, ὅταν ἐγὼ διακρίνω καθρὰ κρότον σὰν σύρσιμο παντόφλας. Τεντώνω τ' αὐτὶ μου — καὶ τί νομίζετε; — ἀκούω κάποιον νὰ πλησιάζῃ εἰς τὴν θύραν μου, νὰ βῇ καὶ νὰ τὴν ἀνοίγῃ...

— Ποιὸς εἶν' ἐκεῖ; ἐρωτῶ, καὶ σηκώνομαι.

— Ἐγὼ εἶμαι... μὴ φοβῆσαι! ἀποκρίνεται γυναικεία φωνή.

Ἐγὼ ἐπῆγα στὴν θύρα... Ἐπέρασαν μερικὰ δευτερόλεπτα καὶ αἰσθάνομαι δύο γυναικεῖα γεράκια, μαλακὰ σὰν πούπουλο χήνας νὰ πέφτουν ἀπάνω στοὺς ὦμους μου.

— Σὲ ἀγαπῶ... εἶσαι γιὰ μένα καὶ τῆς ζωῆς προσφιλέστερος· εἶτε γυναικεία μελωδική φωνίτσα.

Θερμὴ ἀναπνοὴ ἀγγίξε τὰ μάγουλά μου... Λησιμονήσας καὶ πνεύματα καὶ ὅλον τὸν κόσμον, ἀγκάλιασα μὲ τὸ χέρι μου μίαν μέσσην... καὶ τί μέσσην! Τέτοιαν μέσσην ἡ φύσις ἡμπορεῖ νὰ κατασκευάσῃ μόνον κατὰ ἰδιαιτέραν παραγγελίαν, μιὰ φορὰ σὲ δέκα χρόνια... λεπτή, σὰν πελεκητή, θερμὴ, αἰθερία, σὰν ἀναπνοὴ βρέφους! Ἐγὼ δὲν ἡμπόρεσα νὰ κρατηθῶ, τὴν ἔσφιξα δυνατὰ στὴν ἀγκάλιά μου... Τὰ χεῖλιά μας ἐνώθησαν εἰς ἓνα δυνατό, παρατεταμένον φίλημα καὶ... ὀρκίζομαι εἰς ὅλας τὰς γυναῖκας τοῦ κόσμου, πῶς μέχρι τάρου δὲν θὰ τὸ λησιμονήσω.

Ὁ συνταγματάρχης ἔπαισε νὰ ὀμιλῇ, ἔπει μισὸ ποτήρι νερὸ καὶ ἐξακολούθησε, χαμηλώσας τὴν φωνήν:

— Ὅταν τὴν ἄλλῃ μέρα ἐκύτταξα ἀπὸ τὸ παράθυρο, εἶδα πῶς ἡ χιονοθύελλα ἦτον ἀκόμη σφοδροτέρα... Νὰ φύγω ἀπ' ἐκεῖ ἦτον ἀδύνατον. Ἦμουν ἡναγκασμένος νὰ κάθηναι ὅλημέρα στοῦ ἐπιστάτου, νὰ παίζω χαρτιά καὶ νὰ πίνω. Τὸ βράδυ εὐρέθηκα πάλιν εἰς τὸ ἄδειο σπῆτι καὶ τὰ μεσάνυχτα ἀκριβῶς ἀγκάλιαζα καὶ πάλιν τὴν γνωστὴν μέσσην... Μάλιστα, κορίτσια μου, ἂν δὲν ἦτον ὁ ἔρω, ἡμποροῦσα νὰ πάθω ἀπὸ στενοχώρια. Ἦμποροῦσα ἴσως νὰ γείνω μεθύσιος.

Ὁ συνταγματάρχης ἀνεστέναξε, ἐσηκώθη καὶ σιωπῶν ἤρχισε νὰ βηματίζῃ μέσα εἰς τὴν αἴθουσαν.

— Αἶ... ἔπειτα; ἠρώτησε μία ἀπὸ τὰς κορασιδας φλεγόμενη ἀπὸ ἀνυπομονησίαν.

— Τίποτε. Τὴν ἄλλῃ μέρα ἐγὼ πιά ἐταξίδευνα.

— Μὰ... ποιά λοιπὸν ἦτον ἐκεῖνὴ ἡ γυναῖκα; ἠρώτησαν διαστακτικῶς τὰ κορίτσια.

— Ἐννοεῖται, ποιά!

— Τίποτε δὲν ἐννοοῦμεν...

— Ἦτον ἡ γυναῖκά μου!

Καὶ τὰ τρία κορίτσια ἀνεπείδησαν σὰν νὰ τὰς ἐκέντησε κανεὶς.

— Δηλαδή... πῶς συμβαίνει αὐτό; ἠρώτησαν.

— Ἀχ, Θεέ μου, τί ἀκατανόητον ὑπάρχει ἐδῶ; εἶπεν ὁ συνταγματάρχης δυσανασχέτων καὶ ὑψόνων τοὺς ὤμους. Μὰ νομίζω πῶς ἀρκεῖ καθαρὰ ἐξεφράσθην! Ἐταξίδευνα εἰς τὸ Σεβελκὴ μὲ τὴν γυναῖκα μου... Διεννυκτέρευσε εἰς τὸ ἄδειο σπῆτι, στὸ γειτονικὸ δωμάτιον... Σαφέστατα πράγματα.

— Μιμ... ἔκαμαν τὰ κορίτσια ἀπογοητευμένα, — ἀρχίσατε τόσο καλὰ, κ' ἐτελειώσατε τόσο ἀνοστα... Ἡ γυναῖκα του!.. Μὲ συγχωρεῖτε, μὰ αὐτὸ δὲν ἔχει κανένα ἐνδιαφέρον καὶ δὲν εἶνε καὶ ἔξυπνο.

— Περίεργον! Ὅστε σεῖς θὰ ἐπαυθιμούσατε νὰ μὴν ἦταν ἡ νόμιμος γυναῖκα μου, ἀλλὰ καμμιά ξένη! Αἶ, κορίτσια, κορίτσια!

Ἄν τώρα σκεπτεσθε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τότε τί θὰ λέτε ὅταν παντρευθῇτε;

Αἱ δεσποινίδες ἐντροπιάσθησαν καὶ ἐσιώπησαν. Ἐθύμωσαν καὶ ὠρώτησαν καὶ ἐντελῶς ἀπογοητευσάσαι ἤρχισαν νὰ χασμῶν-
 Authorized licensed use limited to: 172.20.64.

ται δυνατό... Κατὰ τὸ δεῖπνον δὲν ἔφαγαν τίποτε, ἐκυλοῦσαν σφαιρίδια ἀπὸ ψωμί καὶ ἐσιωποῦσαν.

— Αὐτὸ πᾶ ἐῖνε καὶ ἀδιαντροπία! εἶπε μία ἀπ' αὐτὰς ποῦ δὲν ἐκρατήθη. Γιατί νὰ μᾶς τὸ διηγῇτε, ἀφοῦ εἶχε τέτοιο τέλος; Τίποτε τὸ ὥραϊον εἰς τὴν διήγησιν αὐτὴν δὲν ὑπῆρχε... ἦτον μάλιστα ἄγριον.

— Ἀρχίσατε τόσον δელεαστικά καί... ἔξαφνα τὸ διεκόψατε... ἐπρόσθεσεν ἄλλη. Ξεγέλασμα καὶ τίποτε περισσότερο.

— Αἶ, καλά, καλά... ἐγὼ σᾶς ἐχωράτεψα... — εἶπεν ὁ συνταγματάρχης. Μὴ θυμώνετε, κορίτσια, ἐγὼ ἐχωράτεψα. Δὲν ἦτον ἡ γυναῖκα μου, ἦτον ἡ γυναῖκα τοῦ ἐπιστάτου...

— Ἀλήθεια;!

Αἱ δεσποινίδες ἔξαφνα ἐφαιδρύνθησαν, τὰ ματάκια των ἐξήστραψαν... Ἐπλησίασαν τὰ καθίσματα των κοντὰ εἰς τὸν συνταγματάρχην καὶ γεμίζουσαι μὲ κρασί τὸ ποτήρι του, τὸν κατέκλυσαν μὲ ἐρωτήσεις. Ἡ μελαγχολία ἐξηλείφθη ταχέως, ἐξηλείφθη ταχέως καὶ τὸ δεῖπνον, διότι αἱ δεσποινίδες ἤρχισαν νὰ τρώγουν μὲ πολλὴν ὄρεξιν.

[Ἐκ τοῦ ῥωσικοῦ]

ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Ἀκίνδυνον φάρμακον

Εἰς τὸ φαρμακεῖον:

Ὁ πελάτης (κοιτῶν τὸ κουτί μὲ τὸ φάρμακον) — Πολὺ καλά. Τὸ ποντίκοφάρμακο μπορεῖ νὰ ἦναι δραστήριον ὅπως λέτε. Μὰ νὰ ἰδοῦμε θὰ ξεγελασθοῦν νὰ τὸ φάνε τὰ ποντίκια;...

Ὁ φαρμακοποιὸς (ἀφηρημένος) — Τί λέτε, καλέ! Ἰσα-Ἰσα ποῦ ἅμα τὸ δοκιμάσουνε μιὰ φορὰ, δὲν θὰ τρῶνε ὑστερα τίποτε ἄλλο ἀπ' αὐτό.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

Η ΑΚΡΙΔΑ

ΔΑ τὰ κακὰ τοῦ κόσμου εἶχαν πέσῃ ἐκείνῃ τῇ χρονίᾳ στοῦ χωριῶ μας. Ἐβρεχεν σάν ἦταν ἡ σταφίδες στ' ἀλώνια κ' ἔψην' ὁ ἥλιος τῇ γῇ, σάν ἦταν γιὰ νὰ σπείρουμε. Σκουλήκια, περονόσπορος, τοκογλύφοι, φτώχεια, γκρίνια, δλα εἶχαν δώσῃ συνέντευξι στοῦ χωριῶ μας. Καὶ στοῦ τέλος, γιὰ νὰ μὴ μᾶς λείψῃ τίποτε, μᾶς ἤρθε κ' ἡ ἀκριδα. Δηλαδή, δὲν μᾶς ἤρθε, ἀλλὰ τὴν ἐγέννησε ὁ τόπος μας. Ἦταν ντόπια. Τὸ περασμένο καλοκαίρι μᾶς εἶχαν ἔρθῃ λίγες κι' ὅταν μὲ τὸ πρῶτο κρύο ξεπάγιασαν, μᾶς ἄφησαν κληρονομίᾳ τ' αἰγὰ τους, ἀπὸ τὰ ὅποια τὴν ἀνοίξι ἐγέμισεν ὁ τόπος μᾶς ἀκριδες. Κ' ἔπρεπε νὰ τῆς ξεπαστρέψωμε ὅσο ἦσαν μικρές' ἀλλοιῶς, θὰ μᾶς ἐβγαζαν τὰ μάτια. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦταν ἀκατόρθωτο· μὲ λίγο ἀκάθαρτο πετρέλαιο δὲν θ' ἄρμεναν ὅτε μιὰ.

... Πρέπει νὰ πολεμήσουμε
τὸ κακὸ ποῦ μᾶς ἤρθε...

Τὴν Κυριακὴ λοιπόν, ὅταν σκόλασε ἡ ἐκκλησιὰ καὶ καθόμαστε ὅλοι ἔξω στοῦ πεζοῦδι περιμένοντες τὰ κόλλυθα, γιατί ἦταν μνημόσυνο, εἶπα στοὺς γεροντότερους: — Δὲν πρέπει νὰ σταυρώσουμε τὰ χέρια, πρέπει νὰ πολεμήσουμε τὸ κακὸ ποῦ μᾶς ἤρθε. Πρέπει νὰ μαζέψωμε ἀπ' ὅλο τὸ χωριὸ χρήματα — δὲν χρειάζονται καὶ πολλὰ — ν' ἀγοράσουμε ἀκάθαρτο πετρέλαιο νὰ τῆς ξεκάνουμε τώρα ποῦ εἶναι μικρές. Ἀλλοιῶτα, σάν μεγαλώσουν, τρέχα ὕστερα νὰ τῆς κυνηγᾷς.

— Μωρ' τί πετρέλαιο καὶ κουρουφέξαλα μᾶς τσαμπουνᾷς! φώναξε ὁ γέρο Πλατάνης, ἄνθρωπος θεοφοβούμενος, ὀνομαστός γιὰ τῆς μα-

κρυές μετάνοιες ποῦκανε ἔμπρός στά εἰκονίσματα. Φέρνουμε με-
θαύριο τὰ λείψανα τ' "Αῦ-Γιάννη τοῦ Καλυδίτη ἀπ' τὸ μοναστήρι
τοῦ "Αῦ-Βλάση καὶ τῆς στέλνουμε κατ' ἀνέμου.

— Καλὰ καὶ ἅγια εἶναι τὰ κόκκαλα τοῦ "Αῦ-Γιάννη, τοῦ εἰπα-
μὰ... σὰν πλιὸ καλλι-
τερο μοῦ φαίνεται τὸ πε-
τρέλαιο.

— Βέβαια! μὲ ἀποπῆρε
μὲ θυμὸ ὁ γέρο Πλατά-
νης — ἔτοι εἰσθε σεῖς οἱ
γραμματιζοῦμενοι. Τετρα-
δοπαράσκευο δὲν κρατᾶ-
τε, στήν ἐκκλησιὰ δὲν πα-
τεῖτε. Γιατὸ κ' ὁ Θεὸς μᾶς
στέλνει κατὰ διαβόλου!

Τί νὰ τοῦ ἀπαντήσω;
Εἶχε δίκην. Εἶχε τὸ Θεὸ
μὲ τὸ μέρος του.

Ἡ ἡμέρες περνοῦσαν κ'
ἡ ἀκρίδα ὅλο ἐμεγάλωνε.
Ἐλυπόμουν, κοντὰ ῥε τὰ

δικά μου, καὶ τὰ κτήματα τῶν ἄλλων. Στὸ τέλος, σὰν εἶδα κ' ἀπό-
εἶδα, ἀποφάσισα νὰ φέρω τὰ λείψανα τοῦ "Αῦ-Γιάννη, ὅχι βέβαια
γιὰ νὰ σκοτώσουν τῆς ἀκρίδες, μὰ γιὰ ν' ἀποδειχθῇ ἡ πλάνη τους.

Καὶ τότες, θέλοντας καὶ
μὴ, θὰ ἀναγκάζοντο νὰ
καταφύγουν καὶ στὸ πε-
τρέλαιο.

Τὸ μοναστήρι τοῦ "Αῦ-
Βλάση ἦταν σχεδὸν κα-
τάκρηφα στὸ βουνὸ ὀκτῶ
ῶρες μακριά. Ἐνα πρωῒ
λοιπὸν ἐκαβάλλησα τὸ
μουλάρι μας καὶ ἀφοῦ
ἐπέρασα βουνά, λαγκά-
δια, δάση—ἔφτασα βρά-
δυ-βράδυ στὸ μοναστήρι.
Και μιὰ δεκαριά καλο-
γέροι, καλοθρεμμένοι,
γεροὶ σὰν τὰ πεῦκα ποῦ
ἦσαν γύρω, ἐγλεντοῦσαν

— Μὰ γιατί θὰ βγοῦνε στὴ δημοπρασία
τὰ λείψανα; Εἶνε κατασχεμένα;

τὸν εὐμορφὸ ἐκεῖνο τόπο. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐπέρασα τὴν νυχτιὰ μου καὶ
ἔμαθα πῶς τὴν ἐρχομένη Κυριακὴ θὰ βγοῦν τὰ λείψανα τοῦ "Αῦ-
Γιάννη τοῦ Καλυδίτη στὴ δημοπρασία, καὶ ὁ καλόγερος ποῦ θὰ τὰ
πάρῃ, τὴν Τρίτη—Τετάρτη θάναί στο χωριό μας.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

— Μὰ γιατί θά βγούνε στή δημοπρασία; ἐρώτησα· μήπως εἶναι κατασχεμένα;

— Ὅχι, μοῦ ἀπολογήθηκε ὁ ἡγούμενος· τὰ βγάξουμε δημοπρα-

σία γιά ὄφελος τοῦ μοναστηριοῦ. Ὅποιος καλόγερος δώσῃ τὰ περισσότερα, παίρνει τὰ λείψανα ὅλο τὸ χρόνο γιά λογαριασμό του καὶ τὰ γυρίζει στὰ χωριά. Ὅσα βγάλῃ, εἶνε δικό του κέρδος.

— Αἶ! καὶ βγαίνει τίποτε κέρδος ἀπ' αὐτά;

— Χμμ!.. κατὰ τὴν περίστασι. Ἄν εἶναι τυχερός καὶ πέσουν ἀρρώστειες στὸν τόπο ἢ ξερασίες, τότε κάνει χρυσές δουλειές. Τώρα μάλιστα ποὺ φάνηκε νέα ἀσθένεια στ' ἀμπέλια, ὁ περυσόπορος, τὰ κέρδη εἶναι περισσότερα, ἀλλὰ καὶ ὁ συναγωνισμός μεγαλείτερος!

— Καὶ δὲν μοῦ λές, ἅγιε πάτερ, εἶναι πολλὰ λείψανα ἐδῶ;

— Γιά τῆς μεγάλης ἀσθένειας, γιά τὴν ἀνομβρία, γιά τῆς ἀκρί-
 θες, γιά τὰ σκουλήκια εἶναι τὰ δυὸ
 μνηρὰ τοῦ "Αἰ-Γιάννη τοῦ Καλυεῖτη— ἡ χάρις τῷ μεθ' ἡμῶν—
 καὶ ἡ κἄρα τοῦ ἁγίου Τρύφωνος— βοήθειά σας. Γιά τὸ μάτιασμα
 εἶναι τὸ μικρὸ δάχτυλο τοῦ ἁγίου Παχουμίου· γιά τὸ ἀμπόδεμα
 ἔχουμε τρίχες ἀπὸ τὰ γέ-
 νειὰ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν
 Ὁνουφρίου καὶ γιά τὰ κρασιὰ
 νὰ μὴ ξυνίξουν δυὸ χάντρες
 ἀπὸ τὸ κομπολόι τοῦ ὁσίου
 πατρὸς ἡμῶν Παφνουτίου.

«Καὶ ἀγοριοκαμπανιὲς ἐτάραξαν τὴ νεκρὴ ἡσυχία τοῦ χωριοῦ».

«Ἐμπρὸς ἐπήγαινε ὁ καλόγερος κι' ὁ παπᾶ Μελέτης μουρμουρίζοντας».

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ ἀποχαιρέτησα τοὺς ἁγίους πατέρας, ἔδωκα 10 δραχμὰς καπάρο γιά τὰ ἅγια λείψανα καὶ ἐγύρισα στὸ χωριό. Τὴν Κυριακὴ ὁ παπᾶ Μελέτης, ὅταν ἐτελείωσε τὸ Εὐαγγέλιο, εἶπε γιά τὸ ταξίδι μου καὶ πῶς τὴν Τρίτη ἢ Τετάρτῃ, ἅμα ἀκούσουν τὴν καμπάνα, νὰ τρέξουν ὅλη στὴν ἐκκλησιά, γιὰτὶ θά γίνῃ ἡ λιτανεία. Δὲν εἶν' ἀνάγκη νὰ σᾶς πῶ, ὅτι ἡ πρα-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

μία μου αὐτὴ εὐχαρίστησε παρά πολὺ τὸ χωριό κι' ἂν ἦμουν πιὸ φιλόδοξος ἤμπορούσα νὰ γίνω καὶ πάρεδρος.

— "Ἄγιε πάτερ, ἡ ἀκριδα εἶνε πάλι στὴ θέσι της, πῶς δὲν τὴν ἐξεπάτωσαν τὰ ἅγια λείψανα ;

ξιά καὶ ἀριστερά ἀγιασμό. "Επειτα ἔφερε γύρω καὶ τὸν ἀπαραίτητο δίσκο καὶ τὰ μονόφραγκα ἔπεφταν βροχή.

— "Ἄγιε πάτερ, τοῦ εἶπα σὰν ἐφθάσαμε πάλι στὸ χωριό — σὲ παρακαλῶ πολὺ νὰ μὴ φύγῃς ἀπόψε, νὰ μείνῃς ἕως αὐριον τὸ πρωτὶ, ἵσως γίνῃ ἀνάγκη νὰ κάμῃς ἀγιασμό καὶ γιὰ τίποτε ἄλλο.

* Ὁ δίσκος ἐπέστρεψε βαρύτερος στὸν καλόγερο . . .

εἶπα, ὅτι ἡ ἀκριδα εἶνε πάλι στὴ θέσι της. Πῶς δὲν τὴν ἐξεπάτωσαν τὰ λείψανα ;

— "Ἐχεῖς δίκαιον, τέκνον μου, μοῦ εἶπεν' ἀλλὰ ξεύρετε τί συμ-

κρικὴ ἡσυχία τοῦ χωριοῦ. Ἐκατάλαθα, πῶς εἶχεν ἀριθάρει ὁ καλόγερος μὲ τὰ ἅγια λείψανα. "Όταν ἐφθασα στὴν ἐκκλησιά, ἦσαν ὅλοι ἐκεῖ μαζεμένοι οἱ χωριάτες σὺν γυναίξι καὶ τέκνοις καὶ ἀμέσως ἐξεκινήσαμε γιὰ τὴ λιτανεία. Ἐμπρὸς ἐπήγαινε ὁ καλόγερος καὶ ὁ παπὰ Μελέτης μουρμουρίζοντες καὶ ἀπ' ὀπίσω ξεσκούφωτοι ἀκολουθοῦσαμε κι' ἐμεῖς. "Όταν πλέον ἐφθάσαμε στὸν κάμπο τὸν κατὰμαυρον ἀπὸ τῆς ἀκριδης, ὁ καλόγερος ἐδιόρθασε τοὺς πιὸ δυνατοὺς ἐξορκισμοὺς καὶ ἐσκόρπισε δε-

Εἶχα τὸ σκοπὸ μου ἐγώ.

— Εὐχαρίστως, εὐχαρίστως μοῦ εἶπε μυρισθεῖς φαίνεται καὶ ἄλλα μονόδραχμα.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωτὶ, χωρὶς νὰ πάω στὸν κάμπο νὰ κυτᾶξω, ἦμουν βέβαιος πῶς οὔτε μιὰ ἀκριδα δὲν θὰ ἐφύφησε. Ἦταν τώρα ἡ δική μου σειρά νὰ χτυπήσω τὴν καμπάνα. Ἐτρέξα λοιπὸν στὴν ἐκκλησιά καὶ μὲ θυμὸ καὶ χαρὰ συγχρόνως ἀρχισα νὰ καμπανίζω. Στὴ στιγμὴ ὅλοι ἦσαν ἐκεῖ καὶ ὁ παπὰ Μελέτης μὲ τὸν καλόγερο.

— Βλέπεις, ἅγιε πάτερ, τοῦ

θαίνει; Στο διπλανό χωριό είναι ο πάτερ Ἀρτέμης με την κάρα του ἁγίου Τρύφωνος — βοήθειά σας — και χθές ἐδιάβασε κι' ἐκεῖνος παρακλήσι για τὴν ἀκρίδα. Φαίνεται λοιπόν πῶς ἡ δική σας ἀκρίδα ἐφυγεν, ἀλλὰ ἦλθεν ἐδῶ ἡ ἀκρίδα τοῦ ἄλλου χωριοῦ.

Ἀπειρες ἡ πονηρίες τῶν καλογέρων.

Τότε μιὰ σατανική ἰδέα μοῦ πέρασεν ἀπὸ τὸ νοῦ. «Βρωμοκαλόγερε, εἶπα μέσα μου, δὲν θὰ τὸ φᾶς ἔτσι. Ἐννοια σου καὶ σὲ φτιάχνω ἐγώ».

— Ἀκούσατε — εἶπα εἰς τοὺς χωριάτες — ὁ πάτερ Ἀρσένιος ἔχει δίκαιον. Πρέπει τὸ ἀπόγευμα νὰ κάμουμε καὶ ἄλλη λιτανεῖα καὶ νὰ φανοῦμε γενναιότεροι, νὰ τὰ χρυσώσουμε τὰ ἅγια λείψανα, καὶ τότε νὰ εἰσθε βέβαιοι πῶς οὔτε πόδι δὲν θὰ μείνη.

— Βέβαια, βέβαια — εἶπεν ὁ καλόγερος — ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Καλυθίτου εἶναι μεγάλη.

Καὶ ἔτριβε τὰ χέρια του ἀπὸ εὐχαρίστησι.

Τὸ ἀπόγευμα λοιπόν ἐπανελήφθη ἡ λιτανεῖα καὶ ὁ δίσκος ἐπέ-

στρεψε βαρύτερος-στόν καλόγερο. Ὅταν ἐγυρίσαμε στὸ χωριό ἐπλησίασα τὸν ἅγιον πατέρα καὶ τοῦ εἶπα:

— Πάτερ Ἀρσένιε, σὲ παρακαλῶ πολὺ νὰ τιμῆ-σης ἀπόψε καὶ τὸ φτωχικό μας. Ἡ χαρά μου θὰ εἶναι μεγάλη, ἂν μᾶς εὐλογήσης τὸ δεῖπνον.

— Πολὺ εὐχαρίστως, τέκνον μου.

Ἀφοῦ λοιπόν ἀπεμάκρυνα ἀπὸ τὸ σπίτι κάθε θηλυκὸν καὶ οὐδέτερον, ἦλθα στὸ σπίτι τοῦ παπᾶ Μελέτη καὶ παρέλαβα τὸν πάτερ Ἀρσένιον. Δυὸ κο-

τόπουλα στὸ φούρνο, τυρὶ φέτα καὶ ζεστό ψωμί ἦταν τὸ δεῖπνο μας.

Ἐπειδὴ δὲ στὸ σπίτι μας δὲν ἦτο κανεὶς μπεκρῆς, εὐρίσκατο

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

«Καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου, πάτερ ἅγιε. Ἐβίβα!»

«Ἐξεκούμπωσα τὰ ῥάσα του κ' ἐπῆρα ἀπ' τὴ τσέπη του τὸ πορτοφόλι...»

κρασί και τεσσάρων και πέντε ἐτῶν. Ἀπ' αὐτὸ λοιπὸν ἔβαλα στὸ τραπέζι, ποῦ μὲ τὸ τρίτο ποτήρι πᾶρ' τον κάτω ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν ἦτον, ἔστω καὶ καλόγερος.

— Εὐλόγησον, πάτερ!

— Φάγονται πένητες καὶ εὐφρανθήσονται.

Ἔκαμα κ' ἐγὼ τὸ σταυρὸ μου καὶ παρεκάλεσα τὸν Θεὸ νὰ μὲ συχωρήσῃ ποῦ τρώγα μὲ καλόγερο.

— Καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου, πάτερ ἅγιε! Ἔβιβα! Τοῦ εἶπα καὶ τοῦ ἔδωκα τὴν πρώτη δόσι.

— Μὰ αὐτὸ εἶναι νέκταρ — εἶπε καὶ τὸ κατέλυσε δλόκληρον.

— Τὸ φυλάω ἐπίτηδες, πάτερ, γιὰ τοὺς καλοὺς μουσαφίριους.

Καὶ τοῦ τὸ ξαναγέμισα.

Μὲ τὸ τρίτο ποτήρι τὰ μάτια τοῦ καλογέρου ἄρχισαν νὰ λάμπουν ἐπικινδύνως, ἡ γενειὰς του νὰ κυματίζῃ.

Ἐπρεπε νὰ τὸν ἀποτελειώσω. Τοῦ ἔδωκα καὶ τὸ τέταρτο. Καὶ τότε κλινὰς τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

Τὸν ἀνασήκωσα μὲ κόπο καὶ κρατῶντας τὸν ἀπ' τῆς μασχάλης τὸν ὠδήγησα στὸ διπλανὸ δωμάτιο, ὅπου βαρὺς ἐσωριάστηκε στὸ ἑτοι-

«Ὁ πάτερ Ἀρσένιος, μὲ σκυμμένο κεφάλι, ἔφυγε ντροπισμένος».

μο κρεββάτι. Σὲ λιγάκι μέσα στὸ δωμάτιο ἀκούετο ἓνα γουργούρισμα ἀπὸ τὸ ροχαλητό του σὰν νὰ τραβοῦσαν ἄλυσίδες στὸ καράδι.

Τότε ἐπλησίασα μὲ θάρρος, ἐξεκοῦμπωσα τὸ ῥάσο του καὶ ἔβγαλα ἀπὸ τὴν τσέπη του τὸ πορτοφόλι του καὶ ἐμέτρησα 286 δραχμές. Τόσο μᾶς ἔστοίχισαν ἡ δύο λιτανεῖες. Ἔβαλα τῆς δραχμῆς αὐταῖς στὴ δική μου τσέπη καὶ στὸ πορτοφόλι τοῦ καλογέρου τὴν ἐξῆς σημείωσι:

«Ἄγιε πάτερ Ἀρσένιε!

Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν τῇ βοήθειᾳ τῶν ἱερῶν μου λειψάνων καταστρέφετε τὰς ἀκρίδας, θεραπεύετε πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν, μεταβάλλετε τοὺς νόμους τῆς φύσεως καὶ παχύνεσθε διὰ τῶν ἱδικῶν μου κόπων. Μέχρι τοῦδε ὡς ἀντάλλαγμα τῶν τόσων ὑπηρεσιῶν μου μοὶ προσφέρετε ἀνουσίους ψαλμοῦδας, σταγόνας τινὰς ἐλαίου, ἱσχνά τινα κηρία καὶ καπνοὺς λιθάνου. Ἐδαρύνθην πλέον νὰ ζῶ εἰς τὴν ἔρημον τρεφόμενος μὲ ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον καὶ ἐνδύομενος φόρεμα ἐκ τριχῶν καμήλου. Ἀπεφάσισα νὰ εἰσέλθω καὶ ἐγὼ εἰς τὴν κορινθωϊάν, ὅπου ὡς ἀκούω πολλὰ πράγματα ἀπρόσιτα εἰς τὸν και-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Restrictions apply.

ρόν μας ἔγειναν προσιτώτατα καὶ συνήθη καὶ εἰς ὑμᾶς ἀκόμη τοῦς καλογήρους. Πρὸς τοῦτο ὁμως ἀπαιτοῦνται ἀρκετὰ ἔξοδα διὰ τὴν εὐπρεπῆ παρουσίαν. Γνωρίζεις ὅτι ἀπὸ τὰς εἰσπράξεις ἐκ παραστάσεως κομφιδίας ποσοστὸν τι ἀποδίδεται εἰς τὸν συγγραφέα. Φρονῶ λοιπὸν ὅτι τὰ ποσοστὰ ἐκ τῶσων κομφιδιῶν, τὰς ὁποίας μέχρι τοῦδε εἰς βάρος μου πάρεστήσατε, δὲν θὰ εἶναι κατώτερα τῶν 286 δραχμῶν, τὰς ὁποίας σήμερον διὰ τῆς ἰδίας μου χειρὸς λαμβάνω. Πᾶσα διαμαρτύρησις ἐκ μέρους σου εἶναι περιττή, διότι ἐννοῶ νὰ ἐξασκήσω τὰ δικαιώματά μου. Ἐὰν δὲ παρ' ἐλπίδα καταφύγῃς εἰς τὴν ἀστυνομίαν, ἀπὸ σήμερον αἶρω τὴν θαυματουργὸν δύναμιν ἀπὸ τῶν λειψάνων μου καὶ παραχωρῶ ταύτην εἰς τὴν κάραν τοῦ ἁγίου Τρύφωνος.

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν.

Ἐν Παριδείῳ τῇ 12 Μαΐου 1908

† "Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Καλυβίτης."

Τὴν ἄλλῃ μέρα τὸ πρωὶ ὁ πάτερ Ἀρσένιος μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι καὶ ντροπισμένος μ' ἀποκαρέτῃς. Τοῦ ἐφίλησα τὸ χέρι καὶ ἔπῃγε σὸ καλὸ. Μὲ τῆς 286 ἐκεῖνες δραχμὲς ἀγοράσαμε ἀνάθαρτο πετρέλαιο καὶ ἔτσι ὁ ἅγ. Ἰωάννης ὁ Καλυβίτης ἔκαμε τὸ θαῦμά του. Ἀπὸ τῆς ἀκρίδης δὲν ἔμεινεν οὔτε φτερό.

Π. Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΓΑΛΑΤΕΙΑ

¶ Πάλαι Πυγμαλίων, γνωστός σὴν οἰζομένην, ἠγάπησε γυναῖκα εἰς πέτραν ἀγαλισμένην, καὶ τόσον ἐρωτεύθη, ὅπου τὴν παρεκάλει νὰ ζωντανένη μ' ὅλα τὰ πείρητά της καλλιή, ὡς τοῦ ζωῇ γεμάτη κ' ἡ πέτρα ἐσηκώθη, κ' ἐκεῖνος ἐξοργάσθη καὶ τὴν ἐστεφανώθη.

Κ' ἐζήλενε μαζί της σὰν ἄγριος Ὁθέλλος, ἀλλ' ὁμως ὁ ἐρίτης τὴν ἔπαθε σὸ τέλος καὶ εἶπε τότε μόνος: «Καλὰ κ' ἐγὼ νὰ πάθω, καὶ πρότερι ἀπὸ τώρα καὶ σὸ ἐξῆς νὰ μῖθω, πῶς ἂν μὲ κάθε ξύλο μπορεῖ νὰ γῇν Ἰωάννης, μὴ γι' ὅπου πέτρα κόπῃς καὶ μὴ γυναῖκα κἀνέις».

Γ. ΣΟΥΡΗΣ

ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ ΣΚΥΛΟΣ

...

ὄχι καὶ τόσον νέος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ὑπολοχαγὸς Δούμποφ ἐκάθητο μετὸν ἐφεδρον ἀξιωματικὸν Κνάψ καὶ ἐκουτσόπιναν.

— Περίφημο σκυλί! — ἔλεγεν ὁ Δούμποφ δεικνύων εἰς τὸν Κνάψ τὴν σκύλαν τοῦ Μίλκα. — Θαυμά-σι-ο σκυλί! Δόσε προσοχὴ εἰς τὴ μούρη του! Μόνον αὐτὴ ἀΐζει ὅ,τι πῆς! Νὰ τῷ βλεπε κανεὶς ποῦ ἀγαπᾷ τὰ σκυλιά, μερακλῆς, διακόσια ρούβλια θᾶδιδε μόνον γιὰ τὴ μούρη! Δὲν τὸ πιστεύεις; Αἶ, τότε δὲν καταλαμβάνεις...

— Καταλαμβάνω, ἀλλά...

— Μὰ εἶνε λαγωνικό, καθαντὸ ἀγγλικὴ ῥάτσα! Εἶνε μοναδικὸ στὸ κυνήγι καὶ ἔχει μιὰ ὄσφρησι... δαιμονισμένη! Τί ὄσφρησις, Θεέ μου! Ξεύρεις πόσα ἐπλήρωσε γιὰ τὴν Μίλκα, ὅταν ἦτο ἀκόμη κουτάβι; Ἑκατὸν ρούβλια! Ἐξοχο σκυλί! Κα-τερ-γάρα, Μίλκα! Κου-τή, Μίλκα! Ἐλα ἐδῶ, ἔλα ἐδῶ... σκυλάκι μου, κουταβάκι μου...

Ὁ Δούμποφ προσεκάλεσε πλησίον τοῦ τὴν Μίλκα, τὴν ἐφίλησε μεταξὺ τῶν αὐτίων καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐδάκρυσαν.

— Ἐννοια σου καὶ δὲν θὰ σὲ δώσω εἰς κανένα... εὐμορφουλά μου... κατεργάρα. Τὸ ξεύρω πῶς μ' ἀγαπᾷς, Μίλκα. Μ' ἀγαπᾷς, αἶ;... Ὁξω, κρεμίσου! — ἔκραξεν αἰφνης ὁ ὑπολοχαγός. — Μὲ τὰ λερωμένα πόδια σου ἀνέβηκες στὴ στολὴ μου! Μάλιστα, Κνάψ, ἑκατὸν πενήντα ρούβλια ἔδωσα γιὰ ἓνα κουτάβι! Καὶ γιὰ νὰ τὰ δώσω, θὰ πῇ πῶς κατὶ ἀΐζει! Τὸ μόνο κακὸ εἶνε ποῦ δὲν εὐκαιρῶ νὰ πηγαίνω στὸ κυνήγι! Ἀδίκᾳ χάνεται τὸ σκυλί καὶ καταστρέφεται ἡ ἀξία του... Γι' αὐτὸ καὶ τὸ πουλῶ. Ἀγόρασέ το, Κνάψ! Θὰ με εὐγνωμονῆς εἰς ὅλη σου τὴν ζωὴν! Ἀλλ' ἂν τὰ χρήματά σου εἶνε ὀλίγα, ὀρίστε, στὸ κατεβάζω στὴ μισὴ τιμὴ... Πάρε το γιὰ πενήντα! Δηλαδή λήστευσέ με!

— Ὁχι, μάτια μου... — εἶπε με ἀναστεναγμὸν ὁ Κνάψ. — Ἐὰν ἡ Μίλκα σας ἦτο ἀρσενικὸς σκύλος, αἶ, τότε ἴσως νὰ τὸν ἡγόραζα, ἀλλά...

— Ἡ Μίλκα δὲν εἶνε ἀρσενικός; ἀνέκραξεν ἐκπληκτος ὁ ὑπολοχαγός. — Κνάψ, τί εἶνε αὐτὰ ποῦ λές; Ἡ Μίλκα δὲν εἶνε... ἀρσενικός;! Χα - χά! Καὶ τί εἶνε, λοιπόν, κατὰ τὴν γνώμην σου; Θηλυκή; Χα - χά... Εἶσαι λαμπρὸς νέος! Δὲν ξεύρεις ἀκόμη νὰ διακρίνης τὸν σκύλον ἀπὸ τὴν σκύλα!

— Μοῦ μιλεῖτε σὰν νάμαι στραβὸς ἢ κανένα μωρὸ παιδί... εἶπε δυσχερῶς ὁ Κνάψ. Καὶ βέβαια εἶνε σκύλα!

— Αἶ, τότε μπορεῖς νὰ πῆς πῶς κι' ἐγὼ εἶμαι κυρία! Ἀχ, Κνάψ, Κνάψ! Κρίμα σ' ἐσένα, ἐτελείωσες μάλιστα καὶ τὴν σχολὴν τῶν τεχνῶν! Ὅχι, ψυχὴ μου, εἶνε πραγματικὸς καὶ πούρος ἀρσενικός! Ἄν θέλῃς μάλιστα, σ' ἐκείνον ποῦ νομίζεις ὡς τὸν καλλίτερον ἀρσενικὸν σκύλον, τοῦ βάζει δέκα φοραὶς τὰ γυαλιά, κι' ἐσὺ μοῦ λές πῶς δὲν εἶνε... ἀρσενικός! Χα - χά...

— Μὲ συγχωρεῖς, ἀλλὰ... μὲ παίρνεις γιὰ βλάκα... κι' αὐτὸ μὲ πειράζει...

— Αἶ, τότε, ἄμε στὸ διάβολο, δὲν χρειάζεται... Μὴν τὸν ἀγοράσῃς... Ποῦ νὰ σοῦ γεμίσω τὸ κεφάλι! Ἐσὺ δὲν τῶχεις τίποτε νὰ μοῦ εἰπῇς σὲ λιγάκι πῶς αὐτό της ἐδῶ δὲν εἶνε οὐρά, ἀλλὰ πόδι... Δὲν χρειάζεται. Ἐγὼ ἠθέλησα νὰ σοῦ κάμω χάριν. Βαχραμέφ, φέρε κονιάκ!

Ὁ στρατιωτὴς ὀρδονάτσας ἔφερε ἄλλιν κονιάκ. Οἱ φίλοι ἐγέμιασαν τὰ ποτήρια των καὶ ἐβυθίσθησαν εἰς σκέψεις. Παρῆλθεν ἡμίσεια ὥρα ἐν ἀκρα σιωπῇ.

— Αἶ, κι' ἂν εἶνε τάχα θηλυκό, τί μ' αὐτό;... ἔλυσε τὴν σιωπὴν ὁ ὑπολοχαγός, βλέπων σκυθρωπῶς τὴν φιάλην. Μεγάλῃ δουλειά! Τόσο τὸ καλλίτερο γιὰ σένα. Θὰ σοῦ κάμῃ σκυλάκια, καὶ γιὰ κάθε κουτάβι θὰ παίρνῃς μία εἰκοσιπεντάρα... Μὲ μεγάλῃν εὐχαρίστησιν καθένας θὰ ἀγοράζῃ. Δὲν ἤξεύρω γιατί σ' ἀρέσουν τόσοσὸν πολὺ τὰ ἀρσενικά! Ἡ σκύλες εἶνε χίλιαις φοραὶς προτιμώτερες. Τὰ θηλυκά εἶνε πλέον εὐγνώμονα καὶ πλέον ἀφωσιωμένα... Μὰ ἂν φοβεῖσαι ἄλλιν τόσοσὸν πολὺ τὰ θηλυκά, αἱ τότε, ὀρίστε, πάρε το γιὰ εἰκοσιπέντε.

— Ὅχι, μάτια μου... Οὐτε λεπτὸν δὲν δίδω. Πρῶτον δὲν μοῦ χρειάζεται σκύλος καὶ δεῦτερον δὲν ἔχω χρήματα.

— Καὶ δὲν μοῦ τῶλεγε ἀρχήτερα. Μίλκα, φύγε ἀπ' ἐδῶ!

Ὁ στρατιωτὴς ἔφερεν ὁμελεῖτταν καὶ οἱ φίλοι σιωπῶντες ἐντὸς ὀλίγου ἐκαθάρισαν τὸ τηγάνι.

— Εἶσαι λαμπρὸς νέος, Κνάψ, τίμιος... εἶπεν ὁ ὑπολοχαγός σφογγίζων τὰ χεῖλη. Τί διάβολο, θὰ πικραθῶ πολὺ ἂν σ' ἀφήσω νὰ φύγῃς ἔτσι... Ξεύρεις τί; Σοῦ τὸ χαρίζω τὸ σκυλί, πάρ' το!

— Καὶ τί νὰ τὸ κάμω, ἀδελφέ; εἶπεν ὁ Κνάψ ἀναστενάζων. Ποιὸς θὰ ἔχῃ τὴν ἔννοια του;

— Αἶ, δὲν χρειάζεται, δὲν χρειάζεται... ἄμε στὸ διάβολο! Δὲν θέλεις — δὲν χρειάζεται... Μὰ, ποῦ πηγαίνει; Κάθησε!

Ὁ Κνάψ ἠγέρθη ταχυόμενος καὶ ἐπῆρε τὸ πληγικὸν του.

— Καιρὸς νὰ πηγαίνω, γαῖο... εἶπε γασμώμενος.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

— Στάσου λοιπόν, νά σέ συνοδεύσω.

Ὁ Δούμποφ καί ὁ Κνάφ ἐφόρεσαν τὰ ἐπανωφόρια των καί ἐξηλήθον. Ἐπροχώρησαν ἑκατὸν βήματα χωρὶς ν' ἀνταλλάξουν λέξιν.

— Μήπως ξεύρεις κανένα νά τοῦ δώσω αὐτὸ τὸ σκυλί; ἤρχισεν ὁ ὑπολοχαγός. Δὲν ἔχεις κανένα γνώριμον ν' ἀγαπᾷ τὰ σκυλιά; Εἶδες, ὁ σκύλος εἶναι καλός, ἀπὸ ῥάτσα, ἀλλὰ... δὲν μοῦ χρειάζεται διόλου!

— Δὲν γνωρίζω κανένα, φίλε μου... Ποῦ θαῦρω ἐδῶ γνωρίμους;

Μέχρι τῆς κατοικίας τοῦ Κνάφ οἱ φίλοι δὲν ἤνοιξαν τὰ στόματά των νά εἴπουν οὔτε λέξιν, καί μόνον ὅταν ὁ Κνάφ ἐσφιγγε τὴν χεῖρα τοῦ ὑπολοχαγοῦ καί ἤνοιξε τὴν ἐξώθυρα τῆς κατοικίας του, ὁ Δούμποφ ἐξηρόβηξε καί κάπως ἀναποφασίστως εἶπε:

— Μήπως ξεύρεις ἂν οἱ ἐδῶ ζωογάρται παίρνουν σκυλιά ἢ ὄχι;

— Θὰ παίρνουν, ὑποθέτω... Δὲν εἶμαι ὅμως βέβαιος.

— Αὐριοῦν θὰ τὸ στείλω μὲ τὸν Βαχρομέεφ... Ἄς πάη στὸ διάβολο, ἃς τὸ γδάρουν τὸ βρωμόσκυλο!... Σιχαμένο σκυλί! Δὲν ἀρκεῖ ποῦ λερώνει ὅλα τὰ δωμάτια, ἀλλὰ χθές κατεβρόχθισε καί ὅλο τὸ κρέας στὴν κουζίνα, ἢ βρωμα... Νά ἦτο τοῦλάχιστον ἀπὸ σοῖ, στὴν ὀργή, μὰ ποιὸς διάβολος ξεύρει τί γουρουνόσπερμα εἶναι. Καλὴ νύκτα!

— Καλὴ νύκτα! εἶπε καί ὁ Κνάφ.

Ἡ ἐξώθυρα ἐκλείσε μὲ κρότον καί ὁ ὑπολοχαγός ἔμεινε μόνος.

ΚΩΝ. Σ. ΚΟΚΟΛΗΣ

Ἡ λογικὴ τῶν μικρῶν

Ἡ μικρὰ Νίτσα. — Σὺςς!.. Νίκο! Μὴ κάρης θόρονβο, γιατί θὰ εἶνε βίζιτες στὸ σαλόνι...

Ὁ Νίκος (ἐκπληκτός). — Μπα! καί πῶς τὸ κατάλαβες, ὅτι εἶνε ξένου μέσα; τοὺς εἶδες;

Ἡ Νίτσα. — Ὅχι, ἀλλὰ ἀκουσα τὴ μαμὰ νὰ λέη στὸν μπαμπά: «ἀγαπητέ μου Γεωργάκη».

Η "ΒΙΒΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ,,

Τὸ περιεργότερον βιβλίον τοῦ κόσμου εἶνε ἡ λεγομένη «Βιβλος τοῦ Διαβόλου» ἀποτεθειμένη ἐν τῇ Βασιλικῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Στοκχόλμης. Εἶνε χειρόγραφος ἐπὶ περγαμνῆς. Ἔχει διαστάσεις καταπληκτικάς, ἤτοι πλάτος ἡμίσεως μέτρου καὶ μήκους 90 ἑκατοστών. Ἀποτελεῖ δὲ τοιοῦτον ὄγκον καὶ ζυγίζει τόσον βάρος, ὥστε πρὸς μετακίνησιν καὶ μεταφορὰν αὐτοῦ, ἀπαιτοῦνται τρεῖς τοῦλάχιστον στιβαροὶ ἄνδρες. Ὑπελογίσθη ἄλλως τε ὅτι, ὅπως ἀπαρτισθῇ ὁ γίγας αὐτός τῶν βιβλίων, ἐχρεώσθησαν ἑκατὸν ἐξήκοντα δοραὶ ὀνων! Σύγκειται ἤδη ἐκ 309 σελίδων ἀντὶ τῶν ἀρχικῶν 316, καθόσον αἱ ἄλλαι ἐπτά ἔχουν κλαπῇ κατὰ καιροὺς. Ἐκάστη σελὶς διαιρεῖται εἰς δύο στηλάς. Τὰ γράμματα εἶνε γοτθικά, ἐξόχως καλλιγραφημένα. Ὅλα δὲ τὰ κεφαλαῖα στοιχεῖα εἶνε χρυσᾷ διακόσμητα ἀπὸ κομφᾶς μινιατούρας.

Τὸ ἐξώφυλλον ἀποτελεῖται ἐκ ξύλου δρυὸς χρυσοποικίλου διὰ γραφῶν. Τὸ δὲ περιεχόμενον ἐπίσης περίεργον. Κατ' ἀρχάς ὑπάρχει ὁλόκληρος ἡ Παλαιὰ καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη κατόπιν αἱ ἐβραϊκαὶ ἀρχαιοότητες· εἶτα τὰ «Μπέλλουμ Γιαοντάκουμ». Ἐπειτα ἔπονται διάφορα ἀποσπάσματα ἐκ τῶν ἔργων τοῦ ὀνομαστοῦ Ἰσπανοῦ θεολόγου Ἰσιδώρου τοῦ ἐκ Σεβίλλης θανόντος τῷ 636, καὶ τοῦ Ἰωαννικίου Γιοχανέ. Ἀκολουθοῦν τὰ Χρονικά τοῦ Κοσμᾶ, διάφοροι προσευχαί, ἡμερολόγιον, νεκρολογία σχετικαὶ μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς Βοημίας, καὶ διάφοροι ἀφορισμοὶ καὶ ἐξορκισμοὶ πρὸς θεραπείαν τῶν νόσων καὶ πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν κλεπτῶν.

Τὸ ἡμερολόγιον τελειώνει εἰς τὸ 1224, ἀλλ' ὑπολογίζεται ὅτι τὸ χειρόγραφον ἐγράφη ἀπὸ τοῦ 1224 μέχρι τοῦ 1239. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ βιβλίου, ὅπερ θεωρεῖται καὶ σπουδαιότερον, ὑποτίθεται ὅτι εἶνε προγενέστερον κατὰ δύο περίπου αἰῶνας, ὅτι δηλαδή ἐγράφη μεταξὺ τοῦ ἑνεακοσίου καὶ χιλιοστοῦ ἔτους μ. Χ.

Δὲν εἶνε εἰσέτι ἐξηκριθὲν πού καὶ παρὰ τίνων ἐγράφη ἡ «Βιβλος τοῦ Διαβόλου». Ἐκ τινῶν σημειώσεων ὅμως εὗρισκομένων

ἐνιαχοῦ τῶν σελίδων του τεκμαίρεται ὅτι ἐγγράφη εἰς τὸ βοημικόν μοναστήριον τοῦ Ποδλαρίτζ, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν κυριότητα ἀνήκεν ἐπὶ ἀρκετοὺς αἰῶνας, καὶ ὅτι ἐπωλήθη ὕστερον ὑπὸ τῶν μοναχῶν εἰς τοὺς βενεδικτίνους τοῦ Μπαουνάου.

Μέχρι τοῦ ἔτους 1648 ἡ «Βίβλος τοῦ Διαδόλου» ἔμενεν ἐν τῇ Αὐτοκρατορικῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Πράγας, ὅπου εἶχε μετενεχθῇ διαταγῇ τοῦ Αὐτοκράτορος 'Ροδόλφου τοῦ Β'. Ἀλλὰ κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Πράγας ὑπὸ τῶν Σουηδῶν περιήλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ στρατηγοῦ Κοένισμαργ, ὅστις τὴν ἀπέστειλεν εἰς τὴν Σουηδίαν. Βραδύτερον προσεφέρθη εἰς τὴν βασιλίσσαν Χρηστίναν, ἥτις τὴν ἐτοποθέτησεν ἐν τῇ Βασ. Βιβλιοθήκῃ τῆς Στοκχόλμης, ὅπου καὶ εὐρίσκεται μέχρι σήμερον.

Κατὰ τὴν ἱστορικὴν πυρκαϊὰν τοῦ Βασιλικοῦ Ἀνακτόρου τῆς Στοκχόλμης τὸ περίεργον αὐτὸ βιβλίον εἶχεν ὑποστῇ σοβαρὰν βλάβην ῥιφθὲν διὰ τοῦ παραθύρου εἰς τὴν ὁδὸν πρὸς διάσωσιν ἐκ τοῦ πυρός. Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῆς ἐκάστοτε διενεργουμένης κλοπῆς τῶν σελίδων του εἶχε σφηνωθῇ ἐπ' αὐτοῦ χονδρὸς χρυσοῦς δακτύλιος, χρησιμεύων ὅπως ἀναρτᾶται κρεμάμενον ἀπὸ τῆς ὀροφῆς δι' αὐτοῦ σου ἀσφαλιζομένης διὰ στερεοῦ κλειδίου.

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΙ

ΑΡΧΑΙΑΙ

Ἀκαίριος πρόξενος
εἰς ἑαυτὸν ἀφορᾷ.

Ὁ γραμμάτων ἄπειρος
οὐ βλέπει βλέπων.

Ἄν μὴ κρεας παρῇ
στερητέον τῷ ταρίχῳ.

Λύκου ἐμνήσθης,
πάρεστιν οὗτος.

Αἶξ οὐπὼ τέτοκεν, ἔρι-
φος δ' ἐπὶ δώματα παίζει.

Μέτρω ὕδωρ πίνοντες,
ἀμέτρω μάζαν ἔδοντες.

Πολλοὺς ἢ πλεονεξία
εἰς ὀλεθρον ἤγαγε.

Οὐκ αἰεὶ ποταμὸς
ἀξίνας φέρει.

ΝΕΩΤΕΡΑΙ

Ἀνυπαντρὸς προξενιτῆς
= γιὰ λόγου του γυρεύει.

Ἀνθρώπος ἀγράμματος,
= ξύλον ἀπελέκητον.

Στὴν ἀναδροχιά
= καλὸ 'ν' καὶ τὸ χαλάσι.

Κατὰ φωνή
= κα' ὁ γάϊδαρος.

Ἀκόμα δὲν τὸν εἶδαμε,
= Γιάννη τὸν ἐβγάλαμε.

Ἀκριδὸς στὰ πιτοῦρα
= καὶ 'φθηνὸς στ' ἀλεύρι.

Τὸ πολὺ τὸ διάφορο
= τρώει καὶ τὸ κεφάλι.

Τὸ ποτάμι κάθε μέρα
= κ' ὕψουρα δὲν κατεδάζει.

PIPPERMINT VERT

Liqueur de table, extra fine, tonique, digestive et anticholérique.

Étendu d'eau, le meilleur et le plus hygiénique des rafraîchissements.

Propriété de
GET FRÈRES, INVENTEURS
REVEL (HAUTE-GARONNE)

BOUTEILLE ET MARQUES DÉPOSÉES
Se méfier des similitudes denoms
et de marques.

Toutes les décisions judiciaires intervenues et notamment l'arrêt de la Cour d'Appel de Paris, du 24 Mars 1887, ont reconnu à **GET Frères**, le droit exclusif d'appliquer à une liqueur, la dénomination **PIPPERMINT** qu'ils ont créée.

Agent Général pour la Grèce :

GEORGE A. KOLAS, (Le Pirée)

ΑΣΤΑΚΟΙ ΠΡΙΓΚΗΠΟΣ HOMARDS PRINCES

Είναι η μόνη καθ' όλον τόν κόσμον ήγγυημένη και άνεγνω-
ρισμένη μάρκα. Αί άγοραί της Ελλάδος έχουσι πάντοτε

Ἀστακοὺς Πρίγκηπος

φρεσκοτάτους· τούτο δέ, διότι εὐθύς ἅμα τῇ ἀλιείᾳ των, γιγνο-
μένη δις τοῦ ἔτους, οἱ ἰδιοκτῆται τοῦ ἄνω σήματος, τὰς πρώτας
ἀποστολάς των φορτώνουσι δι' Ἑλλάδα.

Πρὸς ἀποφυγὴν παραποιήσεων τὸ σῆμα εὐρίσκεται κατατε-
θειμένον παρὰ τῷ Πρωτοδικεῖῳ Ἀθηνῶν.

Οἱ Ἀστακοὶ Πρίγκηπος πωλοῦνται ἐν Ἑλλάδι εἰς ὅλα ἐν γέ-
νει τὰ Ἐδωδιμοπωλεῖα καὶ Παντοπωλεῖα.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ :

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΚΟΛΑΣ Ἐν Πειραιεῖ (Στοὰ Ριζῶν)

ΑΣ ΕΝΙΣΧΥΣΩΜΕΝ ΤΟΝ ΣΤΟΛΟΝ !

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες !

Ἐχομεν καθήκον ὅλοι οἱ ἀπανταχοῦ Ἕλληνες, ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου, νὰ ἐνισχύσωμεν, νὰ δημιουργήσωμεν, νὰ ἀναδείξωμεν

ΤΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΜΑΣ ΝΑΥΤΙΚΟΝ !

Εἶνε καθήκον ἱερὸν πρὸς τὴν ἱστορίαν μας, πρὸς τὸ ἔνδοξον παρελθόν μας, πρὸς τὴν μεγάλην Πατρίδα, πρὸς τοὺς στενάχοντας ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἀδελφού μας, πρὸς τὸ μέλλον τῆς Ἐθνικῆς μας ὑπάρξεως, πρὸς τὰ τέκνα μας αὐτά, εἰς τὰ ὅποια πρέπει νὰ παραδώσωμεν τὴν Ἑλλάδα ἀκμαίαν, ἰσχυράν, δυνατήν, μεγάλην, σεβαστὴν εἰς τὴν συνείδησιν ὅλου τοῦ κόσμου!

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες !

Ὁ στόλος ὁ Ἑλληνικὸς ὑπῆρξε καὶ εἰς τὴν ἀρχαιότητα καὶ εἰς τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ἐικοσιένα, ἡ δύναμις μας, ἡ σωτηρία μας, τὸ καύχημά μας, ἡ δόξα μας, ὁ θρίαμβός μας.

Ὁ στόλος ὁ Ἑλληνικὸς θὰ σώσῃ καὶ πάλιν τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἔθνους μας.

Ἡ Ἑλλάς, ἡ ὁποία, περιβρέχεται πανταχόθεν ἀπὸ θάλασσαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Μεσογείου, πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ στόλον — στόλον ἰσχυρόν, πολυάριθμον, ἐπιβλητικόν, ἀξιόμαχον, διὰ νὰ γίνῃ κάρφος εἰς τὰ μάτια τῶν ἐχθρῶν μας καὶ τῶν ἀντιζήλων μας, οἱ ὅποιοι θέλουσιν τὴν Ἑλλάδα μικράν, ταπεινὴν, φθισικὴν, ἐτοιμοθάνατον.

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες !

Ἄς θυσιάζωμεν ὅλοι ἀνεξαιρέτως, ἀπὸ τὸ περίσσευμά μας, ἀπὸ τὸ ὑστέρημά μας, ἀγοράζοντας

ΛΑΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Τὸ Λαχεῖον τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, εἰς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ συνεισφέρῃ κάθε Ἕλλην, κάθε ἑλληνικὴ ψυχὴ, τὴν δραχμὴν του δι' ἓν γραμματίον Λαχείου, συλλογισθῆτε, ὅτι ἐγκλείει

τὴν σωτηρίαν, τὴν ὑπαρξίν, τὸ μέλλον, τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἀγοράζετε ὅλοι μὲ φανατισμὸν καὶ μὲ πίστιν

ΛΑΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΑΣ ΣΤΟΛΟΥ !

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΤΟΣ 1912

ΔΡΑΧΜΑΙ 1,000,000 ΚΕΡΔΗ

Καθ' ἐκάστην ἑκάδονται 100,000 γραμμάτια ἀξίας δρ. 400,000
κλήρωσιν παρέχονται κέρδη εἰς 2,000 γραμ. ἀξ. δρ. 200,000

Ἐκαστον ἀκέραιον γραμματίον τιμᾶται δραχ. 4

1/2 » » » 2
1/4 » » » 1

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΚΛΗΡΩΣΕΩΝ

Κέρδη	Δραχμαί	Ἐν ὄλῳ
1 ἑξ	80,000	80,000
1 ἑξ	20,000	20,000
2 ἀπὸ	2,500	5,000
6 ἀπὸ	1,000	6,000
15 ἀπὸ	400	6,000
25 ἀπὸ	200	5,000
1950 ἀπὸ	40	78,000
2000		200,000

Ἡ πρώτη κλήρωσις γενήσεται τῇ 26 Φεβρουαρίου (11 Μαρτίου) 1912, ἡ δευτέρα τῇ 29 Ἀπριλίου (13 Μαΐου) 1912, ἡ τρίτη τῇ 24 Ἰουνίου (8 Ἰουλίου) 1912, ἡ τετάρτη τῇ 28 Ὀκτωβρίου (11 Νοεμβρίου) 1912, καὶ ἡ πέμπτη τῇ 30 Δεκεμβρίου 1912 (13 Ἰανουαρίου 1913).

Ἀν' ἐκάστην τῶν κληρώσεων ἐκδίδονται ἴδια γραμμάτια, ἀκέραια ἢ ἡμίση γραμματίου ἢ τέταρτα τοιούτου, παρέχοντα συμμετοχὴν εἰς ἀκέραιον τὸ κέρδος ἢ εἰς τὸ ἥμισυ ἢ εἰς τὸ τέταρτον αὐτοῦ καὶ τιμώμενα, τὰ μὲν ἀκέραια ἀντὶ δραχμῶν τεσσάρων, τὰ δὲ ἡμίση ἀντὶ δραχμῶν δύο καὶ τὰ τέταρτα ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς.

Ἀμοιβαί, ὧν δὲν ἐζητήθῃ ἡ πληρωμὴ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς κληρώσεως, παραγράφονται ὑπὲρ τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου.

Εἰς τοὺς ἀγοράζοντας πρὸς μεταπώλησιν διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος, κατόπιν εἰδωλῆς μετὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν συμφωνίας, γραμμάτια ἢ τμήματα γραμματίου ἀξίας δέκα χιλιάδων δραχμῶν, παρέχεται ἐκπτώσις ἐπὶ τοῦ τιμήματος αὐτῶν 15 τοῖς 0/0, εἰς δὲ τοὺς ἀγοράζοντας διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος γραμμάτια ἢ τμήματα ἀξίας χιλίων δραχμ. τοῦλάχιστον, παρέχεται ἐκπτώσις 10 τοῖς 0/0, καὶ εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, τοὺς ἐπιτετραμένους τὴν πώλησιν γραμματίων καὶ τμημάτων γραμματίου, παρέχεται ἐκπτώσις 5 τοῖς 0/0.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

Εἰς τὰ δημόσια ταμεῖα, ταχυδρομικὰ γραφεῖα καὶ λοιπὰς δημοσίας ἀρχάς,
Εἰς τὰς Τραπεζάς, εἰς τοὺς Σταθμάρχας καὶ Στασιάρχας τῶν Σιδηροδρόμων.
Εἰς τοὺς Ἀχειριστάς τῶν Μονοπωλίων, καὶ τὰ Πρακτ. τῶν Ἐφημερίδων.
Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ
Γραφεῖον Λαχείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων,
Ἐν Ἀθήναις.

Ἡ πώλησις τῶν Γραμματίων τῆς Α' κληρώσεως τῆς 26 Φεβρουαρίου (11 Μαρτίου) 1911 ἀρχεται τῇ 1/14 Ἰανουαρίου 1911.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1/14 Νοεμβρίου 1911

Ὁ Διευθὼν τῶν Τμημάτων
Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ

Π. ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΗΜΕΡΑΙ	ΩΡΑΙ	ΛΙΜΕΝΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΩΣ
Κυριακὴν	7 μ. μ.	Διὰ Χαλκίδα καὶ Βόλον, διὰ τοῦ θαλαμῆγοῦ "ΑΡΚΑΔΙΑ,,
Δευτέραν	3 μ. μ.	Διὰ Σῦρον, Ἰκαρίαν, Καρλόβασι, Βαθῦ, Τηγάνι, Λέρον, Κάλυμνον, Σύμην, Κάσσον καὶ Κάρπαθον.
Τρίτην	2 μ. μ.	Διὰ Χανία, Ρέθυμνον, Ἡράκλειον, ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΜ, Λεμεσσόν, Λάρνακα, Ἀμμόχωστον καὶ Πόρτ-Σαϊτ.
Τρίτην	8 μ. μ.	Διὰ Σῦρον, Τήνον, Κόρθιον, Ἄνδρον, Χίον, Πλωμάριον, Γιέρον, Μιτυλήνην καὶ Κωνσταντινούπολιν.
Τετάρτην	3 μ. μ.	Κατ' ἐκθεΐαν δι' ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΝ, διὰ τοῦ θαλαμῆγοῦ "ΑΡΚΑΔΙΑ,, μετὰ χύτητα 16 μιλίων (ἄφιξις εἰς Ἀλεξάνδρειαν Παρασκευὴν αὐγὴν).
Τετάρτην	6 μ. μ.	Διὰ Λαύριον, Ἀλιβέριον, Χαλκίδα, Λίμνην, Αἰδηψόν, καὶ Στυλίδα.
Πέμπτην	7 μ. μ.	Διὰ Σῦρον, Ἰκαρίαν, Καρλόβασι, Βαθῦ, Τηγάνι, Πάτμον, Λέρον, Κάλυμνον, Σύμην, Νίσυρον καὶ Χάλκην.
Παρασκευὴν	2 μ. μ.	Διὰ Χανία, Ρέθυμνον καὶ Ἡράκλειον.
Σάββατον	3 μ. μ.	Διὰ Χίον, Μιτυλήνην, Κωνσταντινούπολιν, Πύργον καὶ Βάργαν.
Σάββατον	6 μ. μ.	Διὰ Λαύριον, Ἀλιβέριον, Χαλκίδα, Λίμνην, Αἰδηψόν, Ἀταλάντην, Στυλίδα καὶ Ὠρεούς.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ

Ἐν Πειραιεῖ: Κεντρικὸν Πρακτορεῖον Πλατεῖα Καραϊσκάκη.

Ἐν Ἀθήναις: Ὑποπρακτορεῖον παραπλεύρως Σιδηρ. Σταθ. Ὁμον.

Διὰ πᾶσαν ἰδιαιτέραν πληροφορίαν, σχετικὴν μετὰ φορτώσεως, ναύλους, κλπ. θεὸν οἱ ἐνδιαφερόμενοι ν' ἀπευθύνωνται εἰς τὸ

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ

ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΙΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΕΝΑΣ ΓΑΜΟΣ ΣΤΗΝ ΜΟΛΔΑΒΑ

ΗΤΟ κυριακή κ' ἐταξείδευα ἐπάνω ἀπὸ τὸ Γαλάτσι. Ἦτο τόσος κόσμος συναγμένος σ' ἓνα χωριό, ποῦ τῶλεγαν Μπαρμπόσι, ὥστε ὅταν ἔμαθα πὼς εἶχαν γάμον, κατέβηκα ἀπὸ τὸ τραῖνο. Ὁ δήμαρχος ὑπάνδρευε τὴν κόρη του. Καὶ ἀπ' ὅλα τὰ χωριά τῆς Βλαχιᾶς καὶ τῆς Μολδάβας, ὅπου συνορεύουν, κατέβηκαν κορίτσια μὲ πολύχρωμες στολές, γυναῖκες μὲ ποδιές ποικιλοκεντημένες, ἄλλοι χωριανοὶ μὲ τῆς ἑορτάσιμες στολές καὶ ἀνάμεσά τους μερικοὶ μὲ ἐνδυμασίες εὐρωπαϊκῆς ἐπίσημες, τόσοι πολλοὶ ποῦ ἐγέμισε τὸ σπίτι, ἐγέμισε κι' ὁ δρόμος.

Ὡ, τὰ κορίτσια τῆς Βλαχιᾶς μὲ τὰ γέλια, μὲ τὰ ὑποπτα κινήματα καὶ τὸ θράσος ποῦ σὲ ὀμιλοῦν. Ὅλα μὲ φωνὲς καὶ μὲ πηδήματα ἔτρεχαν ἐπάνω κάτω.

Ὅταν ἐφθάσαμε, ἡ μουσικὴ ἀπὸ τσιγγάνους ἔπαιζε στὸ σπίτι τοῦ δημάρχου.

Ἐξω δέκα παληκάρια στὴ γραμμὴ μὲ τὰ τουφέκια ἐζητοῦσαν τὸ ἐλάφι. Ὁ πρῶτος τσιγγάνος τραγουδεῖ καὶ τὰ βιολιά τὸν ἀκολουθοῦνε συνοδεύοντας τὸ τραγούδι του :

Κόρη γλυκεῖα σὺν ὁδοῦζάχαρι
γιατὶ τὰ βλέφαρά σου σιάζουν;
καὶ σὺ ἀρχόντισσα τί κρύβεις τὸ ἐλάφι;

Τὰ παλληγκάρια στὴν γραμμὴ πυροβολοῦνε στὸν ἀέρα.
Τὸ πρῶτο λέγει στὴν κυρά:

δός μας τὸ ἐλάφι!

Ἀγροτικὴ διασκέδασις ἐν Μολδαύᾳ.

καὶ ἀπὸ τὸ σπίτι τὸ κλειστὸ ἡ μάννα του φωνάζει: πῶς
ἔχουν ἄδικο οἱ κυνηγοὶ κ' ἐλάφι δὲν ὑπάρχει.

Δὸς κυρὰ ἀρχόντισσα,
δός μας τὸ ἐλάφι

λέγει τὸ δεύτερο τὸ παλληγκάρι. Καὶ βγαίνει ἀπὸ τὸ παρά-
θυρο μιὰ σκέλεθρο γρη῏α, σὺν νᾶναι ἐλαφίνα.

— Σούτου! φωνοῦν οἱ κυνηγοί. Νᾶθγη τὸ ἐλάφι!

Καὶ ὁ τσιγγάνος πάλιν τραγουδεῖ:

αὐτὴ ἔχει χρυσὰ μαλλιά,
ἔχει κοράκον μάτια!
μαργαριτάρια ἔχει στὸ στόμα της
καὶ κερασένια χεῖλη!

ἔχει λαιμὸ καμαρωτὸ
 σὰν κέκρυο
 καὶ πρόσωπο ἀστραφτερὸ
 φεγγῶσι !

Ὁ κόσμος ὅλος περιμένει καὶ τὰ παιχνίδια παίζουν
 μόνα.

Καὶ ἀπὸ μέσα μιὰ φωνὴ ἀκούεται ποῦ τρεμοσδύνει :

τὰ τραγουδήσω θέλετε γλῆνὰ τὰ τραγουδήσω ;
 θὰ κινήθοῦντε τὰ νερά, τὰ ἔλατα θὰ σκύνουν,
 θὲ ν' ἀνιχνήσουν τὰ βουνὰ καὶ μὴ ξενήσῃ
 τὸ στοιχειὸ ποῦ μέσα τους κοιμᾶται.

Χορὸς χωρικῶν ἐν Μολδαύᾳ.

Ἀνοίγει ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ κ' ἡ νύμφη βγαίνει.
 Ἐξῇ κορίτσια τὴν ὀδηγοῦν ἐμπρὸς καὶ ἔξῃ ἀπ' ὀπίσω.
 Φοροῦν ποδιὲς ὀλόχρυσες, μανίκια κεντημένα. Ἐχουν
 σφιχτὰ πλεγμένα τὰ μαλλιά καὶ τριαντάφυλλο στὴν κο-
 ρυφή τους.

Ὀλόγυρα οἱ κυνηγοὶ πυροβολοῦν μὲ τὰ τουφέκια. Καὶ
 ἡ νύμφη ποῦ λάμπει στὰ χρυσᾶ καὶ στᾶσπρα, χαμηλο-
 βλέπει κ' ἐλαφροπερπατάει.

Κατέβα, αὐγή, ἀπ' τὸ ἄρμα σου!
καὶ σὺ νυφοῦλα μου θρονίσου!

φωνάζει ὁ γέρω πατέρας τοῦ παλληκαριοῦ. Καὶ ἡ συνο-
δεία ἐξακολουθεῖ τὸν δρόμον. Ὅλα τὰ κορίτσια δλόγυρα,
ὅλες ἡ γυναῖκες, τὰ παλληκάρια βλα καὶ οἱ χωριανοὶ κι-
νοῦνε τὰ μανδύλια.

Πᾶνε στὸ σπίτι τοῦ γαμβροῦ ποῦ περιμένει ὁ παπᾶς.
Νὰ δώσῃ τὴν εὐχή του, νὰ εὐλογήσῃ τὸ στεφάνι!

Τὸ τραῖνο ἐπλητρίαζε κ' ἐπέστρεψα ἀπὸ τὸν γάμον.
Ποτὲ δὲν εἶδα στὴν Βλαχιά ποιήσι καμμία. Μὰ στὴν
Μολδάβα εἶνε ποιήσις τὰ πάντα.

[Κων/λιν, 1911]

ΝΙΚ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

Ποίας γλώσσας δὲν κατέχει

- Εἶνε ἀλήθεια, κύριε καθηγητὰ ὅτι κατωρθώσατε νὰ γίνετε κάτο-
χος ὅλων τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν;
- Μάλιστα, ὅλων. Μόνον δύο δὲν κατέχω...
- Ποίας;
- Τὴν γλῶσσαν τῆς γυναικὸς μου, μίαν καὶ τὴν γλῶσσαν τῆς
πεθερᾶς μου — δύο...

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

ΠΛΑΣΙΣΜΕΝΗ στήν ἄκρη τοῦ τραπεζιοῦ, μὲ συστολὴν, σκυρμένη ἐπάνω εἰς ἓνα τετράδιο, ἔγραφε διαρκῶς μὲ τὸ μολυβάκι της. Τὸ τριανταφυλλὶ ἀμπαζοῦρ τῆς λάμπας ἐχάρασσε φωτεινὸν μαγικὸν κύκλον περὶ τὸ ἀνοικτὸν βιβλίον της, ἓνα βιβλίον γεμάτο ἀριθμούς. Ταῦτοχρόνως, ἀπὸ τὰ πλάγια, ἓνα τριανταφυλλὶ φαντασμαγορικὸν φῶς ἔβαφε τὰ δροσερὰ μαγουλάκια τοῦ ἐπταετοῦς κορασίου, τοῦ ὁποίου ἔχω τὴν ὑψηλὴν τιμὴν νὰ εἶμαι ὁ θεῖος. Εἶχε σουφρωμένα τὰ φρυδάκια του, ὡς στρατηγὸς μελετῶν εἰς τὸν χάρτην τὴν τοπογραφίαν μάχης. Ἡ χάρις τῶν παιδιῶν ὑπάρχει, ἀκριβῶς, εἰς αὐτὴν τὴν ἀντίθεσιν. Ἐπιδίδονται εἰς μίαν ἀστεϊάν ἐργασίαν μὲ τὸ σοβαρώτερον ὕψος τοῦ κόσμου. Ὁ Κορέτζιο συνέλαβε τελείως τὴν χάριν αὐτῆς τῆς ἀντιθέσεως. Ἡ σοβαρότης, μὲ τὴν ὁποίαν δύο ἐρωτιδεῖς ἀκονίζουσιν τὰ βέλη των εἰς μίαν γωνίαν τῆς περιφήμου «Δανάης», ἀποσπᾷ τὸ μειδιάμα. Ἡ μικρὴ ἀνεψιά μου εἶχε βυθισθῇ, μὲ τὰ ὅλα της, εἰς κάποιον ἀριθμητικὸν ὑπολογισμόν καὶ ἦτο χαριτωμένη. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀνεκάθητο, ἐφαίνετο ἀδημονοῦσα, ἔσβυνεν ὅλα ὅσα εἶχε γράψει μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς, περιέφερε τὸ σαστισμένον βλέμμα της ἐπὶ τὴν ἐκεί, ἀνέστειλε καὶ κατόπιν ἤρχιζεν ἐκ νέου

νά γραφή. Τὴν παρηκολούθουν, μὲ κάποιον ἀνάμικτον αἰσθημα στοργῆς καὶ λύπης. Τὸ καυμένο τὸ κοριτσάκι! Δὲν ἐπρόφθασε διόλου νά ζήσει, δηλαδή νά ὄνειρευθῇ εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον. Τὸ κάθισαν ἀμέσως εἰς ἓνα σκαμνί καὶ τὸ ἐπληροφόρησαν ὅτι «δύο καὶ δύο κάνουν τέσσερα». Τελείωσε. Ὁλόκληρος ὁ βίος του ἔχει πλέον δηλητηριασθῇ. Καλλίτερα νά μὴν εἶχε γεννηθῇ, ἀφοῦ ἐπρόκειτο νά μάθῃ τὴν φοβερὰν αὐτὴν ἀλήθειαν, ὅτι δύο καὶ δύο δὲν εἶνε δυνατόν νά κάμουν πέντε, ὅτι δύο καὶ δύο θὰ κάνουν διαρκῶς τέσσερα καὶ σήμερα καὶ αὔριο καὶ μεθαύριο καὶ μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων. Διότι «δύο καὶ δύο τέσσερα» εἶνε ἡ πρώτη ἀλήθεια, ἡ ὁποία χαράσσεται εἰς πᾶσαν τρυφερὰν ψυχὴν ἢ πρώτη πραγματικότης, μὲ τὴν ὁποίαν ἐπικοινωνεῖ πᾶσα νεαρά ὑπαρξίς, κατωμένη μόνον διὰ νά πανηγυρίξῃ τὰ θεολογικώτερα ψεύδη. Ποῖος ἄνθρωπος ἄλλως εἰς εὐρεν ἡσυχίαν ἀφότου ἐγνώρισε μίαν ἀλήθειαν, ἔστω καὶ ἀπὸ τὰς ἀκινδύνους ἀληθείας τοῦ περιφήμου κοσκίνου τοῦ Ἑρατοσθένους; Καὶ ποῖος ἄνθρωπος ἐγνώρισε μίαν πραγματικότητα, χωρὶς νά λυπηθῇ; Παρηκολούθουν τὰ γαλανὰ δακτυλίδια τῶν καπνῶν τοῦ τσιγάρου μου, ποῦ ἔξεδιπλώνοντο ἀργά, πρὸς τὰ ἐπάνω, καὶ ἡμῃν ἀπορροφημένους ἀπὸ αὐτὰς τὰς σκέψεις, ὅταν ἡ μικρὴ ἀνεψία μου μ' ἐπλησίασε.

— Κάμετέ μου τὴ χάρι, σὰς παρακαλῶ θεῖτε, δὲν μπορῶ νά λύσω αὐτὸ τὸ πρόβλημα.

Καὶ ἤρχισε νά διαβάζῃ στὴν ἀριθμητικὴν τῆς: «Δύο κρουνοὶ ῥέοντες συγχρόνως πληροῦσι μίαν δεξαμενὴν εἰς τριακόντα δύο ὥρας. Ὁ εἰς ἑξ αὐτῶν, ῥέων μόνος, πληροῖ τὴν αὐτὴν δεξαμενὴν εἰς ἑβδομήκοντα πέντε ὥρας. Εἰς πόσας ὥρας θὰ πληρῶσῃ τὴν αὐτὴν δεξαμενὴν ὁ ἕτερος τῶν κρουνῶν, ῥέων ἐπίσης μόνος;» Τί λέτε, θεῖτε;

Οὐδέποτε ἀξιοπρέπεια θείου ἐτέθη ὑπὸ μεγαλειτέραν δοκιμασίαν. Ἦρχισα λοιπὸν νά βήχῳ ἐλαφρῶς, ὥς ἦτο ἐπόμενον. Ἡ μικρὴ ἐκάρφωσεν ἀπάνω μου τὰ μάτια τῆς, δύο μεγάλα, μαῦρα, ὀρθάνοικτα. Εἶχε μεταβληθῇ ὁλόκληρος εἰς ἓν ἐρωτηματικόν, τὸ ὁποῖον ἀπῆτει ἐπιμόνως μίαν ἀπάντησιν.

— Παιδί μου, ἀπῆντησα ἐπὶ τέλους εἰς τόνον ἐπίσημον, εἶμαι θεῖος σου. Μολαταῦτα εἶνε ἀδύνατον νά σοῦ δώσω μίαν θετικὴν πληροφορίαν διὰ τὸν κρουνόν.

Ἡ μικρὴ ἐκατέβασε τὰ μούτρα. Ἐφαίνετο καταλυπημένη. Τίποτε δὲν μὲ συγκινεῖ περισσότερον ἀπὸ ἓνα μικρὸ πλάσμα ποῦ λυπεῖται. Προσεπάθησα νά τὴν παρηγορήσω:

— Ἐννοια σου, παιδί μου, καὶ δὲν θὰ πάθῃς τίποτε ἀπολύτως, ἂν δὲν μάθῃς ποτὲ εἰς πόσας ὥρας ἓνας κρουνὸς γεμίζει μίαν δεξαμενὴν, ἢ εἰς πόσας ἡμέρας 553 ἐργάται τελειώνουν ἓνα ἔργον, ὅταν 63 τὸ τελειώνουν εἰς 998. Καὶ ὅλα τὰ προβλήματα εἰς τὰ λύσεις, αὐτὰ ποῦ ἔχει ἡ ἀριθμητικὴ σου καὶ αὐτὰ ποῦ ἔχουν ὅλες ἡ ἀριθμητικὲς τοῦ κόσμου, δὲν θὰ γίνῃς διόλου σοφώτερη, διό-

εἶμαι θεὸς σου. Ὁ κόσμος εἶνε γεμᾶτος προβλήματα, μεγάλα καὶ φοβερά. Ὅπου καὶ νὰ γυρίσῃς τὰ ματάκια σου, ἄλλο δὲ ὅ, ἁπαντήσῃς, εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον, παρὰ τὸν ἄγνωστον Χ. Παντοῦ εἶνε χωμένος αὐτὸς ὁ τρομερὸς ἄγνωστος, παιδί μου. Σὲ ὅ,τι βλέπουμε, σὲ ὅ,τι λέμε, σὲ ὅ,τι κάνουμε, σὲ ὅ,τι ὑποφέρουμε. Καὶ τὸ χειρότερο, καμμία «μέθοδος τῶν τριῶν», καμμία ἐσωτερικὴ ὑφαίρεσις, καμμία ἐξωτερικὴ, κανεὶς ὑπολογισμὸς, καμμία ἀλγεβρικὴ ἐξίσωσις, καμμία σκέψις δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὸν ἀποκαλύψῃ. Ἐρχόμεθα εἰς τὸν κόσμον, ζοῦμε, ἀγαποῦμε, πάσχομε, πεθαίνουμε, χωρὶς ποτε νὰ μάθουμε γιατί, χωρὶς ποτε νὰ εὔρουμε τὸν ἄγνωστον Χ, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὸ τρομερὸν αἰνίγμα ὅλων αὐτῶν. Θὰ μεγαλώσῃς, παιδί μου, καὶ θὰ μὲ θυμηθῇς. Ἰσως μάλιστα θυμηθῇς καὶ τοὺς δύο κρουνοὺς. Γιατὶ εἰς κάθε ἀντιμετώπισμα τοῦ ἀγνώστου, εἰς κάθε δυστυχίαν, εἰς κάθε συμφορὰν, εἰς κάθε κρίσιμον στιγμήν τῆς ὑπάρξεώς σου, τὰ ματάκια σου θὰ γίνωνται δύο κρουνοί, οἱ ὁποῖοι θὰ ῥέουν συγχρόνως. Ἀφ' οὗτου ὑπάρχουν ἄνθρωποι, μικρὴ μου, οἱ δύο αὐτοὶ κρουνοὶ ῥέουν, ἀλλὰ δὲν κατ' ὀρθοῦσαν ἐν τούτοις νὰ γεμίσῃν τὸ σκοτεινὸν χάσμα τοῦ μᾶς χωρίζει ἀπὸ τὸν τρομερὸν ἄγνωστον. Εἶνε λοιπὸν γελοῖον νὰ λυτῆσαι, διότι δὲν ἡμπορεῖς νὰ εὔρῃς ἕναν Χ, τόσον καλοκάγαθον, ὅπως αὐτὸς τοῦ προβλήματός σου. Πήγαινε, παιδί μου, νὰ κοιμηθῇς, καλλίτερα. Ἰσως ὄνειρενθῇς τίποτε καλλίτερον ἀπὸ τὴν δεξαμενὴν τοῦ προβλήματος.

Ἡ μικρὴ ἐφάνη ὅτι ἐπαρηγορήθη. Ἰσως διότι δὲν ἐκατάλαβε τίποτε. Ἀλλοίμονον ὅμως. Ἀργὰ ἡ γρήγορα θὰ καταλάβῃ.

ΣΠ. ΜΕΛΛΣ

ΣΚΟΡΠΙΑ ΦΥΛΛΑ

* Ἐπὶ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Βασιγκτῶνος ἐχαράχθησαν αἱ ἐξῆς ἐπιγραμματικώτατοι στίχοι: «*Πρώτος ἐν πολέμῳ, πρῶτος ἐν εἰρήνῃ, πρῶτος ἐν ταῖς καρδίαις τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ*».

* Ὁ Πετράρχης ἐθώπευε καὶ καταψίλει τὴν ἐκ Βυζαντίου πεμφθεῖσαν αὐτῷ ἱλιάδα τοῦ Ὁμήρου, ἀλλ' ἐλυπεῖτο καὶ ἐστενάζε, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν ἀναγνώσῃ καὶ τὴν ἐννοήσῃ.

* Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1795 ἐν Γαλλίᾳ τὸ χαρτονόμισμα τοῦ Δημοσίου ὑπέστη τοιαύτην μυθώδη ὑποτίμησιν, ὥστε ἡ ἀξία τοῦ χρυσοῦ λουδοβικείου ἐφθασε εἰς τὸ ἀπίστευτον ποσὸν τῶν 30,000 δραχμῶν εἰς χαρτονόμισμα!

* Κριτικὸς τις Ἀγγλὸς ἔλεγε περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐφημεριδομανίας, τὰ ἐξῆς: «*Ἐὰν τρεῖς Ἕλληνες ἀνησχοῦντο εἰς τὴν Σελήνην, ὁ πρῶτος θὰ συνέτασεν ἐφημερίδα, ὁ δεύτερος θὰ τὴν ἐτύπωνε, καὶ ὁ τρίτος θὰ τὴν ἀνεγίνωσκε διὰ νὰ γράῃ τὰ γραφόμενα*».

Authorized licensed-use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ ΚΑΙ... ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΔΑΚΤΥΛΟΙ !

ΔΕΝ μιλῶ γιὰ τοὺς δικούς μας ποῦ τοὺς χώνουμε στὴ μύτη...
μὰ οἱ δάκτυλοι οἱ ξένοι τί ζητοῦν σὲ ξένο σπίτι ;

Μόλις πάει γὰ ὀρθοποδήσῃ τῆς Γραμματικῆς τὸ κράτος,
νά σου, δάκτυλος προδότης τὸ γκρεμνίζει ἀοράτως !

Καὶ ἐνῶ θαρρεῖς ἡ γλῶσσα ποῦ μιλᾷς πῶς εἶν' δικιά σου,
μέσ' στὸ στόμα σου τρυπῶναι καὶ χαλνᾷει τὴ μιλιὰ σου !..

Βήχει ὁ δεῖνα ; ῥοκούζει ὁ τάδε ; Κάποιος δάκτυλος, πολῖται !..

Κλέφτει ὁ τάδε ; χάφτει ὁ δεῖνα ; Πάλι δάκτυλος κινεῖται !..

Μπαγριατσίονιν αἱ ἀφύαι, τὰ ὧὰ τῆς «θείας γλώττης» ;

Εἰς τὰ ὅπλα, πατριῶται ! ἄλλος δάκτυλος προδότης !..

Ψάβια τρῶς καὶ οὐκ ἰχθύας ; σπίτι πᾶς καὶ οὐκ ἐς οἶκον ;
δάκτυλος κατὰ τῶν «μέσων» καὶ τῶν «ὑπερσυντελείων» !..

Φοίκη ! ὅποια τρύπα ψάξης, ὅποια γλῶσσα ξεσκαλίσῃς,
— καὶ μέσ' στὴ δική σου ἀκόμα — δάκτυλον θὰ ἀπαντήσῃς !

Εἶπες μάννα κι' ὄχι μήτερ ; κλεῖς τὸ μάτι, σὺ μύεις τ' ὄμμα ;

Κάποιος δάκτυλος σοῦ βάζει κάποια θούβλια μέσ' στὸ στόμα !

Δάκτυλος ἀπὸ τῆ Δύσει, δάκτυλος ἀπ' τὸν... πορέντε !

καὶ γὰ φθάνουν, ὄχι ἕνας, ὄχι δύο, μὰ... πέντε — πέντε !..

Ἔχουμε κ' ἐμεῖς δακτύλους οἱ Ρωμηοὶ στὰ δυὸ ξερὰ μας,

μὰ τοὺς ἔχουμε βάλει τοὺς ἑνὸς ἀπὸ τὰ δυὸ γὰ τὴ δουλειὰ μας !..

Κι' ἂν βοντοῦμε στὰ ταμεῖα μὲ τὰ δάκτυλά μας ὅλα,
τί γυροῦν οἱ ἀπ' ἔξω στὴ δική μας κατσαρόλα;
Δάκτυλοι ἀπ' τὴ Ῥωσσία, δάκτυλοι κι' ἀπὸ τὴ Μέκκα,
καὶ νὰ φθάνουν ὄχι ἓνας, ὄχι δυὸ, μὰ ... δέκα - δέκα!...

Βγαίνει ἓνας σαχλὸς καὶ γαῖμας, γῆλιους, φτώσες διαφεντέβει;
Δάκτυλος «βοῦν ἐπὶ γλώττῃ» τοῦβαλε καὶ τὸν μπερδεύει!..
Βάζεις τὰ εἰς **μι** ἐν τάξει; κἄποιος δάκτυλος τὰ νύττει!..
Ψήνεις κόττα καὶ οὐκ **ὄρνιν**; Πάει, ἐχάσαμε τὴ Κορήτη!..
Μαχαιρώνεις μὲ σιλέιο κι' ὄχι μὲ τὸν **ἀκινάκην**;
Κἄποιος δάκτυλος σὲ βάζει γιὰ νὰ χάσωμε τὴν Θοράκην!..

Σὲ κτυποῦν καὶ δὲν λὲς **οἷμοι** παρὰ σκούζεις «οἰμένα»;
Σίγουρα, βρὲ κατεργάρη, θάχης ὑοῦβλια φαγωμένα!
Γιατὶ ἢ πρόστυχος θε' νᾶσαι, ἢ προδότης, ἢ καὶ βλάξ,
σὰν τῆς τρώς καὶ λὲς «ἄχ! ὦχον» κ' οὐκ **βαβαὶ ἱκταταιάξ**.
Κι' ἂν τὴν μύτην σου συνάχι καὶ οὐχὶ «κατάροους» κλύζει,
ξένος δάκτυλος θὰ ἐχώθη μέσα καὶ σοῦ τὴν σκαλίξει!..

Κλέβεις καὶ τὸ κόβεις λάσπη, καὶ οὐκ **οἷχει** καθαρίως;
δάκτυλος, χέρια καὶ πόδια σοῦ κινεῖ ἱεροκρυφίως!..
Πλαστογράφεις στὴ χυδαία καὶ οὐχὶ καθαρευόντως;
ξένος δάκτυλος σὲ σπρώχνει κ' εἶσαι ἐχθρὸς τοῦ Ξενοφῶντος!..
Ἔμεις τί φταῖμε; Ὅτι τύφλες καὶ ὅ,τι μοῦντισες στὰ στραβά μας,
μᾶς τοὺς δίνουν οἱ ἀπ' ἔξω καί... μὲ ἀνοικτὰς παλάμας!..

[Μάρτιος τοῦ 1911]

ΣΑΤΑΝΑΣ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

ΤΟ ΜΩΡΟ

ΣΤΗΣ δέκα τὸ βράδυ, ὅπως συνείθιζε πάντα, ὁ λοχαγὸς Φαρδῆς ἐπέστρεψε ἀπὸ τῆς λέσχης κ' ἐπλάγιασε νὰ κοιμηθῇ. Ἐκρέμασε πρῶτα τὸν μανδύαν καὶ τὸ ξίφος του, ἐτοποθέτησε σὲ μιὰ καρέκλα τὴ στολὴ του καὶ στὴν ἄλλῃ τὸ πανταλόνι του, ἐκούρδισε τὸ ῥολοῦ του καὶ ἤπιε ἓνα ποτῆρι νερό. Ὑστερα ἔδωκε μιὰ γροθιά στὸ μαξι-

λάρι, ἔσβυσε τὸ κερί κ' ἐχώθηκε στὴ κουβέρτα του. Ἔτσι συνείθιζε εἰκοσιπέντε τώρα χρόνια, ἐργένης ὅπως ἦταν κ' ἐλεύθερος, χωρὶς οἰκογενειακά βάρη καὶ φροντίδες.

Ἐκεῖ ποὺ τὸν ἐπαίρνε γλυτὰ ὁ πρῶτος ὕπνος, ἀκούει ἔξαφνα ἀπ' τῆς διπλανῆς κάμαρας φωνές δυνατὲς μικροῦ παιδιοῦ.

— Ἄμει στὸ διάολο, στρίγγλικο! ἐμουρμούρισε καὶ γύρισε ἀπὸ τὸ ἄλλο πλευρὸ νὰ τὸν ξαναπάρῃ.

Τοῦ κάκου ὁμως. Ἡ φωνὴ ἐξακολουθοῦσαν δλοένα πλιὸ δυνατὲς.

— Μπα, π' ἀνάθεμα τὸ λαρύγγι σου! ξαναεῖπε ὁ λοχαγὸς φουρμισμένος. Ἔτσι θὰ τὰ πᾶμε ἀπόψε;

Ἀλήθεια! κᾶμποσες μῆνες τώρα οἱ σύννοικοί του, ἕνας νηόπανδρος ὑπολοχαγὸς μὲ τὴ γυναῖκα του καὶ τὸ μωρό τους, δὲν τὸν ἀφηνάαν νὰ κοιμηθῇ μὲ τὴν ἡσυχία του.

Τώρα τελευταῖα μάλιστα κατήντησαν ἀνυπόφοροι. Καὶ ἰδίως ὁ πατέρας μὲ χίλια δυὸ μωρόλογα ποῦλεγε στὸ παιδί του: «Ποῦ εἶνε ἡ ἀνταρσία σου; Δεῖξε μου τὰ χεῖλάκια σου!»

Αὐτὴ ὁμως τὴ φορά ἡ φωνὴ τοῦ μωροῦ ἦσαν διαπεραστικές, λές καὶ κάποιον χέρι τοῦ ἐγδαίρνε τὸ λαιμὸ ἢ τῷ σφιγγε νὰ τὸ πνίξῃ.

“Άλλες φορές, σάν ἐγκρίνιαξ τὸ μικρὸ, πρόφθαινε ἡ μάνα του ἢ ὁ μπαμπὰς καὶ τὸ καθισούχαζαν. Ἐκεῖνη τὸ νανοῦριζε κι' αὐτὸς τὸ χόρευε στὰ χέρια του. Ἀπόψε ὅμως τίποτε. Τὸ μικρὸ ἔσκουζε τὴ σὴν ὥρα, εἶχε ξυπνίσει ὅλη τὴ γειτονιά, καὶ κανένas ἄλλος δὲν ἀκούετο μέσα στὴν κάμαρα. Τάχα ν' ἀποκοιμήθηκε τόσο βαρεὰ τὸ ἀνδρόγυνο καὶ δὲν ἐπύρην ἀκόμα χαμπάρι; Καὶ τὸ καυμένο, πᾶει νὰ βαλαντώσῃ ἀπ' τὸ κλάμα. Ἐβράχναςε πλιά καὶ θὰ τοῦ κοπῇ ἡ ἀνάσα.

— Πίσω μου σ' ἔχω, σα-
τανά! εἶπε ὁ λοχαγὸς ποῦ
ξαγρύπνησε τώρα πλιά, καὶ
πετάχθηκε κάτω ἀπ' τὸ κρεβ-
βάτι. Φορεῖ βιαστικά τὴ στο-
λὴ του καὶ βγαίνει στὸ διά-
δρομο. Κἀὶ ἔκτακτο βέβαια
θὰ συμβαίνει.

Ἡ πόρτα τῶν γειτόνων του
ἦταν μισοανοικτή. Μιὰ λάμπα χαμηλωμένη ἑθαπόφεγγε στὸ δωμά-
τιο. Ὁ λοχαγὸς κτυπᾷ, μὰ κανεὶς δὲν τοῦ ἀποκρίνεται. Μόνον ἡ
φωνὴ τοῦ μωροῦ τοῦ ἔσχιζαν τ' αὐτιά. Δίνει μιὰ τ' πόρτας καὶ
παίρνει μέσα. Φυχὴ ἄλλη δὲν ἐφαίνεται. Ἡ κάμαρα ἔρημη. Ἄπλα
στὸ συζυγικὸ κρεβάτι βλέπει μιὰ μικρὴ κούνια νὰ κουνιέται μο-
νάχῃ τῆς. Ὁ λοχαγὸς πλησιάζει, παραμερίζει τὸ τοῦλι τῆς κου-
νουπιέρας καὶ βλέπει ἓνα κοριτσάκι πέντ' ἔξη μηνῶν νὰ βουρλο-
δέρνεται κουδριασμένον μέσα στὰ σκεπάσματά του, κατακόκκινο
ἀπὸ τὸ κλάμα καὶ τὸ ἀλαλήτῳ. Μπρὲ, τὸ κακόμιοιρο! Τὸ ἄρπάζει
γρήγορα στὰ χέρια του. Μὰ ἐκεῖνο ἐδερνότανε τόσο δυνατὰ καὶ τοῦ
τίναζε μὲ τὰ ποδαράκια του καὶ τὴν κλωτσᾷ, ποῦ λίγο ἔλειψε νὰ τοῦ
φύγῃ ἀπ' τὰ χέρια. Σαστισμένος ὁ λοχαγὸς ἐκάθισεν σὲ μιὰ πολυ-
θρόνα καὶ ἔβαλε τὸ μωρὸ στὰ γόνατά του. Πρῶτῃ φορὰ στὴ ζωὴ
του ποῦ ἐκρατοῦσε μικρὸ παιδί. Δὲν τὰ ἐνοστιμύετο διόλου τὰ παι-
δάκια. Ὠ, ἀδελφέ! Μὲ τῆς κλάφεις καὶ τὰ σάλια τους!

Τὸ κοριτσάκι ἔσκουζε ἀόριμα. Ὁ λοχαγός, γιὰ νὰ τὴ ἡμερεύσῃ, τὸ σήκωσε ψηλά, τὸ ἐταλάντευσε, τὸ ἐχόρευσε στὸν ἀέρα, τοῦ ἐτραγουδοῦντος.

« . . . βλέπει μέσα ένα κοριτσάκι . . . »

κατάφερε νά τὸ σωπάσῃ λίγο. Ἐξαφνα τὸ μικρὸ ἔπαυσε τὸ κλάμα, ἄνοιξε τὰ ματάκια του, σούφρωσε τὰ χειλάρια του, ἐξάρωσε τὴ κουκλίστικη μυτίτσα του, ἐτέντωσε τὰ χεράκια του, δύο χεράκια

«... Τὸ ἔχόρευε στὰ χέρια του...»

κρούτσια σάν κερνία δακτυλάκια του, ἄρχισε νά τὰ χαϊδεύῃ, ἀναγέλλασε κ' ἐχαμογέλασε.

Τὸ χαμόγελο ἐκεῖνο ἐφώτισε διὰ μιᾶς καὶ τὴ σκυθρωπὴ μορφὴ τοῦ λοχαγοῦ, μὲ μίαν ἐκφραση θριάμβου ὥσάν νά ἐνίκησε εἰς καμμίαν μάχην. Ποτέ στὴ ζωὴ του μειδίαμα γυναικὸς δὲν τοῦ εἶχε προξενήσει τέτοια συγκίνησι καὶ χαρὰ. Τὸ ἐκύτταξε καλὰ στὰ ματάκια του τὰ ἔξυπνα, στὰ τριανταφυλλένια μαγουλάκια του, ποῦ ἐπάνω τους ἔλαμπαν ἀκόμα σάν σταλαγματιᾶς ὁροσῆς τὰ δάκρυα, στὸ στοματάκι του τὸ ζωγραφιστό μὲ τὰ κοραλλένια χειλάρια. Ἡ ψυχὴ του ἐπλημμύριζε ἀπὸ κάποιον τρυφερὸ αἶσθημα ποῦ δὲν τὸ εἶχε φαν-

«... Τὸ ἐποποθέτησε στὰ γόνατά του...»

«Ἐλα, χρυσό μου! Φίλησε τὸ μπαμπά!» Στὸ τέλος τὸ κοριτσάκι, σάν νά ὑπῆκουσε, ἐπρότεινε τὸ στοματάκι του καὶ ἄγγιξε μὲ τὰ ὀφθαλμὰ του τὰ μαγουλάκια τοῦ λοχαγοῦ.

Ήταν όμως περασμένα τὰ μεσάνυχτα καὶ κανεὶς δὲν ἐφαίνετο. Τὸ καυμένο τὸ μικρὸ θὰ ἐνύσταζε βέβαια καὶ ἐπρεπε νὰ κοιμηθῇ. Μὰ πῶς νὰ τὸ κοιμήσῃ, ποῦ δὲν ἤξερε νὰ τὸ νανουρίσῃ σὰν τὴ μάνα του καὶ τὸ μπαμπά του. Μολοντοῦτο, ἄς δοκιμάσῃ. Ἐσηκώθη ὁρθος, ἔβαλε τὸ μικρὸ στὴν ἀγκαλιά του καὶ ἄρχισε νὰ βηματίζῃ στὸ δωμάτιο, λικνίζοντάς του μὲ προσοχὴ καὶ μουρμουρίζοντάς ἕνα παλαιὸ ἐπαρχιώτικον τραγοῦδι ποῦ τοῦ ἤλθε ἐκεῖνη τὴ στιγμὴν στὴν ἐνθυμησί του. Τέλος πάντων κατάρθωσε νὰ τὸ ἀποκοιμήσῃ. Ἐκάμε τότε νὰ τὸ βάλῃ στὴ κούνια του ν' ἀναπαυθῇ. Ἀλλὰ ὁ φόβος μὴπως τὸ ξυπνήσῃ μὲ καμμιὰ του ἀδέξια κίνησιν, τὸν ἐμπόδισε. Καὶ μὲ μεγάλῃ προφύλαξι, ποῦ τοῦ ἔκαμνε κωμικὰς τὰς κινήσεις του, ἐκάθησε ἐλαφρὰ σὲ μιὰ πολυθρόνα, ἐτοποθέτησε τὸ μωρὸ στὰ γόνατά του καὶ ἔμειν' ἐκεῖ ἀκίνητος νὰ μὴ χαλάσῃ τὸν γαλήνιο ὕπνον τοῦ μωροῦ.

Μέσα στὴ βαθειὰ σιωπὴν τοῦ δωματίου ὁ λοχαγὸς ἐκύτταζε μὲ στοργὴν τὸ ἀγγελικὸ προσωπάκι του, κοιμισμένον στὰ γόνατά του.

Ἡ θερμότης τοῦ μικροῦ ἐκείνου πλάσματος εἰσέδωκε μέσα στὰ σπλάχνα του καὶ ἀνέβαινε στὸ κεφάλι του ὡς ἀχνὸς γλυκυτάτης μέθης. Ἡ ψυχὴ του ἐξεχειλίζε ἀπὸ ἀγνωστα συναισθήματα. Καὶ ἐσκέπτετο. Ὑπάρχει λοιπὸν πράγματι αὐτὴ ἡ χαρὰ, τὴν ὁποίαν προξενεῖ τὸ μικρὸ παιδί εἰς ὅσους τὸ πλησιάζουν; Καὶ εἶνε πραγματικὴ λοιπὸν ὅλη αὐτὴ ἡ ἔρμην τῆς στοργῆς ποῦ μεταδίδει εἰς ὅσους τὸ ἀγκαλιάζουν; Τί γλυκεῖά γαλήνην εἰς τὰ κλεισμένα ἐκεῖνα βλέφα-

« — Σςςςς!.. Τώρα κοιμάται... »

τά κλεισμένα ἐκεῖνα κοιμάται ἡ ἀθωότης! Ἀλήθεια, τί χάρις ἔς ἐκεῖνα τὰ σγουροῦξανθα σὰν μετάξι, μαλλιάκια του, στὰ ἀφράτα σὰν βροδάκινα μαγουλάκια του, σ' ἐκεῖνα τὰ χαριτωμένα μισόκλειστα λουλουδένια χειλάκια, ὅπου ἡ ἀναπνοὴ πετᾷ σὰν εἰωδία!

Ὁ λοχαγὸς, ὡς ἀν πρώτη τότε φορὰ νὰ ἔκαμνε ἐπιθεώρησιν μέσα στὴ ψυχὴ του, ᾔσθάνθη ὅτι εἶχε γηράσει διὰ μιᾶς. Κάποια βαθειά, ἀνέκφραστη λύπη ἐχύθη μέσα στὰ σπλάχνα του, μὲ τὴ σκέψιν πῶς τόσα χρόνια ἐπέρασαν ἔτσι χαμένα, τόσα χρόνια ἄγωνα τῆς ἐγνώστης του ζωῆς, ἡ ὁποία θὰ σβύσῃ αὖριο-μεθαῦριο στὴν ἐρημίαν καὶ στὸ σκότος, χωρὶς νὰ φήσῃ τίποτε πίσω της, χωρὶς κανεὶς νὰ τὴν κλαύσῃ.

Ἐξαφνα σιγανὰ βήματα ἀκούσθησαν ἔξω στὸ διάδρομο. Τὸ νεαρὸ ἀνδρόγυνον εἶχεν ἐπιστρέψῃ ἀπὸ κάποιαν ἐκεῖ πλησίον γειτονικὴ συναναστροφή. Ἡ γυναίκα τυλιγμένη μέσα στῆς γούνες της καὶ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

ὁ ἄνδρας κουκουλωμένος ἕως τ' αὐτιά με τὸν μανθῦαν του. Κα-
θὼς ἄνοιξαν τὴν πόρτα κ' ἐμβήκαν, ἀπόμειναν ἄφωνοι :

— Ἄ! λοχαγέ μου! ἐφώναζαν κατάπληκτοι.

Ὁ λοχαγός, ὥσάν ν' ἀφυπνίζετο τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἀπὸ κάποιου
γλυκοῦ ὄνειρου, ὕψωσε τὸ πρόσωπό του, ὑγρὸ ἀπὸ δάκρυα, ἔβαλε
τὸν λιχανόν στά ψαρά μουστάκια του, τοὺς ἔκαμε νεῦμα σιωπῆς
καὶ τοὺς ἐφιθύρισε σιγά :

— Σσςσς!... Τώρα κοιμᾶται!...

[Μίμησις]

ΣΑΤΑΝΑΣ

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΠΕΘΑΜΜΕΝΩΝ

ΜΗ θαρρεῖς οἱ πεθαμμένοι πῶς ἐπέθαναν·
ὅσο βρίσκονται στὸν κόσμον ἄλλοι ζωντανοί,
θὲ νὰ ζοῦν κ' οἱ πεθαμμένοι, θὲ νὰ ζοῦν κι' αὐτοί.

Ὅταν βασιλέψη ὁ ἥλιος, κλείσ' τὰ μάτια σου,
κι' ἔτσι λαμπρὸ καὶ πάλι καὶ χρυσόφωτο.
κάτω ἀπὸ τὰ βλέφαρά σου θὲ νὰ τόνε δῇς.

Τὸ πουλὶ πετιᾷ καὶ φεύγει, τὸ πουλὶ πετιᾷ·
μὰ ὅσο ἀκόμα φτερουγίζει πρὸς τὰ σύννεφα,
ἢ σκιά του ἀπομένῃ κάτω ἐδῶ στὴ γῇ.

Τὴ στερνὴ στερνὴ σου ἀνάσα, ποῦ ὅταν μίσευες
μουῦδακες νὰ τὴν ῥουφήσω μεσ' στά χεῖλῃ σου,
μέσα μου τὴν νοιώθω τώρα, πάντα μέσα μου.

Ἄλλος σοῦ τὴν εἶχε δώσει σὰν ἐμίσευε,
ἄλλος σοῦ τὴν εἶχε δώσει σὰν ἐπέθαινε,
σ' ἄλλον θὲ νὰ τὴνε δώσω κάποτε κ' ἐγώ.

Ἀπὸ στόμα σ' ἄλλο στόμα πέρασεν αὐτή,
ἀπὸ στόμα σ' ἄλλο στόμα θὰ περάσῃ αὐτή,
κι' ἔτσι πάντα θ' ἀπομείνῃ, πάντ' ἀτέλειωτη.

Μὴ θαρρεῖς οἱ πεθαμμένοι πῶς ἐπέθαναν!
ὅσο βρίσκονται στὸν κόσμον ἄλλοι ζωντανοί,
θὲ νὰ ζοῦν κ' οἱ πεθαμμένοι, θὲ νὰ ζοῦν κι' αὐτοί.

[Ἄπὸ τὴν «Μιάρκα»
τοῦ Ῥισπαῖν]

ΙΩ. ΠΟΛΕΜΗΣ

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΑΡΑΣΗΜΑ

Ο παράσημον τοῦ Τάγμ. τοῦ Σωτήρος ἐψηφισεν ἡ ἐν Ἀργεὶ Δ' τῶν Ἑλλήν. Ἔθν. Συνέλευσις, διὰ τοῦ ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1829 Ἡ' ψηφίσματος αὐτῆς, εἰς ἀνάμνησιν τῆς αἰσίως τελεσθείσης σωτηρίας τῆς Ἑλλάδος.

Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Βασιλείας διὰ τοῦ ἀπὸ 28 Μαΐου 1833 Διατάγματος τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος ἐκανόνισθησαν αἱ σχετικαὶ λεπτομέρειαι, διηρέθη δὲ εἰς 5 κλάσεις:

- α') τῶν Ἱπποτῶν τοῦ Ἀργυροῦ Σιαυροῦ (Chevaliers).
- β') τῶν Ἱπποτῶν τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ (Officiers).
- γ') τῶν Ταξιαρχῶν (Commandeurs).
- δ') τῶν Ἀνωτέρων Ταξιαρχῶν (Grands Commandeurs).
- καὶ ε') τῶν Μεγαλοσταύρων (Grands Croix).

Ἐκτοτε προσέλαβε τὸ ὄνομα τοῦ Βασιλικοῦ Τάγματος, ὠρίσθη ὁ Βασιλεὺς ἀρχηγέτης αὐτοῦ (Grand Maître), καὶ περιορίσθη ὁ μὲν ἀριθμὸς τῶν τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ Ἱπποτῶν εἰς 120, ὁ τῶν Ταξιαρχῶν εἰς 30, ὁ τῶν Ἀνωτέρων Ταξιαρχῶν εἰς 20, καὶ ὁ τῶν Μεγαλοσταύρων εἰς 12. Οἱ Ἱππῶται τοῦ Ἀργυροῦ Σταυροῦ ἔμειναν ἔκτοτε ἀπεριόριστοι.

Νεώτερος νόμος τῆς 14 Αὐγ. 1848 ἠϋξησεν εἰς 240 τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἱπποτῶν τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ, εἰς 70 τῶν Ταξιαρχῶν καὶ 30 τῶν Ἀνωτέρων, ἀφῆκε δὲ 12 πάλιν τοὺς Μεγαλοσταύρους.

Ἐἰς τὸν περιορισμὸν τοῦτον τῶν 4 τάξεων δὲν συμπεριλαμβάνεται α') ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια, β') οἱ ξένοι ὑπῆκοι.

Τὸ παράσημον τοῦ Β. Τάγματος τοῦ Σωτήρος κατασκευάζεται ἐκ λευκοῦ σμάλτου ἐπὶ ἀργυροῦ ἢ χρυσοῦ σταυροῦ, κατὰ τὸν βαθμὸν, φέροντος ἐπὶ τῆς προμετωπίδος μὲν τὴν εἰκόνα τοῦ Σωτήρος, περικλειομένην ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς:

« Ἡ δεξιὰ σου χεῖρ, Κύριε, δεδόξασται ἐν ἰσχύϊ »,

ἐκ τοῦ ὅπισθεν δὲ σχῆμα μικροῦ σταυροῦ μὲ τὴν περιγραφὴν:

« Ἡ ἐν Ἀργεὶ Δ' τῶν Ἑλλήνων Ἐθνικὴ Συνέλευσις, αὐχθ' ».

Ἐξαρτᾶται δ' ἐκ κυανῆς ταινίας κυματοειδοῦς, ἐχούσης στενὸν λευκὸν περιθώριον.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

Τὸ παράσημον τοῦτο ἀπονέμεται εἰς τοὺς ὑπάρχουσας Ἕλληνας, τῇ προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργοῦ ὡς ὑπουργοῦ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου, ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ἐπὶ ἐκτάκτῳ φιλοπονίᾳ καὶ τιμότητι ἐν ᾧ κλάδῳ ἕκαστος ὑπηρετεῖ.

Οὐδεὶς ὑπάρχων Ἕλλην δύναται νὰ λάβῃ ἀνωτέρου βαθμοῦ παράσημον, ἂν δὲν ἔχῃ πρότερον βαθμοῦ κατωτέρου. Τοῦτο δὲν ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν ξένων ὑπάρχων.

Ὁ Βασιλεὺς δύναται, εἰς ἐνδειξιν ἐξαιρετικῆς εὐνοίας, ν' ἀπονεύμῃ ἰδίᾳ χειρὶ τὸ παράσημον, ἐκδιδομένον κατόπιν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τοῦ οἰκείου Διπλώματος.

Τὸ παράσημον τοῦ Σωτῆρος φέρεται εἰς ἔθνικας ἢ βασιλείους ἑορτάς, ἐν ἰδιωτικαῖς δὲ τελεταῖς φέρουσιν οἱ μὲν Μεγαλόσταυροι καὶ Ἀνώτεροι Ταξιάρχαι μόνον τὸν Ἀστέρα, οἱ δὲ λοιποὶ βαθμοφόροι μικρὰν ταινίαν τοῦ χρώματος τοῦ Τάγματος ἐπὶ τῆς εὐωνύμου τοῦ ἐνδύματος κομβιοθήκης.

Σύγχυσις κοκκάλων...

Εἰς τὸ ἐστιατόριον τοῦ Φαλήρου. Μία ὁστεώδης γεροντοκόρη ἐνοχλεῖται ἀπὸ τὸ σκυλὶ τοῦ κυρίου, ὅστις τρώγει εἰς τὸ διπλανὸν τραπέζι.

Ἡ γεροντοκόρη. — Σὰς παρακαλῶ, κύριε, νὰ περιορίσετε τὸ σκυλὶ σας... Δὲν μ' ἀφήνει ἡσυχον... Ζητεῖ νὰ μοῦ φάῃ τὸ πόδι...

Ὁ κύριος (ῥίπτων ἐκφραστικὸν βλέμμα εἰς τὴν κοκκαλιάραν δεσποσύνην). — Ἀζόρ!.. ἔλα ἐδῶ!.. θὰ σοῦ δώσω ἄλλο κόκκαλο...

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΓΡΑΦΟΜΗΧΑΝΩΝ & ΑΝΤΙΓΡΑΦΩΝ

ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 4 (ΣΤΟΑ ΡΑΖΗ)

Ἀγορά, πώλησις, ἀνταλλαγή καὶ ἐπισκευὴ παντὸς συστήματος Γραφομηχανῶν καὶ Πολυγράφων, νέων καὶ μεταχειρισμένων (occasion).

Ἄπαντα τὰ ὑλικά καὶ ἑξαρτήματα αὐτῶν.

Εἰδικὸν Σύστημα Συνδρομῶν δι' ἐπιδιορθώσεις,

καθαρισμὸν καὶ προμήθειαν ὑλικῶν.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΟΥΣ ΜΑΣ

ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

εἰς 120 τόμους δεμένους, ἀξίας δραχ. 315

ΜΕ 10 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

Ὅμηρος	τόμ. 8	Ἀριστοτέλης	τόμ. 4
Αἰσχύλος	7	Ξενοφῶν	3
Σοφοκλῆς	7	Δημοσθένης	3
Εὐριπίδης	19	Θεόφραστος	1
Ἀριστοφάνης	11	Λουκιανὸς	6
Ἡρόδοτος	4	Πλούταρχος	10
Θουκυδίδης	4	Θεόκριτος	1
Πλάτων	31	Ἐπίκτητος	1

ΕΚΔΟΣΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΦΕΞΗ

Ζητήσατε τιμολόγιον βιβλίων.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑΣ

“ΓΟΥΔΗ,,

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΓΡΑΜΜΗ ΒΡΙΝΔΗΣΙΟΥ

ΤΡΙΤΗΝ 9 πρωίας ακριβώς διὰ Πάτρας, Κέρκυραν καὶ Βριν-
δήσιον. Καὶ ἐκ Πατρῶν Τρίτην
ἑσπέρας μετὰ τὴν ἀφίξιν τῆς Β'
ἀμαξοστοιχίας. Ἐκ Βρινδήσιου διὰ
Κέρκυραν, Πάτρας ἑκάστην Πέμ-
πτην 11 μ. μ.

ΓΡΑΜΜΗ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΕΤΑΡΤΗΝ	Μεσημβρίαν.	Δι' Ἡράκλειον, Ρέθυμνον καὶ Χανία.
ΤΕΤΑΡΤΗΝ	Ὥραν 7 π. μ.	Δι' Αἴγινα, Μέθανα (τὸ θέρος), Πό- ρον, Ὑδραν, Ἑρμιόνην, Σπέτσας, Χέλιον, Λεωνίδιον, Ἀνδρόν καὶ Ναύπλιον.
ΤΕΤΑΡΤΗΝ	7 μ. μ.	Διὰ Λαύριον, Ἀλιθέριον, Χαλκίδα, Αἴμνην, Αἰδηψόν, Ἀταλάντην, Στω- λίδα, Ὠρεοῦς, Ἀλμυρόν καὶ Βόλον.
ΠΕΜΠΤΗΝ	8 μ. μ.	Διὰ Μονεμβασίαν, Βάτικα, Ἀγ. Πε- λαγίαν, Γόθειον, Γερολιμένα, Λιμέ- νιον, Σελινίτσαν, Καρδαμύλην, Κα- λάμας καὶ Νησίον.
ΣΑΒΒΑΤΟΝ	4 μ. μ.	Διὰ Χανία, Ρέθυμνον καὶ Ἡρά- κλειον.
ΣΑΒΒΑΤΟΝ	8 μ. μ.	Διὰ Πάτρας, Μεσολόγγιον, Κυλλή- νην, Ζάκυνθον, Κατάκωλον, Κυπα- ρισίαν, Ἀγ. Κυριακὴν, Μάραθον, Πύλον, Μεθώνην, Κορώνην, Νησίον, Καλάμας, Καρδαμύλην, Σελινίτσαν, Λιμένιον, Γερολιμένα καὶ Γόθειον.
ΚΥΡΙΑΚΗΝ	8 μ. μ.	Διὰ Σῆρον, Τήρον, Μύκονον καὶ Ὑστέρνια.

ΣΗΜ. Δ. ΕΘΝ. ΗΜ.—Τὰ ἀτμόπλοια Γουδή ἀπὸ ἐτῶν ἤδη διακρί-
νονται διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῶν δρομολογίων τῶν, τὴν καθαριότητα
τῶν διαμερισμάτων καὶ τῆς τροφῆς, καὶ τὴν ἀβρὰν συμπεριφορὰν
τῶν πλοιάρχων καὶ τοῦ προσωπικοῦ ἐν γένει.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΦΡ. ΧΡ. 15.000.000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Καῖρῳ, Θεσσαλονίκῃ, Σμύρνῃ.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ & ΥΠΟΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ

ἐν Μοναστηρίῳ, Μιτυλήνῃ, Περγάμῳ, Μαγνησίᾳ.

Προεξοφλήσεις, Εξαπράξεις γραμματίων, Τηλεγραφικαὶ πληρωμαί,
Ἐπιταγαί, Πιστώσεις, Πιστωτικαὶ Ἐπιστολαί, Δάνεια ἐπὶ
χρεωγράφων, ἐμπορευμάτων, καὶ γραμματίων, Φύλαξις τίτλων,
Ἑνοικίας χρηματοκιβωτίων, Ἐντολαὶ χρηματιστηρίου κλπ.

Καταθ. Δραχ.— $3\frac{1}{2}\%$ ἔτησίως διὰ καταθέσεις ἐν ὄψει, καὶ
Ἀνοικτοὺς λ/σμοὺς μέχρι Δρ. 25.000.—

» » $3\frac{3}{4}\%$ ἔτησίως διὰ καταθέσεις ἐν ὄψει, καὶ
Ἀνοικτοὺς λ/σμοὺς, μέχρι τοῦ ποσοῦ
Δρ. 100.000.—, διὰ τὰ πέραν τῶν
100.000 ποσὰ ὑπολογίζεται τόκος $2\frac{3}{4}\%$
ἔτησίως.

» » $4\frac{1}{2}\%$ ἔτησίως διὰ καταθέσεις 6 μηνῶν.
» » $5\frac{1}{4}\%$ » » » 1 ἔτ. καὶ ἐπέκ.

Κατάθ. Χρυσοῦ.— Τόκος κατὰ $1\frac{1}{2}\%$ ἐπὶ ἔλαττον τῶν εἰς
Δραχμὰς καταθέσεων.

Ταμιευτήριον.— 4% Διὰ καταθ. μέχρι τοῦ ποσοῦ Δρ. 2.000.—.

Αἱ καταθέσεις ἀποδίδονται εἰς ὃ νόμισμα ἐγένοντο.

Εἰς τὴν ΕΜΠΟΡΙΚΗΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΝ

— ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, (Πλατεῖα Κάνιγγος) —

γίνονται δεκταὶ καὶ μαθήτρια

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

ΚΥΚΛΑΔΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΗΜΕΡΑΙ	ΩΡΑΙ	ΛΙΜΕΝΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΩΣ
Κυριακή	7 π.μ.	Αἴγινα, Πόρον, Ὑδραν, Σπέτσαι, Χέλιον, Λεωνίδιον, Ἄστρος, Ναύπλιον. (Τὸ θέρος Μέθανα).
Δευτέρα	8 μ.μ.	Πάτρας, Μεσολόγγιον, Κυλλήνην, Ζάκυνθον, Ἀργοστόλιον, Αἰξούριον, Κέρκυραν. (Τὸ θέρος Λουτράκιον).
Δευτέρα	9 μ.μ.	Σύρον, Πάρον, Νάξον, Ἴον, Θήραν, Οἶαν.
Δευτέρα	7 μ.μ.	Χαλκίδα, Αἰδηψόν, Βόλον.
Τρίτη	8 π.μ.	Λαύριον, Μέγα Λειβάδι, Μῆλον, Κίμωλον, Σίφνον, Σέριφον, Σῦρον. (Ἀφίξεις Τετάρτην μ.μ.)
Τρίτη	7 μ.μ.	Κόρινθον, Ἰτέαν, Αἴγιον, Πάτρας, Ἰθάκην, Λευκάδα, Πρέβεζαν, Κόπραϊναν, Ἀμφιλοχίαν καὶ Ἀστακόν.
Τετάρτη	9 μ.μ.	Σῦρον, Μύκονον, Τήνον.
Τετάρτη	9 μ.μ.	Σῦρον, Νάουσαν, Νάξον, Ἀμοργόν, Ἴον, Σίκινον, Φολέγανδρον, Θήραν, Ἀνάφη.
Πέμπτη	12 Μ.	Δαρδανέλλια, Κπολιν, Πύργον, Βάργαν.
Παρασκ.	9 μ.μ.	(Καὶ εὐθείαν) Πάρον, Νάξον, Ἴον, Θήραν, Οἶαν.
Παρασκ.	9 μ.μ.	Σῦρον, Ἀνδρον, Κόρθιον. (Τὸ θέρος Τήνον).
Παρασκ.	2 μ.μ.	Διὰ Χανία, Ρέθυμνον, Ἡράκλειον.
Σάββατ.	9 μ.μ.	Σῦρον, Τήνον, Μύκονον, Σέριφον, Σίφνον, Κίμωλον, Μῆλον, Μέγα Λειβάδι, Λαύριον, Πειραιᾶ. (Ἀφίξεις Τρίτην π.μ.)

ΠΡΑΚΤΩΡ

ΑΔΑΜ. ΜΟΛΟΧΑΔΗΣ

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ { Ἐν Ἀθήναις : Ὀδὸς Σταδίων 64. Τηλέφωνον 252.
 { Ἐν Πειραιῇ : Ἀποβάθρα Τζελέπη. Τηλέφωνον 80.

Συνιστῶμεν ἰδιαιτέρως τὰ ἀτμόπλοια τῆς «Κυκλαδικῆς». Εἶνε ταχύπλοα, εὐρύχωρα, ἀναπαυτικὰ καὶ διακρίνονται διὰ τὴν τάξιν, τὴν καθαριότητα, τὸ ἐκλεκτὸν τῆς τροφῆς καὶ τὴν ἄκραν περιποίησιν.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiatiko Apothetrio Dimofias Istos
 Restrictions apply.

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Α Ν Ν Ε Τ Τ Α

Τοῦ Κωνσταντίνου Χατζοπούλου.

Δημητρός ὁ Σορότος, σὰν ἑκατάπαιε τὰ δάκρυά του κ' ἔδγαλ' ἕναν βαθὺν ἀναστεναγμό, συρτό σὰ χασμούρημα, εἶπε στὴ γυναῖκα του :

— "Ἐχουμε νὰ φάμε ἀπόψε τίποτα ; Μὲ τὰ κλάματα προκοπὴ δὲ βγαίνει. Τὸν ἀνθρωπό μας πίσω δὲν τὸν φέρνουμε, Μοσχαδῶ !

Ἡ Μοσχαδῶ, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα στὴν ποδιά, σκυφτὴ ἀπάνω στὸ παλιὸ κιλίμι, ἦτανε παραδομένη σὲ στοχασμούς. Εἶχε κλαμένα κ' αὐτὴ — δέκα μέρες ἔκλαιγε μερόνυχτα — καὶ τὰ μάτια της εἵχανε στεγνώσει ἀπ' τὰ κλάματα. "Ὅσο καὶ νὰ τὸν κλάψῃ ὁ χαροκάμενος τὸν ἀνθρωπό του, πίσω δὲν τὸν φέρνει. Τὰ ἴδια συλλογιζότανε κ' ἐκείνη. Μὰ καὶ δίχως τὸ κλάμα, ὁ πόνος της δὲν ἦτανε μικρότερος. Ἐνὸς λεθέντη ὁ χαμὸς δὲν εἶναι μαθὲς πόνος νὰ γιαιτρευτῇ στὴν καρδιά τῆς μάννας ποὺ τὸν ἀνάστησε.

— "Ἐχουμε κεῖνα τὰ ἔρημα τὰ χορταράκια, εἶπε. Μείνανε καὶ κἄνα δυὸ ψαρακία ἀπὸ τὸ μεσημέρι. Θὰ περάσουμε, ποὺ νὰ μὴ σῶναμε.

"Ἐβαλε τὰ χέρια στὸ πάτωμα κ' ἔκανε νὰ σηκωθῇ.

— Βάλε νὰ φάμε τὸ λοιπόν, γυναῖκα. Νὰ τελειώνῃ κ' αὐτὴ ἡ ἔργα, νὰ πέσουμε νὰ κοιμηθοῦμε. Παρηγοριά εἶναι ὁ ὕπνος στὸν ἀνθρωπο, ποὺ δὲν ἔχει τίποτις νὰ χαρῇ στὸν ξύπνο του.

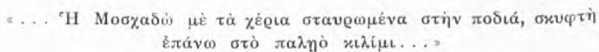
Ἡ Μοσχαδῶ σηκώθηκε, πήρε τὸ λυχνάρι καὶ βγῆκε στὸ μαγειρεῖο. Ὁ Δημητρός ἔμεινε στὸ σκοτάδι. "Ἐκλείσε τὰ μάτια του κ' ἀκούμπησε στὸ μεντέρι. Περισσότερο εἶχε ὄρεξι νὰ κοιμηθῇ παρὰ νὰ φάῃ. Κι' ἂν γύρευε τὸ φαγί, ἦτανε γιὰ νὰ πέσῃ μιὰν ὥραν ἀρχήτερα. Ἀπ' τὴ μέρα, ποὺ χάθηκε ὁ Μοναχάκης, ὅλο νὰ κοιμάται ἤθελε. Σὰ νᾶσκαθε δλημερίς, ἡ κούραση τοῦκοθε τὰ γόνατα κ' ὁ ὕπνος τοῦ βάραινε τὰ μάτια. Καθὼς ἦτανε καταχινασμένος στὸ σκοτάδι, μίαν πνιγμένη φωνὴ τὸν ἔφτανε ἀπὸ ἔξω.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Κ' ὅστερα ἓνα κλᾶμα, ἓνα βουβὸ ἀναφυλλητό.

Καταλάβαινε τί έτρεχε. Ή Μοσχιδώ βασιλιότανε μπροστά του,

Καταλάβαινε τί έτρεχε. Ή Μοσχαδιώ βασιλεύοντας μπροστά του, έκανε κουράγιο όσο μπορούσε, πάσχιζε να πάρη άντρίκρια τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Μά σά βρισκότανε μοναχή της, μιὰ στιγμή νάβγαινε ἀπ' τήν κάμαρη, τήν έπαιρνε τὸ παράπονο. Έκλεινε τήν πόρτα πίσω

της, νὰ μείνῃ μοναχή της μὲ τὸν πόνο της· μὰ ὁ πόνος της περνοῦσε πόρτες καὶ παράθυρα. Ὁξω στὸ δρόμο ἀκόμα, συχνὰ οἱ διαβάτες σταματοῦσαν νὰ φηγκραστοῦν καὶ συχνὰ ἄκουγες νὰ λένε, προσπερνώντας: «Ἄμοιρὴ Σορόταινα! Μὲ τὸ δίκιο της κλαίει καὶ ἔδρνεται!» » Μὰ οὕτε ὁ ξένος πόνος τὴν παρηγόραγε. Τῆς ἀναθεπερσοῦτο τὸν καῦμό της.

— «Έλα γυναίκα! φώναξε, σὺν τῷ νὰ μὴν εἶχε τίποτις ἀκουστά,^δ
μαρτυροῦσε ἑλπίδα γιὰ τὸν πατέρα σου καὶ ἐπὶ αὐτῇ ἡ ἐγνοία!

Ἡ Μοσχαδῶ μπῆκε μέσα μ' ἓνα τριβλί στό χέρι, μέ τό λαδικό στό ἄλλο. Τό πρόσωπό της ἦτανε γαληνεμένο τώρα κ' ἓνα χαμόγελο πάλευε νά χαράξῃ στά χεῖλιά της. Ἦτανε πάντα πρόσχαρη καί γλυκειά γυναίκα καί κάτω ἀπό τά πιό βουρκωμένα σύννεφα τῆς θλίψης, μίαν ἀχτίδα καλωσύνης θαμπόφεγγε στό πρόσωπό της. Ἐστρωσε τήν τάβλα, ἀπῆλθε τό τριβλί μέ τά χορταράκια, κατέβασε τά φάρια ἀπ' τό ντουλάπι καί κάτσανε νά φάνε.

— Δόξα σοι ὁ Θεός! εἶπε κάνοντας τό σταυρό της.

— Γεννηθήτω τό θέλημά του!

Ὁ Δημητρός ἔκανε κι' αὐτός τό σταυρό του κ' ἔπιασε νά κόψῃ τό φωμί μέ τό μαχαίρι. Μά σάν νά τοῦρθε ξαφνικά μιά συλλογή, κοντοστάθηκε καί κύτταξε τή γυναίκα του.

— Δέν μᾶς ἦρθε πάλι αὐτή ἡ χριστιανή. Πού γυρίζει τέτοις ὥρες;

— Ἀγύρευτη νάσαι, θεέ μου συχώρεσέ με, ἔκανε ἡ Μοσχαδῶ. Δέν καταλαβαίνεις μαθές πού γυρίζει; Σέ γάμο δέν εἶναι σίγουρα, μὴδὲ σ' ἀρραβωνιάσματα!

Μιλοῦσανε γιά τήν ξαδέρφισσά τους τήν Ἀννέττα, πού τήν εἶχανε χρόνια μαζί τους ἀπ' τόν καιρό πού χήρεψε κι' ἀπόμειν' ἔρημη στόν κόσμο.

— Σέ καμμία λύπη θά βρίσκεται πάλι, εἶπε ὁ Δημητρός. Πέθανε κανέναν;

— Σήμερα τό πρωί, καλέ, συχωρέθηκε τό κορίτσι τῆς Καλαφάταινας, ἐκεῖνο τό βερμιάρικο, τό συφοριασμένο. Ἄμα τ' ἄκουσε, ἔβαλε τή μαύρη τή μαντύλα καί δρόμο. Οὔτε νά δώκῃ λόγο σέ κανένα. Ἐκεῖ θά βρίσκεται!

— Ἄκουσε γυναίκα, εἶπε ὁ Δημητρός, βουτώντας τή μπουκιὰ του στό τριβλί. Θαρρῶ πῶς εἶναι καιρός νά παίρνῃ τέλος κι' αὐτή ἡ δουλειά...

— Ποιά μαθές; ρώτησε ἡ Μοσχαδῶ, ποῦκανε πῶς δέν καταλάβαινε.

— Νά! αὐτή πού εἶπαμε. Ἐκατό φορές τάχουμε εἰπωμένα...

Ἡ Μοσχαδῶ ἀναστέναξε μέ ψυχοπόνια. Ἔλεγε μέ τό στόμα, μά νά κάνῃ κακό ἀνθρώπου δέ βαστοῦσε.

— Δέ μου βαστάει ἡ καρδιά μου, Δημητρώ. Πῶς νά τονέ βγάλω τέτοιο λόγο ἀπ' τό στόμα μου; Ἄς μήν κολαζόμαστε! Ὅλα τά πάντα θελήματα τοῦ Θεοῦ εἶναι. Τί φταίει κι' αὐτή ἡ ἀραχλὴ;

Ὁ Δημητρός στενοχωρεῦτηκε. Τό αἷμα τοῦ ἀνέδθηκε στό κεφάλι νά τονέ πνίξῃ.

— Κάνε καλά μέ τά μυαλά σου, γυναίκα, εἶπε. Ἐγώ τά λέω καί τά κοπανίζω τόσον καιρό. Ἄν μ' ἄκουγες, ἀλλοιῶς θάμαστε. Ἐνα παιδί ἔχουμε ἀκόμα κι' αὐτό στήν ξενιτειά. Βάστα τή γρουσουζιά στό σπίτι σου νά σοῦ τό φάῃ κι' αὐτό... Βάστα την!

Ἡ Μοσχαδῶ, σάν ἄκουσε τά τελευταῖα λόγια, ἄφησε τό πηροῦν ἀπ' τὰ χεῖριά της, τινάχτηκε σάν νά τήν ἔπιασε σὺγκρυο καί τρομάρα κ' ἔκανε τό σταυρό της.

— Κλούβια κι' ἄλλα τὰ ἔφαγα καί ὁ λόγος πρὸς μελέτησες!

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Μὰ καὶ τὴν ἔτρωγε ἀπομέσα της. Σὲ λίγο σὰν νᾶθελε νὰ βγάλῃ ἓνα βάρος ἀποπάνω της, εἶπε μουδιασμένα :

— Κάνε, χριστιανέ μου, ὅπως σὲ φωτίσῃ ὁ Θεός. Τὸ ἄδικο πᾶντ' ἄδικο λογίζεται. Μ' ἂν εἶναι... Ξέρω κ' ἐγὼ ἡ συφοριασμένη! Ὁ Θεός νὰ μὲ συχωρέσῃ. Κάνε ὅπως ξέρεις, σοῦ εἶπα.

Ἐκοψε ὁ Δημητρός ἓνα πορτοκάλι, ποῦ τῷδ' ἄγαλε ἀπ' τῇ τσέπῃ του, φίλεμα κάποιου φίλου, καὶ τὸ μοιραστήκανε. Ἡ κουδέντα του εἰκόμειν' ὡς ἐκεῖ. Τὸ μυαλό του εἰκόμειν μονάχα. Ὁ Δημητρός ἔστρηψε ἓνα τσιγάρο.

— Δόξα νᾶχῃ ὁ Θεός! Φάγαμε καὶ σήμερα!

Ἡ Μοσχαδὼ ἄρχισε νὰ ξεστρώνῃ τὴν τάβλα, ἀμίλητη. Ὁ ὑπνος ἄπλωνε μὴν ἀχνάδα κ' ἓνα μουδιασμα δλόγυρα. Τὸ ἀντρέγνο, τὸ λυχνάρι, ἡ γάτα ποῦ ἔερογλυφότανε ὕστερ' ἀπ' τὰ ψαροκόκκαλα, κουλουριασμένη στὰ πόδια τοῦ Δημητροῦ, ὄλα τὰ πάντα μισοκλείνανε τὰ μάτια τους στὴ γλύκα καὶ τὴν παρηγοριά τῆς ἡσυχῆς νυχτιάς.

* * *

Ὁ Δημητρός, καθὼς τραβοῦσε φλομωμένος τὸ τσιγάρο του, συλλογιζότανε ἀκόμα μέσ' τὸ κατὰχνιασμα τῆς νύστας: Ἄδικο εἶναι βέβαια νὰ πετάξῃς μιὰ ψυχὴ στὸ δρόμο, νὰ τὴ διώξῃς σὰν τὸ σκυλὶ ἀπ' τὸ σπίτι σου. Μὰ πάλε σὰν ὁ ἄλλος σοῦ φέρνει τὸ θανατικό, τὴ συφορά, τὸ ξεκλήρισμα, σὰν δὲ σ' ἀφήνῃ νὰ ἰδῇς στὸν ἥλιο μοῖρα, σὰν ἔχῃ ἀπάνω του τὴν ὀργὴ καὶ τὴν κατάρα, ποῖος Θεός τὸ θέλει νὰ τὸν κρατῇς καὶ νὰ τὸν σφίγγῃς στὸν κόρφο σου. Ὁ Θεός ξέρεῖ πῶς τὰ κάνει τὰ πράματά του. Μὰ ἔδωκε καὶ στὸν ἀνθρώπο τὸ μυαλό νὰ βλέπῃ τὰ κίνετα καὶ νὰ φυλάγεται ἀπ' τὴν ὀργὴν του. Θὰ πῇς πῶς τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ὁ Θεός τὴν δρέιζει καὶ φύλλο δὲν πέφτει στὴ γῆς χωρὶς τὸ θέλημά του. Μὰ ἔλα πάλε ποῦ βλέπεις πράματα στὸν κόσμῳ ποῦναι νὰ σαστίσῃ ὁ νοῦς σου. Εἶναι μαθὲς ἀνθρώποι ποῦ ὅπου πατήσουνε χορτάρι δὲ φυτρῶναι. Ὅ, τι πιᾶσουνε μὲ τὸ χέρι τους στάχτη καὶ κουρνιαχτός γίνεται. Ψέματα εἶναι τάχα; Δὲ βλέπεις τούτῃ τὴ συφοριασμένη τὴν Ἀννέττα; Γεννιέται, κ' ἡ μάννα της πεθαίνει ἀπάνω στὴ γέννα. Πιάνεται ὁ πατέρας της σὲ πέντε μέρες. Κοπέλλα, στὸν καιρὸ ποῦ χαίρονται τ' ἄλλα τὰ θηλυκά, αὐτὴ γεροκομαεῖ τὸν παράλυτο ὡς ποῦ νὰ τοῦ κλείσῃ τὰ μάτια. Τὴν παντρεύουνε μὲ τὸ Σταμάτη τοῦ Φλώκο. Δέκα μερῶν γαμπρός μπαρκαρεῖ σὲ πρωτοτάξιδο καράβι καὶ πνίγεται κι' αὐτός καὶ τὸ καράβι. Δὲν πρόφτασε νὰ βγάλῃ τὰ μαῦρα τοῦ πατέρα της καὶ φόρεσε τὰ μαῦρα τοῦ ἀντροῦ της...

— Δὲν πέφτεις νὰ κοιμηθῇς, Δημητρός; εἶπε σιμώνοντας ἡ Μοσχαδὼ, ὅτι εἶχε νετάρει τὸ συγύρισμα. Θὰ σὲ πάρῃ ὁ ὑπνος στὸ μεντέρι.

— Στρῶσε νὰ πέσῃς τουλόγου σου. Ἐγὼ θὰ στρήψω ἓνα τσιγάρο ἀκόμα. Ἀφησέ με! Ἐχω κουδέντα μὲ τὸ Δημητρός...

Ἡ Μοσχαδὼ μάκρυνε συλλογισμένη. Ἦξερε πῶς δεῦτερο λόγο δὲν ἔπαιρνε ὁ ἄντρας της. Ἀνοῖξε τὴ διπλανὴ πορτοῦλα καὶ χάθηκε

μαγμένο τό σπίτι. Ἡ ζωὴ εἶχε χάσει τὸν ἀέρα της καὶ τὴ δύναμή της. Οἱ ζωντανοὶ φαντάζανε σὰν πεθαμμένοι κ' οἱ πεθαμμένοι ἦτανε πρὶ ζωντανοὶ ἀνάμεσα στοὺς ζωντανούς, γιατί αὐτοὶ τώρα μεγάλωναν καὶ θέριευαν ἐκεῖ μέσα.

Ὁ Δημητρός συλλογιζότανε ἀκόμα: Καὶ σὰν τὴν ἔβαλε στό σπίτι του τὴν Ἀννέττα, τί προκοπὴ εἶδε μαθὲς ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα; Συφορὰ ἀπάνω στὴ συφορὰ. Μέρα - μεσημέρι ἢ σκοῦνα του τσακίστηκε ἀπάνω στὰ βράχια. Μὲ τὴ χαρὰ τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴ μπουνάτσα τοῦ Θεοῦ, πῆγε στὸν πάτο. Πῶς ἔγινε τοῦτο τό ναυάγιο κάνεις δὲν τό κατάλαβε ἀκόμα. Πρωτάκουστο μαθὲς στὴ γῆς στὴν οἰκουμένη. «Κάποια γρουσουζιά σὲ κυνηγάει, καπετάν Δημητρώ. Φυλάξου...» τοῦ λέγανε οἱ ναυτικοί. Τῶπανε καὶ γέννηκε. Ἀπάνω στὰ δύο χρόνια πεθάνανε τὰ δύο του τὰ μεγάλα τὰ παιδιὰ, ἀπ' τὴ βλογιά, στό λαξαρέτο. Τὴν ἴδια μέρα ξεφυγήσανε καὶ τὰ δύο. Ποιὸς νὰ τὰ ζυγώσῃ; Ἡ Ἀννέττα τὰ πατρομανοῦσε. Αὐτὴ βρέθηκε νὰ μπῇ μὲς στὴ φωτιά. «Ἄς πάω καὶ ἐγὼ μαζί τους. Τί νὰ τὴν κάνω τὴ ζωὴ;» Σαράντα μέρες νοσοκόμα μέσα στοὺς βλογιασμένους, πατρομανῶντας δικούς καὶ ξένους, τίποτα δὲν ἔπαθε. «Ἄς εἶναι. Ἡ δούλεψη ποῦ μᾶς ἔκανε δὲν ἦτανε μικρὸ πρᾶμα. Ποιὸς μπαίνει στὴ φωτιά

... Ἡ Μοσχαδὴ σηκώθηκε, πῆρε τὸ λυχνάρι, καὶ βγήκε στό μαγερεϊό...

γιὰ τὸν ξένο τὸν ἄνθρωπο; Μὰ τί τό θέλεις; Πάνε τὰ παιδιὰ; Τί νὰ τὴν κάνω τὴ δούλεψη;» Ἀπὸ τότε τό σπίτι του μέρα καλὴ δὲν εἶδε. Πάει ἡ ἀδερψή του, κοπέλλα δεκάξυ χρονῶν! Πάει ὁ κουνιάδος του, πάει ἡ νύφη του. Τὰ μαῦρα δὲ σηκωθήκανε ἀπὸ τό σπίτι. Σκλάβθα ἡ Ἀννέττα ὡστόσο μὲς τὸ βήμαδι του. Αὐτὴ ἀνάστησε στὰ χέρια της καὶ τό Μοναχάκη τὸν ἄμμοιρο, σὰν νᾶτανε παιδί της. «Ἀπ' τό Μοναχάκη θὰ ἰδῶ καλὸ κ' ἐγὼ μιὰ μέρα...» ἔλεγε. Δὲν πάτησε τὰ δεκαοχτὼ τό παλλικάρι καὶ μᾶς ἔφυγε μέσα ἀπ' τὰ χέρια μας, χωρὶς νὰ τό καταλάβουμε. Αἱ λοιπόν! Τί πράματα εἶναι αὐτὰ μαθὲς; Τὰ χωράει ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου; Κολάζεσαι, λέει τὸ Μοσχαδὴ, νὰ βάζῃς μὲ τὸ νοῦ σου τέτοια πράματα. Μὰ ἐδῶ, μωρὲ μάτια μου, ἔχει κολασθεῖ ὅλο τό νησί. Τὴν τρέμουνε ὅπου πατήσῃ. Δὲν τῆς ἀπόμεινεν ἄλλο πανηγύρι ἀπὸ τὰ λειψάνα. Ὅπου πέσῃ θανατικὸ κ' αὐτὴ στὴ μέση. Αὐτὴ σαδανώτρα καὶ ξαγρυπνίστρα καὶ μοιρολογίστρα στοὺς πεθαμμένους. Λές κ' εἶναι ὁ κόροσολας τοῦ Χάρου στὸν ἀπάνω κόσμο. Χαρὰ της νὰ τρέχῃ στὰ λειψάνα, νὰ στέλνῃ

λουλούδια καὶ χαιρετίσματα στὸ Σταμάτη! "Ὅλοι οἱ πεθαμμένοι τοῦ νησιοῦ τοῦ πάνε χαιρετίσματα. Κάνενας δὲν ἔφυγε ποὺ νὰ μὴν τοῦ-
δωκε καὶ μιὰν ἐπαγγελιά. Λές καὶ παρακαλάει νὰ πεθαίνουνε οἱ
ἄνθρωποι, γιὰ νάχη τοὺς μαντατοφόρους της. "Γστερα, σοῦ λέει τὸ
Μοσχαδῶ, βάστα την στὸ σπίτι σου. Βάστα τὸ Χάρο μές στὸ σπιτικὸ
σου. Τέτοιο πράμα μαθὲς οὔτε ὁ Θεὸς τὸ θέλει οὔτε ὁ διάλογος!

"Ὁ Δημητρός πάτησε τ' ἀποταίγαρό του στὸ πάτωμα μὲ μιὰν ἀσά-
λευτη ἀπόφαση. Ἡ Ἀννέττα ἔπρεπε νὰ φύγη ἀπ' τὸ σπίτι του. Ἄς
πάη στὴν ἀδερφή της, ποὺ δὲν ἔχει οὔτε παιδιὰ οὔτε σκυλιά! Ἄς

... Ὁ Δημητρός ἔπιασε νὰ κόψη τὸ ψωμὶ μὲ τὸ μαχαίρι...

πάη στὴ γρηὰ τὴν πεθερά της, ποὺ βρουκολάκιασε ζωντανή! Ἄς πάη
νάκουμπήσῃ ὅπου τὴ φωτίσῃ ὁ Θεός. Στὸ σπίτι του μοναχὰ νὰ μὴν
ξαναπατήσῃ. Κι' ἄς ἔχη αὐτὸς ἀπάνω του τὴν ἁμαρτία της... Μὲ
τὴν ἀπόφαση τούτη ἓνα βάρος θάρρεψε πῶς τοῦ σηκώθηκε ἀπ' τὰ
στήθια του. Σηκώθηκε, πήρε τὸ λυχνάρι καὶ τράβηξε νὰ πλαγιασῇ.

"Ἐνα χέρι χτύπησε στὸ παράθυρο. Ὁ Δημητρός ξαφνιαστήκε.

— "Ἀνοίξε, Δημητρός. Ἐγὼ εἶμαι...

— Καλῶς ὦρισε! μουρμούρισε μέσ' ἀπὸ τὰ δόντια του ὁ Δημή-
τρός. Καλὰ θάκανες νὰ μὴν ἦσουν! Ἀμηνδᾶ!

Πῆγε κι' ἀνοίξε τὴν πόρτα. Ἡ Ἀννέττα μπῆκε μέσα κουκουλω-
μένη μὲ τὴ μαύρη μαντύλα.

— Καλησπέρασας.

"Ὁ Δημητρός δὲν ἀποκρίθηκε. "Ἐκλεις τὴν πόρτα κ' ἔσυρε τὸ σύρτη.

— Τί ἔχεις, Δημητρός; Φλομωμένο σέ βλέπω...

— Τί νάχω ; Δέν τό ξέρες τί ἔχω ; Δέ μοῦ φτάνει αὐτό ποῦχω ;
εἶπε ξερά.

— Μὲ συμπαθῆς, Δημητρώ. Δίκχο ἔχεις. "Ο,τι καί νά πῆς...

‘Ο Δημητρός πῆρε τό λυχνάρι καί τράβηξε νά κοιμηθῇ. “Ἔσυρε
τήν πόρτα πίσω του. Ἡ Ἀννέττα ἀπόμεινε μοναχή της στό σκοτάδι.

— Αὐτό εἶναι τό σπολλάτη! μουρμούρισε...

Τράβηξε κι’ αὐτή τήν τσέργα ἀπ’ τόν τοῖχο κ’ ἔστρωσε νά κοι-

“... Ἡ Ἀννέττα μπῆκε μέσα κουκουλωμένη μὲ τὴ μαύρη μανδύλα...”

μηνῇ. ‘Ο ὕπνος μέσα στό σπίτι τοῦ Δημητρου τοῦ Σορότου ἦτανε
βαρὺς σά θάνατος.

Πρῶτ-πρῶτ ἡ Ἀννέττα ἔκανε τόν μπόγο της καί σηκώθηκε νά
φύγῃ. ‘Ο Δημητρός τό πῆρε ἀπόφαση καί τῆς τό εἶπε καθαρά καί
ξάστερα μόλις ἀνοίξε τὰ μάτια του. Καλή καί ἄξια καί τίποτε δέν
ἔχουνε μαζί της — ἂν ποῦνε λέξη ὁ Θεός θά τοὺς κολάσῃ — καί τήν
ἀγαπᾶνε καί δέ θά ξεχάσουνε ποτέ τὰ ὅσα ἔκανε γι’ αὐτοὺς καί τὰ
παιδιά τους, μὰ ἀφοῦ τῆς ἔδωκε ὁ Θεός αὐτό τό κουσούρι, τί νά
κάνουνε ; Πές πῶς εἶναι κουταμάρα, πές πῶς εἶναι ὅ,τι θέλεις, μὰ
κι’ ὁ δυστυχισμένος ἔχει ἓνα λόγο παραπάνω. Αὐτά κι’ ἄλλα πολλὰ
τῆς εἶπε ὁ Δημητρός. Ἡ Μοσχαδῶ δέ βαστοῦσε νά βρεθῇ σέ τέτοια

κουθέντα. Προφασίστηκε έναν πόνο, ένα σφάχτη τάχα, και κάθησε στά βροῦχα ἐκεῖνο τὸ πρωῒ.

— "Ἔτσι ποῦ λές, Ἀνένττα. Μὴ μᾶς βαρυγκομήσης. Ἐμείς πάντα θὰ σ' ἀγαποῦμε καὶ θὰ σέ θυμόμαστε. Κι' ὅ,τι χρεῖα σοῦ λάχνη, σὰν ἀνθρώποι· ποῦ εἴμαστε, νὰ τὸ ξέρης πῶς δὲ θὰ σ' ἀπολείψῃ ἡ ἀγάπη μας.

"Ἡ Ἀνένττα εἶχε ἀκούσει τὰ παράξενα λόγια, δίχως νὰ ξαφνισθῇ. Τίποτα δὲν τὴ ξάφνισε πιά σ' αὐτὸν τὸν κόσμο. "Ὅλα τὰ περίμενε.

— Δὲν πειράζει, Δημητρό, εἶπε ταπεινά σὰν ἀπόσωσε ὁ Δημητρός τὴν κουθέντα. Νῆσαστε καλὰ καὶ σὺ καὶ τὸ Μοσχαδὸ καὶ τὸ παιδί σας. Δίχρη ἔχετε. Ἐγὼ κακὸ δὲν σὰς γύρεψα. "Ὅ,τι μπόρεσα νὰ κάνω γιὰ τὴν ἀγάπη σας τῶκανα. Νῆσαστε καλὰ. Κ' ἐγὼ πάλε δὲ θὰ χαθῶ. Κάνενας δὲ χάνεται στὸν κόσμο...

Τοὺς ἀποχαιρέτισε, πήρε τὸν μπόγο τῆς στὴν ἀμασχάλη καὶ βγῆκε ἀπ' τὴν πόρτα.

— Ἀφίνομε ὕγεια. "Ὁ Θεὸς μαζί σας!

Σὰ μάκρυνε λιγάκι ἀπ' τὸ σπίτι, ἔνα παράπονο τὴν πλάκωσε. Τῆς ἤρθανε τὰ κλάματα. Τὸ δίχρο τῆς τὴν ἐπνίξε. Ἐπειτα ἔνα σύγκρουσ τὴν κυρίεψε. Τὰ λόγια τοῦ Δημητρου γυρίζανε σὰν καυτὸ σίδερο μέσα στὰ μολίγγια τῆς. Τώρα καταλάβαινε πῶς καὶ κακὸ εἶχε ἀπάνω τῆς. Ἐδῆλεπε τὸν ἑαυτὸ τῆς σὰν ἀφωρισμένο κορμί, σὰ σκιαχτρο, σὰ σύχμα. Καθὼς ἔρριξε μιὰ ματιά ἀπάνω στὴ μαύρη τῆς τῇ φορεσιά, ὅπως διάβαινε ὀλομόναχη τὰ σοκάκια, φοβήθηκε τὸν ἑαυτὸ τῆς. Σὰν νὰ ἦταν ἕνας ἄλλος ἀνθρώπος μέσα τῆς, γύρευε νὰ ξεφύγῃ ἀπ' τὸ ἴδιο τῆς τὸ κορμί, νὰ τρέξῃ, νὰ κρυφτῇ, νὰ γυρέψῃ βοήθεια. Σήκωσε τὰ μάτια τῆς κατὰ τὸν οὐρανὸ, στολισμένο μὲ τρανταφυλλένια, πρόσχαρα συννεφάνια, κύτταξε μακρυὰ τίς πρασινάδες τοῦ κάμπου, ἀνάσανε βαθεῖα τὸν πρωϊνὸν ἀέρα, μοσχολισμένο ἀπὸ τὴν ἀνεπνία τῶν περιβολίων, κ' ἡ ψυχὴ τῆς γαλήνεψε πάλι.

Ποῦ πῆγαινε; Στὴν ἀρχὴ τῆς ἤρθε στὸ νοῦ νὰ πάῃ νὰ προσπέσῃ στὴ γρηὰ τῇ πεθερὰ τῆς. Ἐνα κομμάτι φωμὶ καὶ μιὰ γωνιά νὰ στρώσῃ νὰ κοιμηθῇ, δὲ θὰ τῆς τὴν ἀρνιότανε. Κι' αὐτὴ πάλι θὰ τῆς λάτρευε καὶ θὰ τῇ γεροκομοῦσε, ἐρημὴ καὶ μοναχὴ, ὅπως ἦτανε μὲ μιὰ μικρὴ ψυχοπαῖδα. Κάποτε μάλιστα ἡ γρηὰ ἡ Μπεφάναινα τῆς εἶχε κάνει λόγο νὰ πάῃ νὰ κάτῃ μαζί τῆς. Μὰ ἡ ψυχὴ τῆς ἦτανε κολλημένη στὸ σπίτι τοῦ ξαδέρφου τῆς καὶ στὰ παιδιὰ ποῦ τὰνὰθρεψε στὰ χέρια τῆς. Καὶ εἶπε τὸ ὄχι. Τῆς γρηὰς τῆς Μπεφάναινας τῆς εἶχε κακοφανῇ τότες καὶ τῆς κρατοῦσε ἀμάχη. Γιατί τάχα νὰ μὴν πάῃ; Τὸ παιδί τῆς εἶχε χάσει ἐκεῖνη κι' αὐτὴ τὸν ἀνδρα τῆς. Θὰ τὸν θυμόντουσαν μαζί, θὰ τὸν κλαίγανε, θάνιστοροῦσαν τίς χάρες του τίς πολλές, μάννα καὶ γυναῖκα, καὶ θὰ μοιράζανε τὴ θλίψη τους. Ἡ γρηὰ ἡ Μπεφάναινα τῶχε πικρὸ παράπονο. Μὰ ἀπὸ τότες περᾶσανε χρόνια καὶ χρόνια, οἱ ἀμάχες ξεχαστήκανε, κι' ἂν πῆγαινε τώρα νὰ προσπέσῃ, ἡ γρηὰ δὲ θὰ τῆς ἔλεγε τὸ ὄχι.

"Ὅμως, καθὼς τραβοῦσε τὸ δρόμο τῆς, καὶ ἄλλο τῆς συνεμπήκε

στό νοῦ της. Κάτι σά φώτιση Θεοῦ! Σάν ἓνα κάλεσμα ἀνεπάντεχο, ἀποκεῖ πού οὔτε τό πρόσμενε, οὔτε τό συλλογίστηκε. Ἔστρηψε κατὰ τόν ἐλαιῶνα, μάκρυνε ἀπ' τὰ σπίτια καί πήρε τό μονοπάτι, πού κατέβαινε κατὰ τή θάλασσα. Χιλιάδες φορές τό εἶχε περάσει καί κάθε πετραδάκι του τή γνώριζε. Τό μονοπάτι αὐτό ἐδγαζε ἴσα στό γιालό καί στό νεκροταφεῖο, πού ἦτανε λίγα ποδάρια μακρυνά ἀπ' τήν ἀμμουδιά. Τά πόδια της τή φέρανε μοναχά τους στήν πόρτα τοῦ νεκροταφεῖου. Ἐσπρωξε τή καγκλωτῆ ξυλόπορτα καί μπῆκε μέσα.

.. Ἡ κλησσοῦσα τήν νύτταξε στά μάτια...

Πέρα ἀπό τό σμάρι τῶν σταυρῶν, στήν ἀπάνω γωνιά, δίπλα στή μικρή ἐκκλησοῦλα τῆς Ὑπαπαντῆς, ἦτανε τό καλύδι τῆς κλησσοῦσας, πού εἶχε χρόνια ἐκεῖ μέ τό γέρο της, τόν καπετάν-Χαράλαμπε, στραβό κι' ἀπό τὰ δυό τὰ μάτια, πού τάχε χάσει ἀπό ἀστροπελέκι, ταξιθεύοντας τό Μαρμαρά.

Ἡ κλησσοῦσα καθότανε στήν πόρτα της κι' ἐγενεθε ξένοιαστη μέ τή ρόκα της. Σάν εἶδε τήν Ἀννέττα νᾶρχεται βιαστική καταπάνω της, ὁ νοῦς της πῆγε, πῶς γιά κάποιο λείψανο ἦτανε ὁ λόγος. Ἦξερε πῶς ἡ Ἀννέττα, σέ κάθε θλίψη, δική καί ξένη, ἦτανε στά μέσα καί στά ὄξω. Καλημεριστήκανε.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

— Είναι κανέννας νά μπαρκάρη; ρώτησε ἡ παλῆα καπετάνισσα, ὅπως τὸ συνείθιζε.

— Ὅχι, κυρά Χαραλάμπαινα. Ὁ Θεὸς νά φυλάῃ τοὺς χριστιανούς! Λίγοι δὲ μᾶς φύγανε τοῦτο τὸ μῆνα.

Ἡ κλησάρισσα τὴν κύτταξε στὰ μάτια.

— Ἐλεγα μαθές, μήπως βρήκες κανένα καινούργιο ταξιδιώτῃ νά στείλῃς χαιρετίσματα καὶ χάρες. Καὶ πῶς μὲ τὸ καλὸ τέτοια ὦρα;

— Αἱ! ἦρθα νά σέ ἰδῶ, κυρά - Χαραλάμπαινα. Σ' ἀποθύμησα! Σὰ σοῦ κακοφαίνεται νά φύγω...

— Νά φύγῃς, λέει; Μπᾶ σέ καλὸ σου! Ἄμ' τῇ ζωντανῇ τῇ συντροφιά τῇ λαχταροῦμε ἐδῶ πέρα, Ἀννέττα μου. Καλοὶ κ' οἱ πεθαμμένοι μὰ ἕνας ζωντανὸς ἀξίζει χίλιους. Κάτσε, εὐλογημένη.

Ἡ Ἀννέττα πῆρε κουράγιο. Τὸ καλοδέξιμο τῆς κλησάρισσας τῆς καλοῦρθε. Κάθησε κοντά της στὴν πεζούλα καὶ τὰ εἶπανε. Ἡ Ἀννέττα τῆς ἀνοιξε τὴν καρδιά της.

— Δυὸ νοματέσι εἴσαστε ἐδῶ, νάχετε τὴν ὑγεία σας! Νάρθῶ κ' ἐγὼ μαθές κοντά σας, νά σᾶς συντροφεύω, νά

... Ἡ Ἀννέττα κατέβηκε κάτω στὸ γυαλό, ἔγευρε στὸ κύμα...

σᾶς βοηθῶ στὴ λάτρα. Ἐνα ξεροκόμματο καὶ μιὰ γωνιά νά στρώσω μὲ φτάνει. Βαρέθηκα τὸν κόσμο, βλέπεις, ἔρημη εἶμαι μέσα του. Ὅλοι οἱ δικοί μου ἐδῶ βρίσκονται. Νάρθῶ κ' ἐγὼ νά γηροκομησῶ κοντά τους, ὥς ποῦ νά γύρω στὸ πλάϊ τους νάναπαυτῶ!

Ἡ κλησάρισσα ἄλλο ποῦ δὲν ᾔθελε. Εἶχε γεράσει πιά καὶ δὲν τᾶθγαζε πέρα μοναχὴ της. Οἱ ἄγιοι μὲ τὰ καντύλια τους θέλανε τὴ λάτρα τους, οἱ πεθαμμένοι τὴ δική τους κ' ὁ γέρος της ὁ στραβός, τὴν περισσότερη. Ἐνα χέρι παραπάνω ἀπ' τὸ θεὸ τὸ γύρευε.

— Ἀκοῦς, Ἀννέττα μου! Μετὰ χαρᾶς σου. Ἄν δὲ βοηθήσῃ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον σ' αὐτόνε τὸν ψευτόκοσμο, τί θὰ γενοῦμε; Νά κάτση κ' ἀπὸ τώρα. Ἐνα κομμάτι ψωμί θὰ τὸ μοιραστοῦμε...

Ἡ Ἀννέττα ἔμεινε. Ποτέ δὲν εἶχε νοιώσει, ἀπ' τὸν καιρὸ ποῦ

χάθηκε ὁ Σταμάτης, πῶς βρίσκεται μέσα στο σπίτι της, ὅσο τώρα, ἀνάμεσα στοὺς μαύρους σταυροὺς καὶ στὰ ψηλά τὰ κυπαρίσσια.

"Ἐνα βάλσαμο χύθηκε στὴν ψυχὴ της καὶ γαλλήνεψε τὰ σωθικά της.

* *

Οἱ ταξιδιωτὲς ἤτανε πολλοὶ κι' ἀπὸ τὸ ἵσυχον λιμάνι καθεμέρα σαλπάρανε τὰ καράβια γιὰ τὰ μακρινὰ τὰ περιγιάλια, ποὺ ἤτανε ξενητεμένος ὁ Σταμάτης. Χαρὰ στίς γυναῖκες τῶν ξενητεμένων, ποὺ βρίσκουνε τοὺς καλόδολους τοὺς ταξιδιωτὲς νὰ στείλουν ἀπαγγελιῆς καὶ χαιρετίσματα!

"Ἐνα μοναχὰ παράπονο τῷχε ἡ Ἀννέττα. "Ὅλοι οἱ χαροκαμμένοι εἶχαν ἓνα σταυρὸ νὰ γονατίζουνε, νὰ ποτίζουνε μὲ δάκρυα τὴ γῆς, ποὺ κρυθεῖ τις ἀγάπες τους. Αὐτὴ μοναχὰ δὲν εἶχε. Τὸ Σταμάτη τὸν εἶχε φάει ἡ μαύρη θάλασσα. Ποιὸς ξέρει τάχα ποὺ ἔστρωσε τὸ στερνό του τὸ κρεβάτι καὶ ποιοὺ κῆμα τονέ σκεπάζει! Γι' αὐτὸ τὰ ψυχασάβδατα, ὅταν οἱ χῆρες, οἱ μαυρομαντυλοῦσες, ἀγκαλιάζανε τοὺς μαύρους τοὺς σταυροὺς καὶ κρυφομιλοῦσαν μὲ τοὺς καλοὺς τους, ἡ Ἀννέττα κατέβαινε κάτω στὸ γιαλὸ, ἔγερνε στὸ κῆμα ἀπάνω, ποὺ φιλοῦσε τὴν ἀμμουδιὰ, καὶ ἀνακάτωνε τὰ δάκρυά της μὲ τὸν ἀλμυρὸν ἀφρό. Καὶ στοὺς ἀναστεναγμοὺς της τὸ κῆμα ἀποκρινότανε μ' ἓναν ἄλλον ἀναστεναγμό. Ὁ Σταμάτης τῆς ἔστειλε πίσω διπλὰ τὰ χαιρετίσματα. Καὶ τὰ γλυκὰ φιλιὰ, διπλὰ καὶ τριδιπλὰ.

[1911]

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΧΑΜΕΝΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ

ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΗΣ

ΕΚΥΤΤΑΖΑΝ τ' ἀστέρια μὲ τὸ βράδν,
ἐκύτταζαν τὸν ἥλιο τὸ πρωῒ.
Ξάφνω πεθαίνειν πέφτουν στὸ σκοτάδι
μαζὶ μὲ τὴ χαμένη της ζωή.

Κάθε ἐμμορφιά της τώρα, κάθε χάρι
ἐδῶ καὶ ἐκεῖ στὰ λούλουδα πετᾷ.
Μόνο τὰ μάτια — ὀλόφωτο ζενγάρι —
λάμπουν, βαθεῖα στὸ λάκκο, ἀνοιχτά!

Μόνο τὰ μάτια μέσ' ἀπ' τὸ σκοτάδι
γεμάτα ἀπὸ λαχτάρα καὶ ζωή
κιντίζοντε τὰστέρια μὲ τὸ βράδν,
κιντίζοντε τὸν ἥλιο τὸ πρωῒ...

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

ΤΟ ΧΑΡΑΤΖΙ

(ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ)

Ο «Χαράτζι» ἐπὶ δώδεκα ὄλας ἑκατονταετηρίδας ἐδά-
ρυνε ἀπηνῶς τὸν τράχηλον πάντων τῶν μὴ Μουσουλ-
μάνων ὑπηκόων τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους μέχρι τῶν
ἡμερῶν τῆς Συνθήκης τῶν Παρισίων.

Κατ' ἀκριβεστέραν ἐκδοχὴν ἢ τοσαύτη καταφορά
κατὰ τοῦ ὑπὸ τοῦ Καλίου Ὁμάρ τὸ πρῶτον καθιερωθέντος Λα-
ρατοίου, ἂν μὴ πάντως ἀδικαιολόγητος, ἀναμφηρίστως ἀποβαίνει
κατ' οὐσίαν λίαν υπερβολικὴ. Μόνον ἴσως ὁ τύπος, δι' οὗ περιεβάλ-
λετο ὁ κεφαλικὸς οὗτος φόρος, Τζιζιέι - Χαράτζ, δικαιολογεῖ πῶς
τὴν κοινῶς ἐπικρατήσασαν ἀποστροφὴν, ἥτις ἐπὶ τέλους ἐξήγειρε
τὰ φιλάνθρωπα αἰσθήματα τῶν ἐν Παρισίοις μετὰ τὸν Κριμαϊκὸν
πόλεμον συνεληθόντων Εὐρωπαίων Διπλωματῶν.

Τὸ χαράτζι ἐν τῇ πραγματικότητι αὐτοῦ οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ διὰ
χρημάτων ἐξαγορὰ τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρεώσεως τῶν ἐξαιρουμέ-
νων ταύτης μὴ μουσουλμάνων ὑπηκόων τοῦ Σουλτάνου, τὸ παρ'
ἡμῖν ἀντιστάζονμα τῶν ἀπαλλαγέντων, οὗς τοσοῦτον ἐκλέΐσεν ὁ τε-
λευταῖος ἀτυχὴς ἐλληνο-τουρκικὸς πόλεμος! Ὁ Μωαμεθανισμὸς
ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ ἀπετέλεσε Κράτος καθαρῶς θεοκρατι-
κόν, ἕνα κυρίως σκοπὸν ἐπιδιώκον, τὴν ἐπικράτησιν τοῦ Κορανίου·
οἱ στρατεύομενοι ὄθεν ὑπὸ τὰς σημαίας αὐτοῦ κατ' ἀνάγκην ἔδει νά
ᾧσι πιστοὶ Μουσουλμάνοι, Ἰσλάμ - Μοσολίμ. Πάντες συνεπὶ οἱ ἐτε-
ρόθρησκοι ὑπήκοοι τῶν Σουλτάνων, οἱ ἄπιστοι Γκιαούρ, ἐκρίνοντο
ἀνάξιοι τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρεώσεως, τὴν ὁποίαν ὑπεχρεοῦντο νά
ἐξαγοράζωσιν ἐτησίως διὰ τῆς καταβολῆς κεφαλικοῦ φόρου, τοῦ
Τζιζιέι - Χαράτζ, κατὰ τύπους ἴσως μᾶλλον ἐπαχθοῦς τοῦ παρ' ἡμῖν
καταβαλλομένου ὑπὸ τῶν ἐξαιρουμένων κληρωτῶν ἀντιστηκώματος:

« Ἀλλ' ἔστι φήμη τοὺς λύκους χοιρίσους κινῶν

« εἶναι

(Αἰσχύλ. Ἰκέτ. στ. 760 - 761)

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι πάντες οἱ μὴ τὴν πίστιν τοῦ Προφήτου
Μωάμεθ ἀποδεχόμενοι, ὧν τὸ σκότος τῆς ἀπιστίας δὲν ἴσχυσε νά δια-

λίση ἡ ἀφθονία τοῦ φωτός τοῦ Ἰολάμ! ἐπεκαλοῦντο κοινῶς θραγαῖ-
δες, ἤτοι ἀγέλαια προβάτων, κατὰ τὴν ἐκ τῆς ἀραβικῆς λέξεως βιαα-
γιαῖ ἐτυμολογίαν, τὰς ὁποίας ἕκαστος πιστὸς Μουσουλμάνος, κατὰ
τὰ κελεύσματα τοῦ Κορανίου, ἠδύνατο νὰ ἀμέλγῃ, νὰ κείρῃ ἢ καὶ νὰ
σφάζῃ ἐλευθέρως κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἀνάγκας αὐτοῦ· πλὴν ἐν τῇ
πραγματικότητι ἡ τύχη τῶν Ῥαγιαῶν τούτων κατὰ τινὰς περιστά-
σεις δὲν ἦτο χεῖρων ἐνίων τῶν καθ' ἡμᾶς ἐλευθέρων καὶ συνταγμα-
τικῶς κυβερνωμένων χριστιανικῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης. Οἱ Μονοθεῖ-
σται Μουσουλμάνοι τοὺς Χριστιανούς ἐθεώρουν, κυρίως εἰπεῖν, ὡς
αἰρεσιώτας, «προσεβόντας τὸν συνταγισμὸν ἐν τῇ Θεότητι», ὡς οἱ
ἀρχαιότεροι ἀπολογηταὶ τοῦ Κορανίου ὑπελάμβανον τὸν ἐν Τριάδι
Θεόν, σεβόμενοι ἄλλως τε τὰ θέσμια αὐτῶν καὶ τὰς θρησκευτικὰς
αὐτῶν παραδόσεις καὶ ἑορτάς.

Τὸ Χαράτσιον, τὸ ἀντισήκωμα τοῦτο τῶν ἀπαλλαγέντων, κατεβάλ-
λετο ἐτησίως παρὰ τῶν μωαμεθανῶν ὑπηκόων τοῦ Σουλτάνου,
τῶν θραγαῖων, ἄνευ τινὸς ἐξαιρέσεως, εἴτε ἦσαν προστάται οἰκογε-
νείας εἴτε μὴ, ἀπὸ τοῦ δωδεκάτου ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτῶν μέχρι
τοῦ θανάτου.

Πᾶς ἐτερόθρησκος, ἅμα ὡς εἰσῆρχετο εἰς τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς
ἡλικίας αὐτοῦ, ἦν ὑπόχρεως νὰ καταβάλλῃ κατ' ἔτος εἰς τὸν ἐπὶ
τούτῳ ἐπιτετραμμένον εἰδικὸν ταμειακὸν ὑπάλλληλον τὸ κεκανονι-
σμένον χαράτζιον, λαμβάνων ἔγγραφον ἀπόδειξιν, φέρουσαν κάτωθι
τῆς σφραγίδος τοῦ εἰσπράττοντος τούτου ὑπαλλήλου, τοῦ Χαράτζη,
ὡς ἐπεκαλεῖτο, τὴν ἐπομένην ῥήτραν: «Ὁ ἐπιφέρων τὴν αὐτοῦσαν
ἀπόδειξιν ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ φέρῃ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν ὅμων αὐτοῦ
καὶ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος.»— Ἡ τοιαύτη διατύπωσις τῆς ἀποδείξεως
τῆς καταβολῆς τοῦ φόρου συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν περὶ
αὐτοῦ κοινῶς ἐπικρατήσασαν δυσμενῆ γνώμην. — Πρὸς ἀποφυγὴν
πάσης καταχρήσεως ἐ χάρτης τῶν τοιούτων ἀποδείξεων ἦν διαφό-
ρου χρωματισμοῦ καθ' ἕκαστον ἔτος· πρὸς δικαιοτέραν δὲ τοῦ φό-
ρου κατανομὴν τὸ Χαράτζιον ἦν διηρημένον εἰς τρεῖς κατηγορίας
κατὰ λόγον τῆς εὐπορίας ἐκάστου τῶν ὑποχρέων· καὶ κατὰ τοῦτο
τοῦλάχιστον ὑπερεῖχεν ὁ βάρβαρος οὗτος φόρος τοῦ ἀντισηκώματος
τῶν παρ' ἡμῖν ἀπαλλασσομένων τῆς στρατεύσεως, τὸ ὅποιον κατα-
βάλλουσιν ἐξ Ἰσοῦ πάντες οὗτοι ἄνευ τινὸς διακρίσεως. Εἰς τὴν πρώ-
την κατηγορίαν, ἥτις ἐπεκαλεῖτο Ἀλά, ὑπῆγοντο οἱ πλουσιώτεροι,
ὑπόχρεοι πρὸς καταβολὴν δώδεκα γροσίων κατ' ἔτος· εἰς τὴν δευ-
τέραν κατηγορίαν, Ἰγσάι, ὑπῆγοντο οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν μέσην
τάξιν καὶ κατέβαλλον ἐξ γρόσια κατ' ἔτος· οἱ δὲ πτωχοὶ τῆς τρίτης
κατηγορίας, Ἐδνά, κατέβαλλον τρία μόνον γρόσια ἐτησίως. Εἰς
ἐξήκοντα περίπου χιλιάδας ἀνῆρχοντο ἐν ἔτει 1720 οἱ ὑποκείμενοι
εἰς Χαράτζιον Ῥαγιαῖδες τοῦ Μωρέως, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς γενομέ-
νης τότε ἐπισήμου ἀπογραφῆς τῇ διαταγῇ τοῦ Σουλτάν - Ἀχμέτ τοῦ
Γου, ἡμετέρου ἀπὸ τοῦ ἑαυτοῦ καταλύσεως τὸ δευτέ-

ρον τὴν ἐνετικὴν κυριαρχίαν. Ἐκ τούτου δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι οἱ ἀτυχεῖς Χριστιανοὶ κάτοικοι τῆς Πελοποννήσου κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους δὲν ὑπερέβαινον κατὰ πολὺ τὰς διακοσίας χιλιάδας ψυχῶν.

Κατὰ τὸ ἐπίσημον Ὑπόμνημα, τὸ ὁποῖον ἀπηρτίθουν φθίνοντος τοῦ ἔτους 1828 ὁ ἀείμνηστος Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννης Α. Καποδίστριας πρὸς τοὺς ἐν Ναυπλίῳ Ἀντιπροσώπους τῶν τριῶν εὐεργετῶν Δυνάμεων, εἰς ἀπάντησιν τῶν ὑποβληθέντων αὐτῷ εἰκοσιοντῶ ἑρωτημάτων, οἱ Ἕλληνες Ῥαγιάδες τῶν κάτωθι ἐπαρχιῶν πλὴν τῆς Θεσσαλίας, δι' ἣν, ὡς ἔγραφε, δὲν ἤδυνήθη νὰ συγκεντρώσῃ ἀκριβεῖς πληροφορίας, κατέβαλλον ἐτησίως εἰς τὸ Διδάνιον Χαρατζίον ἐκ γροσίων 2.289.930 κατὰ τὰς παραμονάς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἥτοι

α')	Ἡ Πελοπόννησος	Γρόσια 383.000
	Ἐπὶ ὅλικῳ πληθυσμῷ 458000 ψυχῶν.	
β')	Ἡ Δυτικὴ Χέρσος Ἑλλάς.	
	Ἀπὸ Κραβθάρων μέχρις Ἀσπροποτάμου	144.130
	Ἀπὸ Ἀρτης μέχρι Λάγκας Βότσαρη	69.300
γ')	Ἡ Ἀνατολικὴ Ἑλλάς.	
	Ἀπὸ Ἀττικῆς μέχρι Ζητουνίου	225.500
	Ἀπὸ Ἀλμυροῦ μέχρι Κασσάνδρας	398.000
δ')	Ἡ Κρήτη	300.000
ε')	Ἡ Χίος	220.000
ς')	Αἱ λοιπαὶ Νῆσοι τοῦ Αἰγαίου	550.000

Ἐν ὅλῳ Γρόσια 2.289.930

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου προκύπτει ὅτι ἐλάχιστοι τῶν ὑποχρέων εἰς χαράτζιον κατέβαλλον πλεον τοῦ, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, κατωτάτου ὅριου, δεδομένου ὅτι οὐχὶ πλεον τοῦ τετάρτου τοῦ ἄρρενος πληθυσμοῦ ἐκάστης τῶν ἐπαρχιῶν ὑπερέβαινε τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας.

Κατὰ τοὺς ἑσπεροὺς ἐκείνους χρόνους δὲν ἐλειτούργουν, κατὰ τὸ ἥδη παρ' ἡμῖν κρατοῦν σύστημα, Στρατολογικὰ Γραφεῖα, οὔτε ἐτηρῶντο Μητρώα ἄρρενων, πολὺ μᾶλλον δὲν ἐπετρέποντο ἀναθεωρήσεις καὶ ἀμφισβητήσεις ἡλικίας, καθ' ἃς ἔστιν ὅτε προσάγονται ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων μάρτυρες ἐνόρκως βεβαιούντες ὅτι παρέστησαν κατὰ τὴν βάπτισιν προσώπων πρεσβυτέρων αὐτῶν. Ἡ βεβαίωσις τῶν ὑποχρέων εἰς καταβολὴν τοῦ Χαρατζίου Ῥαγιάδων δὲν ἦτο τότε ἀνατεθειμένη εἰς πολυμελῆ Στρατολογικὰ Συμβούλια, διὰ τῶν δικτύων τῶν ὁποίων μόνον τὰ ἔντομα δὲν διαφεύγουσιν ἀσφαλῶς αὐτῇ, μὴ ἐπιτροπευμένης οὐδεμιᾶς ἀπολύτως ἐξαιρέσεως, διὰ τὴν ἐν τῇ συνήθειᾳ καὶ ἀνευ ἀντιρρήσεως ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ

Χαρατζῆ, τοῦ ἐνεργοῦντος συγχρόνως καὶ τὴν εἰσπραξιν. Μόνον δ' ἐπὶ τῶν διανυόντων τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν, καθ' ἣν τὸ πρῶτον ὑπεβάλλοντο εἰς χαράτζιον, ἡγείροντό που ἀμφισβήτησεις (ἐν Πελοποννήσῳ ἰδίᾳ) αἵτινες ἐλύοντο παραχρῆμα ἀνεκκλήτως κατὰ τὴν ἐξῆς συνοπτικωτάτην διαδικασίαν. Ὁ ἀρμόδιος χαρατζῆς περιέβαλλε τὸν λαϊκὸν τοῦ ὑπὸ ἀμφισβήτησιν παιδὸς διὰ μικροῦ σχοινίου, ὅπερ ἔφερεν εἰς τὴν ζώνην αὐτοῦ· τοῦ μήκους δὲ τοῦ τοιοῦτου σχοινίου, ὅπερ ἀπετέλει ἀκριβῶς τὴν περίμετρον τοῦ λαικοῦ τοῦ ἐξεταζομένου παιδὸς, τὴν μίαν ἄκραν ἐκράτει διὰ τῶν ὁδόντων καὶ τὴν ἐτέραν ἔστρεφεν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ καθ' ἣν περίπτωσιν ἡ ἄκρα τοῦ μέτρου τούτου ἔφθανε μέχρι τοῦ αὐχένος τοῦ χαρατζῆ, ὃ ὑπὸ ἀμφισβήτησιν παῖς κατεγινώσκετο τελεσιδίκως νὰ καταβάλῃ τὸ κεκανονισμένον χαράτζιον, ὡς διανύων τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, μὴ ἐπιτρεπομένης οὐδεμιᾶς ἀμφισβήτησεως, οὔτε προσφυγῆς εἰς ἀνωτάτας Ὑγειονομικὰς Ἐπιτροπὰς ἢ Δικαστήρια... Οὐχὶ σπανίως ἐν τούτοις ἀντὶ προστίμου διὰ τὴν ἀπορριφθεῖσαν ἀμφισβήτησιν ὁ Χαρατζῆς ἐφιλοδώρει τὸν τράχηλον τοῦ καταδικασθέντος παιδὸς διὰ κολάφου, τοῦ ἐπιλεγομένου γιακᾶ, ἀναλόγου πρὸς τὴν ἰδίουσυγκρασίαν καὶ τὰς διαθέσεις αὐτοῦ.

[Ἐν Ἀθήναις, Ἀπρίλιος τοῦ 1911].

ΜΙΧ. Γ. ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΗΣ

Παρεξήγησις

¹⁰ ἔξτρος (πρώτην φοράν ἐπισκεπτόμενος τὰ λουτρά) — Δὲν μοῦ λές, γέρο, εἶνε καλὸ τὸ μέρος ἐδῶ γὰρ τοὺς ῥευματισμοὺς ;

¹⁰ ἐντόπιος. — Καλὸ, λέει ; . . . Φίνο ! Ἐγὼ ἐδῶ ἐπῆρα τοὺς δικοὺς μου.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

Η «ΚΟΡΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ»,

(ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ*)

Ἡ ἀνωτέρω εἰκὼν τῆς περιφήμου «Κόρης τῶν Ἀθηνῶν», τῆς Θε-
 ρεσίας Μακρῇ καὶ κατόπιν συζύγου τοῦ Ἰακώβου Μπλάκ, ἥτις
 διὰ τὴν ὄνειρώδη καὶ σπανίαν αὐτῆς καλλονὴν ἐνέπνευσεν εἰς τὸν
 Βύρωνα τὸν τρελὸν ἐκείνον ἔρωτα καὶ τὰς ἀθανάτους ἐκείνας στρα-
 φάς, τὰς ἀποληγούσας ἑλληνιστὶ εἰς τὴν ἐμφυλὸν ζωὴ μου σ' ἀγαπῶ¹⁾
 εἶνε ἡ μόνη πιστὴ καὶ ἀληθινὴ ἐξ ὧν εἶχον ζωγραφίσει διάφοροι
 ταξειδιῶται καὶ περιηγηταὶ διερχόμενοι ἐξ Ἀθηνῶν κατὰ τὴν ἐπο-
 χὴν ἐκείνην. Σώζεται μέχρι σήμερον εὖρισκομένη παρὰ τῇ ἐπιζώσῃ
 θυγατρὶ αὐτῆς γηραιᾷ δεσποινίδι Καρολίνα Μπλάκ, διαμενούσῃ ἐν
 Ἀθήναις εἰς μικρὰν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κεραμεικοῦ οἰκίαν. Ἀποδίδει δὲ
 ζωντανὴν καὶ ἀπαράλλακτον τὴν περικαλλῆ μορφήν τῆς «Κόρης»

* Τὸ σημεῖωμα τοῦτο, προωρισμένον νὰ καταχωρηθῇ εἰς τὸν τόμον
 τοῦ 1911 ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐν Μεσολογίῳ ἐορτασθείσης ἑκατονταετηρίδος
 ἀπὸ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα καθόδου τοῦ Βύρωνα, καθυστέρησεν ἕνεκα
 ἀπροόπτου κωλύματος.

1) Τὸ *ζωὴ μου* ἐλέγετο τότε ἐν Ἀθήναις εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ *ψυχὴ μου*,
 ὅπως μεταφράζονταν τότε τὸ *my life* τοῦ συγγραφέως τῆς ἐκείνης
 γυναικὸς σου, ἡ ἀλήθεια σου.

τὸν Ἀθηνῶν», ὡς ἦτο ὅταν τὴν ἐγνώρισεν καὶ τὴν ἐρωτεύθη ὁ Βύρων.

Περὶ τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τῆς κόρης Θηρεσίας Μακρῆ συνεκόμεσιν ἄλλοτε πολλὰς περιέρχουσιν καὶ ἐνδιαφερούσας πληροφορίας ὁ ἀκάματος ἱστοριοδίφης καὶ συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν κ. Δημ. Γρ. Καμπούρογλου¹⁾. Χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ ἔθν. Ἡμερολογίου παραθέτομεν ἐνταῦθα τὰς γενικωτέρας γραμμὰς ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἱστορικῶς ἐξηκριθῶμένων περὶ τῆς οἰκογενείας Μακρῆ καὶ τῆς Κόρης τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ Θηρεσία Μακρῆ ἦτο ἡ τελευταία ἐκ τῶν τριῶν θυγατέρων τοῦ Ἀθηναίου Προκοπίου Μακρῆ, καταγομένου ἐκ Κερκύρας, διότι ὁ πατὴρ αὐτοῦ Μηνᾶς Μακρῆς, κερκυραῖος, ἱατρός, εἶχε νυμφευθῆ τὴν ἀθηναίαν κόρην Μαρτιάνναν Μουρίκη ἐγκατασταθεὶς ἐν Ἀθήναις, ἀπέθανε δὲ νέος καταλιπὼν πέντε θυγατέρας²⁾ καὶ ἕνα μόνον υἱόν, τὸν Προκόπιον.

Ὁ Προκόπιος, νυμφευθεὶς τὴν ἐξ Ἀθηνῶν κόρην Ταρσίαν Βατίστα διέτελεσεν αὐτῇ ὑποπρόξενος τῆς Ἀγγλίας, ἀπέθανε δὲ νεώτατος. Αἱ τρεῖς θυγατέρες τοῦ ὑπανδρεύθησαν ἡ μὲν Μαρτιάννα τὸν ἐκ Ζακύνθου ὀπλαρχηγὸν Νικόλαον Καρκανίδην ἡ Αἰκατερίνη τὸν ἀθηναῖον ἀρχαιολόγον Κυριακὸν Πιττάκην καὶ ἡ Θηρεσία, ἡ πολυὺς μνητος «Κόρη τῶν Ἀθηνῶν», τὸν ἄγγλον Ἰάκωβον Μπλάι.

Ὁ Βύρων, εἰς τὸ ἕκτον ἔτος τοῦ Δὸν Ζονάν, ἐξεικονίζει τὸ κάλλος καὶ τῶν τριῶν, μεταφέρον αὐτὰς νωρῶς, δὲ τῆς φαντασίας καὶ ποιητικῇ ἀδείᾳ, εἰς τὸ σουλτανικὸν χαρέμι, τὸ ὁποῖον περιγράφει. Περὶ τῆς πρώτης, τῆς Μαρτιάννας, ἣν ζωγραφίζει ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ντορτοῦ», ἀναφέρει ὅτι

Ὁ Λόρδος Βύρων

Ἡ «κόρη τῶν Ἀθηνῶν» κατὰ τοὺς περιγητὰς ζωγράφους.

1) Βλ. περιοδικὸν «Παναθηναῖα» τόμ. Γ' σ. 120 καὶ τόμ. 10' σ. 133.

2) Κατὰ τὸν κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου αἱ πέντε θυγατέρες τοῦ Μηνᾶ Μακρῆ ὑπανδρεύθησαν ὅσαι ἐν Ἀθήναις συζευχθεῖσαι ἡ μὲν πρώτη, ὀνόματι Θεοδώρα, ἦν καὶ ἑξέτιμα πολὺ καὶ συνεβουλεύετο εἰς πολλὰ κοινωνικά πράγματα ὁ Βύρων, τὸν ἐκ Σύρου Φραγκ. Βιτάλην δικτὸν ἡ δευ-

ἐφαίνετο ὡς κοιμωμένη Ἐφροδίτη ἀφαιρουῖσα τὸν ὕπνον ἐκείνων, ὅσοι ἔτυχε νὰ θαμβωθοῦν ἀπὸ τὸ ἐκπαῖλον χρῶμα τῶν παρειῶν τῆς

Ἄλλη εἰκὼν, ὅπως τὴν ἐξωγράφισαν οἱ ξένοι περιηγηταί.

Ἰάκωβος Μπλάκ, ὁ σύζυγος τῆς «Κόρης τῶν Ἀθηνῶν».

Ὁ μικρότερος, ὁ Λεωνίδας, ἀπέθανε ἐν ἡλικίᾳ πέντε περιόδου ἔτων. Τὰ ἀλεπάλληλα ταῦτα δυστυχήματα κατέβαλον πολὺ τὴν Ἑρσε-

τὸ ἄττικόν τῆς μέτωπον καὶ τὴν ἀνταξίαν τῆς σμίλης τοῦ Φειδίου ῥίνα τῆς, τὴν παραβάλλει δὲ πρὸς τὴν λαξευτὴν καὶ σφριγῶσαν ἐκ ζωῆς μαρμαρίνην Γαλάτειαν τοῦ Πυγμαλίωνος. Διὰ τὴν δευτερότοκον, εἰς ἣν δίδει τὸ ὄνομα Κατήγκω, ὅτι ἦτο Γεωργιανή, μὲ τὴν μορφήν λευκὴν καὶ ῥοδίνην, μὲ μεγάλους κυανοῦς ὀφθαλμοὺς, τورνευτοὺς βραχίονας καὶ ὠραίας χεῖρας. Διὰ δὲ τὴν Ἑρσεσίαν του, ἣν ὑπονοεῖ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Λούλα», λέγει ἀπλῶς ὅτι ἦτο μελαγχροινὴ καὶ θερμὴ ὡς Ἰνδῇ.

Τὴν Ἑρσεσίαν πολλοὶ θαυμασταὶ τῆς καλλονῆς τῆς εἶχον ζητήσῃ εἰς γάμον. Ἀλλ' ἐπρωτίμῃσεν αὕτη τὸν Ἰάκωβον Μπλάκ, ἀξιωματικὸν τότε τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ, κατόπιν δὲ γραμματέα τοῦ Ἀρμανσπέργ. Ὁ γάμος τῶν ἐτελέσθη ἐν Ἀθήναις τῇ 1830. Ἀπέκτησαν δὲ τρεῖς υἱοὺς καὶ μίαν θυγατέρα, τὴν κυρίαν Καρολίναν Μπλάκ, μόνην ἐπιζῶσαν ἐκ τῆς οἰκογενείας. Ὁ πρῶτος υἱὸς τῆς Ἑρσεσίας Φρειδερίκος, διατελὼν ἀκόλουθος τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀγγλικῆς πρεσβείας, ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 23 περιόδου ἔτων, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Καλαμπακικῶν, ὅποτε σταλεῖς εἰς Βόλον διὰ σχετικὴν πρὸς τὸ ἐπαναστατικὸν κίνημα ὑπηρεσίαν, ἀπέθανεν ἐξ ἡλιάσεως, ὁ δὲ νεκρὸς του μετενεχθεὶς ἐτάφη εἰς τὸ ἐν Πειραιεὶ νεκροταφεῖον. Ὁ δευτερός υἱὸς Ἀριστοτέλης, ἐλθὼν ἐκ Μάλτας, ἐνθα ἐμαθήτευε, πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν γονέων του, ἀπέθανεν ἐκ χολέρας καὶ ἐτάφη εἰς τὸ ἀγγλικὸν νεκροταφεῖον.

Τὰ ἀλεπάλληλα ταῦτα δυστυχήματα κατέβαλον πολὺ τὴν Ἑρσε-
τέρα τὸν πλούσιον ἔμπορον γάλλον Ῥώκ ἢ τρίτην τὸν γάλλον ἱατρὸν
Μασσών ἢ προτελευταίαν τὸν ἐκ Κεας Κ. Ῥεβελάνην καὶ ἡ ὑστερότοκος
τὸν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως Πουλίνην.

οίαν καὶ ἀπέσβεσαν ἐνωρίς τὴν λάμψιν τῆς καλλονῆς της, τῆς ὁποίας ὁμως ἔχνη ζωνηρά διετηρήθησαν καὶ κατὰ τὸ βαθὺ γῆρας της. Ἀπέθανε δὲ ἐν Ἀθῆναις τῷ 1875 ταφείσα παρὰ τὸν τάφον τοῦ υἱοῦ της. Ὁ Ἰάκωβος Μπλάκ διετέλεσεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη πρόξενος τῆς Ἀγγλίας ἐν Μεσολογγίῳ, ὅπου καὶ ἐτελεύτησε τῷ 1866.

Ἡ Καρολίνα Μπλάκ, ἡ μόνη κόρη τῆς «Κόρης τῶν Ἀθηνῶν», ἔμεινε ἀγαμος, μολοντοί πολλοί, καὶ ἰδιῶς ξένοι Ἀγγλοὶ καὶ Ἀμερικανοί, τὴν ἐζήτησαν εἰς γάμον. Ἀλλ' ἀπέστερξε μὴ θέλουσα νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸ πλευρόν της μητρός της.

Ὁ Βύρων εἶχεν ἀγαπήσει ἐμμανῶς τὴν Θηρεσίαν καὶ τὴν ἐζήτησε εἰς γάμον. Ἀλλ' οἱ γονεῖς της δὲν συνήνεσαν καὶ διότι, κατὰ τὰ κρατοῦντα ἔθιμα τοῦ τόπου, ἔπρεπε νὰ προηγηθῶσιν εἰς γάμον αἱ δύο μεγαλείτεραι ἀδελφαί, κυρίως ὁμως διότι τὸν ἐθεώρησαν πολὺ νέον καὶ ἐξημμένον, μὴ φανταζόμενοι βέβαια ὁποῖον ἐνδοξον μέλλον τὸν ἀνέμενε. Τόσον δὲ ἦτο παράφορος ὁ πρὸς αὐτὴν ἔρως τοῦ Βύρωνος, ὥστε εἰς ἀπειλὴν του ὅτι ἤθελε τὴν ἀπαγάγει μόνος, οἱ γονεῖς τὴν ἐφυγάδευσαν εἰς τοῦ θεοῦ της Ρώμ. Δὲν ἔπαυσε δὲ νὰ τῇ γράφῃ ἐνίοτε ἐκ Μεσολογγίου καὶ ἐκ Λονδίνου καὶ νὰ τῇ ἀποστέλλῃ μικρὰ δῶρα. Ἀλλὰ καὶ ἡ Θηρεσία διετήρησε πάντοτε προσφιλεῖ καὶ συγκινητικὴν τὴν ἀνάμνησιν τοῦ Βύρωνος, τοῦ ὁποίου ὁ ἔρως κατέστησεν ἀθάνατον τὸ ὄνομα τῆς ὥραιας «Κόρης τῶν Ἀθηνῶν».

Ἡ Δνίς Καρολίνα Μπλάκ.

Ἡ Θηρεσία εἰς τὸ γῆρας της.

Ὁ θεὸς καὶ ὁ γείτονας

ΒΛΕΠΕΙ ὁ θεὸς τὰ λάθη σου, ὅμως σιωπᾷ καὶ ἡλαίει
ὁ γείτονάς σου τίποτε δὲν βλέπει καὶ ὅλο λείει.

[Ἐκ τῶν τοῦ Σααδῆ]

ΑΠΟ ΤΗΝ ΞΕΝΗΝ ΚΟΜΨΟΓΡΑΦΙΑΝ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΩΝ ΘΕΩΝ

Μύρρα, ἡ κομψή καὶ θελκτικὴ ὄρχηστρίς, κατ'ῶκει εἰς ἓνα ταπεινὸν οἰκίσκον πρὸς τὸ ἄκρον τῆς Ἱερουσαλῆμ. Οἱ μαῦροι καὶ γλυκεῖς ὀφθαλμοὶ τῆς Μύρρας ἐγοήτευσαν τὸν Ἄνακτα τοῦ Ὀλύμπου, τὸν «πατέρα ἀνδρῶν τε θεῶν τε». Ὁ πανοῦργος Ζεὺς, διὰ νὰ ἐντυφίῃ παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς ὥραιας Μύρρας, ἐνεφανίσθη ἐνώπιόν της ὑπὸ τὴν ἐλκυστικὴν μορφήν νεαροῦ Ῥωμαίου καὶ τὴν ἐπεισε ὅτι ἦτο ἀκόλουθος τοῦ Πιλάτου καὶ ὅτι ἐκαλεῖτο Λούκιος.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ Λούκιος ἦτο ὥραϊος, ἡ Μύρρα οὔτε ἐσκέφθη οὔτε ἐφρόντισε νὰ μάθῃ τίποτε ἄλλο. Ὁ Ζεὺς ἄλλως τε, ὁ ἀναγινώσκων εἰς τὰ μύχια τῆς γυναικείας καρδίας, δὲν παρέλειψε νὰ θέσῃ εἰς ἔργον καὶ τὸ μέσον ἐκεῖνο, διὰ τοῦ ὁποίου ἄλλοτε εἶχε κατακτῆσαι τὴν Δανάην. Ἐρριπτε δηλαδὴ εἰς τὰς χεῖρας τῆς μικρᾶς του ἐρωμένης τὴν περίφημον *χρυσὴν βροχὴν*, ὁσάκις τὴν ἐπεσκέπτετο.

Δι' ὅλα αὐτὰ τὰ ἐράσματα προσόντα τοῦ συμπαθοῦς Ῥωμαίου ἡ Μύρρα ἡσθάνθη τόσῃν συμπάθειαν, ὥστε προσεπάθησε καὶ τοῦ ἀπέκρυπτεν ὅτι ἀπὸ τίνος χρόνου προσήρχετο συχνὰ εἰς κάποιαν ἐκκλησίαν, ὅπου εἷς νέος προφήτης, μὲ θεϊὰν μορφήν, ἐδίδασκε, ἐθεράπευε καὶ παρεμύθει τοὺς ἀηλιτισμένους καὶ τοὺς δυστυχεῖς.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Λούκιος ἐξ ἄλλου, καθὼ Ζεὺς πανεπόπτης, ἐπέτρεπε εἰς τὴν Μύρραν νὰ νομίζῃ ὅτι τὸν ἀπατᾷ· ἐμειδία μὲ τὴν ἀπλότητα τῆς παιδίσκης καὶ μὲ τὴν φροντίδα, τὴν ὁποίαν αὐτὴ κατέβαλλε διὰ νὰ τοῦ ἀποκρύπτῃ τὸν μέχρι λατρείας κρυφόν της

ἔρωτα πρὸς τὸν νέον προφήτην. "Ὑν μόνον ἐσυλλογίζετο : πῶς νὰ τὴν ἐλκύσῃ περισσότερον καὶ νὰ τὴν κάμῃ νὰ λησιμονήσῃ τὸν γόητα Διδάσκαλον τῶν Ἑβραίων. Καὶ ἐσκέφθη πρὸς τοῦτο νὰ τῆς δείξῃ ὅλην τὴν ὀλυμπίαν παντοδυναμίαν του.

* *

"Ἦλθε τὸ ἔαρ πληρὲς εὐωδιῶν καὶ χρωμάτων. Ἡ Φύσις ἐνεδύετο τὰ κάλλη τῆς Ἀνοιξέως. Ἡ γλότη τῶν ἀγρῶν καὶ ἡ ἀνθησις καὶ τὰ φυλλώματα τῶν δένδρων ἐσκορπίζον χαράν καὶ ζωὴν. Ὁ Ζεὺς ἐπρότεινεν εἰς τὴν Μύρραν μίαν μικρὰν ἐκδρομὴν ἔξω τῆς Ἱερουσαλήμ.

"Ἄλλ' ἡ Μύρρα κατ' ἀρχὰς ἐδίσταζε. Δὲν τὴν ἐνθουσίασε ἡ πρότασις. Ἐφοβεῖτο νὰ ἐκθέσῃ τὰ ῥοδινα χρώματα τῆς μορφῆς τῆς ὑπὸ τὰς καυστικὰς ἀκτῖνας τοῦ Ἀπριλίου. Ἄλλ' ὅταν ὁ Ζεὺς τὴν διεβεβαίωσεν ὅτι δὲν θὰ πάθῃ τίποτε, διότι θὰ ἀνέλθῃ ἐπὶ κομποῦ φορείου, τὸ ὁποῖον θὰ βαστάζουν ἐπὶ τῶν στιβαρῶν τῶν ὤμων τέσσαρες ἰσχυροὶ δοῦλοι, καὶ ὅτι, ἐάν ἠυδόκει νὰ πατήσῃ εἰς τὸ ἔδαφος, δύο ἄλλαι δοῦλαι θὰ τὴν ἐπροστάτευον ἀπὸ τὸ καῦμα τοῦ ἡλίου διὰ τῶν ἀλεξιλίων των, ἡ Μύρρα, τότε, σκιρτῶσα ἀπὸ χαράν, ἐπήδησεν ἀγαλλομένη εἰς τὸν λαμπρὸν τοῦ ἔραστοῦ τῆς.

— Θὰ σὲ ἀκολουθήσω ὅπουδήποτε, ὦραϊε μου ἀγαπητικέ, καὶ εἰς τὰ πλέον μακρυνὰ καὶ ἄγρια μέρη.

"Ἄν καὶ μικρὰ μόνον ἀπόστασις ἐχώριζε τὸν οἰκίσκον τῆς ἀπὸ τοὺς ἀγρούς καὶ τὴν ἐξοχὴν, ἡ Μύρρα ἐν τούτοις διέταξε τοὺς φορεῖς νὰ διέλθουν ἐπιδεικτικῶς διὰ μέσου τῆς ἱερᾶς πόλεως.

"Ἦθελε νὰ ἐπιδείξῃ τὸν θρίαμβον καὶ τὴν εὐτυχίαν τῆς εἰς τοὺς φίλους καὶ τὰς ἀντιζήλους τῆς.

Αἱ σεμναὶ καθ' ὁδὸν γυναῖκες ἐξαφνίζοντο καὶ ὠκτειρον τὰ ἦθη τῆς ἐποχῆς. Οἱ νέοι, ὅσοι κατὰ πρῶτον παρετήρουν τὸ ὦραϊον πρόσωπον τῆς Μύρρας, ἐθαύμαζον καὶ ἠπόρουν ποῦ ἐκρύπτετο ὁ θησαυρὸς ἐκεῖνος τῶν θεληγέτρων. Καὶ ἐσεδιάζαν πῶς νὰ τὸν ἀποσπάσουν ἀπὸ τὸν εὐτυχὴ Λούκιον. Καὶ ἐκείνη, ἐξηπλωμένη νωχελῶς ἐπὶ τοῦ χρυσοῦφάντου φορείου, ἐμέθυσεν ἀπὸ τὸν θρίαμβόν τῆς.

* *

"Ἐφθασαν ἐπὶ τέλους ἐν μέσῳ τοῦ δάσους. Ἡ Μύρρα διέταξε τοὺς φορεῖς νὰ σταματήσουν.

Καὶ ἔτρεξε μετ' αὐτὸν Λούκιον καὶ ἐκρύβη εἰς τὰς σκιερὰς λόχμας καὶ τὰ πυκνὰ φυλλώματα.

"Ἦτο τόσον εὐτυχὴς καὶ ὑπερήφανος, ὥστε πρὸς στιγμὴν ἐπίστευσε καὶ ἡ ἰδίᾳ, ὅτι ἀληθῶς ἡγάπα τὸν ὦραϊον Ῥωμαῖον, ὅστις τῇ ἐπροξένει τόσον γλυκείας συγκινήσεις.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

Ἐξαφνα ἡ Μύρρα ἐφρικίασε.

— Λούκιε, ἰδὲ ἐκεῖ!

Νύμφαι ξανθόκομοι, ἐγγὺς φλοισβίζοντος ῥύακος, ἐσχημάτιζον κύκλον χορευοῦσαι καὶ ᾄδουσαι. Ἐξύμουν καὶ ὑπεδέχοντο τὸν Ἄνακτα τῶν Θεῶν, τὸν ἐρωτευμένον μὲ τὰ ὥρατα πλάσματα τῆς γῆς. Ἀλλὰ τὸ ἄσμά των ἀπέπνεε καὶ τι ὡς εἰρωνεῖαν καὶ σκῶμμα.

Ἡ Μύρρα ἐψιθύριζε:

— ὦ! δὲν ἀναγνωρίζω πλέον τὴν σατανικὴν αὐτὴν γωνίαν τοῦ δάσους. Συχνά ἐρχομαι καὶ ῥεμβάζω καὶ ὄνειροπολῶ ἐδῶ, ὅπου ἔβλεπα πρὶν μικρά καὶ ἀραιὰ δένδρα. Σήμερον βλέπω ὁλόκληρον δάσος πυκνόν. Βλέπω ἄνθη τὰ ὅποια δὲν ὑπῆρχον πρὶν. Τὸ πᾶν ἀναιτνέει, ζῇ, κινεῖται καὶ λάμπει ἐδῶ. Παρατήρησε, Λούκιε! ἀπὸ τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου ἐκείνου, ὅστις διασχίζεται ἔξαφνα, προβάλλει μία αἰχμάλωτος Νύμφη. Ἄ! κύτταξε μίαν ἄλλην μορφήν ἐκεῖ πέραν! Πῶς μὲ φοβίζει! ὁμοιάζει μὲ τράγον. Νά! ἔχει πόδας καὶ κέρατα αἰγός. Κύτταξε! τρίζει τὰ δόντια. Ἴδου, γονατίζει τώρα ἐμπρός σου. Διὰ τί; Τοῦ προξενεῖς φόβον! Ἄ, νά! τώρα φεύγει κυνηγῶν μίαν Δρυάδα.

Ἄλλ' ὁ Ζεὺς, τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἐφάνη ὡς νὰ ἠκραόζετο μακρόθεν κάποιαν βοήν.

— Ἀκουσε! εἶπεν εἰς τὴν Μύρραν.

Ψίθυρος, ὡς στεναγμὸς μικροῦ παιδίου διέσεισε τὰ φυλλώματα τοῦ δάσους. Μετ' ὀλίγον ὁ θόρυβος ἔγινεν αἰσθητότερος ὥσάν νὰ ἠκούοντο θρήνοι γοεροί, ὥσάν νὰ ἐγόγγυζε πλῆθος μυριόστομον. Τὸ δάσος ὡς νὰ ἐπόνει καὶ ἐστέναζε. Αἰφνιδίως σφοδρὰ πνοὴ ἀνέμου ἐτίναζε τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων, αἱ ὅποια ἔκλιναν ὡς ταπεινωμέναι πρὸς τὴν γῆν!

— Τί εἶνε! τρέμω! ἐκραύγασεν ἡ Μύρρα.

Ἐν ἄκαρρῃ ἡ θύελλα ἐξερράγη, συγκλονίζουσα τὰς δρυς καὶ ἀποσπῶσα τοὺς κλάδους μακράν.

Ὁ Ζεὺς ὕψωσε τὴν χεῖρα, καὶ μὲ κίνησιν μεγαλοπρεπῇ ἐφώνησε:

— Αἴτολε! σὲ διατάσσω νὰ κλείσῃς τοὺς ἀνέμους εἰς τοὺς ἀσμούς σου!

Ἄλλ' εἰς μάτην. Ὁ ἄνεμος ἐμαίνετο ἄγριος. Ἡ θύελλα ὥργιάζε. Τὰ δένδρα συνεκλονίζοντο πρόρριζα καὶ περιεδινοῦντο ὡς σφαδάζοντα ὑπὸ τὴν τρομερὰν τῆς μάστιγα. Μετὰ μικρὸν τὸ δάσος ὅλον εἶχε καταρρεύσει.

Καὶ ὑπὸ τὰ πλήγματα τῆς καταστροφῆς ὅλαι αἱ θεότητες τοῦ δάσους ἐτάφησαν. Καὶ εἶτα τὸ πᾶν ἐβυθίσθη ὡς εἰς νεκρὴν γαλήνην.

Οἱ δύο ἐρασταὶ εἶχον σωθῇ. Ἡ Μύρρα ἐκραύγασε:

— Ποῦ εἶνε τὸ ὥραϊον φορεῖον μου;

Ἐπροχώρησαν ὀλίγα βήματα καὶ εὗρον τὸ φορεῖον καὶ τοὺς δούλους ἀναμένοντας.

— Ἄ! ἐσώθητε σεῖς ὑπὸ τὴν θύελλαν!

Ἄλλ' αὐτοὶ δὲν ἐννόουν τί ἤθελε νὰ εἴπῃ. Τὴν διεβεβαίωσαν ὅτι ὁ ἥλιος δὲν ἔπαυσε διόλου νὰ λάμπῃ, ὅτι ἡ γαλανὴ αἰθρία δὲν ἐστιάσθη ποσὺν, καὶ ὅτι ὁ ἔξφυρος οὔτε ἐν κἂν ἀνθυλλιον δὲν ἀπεφύλλισε! Ἐπερίμεναν μόνον τὴν ἐπιστροφὴν τῶν κυρίων τῶν, περιεργαζόμενοι τὸν λαὸν τῆς Ἱερουσαλὴμ ὅστις τὴν ἡμέραν ἐκείνην παραδόξως κατευθύνετο πολυπληθὴς καὶ συμπαγὴς πρὸς τὸ δάσος.

— Λούκιε! παρατήρησε ἡ Μύρρα. Μήπως ἦτο κακὸν τὶ ὄνειρον;

Ἄλλ' ὁ Ζεὺς σὺννοὺς τῇ ἀπεκρίθη:

— Μύρρα, τὸ ἱερὸν δάσος δὲν ὑπάρχει πλέον. Ἐχάθη ὑπὸ τὴν γῆν. Δὲν εἶδες τὴν ἀγωνίαν τῶν Δρυάδων καὶ τῶν Νυμφῶν;

* *

Νέφος κονιορτοῦ ἐφάνη μακρὰν εἰς τὸν ὀρίζοντα. Μετ' ὀλίγον ἐφάνησαν ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά, πλῆθος πυκνόν. Ἐκράτουν κλάδους βαιῶν, καὶ τοὺς ἐξεφύλλιζον καὶ ἐστρωνον εἰς τὸ ἔδαφος, ἄνθη ἄγνωστα ἕως τότε εἰς τὴν χώραν ἐκείνην.

— Ἀ! εἶνε τὰ ἄνθη τοῦ δάσους ποῦ ἤξευρα! Αὐτὰ εἶνε τὰ ἀναγνωρίζω! ἀνεκραύγασεν ἡ Μύρρα.

Ὁ Ζεὺς ἐσιώπα. Ἐσκέφθη:

— Εἰς αὐτὸν λοιπὸν τὸν ὄχλον ἔφερεν ἡ θύελλα τὰ ἄνθη τῆς ἀνοίξεως!

Ἡ συνοδεία ἦτο μακρὰ καὶ ἀτελεύτητος. Ἄσματα ἠκούοντο ἐξυμνοῦντα τὴν χαρὰν τῆς νεότητος. Ἡ ἀγαλλίασις ἐκορυφῶτο βαθμηδὸν καὶ ἐπλημμύριζε. Οἱ δούλοι τοῦ Λουκίου ἀνέμενον ἐν νεῦμα του διὰ νὰ ἀκολουθήσουν καὶ αὐτοὶ τὸ ἀλαλάζον καὶ πανηγυρίζον πλῆθος. Ἄλλ' ὁ Ζεὺς ἴστατο σιγῶν. Ἡ συνοδεία ἐπροχώρει ὀλονέν. Καὶ αἱ φωναὶ αἱ χαρμόσυνοι διέσχιζον τὸν αἴερα.

Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ ἀλαλάζοντος καὶ ἀγαλλομένου πλήθους ἐφάνη ἕξαφνα εἰς ἀνὴρ μὲ γλυκεῖαν, ἀρμονικὴν καὶ σοβαρὰν μορφήν. Ἐκάθητο ἐπὶ πώλου ὄνου.

— Ἀ! εἶνε ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος! ἐκραύγασεν ἕξαλλος ἡ Μύρρα.

Καὶ εὐθὺς διέταξε τοὺς δούλους νὰ ἀφαιρέσουν τὰ βαρύντιμα ὑράσματα ἀπὸ τὸ φορεῖον καὶ νὰ τὰ στρώσουν κατὰ γῆς. Καὶ οἱ δούλοι μετὰ χαρᾶς κατέστρεψαν τὸ φορεῖον, τὸ ὅποιον εἶχε πληγώσει τοὺς ὤμους τῶν, καὶ ἐστρωσαν τὰ ὑράσματα εἰς τὸ ἔδαφος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπάτησε καὶ διηλθε τὸ ζῶον, τὸ φέρον τὸν Ναζωραῖον. Καὶ οἱ δούλοι ἠκολούθησαν καὶ αὐτοὶ ἀγαλλόμενοι τὴν πομπήν.

— Θὰ ἐπιστρέψῃς λοιπὸν, Μύρρα, περὶ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ; ἠρώτησεν ὁ Ζεὺς. Θὰ ἀκολουθήσῃς καὶ σὺ τὴν συνοδείαν τοῦ προφήτου; Καὶ γνωρίζεις τοῦλάχιστον ποῦ θὰ σὲ ὀδηγήσῃ ὁ περιττανώμενος αὐτός;

Ἄλλ' ἤδη ἡ Μύρρα ἠκολούθει τὸν Ναζωραῖον σκιρτῶσα.

ψάλλουσα καὶ αὐτή, ὀρχουμένη καὶ σείουσα εἰς τὰς χεῖρας κλάδους βαῖων.

* *

Ὁ Ζεὺς ἔμεινε μόνος. Ἐκυψε καὶ ἔλαβεν ἐν ἀπὸ τὰ ἄνθη τοῦ δάσους. Τὸ ὠσφράνθη. Ἀλλ' ἠσθάνθη ὅτι εἰσέπνευσεν ὥσαν νεκρικὸν ἄρωμα.

Καὶ ἐννόησεν τότε ὅτι ὅλαι αἱ θεότητες τοῦ δάσους ἀπέθανον καὶ ὅτι ὤφειλε νὰ ἀποθάνῃ καὶ αὐτός, ἀφοῦ ἡ χαρὰ καὶ ἡ βασιλεία τοῦ παλαιοῦ κόσμου ἀπέθανε πλέον!..

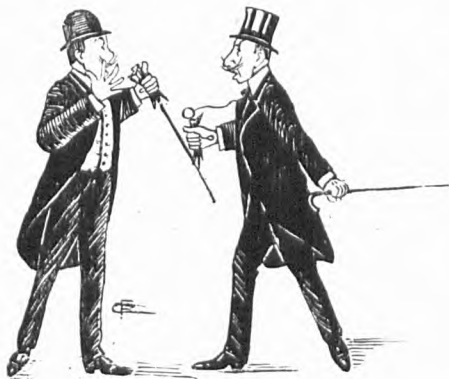
[Ἐκ τῶν τοῦ Νυζιέρ. Ἐν Κων/λει, 1911.]

ἈΣΠΑΣΙΑ ΦΩΚΑΕΩΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΑΓΙΚΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΖΩΗΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑΙ

[Ἀπόσπασμα στερεοτύπου εἰδήσεως
ἐξ ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδος]

ΣΚΗΝΗ Α'. — « Αἱ ὕβρεις, τὰς ὁποίας ἀντήλλαξαν, ἦσαν τόσον σκληραὶ καὶ θανάσιμοι, ὥστε κατέστη ἀδύνατον νὰ ἀποσοβῇ ἡ μονομαχία. Ἐπρεπε μόνον δι' αἵματος νὰ ἀποπλυνθοῦν, καὶ εἰς τοῦλάχιστον ἐκ τῶν δύο νὰ πέσῃ νεκρὸς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς! . . »

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

ΣΚΗΝΗ Β'. — « Οὕτως οἱ ἀντίπαλοι, ἀδιάλλακτοι μέχρι τῆς τελευταίας κρισίμου στιγμῆς, τοποθετηθέντες εἰς εἰκοσι βημάτων ἀπόστασιν, ἀντήλλαξαν ἀνὰ μίαν βολὴν ἄνευ ἀποτελέσματος »

ΣΚΗΝΗ Γ'. — « Μεθ' ὅ, παρεμβάντων τῶν μαρτύρων, οἱ ἀντίπαλοι συνεφιλιώθησαν καὶ ἔδωκαν τὰς χεῖρας »

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

ΣΚΗΝΗ Δ'. — «... Τὴν συμφιλίωσιν ἐπικολοῦνθησε πλουσιοπάροχον καὶ διαχυτικώτατον γεῦμα, κατὰ τὸ ὅποιον οἱ ἀντίπαλοι καὶ οἱ μάρτυρες ἀντήλλαξαν θερμὰς προπόσεις ὑπὲρ ὑγείας καὶ μακροημερεύσεως ἑαυτῶν καὶ ἀλλήλων καὶ πάντων καὶ πασῶν! Ἀμήμήν...»

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

ΔΕΝ πρέπει κανεὶς νὰ πληγῶνῃ τὴν καρδίαν τοῦ ἄλλου διὰ τὰ τοῦ φωτίσῃ τὸ πνεῦμα.

*

Ἐκεῖνος ποῦ δὲν φοβεῖται τὸν θάνατον σημαίνει ὅτι φοβεῖται τὴν ζωὴν.

*

Ὅταν κανεὶς παύσῃ νὰ πάσῃ ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἀρχίζει νὰ διασκεδάξῃ μὲ αὐτὴν ὥς ἐν τῷ θεάτρῳ.

*

Εἶνε τις σοφὸς ἐφ' ὅσον ζητεῖ τὴν σοφίαν. Ὅταν νομίσῃ ὅτι τὴν εὔρε, γίνεται μωρὸς.

*

Τὰ μικρὰ πάθῃ συντηροῦν τὴν ζωὴν· τὰ μεγάλα τὴν φονεύουν.

ΤΡΩΓΛΟΔΥΤΑΙ

Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς γῆς κατέφευγον τὴν νύκτα ἀναλόγως τῆς θερμοκρασίας καὶ τῆς φύσεως τῆς χώρας εἰς δένδρα, ὅπου κατεσκεύαζον εἰδὸς τι πύργων, ὡς οἱ Ἑπτακομηταί¹, ἐνθεν οὐ μόνον κατεσκοπέπουν πάντα ἐχθρόν, ἢ ἐπετίθεντο καὶ κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ προσφυλάττοντο καὶ ἀπὸ τὰ ἄγρια ζῷα. Ἐπίσης κατέφευγον εἰς τὰ κοιλώματα τῶν δένδρων ἢ καὶ ὑπ' αὐτὰ ἐντὸς τῶν δασῶν, ὡς οἱ ἐν Βορνέφ, οἱ ὅποιοι, ὅταν ἐγνώρισαν καὶ τὸ πῦρ, ἤναπτον περὶ αὐτῶν πυράς διὰ ν' ἀπομακρύνωσι τὰ ἄγρια ζῷα. Ἐπίσης κατέφευγον καὶ εἰς παλαιὰ ἄντρα ὡς οἱ Ὑρκανοί², ἂν καὶ ταῦτα, κατῴκουντο συνήθως ὑπὸ θηρίων καὶ μάλιστα ἀρκτων, καθ' ὧν ἤρχοντο συχνότατα εἰς πάλην. Εἰς τὰ ψυχρὰ κλίματα κατεσκεύαζον ὑπόγεια³ ὡς οἱ Τρωγλοδυταί, οἱ Καυκασιοί, οἱ σημερινοὶ Βούλγαροι καὶ οἱ Ἑσκιμῶι⁴. Ὁ Πέλοψ συναθροίσας τοὺς Ἀρκάδας τοὺς ἐδίδαξε νὰ κατασκευάζωσι καλύβας καὶ νὰ ἐνδύονται διὰ δερμάτων. Ἄλλοι κατεσκεύαζον καλύβας, ἢ μάνδρας ἀπομιμηθέντες ὡς πρὸς τοῦτο τὰ ζῷα⁵, ἐκ τῶν ὁσίων τῶν κητῶν

¹ «Τινὲς δὲ (τῶν ἐν Πόντῳ Ἑπτακομητῶν) καὶ ἐπὶ δένδρεσιν, ἧς πυργίους οἰκοῦσι» (Στράβ. 549).

² Οἱ Ὑρκανοὶ «καὶ ποτὲ μὲν ὑπὸ τοῖς ἄντροις κατακλίνονται» (αὐτόθ. 510).

³ Ὁ ἀνθρωπος ἀπέφυγε τὰ ἄντρα, διότι ταῦτα κατῴκουντο ὑπὸ θηρίων καὶ μάλιστα τῶν ἀρκτων ἡναγκάζετο δὲ νὰ καταφεύγῃ εἰς τὰ σπήλαια καὶ μάλιστα ὅσα ἐφωτιζόντο ἀνωθεν, διαφιλονεικῶν ταῦτα πρὸς τὰ ζῷα, ἅτινα ἀφ' οὗ κατέβαλλον, ἀφήρει ἐκ τῆς δορὰς αὐτῶν τὸ λίπος, καὶ τὰ ζῷα, διὰ λιθίνου μαχαίριου τὰ πλάγια περιεβάλλετο ταῦτα ἐκβάλλον τὰς χεῖρας διὰ τῶν πλαγιῶν τούτων σχισμῶν κατὰ μήκος δὲ κατεσκεύαζεν εἰδὸς ὁπίων ἢ μᾶλλον κομβοθηκῶν καὶ διὰ μηρινθῶν ἐφήρμοζε ταῦτα ὅπως ἠδύνατο ἐπὶ τοῦ σώματός του.

⁴ Πολλοὶ τῶν Ἀράβων ἦσαν Τρωγλοδυταί (Στράβ. 2), οἱ ἐπὶ θάτερον μέρος τοῦ Ἀραβίου κόλπου κεκλιμένοι (αὐτ. 42) τινὲς περὶ τὸν Ἰστρον (αὐτόθ. 318, 776, 780, 784, 786, 819), τὸν Καύκασον ἐν φωλεαῖς οἰκοῦντες διὰ τὰ ψύχη (506).

⁵ Οἱ Ἑσκιμῶι ζῶσιν ἐν ὑπογείοις τὸν χειμῶνα, ἢ ἐντὸς καλυβῶν ἐκ

ὡς οἱ Ἰχθυοφάγοι¹, ἢ καὶ οἱ Χελωνοφάγοι², ἢ καὶ διὰ κλάδων δένδρων κεκαλυμμένων ἢ διὰ τῶν φλοιῶν αὐτῶν ὡς οἱ Αὐστραλοὶ³. Οἱ ποιμενικοὶ λαοὶ εἶχον πάντοτε σκηνάς κατασκευαζομένας κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν δερμάτων τῶν ζώων τῶν, βραδύτερον δὲ ἐκ τῶν τριχῶν ἢ καὶ τοῦ ἐρίου αὐτῶν, ὡς οἱ τῆς Ἀγ. Γραφῆς καὶ οἱ Γροιλανδοὶ σήμερον ἅπαντες δ' οἱ κάτοικοι τῶν παγωμένων μερῶν μετεχειρίζοντο τὰ δέρματα τῶν κητῶν. Οἱ κάτοικοι τῶν θερμῶν κλιμάτων δὲν εἶχον ἀνάγκην οὔτε κατοικίας, οὔτε κλινοστρωμνῶν κλάδοι ἢ φύλλα τινὰ δένδρων, καὶ ἡ σκιά αὐτῶν ἤρκει· τὸ πολὺ ἢ δορὰ ζώου τινὸς ἢ ψάθῃ τις εὐχερῶς πλεκομένη, ἐξεπλήρουν ἀπάσας τὰς ἀνάγκας ταύτας, ὡς ἐν Μαδαγασκάρῃ σήμερον. Οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι, οὓς γνωρίζομεν ἐκ τῶν ὀρυκτῶν σκελετῶν, ἦσαν Τρωγλοδυταὶ κυρίως. Τινὲς δὲ κατεσκεύαζον κατοικίας ἐπὶ πασσάλων ἢ ἐν λίμναις.

Ἄμα ὅμως ὁ ἄνθρωπος κατώρθωσε νὰ συγκροτῇ μικρὰς κοινότητας, κατέρυγεν εἰς ὑψώματα καὶ λόφους, ἐνθα ἐκτίσσε δακτυλιοειδεῖς ἀκροπόλεις, ἃς ὠχύρωσε δι' ἰσχυρῶν τειχῶν τῶν λεγόμενων κυκλωπέων, συγκολληθέντων τῶν μεγάλων λίθων διὰ τοῦ πυρός· ἐξασφαλισθέντες δὲ δι' αὐτῶν ἀπέφευγον τὰς ἐχθρὰς καταδρομὰς καὶ καταπιέσεις, ὁσάκις δὲν ἐπετίθεντο κατ' αὐτῶν ἀδυναμίας ἐνεκα.

Εἶνε περιέργον πόσον ὁ ἄνθρωπος ἐβράδυνε νὰ συγκροτήσῃ κοινωνίαν καὶ νὰ κτίσῃ οἰκίαν, ἐνῷ πολλὰ ἄλλα ζῶα προηγίθησαν αὐτοῦ π. χ. :

Οἱ Γροιλανδοὶ ἔχουσι σκηνὰς διὰ τὸ θέρος καὶ εἶδος οἰκίσκων διὰ τὸν χειμῶνα κατεσκευασμένων καὶ ἐστεγασμένων ἐκ δερμάτων θαλασσίων βοῶν καὶ θυνῶν· τὰ δέρματα ταῦτα χρησιμεύουσι καὶ ἀντὶ κλίνης· τὰ παράθυρά των καλύπτονται διὰ τῶν ἐντέρων τῶν κητῶν ἀντικαθιστάντων τὰς ὕλους. Οἱ Στρουθοφάγοι κατεκλίνοντο ἐπίσης ἐπὶ δερμάτων ὡς καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες κατ' ἀρχὰς, εἰς δὲ τὰ θερμὰ κλίματα ἐπὶ ψιάθων καὶ μέχρι σήμερον, ὡς λ. χ. ἐν Μαδαγασκάρῃ. Τὰς καλύβας οἱ ἄνθρωποι φαίνεται ν' ἀπεμιμήθησαν ἐκ τῶν ζώων καὶ τῶν φωλεῶν τῶν χελιδόνων. Φαίνεται δὲ ὅτι τοὺς κλάδους αὐτῶν τοὺς ἐπέχριον καὶ διὰ πηλοῦ καὶ ἴσως αὐτὴ εἶναι ἡ ἀρχὴ τῶν ἐν Τουρκίᾳ μέχρι σήμε-

παύον, ἐν ταῖς ὁποίαις ὅμως ἂν καὶ γνωρίζουσι τὸ πῦρ δὲν ἀνάπτουσιν αὐτὸ ἵνα μὴ τακῶσιν αὐταί. Μόνον λυχνίαν τινὰ μεταχειρίζονται πρὸς ψῆσιν τῶν τροφῶν των.

1 Φασὶ δ' αὐτὰ (τὰ κῆτη) μὲν μὴ πλησιάζειν τῇ γῇ, τὰ δ' ὅσα διαλυθέντων ψιλωθέντα ἐκκυμαίνεσθαι ὁραδίως, καὶ χορηγεῖν τὴν λεχθεῖσαν ὕλην τοῖς Ἰχθυοφάγοις περὶ τῆς καλυβοποιίας. Ὁ δὲ Νεάρχος ἔλεγεν ὅτι ὑπάρχουσι κῆτη 23 ὀργυῶν.

2 Οἰκοῦσι δὲ σπηλαίοις (οἱ Ἰχθυοφάγοι) ἢ μάνδραις στεγασταῖς, ἀπὸ δοκῶν μὲν στρωθέντων τῶν κητείων ὀστέων καὶ ἀκανθῶν, φυλλάδας δ' ἐλατίνης (αὐτ. 773).

3 Ἄλλως τε καὶ οἱ Αὐστραλοὶ σήμερον παρὰ τὸν λιμένα Jackson δὲν ἔχουσι κατοικίας, ἀλλὰ κατασκευάζουσιν εἰδὸς τι φωλεῶν πεπελεγμένων διὰ κλάδων δένδρων καὶ ἐπικεκαλυμμένων διὰ φλοιῶν δένδρων.

ρον κατασκευαζομένων οίκων διὰ μπαγδαίων, αἱ ὁποῖαι ἄλλως τε εἰσὶ καὶ ἀντισεισμικαί.

Οἱ Ἀπάχαι ζῶσιν ἐν σπηλαιοῖς.

Εἰς τινὰ εἶδη μυρμηκῶν αἱ ὑπ' αὐτῶν σχηματιζόμεναι κοινωνίαι ποικίλλουσι μεγάλως, τό τε μέγεθος καὶ τὴν συμπλοκήν· ἡ διαίρεσις τῆς ἐργασίας ὑποδιαιρεῖται εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε ὑπάρχουσι διάφοροι τάξεις ατόμων ἀνατομικῶς προσηρμοσμένων εἰς διαφόρους ἐργασίας ἐνίοτε, ὡς εἰς τοὺς λευκοὺς μύρμηκας, ἡ τερμίτας (ἀνήκοντες εἰς διάφορον τάξιν)· ὑπάρχουσι προσέτι ἄρρενες καὶ θήλειες, οἱ στρατιῶται καὶ οἱ ἐργάται· ἐσχάτως δὲ παρατηρήθη ὅτι εἰς τινὰς περιστάσεις ὑπάρχουσι δύο εἰδῶν ἄρρενες καὶ θήλειες, οἱ μὲν πτερωτοί, οἱ δὲ ἄπτεροι· ὅπερ ἀποτελεῖ ἕξ εἶδη διάφορα. Εἰς τοὺς μύρμηκας saube ὑπάρχουσι ἐκτὸς τῶν δύο εἰδῶν, εἰς οὓς τὰ γεννητικὰ μόρια εἶνε ἀνεπτυγμένα, τρία εἶδη διάφορα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε, ἤτοι εἰς τὰς τινὰς ἐσωτερικῶν ἐργασιῶν καὶ εἰς δύο εἶδη ἐξωτερικῶν. Ἐκτὸς τῆς διαίρεσεως τῆς ἐργασίας μεταξὺ τῶν ατόμων τῆς κοινωνίας, ὧν τὰ ὄργανα εἶναι διαφορετικά, ἀπαντᾷται, εἰς τινὰς περιστάσεις, νέα διαίρεσις τῆς ἐργασίας διενεργουμένη διὰ τῆς πεώσεως ἐργασίας ἄλλων δούλων μυρμηκῶν. Φαίνεται δὲ ὅτι μύρμηκες τινες διατηροῦσι περισσότερα οἰκιακὰ ζῶα ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Τὰ μέλη δὲ τῶν κοινωνιῶν τούτων ἔχουσι σύστημά τι συνεννοήσεως ἰσοδυναμοῦν μὲ ἀναριθρὸν τινὰ γλῶσσαν, ἐκτελοῦσι δὲ ἐργασίας ὑπογείους, ἰσοπεδωτικάς, οἰκοδομικάς, διὰ τῶν ὁποίων πολλάκις παρατηρεῖται μεγαλύτερη τάξις ἢ εἰς τινὰς πόλεις· ὑπάρχουσιν ἀποθήκαι, δωμάτια, διάδρομοι, γέφυραι κλπ.¹

1 Αἱ μέλισσαι, αἱ σφήκες, οἱ λευκοὶ μύρμηκες, μάλιστα οἱ (termites) μὲ τῶν θανάσιον κοινωνικὸν καὶ περίπλοκον διοργανισμόν τῶν, κάμνουσαν ἀληθεῖς πολέμους, διοργανώνουσιν ἐκστρατείας πρὸς ζωορσιν καὶ λαφυραγωγίαν, ὑποτάσσουσιν εἰς δουλείαν ἄλλους μύρμηκας μεταχειριζόμενοι αὐτοὺς εἰς τὰς κοινοτάτας καὶ πολυπλόκους ἐργασίας τῶν ἐν ταῖς κατοικίαις τῶν, καὶ ἄλλα ἔντομα, ὡς ἡμεῖς τὰς γαλακτοφόρους ἀγέλαδας καὶ γνωρίζουσι νὰ τὰ ἀμέλγωσιν, ἄλλοι δὲ καλλιεργοῦσι ἀμυλῶδεις κόκκους κτλ. Οἱ λευκοὶ οὗτοι μύρμηκες ἔχουσι κράτος ἐντελὲς διοργανωμένον μὲ βασιλεᾶ, βασίλισσαν, ἐργάτας, στρατιώτας, ὑπηρέτας, κλπ., κατασκευάζουσιν οἰκοδομήματα θύρας πλεον τῶν τριῶν μέτρων μὲ θόλους, πύργους, λίθινα τόξα, ἀποθήκας κλπ. Ἡ στερεότης καὶ τὸ τολμηρὸν τῶν οἰκοδομῶν τούτων, ὡς καὶ ἡ ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ αὐτῶν, ἐκπληττοῦσιν ἀφοῦ συναγωνίζονται μὲ τὰς τῶν ἀνθρώπων. Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αὐτῶν ὑπάρχει βασιλικὴ κατοικία περιστοιχιζομένη ὑπὸ δωματίων καὶ διαδρόμων διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, ὡς καὶ δωμάτια διὰ τὴν ἐπῶσιν καὶ τὴν ἀνατροπὴν τῶν μικρῶν· τέλος μεγάλη δημοσία πλατεία. Διὰ τὴν ὄψιν τῶν ὁμβρίων ὑδάτων ἐξωκονομήσαν πολλὰς ὑδρορροὰς, ὀχετοὺς καὶ διοχευτικὰς ὑπονόμους κλπ. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι οἱ μύρμηκες οὗτοι κέκτηνται καὶ γλῶσσαν τινὰ πρὸς συνεννοήσιν ἐπὶ περίπλοκον ζητημάτων. Ὑπάρχει δὲ καὶ εἰδὸς τι μυρμηκῶν πολεμικῶν ἀμαζόντων, οἱ ὁποῖοι ζῶσιν ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν ἄλλων. Καὶ οἱ περίφημοι συνεταιρισμοὶ τῶν κυνῶν τῶν λεϊμώνων τῆς Βορείου Ἀμερικῆς δὲν εἶνε ὀλιγώτερον ἀξιοθαύμαστοι. Βλέπει τις ἀληθῶς πόλεις ἐκδόσας ἐνίοτε περὶφέρειαν μέχρι 13 ἀγγλ. μιλίων μὲ ἑκατοντάδας χιλιάδας κατοίκων.² Ἡ κατασκευὴ τῶν ἰσοπέδων καὶ τῶν ἀνελκυστῶν, ὁ κύνων

Authorized licensed use limited to: 172.20.04.

Οἱ ἀρχαῖοι Σκῦθαι κατὰ τὸν Ἰουστίνον ἀντὶ πάσης κατοικίας εἶχον τὰ ἐκ δεσμάτων κεκαλυμμένα ἀμάξια αὐτῶν. Καὶ παρὰ τοῖς Ταρτάροις ἐτι τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν μόνην αὐτῶν στέγην. Οἱ Γερμανοὶ εἰς τὰς οἰκοδομίας των δὲν μετεχειρίζοντο, οὔτε λίθους, οὔτε πλίνθους, οὔτε θηραϊκὴν γῆν, οὔτε ἄσβεστον· αἱ κατοικίαι των ἦσαν χονδροειδεῖς χαμηλαὶ καλύβαι κατεσκευασμέναι ἐξ ἀκατεργάστων ξύλων σκεπασμένων¹ ἐκ καλάμων μὲ ὅπην εἰς τὴν κορυφὴν, ἵνα ἐξέρχεται ὁ καπνός.

[*Ἀθῆναι, Μάιος τοῦ 1911*].

Α. Θ. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

ΠΑΛΑΙΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΤΡΥΓΗΤΟΥ

Τὸ λέει ὁ πετροκότουφας ᾽ς τὸ δροσερὸ τ' αὐλάκι,
τὸ λέν' στὰ πλάϊα ἢ πέριδικες, σὴν ποταμιὰ τ' ἀηδόνια,
τὸ λέν' στ' ἀμπέλια ἢ λυγρές, τὸ λέν' μὲ χίλια γέλια,
τὸ λέει κ' ἢ Γκόλφω ἢ ὠμορφη, τὸ λέει μὲ τὸ τραγοῦδι·
— Ἀμπέλι μου πλατύφυλλο καὶ καλοκλαδεμμένο,
δέσε σταφύλια κόκκινα, νὰ μῶ νὰ σε τρυγήσω,
νὰ κάμω ἀθάνατο κρασί, μοσχοβολιὰ γεμάτο,
μέσ' στὰ κατώγεια τὰ βαθεῖα σὰν μύσχο νὰ τὸ κρύψω,
νὰ τὸ φυλάξω ὀλάκαιρες χρονιές, ἀκέρηους μῆνες,
ὡς πον νὰρθῇ μιὰν ἀνοιξι, νὰρθῇ ἓνα καλοκαῖρι,
νὰ γύρῃ ἀπὸ τὴν μακρυνὴ τὴν ξενητεῖα ὁ καλὸς μου
νὰ κατεβῶ μέσ' σὴν αὐλή, νὰ πιάσω τ' ἄλογό του,
νὰ τὸν φιλήσω ἀγκαλιαστὰ στὰ μάτια καὶ στὸ στόμα,
νὰ τὸν κεράσω, ἀμπέλι μου, τ' ἀθάνατο κρασί σου,
τῆς ξενητεῖας τὰ βάσανα νὰ πᾶν, νὰ τὰ ξεχάσῃ.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

τῶν λειμῶνων τούτων συζῇ ἐν τῇ οἰκίᾳ του μετὰ τινος βόα καὶ τινος κρο-
ταλίου ὄφεως. Ὁ παράδοξος οὗτος συνουσιασμός φαίνεται ὅτι βασίζεται εἰς
τὴν ἀνάγκην τῆς τροφικῆς των τροφίμων καὶ τῆς ἀμύνης κατὰ παντός
κινδύνου. (L. Büchner, L'homme selon la science, σελ. 289-90).

1 Καὶ σήμερον εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ῥωσσίας αἱ οἰκίαι κατασκευάζονται
μόνον ἐκ ξύλων κατασκευασμένων ἐκ μόνου τοῦ πελέκους.

Authorized licensed use limited to: 192.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

ΑΠΟ ΤΑΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΟΥ

Το Θέλω σημαίνει Δημιουργῶ.

*

Γιὰ νὰ ἦνε ἡ θέλησις ἀγγελιοφόρος χαρᾶς, πρέπει νὰ οὐνῇ τὸ πνεῦμα τῆς ἐκδικήσεως καὶ νὰ δαμάξῃ τὸ ἄγριο τριξίμο τῶν δοντιῶν ποῦ ἐμπνέει ἡ ἀθλιότης τῆς Ζωῆς.

*

Ἡ δικαιοσύνη τῆς αἰωνιότητος ἔγκειται εἰς τὸ νὰ καταβροχθίζῃ ὁ χρόνος τὰ τέκνα του γιὰ νὰ δημιουργῇ τελειότερα.

*

Στὸν ἀέρα, ποῦ χθές πλημμυροῦσαν τῶν λουλουδιῶν τ' ἀρώματα καὶ τῶν πουλιῶν τὰ κελαδήματα, ἀντηχοῦν σήμερα οἱ γογγυσμοὶ τῆς αἰωνίας τοῦ Πόνου Τραγωδίας.

*

Ὁ σταυρὸς τοῦ μαρτυρίου εἶνε πολὺ βαρὺς γιὰ τοὺς ἀδύνατους ὧμους.

*

Αἱ ὑπέροχοι ψυχαὶ ἀρέσκονται νὰ συναντοῦν τὰ φτερουγίσματα τῶν αἰετῶν καὶ τῆς κατοικίης τῶν κερανῶν.

*

Λαοὶ ἐξησθενημένοι ἀπὸ τὸ χρόνο καὶ τὴν ψεύτικη ἀρετὴ συντριβήτε γιὰ νὰ ξαναέλθετε εἰς τὴν Ζωὴν καὶ ν' ἀνθήσῃ καὶ πάλι νέα ἀρετὴ ἀληθινή.

*

Ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τὸ ἄγριο μούγκρισμα γεννᾶται τῆς Δημιουργίας ἡ ἀρμονία.

*

Ὅταν ἡ ἀνάστασις νικᾷ, ὁ Νοῦς ἐξυπνᾷ καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξακολουθεῖ γενναῖος τὸν δρόμον του ἐπάνω εἰς τὰ ἐρείπια τῶν ἀληθειῶν ποῦ ἐγήρασαν.

*

Ἀναθεματίζω τὴς ἀνόητες προλήψεις, τῆς δεισιδαιμονίας, ποῦ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori

Restrictions apply.

σὰν ἀράχνη σφίγγουν τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου καὶ σκιάζουν
τὴν καρδιά του.

*

Ὁ ἄνθρωπος βλέπει ἐμπρὸς μὲ τὸ κεφάλι περήφανα ὑψω-
μένο καὶ προχωρεῖ· μὰ κάθε βῆμα του παρακολουθοῦν βαρεῖά,
πυκνά, τὰ μαῦρα σύγνεφα τοῦ περασμένου.

*

Ἡ Ζωή — μιὰ μαύρη παροδική σκιά, ἓνα σκληρὸ παιγνίδι,
μία μανιωμένη θάλασσα ποῦ πρέπει νὰ διαβῇ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸ
ταξείδι τοῦ πόνου.

*

Ὁ ἄνθρωπος — ἓνα σάπιο ξύλο μέσα στ' ἄγρια κύματα τῆς
Ζωῆς.

*

Ὅ,τι θάνατον καλοῦμεν εἶνε ἡ αἰώνια Ζωή...

*

Ἀνθρώπε — κάθε μόριον τῆς ὕλης σου πρέπει νὰ ἐξαγνισθῇ
εἰς ὁδύναν γιὰ νὰ φτερουγίσῃ ἐλεύθερα στὴν ἁρμονίαν τῆς ἀστεί-
ρευτης ἡλιοπηγῆς.

*

Ἀνθρώπε — μάθε ν' ἀπολαμβάνῃς τὸν Πόνον, ὅπως ἀπολαμ-
βάνεις τὴν ἡδονή· αὐτὴ εἶνε ἡ Φιλοσοφία τῆς Ζωῆς.

*

Ὁ ἄλυσσοδεμένος τῆς ἐπιστήμης βράχος εἶνε ὁ αἰθέριος
Ναὸς ποῦ ἡ αἰωνιότης κυφορεῖ καὶ ἡ ἀθανασία στολίζει μὲ τὸν
ὀλόχρυσο βωμὸ τῆς.

*

Τὸ στερέωμα ψηλὰ εἶνε γεμᾶτο ἀπὸ Δυνάμεις, ποῦ λάμπουν
μεταξύ των καὶ σιωποῦν διὰ τοὺς ἀνθρώπους· μὰ ὁ Στεναγμὸς
τοῦ Πόνου εἶνε μεγαλείτερος ἀπὸ τὰς λαμπερὰς Δυνάμεις τῶν
κόσμων, γιατί εἰμπορεῖ νὰ τὰς ἀμαυρώσῃ καὶ αὐτάς.

[Ἀλεξάνδρεια, Μάιος 1911]

ΑΓΓΕΛΙΚΗ Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

ANIMULA BLANDULA

ΠΛΑΤΑΝΙ θεογέννητο, στοιχειὸ ἀνεμοθρεμμένο,
μὲ μιὰ ὀλοπράσινη ζωὴ στὰ σύγνεφα ὑψωμένο,
συχνὰ ἡ ψυχὴ μου πίστεψε πῶς ἦταν ἀδελφή σου
καὶ εἶνε λιγότερο λούλουδο στὴ δόξα τῇ δικῇ σου.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4..

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorias
Restrictions apply.

ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΟΙ

ΕΤΟ φθινοπωρινή ώραία πρωΐα ἀπὸ ἐκείνας ποῦ χύνουν τὰ καλλίτερα συναισθήματα εἰς τὴν ψυχὴν. Εἰς τὴν γαλανὴν διαύγειαν τοῦ οὐρανοῦ ἔπνεον δροσεροῦ ἀέρος ρεύματα καὶ ἀπὸ τὰ ὑψώματα ἐφέροντο ἑλαφροὶ τῆς φύσεως ψιθυρισμοὶ πλανώμενοι εἰς τὰς σιωπηλὰς γύρω ἐκτάσεις. Ἡ ἀπαλὴ σκοτεινὴ ὁμίχλη τῆς αὐγῆς ἤρχισε νὰ διαλύεται ὑποχωροῦσα εἰς τὴν ἀόριστον τοῦ φωτός προαίσθησιν ποῦ ἐκυλίστο ἀνὰ τοὺς λόφους καὶ αἱ πρῶται ῥοδινὰ ἀνταύγεια ἀπλώνοντο ἀπὸ τῶν κορυφῶν καὶ κατέκλιζον μετ' ὀλίγον τὰς καταπρασίλους πεδιάδας, εἰς τὰς ὁποίας ἐκοιμῶντο ἀκόμῃ ἀγκαλιασμένα τὰ πρωῒνὰ χρώματα ἀπετίνασσαν ἔπειτα αὐτὰ τὴν νάρκην των καὶ ἐξυπνοῦσαν εἰς τὸ ῥάντισμα τῶν πρώτων ἀκτίνων, ποῦ σκορπίζουν τὸ σπάργος τῆς ζωῆς καὶ δίδουν τὸν κοχλασμόν εἰς τὴν γονιμότητα τοῦ κόσμου.

Εἰς τὰ πρῶτα τῶν πουλιῶν τινάγματα τὰ πάντα ἐξηφανίζοντο εἰς λευκὸν μυστηριώδη ζόφον, ὅπου τὰ χελιδόνια ἤρχιζαν νὰ σπαθίζουν τὸν ἀέρα μετὰ μεταξωτὰ των πτερὰ καὶ νὰ στέλλουν τὰ πρῶτα των δειλὰ τραγούδια.

Φῶς ἄπλετον καὶ δροσερὸν ἐπλημμύρει τὴν φύσιν δολόκληρον καὶ ἔσπειρε τὴν χαρὰν καὶ τὴν κίνησιν, ὅλοεν φωτεινότερον καταβαίνον εἰς διαρκὴ κύματα ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ χρωματισμένου οὐρανοῦ.

Ὁ ἥλιος ἀκαταπαύστως ἔστειλε τὰς ἀκτῖνας του, μετὰ τὰς ὁποίας ὅλα ἀνελύοντο φρικιῶντα ὑπὸ τὰς πτυχὰς τῆς αὔρας.

* *

Τὰς ἐντυπώσεις αὐτὰς ἀνέπνεον δι' ὅλης μου τῆς δυνάμεως καὶ ἠσθανόμην ἐν μέρος τῆς γενικῆς φαιδρότητος νὰ εἰσδύῃ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς ψυχῆς μου μετὰ κάποιαν ἀόριστον συγκίνησιν, ὅταν μετὰ τὴν χαριτωμένην μικρὰν μου μυστρίν μετέβαινον εἰς

κ.

τὸ οἰκογενειακὸν ἐν Καλάμαις ἐκκλησίδιον διὰ τὰ μεταλάβω-
μεν τὴν προηγουμένην τῶν γάμων μας ἡμέραν.

Ἡ καρδιά μου ὡς ἀπὸ τὴν νάρκην ποῦ εἶχε βυθισθῇ ἐξύ-
πνησεν ἀπὸ συναίσθημα ἀλλοκότου χαρᾶς, τὸ ὁποῖον καὶ ἂν
δὲν ἦτο παράδοξον, ἦτο ὅμως νέον καὶ ἐπομένως ἐκτάκτως
γλυκὺ ὡς στηριζόμενον εἰς τὰς πρώτας πραγματοποιούμενας
ὥραιας ὄνειροπολήσεις μου, ποῦ δημιουργεῖ ἡ θερμὴ φαντα-
σία παντὸς εὐαισθήτου νέου.

Ὁ μανδύας μιᾶς θερινῆς νυκτὸς ἀπλοῦτο ὡς ἐν κυανοῦν
ἀπέραντον ὕφασμα μὲ τὰ ἄστρα ὡς θρίμματα ἀδαμάντων λαμ-
ποκοπούντων εἰς τὴν ἐπέλασιν φωτὸς καὶ ὕμνος σιγῆς ἀνῆλ-
χετο πρὸς τὰ ὕψη.

Εἰς τὴν χλιαρὰν γαλήνην ποῦ ἐπλανῶντο αἱ λιποθυμῖαι τῶν
σκιερῶν χρωματισμῶν καὶ ὡς πνοαὶ ψυχορραγῆματος ἐβάρυ-
ναν τὰ στήθη μὲ τὴν θλίψιν παντὸς ἀγνώστου καὶ σκοτεινοῦ.

Ἡ νύξ ἐξετύλισσε τὸν μεγαλοπρεπῆ πέπλον τῆς. Μία ἀπόπνοια
αἰθερίας γαλήνης μεταμεσονυκτίου ἐπλανᾶτο γύρωθεν καὶ μόνον
ἐπάνω ἀπὸ τὸν γαλακτοκύμαντον οὐρανὸν ἡ Πανσέληνος ἐπλημ-
μύριζε τὸ μελαγχολικὸν φῶς τῆς. Ὅλα ἀσημωμένα ἐπρόβαλαν
ὡς ναρκωμένα, νεκρά, εἰς τὴν ἀπόλυτον σιγὴν, ἣτις ἐπεκράτει
παντοῦ χωρὶς φωνάς καὶ χωρὶς βήματα. Ἐμπρὸς εἰς τὴν λάμ-
πουσαν ἐρημότητα τῆς φύσεως ἡ ἔκτασις ἐκυριάρχει μὲ τὴν
κατάπληξιν ἐκείνην ποῦ προσενοῦν εἰς τὸν ἄνθρωπον αἱ γοη-
τεύουσαι τῆς δημιουργίας σκηναί.

Ἡ φύσις ἐντρυφῶσα εἰς τὸ μεγαλεῖον τῆς σιγῆς μὲ ἀφήρπα-
ζεν εἰς σκέψεις μυστηρίων καθήμενον εἰς ἄκραν τινὰ τῆς ῥωμαν-
τικῆς ἐν Καλάμαις εὐρείας ταράσσας τῆς ἐν προσδοκίᾳ ἀγω-
νιώδει διὰ τὴν ἐκβασίν τοῦ πολυῶρου ἀγρίου σάλου τῆς. Μοῦ
παρουσιάζοντο συγχρόνως ὅλα τὰ ἐμπνέοντα αἰσθητά εἰς τὴν
ψυχὴν, τὴν ὁποίαν ἐπλήρουν μὲ ῥέμβην, ἰδανισμοὺς καὶ ὄνειρα,
διότι μοῦ ὠμίλει καὶ μὲ ἐνίσχυε μόνον ἡ βαθεῖα εὐγλωττία τοῦ
σιωπηλοῦ ἀπειρίου, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ἐκεῖ ἀφοσίωσιν μὲ ἔφθα-
σεν ἡ εἰδήσις τῆς γεννήσεως τοῦ πρώτου καὶ μόνου παιδιοῦ μας
ποῦ μὲ συνεκλόνησε μέχρι τῶν τρυφερωτέρων μου συγγινήσεων.

Διὰ τὰ ἀποτυπώσῃ κανεῖς τὴν ζωηρὰν αὐτὴν ἐντύπωσιν, ἡ
ὁποία φυσᾷ μὲ τὴν ἰσχυρὰν πνοὴν τοῦ πάθους, χρειάζεται εὐαι-
σθησία πολλὴ καὶ λεπτότης αἰσθήματος ἀφθονος.

Μεταξὺ τόνων μουσικῆς καὶ ἐνὸς ἀφώνου ὕμνου καλωσύνης
ποῦ ἐτόνιζον εἰς τὴν γλυκυτέραν τῶν λάμριν τὰ μάτια τῆς, τὴν
εἶδον μετὰ τινὰς στιγμὰς κειμένην ὡς μητέρα μὲ ἡδυπάθειαν

βαθείαν, μὲ μίαν ὑπερτάτην ἀνακούφισιν σωματικὴν καὶ ψυχικὴν. Τὰ μειδιάματά της ἐνισχύοντο, ἡ ψυχὴ μειλίζιος καὶ δρασερὰ ἐπάλλετο εἰς τὰ ἔντονα, τὰ προσατενίζοντα μάτια της, τὰ ὅποια μὲ τὸ ἀέναον ἀκτινοβόλημα μοῦ ἔδιδον τὴν τρυφερότεραν εἰκόνα εἰς τὰ 19 ἔκείνα χρόνια της.

Τὴν ἡσθάνομην ἐκεῖ μὲ ἀφρώδεις παλμούς χαρᾶς νὰ σκορπίξῃ τὰ φρίσσοντα θέληγτρα γύρω εἰς τοὺς γλυκυτέρους της

["Ἔργον Γ. Μπονάνου]

τόνους, ἐν ᾧ ἡ σελήνη ἐξηκολούθει ἔξω νὰ σύρεται ἐπιμόνως εἰς τὸ κενὸν καὶ νὰ ἀργυρώῃ τὴν ὑπνώτουσαν φύσιν.

Ἡ ἀνάμνησις μὲ κρατεῖ δεσμώτην τῶν ὠραίων ἐκείνων ἀληθμονήτων στιγμῶν.

Αἱ ὥχραι ἀνταύγειαι τοῦ θνήσκοντος ἡλίου ἀποσυρομένου εἰς ἑξατμίσεις χρυσοῦ ἐσβύνοντο μελαγχολικαὶ εἰς τὸν χλιαρὸν ἀέρα τοῦ δειλινοῦ καὶ μία κούρσις τῆς ἀτμοσφαίρας ἔντονος ἐχύνετο μέσα εἰς τὸ δωμάτιον ἀπὸ τῆς γοίλιες τοῦ παραθύρου. "Ἦτο ἀποθαρρυντικὸν φῶς ἀπλώνετο εἰς τὰ ἐρείπια τῆς ζωῆς καὶ ὠχροκίτρινοι ἐλαφροὶ δέσμαι ἀκτίνων ἐκυλίσοντο εἰς τὴν σιγὴν καὶ τὴν ἡρεμίαν ὥς εἰς ἀτελεύτητον ὄνειρον.

Ὁ πόνος ποῦ σταλάζει πάντοτε εἰς τὴν ψυχὴν ἡ σβύνουσα ζωὴ, ἐπιδροᾷ ὡς παγετὰ ἐντύπωσις σπασματικῆς ὁδύνης καὶ ὁ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

μυστικισμός ὁ ἐνεδρεύων μὲ τὰ θλιβερά του σύμβολα ἰσοπεδώνει τὴν ἱερωτέραν ἔμπνευσιν καὶ παρασύρει τὴν φωτεινότεραν εὐτυχίαν.

Μία πένθιμος νηνεμία ἐπεκράτει ἀπὸ πολλοῦ γύρωθεν, ἡ ὁποία ἐνέπνεε αὐστηρὸν αἶσθημα σεβασμοῦ εἰς ἓνα - δυὸ μόνον ἐπισκέπτας ποῦ ἐτάρασσον τὴν κλαίουσαν τοῦ ἐν Μονάχῳ θεραπευτικοῦ ἀσύλου τῆς σιγῇ ὥρας τινὰς πρὸ τοῦ ἐκπνεύσει.

Εἰς τὸ βάθος ἐκεῖ τοῦ πενθίμου ἡρεμοῦντος περιβάλλοντος, ἐν μέσῳ τῶν λευκῶν σκεπασμάτων τῆς κλίνης, διεκρίνετο ὡς ἀσύλληπτος γέφυρα φωτὸς κουρασμένη μὲ τὴν μελαγχολίαν στὰ σιωπηλά της χεῖλη. Μία θλίψις ἀμβλεῖα καὶ καρτερικὴ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἔχη χαράξῃ μὲ μακρὰν καὶ ἀνεπαίσθητον ἐνέργειαν μερικὰς τοῦ προσώπου της γραμμὰς καὶ μία σταϊκότης ἦτο ἀπλωμένη εἰς ὅλην τὴν ἔκφρασίν της. Ἦτένιζε μὲ ἀδιάφορον βλέμμα τὴν ζωὴν μέσα στοῦ ἥσυχον φῶς ποῦ μοναχὸ καὶ αὐτὸ τὴν ἐφώτιζεν εἰς τὰ βουνὰ τῶν ὀνείρων της. Μίαν δύναμιν ψυχῆς νέας ἡσθάνετο νὰ χύνεται μέσα της ἀπὸ τοὺς κόλπους τῆς φύσεως μὲ τοῦ ἀναπαλλομένου στήθους της τὴν γόησαν πνοήν. Αἱ σκέψεις της ὠρθοῦντο λάμπουσαι ἐκεῖ, ὅπου αἱ μαραινόμεναι ἐλπίδες της καὶ ἡ ἀβρὰ ἀγωνία της ἐξωμοιοῦντο πρὸς ὅλας τὰς τρυφερότητας τὰς φυσικὰς, διότι καρδιά ἐκ φύσεως μεγάλη σὰν τὴν δικήν της δὲν ἤμποροῦσε νὰ θερμάνῃ τίποτε τυχαῖον καὶ κοινὸν ποῦ σβύνει εὐκόλα κ' ἐξαφανίζεται. Ἡ πεποιθὴσίς μου ἔμεινεν εἰς τοῦτο ἀκλόνητος, ὅτι ὁ χαρακτήρ της ἦτο ὁ τελειότερος ποῦ ἔχω ποτὲ συναντήσει.

Μὲ ἔβλεπεν ἀργὰ τώρα μὲ παράπονον χυμένον εἰς τὸ λευκὸν της πρόσωπον, παράπονον τῆς ἀθώας της ψυχῆς, ἐν ᾧ τὴν ἡσθάνομην παρασυρομένην λεληθότως εἰς τοῦ χρόνου τὴν παλίσροیان. Μὲ ὅλην τὴν νοσταλγίαν τῆς ποιήσεως, μὲ ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἰδανικοῦ τὸ πνεῦμα της ἐλεύθερον ἐπέτα ὑψηλά, διὰ νὰ ἐπανεύρῃ τὴν σιγὴν τῆς χαρᾶς, ἐκεῖ εἰς τὰ ὀνειρώδη χρώματα τοῦ ἀπείρου.

Οὐδέποτε ἡ πονοῦσα ψυχὴ μου ἀντίκρυζε ποιητικώτερον θάνατον ἐρχόμενον.

Τὰ μάτια, τὰ ὁποῖα εἰς τὴν πολύχρωμον δύσιν ὠνειροπόλουν πρὸ ὀλίγου τὴν ἐγκαρτέρησιν καὶ τὴν ἐλπίδα, τώρα ἡσθάνοντο τὴν κόπωσιν κλείοντα εἰς ἓνα θρηγὸν μυστικόν. Τὰ κουρασμένα βλέφαρά της, τὰ ὁποῖα μετὰ κόπου πλέον ἐκράτει ἀνοικτά, ἐσφάλησαν τὰ μάτια της καὶ ἀπεκοιμήθη γιὰ λίγο ἥσυχα, ἐν ᾧ τὰ χεῖλη της ψιθυρίζαν ἀκόμη κάποιαν ποιὸς ξεύρει μυστικὴν προσευχὴν εἰς τὸ σπαρακτικὸ μῆνυμα ποῦ ἤρχετο.

Τὴν εἰκόνα αὐτὴν, μὲ εὐλαβὴ μου προσπάθειαν ὅπως κρατηθοῦν αἱ ὥραιαι γραμμαὶ καὶ οἱ φεύγοντες χαρακτῆρες τῆς μορφῆς ποῦ μετ' ὀλίγον θὰ ἤρχιζαν νὰ παλαίουں πρὸς τὴν ἀν-

[Έργον Γ. Μπανάου]

παρξίαν, διετήρησε τότε ἡ φωτογραφικὴ μηχανὴ διὰ νὰ τὴν παραδώσῃ εἰς τὰς ζωηρὰς τώρα ἀποτυπώσεις τοῦ μαρμάρου.

Ἡ λευκότης του συμβολίζει τὴν χιονισμένην ἐν Μονάχῳ ἡμέραν τοῦ θανάτου της καί, κατὰ περίεργον σύμπτωσιν, τῆς ἐν Ἀθήναις ταφῆς της, ἡ ὁποία μονάκριβον εἶχε τὸ κατάλευκον μεγαλεῖον της μέσα στὴν σκληρὰν πενιχρότητα ἀπὸ παραπονετικὴν ἐγκατάλειψιν εἰς φιλικὰς στοργῆς ἐκδηλώσεις· οὔτε ἄνθη, οὔτε σταυροί, οὔτε στέφανα, μὲ μόνα τὰ μαραμμένα τοῦ ταξειδιοῦ της λείψανα ἐσύρθη εἰς τὸν τάφον, ὅστις φαρδύς, ὑγρὸς ἀκόμη, ἠνοιχθῇ γιὰ νὰ τὴν δεχθῇ ἀφοῦ ἦτο πεπρωμένον της. Ἐκεῖ μέσα εἰς τὸν σκοτεινὸν ἀέρα τὸν κορεσμένον ἀπὸ τοῦ θανάτου τὴν ἀναπνοὴν καὶ τοῦ αἰωνίου ὕπνου τὰ ὄνειρα, τὴν ἐπερίμενον ὁ ἀψυχὸς καὶ βαθὺς ῥεμβασμός, τὸν ὅποτον ἡ ζωὴ διεκοψεν.

Κοιμᾶται ἤδη τριγύρω εἰς τὴν διάβασίν μου, ἀδιάφορος καὶ ξένη μέσα εἰς τὴν ἄβρὰν τοῦ μαρμάρου λευκότητα. Σὰν κουρασμένη ἀπὸ τὸ αἰώνιο καὶ μακρὸν ταξεῖδι της γέρνει ἀπαλὰ εἰς τὸ ῥοδόστρωτο κρεβάτι της, ἐν ᾧ γύρω της βομβεῖ παράξενη κίνησις καὶ σφύζει ἀνόρεξη ζωὴ εἰς τὴν ἔκτασιν τῆς ἐρήμου νεκρουπόλεως, τῆς ὁποίας τὸ δακρυπότιστο χῶμα συντρίβει κάθε κακία καὶ ὅλας τὰς ὁρμὰς.

Σὰν μοσχοβόλα πέταλα μεγάλο γυασιμοῦ, ἔχουν σφαλίσαι τὰ ἤρεμά της βλέφαρα καὶ ὄνειρα γλυκὰ ποικίλλουν τοὺς συλλογισμούς της. Ἡ μελαγχολία καὶ τώρα εὔρε καταφυγὴν στῶν κλεισμένων ματιῶν της τὸ ἐκπλήσσον ἀλλὰ καὶ γλυκὺ ἔρρεος. Ἡ ἐμπνευσμένη της σβυσμένη ματιὰ ἔχει δεχθῇ κάθε ἀκτίνα πίκρας καὶ τὰ σφραγισμένα χεῖλη της κάποια ἀπαλὴ κρυμμένου πόνου πτυχή.

* *

Ὁ ἐλαφρὸς πέπλος τῆς θλίψεως περιβάλλει τὸ ἔργον τοῦ σοβαροῦ καλλιτέχνου, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ζωηρὰν ἐμπνευσιν ὀφείλω τὰς δοθείσας γραμμὰς, ποῦ ὡς κάλυκες διανοίγονται εἰς τῆς ζωῆς τὴν ἀνοιξιν. Ἡ ὑπὸ φαινομενικὴν ἀφροντισίαν πολύμοχθος ἐπιζήτησις τῆς τελειότητος, ἡ εἰλικρινὴς καὶ εὐδυνειδίχτος πρὸς τὸ ἰδανικὸν τῆς τέχνης λατρεία, παρουσιάζουν τὸν ἀρετὴν χαρακτῆρα του ὑψηλόφρονος, ὅτι ἡ τέχνη εἶναι περιγραφὴ τῆς ὑπεριότητος λεπτότητος ὅλων τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ἀνθρώπου.

* *

Εἶναι πένθιμον τὸ ἐλαφρὸν μειδιάμα, τὸ ὁποῖον τῆς ἔμεινε ὡς ἀποκρισάλλωμα τῶσων συμβάντων, ποῦ συνεδέθησαν με-

τὴν ὑπαρξίν της εἰς τὸν καιρὸν τῆς δόξης της καὶ τώρα ἀκόμη εἰς τὸν καιρὸν τῆς περιουλλογῆς καὶ τῆς ἀφανείας της.

Δὲν εἶναι πλέον ὁ γελαστός βωμὸς τωρινῆς λατρείας, ἀλλὰ τὸ σύμβολον ἀπειρῶν παλαιῶν ἀναμνήσεων καὶ ἀλογαριάστων ἐμπνευσμένων ὑπολογισμῶν.

Ἐδῶ εἰς τὸ αἰώνιον τέρμα, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ παρηγορητὰ στεγαζομένη ἡ ἀπόδημος ψυχὴ μου, αἰσθάνομαι πολὺ τὰς στιγμὰς ποῦ θὰ ζῶ μετὰ τὸν θετικισμὸν ξηρὸν πλέον καὶ τὸ συνοφρῶμα αἰνιγματῶδες καὶ ζοφερὸν εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς πάλης μετὰ τὸ στήθος θωρακισμένον ἀπὸ ὅλην τὴν ὑπερκόσμιον ἀνταύγειαν στοργῆς ὑπερτάτης.

Ἐδῶ ὑπὸ τὴν βαρεῖαν τῆς ἀπελπισίας ἀτμόσφαιραν καὶ τὸν πνιγρὸν αὐτῆς ἀέρα, ἔνθα ἀκούονται λυγμοὶ καὶ χύνονται σιωπηλὰ δάκρυα, θὰ προσπαθῶ νὰ μὴν ἀφυπνίσω τὴν ὑπνώτουσαν ὄνειροπόλον θιασώτιδα τῆς Μουσικῆς εἰς τὸν κόσμον τῆς αἰωνίας της γαλήνης.

* * *

Ἄς κοιμᾶται μετὰ ἐμπιστοσύνην μετὰ τὴν αὖραν περιπτυσσομένην τὸ ἀπειρον.

Τὸ ξύπνισμά της ἡ φύσις πρώτη τὸ χαιρετίζει καὶ ὁ ἥλιος ἐηλότυπος τὴν θωπεύει καὶ περιπαθῶς τὴν περιπτύσσεται.

Τὴν φιλεῖ ἡ δρόσος τῆς νυκτὸς λικνιζομένην μέσα στὴν μεθυστικὴν ἀτμόσφαιραν τῶν ἱῶν, ἀφοῦ θυμιάμα ἀγνώστου καλλονῆς καὶ ἄρωμα πνοῆς ὑπερκόσμιον ἐκεῖ πέριξ διαχύνεται.

Τῶν κόμπων ἡ δροσιὰ θὰ τῆς πλατύνῃ τὴν νεανικὴν ἀναπνοήν, ὅπως τῆς προσκομίξῃ βάλασμον στὸ ψυχορράγημα τῶν τόσων της ὄνειρων. Ἡ δημιουργία εἶναι ἀπειρος, ὥστε ὅπου καὶ ἂν φέρῃ τὴν πτῆσιν της νὰ δέχεται παντοῦ τὴν ἀπαλὴν τῆς φύσεως θωπεῖαν.

Τώρα, θὰ περιφέρομαι ἡσυχότερος μετὰ ἀνακουφίσεως ἰσχυρὸν αἰσθημα βαίνων μόνος εἰς τῆς εἰρήνης αὐτὸν τὸν λιμένα, διὰ νὰ καταθέτω τὴν ἀλγοῦσαν πνοήν μου ἀντὶ θυμιάματος εἰς τῆς ψυχῆς μου τὸ πολυφίλιτον λευκὸν τοῦτο ὄραμα!

Ἐν Ἀθήναις, Ἰούλιος 1911

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΣΤΑΜΠΟΛΤΖΗΣ

ΣΤΗΝ ΟΡΦΑΝΗ ΜΟΥ ΚΟΡΗ

Χρῆσο μου προσωπάκι
μέσ' στὰ σγουρὰ μαλλιά,
ποῦ μοιάξεις φεγγαράκι
μὲ γύρω συννεφιά.
Στὸ φῶς σου νοιώθω ἀχτίδα
τοῦ ἡλίου μου ποῦ ἐχάθη

καὶ νὰ βουτᾷ τὸν εἶδα
στὰ τρίαβαθα τὰ βάρη.
Παρηγοριά μου μόνη,
καὶ βίός μου καὶ πνοή!
Στὴ νύχτα ποῦ πλακώνει
φέγγε μου τὴ ζωή!..

(Κων/πολῖς)

ΔΗΜ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako-Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

ΑΙ ΓΡΑΦΟΥΣΑΙ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ

[Ἡ κυρία Ἑλένη Σ. Λάμαρη, ἡ γνωστὴ ποιήτρια καὶ λογογράφος. Ἐνεφανίσθη πρὸ δωδεκαετίας εἰς τοὺς φιλολογικοὺς παρ' ἡμῖν

κύκλους διὰ μιᾶς ποιητικῆς συλλογῆς, τῆς ὁποίας οἱ στίχοι, ἂν δὲν τοὺς ἐξαρκῆται ἡ τέχνη καὶ ἡ σφραγὶς τῆς δημιουργικῆς πρωτοτυπίας, ἐδίδον ὅμως πολλὰς ὑποσχέσεις ὡς ἀπαρχὴ εὐπρόσδεκτος. Ἐσχάτως ἔν τομῆδιον ἐκδοθὲν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ποιήματα» ἔτυχεν εὐμενεστάτης ὑποδοχῆς διὰ τὴν λεπτὴν ἀντίληψιν, τὴν κομψότητα τῶν στίχων καὶ τὴν ὡραίαν ἰδέαν, ἣτις τὰ διαπνέει. Τὰ σονέτα τῆς, ἰδίως μερικὰ ἐξ αὐτῶν, ἀξίζουν πολὺ. Εἶνε ἀληθινὰ καλλιτεχνήματα εἰς τὸ εἶδος τῶν, διὰ τὸ βαθὺ αἶσθημα, τὴν παραστατικότητα τῶν εἰκόνων καὶ κάποιαν μελαγχολικὴν γαλήνην καὶ ἀβρότητα, ἡ ὅποια τὰ διακρίνει. Ἡ κυρία Λάμαρη ἀσχολεῖται ἐπιτυχῶς καὶ εἰς τὴν πεζογραφίαν. Πλείστα ἄρθρα τῆς φιλολογικῆς καὶ κοινωνιολογικῆς φιλοξενοῦν ἐκάστοτε τὰ ἡμερησία φύλλα καὶ ἄλλα περιοδικά.]

ΔΥΟ ΜΗΤΕΡΕΣ

Σ' ἐλάτρενα, κι' ἀπὸ μικρὸ παιδί
ἐξοῦσε ἡ προή σου ἀγκαλιασμένη
μὲ τὴν ἀγνή μου παιδικὴ ψυχή,
μάννα γλυκεῖα, πολυγαλημένη.

Σ' ἐλάτρενα, κι' ἔγερνα πάντα ἐκεῖ
ποῦ μοῦδειχνες ὦ! κάποιον φῶς νὰ βγαίνει
ἀπ' τὴ Μητέρα, ποῦ ἀστραφτεν ἐκεῖ
κι' ἡ προσεσχὴ μου ἠμνοῦσε ἡ μυρωμένη.

Σὺ μ' ἀνοίγες τὸ δρόμον αὐτὸ ψηλὰ
καὶ μοῦλλεγες πῶς μιὰ ἄλλη Μάννα φέρεται
στὸν κόσμον τὴν Ἑλπίδα, τὴ Χαρά.

Τὰ χέρια σου ὦ! ἀνοίγες μπροστὰ
στὴν Παναγιά γιὰ μέ, ποῦ τώρα σέρνει
ὁ Πόνος στὰ βαρεῖά του τὰ δεσμά.

Η ΖΩΗ

ὦ πόσο εἶνε ὠμορφη ἡ ζωή,
σὰν δροσερὸ ἀεράκι ἀγάλια ἀγγίσση
μὲτωπο, ποῦ στῆς θλίψεως τὴ προὴ
δὲν ἔγινε νὰ κλάψη, νὰ θρηνήση.

Πόσες ἐλπίδες χάνει στή ψυχὴ
 ἢ ἀστροφεγγιά, ποῦ ἡ ματιά ἀντικρίσει
 μυριάδες πόθους ποῦ γελοῦνε ἐκεῖ,
 καὶ ὅπου μπορεῖ μ' αὐτοὺς ἐδῶ γὰ ζήσει.

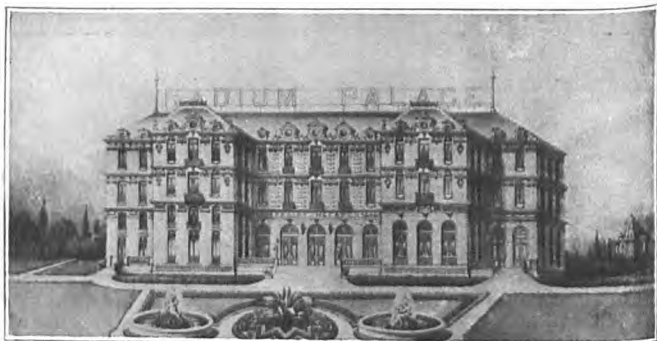
Τὶ δὲ μᾶς λέει τὸ ζῦμα τ' ἀπαλό,
 τὸ ἀγέρι, ἢ ὁμοιογιά, κάλε μιά χάρι,
 ποῦ βγαίνει ἀπ' τῆς Ζωῆς τὸ θησαυρό!

Μὰ ἐνῶ τὰ κάλλη τῆς Ζωῆς ἔμυνῶ,
 δὲν ἔχει ἀπ' τῆ ζωῆ ἡ καρδιά μου πάρε
 πάρα ἐνα δάκρυ αἰῶνιο καὶ πικρό.

ΕΛΕΝΗ Σ. ΛΑΜΑΡΗ

Τὸ καρτέρι. — Κυνηγι γυναικῶν [ὑπὸ Ἡλ. Κουμετάκη]

Θέρμαι Κουρτζή.—Τὸ Μέγα Ξενοδοχεῖον
«Ραδίου Μέγαρον» (Radium Palace)

ΘΕΡΜΑΙ ΚΟΥΡΤΖΗ “COURTGIBAD,,

[‘Ο τόπος τῶν πηγῶν.—‘Η ἀνακάλυψις τῶν ἀερῶν
τοῦ ραδίου.—‘Ο πρῶτος θερμοθεραπευτικὸς σταθμὸς
τῶν μερῶν μας.—Τὸ ἴνστιτούτον.]

ΧΩΡΙΣ κανένα θόρυβον ἐπετελέσθη ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν ἕν ἔργον μεγίστης σημασίας διὰ τὰ μέρη μας. Εἶνε ἐκ τῶν ἔργων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα γίνονται τόσον περισσότερον σιωπηλῶς καὶ προσδεύουν τόσον ταχέως, ὅσον περισσότερον εὐεργετικά εἶνε καὶ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα καὶ διὰ τοὺς τόπους, εἰς τοὺς ὁποίους εὐρίσκονται.

Αἱ πρόοδοι τῆς ἱατρικῆς ἀπέδειξαν κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα, ὅτι πολλαὶ πηγαί, αἱ ὁποῖαι, εἴτε διότι εὐρισκόμεναι ἐν χρήσει ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, εἴτε οὐχί, ἀποβαίνουσιν ὠφελιμώταται, ὅταν χρησιμοποιηθῶσιν ὑπὸ ὠρισμένους κανόνας. Καὶ αἱ πρόοδοι αὗται τῆς ἐπιστήμης ἐπέφερον τὸν σχηματισμὸν τῶν μεγάλων λουτροπόλεων, ἃς συνήντησαν ὅσοι ἐταξείδευσαν εἰς τὴν Εὐρώπην.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Τουρκίαν μέχρι τοῦδε, τοιαύτη λουτρόπολις δέν ὑπῆρχε. Αἱ μόναι, αἱ ὁποῖαι παρείχον ἰδεὰν λουτροπόλεως, ἦσαν ἡ Αἰδηψὸς καὶ τὸ Λουτράκιον, ἐξ ὧν οὐτε ἡ μία, οὐτε ἡ ἄλλη ἐστηρίζοντο ἐπὶ ἐπιστημονικῶν βάσεων.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

Διὰ τοῦτο ἐγίνετο μία συσσώρευσις κόσμου πάσχοντος καὶ περι-
μένοντος τὴν θεραπείαν του ἀπὸ τὰ νερά καὶ τὴν τύχην.

Ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ ἀνεπιστημονικότης τῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ
τῆς χρήσεως τῶν ὑδάτων, ἀντὶ νὰ ἐπαυξήσῃ, ἡλάττωσε τὴν ἱαμα-
τικὴν δύναμιν τῶν πηγῶν.

Εἰς τὰς Θέρμας Κουρτζῆ τὰ πράγματα ἀλλάσσουν ἐντελῶς. Ὅλα
ἔγιναν καὶ γίνονται ἐπὶ τῇ βάσει ἐπιστημονικῶν σχεδίων. Αἱ ἐγκα-
ταστάσεις ἐν γένει ἔχουσι μελετηθῇ συμφῶνως πρὸς τὰς τελειο-
τέρας ὁμοίας φύσεως καὶ πρὸς τὰς τελευταίας προσόδους τῆς ἐπι-
στήμης. Ἡ ὠραιότατη κοιλάς τῶν πηγῶν, ἡ ἀμέσως παρὰ τὴν
πόλιν τῆς Μιτυλήνης κειμένη, τείνει νὰ καταστῇ γωνία εὐρωπαϊκῇ

Θέρμας Κουρτζῆ.—Τὸ Θεραπευτήριον

καθ' ὅλα. Εἰς τὸ βάθος τῆς κοιλάδος, περὶ τὰ 600 μέτρα μακρὰν
τῆς θαλάσσης, ἐκπηγάζουσι τὰ ἱαματικά ὕδατα, τὰ ὅποια ἀποτε-
λοῦσι τὰς Θέρμας Κουρτζῆ. Πολλαὶ πηγαὶ διαφόρων συστατικῶν
καὶ θερμοκρασίας σχηματίζουν ἐν σύνολον πολὺ ἐνδιαφέρον καὶ
μεγίστης σημασίας διὰ θεραπευτικούς λόγους.

Ἀλλὰ τὸ κυριώτερον γνώρισμα ὅλων τῶν πηγῶν εἶνε τὰ ἀέρια
τοῦ ραδίου, τὰ ὅποια ἀναδίδουσιν εἰς μεγίστην ποσότητα πᾶσαι σχε-
δὸν αἱ πηγαὶ αὗται. Ἡ περιέχουσα τὴν μεγαλειτέραν ποσότητα
πηγὴ ἔχει τὸ ρεκόρ τῆς ραδιενεργείας μεταξὺ ὅλων τῶν πηγῶν τοῦ
κόσμου, ὅσαι μέχρι σήμερον ἔχουν ἐξετασθῇ.

Τὰ ἀέρια δὲ τοῦ ραδίου κυρίως δίδουν τὴν θεραπείαν τῶν ἀρθρι-
κῶν νοσημάτων.

Φαίνεται ὅτι τὰ λουτρά ταῦτα εἶχον μεγάλην φήμην καὶ κατὰ
τὴν Ἑλληνορωμαϊκὴν ἐποχὴν, διότι ὁ Πομπήιος ὡς καὶ ἡ Ἀγριπ-
πίνη μετέβαινον τακτικὰ εἰς Μιτυλήνην χάριν τῶν λουτρῶν. Ἡ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ista
Restrictions apply.

Ἄγριππίνῃ μάλιστα εἰς μικράν ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν πηγῶν ἔκτισε καὶ τὸ ἱστορικὸν ἀμφιθέατρον, τοῦ ὁποῖου τὰ ἑρείπια σφίζονται ἀκόμῃ. Ἀπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς παραμένει ἐπίσης μέχρι τῆς σήμερον ἐν τμήμα διαμερίσματος τῶν λουτρῶν τῶν χρόνων ἐκείνων.

Αἱ ἀρχαῖαι πηγαί, αἱ ὁποῖαι ἀνέδιδον ποταμὸν δλόκληρον ἱαματικῶν ὑδάτων, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἀνασκαφέντων παλαιῶν σωλήνων, παραμεληθεῖσαι κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας κατεχώ-

Θέρμαι Κουρτζῆς.—Ἡ
δενδροστοχία τῶν ἐλαιῶν

σθησαν συμφώνως πρὸς τοὺς φυσικοὺς νόμους ἕνεκα τῆς ἐλαττώσεως τῆς πίεσεως τῶν ὑδάτων καὶ τοῦ ὕψους τοῦ ἐδάφους. Παρέμειναν δὲ εἰς τὴν κατὰστασιν ταύτην ἐπὶ ἑκατονταετηρίδας μέχρις οὗ ὁ κύριος Πάνος Μ. Κουρτζῆς ἀγόμενος ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς παραδόσεως ἐσκέφθη ν' ἀνακαλύψῃ αὐτὰς οὐδόλως λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰς δαπάνας καὶ τοὺς κόπους. Αἱ θυσίαι τοῦ ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας, καθότι εὗρε τὰ ἔχνη τῶν ἐν λόγῳ ἱαματικῶν ὑδάτων, καὶ ἐκ τούτων τῶν ἔχνην μετὰ εἰκοσαετῇ πολυδάπανον ἐργασίαν κατῴρθωσε ν' ἀνακαλύψῃ τρεῖς θερμάς πηγὰς καὶ δύο ψυχροτέρας.

Ἡ ἀνάλυσις τῶν ὑδάτων γενομένη ἐν Παρίσις καὶ ἐν Ἀθήναις, ἐπὶ τόπου δὲ διὰ τὰς φυσικὰς ιδιότητας καὶ τὴν ἀκτινέργειαν ὑπὸ τοῦ ἱατροφυσικοῦ μας κυρίου Δ. Βασιλείδου, κληθέντος ἐκεῖ ἐπανειλημμένως, ἀπέδειξεν ὅτι εἶνε πεπρουνισμένα μὲ τὰς καλλιτέρας

ιδιότητας, τὰς ὁποίας δύνανται νὰ παρουσιάσουν ἱαματικὰ ὕδατα· ὅτι δηλονότι ἔχουσι καταπληκτικὴν ἀκτινέργειαν καὶ πολὺ ἀνθρακικὸν ὀξὺ διαλελυμένον· ὅτι εἶνε ἀλκαλικαὶ πηγαὶ διαφόρων χημικῶν συστατικῶν, ὥστε τὰ ὕδατα αὐτῶν νὰ ἦνε κατ'ἀλλήλα καὶ δι' ἐσωτερικὴν καὶ δι' ἐξωτερικὴν χρῆσιν· καὶ ὅτι ἔχουσι θερμότητα 43°-32° ὥστε νὰ δύναται τις νὰ τὰ χρησιμοποιῇ ἀπ' εὐθείας ἄνευ θερμάνσεως ἢ ψύξεως, αἵτινες μειοῦσι τὴν ἱαματικὴν δύναμιν τῶν ὑδάτων.

Ὁὕτως ὁ κύριος Κουρτζῆς, πεισθεὶς καὶ πειραματικῶς ἐκ τῶν θαυμασιῶν καὶ ἐκπληκτικῶν θεραπευτικῶν ἀποτελεσμάτων, τῶν παρατηρηθέντων ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀνευρέσεως τῶν πηγῶν τούτων, καὶ θεωρητικῶς ἐκ τῶν ἐπιστημονικῶν παρατηρήσεων καὶ

ἀναλύσεων, περί τῶν ἐξαιρετικῶς προτερημάτων τῶν ἐν λόγῳ ὑδάτων, ἀπεφάσισε νὰ σχηματίσῃ μίαν λουτρόπολιν πρώτης τάξεως ἀμιλλωμένην θεραπευτικῶς πρὸς τὰς τελειότερας Εὐρωπαϊκὰς τοιαύτας. Παρὰ τὰ κοινὰ λουτρά καὶ τὰς δεξαμενὰς τῶν ἱαματικῶν ὑδάτων, ἔδρυσε μέγιστον θεραπευτήριον περιέχον ὅλα τὰ μέσα, τὰ ὅποια ἡ θεραπευτικὴ ἔθεσεν εἰς ἐνέργειαν πρὸς καταπολέμησιν τῶν χρονίων καὶ ἰδιᾶ τῶν ἀρθριτικῶν νοσημάτων.

Αἱ αἰθουσαι τῆς ὑδροθεραπείας περιέχουν ὅ,τι τελειότερον εἰς ἐφαρμογὴν, καταιωνήσεις παντὸς εἶδους, πλύσεις ὁλων τῶν κοιλοτή-

Θέρμαι Κουρτζή.— Τὰ ἀνασκαφέντα εἰρηπία τῶν ῥωμαϊκῶν λουτρῶν

των τοῦ σώματος, ἀτμόλουτρα τοπικὰ καὶ γενικὰ, λουτρά θερμοῦ ἀέρος ὁλων τῶν ἐφαρμογῶν, λουτρά με' ἡλεκτρικὰ ρεύματα κυκλοφοροῦντα ἐντὸς τοῦ ὕδατος, λουτρά με' μασσάζ, γινόμενον ὑπὸ τῷ ὕδωρ διὰ τῆς πίεσεως αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ὕδατος, καὶ ἄλλα, τὰ ὅποια πρῶτην φοράν βλέπει τις εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολήν. Ἐκ τῶν παραδοξωτέρων εἶνε αἰθουσα, ἐν τῇ ὅποιά τὸ ὕδωρ δι' ἐνὸς πολυπλόκου μηχανήματος ἡλεκτρικοῦ, μεταβάλλεται εἰς ψεκασμοὺς καὶ αἰωρεῖται ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, οὕτως ὥστε ὁ ἄρρωστος, εὗρισκόμενος γυμνὸς ἐκεῖ, ἔχει ἀφ' ἐνός μὲν τὴν ἐπίδρασιν τῶν χλιαρῶν ψεκασμῶν ἐπὶ τοῦ δέρματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν εἰσπνοὴν τῶν αερίων τοῦ ραδίου.

Παραπλεύρως, εἰς τὰς αἰθούσας τῆς ὑδροθεραπείας, ἀπαντᾷ τις

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

ὅλα τὰ ἡλεκτρικὰ ρεύματα διὰ τὸν γενικὸν ὀργανισμόν, διὰ τὰ ἔντερα, διὰ τὰς ἀρθρίτιδας, τὰς νευραλγίας, τὴν νευρασθένειαν, τὴν ἀρτηριοσκληρώσιν καὶ ὅλα τὰ κακὰ, τὰ ὅποια θεραπεύονται μὲ τὸν ἡλεκτρισμὸν μόνον, ἢ ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῶν ἱαματικῶν ὑδάτων. Γαλβανισμοί, Φαραδισμοί, Φραγκλινισμοί, Ὑψίπικνα, Μορτονισμοί

Θέρμαι Κουρτζῆ.—Ἐν τῷ ἄλσει

καὶ τόσα ἄλλα ἡλεκτρικὰ ρεύματα, κατέχουσι πέντε ὁλοκλήρους αἰθούσας τοῦ Ἀσκληπείου.

Τὴν ἡλεκτροθεραπείαν συμπληροῖ ἡ φωτοθεραπεία μὲ τὰς ἀκτῖνας τοῦ Φίνσεν, τοῦ Ραϊντγκεν καὶ τοῦ Ραδίου, τὸ ὅποion ἐφαρμόζεται διὰ διαφόρων ἐργαλείων.

Ἡ Μηχανοθεραπεία ἢ Κινησιοθεραπεία, ἡ ὅποια τώρα ὑπάρχει εἰς ὅλα τὰ καλὰ Λουτρά τῆς Εὐρώπης, ὑπάρχει καὶ εἰς τὰς Θέρμας Κουρτζῆ. Ἀναβαίνει τις ἐπὶ διαφόρων μηχανημάτων, ὅπου τῷ γίνονται παντὸς εἶδους κινήσεις τῶν μελῶν του, ἢ ὅπου κάμνει γυμνάσματα ποδηλασίας, ἰπποπόδας, κωπηλασίας καὶ ἄλλα.

Τὸ ἐν θεραπευτικόν εἶδος βοηθεῖ τὸ ἄλλο, εἰς τρόπον ὥστε ἡ θεραπεία νὰ γίνεται καὶ ταχύτερα καὶ ριζικωτέρα.

Ἰσως θὰ παρεῖλκε διὰ τούς περισσοτέρους πᾶσα κρίσις ἐπὶ τῶν θεραπευτηρίων, ὅτι τὰς ἐγκαταστάσεις ἐμελέτησε καὶ ἔκαμεν ὁ κ. Βασιλειδῆς. Καὶ ἐκ τῶν μεγαλειτέρων ἐπιτυχιῶν τοῦ κ. Κουρτζῆ ὑπῆρξε τὸ ὅτι κατώρθωσε νὰ ἔχῃ ὄχι μόνον διὰ τὰς ἐγκαταστάσεις ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐργασίῶν τῶν θεραπευτηρίων τὸν κ. Βασιλειδῆν. Ἡ εἰδικότης τοῦ-
του καὶ ἡ ἀξία περὶ τὰ πράγματα ταῦτα εἶνε περιττόν νὰ περιγραφῇ ἐδῶ, διότι ὅλοι ἐν Ἑλλάδι γνωρίζομεν τὴν ἐν Εὐρώπῃ φήμην του, ὡς καὶ τὴν ἐν Ἀθήναις ἐπιτυχίαν του καὶ πρὶν γίνῃ ἱατρός τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας καὶ μετὰ τοῦτο.

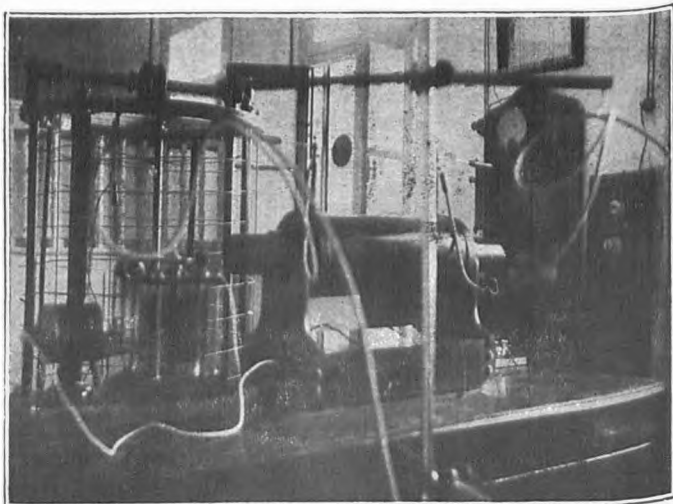
Μετὰ τὰ θεραπευτήρια, ἐλήφθη φροντίς νὰ ἔχῃ ὁ προσερχόμενος κόσμος ὅλας του τὰς ἀνάσεις μετὰ τὴν πλήρωσιν ὅλων τῶν ἀπαιτήσεών του. Πρὸς τοῦτο ἀνηγέρθησαν ξενοδοχεῖα διαφόρων τάξεων. Μεταξὺ αὐτῶν τὸ Radium Palace, ἐφάμιλλον μὲ τὰ Εὐρωπαϊκὰ καὶ τὸ Ἀκταῖον, ἔχει ὑπὲρ τὰ 100 δωμάτια μόνον καὶ κατὰ διαμερίσματα, παμμέγιστον ἐστιατόριον, σφαιριστήριον, ἀναγνωστήρια, ἰδιαιτέραν ἐξέδραν μουσικῆς, ἐξώστας ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη μετὰ θαυμασίαν πανταχόθεν θέαν, παραλιακὴν πλατεῖαν μὲ λουτρά θαλάσσια, ἀνελκυστήρας, τηλεφῶνα καὶ ὅλας ἐν γένει τὰς ἀναπαύσεις. Πάντα, ξενοδοχεῖα, καφενεῖα, πλατεῖα, κήποι, φωτίζονται ἀπλῆτως δι' ἡλεκτρικοῦ φωτός παρεχομένου ἐκ τελείου κεντρικοῦ σταθμοῦ.

Ἀπασαί αἱ διασκεδάσεις τῆς παραλιακῆς ζωῆς ἀντιπροσωπεύονται ἐκεῖ. Αὐτοκίνητα, λέμβοι ἀπλὰ καὶ αὐτοκίνητοι εἰνε εἰς τὴν διάθεσιν τῶν λουσιμένων. Λόουν τέννις καὶ διάφοροι ἄλλαι παιδιαὶ ἐντὸς τοῦ πάρκου τοῦ ξενοδοχείου. Ἐκδρομαὶ εἰς τὰ περίχωρα, τὰ ἑποῖα τόσο φημιζονται διὰ τὰς φυσικὰς τῶν καλλονάς, ὡς καὶ πᾶν ὅ,τι συντελεῖ εἰς τὴν εὐχάριστον παραμονὴν εἰς τὰ Λουτρά. Ὁ πολιτισμὸς ἀνέλαθεν ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος νὰ μεταβάλλῃ εἰς Εὐρωπαϊκὴν ὅσων τὴν γωνίαν αὐτὴν τῆς γῆς, ἥτις περποικισμένη μὲ τὸ ἑκτακτον πραγματικῶς κλίμα τῆς, τὴν θαυμασίαν

Θέρμαι Κουρτζῆ.—Κεντρικὸς
διάδρομος θεραπευτηρίου

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Θέρμαι Κουρτζή.—Μία αίθουσα ηλεκτροθεραπείας

καί καταπραΐνῃν φύσιν τῆς, τὴν λόγῳ ἀποχρώσεων ἐμοιάζουσαν πρὸς τὴν Κέρκυραν, τὴν τακτικωτάτην καὶ ἄνετον καθημερινὴν συγκοινωνίαν τῆς μεῖοι τὰ Κέντρα τῆς Μεσογείου, καθίσταται μέγα κέντρον θεραπευτικῆς συναθροίσεως.

ΚΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΥΜΑΤΑ

Τὰ μαύρα τὰ βονθάλια διπλοζεύγαρο
ποῦνε θαρροῖς χνιὰ ἀπὸ μαυρο αἰσάλη,
σέγονον τ' ἄλῆτροι καὶ τῇ γῇ ταραζόννε
σὺν πέλαγο ποῦ δέρονει ἀνεμοζάλη.

Πηδοῦνε ἀπὸ τ' ἄλῆτροι μαύρα κύματα·
δὲν μοιάζουν τ' ἄλλα ποῦ ξεσποῦν στὰ βράχια·
αὐτὰ δὲν ἔχουν χάρο, πνίξιμο, ὄλεθρο·
αὐτὰ ζωὴ μᾶς δύνουν — χρυσὰ στάχνα.

[Οὐγγαρία, Φεβρ. 1911]

Κ. Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Ἦ ὁ ἐν Κεφαλληνίᾳ γνωστὸς λόγιος καὶ συγγραφεὺς κ. Ἡλίας Τσιτσέλης κατέχει ἐγκριτον θέσιν ἐν τῇ νεοελληνικῇ λαογραφίᾳ καὶ ἱστοριογραφίᾳ πρὸ πάντων. Ἐδημοσίευσε πολλὰ λυρικά ποιήματα καὶ μελέτας ἱστορικές, λαογραφικές, βιβλιογραφικές. Εἰδικῶς ἡσχολήθη εἰς τὴν ἐρευναν καὶ συλλογὴν παντοίας ὧλης ἀφορώσης τὴν Κεφαλληνίαν ὑπὸ ἱστορικὴν, γραμματολογικὴν, ἠθιογραφικὴν καὶ κοινωνικὴν ἑποψιν, γνωρίσας τοῖς περὶ τὰ Γράμματα ἀσχολουμένοις ὑπὲρ τοὺς διακοσίους κεφαλλήνας λόγιους καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν, ἐξ ὧν πολλὰ εὗρεν ἀνέκδοτα ἐν τῇ νήσῳ καὶ σχεδὸν ἀγνωστα. Ἐξέδωκε ἰδιατέρως τὸ «Γλωσσάριον» τῆς νήσου, τὴν συλλογὴν τῶν ὀνοματοθεσιῶν, τῶν ὀνομάτων τῶν φυτῶν, τῶν τῶν εὐχῶν, καταρῶν καὶ ὄρκων, ὡς καὶ πραγματείαν περὶ πολλῶν ἐθίμων τοῦ κεφαλληνιακοῦ λαοῦ. Τὰ «Κεφαλληνιακά Σύμμικτά» του, ὧν ὁ Α' τόμος ἐκ σελίδων 940, ἐξεδόθη φιλοτίμῳ δαπάνῃ πλουσιῶν κεφαλλήνων, ἔτυχε θερμοτάτης ὑποδοχῆς παρὰ τε τῶν ἡμεδαπῶν καὶ ξένων λογίων. Ἐλνε ἔργον μακρὸν καὶ σφῶν μελετῶν, διαλαμβάνον τὰ τῆς ἱστορίας, τῆς διοικήσεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς νήσου. Ἀναμένεται δὲ ὁ Β' τόμος ἀποθησαυρίζων τὰ Λαογραφικά καὶ ὁ Γ' περιλαμβάνων γλωσσάρια ἐξ 7,000 λέξεων. Συνεργάτης εἰς πλείστα περιοδικὰ καὶ μέλος συλλογῶν καὶ ἐταιρειῶν, ὁ κ. Τσιτσέλης ἀποβαίνει ἡ ζῶσα ἱστορία τῆς Κεφαλληνίας, αὐτόχρονον ταμεῖον ἀνεξάντλητον πάσης ἱστορικῆς, λαογραφικῆς καὶ βιογραφικῆς λεπτομερείας ἀφορώσης τὴν Κεφαλληνίαν].

ΙΤΑΛΟΓΡΑΦΟΙ ΙΟΝΙΟΙ

Ἦ ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Ἰονίου πελάγους, ἐπὶ τε τῶν χρόνων τῆς Φραγκοκρατίας καὶ μέχρις ἔτι τῶν πρώτων δεκαετηρίδων τοῦ 19^{ου} αἰῶνος πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ κατάστασις, ἥκιστα πλήν ἄλλων, ἡδύνατο νὰ συντελῇ εἰς συστηματικὰς καὶ καρποφόρους σπουδὰς. Ἡ διδασκαλία τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ἱστορίας, ἦτο βεβαίως ἐλλιπής, ἡ νεωτέρα δὲν ἐδιδάσκετο, ἡ δὲ λαλουμένη ἦτο σύμπτυκτα ἑλληνικῶν λέξεων καὶ ξενισμῶν παντοίων, οὓς κατέλιπον, λείψανα οἰκτροῦ πολιτικοῦ βίου, οἱ μακροὶ τῆς δουλείας χρονικοὶ περίοδοι. Ἡ παιδιγωγία εἰς τὰ σπάργανα ἔτι. Τὰ βιβλία σπάνια. Ἐὰν ἐξαιρέσωμεν δὲ σοφοὺς τινες διδασκάλους, περὶ ὧν δικαίως εὐφημον καὶ εὐγνώμονα ποιεῖται μνησίαν ἡ νεωτέρα ἑλληνικὴ ἱστορία καὶ γραμματεία,

τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα ἐν ταῖς νήσοις ταύταις, καθ' ἃ καὶ ἀλλαχοῦ ἐπὶ τῶν λυγρῶν τῆς δουλείας χρόνων, ἰδιωτικῶν ζήλων καὶ φιλομούσου καὶ ἐκ πατριωτικοῦ αἰσθηματος πρωτοβουλίας ἀπαύγασμα, ἡσκειτο κατὰ τοὺς πρὸ τῆς γαλλικῆς κατοχῆς ἐξαιρέτως χρόνους, ὑπὸ αὐτοδιδάκτων καὶ μὴ προσηκόντως κατηρτισμένων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κληρικῶν, ὅσον ὅμως χρηστών, εὐσεβῶν καὶ ἀφιλοκερδῶν ἀνδρῶν, ἐπὶ κειμένων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐν τῷ κύκλῳ τῶν στοιχειωδῶν γνώσεων, τῶν ἀναγομένων κυρίως εἰς τὴν θρησκευτικὴν μόρφωσιν τῶν μαθητῶν.

Αἱ δεσποτεῖαι τῶν Ὀρσινῶν, τῶν Ἀνδευαυῶν, τῶν Τόκκων καὶ ἄλλαι βραχυχρονιώτεραι, δὲν ἐμερίμνησαν περὶ κατωτέρας καὶ μέσης ἐπισήμου διδασκαλίας, ἀπρόθυμοι καὶ δολῆως φερόμενοι ὑπὲρ ξένου λαοῦ, ὃν κατακτητικῇ καὶ κερδοσκοπικῇ πολιτικῇ δὲν ἐνδιεφέρετο βεβαίως νὰ βλέπῃ καλλιεργοῦντα τὰ γράμματα καὶ εἰς πρόοδον ὀργῶντα. Καὶ αὕτη ἡ Ἑνετία, ἡ ἐπὶ αἰῶνας ὅλους κρατήσασα τῶν νήσων, ἡ κατ' εὐφημισμὸν καλουμένη δημοκρατία, ἀλλ' ὅπως δήποτε οὕσα κράτος τότε πεπολιτισμένον καὶ εὐνομούμενον κατὰ τὰς τότε κρατούσας ἰδέας καὶ τὰ πολιτικὰ συστήματα, ἡ πολλαχῶς ἄλλως δὲ ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῶν ὑπηκόων αὐτῆς μεριμνήσασα, δὲν ἐφάνη καὶ αὕτη πρόθυμος ὑπὲρ τῶν Ἰονίων, προκειμένου περὶ καλλιεργίας τῶν γραμμάτων. Αἱ νῆσοι, εἰς ἔλειπεν ἡ ἰδιωτικὴ, ὡς ὑπὴρξήμεν, πρωτοβουλία, θὰ ἔμενον εἰς παχύτατον ἀμαθείας σκότος, καὶ ὁ ἑλληνισμὸς αὐτῶν θὰ ἐξέλειπε τέλειον. Ἡ Ἑνετικὴ Γερουσία οὐδέποτε ἐπέτρεψε τὴν ἴδρυσιν δημοσίων σχολῶν ἐν ταῖς νήσοις. Ἐξαιρέτως τονίζεται ἡ περὶ Κερκύρας ἐπὶ τέσσαρας ὅλους αἰῶνας ἀκηδεῖα ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως τῶν κατοίκων¹. Ἡ διοικήσις περιωρίζετο φεῦ! εἰς τὸ νὰ πληρώνῃ τινὰς διδασκάλους τῆς ἑλληνικῆς καὶ ἰταλικῆς καὶ νὰ χορηγῇ διπλώματα ἄνευ ἐξετάσεων τοῖς Ἰονίοις ἐν Παδοῦν². Ἡ δημοκρατία οὕτω κατώρθου νὰ τηρῇ τὰ πνεύματα νωθρὰ καὶ τεταπεινωμένα, διαπρεπῆς μάλιστα ἱστορικὸς ἀποδίδει τὸ εὐάγωγον τῶν Κερκυραίων κατὰ τὴν τελευταίαν περιόδον τῆς Ἑνετοκρατίας εἰς τὴν στέρησιν παιδείας³. Χαρακτηριστικώτατον τοῦ ἀντικειμένου τυγχάνει καὶ τὸ ὅτι μετὰ τριακονταετίαν καὶ πλέον. ἀπ' ἧς οἱ Ἑνετοὶ κατέλαβον τὴν Κεφαλληνίαν, διωρίσθη εἰς διδάσκαλος ἐν τῷ φρουρίῳ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, μεσαιωνικῇ τῆς νήσου πρωτευούσῃ, ἐπυτενχθὲν καὶ τοῦτο κατόπιν ἐντόνου ὑπομνήματος πρὸς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τῶν Κεφαλλήνων, τοῦ διδασκάλου πληρωνομένου ἀπὸ τῶν ἐκ χρηματικῶν ποινῶν εἰσπράξεων.

Καὶ ὅμως κατὰ τοὺς Ἑνετικούς χρόνους, τὰ ἑλληνικὰ γράμ-

1 V. Kabodistria, Remarks respectfully committed to the consideration of the British Parliament. p. 64 — *Βρονίον* Σχεδ. βιογρ. Α'.

2 I. Μίλλερ. Ἱστορία τῆς Φραγκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι. Μεταφρ. Σ. Λάμπρου. Ἐν Ἀθήναις 1909-1910. Β' σελ. 293. — 3 Αὐτόθι, 294 ἐπ.

ματα δὲν φαίνονται παρημελημένα ἐν ταῖς νήσοις. Τοῦναντίον μάλιστα ἱκανοὶ τυγχάνουσιν οἱ τὴν ἑλληνικὴν ἀριστα γινώσκοντες καὶ οἱ ἑλληνιστὶ συγγράφοντες, ἡ δὲ χρῆσις τῆς δημώδους οὐδέποτε ἐξέλιπε, κυρίως παρὰ τοῖς χωρικοῖς καὶ ταῖς κατωτέραις τῶν πόλεων τάξεσι καὶ παρὰ ταῖς ξέναις ἀρχαῖς πολλάκις¹. Ἐὰν δὲ ἀποβλέψωμεν, πλὴν τῶν γνωστῶν δημοσιευμάτων τῶν Ἰονίων, καὶ εἰς τὸ ἱερὸν κήρυγμα, εἰς τὰς συμβολαιογραφικὰς πράξεις τῶν χρόνων ἐκείνων, εἰς πολλὰ ἔγγραφα οἰκογενειακὰ καὶ εἰς τὰ περισπωθέντα περὶ αὐτὰ καὶ ἑμμετρὰ ἔργα τῶν Ἰονίων, οὗτοι, καθάπερ καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες, δείκνυνται οὐχὶ ἐπιπολαίως καὶ ἀξίως θεραπεύοντες τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, τὸ μὲν ἐκ τῆς ἐμφύτου τῷ ἑλληνι ἀγάτης πρὸς τὰς σπουδὰς, τὸ δὲ ἐκ τοῦ ἀσβέστον πατριωτικοῦ αἰσθήματος, ὅπερ παρότρυνεν αὐτοὺς εἰς ἰδιωτικὰς μελέτας ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ πατρίδι, ἡ καὶ ἐν ἑλληνικαῖς σχολαῖς, ἃς ἡ φιλογένεια καὶ ἡ γενναϊότης πλουσίων ὁμογενῶν ἤγειρεν ἐν Ἀνατολῇ καὶ Ἰταλίᾳ², οὐδέποτε ἀπελπίσαντας ἀπὸ τὰς ἐθνικὰς συμφορὰς, ἀλλὰ τοῦναντίον ἐνθαρρυνομένους καὶ ἐργαζομένους πρὸς ἐθνικὴν ἀναγέννησιν³.

Αἱ σπουδαὶ ὅμως ἐν τῷ τόπῳ ἦσαν ὅπωςδὴποτε περιορισμέναι καὶ ἀτελεῖς καθ' ἃ εἶπομεν. Περὶ ἀνωτέρων παιδευμάτων οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ γίνῃ λόγος, οὐ μόνον ἐν ταῖς Ἰονίαις νήσοις ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ λοιπῇ δεδουλωμένῃ χώρᾳ. Συστηματικωτέρα πάντοτε ἐγίγνετο ἡ κατ' ἰδίαν διδασκαλία τῆς Ἰταλικῆς καὶ τῆς Λατινικῆς, ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς ἐφημερίων ἡ ἱεροκηρύκων τῶν καθολικῶν ναῶν τῶν νήσων, ὧν οἱ πλείστοι ὑπὴρξαν διαπρεπεῖς ἐπὶ γλωσσομαθείᾳ, παιδείᾳ, ἀμφιλαφεὶ ἱερᾷ τε καὶ θύραθεν καὶ ῥητορικῇ δεινότητι, ἱκανῶς συντελέσαντες ὑπὲρ τῆς μορφώσεως τῶν κατοίκων καὶ μάλιστα τῶν ἀριστοκρατῶν κατὰ τὰ ἔτη ἐκείνα τῆς ἑλληνισμοῦ δημοσίων σχολῶν καὶ εὐλόγως εὐεργέται θεωρούμενοι τῶν Ἰονίων. — Διὰ τὴν ἑλληνικὴν λοιπὴν συστηματικῶν σπουδῶν τῆς μέσης καὶ ἀνωτέρας τάξεως, οἱ νέοι τῶν ἀριστοκρατικῶν καὶ τῶν εὐπόρων οἰκῶν, οἱ προοριζόμενοι εἰς ἀνωτέρας σπουδὰς, τὸ μὲν διὰ τὴν μετὰ τῆς Ἰταλίας γεινῖασιν, τὸ δὲ διὰ τὴν γνώσιν τοῦ ἰταλικοῦ ἰδιώματος, φέροντες μόνᾳ ἐφόδια τὴν ἐν τῇ γενετικῇ πενήχρᾳ προκαταρκτικὴν παιδείαν, μετέβαινον ἅμα τὴν ἡλικίαν πρός ἑβροι, πολλοὶ δὲ καὶ πρότερον ἔτι, εἰς Ἰταλικὰς πόλεις, ὅπως καὶ τὰ ἐγκύκλια καὶ τὰ πανεπιστημιακὰ διανύσσαι μαθήματα (διότι ἐλάχιστοι ἐφοίτησαν εἰς ἑλληνικὰς σχολὰς τῆς Ἀνατολῆς). Γνωστὸν ὅτι καὶ ἑλληνικαὶ σχολαὶ ἀξίαι λόγου ἐλειτούργουν ἐν Ρώμῃ, ἡ περιώνυμος τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου, μετέπειτα δὲ ἡ Κωτούνιος ἐν Πατανίῳ καὶ ἡ Φλαγγινιανὴ ἐν Ἐνετίᾳ, εἰς ἃς πολλοὶ ἐφοίτησαν Ἰόνιοι τὰ ἐγκύκλια παιδευ-

¹ *Μ. Θεοτόκη*. Ἐπίκρισις τοῦ περὶ νομισμάτων τῶν Ἰονίων νήσων συγγράμματος τοῦ Π. Λάμπρου σελ. 26. — ² *Η. Ταιτσέλη*, *Κεφ. Σύμμικτα Α'* 878 ἐνθα περὶ τῆς χρήσεως τῆς ἑλληνικῆς ἐπὶ ξενοκρατίας. — ³ *Villemain*, *Comp. storico*, μεταφρ. σελ. 9.

θέντες. Τὰς δὲ πανεπιστημιακὰς σπουδὰς διήνουν παλαιότερον μὲν ἐν Παβίᾳ ἢ ἐν Σιέννῃ, μεταγενέστερον δὲ κυρίως ἐν τοῖς περιφήμοις πανδιδακτηρίοις τῆς Βονωνίας καὶ τοῦ Παταίνου. Εὐνόητον ὅτι οἱ νέοι ἐκεῖνοι ἐφ' ἱκανὰ εἴη ἐν τῇ ξένῃ ζῶντες, ἐν γλώσσῃ ἰταλικῇ διδασκόμενοι καὶ μελετῶντες, ταύτην λαλοῦντες καὶ ὑπὸ διδασκάλους μὴ ἐμπεφορημένους ζήλου ἐθνικοῦ, ἵνα διαπλάσσωσιν ἑλληνοπρεπῶς τὰς ψυχὰς αὐτῶν, ἐγίγνοντο ἐγκρατεῖς τοῦ ἰταλικοῦ λόγου, καὶ ἡ διδασκαλία ἐγίγνετο δι' αὐτοὺς ἐπιστημονικὴ ἄλλ' οὐχὶ ἐθνικὴ, βεβαίως δὲ πλημμελὴς ἡ ἐρμηνεία τῶν προγονικῶν συγγραμμάτων ἐν ταῖς σχολαῖς τῆς ἐγκυκλίου παιδείας, καὶ ἡ διδασκαλία τῆς πατρίου ἱστορίας, ἀφ' οὗ διδακτικὰ βιβλία πρόσφορα τῷ σχολῷ δὲν ὑπῆρχον, οὔτε ἐκδόσεις συγγραφέων κατάλληλοι. Ἄλλως εὐαριθμότατοι ἐσπούδαζον τὰ φιλολογικὰ ἐν τοῖς πανεπιστημίοις, ἀλλὰ οἱ πολλοὶ τὰ νομικὰ καὶ τὴν ἰατρικὴν. Εἰς ταῦτα προσθετόν ὅτι πολλοὶ τῶν Ἰονίων καὶ τῶ καθολικῷ δόγματι ἠναγκάζοντο ἵνα προσέλθωσιν ἐξαγοράζοντες τὸ δίπλωμα διὰ τῆς πρὸς τὸν πατριὸν ὁμολογίας. Ἐλάχιστοι οὕτω γενόμενοι οἱ Ἰόνιοι σπουδασταὶ ἐν τῇ ξένῃ ἑλληνικῆς παιδείας, θρησκευτικῆς ἀγωγῆς ἀπώτατα ἔχοντες, ἠθῶν καὶ ἐθίμων πατρίων ξένοι γιγνόμενοι, ἐπανήρχοντο εἰς τὴν πατρικὴν ἐστὶν ἐξἱταλισμένοι σχεδόν· ἀλλὰ καὶ δὲν ἀπεκόπτετο ὁ πρὸς τὸ πάτρια δεσμός, τοῦναντίον ἀναζωπυρουμένον τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος, ἄσμενοι προσήλουν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος διαφοροτρόπως ὑπὲρ αὐτῆς ἐργαζόμενοι. Πολλοὶ ἐτρέποντο μάλιστα καὶ εἰς ἰδιαιτέρας μελέτας ἐπὶ τῆς γλώσσης καὶ ἱστορίας, διακρινθέντες ὥς διδάσκαλοι, ἱεροκλήρυκες, καὶ συγγραφεῖς, καὶ ἀπολογηταὶ μάλιστα σθεναροὶ τῆς Ὀρθοδοξίας κατὰ τὴν μεταξὺ καθολικῶν ἢ λατινοφρονούντων ἐλλήνων καὶ ὀρθοδόξων μακροχρόνιον ἐριστικὴν περιόδον, δημοσιεύσαντες ἔργα δογματικὰ οὐκ ἀνάξια λόγου λατινιστί, ἢ εἰς ἀρχαῖζονσαν ἑλληνικὴν. Οὕτως ἐπὶ Ἑνετῶν καὶ μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Γάλλων λήγοντος τοῦ ἡ' αἰῶνος κατοχῆς τῶν νήσων, ὅτε πλέον τὸ Δημόσιον ἀνέλαβε τὰ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐλήφθη ὑπ' ὅψει τὸ ἐγχώριον ἰδιώμα, ἡ ἰταλικὴ ἦτο οὐ μόνον ἡ ἐπίσημος τῶν νήσων γλῶσσα, ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν ἐπιστημόνων, τῶν ἐπιγγελεματιῶν, τῶν ἀνωτέρων κοινωνικῶν τάξεων, καὶ ἡ γνώσις αὐτῆς καὶ ἡ χρῆσις ἀπετέλουν τὴν δηλοτέραν ἀπόδειξιν ἐπιμελημένης ἀγωγῆς ἐν ταῖς πόλεσιν. Εἰς τὴν πολλὴν τῆς γλώσσης ταύτης χρῆσιν συνετέλει τὰ μάλα ἡ ἐν ἐκάστη νήσῳ πολυάριθμος ἰταλικὴ παροικία, ἡ μετὰ τῆς Ἰταλίας ἐμπορικὴ καὶ ναυτικὴ ἐπιμέξια τῶν Ἰονίων, ἐν χρόνιοις μάλιστα καθ' οὓς ἡ μητρόπολις συνεχέντερον ἐν αὐτῇ τὸ ἐμπόριον καὶ ἐγένετο ἡ ἀποθήκη τῶν ἐμπορευμάτων τῶν ὑπερκόων αὐτῆς. Τὴν Ἰταλικὴν ἄλλως ἐσπούδαζον οἱ Ἰόνιοι εἴτε διότι ἀπέβλεπον εἰς στάδια ἐπιστημονικὰ, ἐμπορικὰ ἢ ναυτικά, εἴτε διότι ἤγοντο εἰς κατάληψιν θέσεων δημοσίων. Ἐντεῦθεν ἡ ἑλληνικὴ ἐτέλει ἐν ἡττονι μοίρᾳ, ὑπὸ ὀλίγων καλῶς γινωσκομένη,

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ — Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ

[Έργον Θ. Πάλλη]

ὑπὸ τῶν κατωτέρων τάξεων λαλουμένη κυρίως, παρεφθαρμένη καὶ πλήρης ξενισμῶν, ἐξαιρέσει τῶν χωρικῶν, οἵτινες ἐχρῶντο γλῶσση ἀμυγεῖ σχεδὸν ξένων λέξεων καὶ ἰδιωτισμῶν, ἀτελὲς δὲ διδασκομένη ὑπὸ τῶν ἱερέων ἢ ἄλλων ἀσήμων διδασκάλων. Καὶ ὅμως παρ' ὅλα ταῦτα καὶ ἡ γλῶσσα καὶ τὸ θρησκευμα κατισχύσαν, πρωτίστως δὲ συνετέλεσε πρὸς τοῦτο ἡ ἀκράδαντος πεποιθήσις τῆς ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως, ἡ ἐμπνέουσα καὶ ἐνθαρρύνουσα τὴν ἀμυναν ὑπὲρ τῶν πατριῶν.

Ἀφ' οὗ καθ' ἅπερ ἐξεθέμεθα ξενικὴ ἦτο ἡ ἀνατροφὴ τῶν λογίων καὶ τῶν ἐπιστημόνων, ὄργανον δὲ τοῦ λόγου κύριον ἦτο ἡ ἰταλική, δὲν εἶνε διόλου παράξενον, οὐδὲ καὶ πύγων ἀφετηρία, ἂν οἱ πλείστοι ἐλάλουν καὶ ἔγραφον καὶ συνέγραφον ἰταλιστῇ, ἡ δὲ μακρὰ ἐκείνη χρονικὴ περίοδος δὲν ἀριθμεῖ πολλοὺς τοὺς ἑλληνοιστὶ ὀρθῶς γράφοντας καὶ συγγράφοντας. Καὶ δὴ, ἐὰν ἐξαίρεσωμεν τοὺς ἱεροκήρυκας, οἵτινες κατ' ἀνάγκην ἐχρῶντο τῇ δημῳδεῖ, ὥς τοῦ σκοποῦ συντελεστικώτερον, ὥσαύτως τοὺς πολλοὺς θεολογοῦντας καὶ φιλοσοφοῦντας, οἵτινες κατὰ τὴν πρὸς τοὺς καθολικοὺς πολεμικὴν ἐδημοσίευσαν καὶ ἔργα ἑλληνοιστὶ ἐπίσης τινὰς ποιητὰς καὶ μάλιστα τοὺς σατυρικοὺς. ὧν ἔργα οὐκ ἀνάξια λόγου εὐρομεν κατὰ τὰς ἐν οἰκογενειακοῖς ἀρχείοις τῆς Κεφαλληνίας ἑρυνάς ἡμῶν, τὰ λοιπὰ ἐπιστημονικά, ἱστορικά, καὶ πολιτικά ποιήματα τῶν Ἰονίων — καὶ ταῦτα ἦσαν οὐκ ὀλίγα καὶ ἀσήμαντα — συνεγράφοντο ἰταλιστῇ πλὴν εὐαριθμῶν λατινιστῇ. Καὶ ἦτο τοῦτο καὶ δι' ἄλλους λόγους δεδικαιολογημένον. Ὅτι Ἑλληνική, πλὴν τοῦ ὅτι ἡγνοεῖτο, ἡ ἀτελὴς ἐγινώσκετο καὶ ἡγνοεῖτο, δὲν ἦτο κατάλληλον ὄργανον δι' ἔργα προωρισμένα νὰ κυκλοφορῶσιν οὐ μόνον ἐν ταῖς νήσοις, ἀλλ' ἐν Ἰταλίᾳ μάλιστα, οὐδὲ ἦτο ἐτι προσηκόντως μεμορφωμένη ἡ ἑλληνικὴ ἵνα γράφηται ἀπταισῶς ἐσπερημένη μάλιστα ὄρων ἐπιστημονικῶν. Ἀλλ' οἱ συγγραφεῖς, ἐὰν ἐξαίρεσθαι τις ἴσως ὀλίγους ἐξ ἰταλῶν καταγομένους καὶ ἐγκατεστημένους ἐν ταῖς νήσοις, δὲν ἦγοντο ὑπὸ τῆς ἰδέας νὰ ἐργασθῶσιν ὑπὲρ τῆς ἰταλικῆς ἐπιστήμης καὶ γραμματολογίας, καὶ συνεπῶς νὰ καταλήξωσι τὰ συγγράμματα αὐτῶν εἰς τὴν νεωτέραν ἰταλικὴν φιλολογίαν, διότι οἱ συγγραφεῖς ἦσαν ἑλληνες. ἐβίου ἐν χώραις ἑλληνικαῖς, ἦσκον αὐτόθι ἑταιρὰ γέλιμα, ἐδίδασκον, ἐπολιτεύοντο, ἔδρων παντοιοτρόπως περὶ τὰ τοῦ τόπου, καὶ εἶχον στερεὰν τὴν πεποιθήσιν καὶ τὴν συναισθησιν τῆς προγονικῆς εὐκλείας καὶ ἀσβεστον τὴν ἐλπίδα τῆς ἐθνικῆς ἀναβιώσεως. Πολλοὶ τούτων ἐπραγματεύθησαν ζητήματα ἐθνικά καὶ θρησκευτικά τῶν χρόνων αὐτῶν καὶ ἡσχολήθησαν εἰς τοπικῆς σημασίας ἀντικείμενα, ὥστε αἱ συγγράμματα αὐτῶν ἀπέβλεπον τὴν πολιτικὴν, κοινωνικὴν, θρησκευτικὴν καὶ ἱστορικὴν τῶν νήσων κατάστασιν ἢ τὴν γενικὴν πατρίδα, καὶ ἐσκοποῦν κυριώτατα τὸν φωτισμὸν καὶ τὸ συμφέρον τῶν ἑαυτῶν συμπολιτῶν ἢ ὁμογενῶν. Ἐντεῦθεν τὰ τοιαῦτα ἔργα δέον νὰ καταλε-

ἀσχετῶς ἄλλων λόγων συντρεχόντων, δὲν εἶνε ὁ μόνος καὶ ἀσφαλὲς ὁδηγὸς ὅπως τάξῃ τις τὸν ταύτῃ χρῶμενον συγγραφέα ἐν τῇ γραμματείᾳ τοῦ ἔθνους, οὗ τὴν γλῶσσαν μετεχειρίσατο οὗτος. Ἄν τοῦτο ἐπεκράτει, ὅλοι οἱ σχολαστικοὶ φιλόσοφοι, οἱ λόγιοι τῆς Ἀναγεννήσεως, ἡ ἐν Ἑσπερίᾳ χριστιανικῇ γραμματολογία, πᾶσα ἐπιστήμη τοῦ 17^{οῦ} αἰῶνος καὶ ἐν μέρει τοῦ 18^{οῦ}, θὰ ἔθεωροῦντο ἀναγόμενα εἰς τὴν λατινικὴν γραμματείαν, ἐνῶ ἡ λατινικὴ γλῶσσα, ἐν ἣ τὰ ἔργα ἐγράφοντο, κατέστη ἐν τῇ Δύσει ἡ ἑκφρασις αἰσθημάτων καὶ διανοημάτων, οὐδὲν κοινὸν ἔχόντων πρὸς τὸ ἀρχαῖον Λάτιον, τὸ αὐτὸ δὲ ῥητέον καὶ διὰ τοὺς ἀραβιστὶ γράφοντας Εὐρωπαίους¹.

Ἡ καὶ ὑπὸ τῶν Ἰονίων λοιπὸν χρῆσις τῆς Ἱταλικῆς, ἀγείνεται εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι οἱ συγγραφεῖς ἀπέβλεπον εἰς τὴν οὐσίαν καὶ τὸν σκοπὸν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν γλωσσικὴν μορφήν καὶ τὴν ἐθνότητα τῶν ἔργων αὐτῶν. Ὁφείλομεν ὅμως ἵνα παραδεχθῶμεν μίαν ἐξαίρεσιν. Μεταξὺ τῶν πολλῶν Ἰονίων ἱταλογράφων εἰσὶ καὶ τινες μονίμως ἐγκαταστάντες ἐν Ἑσπερίᾳ καὶ μάλιστα καθηγηταὶ ἐν πανεπιστημίῳ τῆς Ἱταλίας, ἢ διδάσκαλοι διακριθέντες. Οὗτοι πραγματευθέντες ζητήματα ἐπιστημονικὰ ἢ συγγράφοντες διδακτικὰ συστήματα, ἢ ἀσχοληθέντες εἰς γενικότερα ζητήματα, ἀπέβλεπον εἰς ἄλλον σκοπὸν, καὶ εἰργάζοντο ὑπὲρ τῆς νέας αὐτῶν πατρίδος. Ἐνεκα τούτου, εἶνε ὁρθὸν ὅπως ἐκεῖνοι καταταγῶσι μετὰ τῶν ἱταλῶν συγγραφέων, ἡμεῖς δὲ συμμερισθῶμεν μετὰ τῶν ἱταλῶν τὸ κλέος, διὰ τὴν ἐξ Ἑλλήνων καταγωγὴν τῶν ἐπιφανῶν ἐκείνων ἀνδρῶν.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μελέτης ἡμῶν ταύτης, ἦτο ἀναγκασιότατή καὶ ἡ ἀναγραφὴ τῶν ὀνομάτων τῶν ἱταλογράφων Ἰονίων μετὰ βραχειῶν βιογραφικῶν σημειώσεων καὶ μετὰ μνείας τοῦ τόπου, τοῦ χρόνου καὶ τῶν τίτλων τῶν ἔργων αὐτῶν, ἀλλὰ τοῦτο οὐ τοῦ παρόντος χρόνου καὶ τόπου². Διὰ τοῦτο περιοριζόμεθα ν' ἀναγράψωμεν μόνον τὰ ὀνόματα τῶν σημαντικωτέρων, τῶν ἐπὶ τε τῶν Ἑνετῶν ἀκμασάντων καὶ τῶν κατὰ τὰς μετέπειτα παροδικὰς κυβερνήσεις καὶ τὴν Βρετανικὴν προστασίαν, ὅτε πολλοὶ συνέγραψαν καὶ ἱταλιστῶν, κατατάσσοντες αὐτοὺς κατὰ κατηγορίας³.

Α'. **Ἱστορικοί.** Ἀνδ. Μουστοξύδης, Ἀντ. Ῥοδόσταμος, Στ. Βλασόπουλος, Βαρβιάνης, Ι. Κούρτσολας, Α. Μάρμορας, Μαρ. Πινιατόρρος, Νικ. Πινιατόρρος, Ἰωάν. Κωστής Λοβέρδος, Ἐρμ. Λούντζης, Δ. Πετριτσόπουλος, Σέρας, Γ. Καμπίτσης, Ἰωάν. Καραντινός, Κ. Βαλσαμάκης, Δημ. Βαλσαμάκης, Πιερ. Χοϊδᾶς,

¹ Renan. Ἰσλαμισμὸς καὶ Ἑπιστήμη, ἐν Αἰῶνι Ἀθηνῶν 1383.

² Περί τῶν κεφαλλήνων ἱταλογράφων διαλαμβάνω διὰ μακροῦ ἐν τῷ Α' τόμῳ τῶν «Κεφαλλήνων Συμπετόων» ἐνθα τὰ βιογραφικὰ καὶ ἡ βιβλιογραφία—Περί τῶν ἄλλων ἴδε *Ἑσπερίαν* Σχεδ. Χιώτου Ε' καὶ ΣΤ' κλπ.

³ Τυχὼν τὰ ὀνόματα περιέχονται καὶ εἰς ἄλλην κατηγορίαν, ὅτε γραφάντων ἀπὸ τῶν ἀναφερόμενων ἐπὶ παραφρασεύονται 20.0.4.

Ἰωάν. Λουκίδας, Φραγ. Λουκίας, Νικ. Μηλιαρέσης, Παῦλος Μερκάτης, Ν. Στάης, Πολ. Βούλγαρις, Εὐσεβ. Πανᾶς, Α. Τυπάλδος.

Β'. *Γιατροί, μαθηματικοὶ καὶ χημικοί.* Ι. Βαπτ. Χαρβούρης, Μάρκος Χαρβούρης, Ἀγγ. Δελλαδέτουμιας, Νικ. Ἀντ. Δελλαπόρτας, Φαράνδος Χοϊδᾶς, Δανιὴλ Χοϊδᾶς, Σπ. Ἀρβανιτάκης, Σ. Ἀρκουῖδιος, Καρ. Βότας, Στ. Πετρίτης, Δ. Ἀβραμιώτης, Δ. Ῥοῖδης, Ν. Κυλοσγοῦρος, Ἀγγ. Τσουλάτης, Γ. Πολυκαλᾶς, Ἰακ. Πυλαρινός, Ἰωάν. Θεοτόκης, Σπ. Θεοτόκης, Νικ. Ῥαζῆς, Μόρδος, Σεβ. Σκιαδᾶς, Στ. Καγκάδης, Π. Βανδιόλης, Περ. Γκεντιλίνης, Γ. Θερειανός, Στ. Χοϊδᾶς, Ἀγ. Μελισσηνός.

Γ'. *Νομικοὶ καὶ πολιτικοί.* Ἰωσ. Καλούτσης, Μαρ. Μεταξᾶς, Μαρ. Λυσσέος Μεταξᾶς, Πασχ. Καροῦσος, Εὐφ. Λοβέρδος, Γερ. Κλαδᾶς, Μαρ. Βέγιας, Ἰακ. Χαλκιόπουλος, Ἀντ. Δάνδολος, Γ. Μαρκορᾶς, Νικ. Δηλιώτης, Ἀντ. Δούσημης, Γ. Ρίκκης, Μαρ. Σολομός, Δημ. Καροῦσος, Ἀναστ. Ξυδιᾶς, Ἰούλιος Τυπάλδος, Γεωργ. Ἀσάνης, Ἀλ. Βατάλιας, Βρ. Ἀρμένης.

Δ'. *Δόγιοι, θεολόγοι καὶ φιλόσοφοι.* Ἀγγ. Καλογεράς, Θ. Κατάνης, Σπ. Πετρετῆς, Κοντονῆς, Ἡλ. Μηλιάτης, Σπ. Λούζης, Α. Κομοῦτος, Ἀνδρ. Τυπάλδος Τζαννῆς, Ἰωάν. Τσιμάρας, Μαρ. Πιέρης, Δεμιρόδης, Δονάτος, Α. Σουμάκης, Σπ. Βλαντῆς, Ἰσαβέλλα Ἀλβρίτση, Ἐμμαν. Θεοτόκης, Μαρία Πετρετίνου, Δημ. Ἀρλιώτης, Μιχ. Τριβόλης, Στ. Πιέρης, Π. Προσαλέντης, Γερ. Παδοβᾶς, Μ. Ἀκούρδιος, Νικ. Βολτέρας, Βούλγαρις Ἰωάννης, Σπ. Αἰλωνίτης, Γ. Βιρακούλης.

Ε'. *Ποιηταὶ καὶ καλλιτέχναι.* Ἀνδ. Κάλβος, Διον. Σολομός, Οὐγγος Φόσκολος, Ν. Δελβινιώτης, Ἰωάν. Δελβινιώτης, Δημ. Κομοῦτος, Α. Καλκάνης, Ἀνδρ. Ποταμιάνος, Πυλαρινός, Ἀντ. Τριβόλης, Ἐμμ. Κουερίνης, Ἀλταβίλας, Χαλκιόπουλος, Μαρῖνος Μεταξᾶς, Μαρ. Πινιατόρρος, Νικ. Πινιατόρρος, Ἀνδρ. Λασκαράτος, Δημ. Τριβόλης, Παλ. Προσαλέντης, Γερ. Πιτσαμάνος, Ἰωάν. Καλοσγοῦρος, Ν. Μάντζαρος, Νικ. Τζαννῆς Μεταξᾶς.

[Ἐν Κεφαλληνίᾳ, 3 Μαρτίου 1911]

ΜΑΙΑΣ Α. ΤΣΙΤΣΕΛΗΣ

Κυνηγὸς καὶ τζίτζικας

[Ἀπὸ τοῦς Αἰώσιμους μύθους]

Ὁ κυνηγὸς ποῦ ἀκούσε τὸν τζίτζικα νὰ ψάλλῃ, πούλιν μεγάλο, θάρρεψε, θάχη φωνὴ μεγάλη, καὶ ὅταν τὸν ἐσκότωσε εἶδε μὲ ἀπορία πῶς εἶχε μοναχὰ φωνὴ μὰ ὄχι καὶ ἀξία.

Καὶ εἶπε: ἔτσι στὴ ζωὴ κ' ἡ δόξα ἢ ζηλεμένη μᾶς ἀπατᾷ σ' ἀνάξιους καὶ σὲ μικροὺς δομένη.

(Σάμος, 1911)

ΕΛΕΝΗ Σ. ΣΒΟΡΟΝΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΟΥ ΚΑΦΦΕ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑΙ *

Ο 'Ισλαμισμός είναι θρησκεία περιλαμβάνουσα τὰ πάντα καὶ θεολογίαν καὶ νομοθεσίαν ἀλλὰ καὶ τὸν διακανονισμόν τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων, τοῦ τρόπου τῆς διαίτης καὶ συμπεριφορᾶς μέχρι καὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν, ἐντεῦθεν δὲ καὶ πᾶσα νέα ἀνακάλυψις καὶ ἐφεύρεσις, ἵνα εἰσαχθῇ καὶ γείνη παραδεκτὴ παρὰ τοῖς Μουσουλμάνοις, δεῖον προηγουμένως νὰ ἐξετασθῇ καὶ ἐξελεγχθῇ κατὰ πόσον εἶναι σύμφωνος πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ 'Ισλαμισμοῦ καὶ ἐὰν ἐπομένως δύναται νὰ ἐπιτραπῇ ἢ ὀχι.

Ἡ τοιαύτη ἐξέτασις καὶ ἐξελεγχῆς γίνεται παρὰ τῶν *Ουῤῤεμά* κατὰ ἰδιαιτέρους κανόνας, ὀριζομένους ὑπὸ τοῦ 'Ιεροῦ Νόμου τοῦ 'Ισλάμ (Σεριάτ), ἡ πράξις δὲ τῆς τοιαύτης ἐξετάσεως καὶ ἐξελέγξεως ὀνομάζεται *Άραδιστί τεσῶῤῥ*, ἣτις σημαίνει προσαρμογὴν πρὸς τὸν 'Ιερὸν Νόμον.

* * *

Ὁ Τούρκος ἱστορικός Ἀχμέτ ἐφέντη ἀποδίδει τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ καφφέ εἰς τὸν Δερβίσην Σαῖχ Ὁμέρ, τοῦ Δερβίσικου τάγματος

* ΣΗΜ.— Ὁ ἐν Σμύρῃ ἐγκριτος φίλος καὶ διακεκριμένος Ἀνατολιστὴς κ. Ν. Π. Ἐλευθεριάδης, ὃν οἱ ἀναγνώσται τοῦ «Ἡμερολογίου» ἐγνώρισαν ἤδη ἐκ τοῦ περυσίου τόμου τοῦ 1911, εὐηρεστήθη νὰ τιμῇ καὶ αὐτὸς τὸ ἔργον ἡμῶν διὰ τῆς πολυτίμου αὐτοῦ συνεργασίας. Ἐξεφράσαμεν πέρυσαι τὴν γνώμην ὅτι ὁ κ. Ἐλευθεριάδης εἶνε ὁ ἐνδεειγμένος διὰ τὴν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ ἔδραν τῶν Ἀνατολικῶν σπουδῶν, διέποτε ἤθελε ἰδρυθῇ τοιαύτη καὶ παρ' ἡμῖν, ὡς ἐν Εὐρώπῃ. Χαίρομεν ὅτι ἡ πρόρρησις ἡμῶν ἐξεπληρώθη. Ὁ κ. Ἐλευθεριάδης ἐγένετο πρὸ τινος, ἐγκριτοῦς παιμηγρεῖ, ὑφηγητῆς τοῦ Μουσουλμανικοῦ δικαίου ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις πανεπιστημίῳ. Πόσῃ σπουδαιότητα ἔχει τὸ μάθημα τοῦτο διὰ τοὺς Ἕλληνας σπουδαστάς, λαμβανομένης ὑπ' ὅψιν τῆς κρισιμότητος τῶν ἀνατολικῶν πραγμάτων, εἶνε προφανές καὶ τὸν ἐκείνου λόγον.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

τῶν Σαζιλλῇ, ὅστις λόγῳ ἀπειθείας ἀποβλήθεις τοῦ τάγματος καὶ ἐξορισθεὶς (1258), κατέφυγεν εἰς τὰ περίξ τῆς Μόκκας ὄρεϊνὰ καὶ ἔρημα μέρη, ἐκεῖ δὲ παραπλανηθεὶς καὶ μὴ εὐρίσκων τροφήν, ἐσκέφθη νὰ χρησιμοποιήσῃ τοὺς κόκκους δενδρυλλίου, ἀφθονοῦντος εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, κατῴρθωσε δὲ οὕτω νὰ ζήσῃ ἐπὶ τρεῖς ὀλοκλήρους ἡμέρας μὲ μόνον τὸ ἀφέψημα τῶν κόκκων τούτων τοῦ καφφέ, τὸ ὅποτον εὗρισκεν εὐῶδες καὶ θεραπεῦον τὴν πείναν του.

"Ὅταν ἐπανήλθεν εἰς τὸν Τεκκὲν (μονή), διηγήθη τὸ γεγονός εἰς τοὺς συντρόφους του, οἵτινες καὶ οὗτοι ἐπροθυμοποιήθησαν νὰ δοκιμάσωσι. Τὸ τοιοῦτον διεδόθη, καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Μόκκας, οἵτινες καὶ οὗτοι δοκιμάσαντες, εὗρον τὸν καφὲν ποτὸν εὐῶδες καὶ εὐάρεστον, ἐντὸς ἐλαχίστου δὲ χρονικοῦ διαστήματος ἡ χρήσις τοῦ καφφέ κατέστη γενικὴ καθ' ὅλην τὴν Ὑμένην, μεταδουθεῖσα ἐκείθεν καὶ εἰς τὴν ἐπίλοιπον Ἀραβίαν καὶ κατόπιν καὶ εἰς τὴν Περσίαν, τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Συρίαν.

Ἐν ἔτει 1555 ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάν Σουλεϊμάν δύο Σύροι, Χούκμ καὶ Σέμς, ὁ μὲν ἐκ Χαλεπίου, ὁ δὲ ἐκ Δαμασκοῦ, μετέδωκαν τὴν χρῆσιν τοῦ καφφέ καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀνοίξαντες τὰ δύο πρῶτα καφφενεῖα ἐν τῇ συνοικίᾳ Ταχτὰ Κουλέ. Εἰς τὰ καφφενεῖα ταῦτα ἤρχισε νὰ συχναῖζῃ πολλὸς κόσμος καὶ δὴ ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους στρατιωτικοὺς, μπεΐδες, ἀκόμη καὶ τοὺς Οὐλεμὰ, οἵτινες διήρχοντο ὄρας ὀλοκλήρους, βοφῶντες τὸν καφφὲν καὶ συζητοῦντες περὶ τῶν νέων τῆς ἡμέρας.

Τὸ τοιοῦτον ἐσκανδαλίζε τὰ πλήθη, ἅτινα δὲν ἤξευρον πῶς νὰ χαρακτηρίσωσι κατὰ νόμον τὴν χρῆσιν τοῦ καφφέ ὡς θεμιτὴν ἢ ἄθεμιτον, τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον μεγάλη μερὶς τῶν Οὐλεμὰ ἔχει ἤδη κυρυχθῇ ἐναντίον τοῦ καφφέ, χαρακτηρίζουσα τὸ ποτὸν τοῦτο ὡς ἐντελὲς ἀθέμιτον καὶ ἀπηγορευμένον ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Νόμου.

Μὲ τὴν γνώμην ταύτην συνετάχθη καὶ ὁ τότε Μουφτὴς Κωνσταντινουπόλεως Ἐμποῦ Σουοῦδ Ἐφέντη, ὅστις ἐξέδωκε τὸν ἐξῆς φετῶν :

« Πάν τρόφιμον, ὅπερ, ἵνα χρησιμοποιηθῇ (εἰς βρώσιν ἢ πόσιν), κατεστρέφεται προηγουμένως ὑπὸ τοῦ πυρός καὶ περιέρχεται εἰς κατάστασιν ἀπανθρακώσεως, καθίσταται ἀηγορευμένον, ἐπομένως καὶ ἡ χρῆσις του ἀντίκειται εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Ἰσλαμισμοῦ ».

Ὁ φετῶς οὗτος ἐξέπληξε τοὺς Οὐλεμὰ, τοὺς συνηγοροῦντας ὑπὲρ τοῦ θεμιτοῦ τῆς χρήσεως τοῦ καφφέ, δὲν νῦχαρίστησε δὲ καὶ τοὺς πολεμίους τοῦ καφφέ, διότι ἦτο πολὺ ἀόριστος καὶ δὲν ἐστηρίζετο ἐπὶ ῥητοῦ κειμένου τοῦ Ἱεροῦ Νόμου. Ἄλλως τε καὶ ὁ καφφές, ἵνα χρησιμοποιηθῇ ὡς ἀφέψημα ἢ καὶ ἔγχυμα, ἀπλῶς ἐφρύνετο (ἐκα-βουρντίζετο) καὶ δὲν ἀπνηθρακοῦτο.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους καὶ ὁ φετῶς δὲν ἐπεκυρώθη διὰ Σουλ-

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάνου τούτου ἐπεκράτησε ἡ γνώμη τῶν Οὐλεμά ἐκείνων, τῶν κηρυχθέντων ἐναντίον τῆς χρήσεως τοῦ καφφέ, σύμφωνα δὲ μὲ τὴν γνώμην ταύτην διὰ Σουλτανικοῦ Ἰραδέ ἐκλείσθησαν ὅλα τὰ καφφενεῖα. Τὸ τοιοῦτον ἐξήψε τὰ πνεύματα τῶν συνειδησμένων πλέον εἰς τὴν καφφεποσίαν καὶ ἡ συζήτησις ἐπανήρ- χισε μετὰ περισσότερας ἑξέσεως καὶ πάθους. Ἐκατέρωθεν ὑπεστηρί- ζετο τὸ θέμα μετὰ πολλῶν ἐπιχειρημάτων.

Συνεπεία τοῦ φετοῦ τούτου ἐξεδόθη νέος Σουλτανικός Ἰραδές, ἐπιτρέπων τὸ ἀνοιγμα τῶν καφενείων.

Φαίνεται όμως και μετά ταύτα ἐξηκολούθησαν εἰσεῖτι αἱ περὶ καφφέ συζητήσεις μεταξύ τῶν Οὐλεμιᾶ, εἰρήσκομεν δὲ νέαν ἀπαγορευτικὴν τοῦ καφφέ διάταξιν τοῦ Σουλτάν Μουράτ Δ'. Αἱ συζητήσεις κατέπαυσαν πλέον ὀριστικῶς ἐπὶ Σουλτάν Ἰβραήμ Δ', ὅστις διὰ Σουλτανικοῦ Ἰραδὲ ἐπέτρεψεν ἐκ νέου τὸ ἀνοίγμα τῶν καφφενείων καὶ τὴν χρῆσιν τοῦ καφφέ.

Τὰ αὐτὰ περίπου συνέδησαν καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν χρῆσιν τοῦ καπνίσματος.

Ὡς γνωστόν, ὁ καπνὸς (νικοτιανή) εισήχθη εἰς Εὐρώπην μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς.

Τῷ 1665 ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάν 'Αχμέτ Α' εἰσέχθη τὸ κάπνισμα εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Τὸ τοιοῦτον προὐκάλεσε πολλὰς συζητήσεις μεταξύ τῶν Οὐλεμά περὶ τοῦ θεμιτοῦ ἢ μὴ τοῦ ἀπνίσματος, αἱ γινῶμαι δὲ καὶ ἄλλιν ἐδιχάσθησαν.

Ἐπὶ Σουλτάν Μουράτ Δ' συνέβαινον ἐν Κωνσταντινουπόλει πολ-
 λαὶ πυρκαϊαί, ὃ δὲ ὄχλος ἀπέδιδεν αὐτὰς εἰς θεμερηνίαν καὶ εἰς τοὺς
 καπνίζοντας. Ἐξεδόθη λοιπὸν Αὐτοκρατορικὸς Ἰραδὲς ἀπαγορεύων
 καὶ τιμωρὼν τὸ κάπνισμα, ὡς ἀντικείμενον εἰς τὸν Ἱερὸν Νόμον.

Μεθ' ὅλας ὁμως τὰς ἀπαγορευτικὰς διατάξεις τὸ κἀννισμα διεδότο καταπληκτικῶς μεταξὺ ὧλων τῶν τάξεων τῆς κοινωνίας, ἐπὶ τέλει.

κτηρίσθη νομικῶς ὥς ἀποτελοῦν πρᾶξιν αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν ἀδιάφορον ὥς πρὸς τὸν Ἱερὸν Νόμον, οὔτε καλὴν θηλαζή ἀλλ' οὔτε καὶ κακὴν, ἢ χρήσις δὲ τοῦ καπνίσματος ἀφ' ἑῆς εἰς τὴν ἐλευθέραν θέλησιν τῶν Μουσουλμάνων.

[Ἐν Σμύρῃ, Μάιος τοῦ 1911]

Ν. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

Η ΑΓΝΩΡΙΣΤΗ

[Ἐκ τῶν τοῦ Σολωμοῦ]

Ποῦ ἂ εἴν' ἐκεῖνη
ποῦ κατεβαίνει
ἀσπροεπνυμένη
ὄχ τὸ βουνό ;

Τώρα ποῦ τούτη
ἢ κόρη φαίνεται,
τὸ χόρτο γένεται
ἄνθι ἀπαλό ;

Κ' εὐθὺς ἀνοίγει
τὰ ὄρατα του κάλλη,
καὶ τὸ κεφάλι
συχροκουνεῖ

Κ' ἐρωτευμένο,
νὰ μὴ τὸ ἀφήσῃ,
νὰ τὸ πατήσῃ,
παρακαλεῖ.

Κόκκινα κι' ὄμορφα
ἔχει τὰ χεῖλα,
ὥσ' ἂν τὰ φύλλα
τῆς ῥοδαριάς.

Ὅταν χαράζῃ,
καὶ ἡ αὐγοῦλα
λεπτὴ βροχοῦλα
στέρνει δροσιᾶς.

Ἔχουν τὰ μάτια τους
ὁποῦ γελοῦνε,
τὸ χρώμα ποῦναι
στὸν οὐρανό.

Καὶ τῶν μαλλιῶνε της
τ' ὠραῖο πλήθος
πάνον στὸ σιῆθος
λάμπει ξανθό.

Ποιά εἶνε τούτη
ποῦ κατεβαίνει
ἀσπροεντυμένη
ὁχ τὸ βουνό;

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Ⓢ ἔρως καὶ ἡ φιλία ἀγαπῶνται ὡς ἀδελφοὶ ἔχοντες κληρονομίαν πρὸς διανομήν.

*

Ἀδύνατον νὰ συνδεθοῦν διὰ φιλίας ἀνὴρ καὶ γυνή, οἷτινες θὰ ἠδύναντο νὰ συνδεθῶσι δι' ἔρωτος.

*

Ὁ ἔρως οὐδέποτε βλέπει τὰς ἐλλείψεις· ἡ Φιλία πάντοτε τὰς παραβλέπει.

*

Κλίνει τις τὸ γόνυ πρὸ τῆς καλλονῆς· ἀλλὰ κλίνει τὴν κεφαλὴν πρὸ τῆς ἀρετῆς.

*

Εὐνοία ἐξαγορασθεῖσα ἐξουθενίζει τὸν λαμβάνοντα καὶ ἀτμάζει τὸν δίδοντα.

*

Κακολογοῦν πολλοὶ τὰς γυναῖκας δι' ὃν λόγον λιθοβολοῦν τὰ καρποφόρα δένδρα.

*

Μία γυνὴ περισσότερον εὐχαριστεῖται ὅταν τῆς κακολογεῖτε τὴν ἀντίζηλον παρὰ ὅταν ἐπαινῇτε τὴν ἰδίαν.

...

Ο ΜΑΓΚΑΛΟΣ

ΕΙΛΙΝΟ καλοκαιριάτικο. "Επαιζα με τὰ δέλφια μου στὸ περιθώλι, — θὰ ἤμουν ἕνδεκα - δώδεκα χρονῶν παιδί, — ὅταν ἀκούσθηκε ἔστὸ δρόμο βοή καὶ σούσουρο. — Ὁ τρελο - Κώστας θὰ βγῆκε! εἶπα ἑτοιμος νὰ τρέξω.

— Μπορεῖ κι' ὁ Φασουλῆς! εἶπε μ' ἐλπίδα ὁ ἀδελφός μου, ἑτοιμος νὰ κολουθήσῃ

— Μὴν ἔφυγε κανένα βῆδι; εἶπε ἡ ἀδελφή μου· σταθῆτε!..

Πραγματικῶς, μέσα στὴ μεγάλη βοή ἐσχώριζαν καὶ γαυγίσματα σκυλιῶν καὶ φωνές τρόμου... Κ' ἐπειδὴ ὅταν ἔφυγε βῆδι ἀπὸ τὰ μακελλεῖα τοῦ "Αμμου ἢ ἀπὸ τίς σκάλες τῆς Στράτας - Μαρίνας, ὅπου τὰ ξεφόρτωναν τὰ μωραῖτικα καΐκια, ὁ δρόμος δὲν ἦταν πολὺ ἀσφαλῆς, ἀντὶ νὰ τρέξουμε στὴν ξώπορτα, προτιμήσαμε ν' ἀνεδοῦμε εἰς τὸ σπίτι καὶ νὰ βγοῦμε εἰς τὰ παράθυρα τῆς σάλας.

Κι' εἶδαμε τὸ δρόμο μας ἀνάστατο, τὴ γειτονιά μας ὅλη εἰς τὸ ποδᾶρι. "Ἄνδρες καὶ γυναῖκες, βιαστικοὶ καὶ περίεργοι, ἔτρεχαν ἀπὸ τὰ κοντινὰ σοκάκια γιὰ νὰ ἰδοῦν. Οἱ ἄνθρωποι ἔβγαιναν ἀπὸ τὰ μαγαζιά, τὰ σπίτια, τίς ταβέρνες. "Ὅλα τὰ παράθυρα γεμάτα ἀπὸ ἐκστατικὰ κεφάλια κοριτσιῶν, ἢ γρηῃς στίς πόρτες, τὰ παιδάκια τῆς γειτονιᾶς στίς ἄκρες τοῦ δρόμου, ἑτοίμα νὰ ξανατρυπώσουν.

— Τί εἶνε; τί εἶνε, γυνέ μου;

— Μὰ τί εἶνε, χριστιανοί;

Κάτι ἐρχόταν πρᾶβε, ἀπὸ τὸν "Αμμο. Μία μεγάλη καὶ παράξενη πομπή. Μπροστὰ ἡ μαρίδα, τὰ μαγκόπαιδα, κουρελιασμένα καὶ βρώμικα, ποὺ χοροπηδοῦσαν καὶ κάθε τόσο κύτταζαν πίσω τους. "Ἐπειτα διάστημα ἀδειανό, καὶ ἔπειτα λαός, μαῦρο πλῆθος πυκνό, ποὺ ἔφραζε τὴμποῦκα τοῦ δρόμου κ' ἐφαινόταν ἀτέλειωτο. Στὴ μέσῃ τοῦ ἄδειου διαστήματος, πρὸ πολὺ κοντὰ εἰς τὰ παιδιὰ παρὰ εἰς τοὺς μεγάλους, ἓνας ἄνθρωπος, ὁ ἥρωας αὐτῆς τῆς πομπῆς. Μόλις μπορέσαμε νὰ τὸν διακρίνωμε, καὶ πρὶν νὰ μάθωμε ἀκόμα ποιὸς ἦταν, μᾶς ἔπιασε κρύος φόβος. Βῆδι, ἀλήθεια, ἂν βλέπαμε νὰ φεύγῃ,

δὲ θὰ συγκαύναστε τόσο. Τυλιγμένος σὲ μιὰν ἄσπρη κάπα μαλ-
λιάρη, — καλοκαίρι καιρός, — μὲ καινούρια τσαρούχια, μὲ τριμμένο
μαῦρο πανταλόνι, λιγνός, ψηλός ὡς ἐκεῖ — πάνω, χλωμός σὰ φάν-
τασμα, μὲ δολομαυρα γένεια καὶ μακρυὰ, σγουρά, φουντωτὰ μαλλιά,
ποῦ χτένι δὲν θὰ γινώρισαν καὶ τοῦ μόλις τὰ σκέπαζε σὰ σκουφάκι
ἓνα μαῦρο πανί, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος προχωροῦσε μὲ τὸ πῶ παρὰ-
ξένο βῆμα ποῦ μπορεῖ κανεὶς νὰ φαντασθῇ. Τρελός μαζί καὶ μεθυ-
σμένος δὲν θὰ περπατοῦσε ἔτσι ἀνάβολα. Θάλεγε πῶς τὰ τσαρούχια
ἐκείνα — τὸ μόνο καινούργιο ποῦ εἶχεν ἀπάνω του, — γιὰ πρώτη
φορὰ πατοῦσαν λιθόστρωτο δρόμου. "Ἡ πῶς ὁ δρόμος ἦταν ἐδῶ
κι' ἐκεῖ σπαρμένος μ' ἀναμμένα κάρβουνα, ποῦ ἐπρόσεχε νὰ μὴν τὰ
πατήσῃ. Πήγαινε πότε ἀπὸ 'δῶ, πότε ἀπὸ κεῖ. Μὲ τὴ μπάντα, ἔκανε
καμμιὰ φορὰ καὶ κανένα βῆμα πρὸς τὰ ὀπίσω, κι' ἔδιδε βουτιές στὸν
ἄερα, ὅπως ἀδέξιος κολυμβητὴς ἐπὶ θάλασσα: Χόπ! χόπ!... "Ἐγερνε
καμμιὰ στιγμή καὶ σοῦ φαινόταν πῶς θὰ πῆσῃ, μὰ πάλι μ' ἓνα κί-
νημα τοῦ χεριοῦ, ποῦ ἔδινε ἀπὸ τὴν κάπα, βρισκόταν ὀρθός
κι' ἀπότομα λοξοδρομοῦσε. Στοχάζομαι πῶς τὸ ἀδειανό ἐκεῖνο διὰ-
στημα εἶχε μείνῃ δολογυρὰ τοῦ ἑξ αἰτίας τοῦ ἀτάκτου του περπατή-
ματος. "Ἄθελα τοὺς ἔδιωχνεν ἀπὸ κοντὰ του τοὺς ἀνθρώπους, καὶ
τὰ παιδιὰ ποῦ ἦταν εἰς ἄκρες, ὀπισθοχωροῦσαν περίφοβα πρὸς τὸν
τοῖχο στὸ πέρασμά του, γιὰ νὰ μὴν πῆσῃ ἀπάνω τους.

Δὲν ἔβγαζε μιλιὰ, δὲν ἔδλεπε κανένα καὶ τίποτα. Τὰ μάτια του,
μικρὰ, μαῦρα, καὶ σὰ στυσά, ἦταν προσηλωμένα εἰς τὸ κενό. "Ἐφώ-
ναζαν οἱ ἄνθρωποι ποῦ ἔτρεχαν μπροστὰ νὰ τὸν ἱσοῦν κι' ἀλάλαζαν,
μαζί μὲ τὰ σκυλιὰ, οἱ ἄλλοι ποῦ ἦταν ἀπὸ πίσω, μακρυὰ. Τὰ παιδιὰ
ὅμως ποῦ προπορεύονταν καθὼς καὶ οἱ μεγάλοι ποῦ τὸν ἀκολου-
θοῦσαν ἀμέσως, ἦταν σοβαροὶ καὶ σιωπηλοὶ. Αὐτὴ ἡ σιωπή, ἡ εὐλά-
δεια μ' ἔδινε ἀκόμη πῶς πολὺ μυστήριον εἰς τὸ πέρασμά
του. "Ἄν ἦταν τρελός ἢ μεθυμένος, οἱ μάγκες θὰ τὸν ἐπέριζαν καὶ
θὰ γελοῦσαν· ἂν ἦταν ληστής, φυγόδικος, κακοῦργος, οἱ παλληκα-
ράδες ἐκεῖνοι τοῦ "Ἀρμιου θὰ τὸν ἐπαιναν. Τί ἦταν ἐπιτέλους ὁ ἄν-
θρωπος αὐτός ποῦ φαινόταν ἀπ' ὅλα, καὶ τί ἐγύρευαν ἐκεῖνοι ποῦ
τὸν ἀκολουθοῦσαν;

"Ἐνα παιδί ἀπὸ πίσω κρατοῦσε ἓνα μπόγο μεγάλο ἀπὸ βούχα
καὶ ξέθωρες κουδέρτες, δεμένο μὲ παληόσχοινο. Καὶ διπλά εἰς τὸ
παιδί, ἐπὶ τὴν πρώτη γραμμὴ τῆς σοβαρῆς συνοδείας, εἶδα τὸ Γιάννη
τὸ Μάγκαλο, τὸν καλὸ γείτονά μας, τὸ μακελλάρη, τὸν πατέρα τῆς
συνομήλικής μου Μαρίας. Μιλοῦσε σιγὰ μὲ τοὺς διπλανοὺς του καὶ
χειρονομοῦσε ζωηρὰ, δείχνοντας τὸν παράξενο ἄνθρωπον. "Ἦταν
φανερὰ συγκαμμένος ὁ Γιάννης ὁ Μάγκαλος, ὁ πατέρας τῆς μικρῆς
μου φιληνάδας. Τ' ὀλοστρόγγυλον κι' ὀλοκόκκινον πάντα πρόσωπό
του μοῦ φάνηκε σὰν ξέθωρος· δὲν μπορούσα ὅμως νὰ ξεχωρίσω τί
ἀπ' ὅλα ἔδειχνεν ἢ ὅψι του: χαρά, ἐκπληξί, ἀνησυχία, λύπη, θυμὸ,
φόβος;... "Ὅλα ἐκείνη τὴν ὥρα μοῦ φαινόταν παράξενα κι' ἀνεξή-
γητα. Κ' ἐπερίμενα νὰκούσω μιὰ λέξι, γιὰ νὰ τὰ ἐξηγήσω.

"Ἐπιτέλους τὴν ἄκουσα! "Ὁ ψηλὸς ἄνθρωπος μὲ τὴν κάπα εἶχε

περάσῃ πιά κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρά μας καὶ τὸν ἐδλέπαμε ἀπὸ πίσω, — οἱ ὅμοιοι τοῦ μου ἔκαναν ἐντύπωσι, σηκωμένοι κι' ὁ ἓνας ψηλότερ' ἀπὸ τὸν ἄλλο, — ὅταν ἡ Τασοῦ, ἡ ἀντικρυνή μας φάντρα μὲ τὰ μεγάλα μάτια ποῦ τὰ φοβούμεν, ὕψωσε τῇ φωνῇ κ' εἶπε καθαρά καὶ ξάστερα σὲ μιὰν ἄλλῃ γειτόνισσα :

— Καλέ... δὲν εἶνε ὁ ἀδρεφός τοῦ Μάγκαλου, ὁ Κωσταντῆς ποῦ ἐσκότωσε τὸν Καλλίγερο κ' ἔκαμε, μάτια μου, δεκαπέντε χρόνια φυλακῇ ;

— Μπᾶ ! μπᾶ ! ; ἔκαμε ἡ ἄλλῃ καὶ σήμερα, γυιέ μου, φινίρισε ἡ κουντάνα του ' καὶ τὸν ἀφίσανε ;

— Ναῖσκε, λίμπερος ' !

Τῇ στιγμῇ ἐκεῖνῃ ἡ πομπὴ ἔστρηψε ἀριστερᾶ, εἰς τὸν πρῶτο δρόμο ποῦ τὸν ἐλέγαμε εἰς τὴν γειτονείᾳ « καντοῦντι τοῦ Μάγκαλου », γιὰτὶ ἐκεῖ ἦταν τὸ μαγκαλεῖκο σπίτι. Ὅσοι χώρεσαν, πέρασαν πίσω ἀπὸ τὸν Κωσταντῆ καὶ τὸν ἀδελφό του. Οἱ ἄλλοι πυκνώθηκαν ἀπαντωτοὶ ἐκεῖ εἰς τὴν μπουκα τοῦ δρομάκου, κι' ἐσπρώχονταν, κι' ἐψήλωναν, γιὰ νὰ βλέπουν. Πῶς θὰ πατοῦσε τὸ κατῶφι τοῦ σπιτιοῦ τοῦ ὁ λίμπερος, ὅστερ' ἀπὸ δεκαπέντε χρόνια φυλακῇ ; Δὲν εἶχε ἄδικο κι' ὁ κόσμος ποῦ εἶχε ὀρμήσῃ μὲ τόση περιέργεια πίσω ἀπὸ τὸ θέαμα ἐκεῖνο. Μὰ τὴν ἀλγῆθαι, ἦταν κάτι ποῦ δὲν τὸ βλέπει κανεὶς καθεμέρα !.. Ἐτοι, ἀφοῦ μάθαμε τί ἔτρεχε, ἀσφαλισμένοι πιά πῶς δὲν μᾶς φοβέριζε οὔτε βῆδι οὔτε λεοντάρι, κατεβήκαμε καὶ μεῖς εἰς τὸ δρόμο κ' ἐχωθήκαμε εἰς τὸ πλῆθος. Καὶ θὰ εἶχαμε τὸ κουράγιο, γλυστρώντας ἀνάμεσ' ἀπ' τὰ πόδια τῶν μεγάλων, νὰ φθάσουμε ὥς τὸ μαγκαλεῖκο, ἂν ἡ μητέρα μας δὲν ἔστειλε τὸν ὑπηρέτη νὰ μᾶς περιμαζέψῃ.

* *

Δὲν θυμοῦμαι ἂν τὴν ἱστορίᾳ τοῦ Κωσταντῆ τοῦ Μάγκαλου τὴν ἔμαθα ἀμέσως ἢ ἀργότερα. Θὰ σᾶς τὴν διγγηθῶ ὅμως τώρα ἐπὶ τὴν ξέρω. Ἦταν καμμιά εἰκοσιπενταριά χρονῶν λεβέντης, μακελλάρης σὰν τὸν ἀδελφό του, καὶ ὅπως οἱ περισσότεροι ζακυθινοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης, φανατικὸς ῥιζοσπάστης καὶ Λομπαρδιανός. Ὁ Λομπάρδος, 'ς ὅλην του τὴν ἀκμὴν, ἡ λατρεία καὶ τὸ εἶδωλο τοῦ λαοῦ, ποῦ τὸν εἶχε δευτέρω Θεό του καὶ τὸν τραγουδοῦσε :

— Ἐκεῖ ποῦ πᾶς, Λομπάρδε μου,
Λειβάδια νᾶνε ὀμπρός σου,
Βραγιές - βραγιές βασιλικὸς
Νὰ τρώῃ τᾶλογό σου.

Νὰ χαμηλῶναι τὰ βουνά
Νᾶδλεπα τὴν Ἀθήνα,
Νᾶδλεπα τὸ Λομπάρδο μου
' Ὅπου μιλάει εἰς τὸ βῆμα, —

ὁ Λομπάρδος αὐτός, ὁ κοσμαγάπητος εἶχε κ' ἓναν ἐχθρό. Δηλαδή

§ 11 *φινίρισε* ἢ *κουντάνα* του = ἔλῃξε ἡ ποιητὴ του. — 2 *λίμπερος* = ἐλεύθερος.

Η ΥΠΟ ΤΗΝ Υ. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — Πλατεῖα Κάνιγγος

Περιλαμβάνει τὰς ἐξῆς σχολὰς: Γεωργικὴν, Βιομηχανικὴν, Ἐμπορικὴν, Μηχανουργικὴν, Ἀρχιτεκτονικὴν.

ΣΗΜ. ΗΜΕΡ. Ἡ Βιομηχανικὴ καὶ Ἐμπορικὴ Ἀκαδημία ἀνεδείχθη ὡς τὸ εὐεργετικώτερον καὶ ἐθνωφελέστερον τῶν πρακτικῶν ἰδρυμάτων τοῦ εἶδους τῆς, καὶ ὡς τοιοῦτον τὸ συνιστᾷ ἰδιαίτερος ἡ διευθύνσις τοῦ Ἡμερολογίου μας.

Χίλιοι καὶ πλέον ἀπόφοιτοι τῆς Ἀκαδημίας ὁρῶσιν ἀνὰ τὸν Ἑλληνισμόν παραγωγικῶς

ὡς γεωπόνοι, ὡς οἰνοποιοί, ὡς μηχανουργοί,
ὡς ἔμποροι, ὡς βιομήχανοι κ.λ.π.

Ὅλοι φωνάζομεν διὰ πρακτικὴν ἐκπαίδευσιν, τὸ Κράτος ἐπαγγέλλεται σχεδία ἐπὶ σχεδίων, καὶ μόνον ἡ **Ἀκαδημία τὰ ἐφαρμόζει.**

Αὐτὴ ἐδῶκε καὶ δίδει τὴν πρακτικὴν ὠθησιν εἰς ἐπαγγέλματα παραγωγικά, πλουτοφόρα, κοινωφελῆ.

Δὲν περιορίζεται εἰς λόγους μόνον καὶ θεωρίας, αἱ ὁποῖαι ὠπισθοδρόμησαν τὸ ἔθνος, ἀλλὰ εἰς ἐργασίαν, εἰς πράγματα, εἰς αἰθμούς.

Ἐκδίδει κατάλληλα βοηθητικὰ εἰδικὰ συγγράμματα, κέκτηται — εἰσαγαγούσα αὐτὴ πρώτη καὶ μόνη — ἐργαλεῖα καὶ ὄργανα βιομηχανικά καὶ ἐπιστημονικά, ὅσον γλυνκόμετρα, γαλακτόμετρα, οἰνόμετρα, δξύμετρα κτλ. τελειότατα.

Κύριοι Γονεῖς, Πατέρες, Οἰκογενειάρχαι, Πολῖται, Ἕλληνες!

Θέλετε νὰ ἰδῆτε τὸ ἔθνος ἰσχυρόν, τὴν κοινωνίαν εὐημεροῦσαν, τὴν Πατρίδα μεγάλην; Στείλατε τὰ παιδιὰ σας νὰ πλουτίσουν πρακτικῶς, νὰ ἀσφαλίσουν τὸ μέλλον των, νὰ πλουτίσουν τὴν χώραν, νὰ πλουτήσουν καὶ αὐτὰ τὰ ἔθνα

δι' ἐργασίας ἐνεργητικῆς καὶ δημιουργικῆς.

Ζητοῦμεν ἀνόρθωσιν καὶ ἀναγέννησιν; Ἀλλὰ πῶς; Μὲ πληθῶραν δικηγῶρων καὶ δοκησισοφῶν καὶ σχολαστικῶν; Πῶς νὰ τοὺς χωρέσῃ καὶ τί νὰ τοὺς κάμῃ ὁ Τόπος μας ὁ στενός, ὁ ἀσφυκτικός;

Κάμετε τὰ παιδιὰ σας: ἐμπόρους, βιομηχάνους, γεωπόρους, μηχανουργούς, ἀρχιτέκτονας, οἰνοποιούς, ἀνθρώπους δηλ. χρήσιμους εἰς τὸν ἑαυτὸν των, εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς τὴν Πατρίδα.

Σὰς τὸ ἐγγυᾶται δι' ἔργων καὶ δι' ἀποτελεσμάτων

Ἡ Ἐμπορικὴ καὶ Βιομηχανικὴ Ἀκαδημία

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Χ. ΚΑΛΑΝΤΙΔΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΝ

ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΙΣ ΟΔΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ & ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 2

ΕΙΔΙΚΑΙ ΑΙΘΟΥΣΑΙ, ἐφωδιασμένα μετὰ τὰ τελειότερα ὄργανα καὶ μηχανήματα, δι' ὧν ἐφαρμόζονται αἱ θεραπευτικαὶ ιδιότητες τοῦ ἡλεκτρισμοῦ καὶ ὅλα τὰ εἴδη τῶν ἡλεκτρικῶν ρευμάτων :

γαλβανικόν, παραδικόν, στατικόν.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΣ ΘΑΛΑΜΟΣ διὰ τὰ ὑψίστυνα ρεύματα (*haute frequense*) τοῦ περιωνύμου Ἀρσονβάλ, τὰ ἐνδεδειγμένα κατὰ πολλῶν δυσκρασιῶν καὶ παθήσεων

καὶ ἰδίᾳ κατὰ τῆς ἀρτηριοσκληρώσεως.

ΑΚΤΙΝΕΣ Χ ΡΕΝΤΓΓΕΝ,

δι' ὧν ἐπιτυγχάνονται θαυμάσια ἀποτελέσματα
θεραπευτικὰ καὶ διαγνωστικὰ

Ἡλεκτρικὰ φωτόλουτρα.— Ὅργανα γαλβανοκαυστικῆς.—

Συσκευαὶ ἐνδοσκοπήσεως.— Λουτρά ὑδροηλεκτρικά.—

Ἀνατριπτήρες δονητικοὶ (massages).— Ὅργανα
ἀκτινοθεραπευτικὰ καὶ θερμοφόρα.

« *Bain à quatre celules* » δι' ὑδροηλεκτρικὰ λουτρά, ἥτοι τὸ ὀνομασθὲν ἀκρόλουτρον, τὸ νεώτατον καὶ τελειότατον μηχανήμα,
διὰ τοῦ ὁποίου ἐπιτυγχάνεται

κατὰ 50 ποικίλους τρόπους

*ἢ ἐνῆλεκτρισίς τῶν διαφορῶν μελῶν καὶ ὀργάνων
τοῦ σώματος.*

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ « Ἡμερολογίου » συνιστᾷ μετὰ πεποιθήσεως τὸ

ΗΛΕΚΤΡΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΝ

ΚΑΛΑΝΤΙΔΟΥ

ὡς ἐν τῶν τελειοτέρων καὶ πλουσιωτέρων καθ' ἅπασαν

τὴν Ἑλλάδα καὶ Ἀνατολὴν

είχε πολλούς ἐχθρούς, γιατί τὸ ἀντίθετο κόμμα τῶν εὐγενῶν ἀπὸ τότε δὲν ἦταν τιποτένιο. Ἐνας ὅμως λογαριάζονταν περισσότερο ἀπ' ὅλους: ὁ δικηγόρος καὶ δημοσιγράφος Καλλιγέρος, ἕνα γερὸ μυαλό, μιὰ δυνατὴ καὶ ἀσθεὴ πέννα. Ἐδῶζε δική του ἐφημερίδα καὶ κτυποῦσεν ἀμείλικτα τὸ Λομπάρδο καὶ τὸ κόμμα του. Εἶνε ἀλήθεια πῶς τὸν ἀντικτυποῦσαν καὶ οἱ λομπαρδιανοί, πότε μὲ τὴν πέννα τοῦ ἱδίου τοῦ ἀρχηγοῦ, πότε μὲ τὴ μαγκούρα κανενὸς μπράβου, πότε καὶ μὲ τὰ δού. Μὰ τὸ αὐτὶ τοῦ Καλλιγέρου δὲν ἔβρινε ἀπὸ τίποτα καὶ ἐξακολουθοῦσε. Μιά Κυριακὴ βγῆκε ἡ ἐφημερίδα του μ' ἕνα φοβερό ἀρθρο, τὸ φοβερώτερο ἀπ' ὅλα. Ἡ πολὺ μεγάλες ἀλήθειες θὰ ἔλεγε, ἡ πολὺ μεγάλα ψέμματα, γιατί καὶ ὁ ἱδὺς ὁ Λομπάρδος πειράχθηκε βασιεῖα. Καὶ ὅχι μόνο πειράχθηκε — γιατί καὶ ἄλλες φορές μπορεῖ νὰ τῶπαθε, — ἀλλὰ καὶ τῶδειξε. Οἱ ἄνθρωποι του τὸν εἶδαν ἐκείνη τὴν ἡμέραν σκυθρωπὸ καὶ τὸν ἀκούσαν νὰ προφέρῃ λόγια θυρωμένα. Κάποιος ἀπ' αὐτοὺς, ἀγανακτισμένος ἀληθινά, ἦ γιὰ νὰ πούλῃσῃ δούλεψι, εἶπε σὲ σαλόνι:

— Σκότωμα ἤθελε ὁ αἷμος!

Δὲν τάκουσε αὐτὸ ὁ Λομπάρδος; ἦταν πάρα πολὺ συγχυσμένος γιὰ τὴν ἀκούσῃ τί ἔλεγε ἀντὶ γιῶν του; Κανεὶς δὲν τὸ ξέρε. Φαίνεται ὅμως πῶς δὲν εἶπε τίποτα. Οὔτε ναί, οὔτε ὅχι. Ἡ καὶ ἂν εἶπε ἀργότερα τὰ συνειθισμένα του καθυσχαστικά, — γιατί πάντα ἔβριχνε λίγο νερό εἰς τὸ κρατὶ τῶν πιστῶν του, — ὁ Κωσταντῆς ὁ Μάγκκαλος δὲν ἐπρόφθασε νὰ τάκούσῃ. Γιατί αὐτὸς εἶχε βγῆ ἀπὸ τὸ σαλόνι ἐσφρениκομένος.

— Ποῦ πάς, μωρέ; τοῦ εἶπε σὲ διάδρομο ὁ φίλος του ὁ Κλαπάτσας, τὸ καλληγάρῳ τοῦ Ἄρμεν.

— Ἄσε με, τὸ Χριστό του!.. βρυχήθηκε ὁ Κωσταντῆς. Καὶ βρόλῃσε τί, σκάλα σὰ νὰ τὸν κυνηγοῦσαν.

Ὁ φίλος του ὁ Κλαπάτσας τὸν ἀκολοῦθησε εἰς τὸ δρόμο...

Αὐτὰ ἔγιναν τὴν Κυριακὴ τὸ μεσημέρι. Τὴν ἴδια μέρα, ὁ Καλλιγέρος βρέθηκε σκοτωμένος. Κατὰ τὰ μεσάνυχτα, ἐνῶ ἐγύριζε σπῆτι του ἀπὸ τῆς Λέσχης, τοῦ ἐβρίξαν τρεῖς πιστολιές. Ἀναστατώθηκε ὅλ' ἡ Ζάκυνθος μ' αὐτὴ τὴ δολοφονία. Τόσο πολὺ, ὥστε καὶ ἡ Ἀρχὴ ὑποχρεώθηκε νὰ κυνηγήσῃ τοὺς κακοῦργους μὲ ἀουνεῖσσις ζῆλος καὶ, — σπανιώτατο γιὰ τὴν ἐποχὴ τῆς τρομοκρατίας, — νὰ τοὺς πιάσῃ. Ἦταν ὁ Κωσταντῆς ὁ Μάγκκαλος καὶ ὁ φίλος του ὁ Κλαπάτσας. Τοὺς ἐμαρτύρησε μιὰ γυναίκα ποὺ τοὺς εἶδε καὶ τοὺς ἐγνώρισε: τ' ὄμορλόγησαν εἰς τὸ τέλος καὶ οἱ ἱδίοι. Γρήγορα — γρήγορα τοὺς ἐδίκασαν καὶ τοὺς ἐστρήμωξαν γιὰ καλὰ: δεκαπέντε χρονάκια τὸν ἕνα, δέκα τὸν ἄλλο. Ὁ Λομπάρδος δὲ θέλησε νὰ κάμῃ τίποτα πρὸς χάρι τοὺς καὶ ἄφισε τὴ δικαιοσύνη ἀνεπηρέαστη, γιατί εἰπώθηκε ἀπὸ ἐχθροὺς πῶς αὐτὸς εἶχε βάλῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ σκοτώσουν τὸν Καλλιγέρο. Ὁ Μάγκκαλος ὅμως, εἰς τὸ δικαστήριον, ἐδήλωσε καθαρά πῶς κανένας δὲν τὸν εἶχε βάλῃ, πῶς δὲν εἶχεν ἀκούσῃ παρὰ μόνο τὸ αἰσθημά του, πῶς «ἄφ' αὐτοῦ τοῦ» ἀποφάσισε νὰ «γίνῃ ἡσία», πῶς τοῦ εἶχε κάμῃ ἡ ἀποφασιστικὴ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Λομπάρδου, — τὸ θεὸς του, —

θλιμμένο ἐξ αἰτίας τοῦ Καλλίγερου καὶ τοῦ ἄρθρου του, καὶ πῶς αὐτὸς εἶχε παρασύρῃ καὶ τὸ φίλο του Κλαπάτσα νὰ τὸν βογηθῇ εἰς τὸ ἐκδικητικὸ κακούργημα. Ἡ ἀπολογία αὐτή, καμωμένη μ' ὅλη τὴν εἰλικρίνεια ἐνὸς ἀνθρώπου ἀγνοῦ κι' αἰσθηματικοῦ, ποῦ ἀπὸ μιὰ πίστι καὶ ἀπὸ μιὰ ἰδέα ἔγεινε φονηᾶς, ἔτσι σὲ μιὰ κακὴ ὥρα, — ὅχι μόνον τὸν Λομπάρδο ἀπάλλαξε ἀπὸ τὴ φοδερὴ ὑποψία, ἀλλὰ καὶ τὴ θέσι τοῦ ἴδιου τοῦ Μάγκαλου ἀλάφρωσε, καὶ μόνον γι' αὐτό, ὅχι ἀπὸ καμμιὰ πίσει τοῦ κομματάρχῃ, τὸ δικαστήριον τὸν ἐτιμώρησε μὲ σχετικὴ ἐπιείκεια.

Τὰ δεκαπέντε ὅμως χρονάκια τὰ πέρασε εἰς τὴ μαύρῃ φυλακῇ χωρὶς νὰ τοῦ χαρισθῇ οὔτε ἓξ ἡμέρας. Καὶ ὅταν ἦλθεν ἡ τελευταία, καὶ ἀφοῦ ὁ ἀδελφὸς του ὁ Γιάννης ἐπῆγε καὶ τοῦ πλήρωσε ὅλα του τὰ ἔξοδα, τὸν ἄφισαν ἐλεύθερον, καὶ τὸν εἶδαμε ἄξαφνα τὸ θειλινὸ ἐκεῖνο τὸ καλοκαίριάτικο, νὰ γυρίζῃ εἰς τὸ πατρικὸν του σπίτι, γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ τὴν πρώτην του ζωὴν.

Τὴν πρώτην του ζωὴν... ἓνας λόγος εἶνε! Ἔτσι εὐκολὰ ξαναρχίζει ἓνας ἄνθρωπος, κλεισμένος σὲ μιὰ φυλακὴ ἀπὸ τὰ εἰκοσιπέντε τοῦ χρόνια ὡς τὰ σαράντα, τὴν πρώτην του ζωὴν;... Κι' ὁ Κωσταντῆς ὁ Μάγκαλος εἶχε ξεσυνεθίσῃ ἀκόμη καὶ τοῦ ἀνθρώπου τὴν περπατησιά. Δὲν τὸν εἶδαμε; Τρελὸς μαζὶ καὶ μεθυμένος, δὲν θὰ περπατοῦσε ἔτσι ἀνάδολα!...

Ἀπὸ τὸ παράθυρον τῆς σοφίτας μας φαινόταν εἰς τὴν πλάγι ἓνα πσινὸ παραθυράκι τοῦ μαγκαλεῖκου, ποῦ ἔβλεπε εἰς τὴ μικρὴν τοὺς αὐλὴν, φραγμένην μ' ἓνα ψηλόν, παλῆν κι' ὀλόμαυρον τοῖχος. Στὸ παραθυράκι αὐτὸ ξαναεἶδα τὸ Μάγκαλον, ὑστερ' ἀπὸ πέντ' - ἔξι μέρεις. Ἦταν καθισμένος ἀπὸ μέσα, ἀγκυρμποῦσε τὰ χέρια του εἰς τὸ γυμνὸν πεζοῦλι καὶ κύτταζε κάπου, μπροστὰ του, μὲ προσήλωσε κι' ἐπιμονή. Ὅταν ἀντίκρυστα ἔξαφνα τὸ ξεκίεπαστο ἐκεῖνο κεφάλι, μὲ τὸ χλωμὸ πρόσωπον ποῦ ἐμίκραινε μέσ' ἑστὰ μαῦρα φουντωτὰ μαλλιά, τρόμαξα καὶ ἀποτραβήχθηκα. Ἐπειτα ξαναπρόβαλα μὲ θειλία, κι' ἅμα βεβαιώθηκα πῶς δὲν ξεκάρφωνε τὸ βλέμμα του ἀπὸ ἓνα σημεῖον, πῆρα θάρρος νὰ τὸν παρατηρήσω.

Ὅσο τὸν ἐκύτταζα, τόσο κι' ἀποροῦσα...

Ἦμουν παιδί, μὰ ὅσο νὰ πῇς, ἤξερα πάντα νὰ ξεχωρίσω κακούργημα ἀπὸ κακούργημα. Ὁ ἄνθρωπος ποῦ ἐσκότωσε μιὰ φορὰ ἀπὸ ἓνα αἰσθηματῆ, χωρὶς συμφέρον καὶ ἴσως χωρὶς κακία, δὲν ἦταν βέβαια γιὰ μένα ὁ «φοδερὸς κακούργος» κι' ὁ «αἰμοδόρος ληστής». Γιατὶ καὶ χωρὶς νὰ ξέρω ἀκόμα τὴ λέξι, ἔκαμνα στὴν παιδικήν μου συνείδησιν τὴ διακρίσιν ἐνὸς ἐγκλήματος πολιτικοῦ ἀπὸ ἓνα κοινόν. Ὁ φονηᾶς ὅμως πάντα φονηᾶς ἦταν, καὶ δὲν μπορούσε παρὰ νὰ μοῦ κάνῃ φρίκην. Ἐπειτα ἦταν ἡ κατακραυγὴ τοῦ κόσμου, ἡ ἀποστροφή καὶ ἡ φρίκη τῆς γειτονείας, ὁ φόδος καὶ ὁ τρόμος τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδιῶν. Εἶχ' ἀκούσῃ μιὰ γειτόνισσα νὰ λέγῃ εἰς τὴ μητέρα μου:

μαγκαλιέικο!.. Δέν τόν ἀφίνανε, κυρά μου, καλλίτερα νά βέψη γτά σίδερα, παρά τότε βγάλανε καί μᾶς τότε φέρανε ἐδῶ, νά μήν ἔχουμε πιλιό σιγουράντσα! ὅτε γτά σπίτια μας; Γιατί ποῖος τὸ ξέρει τί κακό θά σοφισθῇ πάλι νά κάμῃ!.. Ὁ Θεός, κυρά μου, νά μᾶς φυλάῃ ἀπό τέτοιους ἀνθρώπους!

Ὁ! αὐτά μ' ἐπιηρέαζαν. Πάντα γτή φαντασία μου ὁ λίμπερος ἐκεῖνος ἦταν κάποιος ποῦ δέν ἔμοιαζε μέ 'μᾶς. Πάντα καλός ἀνθρώπος ποῦ δέ μπορούσε κανεῖς παρά νά βλέπῃ τήν κακία ζωγραφισμένη ἀκόμα καί ἐτό πρόσωπό του. Γι' αὐτό ὅσο τόν κῦτταζα τόσο κι' ἀπορούσα... Ὅτε ἔχνος αὐτῆς τῆς κακίας, τῆς ψυχικῆς ἀσχήμιας, δέν φαινόταν γτό πρόσωπο ἐκεῖνο τὸ χλωμό, τὸ κακοπαθισμένο ἀπό τή φυλακή, μέ τ' ἄκουρα μαλλιά καί γένηια. Στά χαρακτηριστικά του ἀπεναντίας, ἔτῃ γρυπή του μύτη, γτά μάτια του προπάντων τὰ δλόμαυρα, μαυροστεφανωμένα καί βεμβά, ἀνακάλυπτα μιὰ παρῆξενη ὁμορφιά, ὀρησκευτική μορῶ νά πῶ, κάτι τὸ εὐγενικό, τὸ ὀλιμμένο, τὸ μαρτυρικό... Ἐἴνε πολύ περίεργο, μὰ πρέπει νά τὸ πῶ. Στῇ γειτονική μας ἐκκλησία, γτή δεξιὰ θύρα τοῦ Ἱεροῦ ζωγραφισμένη, ἔδλεπα πάντα μιὰ εἰκόνα: τήν ἀποκεφάλισι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου. Μοῦ ἔκαν' ἐνέπῳσι τὸ κεφάλι τοῦ Προδρόμου, κομμένο, ἔ'ενα πιάτο, ποῦ τὸ κρατοῦσε ἓνας στρατιώτης. Ἦταν χλωμό, ὀλιμμένο καί τριχωτό. Αὐτὸ τὸ κεφάλι μοῦ θύμιζε ζωηρότατα ὁ Κωσταντῆς ὁ Μάγκalos, ὅπως τόν ἔδλεπ' ἀκκουμπισμένο γτό παραθυράκι του. Ἡ φαντασία μου τὸ ἔφραττε μέ κάγγελα σιδερένια, ὅπως τὰ εἶχα ἰδῇ πολλές φορές γτά παραθυράκια τῶν φυλακῶν. Ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος, καί γτό σπίτι του, μοῦ φαινόταν ἀκόμα φυλακισμένος. Τὸν θεωροῦσα ἔτὸ μαρτύριο ποῦ θά ἐξάγνιζε ἔς αὐτὸ τὸν κόσμο τὸ κακοῦργημά του, καί μοῦ φαινόταν σάν ἑμάρτωλός μεταννημένος. Χωρίς νά τὸ καταλάβω, χωρίς νά τὸ θέλω, ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη, ἄρχισα μέσα μου νά τόν λυπᾶμαι, νά τόν συμπονῶ.

Μιὰ στιγμὴ μόνο γύρισε κατὰ 'πάνω μου τὰ μάτια του, ἀλλὰ δέν μέ εἶδε καθόλου. Ἐπειτα μπῆκε μέσα, δέν ξαναφάνηκε, κ' ἐγὼ κατέβηκ' ἀπὸ τὴ σοφίτα... Τήν ἄλλη ἡμέρα ἔμαθα πράγματα φοβερά. Ὁ Μάγκalos δέν ἦταν καθόλου γτά συγκαλά του. Τῇ νύκτα, λέει, ἔδλεπε φαντάσματα, σηκωνόταν ἄγριος καί τρομαγμένος ἀπὸ τὸ κρεββάτι, ξυπνοῦσε τοὺς δικούς του, ἀναστατώνει τὴ γειτονειά κ' ἔκανε σάν τρελός. Ἐπαράδερνε ἀπάνω - κάτω, ἔς ὅλο τὸ σπίτι, κ' ἐξεφώνιζε: «Πόλεμος! — Θά γένῃ!» Μὲ μιὰν ἄγρια φωνή, ποῦ ἔκανε τοὺς ἀνθρώπους νάνατριχιάζουν. Ἡ Παρασκευή, ἡ γυναῖκα τοῦ Γιάννη, τοῦ ἀδελφοῦ του, φοβήθηκε πῶς θά τοὺς πνίξῃ ὁλος καμμιὰν ὥρα, καί ἀπαίτησε ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς νά φύγουν ἀπ' τὸ σπίτι. Ὁ Γιάννης τῆς εἶπε νά κάμουν ὑπομονή λίγες ἡμέρες, γιατί ἦταν ἀκόμη ἀπὸ τὴ φυλακή, καί σιγά - σιγά, ἅμα συνείθιζε πάλι τὸ σπίτι καί τὴν ἐλευθερία, ἴσως ὁ ἀνθρώπος θά ἐκαλμάριζε. Ἀλλὰ ποῦ! Ὅσο πῆγαινε καί χειροτέρευε. Ἦταν ἀδύνατο πιά νά ζήσῃ κανεῖς

μαζί του. Κ' έπειδή τὸ μισὸ σπίτι ἦταν τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ δὲ μπο-
ροῦσε, οὔτε τὸν βαστοῦσε ἡ ψυχὴ του, νὰ τὸν διώξῃ, ὁ Γιάννης
βοτερ' ἀπὸ πέντε ἡμερῶν βάσανα καὶ μάταιες ἐλπίδες, ἀναγκάστηκε
νὰ πάρῃ τὴ γυναῖκά του καὶ τὰ παιδιὰ του καὶ νὰ πᾶνε νὰ καθή-
σουν ἀλλοῦ. Ἔτσι ὁ μουρλὸς ἔμεινε μονάχος εἰς τὸ ἐρημιό μαγκαλεῖο,
ὅπου μποροῦσε νὰ κάνει τὰ δικὰ του καὶ νὰ ξεφωνίξῃ ἔλη νύκτα τὸ
«Πόλεμος — θὰ γένῃ!», χωρὶς νὰ ἐνοχλῇ παρὰ τοὺς κοντινότερους
γειτόνους.

Τὸ ἄκουσα μὲ πολλή μου λύπη, γιατί ὁ Γιάννης ὁ Μάγκαλος εἶχε,
καθὼς εἶπα, καὶ μιὰ κορούλα τῆς ἡλικίας μου, ποὺ τὴν εἶχα φιλή-
νάδα. Μαρία τὴν ἔλεγαν καὶ συχνὰ ἐρχότανε εἰς περιέβλι μας καὶ
βαπτίζαμε τίς κουκλές τῆς ἀδελφῆς μου ἢ ἔχτιζαμε σπιτάκια μὲ
λάσπη. Δέν εὑρίσκα πιά εὐχαρίστησι 'ς αὐτὰ τὰ παιγνίδια, μοῦ ἄρρεσε
ὁμως νὰ κάθουμαι κοντὰ 'ς τὴν ξανθοῦλα ἐκείνη, τὴν παχουλὴ καὶ
κάτασπρη καὶ ἀφράτη. Εἶχε καὶ μιὰ συρτή, χαδιάρικη φωνή, ποὺ
ἀκόμη λές καὶ τὴν ἀκούω. Προπάντων ὅταν μοῦ ἔλεγε: «Χάρι-
σέεσε μοῦ το, καὶ μέεεε!» Κ' ἐγὼ τῆς τὸ χάριζα, ὅτι νὰ ἦταν, καὶ ἡ
ἀδελφὴ μου ἐξήλειψε πολὺ... Ἔτσι τὴν ἔχασα τὴ μικρὴ μου φιλή-
νάδα, καὶ αὐτὸ ἐξ αἰτίας τοῦ μουρλοῦ. Νὰ σπουδαῖος λόγος γιὰ νὰ
τὸν μισήσω καὶ ἐγὼ, ὅπως τὸν μισοῦσε ὅλη ἡ γειτονεῖα!..

Μὰ ἔλα ποῦ δὲν μούλεγε τίποτα κακὸ τὸ πρόσωπό του! Τὸν
ἔδλεπα συχνὰ ἀπὸ τὸ παρ' ἄνω τῆς σφίττας νὰ προδαῖνῃ εἰς τὸ παρα-
θυράκι του καὶ νὰ ρεμβάζῃ μὲ τὸν ἴδιον τρόπο, καὶ κάθε φορὰ ποῦ
πειθόμουν περισσότερο πῶς μοιάζει τ' «Αἶ - Γιαννιό, ἡ ἐμπιστοσύνη
μου μεγάλωνε. Ἴσως ἦμουν τὸ μόνο παιδί εἰς τὴν γειτονεῖα ποὺ δὲ
φοβοῦνταν τὸν ἀγριάνθρωπο. Τόσο πολὺ, ποῦ μιὰ ἡμέρα ἐτόλμησα καὶ
νὰ τοῦ μιλήσω! Τοῦ ἐγενεψα μιὰ στιγμὴ, ποῦ μοῦ φάνηκε πῶς μὲ
κύτταζε, καὶ τὸν εἶδα νὰ προσηλώνεται ἐπάνω μου μὲ περιέργεια
μαζί καὶ μ' ἐκπληξί, ποῦ ἔδειχνε καὶ κάποια χαρὰ. Αὐτὸ μεῦδωσε
θάρρος — εἶχα ἐκτεθῇ κηλόα πιά, — καὶ τοῦ φώναξα:

— Γειά σου, κύρ Κωσταντῆ! τί κάνεις; πῶς περνᾷς;

Μ' ἐκύτταξε ἀκόμη λίγο, καὶ μ' ἓνα μορφασμὸ ποῦ ἔμοιαζε μὲ
ἀμυδρότατο χαμόγελο, μὲ ρώτησε:

— Ὁ Γληγοράκης εἶσαι τοῦ λόγου σου;

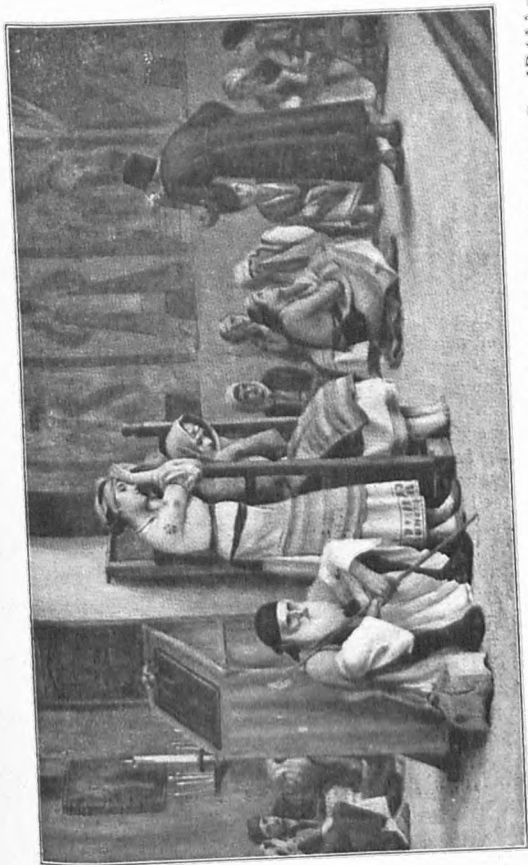
Μοῦ ἔκαμε μεγάλῃ ἐντύπωσι πῶς μποροῦσε νὰ ξέρῃ τὸνομά μου.
«Ὅταν γεννήθηκα ἐγὼ, αὐτὲς ἦταν εἰς τὴν φυλακή!

— Ναι, τοῦ εἶπα μὰ πῶς μὲ γνωρίζεις;

— Ἔ, καλὰ! μοῦ ἀποκρίθηκε, — καὶ τὸ χαμόγελό του δυνά-
μωσε — τὸ ἀρχοντοπούλο νὰ μὴ γ' οἰρίξω;...

Τὸ εἶχα ξεγάζῃ. Ἦμουν τὸ ἀρχοντοπούλο... τῆς γειτονεῖας μου.
Αὐτὸ μ' ἐκολάκεψε, ὅπως θὰ κολάκεψε καὶ τὸν Κωσταντῆ, ὁ χαί-
ρετισμός μου, καὶ μπορῶ νὰ πῶ πῶς ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης γινή-
καμε φίλοι.

— Κι ἐλὲ, μὲ τὸ μουρλο - Μάγκαλο μιλοῦσες ἐσὺ; μοῦ εἶπεν ἡ
μητέρα μου, ὅταν κατέβην ἀπὸ τὴ σοφίτα. Σὲ παρακαλῶ πολὺ νὰ
μὴν τοῦ ἐνοχλεῖς!

ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΤΕΧΝΗΝ. — ΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ [Έργον Θ. Ξάλλη].

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias I
 Restrictions apply.

— Γιατί;

— Για κείνο ποῦ σοῦ λέω ἐγώ! 'Οριστ' ἐκεῖ! Φιλίες τώρα!..
Νά μὴ τὸ ξανακάμῃς, τὰκοῦς;

Δὲν ἀντιμίλησα ἔτῃ μητέρα μου, μὰ ὑποσχέθηκα στὸν ἑαυτὸ μου νὰ τὴν παρακούσω. Τίς ἀκόλουθες ὅμως ἡμέρες δὲν μπόρεσα νὰ πιτύχω τὸ Μάγκαλο στὸ παράθυρο τῆς αὐλῆς. Φαίνεται πὼς περνοῦσε τίς ὥρες τὸν πότε κλεισμένος μέσα, πότε στὸ παράθυρο τοῦ δρόμου. Ἄκουσα μάλιστα νὰ λένε, πὼς μιὰ κυρία, νεόνυφη, ποῦ περνοῦσε κατὰ τύχη μὲ τὸν ἄνδρα τῆς ἀπὸ τὸ στενὸ καντοῦνι, λίγῳ ἔλειψε νὰ λιγοθυμήσῃ, ὅταν εἶδε κρεμασμένο, λέει, ἀπὸ τὸ χαμηλὸ παράθυρο, τὸν ἀγριάνθρωπο μὲ τὰ μαλλιά. Ἐγέλασα μὲ τὸ ἐπεισόδιο, ἀλλὰ τὴν ἴδια νύκτα ἔλαθ' ἀφορμὴ νὰ φοδηθῶ κ' ἐγὼ λιγάκι τὸ μουρλό...

Εἶχα ξυπνήσῃ κοντὰ τὰ χαράγματα, καὶ εἰς τὴν νυκτερινὴν ἡσυχίαν ἀπ' τὸ κρεβάτι μου, ἄκουσα κάτι παράξενες φωνές... Δὲν ἄργησα νὰ καταλάβω πὼς ἦταν ὁ Μάγκαλος, ποῦ εἶχε σηκωθῇ εἰς τὴν ἑξαψὶ τῆς τρέλλας του κ' ἐξεφώνιζε τὸ στερεότυπὸ του: «Πόλεμος! — Θὰ γένη!» Ἄκουγα καθαρὰ τὰ βήματά του ποῦ σουλατσάριζε. Κάθε τόσο οἱ ἄτακτοι κρότοι τοὺς ἔπαυαν κ' ἀντηχοῦσε ἡ ἐξέχουσα φωνή: Ἐπειτα ἡ φωνὴ ἔπαυε κ' ἄρχιζε πάλι τὸ αἰώνιο σουλάτσο. Τῇ φράσει του τὴν ἐπρόφερε σὲ δύο τόνους διαφορετικούς. Πρῶτα φώναζε ἄγρια, γοργὰ καὶ ξαφνικά, σὰν πρόσταγμα:

— Πόλεμος!!

Ἐπειτα σὲ λιγάκι, πιὸ ἡρεμα, μὲ φωνὴ βαθύτερη, χαμηλότερη:

— Θὰ γένη!

Κ' εὐθὺς πάλι τὸ σουλάτσο.

Μοῦ φαίνόταν πὼς ὁ τρελὸς ἦταν πολὺ κοντὰ, ἐκεῖ - δά, ἀπέξω σχεδὸν ἀπὸ τὸ μισανοικτὸ παράθυρο τῆς κάμαράς μου. Καὶ τόσο ἀγριεῦθηκα, ποῦ σηκώθηκα μὲ τὸ νυκτικὸ, μπῆκα εἰς τὴν κάμαρα τῆς μητέρας μου καὶ τὴν ἐξύπνισα:

— Μητέρα, ἀκου!..

— Τί εἶνε; μὲ ρώτησε, τρομαγμένη ἀπὸ τὸν ὕπνο.

— Ὁ μουρλο - Μάγκαλος! τὸν ἀκοῦς;...

Ἐστάθηκε λίγῳ, ἀφογκράστηκε, ἔκαμε τὸ σταυρὸ τῆς μὲ γοργὸ μορφασμὸ οἴκτου, κ' ἔπειτα μοῦ εἶπε σὰ θυμωμένη:

— Ἐσύ νὰ τὸν ἀκοῦς, ποῦ ἤθελες μαζί του καὶ κουδέντες! Πῇ γαίνει τώρα νὰ κοιμηθῇς. Σιγά, μὴν ξυπνήσῃς τὰ παιδιὰ...

Ἐκλείσα τὸ παράθυρο, ξανάπεσα στὸ κρεβάτι, ἀλλὰ ποῦ νὰ κλείσω μάτι! Ὅσο ἄκουγα τὴ φωνὴ τοῦ τρελοῦ, ὅσο φανταζόμουν τὸ πρόσωπὸ του σκοτεινὸ κ' ἀγριεμένο μέσ' ἑστὸ μαῦρο τρίχωμα, τὴ στάσι του τὴν ἐκστατικὴ, τὰ κινήματά του τὰ παράφορα, ἐνὸς μιζα πὼς ὦρα τὴν ὦρα θὰ πεταχθῇ ἔξω, θὰ περπατήσῃ εἰς τὰ κερά μίδια καὶ θὰ τὸν ἰδῶ σὰ φάντασμα νὰ μοῦ γνέφῃ ἀπὸ τὸ παράθυρο...

Ἐπιτέλους ἐσώπαρε, ἡσύχασε. Ἐρρόδιζεν ἡ αὐγὴ ὅταν ξανακοι-

μήθηκα. Προτύτερα όμως, χίλιες φορές υποσχέθηκα στον εαυτό μου πως δεν θά του ξαναμιλούσα ποτέ. Είχ' αποφασίσει εκείνη τη νύκτα, αν όχι να τον μισώ, τουλάχιστο... να τον φοβάμαι κ' εγώ εις τὸ ἔξῃς, ὅπως οἱ ἄλλοι. Ἀλλὰ συνέβηκε νὰ περάσουν πάλι πολλές ἡμέρες χωρίς νὰ τὸν ἴδῃ 'στὰ μάτια μου καὶ χωρίς νὰκούσω τὴ φωνή του. Φαίνεται πῶς ἡ μεγάλη ἔξαψι εἶχεν ἀφίσχῃ τὸν ἐλευθεροφυλακισμένο... Οὔτε πόλεμος οὔτε τίποτα... Τὰ ἔσχασα ὅλα καὶ ξεθαρρεύτηκα. Κ' ἔνα δειλινὸ πού τὸν εἶδα πάλι ἀπὸ τὸ παράθυρο τῆς σοφίτας, τὸν ἔχαιρέτησα καὶ τὸν ρώτησα τί κάνει.

— Τί νὰ κάμω! μοῦ ἀποκρίθηκε μὲ τὴν πιὸ πικρὴ μελαγχολία. Νά, διψῶ καὶ δὲν ἔχω νὰ πιῶ νερό.

Καὶ μοῦ ἀναποδογύρισε τὸ πῆλινο κανάτι του, ἀδειανό.

Ἦξευρα πῶς ὁ ἀδελφός του τοῦ ἔστειλε καθεμέρα νὰ τρώῃ. Καὶ τοῦ εἶπα:

— Τὸ παιδί ποῦ σοῦ φέρνει φαῖ, δὲ σοῦ φέρνει καὶ νερό;

— Μοῦ φέρνει, μὰ τὸ φινίρω... Τέτοια κάψα... Τώρα πάλι δὲν ἔχω στάλα. Καὶ ποῦ νὰ εὔρω;... Ὁξω, βλέπεις, ἐγὼ δὲ βγαίνω...

— Γιατί;

Στὴν παιδική μου ἀφέλεια ὁ Κωνσταντῆς καταδέχτηκε νὰποκριθῇ:

— Γιατί ἐγὼ εἶμαι ἀκόμα φυλακισμένος... Μπορεῖ οἱ ἄνθρωποι νὰ μᾶφισαν λεύτερο, μὰ δὲ μᾶφισ ἀκόμα κι' ἑκεῖνος ποῖνε ψηλά!

Καὶ σήκωσε τὸ κεφάλι του, ὅμοιο μὲ τὸ κοιμένο ποῦδλεπα στὴν Ἑκκλησία, κατὰ τὸν οὐρανὸν...

Ὁ λόγος του καὶ τὸ κίνημά του μοῦκαμαν ἀνατριχίλα, τὸ θυμοῦμαι καλὰ! μὰ δὲν γύρα νὰ τοῦ ἀπαντήσω λέξι. Τί μπορούσε νὰ πῇ 'ς αὐτὰ ἓνα παιδί; Καὶ ξαναγύρισα 'στὸ νερό.

— Γιατί, τὸν ρώτησα, δὲν γυρεύεις ἀπὸ καμμιὰ γειτόνισσα;

— Οὐ! ἔκαμε μὲ περιφρονητικὸ μορφασμό! δὲν εἶνε προκοπὴ ἀπὸ θαῦτες!

Ἐκατάλαβα καλὰ τί ἤθελε νὰ πῇ... Καὶ τὸν φαντάσθηκα πιά 'ς ὅλην τὴν μοναξιά καὶ τὴν ἐγκατάλειψι, ἀποκλεισμένο καὶ ἀπλησίστατο, σὰν τὸ λεπρό, σὰν τὸν πανουκλιασμένο... Κ' ἐδιψῆσε... Πῶς τῷλεξαν τὰ χλωμά καὶ βρεγμένα χεῖλη του πῶς διψᾷ!.. Καὶ μὲ τέτοια «κάψα»!.. Τότε μοῦ ἤλθεν ἡ γενναία ὁρμή. Καὶ τοῦ φώναξα:

— Στάσου! θὰ σοῦ φέρω ἐγὼ νερό!

Ῥεδόντα τὶς δυὸ σκάλες, ὄρμησα στὸ μαγειρεῖο, ἄρπαξ' ἀπὸ τὸ πιθάρκι ἓνα τενεκέ νερό καὶ σὲ μιὰ στιγμή, πρὶν μὲ ἰδῇ καὶ μὲ κρατήσῃ κανεῖς, βρέθηκα 'στὸ δρόμο. Τρέχοντας ὅσο ποῦ νὰ μὴ χύνεται τὸ νερό μου, ἔστρηψα τὸ καντοῦνι τοῦ Μάγκαλου.

— Ποῦ τὸ πᾶς; μὲ ρώτησεν ἀπὸ τὸ παράθυρό της μὲ κάποια ἐκπληξί, ἡ κυρὰ - Μανταλένα, ἡ πρώτη μου δασκάλα.

— Στὸ Μάγκαλου, τῆς ἀποκρίθηκα περνώντας, μοῦ γύρεψε νερό.

Τὸ ἄκουσε ἀπὸ κάτω μιὰ ἑμμορφὴ κοπέλλα, ποῦ καθόταν 'ς ἓνα χαμόσπιτο, δίπλα 'στὸ μαγκαλέϊκο, μ' ἐκύτταξε παράξενα μὲ τὰ μαῦρα της μάτια καὶ μοῦ ψιθύρισε:

— Θά σέ πνίξη!..

Περωνώντας, τῆς ἔγνεψα ὅτι ὄχι, δὲν ἦταν φόβος. Ἀπὸ μέσα μου ὁμῶς φοβήθηκα. Καί σχεδὸν τὸ μετάνιωσα... Ἄν τὴν ὥρα ποῦ θάπλωνε τὰ χέρια του νὰ πάρῃ τὸν τενεκέ, μ' ἄρπαξε ἀπὸ τὸ λαίμω;

Ἦταν ὁμῶς ἀργά πιά, γιὰ νὰ γυρίσω πίσω. Ἄντρεπόμεν κ' ἐκείνα τὰ μαῦρα μάτια τῆς περιπαίχτρας... Ἀς γίνῃ, εἶπα, ὅ,τι γίνῃ. Καί μ' ἓνα καρδιοκτύπι, ποῦ τὸ θυμοῦμαι τώρα μὲ ἴθρονή, σὰν κάθε καρδιοκτύπι κινδύνου, μπῆκα εἰς τὴν πόρτα κι' ἄρχισα ν' ἀνεβαίνω γρήγορα τὴ σκάλα.

Μόλις ἄκουσε τὰ βήματά μου, ὁ Μάγκalos πετάχτηκε εἰς τὴ κεφαλίσκαλο. Κατέβηκεν ἓνα-δυὸ σκαλῶ, ἐσκυψεν, ἀπλώσε τὸ χέρι, καί πελώριος καθὼς ἦεν, μπόρεσε νὰ μοῦ πάρῃ τὸν τενεκέ ὅταν ἐγὼ ἤμιον ἀκόμη εἰς τὴ μέση τῆς σκάλας. Ἐκεῖ τὸν περιμένα λίγες στιγμές, σὰν σὲ δειρο... Πῆγε μέσα, ἀδειασε τὸν τενεκέ εἰς τὸ κανάτι του, ξαναγύρισε εἰς τὴ σκάλα καί μὲ τὸ ἴδιο κίνημα μοῦ τὸν ἔδωσε πίσω.

Τώρα ὁμῶς τὸ πρόσωπό του ἦταν φωτισμένο ἀπὸ ἓνα χαμόγελο. Ὡ, ἐκεῖνο τὸ χαμόγελο!.. Μοῦ φάνηκε πῶς φωτίζε μαζί καί τὴ σκάλα, καί τὸ ἔρρημο σκυθρωπὸ σπίτι ὅλο, καί τὰ μαῦρα μαλλιά του, καί τὴν ψυχὴ του ὡς μέσα βαθεῖα, καί τὴν ψυχὴ μου!..

— Σ' εὐχαριστῶ, μοῦ φώναξε.

— Ἰτίποτα, ψιθύρισα.

Κι' ἔφυγα τρεχῶτος, χαρούμενος καί ὑπερήφανος.

* * *

Ἡ ἔμμορφη κοπέλλα ἦταν εἰς τὴ θέσι της. Περωνώντας τῆς πέταξε τὸ λόγο:

— Μ' ἔπνιξε;

— Ναι, μοῦ ἀποκρίθηκε ἡ περιπαίχτρα, μὲ κάτι χαριτωμένα κουνήματα τοῦ κεφαλοῦ ὅς καθόσουν ἀκόμα λίγο!..

Ἀλήθεια, δὲν εἶχα καθήσῃ καί πολὺ... Ἀπὸ τὸ Μάγκalos, ποῦ πρώτη φορὰ τὸν ἔβλεπ' ἀπὸ τόσο κοντά, δὲν ἐπρόφρασα νὰ ἰδῶ παρὰ τὸ χαμόγελό του καί τὰ χέρια του. Ὁ φόβος τοῦ λαίμου μου, φαίνεται, μ' ἔκαμε νὰ τὰ προσέξω τόσο... Ἦταν γυμνά ὡς ἀπάνω ἀπ' τοὺς ἀγκῶνες, ἀδύνατα, ὠχρόλευκα, ἀνήλικα χέρια καί ἄτονα ἀπὸ καιρό... Κι' ἀπόρησα πολὺ, γιὰτὶ δὲν τὰ εἶδα κεντημένα μὲ γοργόνες, μὲ δικεφαλοὺς ἀστεροὺς καί μὲ κάμερ. Ἦξενα πῶς οἱ φυλακισμένοι ἔχουν αὐτὴ τὴν ἡρωϊκὴ συνήθειά κ' ἐπερίμενα πῶς κι' ὁ Μάγκalos, ποῦ ἔκαμε δεκαπέντε χρόνια στὴ φυλακὴ, θὰ εἶχε τουλάχιστον ἀπὸ μιὰ γοργόνα σὲ κάθε χέρι, ὅπως τις εἶχε ὁ Νάσος ὁ Ταδερινάρης, ποῦ δὲν ἔμεινε φυλακισμένος οὔτε δεκαπέντε μῆνες.

Φαίνεται ὁμῶς, πῶς ὁ φονεὺς τοῦ Καλλιγέρου δὲν ἔζησε εἰς τὴ φυλακὴ ὅπως ζοῦν ἐκεῖ - μέσα οἱ περισσότεροι φονεῖς. Δὲν τὸ εἶχε πάρει ἀπάνω του γιὰ «φυλακισμένος». Ἀργότερα, ὅταν τοῦ πέρασε ἡ πρώτη σκασισμάρα τῆς ἐλευθερίας του ποῦ δὲν τὴν ἐπίστευε, ὅταν τὸν ἀφισαν τὰ φαντάσματα κι' οἱ βραχνάδες τῆς τύψεως, ποῦ

ὅτ' τὴν αἰστανόταν βαρειά, ὅταν ἔπαψε πιά νά ξεφωνίζῃ τὸ φοβερό του «Πόλεμος - θά γένη!», ὅταν εἰς τὴν ἐρημίᾳ του ἔγεινε πρὸ ἡρεμοῦ καὶ πρὸ ἀνθρωπίνως, — τὸν ἀκούγα καμμιὰ φορὰ νά σιγοτραγουδῇ. Τὸ τραγουδῇ του ἦταν ἀργό, σιγανό, μονότονο, κομματιασμένο, μὲ χάζματα, σάν ἀπὸ ὄργανο ποῦ τοῦ λείπουν φωνές. Ἐπρόσεξα μιὰ μέρα γτὰ λόγια. Δὲν ἔλεγε

Τῆς φυλακῆς τὰ αἰδερά εἶπε γιὰ τοὺς λυθέντες

ἢ τίποτα τέτοιο. Ἐλεγεν ἓνα τροπάρι... Δὲν τραγουδοῦσε, ἔφελνε. Ὁ ἄνθρωπος τὸ εἶχε ρίξῃ εἰς τὴν «θεότῃ». Τώρα - τώρα ἦταν βυθισμένος σὲ μιὰν ἔκστασι θερηκευτικῇ. Ἐδιάδαζε, καθὼς μοῦ εἶπεν ὁ ἴδιος, τὴν «Ἀμρτωλῶν Σωτηρίᾳ» καὶ τὸ Συναξαριστῇ. Καὶ μολονότι δὲν μοῦ τὸ εἶπε ὁ ἴδιος κι' αὐτό, ἤμουν βέβαιος πῶς κάθε πρωτὶ καὶ κάθε βράδυ ἔκανε ἀτελείωτες προσευχάς, μὲ μετάνοιες καὶ μὲ δάκρυα. Παρκαλοῦσε τὸ Θεὸ νά τὸν ἀρίσῃ κι' αὐτὸς ἐλευθερὸ σάν τοὺς ἀνθρώπους...

Τὸ παιδικὸ ἐνστικτὸ δὲ γελιέται ποτέ! Ὁ Κωσταντῆς ὁ Μάγκας ἦταν ὅπως μοῦ φάνηκε ἀπ' τὴν ἀρχή: Ἀμρτωλὸς ποῦ μετανοῦσε. Αὐτὸ τὸ ἐπίμονο κλείσμιό του εἰς τὸ σπῖτι, αὐτὴ ἡ θεληματικὴ παρὰ τὰς τῆς φυλακῆς του, ἡ ἀργία του ἀκόμα, δὲν ἦταν μόνον γιὰ τὸ εἶχε ξεσυνεθίσῃ τὸν κόσμον, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴ δουλειά. Ἦταν γιὰ τὴν αἰσθανόταν ἀκόμα πολὺ βαρειά τὴν ψυχὴν του ἀπ' τὸ ἀμάρτημα κι' ἤθελε νά τὸ ἐξαγνίσῃ καὶ μὲ αὐτοτιμωρίαν. Ζοῦσε τώρα σάν καλόγερος, σάν ἀσκητῆς. Τὸ κεφάλι του ὅμως ἐμοιαζεν ἐλπίαν λιγώτερον μὲ τὸ κεφάλι τοῦ Ἀϊ - Γιαννικοῦ, γιὰ τὴν ἀρχὴν νά φυλλοβίσῃ τὰ μαλλιά του καὶ τὰ γένειά του καὶ κάπου - κάπου νά τὰ χτενίσῃ... Σιγὰ σιγὰ, μὲ τὸν καιρὸ, γινόταν ἀνθρώπος.

Ἦρσας ἔτσι ἕνας χρόνος. Ἡ χειρὸν αὐτοῦ συνείθεσε πιά τὸ λίμπερο κι' ἔπαψε νά πολυμιλᾷ γι' αὐτόν. Ἐπειτα οὔτε τὴν ἐνοχλοῦσε τώρα ὁ Κωσταντῆς οὔτε τὴν ἐφόβει. Καὶ τὸ φάσιμό του ἀκόμα ἦταν τόσο σιγανό... Μποροῦσε νά ζήσῃ ἔτσι ὅλη του τὴ ζωὴ, χωρὶς νά γνοιασθῇ κανέναν. Κ' ἐγὼ νά τοῦ μιλῶ ἀπὸ τὴ σοφία χωρὶς νά μὲ μιλῶντῃ ἢ μητέραν μου... Δὲν ἦταν ὅμως μὲ τὴν ἴδια γνώμη κι' ὁ Γιάννης, ὁ ἀδελφός του. Αὐτὸς ἔλεγε πῶς τὸ πρᾶγμα δὲν μποροῦσε νά ἐξακολουθῇ ἔτσι κι' ἐπέβλεπε τὸν Κωσταντῆ νά πιάσῃ δουλειά. Ἐπρεπε νά βγάσῃ τὸ φομὶ του, ἐπρεπε νά ξεπληρώσῃ καὶ τὸ χρέος τοῦ ἀδελφοῦ του, ποῦ εἶχε γονατίσῃ ὁ φτωχὸς φαρμακίτης, γιὰ νά τοῦ πληρώσῃ τὰ ἔξοδα τῆς φυλακῆς. Ἐπειτα τὸν εἶχε κηλὰ ξεσπιτώσει, τὸν εἶχεν ἀναγκάσει νά πληρώσῃ νοίκι. Ποῦ νὰ βαστάξῃ;

Ὁ Κωσταντῆς δὲν ἔδινε ἀκρόασι.

— Μοῦ λένε νά δουλέψω, μοῦ εἶπε μιὰ μέρα ποῦ κουθεντιάζαμε. Μὰ εἰμαι ἐγὼ τώρα γιὰ δουλειά, ἔτσι ὅπως μὲ καταντήσανε; Ἐπειτα τί δουλειά νά πιάσω; Μακελλάρης σάν πρῶτα;... Ὁχι, ὄχι, ποτέ!

Καὶ ὁ μορφαρισμός του μοῦ ἔδειξε πῶς τὸν ἀποτροπιάζει τώρα καὶ αὐτῶν τῶν ζώων ἢ σφαγῇ. Τόσῃ εὐαισθησίᾳ! Φανερό πῶς ὁ ἄνθρωπος δὲν ἦταν ὁλωθεῖς ὅλου γτὰ συγκαλὰ του...

Μιά 'μέρα όμως ή ψυχή του ἀναστατώθηκε παράξενα. Είχεν ἔλθῃ εἰς τὴν Ζάκυνθο ὁ Λομπάρδος ὑπουργός. Καμπάνες, κανόνια, μάσκουλα, ζητωκραυγές, ὅλη ἡ χώρα στὸ πόδι. Μιά μεγάλη διαδήλωσις ἐπέρασε ἀπὸ τὸν "Αἷμα κι" ὁ ἀλλαγαμὸς τῆς ἐφθάσε ζωήρος ὡς τὸ σπίτι τοῦ Μάγκαλου. Ἐκείνη τὴν ὥρα τὸν εἶδα ἀπὸ τὸ παράθυρο τῆς σοφίτας. Ἦταν κάτωχρος καὶ τὰ μαυρὰ του μάτια λαμποκοποῦσαν ἀγριεμμένα. Ἡ ὄψις του μοῦ θύμισε τὶς πρῶτες ἡμέρας ποῦ βγῆκε ἀπὸ τῆ φυλακῆς... Φοβήθηκα μήπως ξανατρελάθηκε γιὰ καλὰ.

— Τιμὲς καὶ δόξες Ἐκεῖνος, μοῦ εἶπε μὲ λύσσα· καὶ ἐγὼ ποῦ θυσιάστηκα γιὰ τὴν ἀγάπῃ του, τί καταλαβαίνω τώρα; τί;...

"Ὅχι, δὲν ἀγαποῦσε πιά τὸ Λομπάρδο. Ἦταν μετανιωμένος καὶ γιὰ τὸν τυφλὸ τοῦ φανατισμοῦ, ὅσο καὶ γιὰ τὸ ἔγκλημα ποῦ τὸν εἶχε σπρώξῃ νὰ κάμῃ. "Ἐβλεπε τώρα πόσο εἶχε ἀδικήσει τὸν ἑαυτὸ του, μὲ τὸ νάφοσιωθῇ μὲ λατρεία 'ς ἓναν ἄνθρωπο, ποῦ δὲν εἶχε μαζί του τίποτα κοινόν... νὰ τὸν κάμῃ Θεὸ τοῦ πιά καὶ γι' ἀγάπῃ του νὰ ξεχάσῃ τὸν Οὐράνιο καὶ τὶς ἐντολὰς του... Ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἄλλῃ 'μέρα, — κι' αὐτὸ δὲν πιστεύω νὰ ἦταν ἄσχετο μὲ τὸν κλονισμό ποῦ τοῦ ἔδωκε ἡ ἀποθέωσις ἐκείνη τοῦ Λομπάρδου, ποῦ ἦταν ἀκόμῃ τὸ εἶδωλο τοῦ λαοῦ, ἐνῶ αὐτὸς εἶχε καταντήσῃ τὸ περιγέλοῦ του, — εὐθὺς ἀπὸ τὴν ἄλλῃ 'μέρα ἀποφάσισε νὰ δουλέψῃ. Τότε βέβαια δὲ μποροῦσα νὰ καταλάβω τὴν ἐξαφνικὴ αὐτὴ μεταβολή· τώρα ὅμως τὴν ἐξηγῶ εἰς τὴν ἐντέλεια, καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι εἰς τὴν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, τῇ μαρτυρικῇ, εἶνε ἐν' ἀπὸ τὰ συγκινητικώτερα σημεία.

* * *

"Ἀλλὰ τὴ μεγαλῆτερῃ ἐντύπωσις μοῦ ἔκαμε αὐτὸ ποῦ, γιὰ νὰ τὴν λειώνω, θὰ σὰς διηγηθῶ τώρα.

"Ὁ Κωνσταντῆς ὁ Μάγκαλος ξανάγεινε μακελλάρης ἢ, γιὰ τὴν ἀκρίβειαν, κρεοπώλης. Ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε ἀκόμα νὰ «χύνῃ αἷμα» μὲ τὸ χέρι του, ἔκραζε τὸν Κλαπάφτη, — ἓνα παιδί, γυρολόγο χα-σάπη, γείτονά του, — καὶ τοῦ ἔσφαζεν ἓνα-δυὸ ἀρνιά τὴν ἡμέρα. Ἐπειτα τὸ σιγύριζε μονάχος τοῦ στήν αὐλή, τὰ φόρτωνε εἰς τὸν ὄμο καὶ πῆγαινε νὰ τὰ πουλήσῃ ἀπέξω ἀπὸ ἓνα μικρὸ μπαρμπέρικο, λαϊκόν, εἰς τὸ τέλος τοῦ δρόμου ποῦ ἀρχίζειν ἀντίκρυ ἀπὸ τὸ σπίτι μας. Τὰ κάρφωνε σὲ διάφορα σουβλιά καὶ τσιγγέλια, — ὁ μπαρμπέρικος τοῦ εἶχε παραχωρήσῃ μὲ ναίει τὴ μισὴ του πόρτα, — κι' ἐκεῖ πιά τὸν βλέπαμε νὰ κάθεται, περιμένοντας μουστερῆδες, προπάντων ἀπὸ τοὺς χωριάτες ποῦ σύχναζαν 'ς ἐκεῖνο τὸ μαγαζί. Τέλος πάντων, ἓνα-δυὸ ἀρνιά τὴν ἡμέρα τὰ πουλοῦσε. Τὴν Κυριακὴν μάλιστα καὶ τέσσαρα.

"Ἀλλὰ τί συνέβη μιὰ 'μέρα; Ὁ Μάγκαλος εἶχεν ἀρίστην εἰς τὸ σπίτι του, δεμένο εἰς τὴν κάμαρά του, κοντὰ εἰς τὸ πσινὸ παραθυράκι, ἓνα ἀρνὶ ζωντανόν. Ὁ Κλαπάφτης θὰ τοῦ τὸ ἔσφαζε τὴν ἐπομένη. Τὸ ἀρνὶ, ἀφοῦ ἔφαγε ὅλο τὸ χόρτο, ποῦ ἦταν ἀκκοιμισμένο εἰς τὸ παράθυρο, ἀνέβηκε εἰς τὸ πεζούλι, — τὸ σχοινὶ τοῦ ἦταν ἀρκετὰ μακρὺ, — παραπάτησε, ἔπεσε πρὸς τὰ ἔξω καὶ κρεμάστηκε. Τὰ βελάσματα τῆς

ἀγωνίας του ἔφεραν στο παράθυρο τῆς σοφίτας τὴν ὑπηρετριά μας. Εἶδε τὴ συμφορά κ' ἔβγαλε τὶς φωνές :

— Τὸ ἄρνι τοῦ Μάγκαλου κρεμάστηκε ! Θὰ πνιγῇ ! 'Α, τὸ καϊμένο !

Τάκουσαμε ἀπὸ κάτω κ' ἐτρέξαμε, ἡ ἀδελφή μου κ' ἐγώ, εἰς τὸ παράθυρο τῆς σάλας ἀπ' ὅπου φαινόταν κατάντικρυ τὸ μπαρμπέ-ρικο. Ὁ Μάγκαλος, καθισμένος εἰς τὴ θέσι του, ἐξεμύγιαζε ἡσυχὰ μὲ τὸ χάρτινο ξεμυγιαστήρι τὰ κρέατά του. Ἦταν ὅμως κάμποσο μα-κρὰ κ' ἐπειδὴ δύσκολα θάκουγε τὴ φωνὴν μας, τὸν προσκαλέσαμε μὲ μεγάλα νεύματα. Μᾶς πρόσεξε ἐπιτέλους καὶ μὲ μεγάλῃ του ἐκπληξί — τί νὰ τὸν θέλαμε ; — σηκώθηκε κ' ἐξεκίνησε νὰ ἔλθῃ. [Τώρα περπατοῦσε ἀνθρωπινώτερα ὁ δρόμος δὲν ἦταν πιά στρω-μένος μὲ ἀναμμένα κάρβουνα . . .] Καὶ ὅταν ἔφθασε πιά ὡς τὰ μέσα τοῦ καντουνιοῦ, μπόρεσαμε νὰ τοῦ μιλήσουμε καὶ νὰ μᾶς ἀκούσῃ :

— Τρέχα ! . . τὸ ἄρνι σου κρεμάστηκε ἀπὸ τὸ παραθυράκι . . . Πνίγεται ! . .

— "Ὁ μεγάλη μου συμφορά ! ἔκαμεν ὁ μακελλάρης.

Κι' ἄρχισε νὰ τρέχῃ πρὸς τὸ σπίτι του.

Κατέβηκα εἰς τὸν δρόμον καὶ τὸν ἀκολούθησα, περιέργως γιὰ τὴν τύχην τοῦ ἀσπρόμαλλου ἀρνιοῦ, τοῦ κρεμασμένου. Θὰ πρόφθανε νὰ τὸ σώσῃ ; . .

Φθάσαμε σχεδὸν μαζί. Σηκείδωσε ὁ Κωνσταντῆς καὶ δρασκελίσσε τὴ σκάλα. Ἀπὸ πίσω του ἐγώ. Βελάσματα ὅμως δὲν ἀκούγονταν τώρα . . . Κι' ὅταν ὁ Κωνσταντῆς μπόρεσε νὰρπάξῃ τὸ σχοινί, δὲν ἐτράδῃξε μέσα παρὰ ἓνα πτώμα.

Ἐκανε σὰν τρελός.

— Πάει ! . . ἐψόφησε ! . . "Ὁ συμφορά μου ! . . Στάσου ὅμως ! . . Ἀνα-σαίνει ἀκόμα ! . . Ἡ καρδιά του ζῇ ! . . Μὲ τὸ τρίψιμον θὰ συνέρθῃ . . . Νὰν τοῦ ἀνοίξω καὶ τὸ στόμα . . .

Ἀλλὰ μὲ ὅλα τὰ τριψίματα, καὶ τὰ ψυχήματα εἰς τὸ στόμα, καὶ τὰ τραντάγματα, τὸ ἄρνι δὲν ἔδειχνε σημεῖα ζωῆς.

— Θὰ ψοφήσῃ καὶ θὰν τὸ χάσω ! εἶπεν ἀπελπισμένος ὁ Κωσταν-τῆς. Δύο τάλλαρα λείει ! . . Τί νὰ κάμω ; Τί νὰ κάμω ; !

— Σφάξε το ! τὸν ἐσυμβούλευσα.

— Ἀλγίθεια ! . . δὲν εἶνε ἄλλη σωτηρία ! . .

Ἐτρέξε σαστισμένος ὡς τὴν πόρτα καὶ φώναξε δυνατὰ :

— Κλαπάφτη ! . . μωρέ, Κλαπάφτη !

Τίποτα.

— Λεῖπει ! ἀποκρίθηκε ἀπὸ δίπλα μὴ γυναίκεια φωνή.

— Φτοῦ νὰ πάρῃ ὁ διάτανος τὸν ἄλλο ! . .

Ξανανέθηκε ἀπελπισμένος. Λίγο ἀκόμα καὶ τὰ ἄρνι ἦταν ψοφήμι γιὰ πέταμα. Τί νὰ κάμῃ ; . .

— Σφάξε το, τοῦ ξανάπα' τί περιμένεις ;

— Ἐγώ ! . . Ἄ, θε μου ! θε μου ! . .

Σήκωσε τὰ μάτια πρὸς τὸ γαλάζιον ποῦ φαινόταν ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸ παράθυρον, ἄπλωσε τὰ χέρια, ἀναστέναξε δυό - τρεῖς φορές κ' ἔπιασε τὸ κεφάλι του.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

Ἐπειτα τράδηξε τὸ μαχαίρι τοῦ καὶ γονάτισε ἀπὸ πανοῦ ἀπ' τὸ
λιπόθυμο ἄρνι...

Ἐτελείωσε.

Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνη ὁ Κωσταντῆς ὁ Μάγκαλος ἔσφαζε μονά-
χος τοῦ τάρνια ποῦ πουλοῦσε.

Ὁ ἄνθρωπος εἶχεν ἐλλ' ἢ εἰς τὴν συγκαλὰ τοῦ.

Ἀθῆναι, 28 Ἀπριλίου 1911

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΘΕΟΥ σταθῶ, ὅπου γυρίσω,
στὸν κόσμον ἢ στήν ἐρημίαν,
παντοῦ καὶ πάντα θ' ἀντικρύσω
τὴν ἰδική σου ζωγραφίαν.

Βλέπω τὰ μαῦρα τὰ μαλλιά σου
μέσ' στὸ σκοτάδι τὸ βαθύ,
βλέπω τὴ φλογερὴ ματιά σου
στοῦ ἡλίου τὴ φεγγοβολή.

Τὰ στήθια σου τὰ χιονισμένα
στὴν ἀνθισμένη ἔμυδαλιά·
στὰ ῥόδα τὰ μισανοιγμένα
τὰ χεῖλη σου τὰ δροσερά.

Βρίσκω τὴν ἄδολη πνοή σου
εἰς τὸ θυμάρι τοῦ βουνοῦ·
ἀκούω τὴ γλυκεῖαν φωνή σου
εἰς τὸ τραγοῦδι τ' ἀηδονιοῦ.

Ἀχ! καὶ στοῦ τάφου τῆς τὸ χῶμα
ἢ πονεμένη μου ψυχῇ
θὰ ὀνειρεύεται ἀκόμα
τὴν ὄψιν σου τὴν τρυφερή.

† ΙΩ. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
(Jean Moreas)

ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΑ

Ἡ Θεσμοφορία ἐτελοῦντο πρὸς τιμὴν τῆς θεσμοφόρου Δήμητρος ὡς προστάτιδος τῆς γεωργίας, τοῦ γάμου, καὶ ἐπομένως τῆς γεωργικῆς τάξεως, οὐ μόνον εἰς τὸ Ἄργος, ἀλλὰ καὶ εἰς Τροίαν, Ἕλιναν, εἰς τὴν Πελλήνην, προσέτι δὲ καὶ εἰς Αἴγιναν, Ἐρέτρειαν, Δῆλον, πρὸ πάντων δὲ εἰς Ἀθήνας. Ἐξ Ἀθηνῶν καθιερώθησαν καὶ εἰς τὰς ἀποικίας, ὡς καὶ εἰς Σικελίαν. Ἦσαν ἑορτὴ κατ' ἐξοχὴν τῶν γυναικῶν, ἐξ ἧς οἱ ἄνδρες ἀπεκλείοντο αὐστηρῶς, ὁ εἰσδύων δὲ ἐν τῇ νάφῃ, ἐνθα ἐτελοῦντο, ἐτιμωρεῖτο θανάτῳ ἢ ἐτυφλεῖτο.

Αἱ ἑορταὶ τῶν Θεσμοφορίων ἐτελοῦντο ἐν Ἑλλάδι καθ' ἣν ἀκριβῶς ἐποχὴν ἐωρτάζετο ἐν Αἰγύπτῳ ὁ θάνατος τοῦ Ὀσίριδος, ἦτοι κατὰ τὴν φθινοπωρινὴν ἰσημερίαν. Διήρκουν δὲ ἐπὶ τετραήμερον, ἀπὸ τῆς 9ης μέχρι τῆς 13ης, ἢ ἀπὸ τῆς 10ης μέχρι τῆς 14ης Πυανεσιώνος (μεταξὺ Ὀκτωβρίου καὶ Νοεμβρίου). Ἡ ἡμέρα τῆς παρασκευῆς ἐκαλεῖτο Σιτηρία εἰς ἀνάμνησιν τῆς εἰς Ἐλευσίνα ἀφίξεως τῆς Δήμητρος, συνεισίζοντο δὲ κατ' αὐτὴν λοιβορταὶ καὶ σκόνηματα. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἐπανηγυρίζοντο εἰς Ἀλινεῦντα κατὰ τὸ ἀκρωτήριον Κωλιάδα.

Αἱ τρεῖς ἄλλαι ἡμέραι ἦσαν αἱ τῆς τελετῆς ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν. Ἐξ αὐτῶν ἡ πρώτη ἐκαλεῖτο Κάδοδος, διὰ τὴν ἐξ Ἀλινεῶντος ἐπάνοδον· ἡ δευτέρα ἐκαλεῖτο, καὶ ἦτο πράγματι αὐστηρὰ Νηστεία, καθ' ἣν αἱ γυναῖκες ἐκάθηντο μελαγχολικαί, ἄσιτοι καὶ ἀγευστοὶ ἐρωτικῶν ἰδωλῶν, ἀπεικονίζουσαι τὴν Δήμητραν, ἥτις ἐκάθισεν ἐπὶ πέτρᾳ «ἀγέλαστος» καὶ εἰς βαθεῖαν βυθισμένη λύπην, μέχρι τῆς ἀφίξεως τῆς φιλοπαίγμονος Ἰαριβῆς, εἰς ἣν προσωποποιεῦνται αἱ ἀστεῖαι ἐκείναι ἐτοιμότητες πνεύματος· ἡ δὲ τρίτη ἐλέγετο Καλλιγένεια, καθ' ἣν ἡ Δημήτηρ ἐτιμᾶτο διὰ θυσιῶν καὶ χορῶν ὡς θεὰ τῆς γεννήσεως ὠραίων παιδῶν.

Κατὰ τὴν καθιερωθεῖσαν διὰ τὴν νηστείαν ἡμέραν, αἱ ὑποψήφιοι ἐξέπεμπον ὠρυγὰς, καθάπερ καὶ οἱ Αἰγύπτιοι εἰς τὰς ἑορτὰς τῆς *Ἰαίδος*. Πικροῦσθαι εἰς τὸ Πανταγρεῖον ἢ Θεσμοφορεῖον γυμνόποδες μετὰ τὰς γυναῖκας τὸν δῖον, ἐν τῷ ἐποπῷ οὐκ ἔρχετο τὸ ἱερόν «Κα-

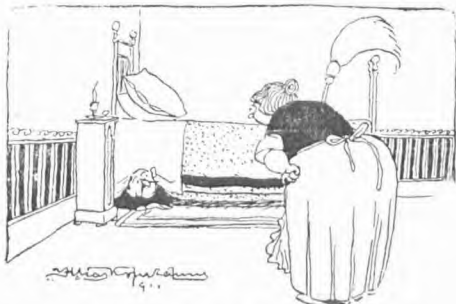
Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4

νοῦν» τῶν μυστικῶν συμβόλων, συρόμενον ὑπὸ τεσσάρων λευκῶν ἵππων καὶ περιστοιχούμενον ὑπὸ παρθένων, αἵτινες ἔφερον πρὸ αὐτῶν χρυσὰ ἀγγεῖα καὶ τὰ ἱερὰ ῥιπίδια. Ὅσαι δὲν ἦσαν ἔτι μεμνημένοι εἰς τὰ μυστήρια, δὲν ἠδύναντο ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην λιτανείαν.

Ἦκολούθουν εἰτα αἱ μυήσεις, αἵτινες ἐγίνοντο τὴν νύκτα. Ἐκαστῇ τῶν γυναικῶν ἐκράτει ἐν τῇ χειρὶ θάβα, τὴν ὁποῖαν, ἅμα ἔφθανε εἰς τὸ θεσμοφορεῖον, ναὸν τῆς Δήμητρος Θεσμοφόρου, ἐσθένυε καὶ κατόπιν ἤναπτε ἐκ νέου. Εἰς τὰς μυστικὰς τελετὰς ὑπεκρίνοντο τὴν ἀπώλειαν τῆς Περσεφόνης, παριστανομένης διὰ τινος ἱερείας, ἣν ἀφήρπαζον. Καθὼς δὲ ὁ γαλλὸς εἰς τὰ λεγόμενα «Μεγάλα Μυστήρια» ἦτο τὸ ἀντικείμενον τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἀνδρῶν, οὕτως ἐξέθετον καὶ κατὰ τὰ Θεσμοφόρια εἰς τὸν σεβασμὸν τῶν μεμνημένων εἰκόνα τῆς Κτερός, ἥτις ἦτο σύμβολον τοῦ γυναικείου φύλου. Αἱ θεσμοφόροι, κρατούμεναι ἅπασαι ἀπὸ τῆς χειρός, ἐξετέλουν ἐπίσης χοροὺς ἱεροῦς.

Αὗται ἐν ὀλίγοις εἰσὶν αἱ κυριώτεραι καὶ χαρακτηριστικώτεραι πληροφορίαι, ἃς κατέλιπον ἡμῖν οἱ ἀρχαῖοι περὶ τῶν μυστηρίων τούτων, τῶν καλουμένων Θεσμοφορία.

Χ. Π. ΚΑΛΑΪΣΑΚΗΣ

Ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ

Ἡ σύζυγος (καταδιώκουσα ἔξω φρενῶν μὲ τὴν σκούπα τὸ τρυφερόν της ἡμῶν).— Ἐβγα ἔξω, μωρέ. Τί μοῦ χώθηκες αὐτοῦ ; Ἐβγα ἂν σοῦ βαστάη, νὰ σοῦ δεῖξω ἐγώ ! . .

Ὁ σύζυγος (προβάλλων δειλὰ τὸ κεφάλι).— Ὅχι ! . . Δὲ βγαίνω ! . . Θὰ μείνω ἐδῶ ὅσο θέλω . . Ἐγὼ εἶμαι ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Restrictions apply.

ΘΑΥΜΑ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑΣ

(ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ)

Σ τὸ περιεργότερον καὶ καταπληκτικώτερον φαινόμενον πολυγλωσσίας ὑπῆρξε μέχρι τοῦδε — καὶ θὰ παραμείνῃ βέβαια εἰς αἶωνα τὸν ἅπαντα — εἷς καὶ μόνος παράδοξος ἄνθρωπος :

ὁ *Ἰωσήφ Μετσοφάντης*.

Δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ πιστεύσῃ κανεὶς ἂν δὲν ὑπῆρχον πρόσφατοι ἀκόμη καὶ ἐπίσημοι ἱστορικαὶ διαβεβαιώσεις, ὅτι ὁ δαιμόνιος αὐτὸς ἄνθρωπος, ὅστις ἐγεννήθη ἐν Βονωνίᾳ τῷ 1771 καὶ ἀπέθανεν ἐν Ῥώμῃ τοῦ 1848, ὠμίλει καὶ ἔγραφεν ἀπταιστως 56 ἐν ὧν γλώσσας καὶ διαλέκτους, ὅλας δηλαδὴ σχεδὸν τὰς γλώσσας τῶν δύο ἡμισφαιρίων, ἦτοι 30 εὐρωπαϊκάς, 17 ἀσιατικές, 5 ἀφρικανικάς καὶ 4 ἀμερικανικάς !

Τὰς παραθέτομεν ἐδῶ κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν.

Ὁ Μετσοφάντης, κατὰ τοὺς βιογράφους του, ἐγνώριζε τὰς ἑξῆς γλώσσας καὶ διαλέκτους :

Ἀγγλικήν, ἀθιγγανικήν, αἰθιοπικήν, ἀλβανικήν, ἀμερικανικήν, ἀραβικήν, ἀρμαϊκήν, ἀρμενικήν, καθαροέκτοσαν καὶ ὁμιλουμένην, βοσνιανικήν, γαλλικήν, γερμανικήν (γεωτέραν, ἀρχαίαν καὶ χυδαίαν), γεωργιανήν, δανικήν, ἐβραϊκήν (ἀρχαίαν καὶ ἐβραϊκὴν τῶν ἑαβδόνων), ἑλληνικήν (ἀρχαίαν καὶ γεωτέραν), ἰλλυριοκήν, Ἰνδικήν γεωτέραν, ἰσπανοδικήν, ἰαπωνικήν, ἰταλικήν, καταλωνικήν, κελτικήν, κινεζικήν, κορσαϊκήν, κορδικήν, κροατικήν, λατινικήν, λιθουανικήν, μαλαϊκήν, μαλτεζικήν, μογγολικήν, νορβηγικήν, ὀλλανδικήν, οἰγγρικήν, περσικήν, περσικήν, πολωνικήν, πορτογαλικήν, ῥηθικήν, ῥωμουνικήν, ῥωσικήν, σαρματικήν, σαρκοιτικήν, σαρδικήν, σερβικήν, σκωτικήν, σουηδικήν, σερβικήν, ταταρικήν, τουρκικήν, χαλδαϊκήν καὶ χιλιανήν !

Ὁ Βύρων, ὅστις τὸν εἶχε γνωρίσει προσωπικῶς (1821) λέγει ὅτι ὁ Μετσοφάντης αὐτὸς «θὰ ἐχρημάτισε βέβαια γενικὸς διερμηνεὺς κατὰ τὴν πηρογοποιάν τῆς Βαβυλῶνος». Τὸν ἐδοξίμασεν εἰς ὅσας γλώσσας ἐγνώριζε, ἐξεπλάγη δὲ καὶ μὲ τὰ ἀγγλικά του ἀκόμα.

Ὁ οὐγγρος ἀστρονόμος Ζάκ γράφει ὅτι : «δύο πράγματα τὸν ἐξεπλήξαν ἡ δακτυλοειδὴς ἐκλειψις τοῦ ἡλίου καὶ ἡ γλωσσομάθεια τοῦ Μετσοφάντη». Ἐμεινεν ἐκθαμβος ὅταν τοῦ ὠμίλησεν οὗτος οὐγγριστὴ καὶ γερμανιστὴ μὲ σπανίαν ἀκρίβειαν. Τὸν ἤκουσε νὰ συνεννοεῖται λαμπρὰ ἀγγλιστὴ μὲ τὸν πλοίαρχον Σμιθ, μὲ τὸν

ἠθέλησε νὰ τὸν δοκιμάσῃ καὶ εἰς τὴν βλαχικὴν, ἔμεινε κατὰ-
πληκτος. Τὴν ἐγνώριζε καὶ αὐτὴν τελείως.

Ὁ Στίναρ Ρόζε διηγεῖται ὅτι τὸν ἐθαύμασε εἰς τὴν σκωτικὴν
καὶ Ἰρλανδικὴν, καὶ ὅτι ὁ Σμυρναῖος ὑπηρετῆς του, ὅταν ὁ Με-
τσοφάντης τοῦ ὠμίλει τουρκικὰ καὶ νεοελληνικὰ, δὲν τὸν ἐξεχώ-
ριζε διόλου ἀπὸ τοῦρκον ἢ γραικόν.

Ὁ δανὸς συγγραφεὺς Μολβεχ ἔξεπλάγη ὅταν τὸν ἤκουσε νὰ
ὁμιλῇ τὴν δανικὴν τελείως.

Ἐπίσης καὶ ὁ Φλέκ γράφει περὶ τοῦ Μετσοφάντη, ὅτι τὸν
ἐγνώρισε ὡς καρδινάλιον εἰς τὸ Βατικανόν καὶ τὸν ἤκουσε νὰ
συνεννοητῇ περὶ ὅριμα μὲ τοὺς διαφόρους προσερχομένους ξένους
ἑβραϊστί, λατινιστί, γερμανιστί, ἑλληνιστί, ἀγγλιστί, καὶ δανιστί.

Ὁ Μετσοφάντης ἦτο ἐν Βονωνίᾳ καθηγητὴς τῆς ἑλληνικῆς
καὶ τῶν ἄλλων ἀνατολικῶν γλωσσῶν. Ὅταν δὲ ἀνιγοφείθη ὑπὸ
τοῦ θαυμαστοῦ του Πάπα Γρηγορίου ΙΣ' διεθνυντῆς τοῦ Βαι-
κανοῦ (1833) καὶ εἰτα καρδινάλιος (1838) ἔξεπληττε τοὺς πάντας
συνδιαλεγόμενος μὲ ἕνα ἑκαστον ἐκ τῶν παντοίας ἐθνικότητος καὶ
γλώσσης μαθητῶν τῆς Σχολῆς πρὸς διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου.

Καὶ προσβεβηκὼς δὲ ἔτι τὴν ἡλικίαν ἐξηκολούθει ὁ Μετσο-
φάντης νὰ ἐκμανθάνῃ ὅλον ἐν νέῃς γλώσσαις. Τὴν κινεζικὴν, ἣν
ἰδιαζοντως ἠγάπα, εἶχε μάθει γέρον ἤδη ὢν.

Ὅλοι δὲ ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν, ἀνομολογοῦν ὅτι δὲν ἦτο μόνον
γλωσσομαθὴς ἀλλὰ καὶ σοφώτατος ἀνὴρ.

Ἀπέθανεν ἐν Ῥώμῃ τῷ 1848. Τὸ ὄνομά του, ὡς κατοῦρου 60
περίπου γλωσσῶν, θὰ ἐπιζήσῃ ὡς θεῦλος εἰς τὴν ἱστορίαν.

Ἡ ἀποκροῇ εἰς τοὺς θρόνους τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

ΤΕΪΑ ΚΥΑΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ BLUE CROSS TEA

Τὰ *Τεΐα Κυανού Σταυρού* εἶναι τὰ ἀνώτερα ὅλων. Συσκευάζονται δὲ πάντοτε ἐντὸς πακέτων καὶ κυτίων, φερόντων πάντων ἀνεξαιρέτως τὸ σῆμα τοῦ *Κυανού Σταυροῦ*, εἰς τὸ ὁποῖον παρακαλοῦνται ὅπως προσέχουν οἱ κ. κ. ἀγορασταί.

Ἡ συσκευὴ τῶν *Τεΐων Κυανού Σταυροῦ* γίνεται ἐν Λονδίῳ ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν ἐπίβλεψιν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ ἀγγλικοῦ Κράτους.

Τὰ *Τεΐα Κυανού Σταυροῦ* διὰ τὸ ὅλως ἑξαιρετικὸν τῆς ποιότητός των, εἰσῆχθησαν γενικῶς καθ' ὅλην τὴν ὑφήλιον, καταλαβόντα τὴν πρωτεύουσαν θέσιν ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἐν γένει καταναλώσει.

Ἐν Ἑλλάδι πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ πρώτης τάξεως Ἐδωδιμοπωλεῖα καὶ Παντοπωλεῖα.

Ἐπίσης καὶ ἐν Κρήτῃ.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ :

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΚΟΛΑΣ

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ — (Στοὰ Ριζάρη)

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

ΠΑΤΡΙΣ

(ΤΟΥ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ)

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ & ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ & ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΣΠ. Μ. ΣΙΜΟΣ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ : ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ ΠΑΠΑΣ

Ἡ « Πατρίς » ὑπερτερεῖ εἰς γενικὴν κυκλοφορίαν κατὰ
200.000 ΦΥΛΛΑ
μηνιαίως τὴν περισσότερον μετ' αὐτὴν κυκλοφοροῦσαν
πρωϊνὴν Ἐφημερίδα.

ΤΙΜΑΙ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΝ

Ἐν τῇ Γ' σελ. ὁ στίχος δρ. 1.—
Ἐν τῇ Δ' λεπτά 50. Ἐν τοῖς
χρονικοῖς καὶ κοινωνικοῖς ὁ στί-
χος δρ. 1.50. Διὰ διαρκεῖς ἀγγελ-
ίας καὶ δημοσιεύσεις ἰδιαιτέραι
συμφωνίαι. Ἐπιστολαί, χρημα-
τικὰ ἐμβάσματα κ.λ.π. διευθύ-
νονται : Ἐφημερίς « Πατρίς »
Ἀθῆναι — Journal « PATRIS »
Athènes.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

Ἐν Ἑλλάδι Ἐτησία δρ 30
Ἐξάμην. φρ. 20
Ἐν τῷ Ἐξωτερ. Ἐτησία φρ. 40
Ἐξάμην. φρ. 20
Ἐν Ρωσσίᾳ καὶ Περσίᾳ Ἐτησία
Ρούβλ. 15 Ἐξάμην. Ρούβλ. 7 1/2
ΑΘΗΝΑΙ, ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ
ΣΤΑΔΙΟΥ, 17, ΑΡ. ΤΗΛ. 410

Ἀπὸ τὰ ἐγκριτώτερα καθημερινὰ δημοσιογραφικὰ φύλλα
τῶν Ἀθηνῶν.

Ἀκριβεία καὶ ἐνημερότης εἰδήσεων ἐπὶ τῶν φλεγόντων
ζητημάτων τῆς ἡμέρας.

Τηλεγραφήματα αὐθεντικῶν πηγῶν ἐκ τῶν σπουδαιότερων εὐρωπαϊ-
κῶν κέντρων καὶ ἐκ τῆς ἡμεδαπῆς.

Ἀνταποκρίσεις ἐπίλεκτοι ἐκ ὧν τῶν σημείων τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ
ἔξω ἑλληνισμοῦ.

Ὅλα τὰ ζητήματα τῆς ἡμέρας : πολιτικά, οἰκονομολογικά, κοινων-
ικά, ἐργατικά, βιολογικά, φιλολογικά, ἐπιστημονικά, θεατρικά, ἐν
σχέσει μὲ τὴν καθόλου ἑλληνικὴν δρασιν καὶ ζωὴν.

Εἰκόνες, προσωπογραφίαι καὶ γελοιογραφικαὶ παραστάσεις
ἐπίκαιροι καὶ καλλιτεχνικαί.

Εὐθυμογραφία. — Χρονογραφήματα. — Ἡθογραφία.

Συνεργαῖται οἱ κράτιστοι καὶ εἰδικότεροι τῶν πολιτικῶν ἀρθρογράφων,
τῶν κοινωνιολόγων, τῶν χρονογράφων καὶ ἐν γένει τῶν συγχρόνων
παρ' ἡμῖν λογοτεχνῶν.

Εἰς τὴν « Πατρίδα » ἐξεικονίζεται καὶ παρελύνει ὅλη ἡ ἐθνική,
ἡ πολιτική, ἡ κοινωνική, ἡ καλλιτεχνική καὶ ἡ πνευματικὴ ζωὴ
καὶ ἐξελίξεις

τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἔξω ἑλληνισμοῦ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifako Apothetrio Dimosias
Restrictions apply.

Ὁ ἐν Μυτιλήνῃ κ. Παντ. Π. Ἐλευθεριάδης τὸ πρῶτον ἤδη ἐμφανίζεται ἀπὸ τῶν σελίδων τοῦ Ἑθνικοῦ Ἡμερολογίου. Ἄν καὶ ἀσχολούμενος περὶ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωπονίαν,

θεραπεύει οὐχ ἥτιον ἐπιτυχῶς καὶ τὰ ἑλληνικά γράμματα δημοσιεύων ψευδωνύμως ἐκαστοτε εἰς διάφορα φύλλα καὶ περιοδικὰ πολλὰ ἀξία λόγου λογογραφήματα. Ἡ παρατιθεμένη ὧδε ἠθιογραφικὴ καὶ λαογραφικὴ εἰκὼν εἶνε ἐν μικρὸν καλλιτέχνημα εἰς τὸ εἶδος τοῦ ὑπὸ ἔποψιν παρατηρήσεως, ἀποδόσεως, ὕφους καὶ γλώσσης. Τὸ Ἑθν. Ἡμερολόγιον, ἀνοίγων τὰς σελίδας τοῦ εἰς τοὺς δοκιμωτέρους ἀνὰ τὸν ἔξω ἑλληνισμόν ποιητὰς καὶ λογοτέχνας, χαι-

ρει εὐκρινῶς ὅτι συγκαταριθμεῖ ἓνα ἐπὶ πλέον εὐγενὴ ἐργάτην τοῦ λόγου εἰς τὰς φάλαγγας τῶν συνεργατῶν του].

Η ΓΛΥΚΟΦΙΛΟΥΣΑ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ

* Ὡ Παναγιά μου Πετρανὴ,
μὲ τὰ πολλὰ καντύλια,
τὸν ἀρρωστό μου γλύτωσε,
νά σοῦ τὰ κάμω χίλια*.

ἘΛΑΚΟ χωριό τὰ λίγα σπίτια* λέγει ἡ παροιμία* μικρό, μικροῦ-τσικο χωριό κι' ἡ Πέτρα, μόλις διακόσια πενήντα σπίτια, χω-ρίς ὅμως καθόλου νᾶναι καὶ κακὸ χωριό* κι' ἔδω, φαίνεται, ἐφαρμό-ζεται ὁ λόγος τοῦ σοφοῦ Ἀριστοτέλη «οὐκ ἐν τῇ πολλῇ τὸ εὖ» καὶ φυσικὰ δὲν ἔχουν τόσο λάθος οἱ Πιερανοί, ὅταν λέγουν πῶς ἡ Πέτρα εἶνε Μικρὸ Παρίσι* ὥς τὸ παραδεχθῶμεν λοι-πὸν καὶ ἡμεῖς, τοῦλάχιστον μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου.

Κτισμένο στὰ βορεινὰ τοῦ νησιῦ μας, σὲ μία ἀπὸ τὲς ὁμορφότε-ρες τοποθεσίας. Τὸ κῦμα, πότε ἄγριο καὶ ἀφρισμένο σὺν θυμωμένῃ πεθερᾷ, πότε ἤμερο κι' ἀπαλὸ σὺν κοπέλλῃ μυριόκαλλῃ, κτυπᾷ ἢ χι-τεύει τὴν ἀκρογιαλιά του, ἀλλοῦ στολισμένη μὲ μίαν ὁμορφὴ προ-κυμαία, μικρογραφία θαρρεῖς τοῦ σμυρναϊτικοῦ Καί, κι' ἀλλοῦ γαρ-νιρισμένη μὲ μιὰ καθαρῶτατη καὶ λεπτὴ ἀμμουδιά καὶ στὴν ἀκρο-γιαλιά αὐτῇ, κάθε χλιαρὴ τοῦ καλοκαιριοῦ βραδεία, τὰ κορίτσια τῆς Πέτρας, φημισμένα ἄλλοτε — ὑποθέτω καὶ τώρα — γιὰ τὴν ὀμορφιά των, παίζουν ἀνέμελα μὲ τὸν ἀφρό τῶν κυμάτων καὶ τοῦ νυχτο-μπάτη τῆς δροσερῆς πνοῆς. Μοιάζει καὶ μὲ τὴν Πύλη ἢ Πέτρα*

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

ἔχει κι' αὐτὴ τὴν Ἀντιγόνη, τὴ Χάλικη καὶ τὴ Πρίγκηπό της, μὰ χωρὶς γαδουράκια καὶ τσάμια καὶ κιόσκια, κι' ἐκεῖ πέρα, τὲς σελήνοφωτιστες τοῦ καλοκαιριοῦ νύχτες, οἱ πειρὸ ἀνοιχτόκαρδοι Πετρανοὶ ξεμερώνονται στὸ γλέντι, στὸ παραγάδι καὶ στὸ πυροφάνι.

Μοιάζει καὶ μὲ τὴ Θεσσαλία ἡ Πέτρα· ἔχει κι' αὐτὴ τὰ Ματέωρά της. Τὸ χωριὸ εἶνε κτισμένο σὲ μέρος ἐπίπεδο· κανένα τριγύρω του ὕψωμα, παρὰ ὅλα χωράφια, ἐλαιῶνες καὶ περιβόλια· καὶ στὴ μέσῃ ἀκριδῶς τοῦ χωριοῦ σηκώνεται ἄγριος κι' ἀπομονωμένος ὁ βράχος — ἀπ' αὐτὸν πῆρε καὶ τὸνομα τὸ χωριὸ — κι' ἐπάνω σ' αὐτὸν εἶνε κτισμένη, ἄσπρη καὶ πανόρατη, ἡ ξακουσμένη Ἐκκλησία τῆς Γλυκοφιλοῦσας Παταγίας. Ὁρθὸς κι' ἀπόκρημνος ὁ βράχος, σωστὴ Ἀκρόπολις μὲ τὴν Ἐκκλησίαν κι' ἔτσι μοιάζει καὶ τῆς Ἀθήνας ἡ Πέτρα. Σὰν φρούριο ἀπόρθητο κι' ἀπόκρημνο ἀπὸ παντοῦ ὁ βράχος, μὲ τὰ μικρὰ τετράγωνα σιδηρόπλεχτα, γύρω στὸν αὐλότοιχο, παραθυράκια του καὶ μονάχα τὰ κανόνια τοῦ λείπουν· ἀλλήθεια δά, λίγο ἔλειψε νὰ τὸ ξεχάσω· πέσου, ἀνήμερα τὰ Φῶτα, ἔφθασε τρεχάτος μὲ ζαπτιέδες στὴν Πέτρα, κατὰ τηλεγραφικὴ διαταγὴ τοῦ χιλιάρχου τῆς Μιτυλήνης, ὁ ἐκατόνταρχος τοῦ Μολύβου καὶ ζητοῦσε νὰ βρῇ τὰ κανόνια ποῦ εἶχαν οἱ ἐπαναστάται!!! τῆς Πέτρας· ἀφοῦ γύρισε ὅλη τὴν Πέτρα, στὸ τέλος ἀνεβῆκαν καὶ στὴν Ἐκκλησίαν καὶ πίσω πίσω βρῆκαν τὰ περίφημα κανόνια, μὲ τὴν διαφορὰ ὅτι δὲν ἦσαν τοῦ Κρούπ ἢ τοῦ Μάξιμ, ἀλλὰ τοῦ... Τζῶν Μάκ Δουάλ Βάρθουρ, ὑδραυλικοὶ δηλαδή κύλινδροι μηχανῶν, σπασμένοι καὶ πεταμένοι στὸ δρόμο! Γέλασαν κι' οἱ ἴδιοι οἱ Τοῦρκοι ποῦ γελασθῆκαν, θαρρῶντας πῶς στὸ βράχο ἐπάνω κατοικοῦσεν ὁ Ἄρης.

Ἀπὸ παντοῦ λοιπὸν ἀπλησίastos ὁ βράχος καὶ μονάχα ἀπ' τὴ βορεινὴ πλευρὰ ἀνεβαίνει μὲ ἑκατὸ δεκατέσσερα σκαλοπάτια, ὅλα μὲ κόπο σκαλισμένα στὴν πέτρα· ἀρχίζεις ν' ἀνεβαίνεις καὶ στέκεσαι· ἀνασαινεὶς καὶ ξαναρχίζεις· πάλι σταματᾷς στὴ μέσῃ καὶ ξεκουράζεσαι καί, μὲ τὴ γλώσσα ἔξω, φθάνεις ἐπὶ τέλους ἐπάνω καὶ θαυμάζεις τὸ μαγευτικὸ γύρω σου θέαμα, τὸ Λεπέτιμνο κι' ἄλλα βουνά, ἀμπελοχώραφα καὶ ἐλῆδες, ὅλο τὸ χωριὸ διάπλατα ἀνοιχτὸ ἀπὸ κάτω, ἄλλα τριγύρω χωριά κι' ἀπέναντί σου ἀτέλειωτο πέλαγο καὶ βλέπεις ἐκεῖ, στὴν θύση, νὰ βασιλεῦῃ ὁ ἥλιος καὶ μέσα στὲς χρυσοκόκκινες ἀκτίνες του νὰ διακρίνης ἐλόρβη τοῦ Ἁγίου Ὀρους τὴ σεπτὴ κορυφὴ, τὴ Σαμοθράκη, τὴ Λήμνο κι' ἄλλα νησιά. Καλὸ τυχοὶ οἱ Πετρανοί, ποῦ κάθε Κυριακὴ, ἀπὸ τὸ Πάσχα καὶ πέρα, θαυμάζουν τὴν ὡμορφὴ φύση!

Ζῇ καὶ βασιλεῦει ὁ βράχος ἀσάλευτος, θαλασσόδαρτος στὰ πολὺ παλῆὰ χρόνια, χίλιοι καὶ μῦριοι στὴν Ἐκκλησιὰ νὰ προσκυνήσουν πηγαίνουν καὶ μονάχα ἐκεῖνοι ποῦ τὴν ἐκτίσαν κοίτονται βαθεῖα εἰς τὸ χῶμα κι' ἀκοῦνε τὴ φωνὴ τοῦ παπᾶ «ὕπερ τῶν κτιτόρων τοῦ ἱεροῦ τούτου οἴκου τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν...»

Τί γρήγορα ποῦ τρέχει ὁ χρόνος! ἔδοξηντα πέντε πέρασαν χρόνια ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ κάποιος Ἑλληνικὸ καράβι, θαρρῶ Γαλαξειδιώτικο, ἦταν ἀγκυροβολημένο στὸ πύργον τῆς Πέτρας λιμάνι, ἐκεῖ

πέρα στά νηράκια τῆς δίπλα, καί πῆγεν ὁ θεοφοβούμενος καπετάνιος κατὰ τὴ συνήθεια του νὰ θυμιάσῃ, σαββατόδραξο, τὸ θαυματουργὸ τῆς Παναγιάς του εἰκόνισμα. Βουδός καί σαστισμένος ὁ θαλασσινὸς γερολύκος! "Ἐλειπε ἀπὸ τὴν καμαροῦλά του τὸ εἰκόνισμα! κάνει τὸ σταυρό του, πετιέται ἔξω στοὺς ναῦτες κι' ἀπὸ κείνους νὰ μάθῃ ρωτοῦσε· τοιμουδιά ὅλοι, τίποτε κανέναν δὲν γνώριζε, ὅταν ἔξαφνα γυρίζουν πρὸς τὴ στερεῇ καί βλέπουν στὸ βράχο ἐπάνω τῆς Πέτρας νὰ τριγυρίζῃ ὕψηλὰ ἕνα ὑπέργειο φῶς, κάτι σὰν θεϊκὴ λάμψη μ' ἀκτίνες. Χαρὰ χαρούμενος ὁ καλὸς καπετάνιος

Ἡ Παναγία Γλυκοφιλοῦσα τῆς Πέτρας.

ἀρματώνει τὴ βάρκα καί μιά καί δυὸ μὲ τὰ παλληκάρια του φθάνει ἔξω στὴν Πέτρα· σκαρφαλώνουν στὸ βράχο, βρίσκουν ἐκεῖ τὸ εἰκόνισμα, τὸ παίρνουν μετὰ φόβου Θεοῦ καί γυρίζουν στὸ καράβι. Τὸ πρῶτ' ὁ καπετάνιος ἐτοιμάζει κηρὶ νὰ ἀνάψῃ, ἀλλὰ πάλι τὴν Παναγία στὴ θέσι δὲ βρῆκε, πάλι κατὰ τὸ βράχο τῆς Πέτρας πηγαίνει κι' ἐκεῖ τὴν εὐρίσκει· πάλι στὸ καράβι τὴ φέρνει, μὰ καί τὴν τρίτην ἡμέρα τὰ ἴδια· κατάλαθεν ἐπὶ τέλους πῶς ἡ Παναγία λαχτάρισε στὸν βράχον ἐκεῖνο νὰ μείνῃ· συλλογίσθηκεν ὁ καλὸς ἄνθρωπος πῶς μὲ τὸ θεῖο ποτέ δὲν θὰ μπορούσε νὰ ἐναντιωθῇ, πηγαίνει ἴσια στοὺς προεστοὺς τοῦ χωρίου καί τοὺς λέγει τὰ τρέχοντα, κι' ἀμέσως — τότε οἱ καλοὶ προεστοὶ ᾤξευραν γράμματα καί λόγια ὀλίγα, ἀλλὰ ἔκαμναν ἔργα πολλὰ — ὁ Χατζῆ Νικολῆς, ὁ Χατζῆ Γιαννῆς, ὁ Χατζῆ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiakó Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

Κωσταντῆς κι' ἄλλοι τῆς Πέτρας Κατζῆδες κάμνουν συμβούλιο, ἀποφασίζουν νά πωλήσουν τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν τὰ κτήματα καὶ νά κτίσουν ἐπάνω στο βράχο τῆς Μεγαλόχαρης Γλυκοφιλοῦσας τὴν κατοικία.

Θεμέλιο τὸ κτίριο δὲν ἐχρειάζετο· εἶχε θεμέλια πολὺτιμα : τὸ στέρνο βράχο καὶ τὴ χάρι τῆς Παναγίας. Καὶ τὴν ἄλλη μέρα ὅλο τὸ χωριό, ἄνδρες καὶ παιδιὰ καὶ γυναῖκες, πρόθυμα κι' ἀκούραστα κουδαλοῦσαν πέτρες καὶ μόλια καὶ λάσπη κι' ἀσέστη καὶ κεραμίδια καὶ ξύλα καὶ σίδερα κι' οἱ κτίστες, ἀπὸ τὴ μέση μὲ σχοινὶ ὁ καθένας δεμένοι, ἄλλοτε στὲς σκαλωσιές μισοπατώντας καὶ κάποτε δρότελα στὸ τρομερὸ κενὸ κρεμασμένοι, προχωροῦσαν στὸ κτίσιμο γοργὰ καὶ γερά μὲ ψαλμοὺς καὶ τραγούδια· κἀνένα δὲν εἶχανε φόβο νά πάθουν, ἀφοῦ τῆς Παναγίας τῶν ἐκτιζανε σίτιτι καὶ γρήγορα κίολας τὸ θαῦμα τοὺς δείχνει.

Δύο πῆχες ἀκόμα δὲν εἶχανε κτίση καὶ τὸ Σαββατόβραδο ὁ ἐπιστάτης, κρατῶντας στὸ ἓνα χέρι τὸ παραφάκι καὶ στὸ ἄλλο τὸν δίσκο μὲ τοῦ ρακιοῦ τὰ ποτήρια, γύριζε τὲς σκαλωσιές τοὺς ἐργάτες κερνῶντας, ὅταν ἐξαφνα παραπάτησε κι' ἀμέσως χάθηκε καὶ γκρέμισε κάτω.

— Κρίμα στὸν ἐπιστάτη μας ! φώναξαν ὅλοι μαζί οἱ ἐργάτες καὶ κύτταζαν κάτω, τοῦ κορμιοῦ του νά ἴδουν τὰ ματωμένα κομμάτια.

— Μὴ φοβάσθε, λεβέντες μου ! φωνάζει ἀπὸ κάτω, ἐλόρθος ἀκόμη μὲ τὸ δίσκο στὸ χέρι, ὁ ἐπιστάτης καὶ ζωηρότερος ξανανεδαίνει στὸ βράχο καὶ κερνᾷ τὰ παλληγκάρια.

— Ἡ χάρι· Τῆς νὰ μᾶς βοηθήῃ, ἀδελφια ! Κι' ἄδεδάζουν τὸ παραφάκι.

Ἔτσι λοιπὸν σὲ λίγο διάστημα περίλαμπρη στάθηκε, στὸν ἄγριο βράχο ἐπάνω, τῆς Παναγίας ἡ Ἐκκλησία καὶ σὲ λίγον καιρὸ ἔλαμπε μέσα ὁ θόλος ἀπὸ χρυσᾶ κι' ἀσημένια πολυέλαια καὶ καντύλια, ἀστραφτεν ἡ Ἁγία Τράπεζα ἀπὸ μαλαματένια δισκοπότηρα καὶ Εὐαγγέλια, ὅλο τὸ Ἱερό γυαλοκοποῦσεν ἀπὸ τ' ἀργυρέχρυσα Ἐξάρτερυγα καὶ θυμιατήρια καὶ τῆς Γλυκοφιλοῦσας τὸ εἰκόνησιμα ἀστραποβολοῦσεν ἀπὸ ἀσῆμι καὶ μάλαγμα καὶ διαμάντια καὶ ρουμπίνια καὶ ζαφείρια, χώρια ἡ χρυσὴ ποδιές καὶ τὰ χρυσᾶ κι' ἀσημένια χέρια, πόδια, κεφάλια, καράβια, ποὺ κάθε μέρα οἱ Χριστιανοὶ τῆς κρεμάζαν, καὶ κάθε χρόνον, τὸν Αὐγουστο, ἐγίνετο καὶ τὸ πανηγύρι κι' ἐδλεπες ἀπ' ὅλα τὰ γύρω χωρία, Βαφειὸ καὶ Μόλυθο, Πετρήτζικι καὶ Στύψη, Λαφιῶνα καὶ Σκουτάρο καὶ ἄλλα, νὰ τρέχουν μὲ γυμνὰ οἱ περισσότεροι τὰ πόδια ταμμένοι, νά λειτουργοῦνται στὴν Παναγία κι' ὕστερα μὲ βολιὰ καὶ νταρμποῦκες καὶ νταβούλια νά τὸ βίχνουν ὀλημερίς στὸ γλέντι κάτω ἀπὸ τὲς βαθίσκιες ἐλχὲς τῆς Καριᾶς τοῦ κύρ Βασιλάκη, τρώγοντας καὶ τὸ περίφημο, μὲ βούτυρο καὶ πιπέρι, κροκέκι, κι' ἔτσι ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριὸ κι' ἀπὸ χώρα σὲ χώρα ἀκούσθηκε τὸ λαϊκὸ δίστοχο :

Ὡ Παναγιά μου Πετρανὴ, μὲ τὰ πολλὰ καντύλια,
τὸν ἄρρωστό μου γλύτωσε, νά σοῦ τὰ κάμω χίλια.

Σίγουρα τὰ κανδύλια θά φθάναν τὰ χίλια, ἂν μεγάλῃ κι' ἀπρό-

βλεπτή συμφορὰ δὲ ξεποῦσε στὴν Ἐκκλησίᾳ εἰκοσιπέντε χρόνια κατόπι. Ἦλθεν ἡ τελευταία Κυριακὴ τῆς Ἀποκριᾶς τοῦ 1865, ὅλος ὁ κόσμος ἐγλέντιζε ὡς τὸ πρῶτ' καὶ τὴν Καθαρὰ Δευτέρα ὅλοι βραδυοσθῆκανε στὴν ἀκρογιαλιὰ τοῦ Αὐλακίου καὶ στὰ νησάκια τῆς Πέτρας, μὲ ταραμᾶ κι' ἀχινούς καὶ βρεχτοκούκια καὶ κρασσάκια καὶ ὄργανα, καὶ γιὰ τοῦτο μετὰ τὰ μεσάνυχτα ὅλοι ἦσαν βυθισμένοι

Ἡ «Γλυκοφιλοῦσα» πανηγυρίζουσα.

στό βαθύ τους τόν ὕπνο καὶ κανένας δὲν κύτταξε κείνη τὴν ὥρα τὸ φῶς, ὅπου ἔβγαλεν ἀπὸ τὸ μικρὸ τοῦ κελλιῦ τῆς παραθυράκι ἡ συχωρεμένη καλογρηᾶ ἡ Μελάνη, θέλοντας στοὺς κάτω Πετρανοὺς νὰ μὴνύσῃ ὅτι μεγάλον κακὸ τὴν Ἐκκλησίᾳ ἀπειλοῦσε.

Ὅλοι κάτω βαθειὰ ρουχαλίζανε κι' ἔτσι μὲ τὴν ἡσυχία τους οἱ Τουρκαρβανίτες οἱ κλέφτες, βρίσκοντας διπλαμπαρωμένη τὴ σιδηρένια πόρτα τοῦ ἀλλόγουρου, παίρνουν ἀπὸ τὸ χωριὸ κάτω σκάλα

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

μεγάλη, μπαινούνε μέσα ἀπὸ τὸ καμπαναριό οἱ πειὸ σβέλτοι καὶ διάπλατῃ τὴν πόρτα ἀνοίγουν κι' ἔρμουν τὰ θηρία, μιά καὶ δυὸ στὸ κελλί τῆς Μελάνης, μὲ μύρια βάσανα τῆς Ἐκκλησίας τὸ κλειδί τῆς ἀρπάζουν καὶ σὰν ἄγριοι λύκοι στὴν Ἐκκλησίᾳ μέσα χυμοῦνε, καὶ τὴν ἀτιμὴ δουλειὰ τοὺς ἀρχίζουν. Μισὴ δὲν ἐπέρασε ὥρα καὶ τσου-βάλια ὁλόκληρα, γεμάτα μὲ καντύλια κι' εἰκόνες, Εὐαγγέλια καὶ δισκοπότηρα, σταυροὺς κι' ἑξαπτέρυγα, θυμιατὰ καὶ λαδιδες καὶ δίσκους κι' ἀφιερῶματα, ὅλα μαζί, μετὰ κι' ἀσῆμι καὶ σμάλτα καὶ πέτρες καὶ μάλαμμα, ἦσαν ἑτοιμα νὰ τὰ σηκώσουν οἱ κλέφτες, καὶ μονάχα τὸ μεγάλο τῆς Παναγίας εἰκόνισμα τριζομαχοῦσεν ἀκόμη ἀπὸ τὰ ἀλύπητα μὲ τὸ σφυρὶ κυπήματα τοῦ ἀθεόφοβου Τουρκαρβανίτη, π' ἀνάθεμά τον! Ἀρχισε νὰ σχιζεται καὶ ἡ κορνίζα τοῦ Τέμπλου, καὶ σὲ λίγο ἡ ἀργυρόχρυση εἰκόνα θάπεφτε στὰ χέρια τοῦ ἀτιμου κλέφτη, ἀλλὰ στὸ τέλος ἡ Μεγαλόχαρη ἔδειξε πάλι πῶς δὲν ἤθελε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ βράχο τῆς Πέτρας καὶ μ' ἓνα τῆς θαῦμα σωριάστηκε χάμου ἀγγομαχώντας ὁ κλέφτης.

Φόβος καὶ τρόμος κυρίευσε τὰλλα θηρία, τοὺς κρύωσε τοῦ συν-τρόφου τὸ πάθημα κι' ἔτσι παραιτώντας τὸ ἀνόσιον ἔργον, σηκώ-νουν ὅσα εἶχαν συμμαζωμένα, φορτώνεται ἓνας τὸν παράλυτο σύν-τροφό των καὶ φεύγοντας μὲ τῆς αὐγῆς τὰ πρῶτα φεγγεβολήματα κατεβαίνουν μὲ φόβο τῇ σκάλα καὶ τότε ἡ συχωρεμένη γρηγοῦλα, ἡ Βαρβάρα ἡ Καλφουδά, ἄκουσε στὸν ὕπνο τῆς, κάτω ἀπὸ τὰ παρά-θυρα τῆς καλύδας τῆς, ἐκεῖ δίπλα στὸ βράχο, ἔσαν παράξενον θόρυβο, σὰν τὸ κρότο, ἔλεγε, ποὺ κἀμουν μπακίρια καὶ σίδερα, ἔταν ἀνά-μεσὸ των κυτυπιοῦνται ἢ πέφτουν; ποὺ νὰ τῆς περάσῃ κἀν ἀπὸ τὴν ἰδέα ὅτι τὸν ἀλλόκοτο κρότο ἐκείνο τὸν ἔκαμναν, σὰν βοήθεια θαρρεῖς νὰ ζητοῦσαν, τὰ ἀτίμητα σκευὴ στῶν ἀτιμῶν τῇ ῥάχῃ.

Φεύγουν καὶ φεύγουν ἀκόμα οἱ κλέφτες, τρέχουν καὶ τρέχουν καὶ τῆς καλογρχᾶς τῆς Μελάνης τὰ μάτια, καὶ θαρρομένη κυττά-ζει ἡ θόλια ὅτι ἐχάθηκαν ὅλα τῆς Παναγίας τῆς τὰ πλούτη! Μὲ καρδιά βαρυσμένη τὸ σχοινὶ τῆς καμπάνας ἀρπάζει καὶ στὸ κοι-μισμένο κάτω χωριὸ τῇ μαύρῃ τὴν εἰδησι στέλνει μαζί μὲ τοῦ ἡλίου τὲς πρώτες ἀχτίδες· ἀνάστατος ὅλος ὁ κόσμος ξυπνοῦσε, ὅλοι φωτιὰ ἐθαρροῦσαν πῶς ἀναθε κἀπου κι' ὅλοι σὲ λίγο μαθαίναν τὴ μαύρῃ ἀλήθεια, καὶ μὲ καρδιά λυπημένη ἀνεβαίνουν στὸ βράχο νὰ κλάψουν.

Μαθεύτηκε σὰν αἷριο ὅτι ἔξω ἀπὸ τὴν Πέτρα, κατὰ τὰ Λειβάδια, σ' ἓνα καλύδι ἐκοίτετο παραλυμένος κἀποιος Τουρκαρβανίτης· ἀρ-χισε νὰ μουρμουρίζεται ὅτι ἀπὸ τούτους θὰ ἦσαν οἱ κλέφτες, γιατί οἱ ἴδιοι, πρὶν ὀκτὼ δέκα μῆνες, εἶχαν πατήσῃ καὶ στὴ Μονὴ τοῦ Λειμῶνος τὴν ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου καὶ σκέφθηκαν οἱ προσοτοὶ τοῦ χωριοῦ μὲ κἀνα τέχνασμα ἴσως καὶ βγάλουν τίποτε ἀπὸ τοῦ παραλυμένου τὸ στόμα. Φωνάζουν τὴν κυρά Κερασσοῦδα, ἀντρογυναῖκα τετραπέρατη, — ἔη ἡ καϋμένη ἀκόμα κι' ἀκούει τρι-σέγγονα — τὴν ντύνουν μὲ λερωμένα ζητιάνου παληόρρουχα, μὲ τροβὰ εἰς τὴν πλάτῃ καὶ δεκανίκια στὰ χέρια, γυρίζει τὰ σπίνια

γαίνει, τούρκικα τὸν καλησπερίζει, ἴδια σὰν ἄντρας ζητιάνος κι' ἀρχίζει μαζί του τὰ λόγια προσπαθώντας νὰ τὸν ξεμολογήσῃ καὶ κἀτι τι νὰ μάθῃ. Ἀρβανίτη ποτέ μπουρεῖς νὰ γελάσῃς; οὔτε ἔχασε κἀν ἓνα λόγο κι' ἔτσι ἄδικα πῆγε τῆς θειᾶ — Κερασσοῦδας ἡ τέχνη.

Περνοῦσε ὁ καιρὸς κι' ἄρχισε νὰ κρυώνει τὸ πράγμα, ὅταν πάλιν ἀργότερα ἄρχισε νὰ ψιθυρίζεται ὅτι ἀγωγιᾶτες καὶ ταξειδιῶτες κατὰ τὴν Καλλονὴν πηγαينάμενοι ἄκουαν, πρὸς τῆς Πλακούρας ἐκεῖ τὸν ἀνήφορο, ἓνα ἀλλοιῶτικο βοητὸ νὰ βγαίνει σὰν ἀπὸ κάποιου ὑπόγειου κούφωμα κι' ἀπὸ ἔρευνα σ' ἔρευνα κατεβαίνουν σ' ἓνα λαγοῦμι θεοσκότεινο καὶ βρίσκουν Εὐαγγέλια κι' εἰκονίσματα, ἄμορφα καὶ ξεγυμνωμένα ἀπὸ τὰ χρυσάφια των. Δίνουν εἰδησιὴν στὴν Πέτρα κι' ἀμέσως μὴ λυπητερῇ συνοδεῖα μὲ ψαλμοὺς καὶ λαμπάδες πηγαίνουν καὶ παίρνουν ὅλα ἐκεῖνα τᾶγια λείψανα καὶ τὴν ἄλλη μέρα δύο ἀρχοντοπούλες τῆς Πέτρας, ἡ Θεανῶ ἡ συχωρεμένη καὶ τοῦ Χατζηνικολῆ ἡ Ἀσπασία, στέλνουν στὴν Πόλιν τὰ δύο τῆς Παναγίας εἰκονίσματα καὶ σήμερα ξαναχρυσωμένα λαμπρότερα στολίζουν στὴν Ὠραῖα Πύλιν τὸ μεγάλο τῆς Γλυκοφιλούσας καὶ θαυματουργοῦ εἰκόνομισμα, ποῦ δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὸ σηκώσῃ ὁ Τουρκαρβανίτης ὁ ἄθλιος.

Γρήγορα ξεχάσθηκε τῆς Ἐκκλησίας τὸ γδύσιμο, ἦλθεν ὁ Μᾶης καὶ κἀποιοὶ Τουρκαρβανῖτες ἀγόρασαν καὶ μπαρκάρισαν ἀπὸ τῆς Πέτρας τὴ σκάλα ἀρνίσια μαλλιά μέσα σὲ μπάλλες μεγάλες...

— Χαῖρ ὁλᾶ, Χονιάς μου, ἔλεγε τὸ μπαϊράμι στὴ Συκαμιὰ ἡ Φανίτσα τοῦ Χατζαναγνώστη, ποῦ τὰ βρήκες αὐτὰ τὰ λαμπερά ρουμπίνια τοῦ λαίμου σου; κι' εἶχε δὲν εἶχε, ἡ θειὰ Φανίτσα ἡ ἔξυπνη, ξελόγιασε τὴ γειτόνισσά της κι' ἔμαθε ὅτι τὰ πολύτιμα ἐκεῖνα πετράδια τὰ εἶχε πάρει ὁ ἄνδρας τῆς μερτικὸ ἀπὸ τὴν κλεφιά τῆς Πέτρας! Κι' ἔτσι μαθεύτηκεν ὕστερα, ἀργὰ πλέον, ὅτι μέσα στῶν μαλλιῶν τὲς μπάλλες ἐκεῖνες ἦσαν κρυμμένα τῆς Παναγίας τὰ πλούτη...

Ἔτσι λοιπὸν δὲν ἐχίλιασαν ἀκόμη ὡς τὴν τῶρα τὰ καντύλια τῆς Πετρανῆς Παναγίας, ποῦ σὰν τὴν βλέπῃς ἀπὸ μακριὰ νὰ στέκῃ περὶφανεῖ, σαράντα τόσα μέτρα ἐπάνω στὸν πανόρατο βράχο, καὶ νὰ λάμπῃ κατάλευκη μέσα στοῦ γαλάζιου οὐρανοῦ τῇ διαφάνειᾳ, σοῦ θυμίζει, μαζί μὲ τὴ γλυκειὰ τοῦ Χριστοῦ μας Μητέρα, καὶ τὰ κυανόλευκα χρώματα ἀπορίας ἄλλης, ἐπίσης ἀγαπημένης Μητέρας.

[Ἐν Μυτιλήνῃ, Ἀπρίλιος 1911]

ΠΑΝΤ. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

Ἐπιτύμβιον εἰς φθονερόν

ΦΑΡΜΑΚΟΜΕΝΟΣ ΠΕΘΑΝΕ!.. Μὴ τὸν δαγκάσαν φειδία;..

*Α, μὰ! Ἀτὸς τοῦ δάγκασε τὴ γλῶσσα τοῦ τὴν ἴδια...

ΣΑΤΑΝΑΣ

Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΟΥ ΑΛΙΒΕΡΗ

ΜΕ τὸ φίλο μου Θεμιστοκλῆ Ἀλιβέρη γνωριστήκαμε στὸ γραφεῖο ἑνὸς περιοδικοῦ, τὴν πεθαμένον ἀπὸ χρόνια. Ἐτυχε νὰ πάμε κεῖ τὴν ἴδια ὥρα κ' οἱ δύο, νὰ κοῦσουμε τὴν ἀπόφαση ποὺ θ' ἄβγαζε ὁ διευθυντὴς του γιὰ τοὺς πρώτους στίχους μας, ποὺ τοῦ εἶχαμε φέρεи πρωτῆτερα.

«Ὁ κ. Σολωμὸς — ὁ κ. Βαλαωρίτης», ἔκαμε κείνος τὴ σύστασή μας κλείνοντας τὸ ἓνα μάτι. Δυὸ ἄλλοι κύριοι, ποὺ εἶτανε στὸ γραφεῖο, χαμογελάσανε πίσω ἀπὸ τὶς ἐφημερίδες ποὺ διαβάζανε.

Κατάλαβα πὼς πειράχτηκε ὁ συνάδελφός μου καὶ νόμισα πὼς εἶταν ἀφορμὴ τὸ μάτι ποὺ ἔκλεισε ὁ διευθυντὴς. Μὴν ξέροντας πὼς αὐτὸ εἶτανε συνήθεια του νευρική κι' ὄχι περιγέλασμα, κοκκίνησα καὶ γώ. Ἀμα ὅμως βγήκαμε ὅξω μὲ τὸν καινούργιο γνώριμό μου, εἶδα πὼς δὲν εἶχε παρατηρήσει τὸ κλείσιμο τοῦ ματιοῦ καὶ δὲν πειράχτηκε ἀπὸ αὐτό.

«Θὰ πάω νὰ πάρω πίσω τὸ ποίημα», μουρμούρισε.

«Γιατί;» τὸν ῥώτησα. «Δὲν εἶπε πὼς θὰ τὸ βάλει;»

Δὲ μοῦ ἀπήντησε. Ὑστερα κατάλαβα πὼς εἶχε θυμώσει γιὰ τὸν ὀνόμασε Βαλαωρίτη. Κι' αὐτὸ πάλι ὄχι γιὰ τὸ πῆρε εἰρωνικά, μὰ γιὰ τὸ δὲν εἶχε ὑπόληψη πολλή στὸν ποιητὴ τοῦ «Ἀστραπόγιαννου».

«Κι' ὁ Βαλαωρίτης ποιητὴς!» ξαναμουρμούρισε.

Πρώτη φορὰ τὸν ἀκουγα τέτοιο λόγο. Γιὰ μένα ὁ Βαλαωρίτης εἶταν ὁ **ποιητὴς** καὶ μὲ πολλή χαρὰ εἶμουν ἑτοιμος νὰ δεχθῶ τὴν ἀλλαγὴ καὶ τὴν πρότεινα τοῦ Ἀλιβέρη. Μὰ ἐκεῖνος μὲ κοίταξε μόνο καὶ σόπασε μελαχολιζὸς καὶ σκοτεινός.

Οἱ στίχοι μας τυπωθῆκανε στὸ περιοδικό. Μὰ ὁ διευθυντὴς δὲ

μᾶς ἔκρινε ἀκόμα ὄριμους νὰ βάλει ἀποκάτω ὀλάκερα τὰ ὀνόματά μας. Ἀφῆσε μόνο τὰρχικά ψηφία τους. Καὶ τοῦτο ξαναπείραξε τὸν Ἀλιβέρη.

«Δὲ νοιώθει ἀπὸ ποίηση», μοῦ εἶπε· «δὲν τοῦ ξαναδίνω τίποτες».

Καὶ πράγματις ἔστειλε σὲ ἄλλα περιοδικά. Μὰ δὲν τοῦ τὰ βάλανε κι ἀναγκάστηκε νὰ γυρίσει στὸ παλιό. Γύρισε ὅμως μὲ κάποιον ψευδώνυμο καὶ μὲ τοῦτο ξακολούθησε τὸ φιλολογικὸ του στάδιο καὶ μὲ τοῦτο ἐπαιξε ὕστερα τὸ μέρος του στὴ μικρὴ ποιητικὴ συντροφιά, ποῦ ξαναπατηθήκαμε. Εἶχε φέρει καὶ κεὶ τὴν περιφρόνηση τοῦ Βαλαωρίτη καὶ τὴ μεγάλῃ ποίηση. Πότε στὴν ἀκρὴ κάποιου μικροκαφενέ, πότε στὸ πίσω μέρος ἐνὸς μπακάλικου μαζεβότανε ἡ συντροφιά. Εἴμαστε ὀχτὼ δέκα νέοι, οἱ περιεσώτεροι φτωχοὶ καὶ πεινασμένοι, κι ὅλοι μας διαρραμένοι γιὰ τὴ δόξα τὴν ποιητικὴ. Κι ὁ Ἀλιβέρης ὁ πῶς φτωγὸς κ' ἔλεινος. Τοὺς πῶς πολλοὺς μᾶς εἶχανε οἱ δικοὶ μας σταλμένους γιὰ νὰ γυρίσουμε πίσω στὸν τόπο μας μὲ τὸ δίπλωμα, τὸν Ἀλιβέρη τὸν ἔστειλε μὲ καμιὰ ἑξηνταριά δραχμὲς τὸ μῆνα κάποια κοινότητα, νὰ σπουδάσει δικηγόρος κι αὐτός. Μὰ εἶτανε κείνος ποῦ νοιαζότανε λιγώτερο γι' αὐτό! Νὰ γίνῃ δικηγόρος! Γελοῦσε μὲ τὴν ἰδέα, σὰ δὲ θύμωνε μὲ αὐτή. Τὸνειρό του εἶταν ἡ μεγάλη δόξα, καὶ σὰν ὑποψιάστηκε πὼς δὲν ἔρχεται μὲ τὰ ποιήματα μόνο, τὰ παραιτήσε αὐτὰ καὶ ῥίχτηκε σ' ἕνα ῥομάντσον. Μᾶς τὸ διάβαζε σκηνὲς σκηνές, κεφάλαια κεφάλαια ὅπως τᾶγραφε, ὅπως τὰ διώρωνε. Νὰ μᾶς τὸ διαβάσει ὀλάκερο δὲν ἤθελε ὅμως. Ἦθελε νὰ μᾶς ξαφνίσει καὶ μᾶς ἔλεγε: Νὰ τὸ δοῦμε τυπωμένο, νὰ μᾶς καταχτήσῃ καὶ μᾶς μαζί μὲ τὸ κοινό. Ἡ φιλοδοξία ἐμᾶς τῶν ἄλλων δὲν ἔφτανε τόσο μακριά. Τὸ πῶς πολὺ ποῦ ὀνειρεβόμαστε εἶτανε νὰ δοῦμε στίχους μας εἴτε διήγημα τυπωμένα σὲ κάποιο ἀπὸ τὰκουσμένα φύλλα τῆς ἐποχῆς, νὰκούσουμε κανέναν ἑταίρο ἀπὸ τοὺς γνωρισμένους κριτικούς, νὰ δοῦμε καὶ τὸ δικό μας ὄνομα νὰ κάμῃ κάποιον κρότο στὶς ἐφημερίδες καὶ νὰ μᾶς κρᾶζει ἄξαρνα καμιὰ τους νὰ τῆς γράφουμε χρονογραφήματα. Εἶτανε ἡ μόνη δόξα καὶ τὰ πλοῦτη ποῦ προσμέναμε νὰ μᾶς ἐρδοῖνε. Ὁ Ἀλιβέρης χαμογελοῦσε εἰρωνικά μὲ μᾶς καὶ δούλεβε τὸ ἔργο του καὶ μᾶς ξαναδιάβαζε σκηνές. Τί πράμα εἶταν αὐτές; Δὲν ἔξεραι καὶ μεῖς. Μέναιμε κοιτάζοντας ἕνας τὸν ἄλλον, ρωτώντας μέσα μας ἂν μᾶς ἀρέσουν, ἂν ἀξίζουν τίποτες. Καὶ δὲν τολμοῦσε νὰ πεῖ ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου τοῦ τὴ γνώμη του, γιὰτὶ κανεὶς δὲν εἶχε γνώμη σίγουρη. Ὅ,τι ἀκούγαμε μᾶς φαινότανε σὰ χάος, ἕνα χάος ποῦ τὸ φοβόμαστε μὴν εἶναι ἀλήθεια τὸ μεγάλο, μὰ ὑποψιαζόμαστε κιόλας μὴν εἶναι τὸ γελοῖο, καθὼς ἴσως θάμαστε πῶς πρόθυμοι ὅλοι νὰ τὸ ποῦμε, ἂν μᾶς τὸ βεβαίως κανεὶς. Ὁ ἕνας ἔπιανε στοῦ ἄλλου τοῦ τὸ στόμα κάποια χαμόγελα, ὅμως τὰ βλέπαμε νὰ πνίγονται καὶ νάλλάζουν πάλι σὲ ἀπορία, κάποτε ἀκόμα καὶ σὲ θαυμασμό. Καθένας φοβότανε μὴν κατηγορεθῇ ἀπὸ τὸν ἄλλον πὼς ζηλέβει τὸν Ἀλιβέρη κι ὅμως ὅλοι μας τὸν ἐλυπό-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

μαστε περισσότερο παρότι τον ἔζηλέβαμε, βλέποντάς τονε νάγωνίζεται νά δώσει μιὰ μορφή στο ἔργο του, καὶ γελοῦσαμε κιόλας μαζί του σὰν τὸν ἀκούγαμε νά πλάθει ὄνειρα πλούσιες ζωῆς, νά χιτίζει τὸν ψηλὸ του πύργο στάχρογιάλι ἐνὸς νηιοῦ, νά τὸν ἐπιπλάρει μὲ καρδιὰ καὶ μὲ βελούδο, νά τοῦ κρεμᾷ βαριὲς κουρτίνες χρυσομέταξες, νά φυτέβει τὸν κήπο του μ' ἐνκάλυπτα καὶ φοινικιὲς καὶ ῥόδα, ῥόδα, ῥόδα, καὶ νά ζεῖ ἐκεῖ — μὲ τὴ γυναῖκα του ἣ τὴν ἐρωμένην του, δὲν τῶριζε καλὰ. Τὸ δάσος του τὸ φούντωνε μὲ μυρτιὲς καὶ πεῦκα, τὰ παραθύρια τοῦ γραφείου του τᾶνοιγε πλατεῖα στὴ θάλασσα, τὸ κιόσκι του κοντὰ στο κῆμα τὸ ἤσκιαζε μὲ κισσό, τοὺς θόλους τοῦ πάρκου του κρεμοῦσε χρυσόμηλα καὶ χιλιόχρωμα σταφύλια, ὄνειρεβόταν ἓνα συντριβάνι στὴν αὐλὴν του νά τινάζει τὸ νερὸ σὲ διαμαντένια σκόνῃ ὥς τὰ μεσοῦρανα καὶ μᾶς καλοῦσε, μᾶς δεχότανε πλούς μαζί καὶ χωριστὰ ἓναν ἓναν καὶ τρώγαμε καὶ πίναμε καὶ κίναμε ὄργια ποιητικά καὶ βακχικά.

Καὶ τὸν ἀκούγαμε. Καὶ κάποιο χέρι ἔκανε νά σηκωθεί νά τοῦ χτυπήσει τὴν καταρασιά κι' ὁ πύργος τοῦ Ἀλιβέρη μᾶς εἶχε γίνει πρόσλογος καὶ μῦθος καὶ διασκεδάζε τις στενόχωρες στιγμὲς τῆς συντροφιάς. Μὰ ἐκεῖνος χαμογελοῦσε κ' ἡ ματιά του δὲν ἔχανε τὴ λάμψη τῆς. Κοίταζε ἄφοβῃ στόμα τῆς νίκης. Νόμιζες καὶ τὴν ἔβλεπε μπροστά του νά σαλέβει τὰ λευκὰ φτερά της καὶ νά τοῦ ἀπλώνει τὸ χρυσὸ κλαδί. Κι' ἄδραζε τὸ στεγνὸ ταγάρο, ἂν τύχαινε κι' ἄφηνε κανεὶς μᾶς τὸ πακέτο του ἀπάνω σὸ τραπέζι, καὶ ἑξακολουθοῦσε νά ὀνειρεβέται πνιμένος μέσα στὰ στεφάνια τοῦ καπνοῦ, ποὺ φουσοῦσε μὲ γεμάτο στόμα. Κ' ἔπειτα, σὰ δὲν ἀπόμεινε ταγάρο στὴ συντροφιά, σήκωνε τὸ γιὰκὰ τοῦ σακακιοῦ του — παλιὸ δὲν εἶχε — καὶ τρέμοντας κάτω ἀπὸ τὴ βροχὴ καὶ τὸ βοριά, τραβοῦσε στὴν κρύα τρύπα του σ' ἓνα στενὸ τῆς Πλάκας νά τελειώσῃ τὸ ῥομάντο του.

Τὸ τέλειωσε καὶ δὲν ξέρω ποῦ, πῶς βρῆκε τυπογράφου καὶ τὸ τύπωσε. Προσμένεμα ὅλοι μὲ τις ἴδιες τις ἐλπίδες σὰν καὶ κείνον. Ὅμως ἓνας μονάχα χρονογράφος τὸ κοροῦδενε, κανένας ἄλλος δὲ μίλησε γι' αὐτὸ καὶ δὲ θὰ πουληθῆκανε οὔτε διὰ ἀντίτυπα. Ὁ φίλος μας εἶτανε τις πρώτες μέρες ἀμίλητος καὶ σκοτεινός, τόσο ποῦ δὲν μπορούσαμε νά γελάσουμε μπροστά του γιὰ τὸν γκρεμισμένον πύργο του. Μὰ ἡ διάθεση δὲν ἄργησε νά τοῦ ξαναρθῇ καὶ ξανακλείστηκε στὴν καμαρὰ του κ' ἔγραψε, νομίζαμε. Ὁ ἓνας φανταζότανε καινούργιο ῥομάντο, ἄλλος ὑποψιαζότανε τώρα δράμα. Ὁ ἴδιος δὲ μιλοῦσε γι' αὐτὸ. Δὲν τὰ εἶχε πιά οὔτε μὲ τὸ Βαλαωρίτη καὶ μόνο γιὰ τὸν πύργο τοῦ μιλοῦσε μὲ τὴν ἴδια θέρη, μὲ τὴν ἴδια λάμψη στὴ ματιά. Τώρα μάλιστα πιὸ ζωντανά, πιὸ βέβαια, σὰ νά εἶτανε τὸ χτίσιμό του πιὸ κοντά. Κι' ἂν κανεὶς γελοῦσε πάλι, κι' ἂν ὅλοι τὸν κοιτάζαμε πιὸ ξαφνισμένοι, κι' ἂν ἔσηγε τώρα μὲ τὸ γέλιο καὶ κάποια λύπη, ὁ Ἀλιβέρης μᾶς κοίταζε μὲ τέτοιο βλέμμα, πλὺς ἔλεγε πῶς εἶτανε

κείνος πού μᾶς λυπότανε καί μᾶς περιγελοῦσε. Καί δίπλωνε τὸν ταριαμᾶ ἢ τίς δυὸ σαρδέλες του στὸ χαρτί, κ' ἔβαζε στὴν τσέπη τὸ κομμάτι τὸ ψωμί καί πήγαινε νά κλειδωθεῖ στὴν κάμαρά του.

Μὰ τὸ νέο ἔργο δὲ φαινότανε. Καί κεῖ πού τὸ προσμέναμε, χάσαμε καί τὸ φίλο μας μεμιᾶς. Οὔτε στὴ συντροφιά ξαναφάνηκε, οὔτε στὴν κάμαρά του εἶτανε. Ἄλλοι μάθανε πὼς τὸν κυνηγοῦσε ὁ τυπογράφος γιὰ τὰ τυπωτικά, ἄλλοι λέγανε πὼς ἡ κοινότητα πού τονε συντηροῦσε τοῦ ἔκοψε τὸ μιστό. Ξαφνιστήκαμε ἀκούοντας πὼς ἔδωσ' ἑξετάσεις καί πέτυχε. Μὰ καί τότε δὲν ἤρθε νά μᾶς βρεῖ. Μὲ τὸν καιρὸ σκόρπισε κ' ἡ ἄλλη συντροφιά σιγά σιγά. Μερικοὶ τραβίξανε τὸν ἴδιο δρόμο τοῦ Θεμιστοκλῆ, ἄλλοι μείνανε καί μουντζουρώναμε ἀκόμα τὸ χαρτί. Καί ξεχάσαμε καί τὸν Ἀλιβέρη καί μόνο γιὰ τὸν πύργο του μιλοῦσαμε γελώντας καμὰ φορὰ.

* *

Θᾶχνε περάσει ἀπὸ τότες ἀπάνω ἀπὸ δέκα χρόνια, ὅταν ᾤξα-φνα τὸν ἀπάντησα στὸ δρόμο. Μὲ γνώρισε πρῶτος ἐκεῖνος καί μὲ σταμάτησε. Γελαστός, δολόδροσος, καλοντυμένος, μ' ἓνα μπα-στούνι μὲ ἀργυρὴ λαβὴ στὸ χέρι του. Ἐκαμα νά τοῦ ἀρχίσω τὴν ἀνάκριση πού βροσκεται, πὼς ζεῖ, μὰ εἶτανε βιαστικός. Μοῦ εἶπε μόνο τὸ μέρος πού ζεῖ, κάποια μικρὴ χώρα τοῦ Μοριῦ.

«Ἄν περάσεις ποτὲ νά δεῖς τὰρχαῖα ἐκεῖ κοντά, σταμάτησε καί γύρηνέ με», πρόστεσε καί μοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι.

Κ' ἔτσι, ἔπειτα πάλι ἀπὸ χρόνια, περνώντας ἀποκεῖ κοντά, πού μοῦ εἶπε πὼς καθόντανε, τονε θυμῆθηκα κι' ἀποφάσισα νά σταματήσω νά τονε δῶ.

Τοῦ τηλεγράφησα μάλιστα κ' ἤρθε στὸ σταθμὸ καί σὰν κατέβηκα, μὲ τράβηξε σ' ἓν' ἀμαξάκι πού στεκότανε μπροστὰ στὴν πόρτα.

«Τί τὸ θέλεις; Δὲν πάμε», τοῦ εἶπα, «μὲ τὰ πόδια;»

«Σὰν καί θὰ τὸ πλερώσουμε; Εἶναι δικό μου», ἀπήντησε καί μ' ἔσπρωξε νάνεβῶ.

Τὸ ἀμαξάκι σταμάτησε μπροστὰ σὲ μιὰν αὐλόπορτα σιδερένια σκεπασμένη μὲ κιסσό. Ἕνας δρόμος χαλικοστρωμένος κ' ἡσυχασμένος ἀπὸ θολωτὴ κληματαριὰ ἔφερνε ἴσια στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ. Τὰ σταφύλια ὅτι παίρνανε καί ῥοδιζάνε στὴν κληματαριὰ κι' ἀπὸ τὰ δυὸ πλευρά, πίσω ἀπὸ σιδερένια κάγκελα πλεγμένα μὲ ἀγιόκλημα καί γιασεμιά, φαινότανε τὸ περιβόλι μὲ σειρὲς πορτοκαλιῆς κι' εὐκάλυπτα καί μὲ λαχανικά καί μ' ἄνθη ἀνάκτα. Μπρὸς τὸ μταλκόνι τοῦ σπιτιοῦ, στὴ μέση μιᾶς μικρῆς αὐλῆς, ἓνα κεραμιδένιο συντριβάνι δοκίμαζε νά τινάξει τὸ νερὸ ψηλά, μὰ δὲν ἔφτανε. Καί πετοῦσε μόνο σταλαματιῆς καί πιτσιλοῦσε θλιβερά τὸ γυμνὸ κορμὶ ἑνὸς ξεβαμένου γυνίμου παιδιοῦ, πού φούσκωνε τὰ μάγουλα φουσώντας τὸ σπασμένο σουράβλι του. Καί

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

τ' ἄρια καλάμια, πὺν φυτρῶνανε γύρω στὴ στρογγυλὴ στεγνὴ λεκάνῃ τοῦ συντριβανιοῦ, κρεμούσανε πιδὸ θλιβερά τὰ πλατεῖα τους μαραμμένα φύλλα.

«Ξερασία φέτο φοβερή», εἶπε ὁ Ἀλιβέρης σταματώντας με καὶ δείχνοντας ἐκεῖνα ἐκεῖ καὶ τὸ περιβόλι μέσα, πὺν ὅμοια καηλισμένο, ἴδια μαραγγιασμένο κι' αὐτὸ ἔγερνε, κατσούφιαζε κατὸ ἀπὸ τῇ φλόγα τοῦ ἡλιοῦ.

Ἔπειτα μ' ἔφερε στὴν πόρτα καὶ μ' ἔβαλε νὰ περάσω πρῶτος.

Μιά γυναῖκα παχουλὴ, μελαψὴ καὶ νόστιμη, στεκότανε στὴν κορφὴ τῆς σκάλας καὶ μᾶς περιμένε. Φοροῦσε πράσινη ῥόμπα λινομέταξη, πὺν τῆς ἄφινε γυμνὴ τὴν τραχηλιά καὶ τὰ χέρια ὡς τὸν ἀγκώνα, καὶ στὸ στῆθος τῆς κρεμότανε δεμένη φιόγγος μιὰ πλατεῖα κατακόκκινη κορδέλα. Ἡ ῥόμπα, κοντιντερη στὴν μπροστινὴ μεριά, σὰ νὰ τὴ μάζεβε κάτι κάπου στὴ μέση, ἄφινε νὰ φαίνονται οἱ γαλάζιες διάφανες ἀραδατωτὲς κάλτσες τῆς ἀπάνω ἀπὸ τὰ στενὰ λουστρινένια γοβάκια. Εἶτανε ἡ κυρία Ἀλιβέρη.

Ὁ ἄντρας τῆς μὲ σύστησε σὰν παλιὸ φίλο του καὶ μπήκαμε στὴν τραπεζαρία, μιὰ πλατεῖα κάμαρα στολισμένη μὲ τὸν ἴδιον πλοῦτο καὶ τὸ γούστο τῆς φορεσιᾶς τῆς κυρίας Ἀλιβέρη. Εἶτανε γιόμα καὶ μᾶς περιμένε τὸ τραπέζι ἑτοιμο. Τὴν ἴδια στιγμὴ μπήκανε ἀπὸ τὴν ἄλλῃ πόρτα κ' ἦρθανε καὶ μοῦ δώσανε τὰ χέρια τους ἔν' ἀγοράκι ὡς ὀχτῶ χρονῶν κ' ἓνα θηλυκὸ μικρότερο, στολισμένα καὶ τὰ δυὸ σὰ νὰ μὲ περιμένανε.

«Τὰ δυὸ αὐτὰ ἔχεις μόνο;» ρώτησα τὸν Ἀλιβέρη.

«Κ' ἓνα πὺν καρτεροῦμε σὲ καναδυὸ μῆνες», εἶπε κοιτάζοντας τὴ γυναῖκα του.

Ἡ κυρία Ἀλιβέρη χαμογελοῦσε πάντα κ' ἔσκυψε κ' ἔσιαξε τὴν κορδέλα στὰ λυτὰ μαλλιά τοῦ κοριτσιοῦ τῆς.

«Ἄντε νὰ σὲ χαρῶ, φέρε τίς παντούφλες τοῦ μπαμπᾶ σου», τοῦ εἶπε ὕστερα βλέποντας τὸν ἄντρα τῆς πὺν ἔβγαλε τὸ σακάκι του.

Τὸ πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι του καὶ πῆγε μέσα νὰ τὸ κρεμάσει κι' ὁ φίλος μου κάθησε στὸν καναπέ κ' ἔβγαζε τὰ ποδήματά του.

«Δὲ βγάξεις καὶ σὺ τὸ σακάκι σου; κάνει πολλὴ ξέστη σήμερα», γύρισε καὶ μοῦ εἶπε.

Τὸν εὐχαρίστησα καὶ ζήτησα μόνο νὰ πλυθῶ λίγο.

Τὸ ἀγοράκι μ' ἔφερε στὴν κάμαρα πὺν μοῦ εἶχαν ἑτοιμάσει κι' ἅμα ξαναγύρισα στὴν τραπεζαρία, ὁ πατέρας του εἶχε καθήσει στὸ τραπέζι καὶ ῥουφουσε τὴ σούπα του.

Ἔπειτα, σὰ φάγαμε καὶ τὸ βραστό, σήκωσε τὰ μανίκια του καὶ πῆρε καὶ λιάνισε τὴ χήνα, πὺν ἔφερε ἡ ὑπηρέτρια μέσα σὲ μιὰ μεγάλη πιᾶτα.

«Αἱ, δὲν εἶναι νόστιμη;» μὲ ρώτησε σὰν εἶδε πὺν ἔτρωγα μὲ ὄρεξη. «Τὶς θρέφω σπιτί' ἔχω κοπάδι ὀλάκερο».

«Εἶναι ἡ ἀδυναμία τοῦ Θεμιστοκλῆ νὰ τίς ταγίζει μοναχός», εἶπε ἡ γυναῖκα του.

ΜΗΤΡΙΚΗ ΧΑΡΑ [ἔργον L. Grosio]

«Έχουμε και γάλους», γύρισε και μου είπε τὸ ἓνα τὸ παιδί.
«Καὶ κότες καὶ γουρουνί», πρόσθεσε τὸ ἄλλο.

Μὰ ἡ μητέρα του τὸ ἀγριοκοίταξε:

«Ντροπή! Λένε γουρουνί μπροστά σὲ ξένον κόσμο! * τοῦ εἶπε, καὶ κείνο ἔμεινε μὲ ἀνοιχτὸ στόμα καὶ μισοδαγκαμένῃ τῇ μπουκιά του.

Ὁ Ἀλιβέρης γέλασε κ' ἡ ὁμιλία γύρισε στὸ κρασί ποὺ πίνουμε, στὸ γλυκὸ τῆς κυρίας Ἀλιβέρη ποὺ φάγαμε ὕστερα. Καὶ στὰ ἴδια καὶ στὰ παρόμοια θέματα, ὅσο ποὺ σηκωθήκαμε.

Κοιμηθήκαμε. Καὶ τὸ δειλινὸ μὲ πήρε ὁ παλιός μου φίλος καὶ βγήκαμε στὴν ἀγορὰ καὶ στὸ καφενεῖο. Ἐπαιξε τὸ πικέτο του μὲ κάποιον του συνάδερφο ἐκεῖ στὸν ἥσκιον τῆς μουριάς ποὺ καθήσαμε στὴ δροσιά, ὕστερα κάμαμε στὴ χώρα καὶ στὴν ἐξοχὴ ἓνα γύρο μὲ τὸ ἀμάξακι καὶ τὸ βράδι γυρίσαμε στὸ σπίτι καὶ ξανακαθήσαμε στὸ τραπέζι. Τώρα εἶχανε στρωμένα ὄξω στὴν ταράτσα. Ἀποκάτω εἶτανε τὸ περιβόλι μὲ τὰ εὐκάλυπτα καὶ παραπέρα ἡ θάλασσα. Τὰ παιδιά λείπανε τὸ βράδι ἀπὸ τὸ τραπέζι — πήγανε νὰ κοιμηθοῦνε — κ' ἡ κυρία Ἀλιβέρη δὲν εἶχε πολλὴ διάθεση. Ὁ ἄντρας τῆς τὴ δικιολόγησε πὼς ἔχει ἐνόχλησες ἀπὸ τὴν κατάστασή της καὶ τὴν ἔστειλε νὰ ἡσυχάσει καὶ κείνη.

Μείναμε οἱ δύο μας ὄξω στὴν ταράτσα καὶ ῥουφώντας τὸν καφέ, τεντωθήκαμε στὶς καρτέκλες μας. Καὶ κεῖ ὁ Θεμιστοκλῆς μοῦ διηγήθηκε τὴ ζωὴ του ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ χωρίσαμε. Εἶναι αὐτὴ μὲ λίγα λόγια. Σὰν πήρε τὸ δίπλωμά του, ἤρθε δικηγόρος στὴ χώρα, ποὺ κάπου ἐκεῖ κοντὰ εἶτανε τὸ χωριὸ του. Ἐκαμε πελατεία καλὴ καὶ σὲ λίγα χρόνια παντρεύτηκε τὴν κυρία Ἀλιβέρη, μοναχοκόρη κάποιου πλούσιου. ἔχτισε τὸ σπίτι ἐκεῖνο ποὺ καθότανε, καλλιεργοῦσε πολλὰ στρέμματα σταφίδες, ποὺ τὰ πήρε προίκα, καὶ τόκιζε τὰ μετρητά, ποὺ κληρονόμησε ἡ γυναικα του ἀπὸ κάποιον θεῖο.

«Πέτυχε, ὅ,τι γύρεβες», μοῦ ἤρθε στὰ χεῖλῃ νὰ τοῦ πῶ μιὰ δυὸ φορές, ἀφοῦ ὁμως δὲν ἔφερε κείνος τὸ λόγο στὴν παλιά μας τὴ ζωὴ, τὸν ἀφήσα νὰ καπνίζει τὸ τσιγάρο του ὅπως μιὰ φορὰ καὶ νὰ μιλεῖ. Καὶ σόπαινα κι' ἀκούγα. Καὶ κοίταζα κεῖ μπρὸς τὰ εὐκάλυπτα ποὺ κρεμοῦσανε τὰσπριδερά κλαδιὰ τοὺς ἀσάλευτα στὴν καλοκαιριάτικη νυχτιά κι' ἀνάσαινα τὴ μυρουδιά τοῦ κήπου καὶ τὴ δροσιά τοῦ ἀστερόφρεγγου οὐρανοῦ. Στὴν ἄκρῃ τοῦ γυαλοῦ θαμποφαινόντανε ἀραγμένα τὰ καῖκια. Κάποιος σκύλος γάβγιζε κάποτε καὶ κάποιον φῶς τρεμόλαμπε. Κι' ἀντικρινὰ στ' ἄλλο πλευρὸ τῆς χώρας μιὰ ἀραδαριὰ φανάρια τρεμοπαίζανε καὶ κεῖ σὰ νυστασμένα στὸν ἥσυχο γυαλὸ. Ἡ χώρα ὅλη κοιμότανε καὶ πέρα ἡ θάλασσα στρωνότανε σιωπηλὴ, χανότανε θαμψοσκότεινῃ στὴ νύχτα, σκορπώντας μόνο μιὰν ἀνάλαφρη, μιὰν ὀλόδροση ἀναπνιά. Μιὰ στιγμὴ νόμισα πὼς ὄνειρεβόμουνα. Εἴμουνα στὸν πύργο τοῦ φίλου μου στὰ κοροθιάλασα ἐκεῖ πραγματικά, ἢ στὸν

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

παλιὸν τὸν καφενὲ κι' ἄκουγα πάλι τῇ φωνῇ του ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ καιροῦ μονάχα μὲ τὸ νού;

Τὴν αὐγὴ πού ξύπνησα, τὸν ἐβρήκα ξυπνημένον ἐκείνον πρὸ πρωῒ. Μὲ πήγανε στὸ γραφεῖο του στὸ κάτω πάτωμα. Ἡ πόρτα του ἀνοιγότανε στὸ δρόμο καὶ λίγα βήματα παρέχει ἀπλωνότανε ὁ γυαλός. Παιδιά μισόγυμνα παίζανε κεῖ, τὰ καίκια ἤσουχάζανε στάκινητα νερά κι' ὁ ἥλιος χούσωνε τώρα κ' ἔκανε νάστράφτει πέρα ὅλη τῇ θάλασσα. Κι' ὁ Ἀλιβέρης περπατώντας πέρα δῶθε μέσα στὸ γραφεῖο του ὑπαγόρευε ἀριθμοὺς κι' ὀνόματα καὶ ἡμερομηνίες σ' ἓνα παιδί πού ἔγραφε σ' ἓνα τραπέζι. Μοῦ ἔδωσε, σά μ' εἶδε, τίς καινούργιες τίς ἐφημερίδες καὶ μ' ἔβαλε καὶ κάθησα στὸν καναπέ. Καὶ διαβάζα ῥίχνοντας γύρω μου ματιές στὰ χρυσόδετα βιβλία, στὰ ψηλά ῥάφια μὲ τὰ δικόγραφα, στοὺς σκοτισμένους τοὺς σωροὺς ἐδῶ καὶ κεῖ. Ἐπειτα γύρισα πάλι καὶ κοίταξα τῇ θάλασσα. Ὅσο πού ὁ Ἀλιβέρης τέλειωσε τὴ δουλειά του καὶ μὲ πήρε καὶ βγήκαμε ὅξω.

Καθήσαμε πάλι στὸ ἴδιο καφενεῖο, στὸν ἥσκιο τῆς μουριᾶς κι' ὁ φίλος μου ἀπῆλθε στὸ τραπέζι ἕναν πλίκτο δικόγραφο, πού εἶχε φέρεי μαζί του, παραμάσκαλα. Εἶχε κείνη τὴν ἡμέρα εἰρηνοδικεῖο καὶ σὲ λίγο ἀρχίσανε νά φτάνουνε οἱ πελάτες. Οἱ περισσότεροι φαινότανε χωριάτες καὶ τὸν ἐσιμῶνανε δευλὰ καὶ τοῦ ἔδινε ὁ ἕνας νέα δικόγραφα καὶ τὸν ἔβαζε ὁ ἄλλος κ' ἔφαχνε στὸ σωρὸ πού εἶχε μπροστά του. Καὶ καθένας ἔβγαζε ἀπὸ τὸ σελάχι του ἢ ἀπὸ τὸ κομπόδεμα μονόδραχμα καὶ δίδραχμα καὶ τᾶδινε τοῦ φίλου μου. Τοῦτος ἔβγαζε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἓνα μάτσο ἄλλο μονόδραχμα καὶ δίδραχμα, δῖπλωνε μαζί μὲ αὐτὰ ἐκεῖνα πού ἔπαιρνε, σιάζοντας τὰ σκισμένα, τρίζοντας μέσα στὰ δάχτυλά του τὰ καινούργια, τὰ κολαρισμέν' ἀκόμα, καὶ τὰ ξανάβαζε στὴν τσέπη, ὅσο πού ἐρχότανε ἄλλος κ' ἔδινε πάλι νέο δίδραχμο κι' ὁ Ἀλιβέρης ξανάκανε μὲ τὸν ἴδιον τρόπο τὴν ἴδια τὴ δουλειά.

Ἐμένα οὔτε μὲ πρόσεχε πιά πὼς μὲ εἶχε πλάγι του. Μιά στιγμὴ μόνο, καθὼς ξανάβαζε τὸ μάτσο στὴν τσέπη του, γύρισε, μὲ κοίταξε καὶ μοῦ εἶπε:

«Βλέπεις, φίλε μου, ἔτσι —» χιτίζεται ὁ πύργος, ἴσως ἤθελε νά πεῖ, μὰ κάποιος τὸν ἔκοψε κ' ἔσκυψε πάλι στὰ χαρτιά του, σημείωσε μὲ κόκκινο μολύβι τὸ δίδραχμο πού πήρε δῖπλο στόνομα ἐκείνου πού τοῖδωσε καὶ γύρισε πάλι στὸν ἄλλον τὸν πελάτη πού ἦρθε.

Μὰ σίμωνε καὶ γιὰ μένα ἡ ὥρα, πού ἔπρεπε νά φύγω μὲ τὸ τραῖνο, καὶ σηκώθηκα νά τὸν ἐχαιρετήσω. Μιά στιγμὴ ἔκαμε νά μοῦ δώσει τὸ χέρι του, μὰ τὸ μετάνοιωσε κ' ἔβγαλε καὶ κοίταξε τὸ ῥολόγι του.

«Ἐχω καιρὸ νά σὲ φέρω στὸ σταθμό», εἶπε.

Θέλησα νάντισταθῶ, μὰ δὲ μ' ἄφησε. Ἦρθε μαζί καὶ μ' ἔβαλε στὸ τραῖνο, πού ἔφτασε κι' αὐτὸ σὲ λίγο. Φιληθήκαμε κι' ὅταν ἔκλεισε ἡ πόρτα καὶ κίνησε τὸ τραῖνο καὶ τὸν εἶδα νάνοιγαι τὴ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

μεταξωτή ὀμπρέλα του καὶ νὰ φεύγει βιαστικὸς στὸν ἥλιο, δὲν ξέρω γιατί μ' ἔπιασε μιὰ θλίψη μέσα μου, θλίψη πολλή, ὅση δὲ μ' ἔπιανε ἄλλοτε, ὅταν τὸν ἔβλεπα νὰ διπλώνει τὶς συρδέλες στὸ χαρτί καὶ σηκώνοντας τὸ γιὰ νὰ τρέχει στὴ βροχὴ καὶ στὸ βοριά νὰ φτάσει σπῖτι του, νάγωνιστεῖ νὰ τελειώσει τὸ ῥομάντσο του.

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

...

Ἡ μαργαριτάρια ἐξάγονται ἐκ τῆς «Μελεαγρίνης», ἣς εἶνε εἶδος τι θαλασσίας πίνης, ζωῆς εἰς τὴν Ἑορθοῶν Θάλασσαν. Μόρια ἄμμου ἢ ἄλλα μικροσκοπικὰ σωματῖα πιπτοῦσα ἐντὸς τοῦ ὁστέου καὶ περιβαλλόμενα ὑπὸ ἀργυροχρόου τινὸς οὐσίας, τὴν ὁποίαν ἐκκρίνει τὸ ζῶον, μεταβάλλονται εἰς Μαργαρίτας.

*

Τὸ **ἐλαστικὸν κόμι**, τὸ ἐπικληθὲν «καουτσούκ», ἄγνωστον μέχρι τοῦ 1742 εἰς τὴν παγκόσμιον βιομηχανίαν, ἀνεκαλύφθη τὸ πρῶτον παρὰ τοῦ Γάλλου φρυσιοδίου Κορδαμόν ἐν Γουιάνα, ἐνθα εἶδε τοὺς αὐτόχθονας νὰ τὸ μεταχειρίζονται εἰς κατασκευὴν διαφόρων ἀδιαβρόχων ἀντικειμένων.

*

Τὸ φυτόν **ἀθάνατος**, ἐπιστημονικῶς καλούμενον «ἀμερικανικὴ ἀγάνη», ἀνθεῖ ἐπὶ ἔτη μετὰ τὴν γένεσίν του καὶ ἀπαξ μόνον. Μετεφρυνεῖται εἰς τὴν Εὐρώπην ἐκ τοῦ Μεξικοῦ, ὅπου οἱ κάτοικοι κατασκευάζουν ἐξ αὐτοῦ μεθυστικόν τι ποτόν. Ἐν Κεφαλληνίᾳ κατασκέυαζον ἀπὸ τὰς ἴνας του εἶδος τριχάπτων.

*

Τὸ **ἀγγλικὸν Στέμμα** κατασκευάσθη τῷ 1838 ὑπὸ τῶν ἀγγλῶν χρονοσκόων Ραντὲλ καὶ Βρόιτς, φέρει δὲ 16 σαπφείρους, 11 σμαράγδους, 4 ὀνύκινια, 1363 μπριλιάντια, 1273 ὁδοχορδούς ἀδάμαντας καὶ ἄλλους πολυτίμους λίθους. Ζυγίζει ἐν ὅλῳ μίαν ὀκάν.

*

Καρπογονία εἶνε καὶ καλεῖται ἢ διὰ τῆς γύρεως γονιμοποιήσας τοῦ ἄνθους συντελουμένη ἢ διὰ τῶν ἀνέμων ἢ διὰ τῶν ἐντόμων.

*

Ἡ ἀστραπή εἶνε σπινθὴρ μεταξὺ δύο ἀντιθέτως ἠλεκτρισμένων νερῶν. Ὁ δὲ κεραυνὸς εἶνε ἠλεκτρικὸς σπινθὴρ μεταξὺ νέφους καὶ ἐδάφους.

('Από τὰ παράξενα τῆς Ἑλληνικῆς Δικαιοσύνης)

Ἔνστασις ἀνηλικιότητος

— «Σκασμός, κύριοι! Ἀρχίζει ἡ συνεδρίασις!.. Βγάλτε τὰ καπέλλα σας!...»

Ὁ κύριος εἶνε Ἕλλην διὰδικος, ἐδδομηντάρης, ἐλεύθερος συνταγματικός πολίτης καὶ χριστιανός ὁρθόδοξος. Παρουσιάζεται λοιπὸν εἰς τὸ δικαστήριον — ὁ ἴδιος ἢ διὰ τοῦ δικηγόρου του, ἀδιάφορον — καὶ ὑποβάλλει εὐσεβάστως μία πῆχην ἄσπρα γένεια καὶ μίαν... ἔνστασιν ἀνηλικιότητος! Δηλαδή; ὅτι ναὶ μὲν μπορεῖ νὰ ἐγεννήθῃ στὰ 1840 καὶ νὰ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἑξῶσιν τοῦ Ὁθωνος μ' ὅλα ταῦτα δὲν ἔχει ἀκόμα τὴν νόμιμον ἡλικίαν καὶ ἐπομένως οὕτε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ πληρώσῃ λεπτὸν εἰς τὸν ἀχρεῖον τὸν θανειστήν του!

Οἱ τοῖχοι μένουν ἐμβρόντητοι καὶ τὰ κεραμίδια ἐπάνω ξεκάρφωτα. Ὁ εἰρηνοδίκης ὑποτίθεται ὅτι ἔχει κι' αὐτὸς μάτια κι' αὐτιά. Δὲν ἔχει ὁμῶς τὸ δικαίωμα νὰ τοῦ τὰ ξερριζώσῃ αὐτοστιγμὴ. Τέτοια σύντομη διαδικασία ἐπιτρέπεται μόνον εἰς τὸ θεατρικὸν τῶν ξυλένιων φαρουλήδων, ὅπου ὁ Περικλέτος θὰ ἐτσάκιζε στῆς κατραπακιᾶς τὸν ἀστειὸν Φαουλήν. Ἀλλὰ μέσα εἰς τὸν... «σεμνὸν ναὸν τῆς Θέμιδος» αὐτὲς ἡ φάρσες παίζονται μὲ ἄκραν σοβαρότητα. Ὁ νόμος δίδει τὸ δικαίωμα εἰς κάθε Ἕλληνα νὰ ἰσχυρισθῇ ὅσα ψέμματα βασιτάει ἐν ψυχῇ του. Κατὰ τὸ δικηγόρο καὶ τὴν ἑντροπήν τοῦ θάχῃ. Φθάνει νὰ τὰ καταστρώσῃ ἐπὶ... τοῦ ἀναλόγου χαρτοσήμου καὶ σύμφωνα μὲ τὰς διατάξεις τῆς πολιτικῆς δικονομίας!

Κ. Ε. ΕΥΚΟΛΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ 1912

Ὁ εἰρηνοδίκης θὰ βάλῃ τὰ γιὰλιά στὴ μύτη καὶ τὸν νόμον κάτω, θὰ ξυθῇ, θὰ βήξῃ, καὶ θὰ διατάξῃ ἀποδείξεις. Νὰ ἐξακριβωθῇ διὰ μαρτύρων (!) ἂν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶνε πράγματι γέρος ἄσπρον-μάλλης ἢ παιδί ἁμούστακο ἀκόμα, τὸ τσαμένο. Θὰ ἐκδώσῃ λοιπὸν προδικαστικὴν ἀπόφασιν. Θὰ γίνουν ἀπόγραφα, ἀντίγραφα, κλήσεις, ἐπιδοτήρια, κοινοποιήσεις, πιστοποιητικά. Θὰ ἐξοδευθοῦν χαρτόσημα — νὰ ὠφελῇ καὶ τι καὶ τὸ κατακαυμένο τὸ Δημόσιο. Θὰ βροῦν δουλειὰ οἱ δικηγόροι, οἱ δικαστικοὶ κλητῆρες, οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι. Θὰ νταραβερισθῇ καὶ τὸ Κατάστημα λιγάνι, νὰ μὴ χρεωκοπήσῃ ἀπὸ ἀναδουλειὰ καὶ κεσάτια κ' ἡ κακομοίρα ἡ Θέμις.

Καὶ στο τέλος, ὁ ἀνῆλικος ἐβδομηντάρης δὲν εἶνε καὶ ὑποχρεωμένος καλὰ καὶ σώνει, ἐπὶ ποινῇ προστίμου ἢ ῥαβδίσματος, νὰ πλαστογραφῇ τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὰ μητρώα καὶ νὰ γίνῃ διὰ τῆς βίας Φάουστ. Θὰ μείνῃ στὰ ἐβδομήντα. Κατὰ τὸ δρόμο μάλιστα, ποῦ θὰ τραβήξῃ ἡ δίκη, θὰ πάῃ καὶ στὰ ὀγδόνα. Ἐχει ὅμως τὸν καιρὸν εἰς τὸ μεταξὺ νὰ ξεθεώσῃ τὸν ἀντιδικὸν στὰ ἔξοδα, νὰ μεταβιβάσῃ εἰκονικῶς τὴν περιουσίαν του, νὰ τὸ στρήψῃ διὰ τὴν Ἀμερικὴν καὶ ν' ἀφήσῃ τὸν μασκαρᾶν τὸν δανειστὴν του μὲ μίαν τελεσίδικον ἀπόφασιν στο χέρι, νὰ τρίβῃ μ' αὐτὴν τὰ μάτια του.

Ὅλα αὐτὰ τὰ θαυμάσια πράγματα γίνονται, παίζονται καὶ λέγονται: ἐντοαῖς ἀηλικιότητος !!

ΣΑΤΑΝΑΣ

Ο ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΝΑΥΤΟΥ

ΧΑΙΡΝΕΙ σιγὰ τὸ ἀγέρι.
 Ἕνα φίλι ἀκόμα!
 Στὸν κόσμον ποῖος τὸ ξέρει,
 ἂν τὸ γλυκὸ σου στόμα
 θὰ τὸ ξαναφιλῶ πιά;
 Γλυκεῖά μ' ἀγάπη, ἔχε ὕγειά!

Ἕνα φίλι ἀκόμα
 Ἕνα φίλι καὶ πάλι!
 Ἀπ' τὴν παλιά σου γνώμη
 κανεῖς νὰ μὴ σὲ βγάλῃ.
 Μὴ μὲ ξεχνᾷς στὴν ξενιτειά.
 Γλυκεῖά μ' ἀγάπη, ἔχε ὕγειά!

Εἶν' ἡ ζωὴ μου ἀγῶνας
 μὲ τὴν ἀνεμοζάλη.
 Εἶμαι ἄχαρος χεμιῶνας·
 σὺ τ' ἄστρο ποῦ προβάλλει
 οὐράνια παρηγοριά
 στὴ σκοτεινιά μου. Ἐχε ὕγειά.

Λαμπρὸ ὕνε νὰ θυμάσαι
 στῆς θλιβεραῖς σου ὥραις
 πιστὰ πῶς ἀγαπᾷσαι,
 καὶ πῶς σὲ τόσαις χώραις
 καὶ θάλασσαις ζῇ μιὰ καρδιά
 γιὰ σένα μόνον. Ἐχε ὕγειά.

Τί ἂν βογκάει τὸ κῆμα
 καὶ ὁ βοριάς φορενιάζῃ
 κ' ἡ θάλασσα ὕνε μνήμη
 κ' ὁ ἀγέρας σκοτεινιάζῃ;
 Γαλήνη θάχω στὴν καρδιά
 ἂν μὲ θυμάσαι. Ἐχε ὕγειά.

Ἄν ὅμως μὲ ξεράσῃς,
 ἄς μὴ γυρίσω πίσω·
 ἀνάμεσα θαλάσσης
 τὰ μάτια μου ἄς κλείσω,
 πρὶν νὰ τὸ μάθω. Ἐχε ὕγειά.
 Ποῖος ξέρει ἂν θὰ σὲ ἴδω πιά;

ΑΡΙΣΤΟΜ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΕΚ ΡΩΣΣΙΑΣ

ΤΟ ΚΙΕΒΟΝ

Α

ΤΟ Κίεβον, Μητρόπολις τῆς Μικρᾶς Ῥωσσίας, ἐνδοξος πρωτεύουσα τοῦ βαπτίσαντος τοὺς Ῥώσους εἰς τὸν χριστιανισμόν ἱεραποστόλου Ἡγεμόνος Βλαδιμήρου, καὶ τοῦ Ἱεροσλαύου, τοῦ Μεγάλου τούτου Καρόλου τοῦ Βορρά, ὅστις ἐπὶ τοσοῦτον εὐσεβείας προήχθη, ὥστε ἐξέθαψε τὰ ὀστᾶ τῶν ἑαυτοῦ προγόνων ἵνα τὰ ἀναβαπτίσῃ, φκοδμήγῃται ἐπὶ λόφων, ὡς ἡ Μόσχα, ἡ Ῥώμη καὶ τὸ Βυζάντιον, διήρηται δὲ εἰς τρεῖς διαφόρους πόλεις. Τὴν νεωτέραν, ἐν ἣ τὰ ξενοδοχεῖα, τὰ μεγάλα καταστήματα καὶ ἡ ἀτέρμων ὁδὸς Κρέστ - Κατίκ ἦτοι πλατεῖα τοῦ Βαπτίσματος, διότι εἰς τὸ τέρμα ταύτης ἐτελέσθη τὸ πρῶτον χριστιανικὸν βάπτισμα ἐν Ῥωσίᾳ τὴν ἐμπορικὴν μετὰ εὐρυτάτης πλατείας, ἐν ἣ τελοῦνται τὰ τόσον πρωτότυπα καὶ ἐκ τῆς ἀναμίξεως ποικίλων τύπων καὶ περιβολῶν γραφικώτατα παζάρια καὶ τέλος τὴν θρησκευτικὴν, τὴν περιλαμβανούσαν τὴν περιώνυμον Μονὴν τοῦ Σπηλαίου (Lawra Petschersk) τὴν κρατίστην Λαύραν τοῦ Κιέβου, ἣν κατ' ἔτος ἐπισκέπτονται τριακόσαι πεντήκοντα περίπου χιλιάδες προσκυνηταὶ ἐκ τοῦ Ἀρχαγγέλου καὶ τῶν παραλίων τῆς Λευκῆς θαλάσσης μέχρι τῆς Σιδηρίας καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, διότι τὸ Κίεβον εἶναι τὰ Ἱεροσόλυμα, ἡ ἁγία πόλις τῆς Ῥωσικῆς Ἐπικρατείας, εἰς ἣν ἀπαῖ ἐν τῇ βίῳ θεωροῦσι ἀπαραίτητον καθήκον νὰ μεταδώσιν οἱ εὐσεβεῖς Ῥῶσοι, ἵνα προσκυνήσωσι τὸν ἐκ λευκοῦ μαρμάρου τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ ἡγεμόνος Βλαδιμήρου τάφον, ἐφ' οὗ εἶναι λελαξευμένα τὰ σημεῖα τοῦ Ζωδιακοῦ μετὰ τοῦ ἔτους, καθ' ὃ εἰσῆχθη ὁ χριστιανισμός ἐν Ῥωσίᾳ, καὶ τὴν ἐν ἣ οὗτος εὐρίσκεται ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Βασίλειου τὴν ἱδρυσμένην ἐφ' οὗ ἐδάφους ἔκειτο ἄλλοτε ὁ ναὸς τοῦ Διὸς τῶν Σλαβῶν, τοῦ κεραυνοκράτορος Περούν, εἰς ὃν ἔθουν οἱ ἀρχαῖοι Μοσχοῦται τὰ ἑαυτῶν τέχνα. Ἀλλὰ τὸ νεοδωθὲς Κίεβον, ἐνδοξος καὶ παλαιὰ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

τοῦ ὅλου Κράτους πρωτεύουσα, προηγγιθὲν ἐν τε τῇ πνευματικῇ καὶ πολιτικῇ τοῦ ἔθνους ἐξελίξει τῆς τε Μόσχας καὶ τῆς Πεκτινῆς πόλεως, εἶναι καὶ πρωτεύουσα τῆς Οὐκράνης, ἣς ὁ Ῥώσος ποιητὴς Γοργὼλ ἐψάλλει τὰς χιονοδολήτους κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν ὄρεων, τὰς οὐρανοσάκας πεδιάδας, τὰ εὐθενθρα θάσση, τὰς ἀτέρμονας στέππας, τὰς ἀνὰ τοὺς εὐανθῆς λειμῶνας περιπλανωμένας νύμφας, τὰς πλήρεις μαγείας νύκτας, καθ' ἃς ἡ Σελήνη ἀναστέλλει τὴν ἑαυτῆς πορείαν, ἵνα θαυμάσῃ τὸ περὶ ἑαυτὴν πανόραμα, τὴν φαειρότητα καὶ τὴν πρὸς τὸ σκόπτειν ἄκακον τάσιν τῶν φιλευτραπέλων καὶ φιλογελῶτων Μικρορώσων, καὶ τέλος τὴν σπινθηροπομπὸν δύναμιν τοῦ κάλλους τῶν ἀνοστέων, μαλθακῶν καὶ τακερῶν τὸ βλέμμα Μικρορωσίδων, τῶν πυρωπῶν τῆς Μικρᾶς Ῥωσίας γυναικῶν, ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ὁποίων ἐξαστράπτει τοσαύτη εὐφύα, ὅσον κάλλος τὸ ὅλον σῶμα ἐκφαίνει, καὶ ἐξ ὧν ὁ εὐφάνταστος καὶ διάσημος μυθωτοριογράφος τῆς Γαλλίας Balzac ἐξέλεξε τὴν ἑαυτοῦ σύζυγον τὴν ἐπὶ ἔτη διὰ τοῦ κάλλους καὶ τῶν θεληγέτρων αὐτῆς κατακροτήσασαν ἐν Παρίσις καὶ τῇ λοιπῇ Γαλλίᾳ. Καὶ ἀληθῶς. Αἱ χαριτόβρυτοι ἐκείναι τῆς φαειρότητος καὶ τοῦ κάλλους τοῦ Ῥωσικοῦ βίου πρόμαχοι, τὴν Μικρὰν οἰκοῦσαι Ῥωσίδα, φιλοπαίγμονες, ἱλαραί καὶ ἐνθουσιώδεις, τὸ φαειρὸν δίκαιον τῆς ζωῆς καὶ τῆς χαρᾶς ἀντιτάσσουσαι κατὰ τῆς σκυθρωπῆς αὐστηρότητος, κέκτηνται τὸ ἀκαταγώνιστον γόητρον τῶν σιτοχρόων καὶ μελιχλῶρων γυναικῶν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε θὰ ἔλεγέ τις ὅτι κατὰγονται παρὰ τῶν ἀρχαίων Μωαβιτῶν, αἵτινες ἀντιταχθεῖσαι εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑβραίων παρέλυσαν τὴν δύναμιν τῶν νεοσυλλέκτων, οἵτινες ἐξωφρενῶν γενόμενοι κατέθεντο τὸ ὄπλον προσπεσόντες εἰς τὸ ἔλεος τῶν θεληγέτρων τῶν ἡδυπαθῶν καὶ παμπονήρων ἐκείνων γυναικῶν. Τὸ Κίεθον τέλος, εὐστόχως δύναται νὰ ὀνομασθῇ Ῥωσίας πρόσχημα, κόσμημα ἦται τῆς ἐπικρατείας, δι' ὃν λόγον ὁ Στράδων ἐκάλεσε τὴν Καρχηδόνα Ἑλλάδος πρόσχημα, καὶ ὁ Ἡρόδοτος τὴν Μίλητον πρόσχημα Ἰωνίας.

Ἢ ἐκ τῆς ἐπιμήκου καὶ εὐρυτάτης γεφύρας τοῦ Νικολάου θεᾶ τῆς ὅλης πόλεως εἶνε πανοραματικὴ, ἰδίᾳ ἐν ὥρᾳ ἀνοιξίως, ὅτε αἱ περιουτικαὶ τοῦ ποταμοῦ Δνειπέρου πλημμύραι μετὰ τὴν θάλασσαν τῶν χιόνων μεταδίδουσι τὴν ἐναντι πεδιάδα εἰς κνιτριζοῦσαν λίμνην, ἣς τὰ ὕδατα ἀποχωροῦσι κατὰ τὸ θέρος ἀναβιβάζοντα παρὰ χεῖαν βλάστησιν ἐκ καλαμῶνων, ἰσῶν καὶ λύγων, ἐν εἰδῇ νησιδίων ποικιλλόντων τοὺς ἀπείρους κόλπους τῆς πολυρραγοῦς Ῥωσικῆς ἀκτῆς. Ἀριστερόθεν, ἐπὶ τῆς κλιτύος ὄρους ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ λουομένου, προβάλλουσι τὰ ὑψηλά, ὡς πύργαι, κωδονοστάσια καὶ οἱ κυανοὶ θόλοι τῆς ἱερᾶς Μονῆς, ὁπισθεν δὲ τὸ φρούριον. Ἐναντι ἡμῶν, αἱ μεγαλοπρεπεῖς συνοικίαι τῆς ἐμπορικῆς καὶ τῆς ναυτικῆς πόλεως, τὴν κορυφὴν τῆς ὁποιᾶς, ὡς χρυσομάρμαρος Ἀκρόπολις, κατέχει ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ὁ πρὸς Γοτθικὴν προσομιάζων ἀκρόπολιν. Ὁ ναὸς οὗτος μετὰ τοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας τοῦ οἴκου θουμῶντος τῷ 1037 ὑπὸ τοῦ Ἱερογλαύου, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ἐν

Κων/λει ὁμωνύμου ναοῦ, ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου λόφου τοῦ Κιέβου, καὶ τῆς Χρυσῆς Πύλης τῆς καταστροφείσης ὑπὸ τῶν Ταρτάρων, αἵτινες δι᾽ ἑκαυσαν τὸ Κιέβον, ἀπιντελοῦσι τὰ τρία κυριώτερα τῆς πόλεως ἀρχαιολογικὰ μνημεῖα. Πλὴν καιρὸς, χώρου φειδόμενοι, παραλείποντες τὸ Χρηματιστήριον, τὸ θέατρον, τοὺς ἀσιατικῆς μεγαλοπραΐας καὶ ἀνεκφράστου χάριτος κήπους, τὸ διαμέρισμα Λίπκη,

Τύποι ῥώσων μοναχῶν.

τὴν Κηφισίαν ἦτοι τοῦ Κιέβου, τὸ περιλαβάνον πολυτελεῖς οἰκοδομὰς καὶ κομψὰ ξενοδοχεῖα ὑπὸ σύσκια φυλλώματα, τὸ ἐκείθεν τοῦ Δνειπέριου ὑπὸ Ἰουδαίων ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰκούμενον εὐρύτατον προάστειον Δεμιέδκη, τὴν ἐπτάθολον Μητρόπολιν τῆς Ἀναλήψεως, ἧς αἱ εἰκόνες τοσοῦτον κατάφορτοι ἐξ ἀδαμάντων καὶ πολυτίμων λίθων ὥστε μόνον ἡ κεφαλὴ καὶ αἱ χεῖρες νὰ διαφαίνωνται, τὸ ἱεροσπουδαστήριον, τὸ γυμνάσιον, τὸ ἐκ τῶν σπουδαιωτέρων τῆς ὁλγῆς Ῥωσσίας πανεπιστήμιον τοῦ Ἀγίου Βλαδιμήρου καὶ λοιπὰ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

τοῦ Κιέβου εκπαιδευτήρια τὰ μεταδίδοντα τὰ φῶτα τῆς ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς κατηχήσεως πέραν τῶν ὁρίων τῆς αὐτοκρατορίας μέχρι Σερβίας, Βουλγαρίας, Γαλιτίας, Ρωμουνίας, Βλαχίας καὶ ἀλλαχοῦ, τὸν πύργον τῶν ἀνθέων, εἶδος καφφενείου μετ' αἰθοῦσης χοροῦ παρὰ τῆς μέσης κοινωνικῆς τάξεως καὶ τῶν ἐμποροῦπαλλήλων συχναζόμενον, καιρὸς λέγω νὰ κατέλθωμεν εἰς τὴν πλυταίαν τῆς Μητροπόλεως, ἐν ᾗ ὁ ἐκ χαλκοῦ ἀνδριὰς τοῦ ἡρώων τῆς ἐλευθερίας Βογδάνου Χμελνίτσκυ, τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Κοζάκων ἐκείνων, οἵτινες περὶ τὰ μέσα τῆς 17ης ἑκατονταετηρίδος οἰκισθελῶς ὑπετάγησαν τῇ Ῥωσσίᾳ καὶ ἐντεῦθεν νὰ μεταδῶμεν εἰς τὴν μονὴν Πατσέρσκη (τοῦ Σπηλαίου), τὴν ἀποτελοῦσαν ἰδίαν πόλιν καὶ τὸ μᾶλλον ἀξιόθεάτον καὶ περιέργον ἐν Κιέβῳ.

B'

Περὶ τὰ ἑκατὸν εἴκοσι μέτρα ὑπερκειμένη τῆς ἐπιφανείας τοῦ ποταμοῦ ἢ Μονὴ τοῦ Σπηλαίου, ἀποτελεῖ τὸ Κρεμλῖνον τοῦ Κιέβου, οὗτινος τὸ περιτείχισμα περιλαμβάνει τὸ ἀνάκτορον τοῦ διοικητοῦ τῆς Μικρᾶς Ῥωσσίας, ναύσταθμον, στρατώνα καὶ ἀποθήκας. Αἱ ἀνά τὴν Ῥωσσίαν Λαῦραι, τέσσαρες τὸν ἀριθμὸν, ἀμυθῆτου πλούτου θησαυροφυλάκεια, δὲν εἶναι ἀπλῶς πολυάριθμοι μοναῖ, ἀλλὰ καὶ ἐθνικαὶ ἀκροπόλεις πλεόν ἢ ἅπαξ πολιορκηθεῖσαι καὶ ἀντιστάσαι εἰς τὰς ὁρδὰς τῶν Ταρτάρων. Συνδυάσασαι τὴν ἑαυτῶν ἱστορίαν πρὸς τὴν ἐθνικὴν, ἀποτελοῦσι εὐλαδὲς προσκύνημα τοῦ Ῥωσικοῦ λαοῦ ἔλκουσαι προσκυνητὰς καὶ ἐπαυξοῦσαι τὸν ἑαυτῶν πλοῦτον ἕνεκα ζήλου θρησκευτικοῦ ἅμα καὶ πατριωτικοῦ, ὅπερ ἐξηγεῖ τὰς μυρισταλάντους θωπίας τῶν πλουσιῶν, τὰς προσφορὰς ἡτοι, θυσίας καὶ ἀφιερῶματα τὰ ἀγγεληδὸν καὶ ἀφειδῶς ἐκ τε τῆς πόλεως καὶ πανταχόθεν τῆς ἐπικρατείας εἰσρέοντα, τὰς τεραστίους ἐκκλησιαίς, τὰς ἐμποιοῦσας τὴν ἐντύπωσιν μυθικῶν ἀνακτόρων, τὴν εἰς ἄμφια, κηροπήγια, κανδήλα, πολυελαίους καὶ εἰκόνας μεγαλοπρεπῆ πολυτέλειαν, τοὺς θολοδμήτους νάρθηκας, τὰ ἐν μινυογραφίᾳ εἰκόνα, τὰ κεχρυσωμένα εἰκονοστάσια, τὰς ἀργυρὰς ἀναφωτίδας, τὰς διὰ μουσεωμάτων καὶ τεχνητῶν ψηφίδων εὐρύθμους, συμμετρικῶς καὶ ἐπιμελῶς προσηρμοσμένων καὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἐπικεχρισμένων παλαιὰς τοιχογραφίας, τὴν καθόλου ἐμπλῶν ἱστορίας, χριστιανικῆς ἀρχαϊολογίας, ἐθνογραφίας καὶ προπλαστικῆς ἀγιογραφίας, καὶ τέλος πῶς αἱ πλεῖσται θρησκευτικαὶ τῶν Ῥώσων ἱερῶν κατατάσσονται ἐν ταῖς μᾶλλον πολυφέροις νύμφαις.

Ἡ Μονὴ τοῦ Σπηλαίου ἀποτελεῖ πόλιν ὅλην ὑπὸ μοναχῶν οἰκουμένην καὶ περιλαμβάνουσιν ἀρτοποιεῖον, οὗτινος ὁ διευθύνων μοναχὸς θωρεῖ ἄρτον παντὶ ἐπισκέπτῃ, τυπογραφεῖον, ἐν ᾧ ἐκτυποῦνται σχεδὸν πάντα τὰ λειτουργικὰ καὶ Ἑκκλησιαστικὰ τοῦ ὀρθοδόξου τῆς ὅλης Ῥωσσίας βιβλία ὑπὸ μοναχῶν, οἵτινες ἐν ἰδίαις διαμερίσμασι σιδηρουργοῦσι, ξυλουργοῦσι, κυαθοπλέκουσι, βυρσοδεφοῦσι, λιθοξοοῦσι, κατασκευάζουσι βούτυρον, τυρόν, Κβὰς (τὸ σύνθετος παρὰ Ῥώσσοις ἀναψυκτικόν) ἐκκλησιαστικὰ ἄμφια καὶ ὑποδήματα. Ἐν

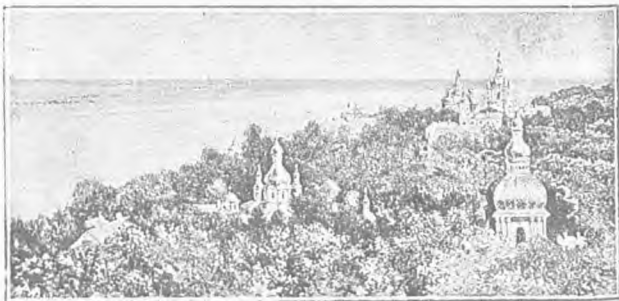
τῇ περιβόλῃ τῆς Μονῆς ἀπαντῶμεν δεκάδα μαγειρείων, ἐν οἷς διανέμεται ζωμός μετὰ ἄρτου πρὸς τοὺς ἀπόρους προσκυνητάς τοὺς ἐστιωμένους ἐν δυοὶ μεγάλαις αἰθούσαις, ξενοδοχεῖον, ἐν ᾧ θὰ διαχειμάσῃσι οἱ ἐξ Οὐραλίων, Σιβηρίας, Φιλανδίας, Γεωργίας, Κανιάσου, Κριμαίας καὶ ἀλλαχόθεν πένητες προσκυνηταί, οἱ ᾗ ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἐστιαῖς ἐπιστροφῇ ἀδύνατος λόγῳ τῆς προκεχωρημένης τοῦ ἔτους ἐποχῆς, νοσοκομεῖον μετὰ γηροκομεῖου, ἐξαίρετον φαρμακεῖον μετὰ πάσης τῆς νοσοκομειακῆς ὕλης, ἱεροβραφεῖον, γραφεῖον μετὰ γραφῶν καὶ λογιστῶν, ἐργαστήριον ζωγραφικῆς καὶ τέλος ἐναντι τοῦτου λουτρώνα, ἐν ᾗ κατὰ πᾶν Σάββατον λούονται οἱ Ἅγιοι Πατέρες οἱ συντηροῦντες τὸν περιφημότερον ἐκ τῶν ὁπωροφόρων κήπων, ἐν ᾗ καλλιεργοῦσι τὰ καλλίτερα καὶ σπανιώτερα τῶν ὁπωροφόρων δένδρων καὶ καρπῶν, (ἐν οἷς καὶ ὁ ἀπηγορευμένος), καὶ ἐν ᾗ ἡ εἰσοδος εὐθηνότατη, πᾶς τις δὲ εἰσερχόμενος δύναται νὰ φάγῃ ὅσον θέλει ἀλλ' οὐδὲν νὰ παραλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ ἀναχωρῶν.

Ἄλλως, ὡς εἴθισται παρὰ Ῥώσοις, οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὸν κήπον πρὶν ἢ ἀπέλθωσι μεταδίδουσι εἰς τὴν αἶθουσαν τῆς Τεῖτοσσίας, ἐν ᾗ ἐκ πελωρίου λιθίνου σαμβοαρίου παρέχεται τοῖς πλείστοις μόνον τὸ ὕδωρ, διότι τὸ τε τεῖον καὶ τὴν ζάχαριν φέρουσιν οὗτοι σχεδὸν πάντοτε μεθ' ἑαυτῶν.

Ἀλλὰ τὸ μᾶλλον ἔλκον τοὺς προσκυνητάς εἶναι αἱ κάτωθεν τῆς μονῆς ἀπέραντοι κατακόμβαι, ἐν αἷς ἐνεταφιάσθησαν οἱ πατέρες καὶ ἱεράρχαι τῆς ἀρχαίας Ῥωσσίας. Τὸ λείψανον ἐντὸς πολυτίμου ἐρυθροῦ ὑφάσματος, τὴν κεφαλὴν δι' ἰδίου καλύμματος μέχρι ὧμων ἐσκεπασμένην, τὰς χεῖρας εὐλαβῶς ἐσταυρωμένας, ἀποτεθεῖ μένον ἐν σαρκοφάγῳ, ὑπὸ λαμπάδων διαρκῶς περιστοιχαύμενον, ἀπαξ μόνον τοῦ ἔτους, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου, ἀποκαλύπτει τὸ ἑαυτοῦ πρόσωπον τοῖς πιστοῖς. Δίσκος ἐπικάθηται παντὸς Ἁγίου, ἵνα δεχθῇ τὰς εἰσφορὰς τῶν εὐσεβῶν. Ἐπεσκέφθημεν οὕτω τὰ λείψανα ὀγδοήκοντα τὸν ἀριθμὸν, ἐν οἷς τὸ τοῦ Ἁγίου Μύρωνος, Ἀγαπίου τοῦ ἱατροῦ, Γρηγορίου τοῦ Ἀγιογράφου, Νέστορος τοῦ πρώτου ἱστορικοῦ, τοῦ Ἡροδότου τῆς Ῥωσσίας, Ὀνούφριου τοῦ σιγγλοῦ κ.τ.λ. Ὑπάρχουσι καὶ κατακόμβαι μακρὰν τῆς Μονῆς αἱ καλούμεναι τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, ἐν αἷς ἐθρίσκονται τριάκοντα θαυματουργοὶ κῆραι ἀποστάζουσαι, ὡς πιστεύεται, ἔλαιον ἀκριβοπωλούμενον τοῖς χριστιανοῖς, ὡς πάσης μαγείας, ἐπιληψίας καὶ παντὸς κακοῦ ἀποτρεπτικόν θεωρούμενον. Τὰ περὶ τῶν ἐν ταῖς κατακόμβαις κειμένων λειψάνων καὶ καρπῶν ἱστορούμενα τοσούτων ὑπερφυᾶ καὶ θαυμάσια, ὥστε πολλοὶ, μὴ δυνάμενοι νὰ μεταβῶσι, ἀποστέλλουσι ἀντιπροσώπους μηδὲν ἔτερον ἔχοντας ἐπάγγελμα ἢ τὴν κατ' ἔτος ἐπίσκεψιν τῆς Ἁγίας Πόλεως τῆς Ῥωσσίας, καὶ οἷτινες ἀπλούστατα ἐνδεδυμένοι καὶ καλογηρικῶς ἀτημέλητοι, ἐφωδιασμένοι διὰ πιστοποιητικοῦ τοῦ Δημάρχου καὶ τοῦ Πρωθυερέως περιέρχονται διαφόρους πόλεις συλλέγοντες ἐράνους, οὓς καταθέτουσι, ἐλαχίστων ὀδοιπορικῶν ἀφαιρουμένων, πιστότατα καὶ ἀνευ ὑπερβολῆς ἐν τοῖς ταμείοις τῆς Μονῆς. Ἱεροσυλία ἀποκαλυπτομένη

τιμωρεῖται αὐστηρότατα. Παῖς ὑπεξαίρεσας τέσσαρα καπίκια (25 ἥτοι λεπτά) κατεδικάσθη εἰς πικρυετὴ εἰρκτήν, γυνὴ δαπανήσασα ὑπὲρ ἑαυτῆς τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας μιᾶς λαμπάδος τὴν αὐτὴν ὑπέστη ποινὴν, ἐνῷ ἀνὴρ τις ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἡ ἑαυτοῦ σύζυγος θὰ ἐθεράπευετο ἐκ χρονίου νοσήματις ἐὰν ἀπέκοπτε τὸν δάκτυλον ἐνὸς ἀγίου καὶ ἔφερε τοῦτον σῖκοι, συλληφθεὶς ἐξωρίσθη, ἵνα μὴ μολύνωνται καὶ οἱ εἰς ἀπλὴν ἐπαφὴν μετὰ τοῦ οὐτιω διανοηθέντος ἐρχόμενοι.

Τὰ τακτὰ ὥρα καὶ ἀργύρια ἐπὶ τοσοῦτον δεσμεύουσι τοὺς εἰσφέροντας, ὥστε πολλοὶ προσφεύγουσι εἰς στρατηγῆματα. Κοζάκος καταληφθεὶς ὑπὸ θυέλλης, ἐνῷ διήρχετο ἑφιππος τὴν στέππην, παρέ- κάλει τὸν πολιοῦχον τῶν χωρικῶν προστάτην "Άγιον Νικόλαον ἵνα

Γενικὴ ἀποψις τοῦ τοπείου, ἐνθα αἱ κατακόμβαι τοῦ Κιέβου.

διασώσῃ αὐτόν ὑποσχόμενος ἅμα τῇ ἀφίξει εἰς Κιέβον νὰ ἐκποιήσῃ τὸν ἔφ' οὗ ἐπέβαινε ἵππον θωρῶν τὸ ἀντίτιμον εἰς τὴν Μονήν. Φθάσας σφῆς καὶ ἀδλαβὴς θεωρεῖ ἑαυτόν πλέον ἢ διὰ συναλλάγματός ὀρισμένης λήξεως ὑπόχρεων νὰ ἐκτίσῃ τὴν ὀφειλὴν, παρὰ πάντα τὰ λεγόμενα ὑπὸ τῶν φρονούντων ὡς οἱ Ἴταλοί:

Il pericolo passato

Il Santo è gabbato

δηλ. τοῦ κινδύνου παρελθόντος ὁ ἅγιος χλευάζεται. Πλὴν ἀποβλέπων εἰς τὸ μέγεθος τῆς προσφοράς καὶ μετανῶν διανοεῖται οὐχὶ νὰ ἀποφύγῃ ἀλλὰ ποίῳ τινὶ τρόπῳ νὰ συνδυάσῃ θρησκευτικοκοινωνικῶς τὸ πρᾶγμα μὴ καταστρατηγῶν, φαινομενικῶς τοῦλάχιστον τὴν δοθεῖσαν ὑπόχρεσιν. Μεθ' ὥριμον σκέψιν προσάγει εἰς τὴν ἀγορὰν τὸν ἵππον μεθ' ἐνὸς προβάτου.

— Κοζάκε μου, τί πωλεῖς αὐτοῦ;

— Ζητῶ ἀγοραστὴν διὰ τὸν ἵππον καὶ διὰ τὸ πρόβατον, πωλῶ καὶ τὰ δύο ζῖα ἑμοῦ καὶ ἔχι χωριστὰ καθ' ἓνα. "Οποῖος θέλει ἄς τὰ πάρῃ.

— Πόσον τὰ δίδεις.

— Τετρακόσια ρούβλια (ἴσον λίρας 40 Ἀγγλίας) τὸ πρόβατον καὶ δέκα ρούβλια τὸ ἄλογον.

— Πῶς! τί! μὴ τὸ πρόβατον ἔσωσε ἐκ τῶν ὀνύχων τοῦ αἰετοῦ κανέν σου τέκνον; Πῶς τοῦτο! Λέγε καὶ σοὶ τὰ ἀγοράζω.

— Μόνον ἐγὼ καὶ ὁ Ἀγιος Νικόλαος γνωρίζομεν.

Ὁ Κοζάκος πωλήσας ἀμφότερα μεταβαίνει εἰς τὸν ναόν, εὐχαριστεῖ τὸν Ἅγιον Νικόλαον ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ, προσφέρει τὸ προϊόν τῆς πωλήσεως τοῦ ἀλόγου, τὰ δέκα ἤτοι ρούβλια, κρατήσας δι' ἑαυτὸν τὰ τετρακόσια καὶ ἀπέρχεται σχεδὸν βέβαιος ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Ἀγιος Νικόλαος θὰ ἐπιδραβεύσῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ παρουσίᾳ τὴν ἐν τῇ πονηρῇ τούτῳ κόσμῳ νοημοσύνην του, ἥς δὲν ἀμειροῦσι καὶ οἱ πλοιοκτῆται οἱ διενεργούντες τὴν ποταμοπλοῖαν τοῦ Ἀνεπέρου καὶ διδόντες τὸ ὄνομα ἐνὸς Ἁγίου εἰς ἕκαστον πλοῖον, ἵνα προτιμῶνται οὐτὼ ὑπὸ τῶν προσκυνητῶν.

Ὁ ἐπὶ δολιότητι καὶ σατανικῇ πονηρίᾳ περινούστατος Μακιαβέλης συνίστα τοῖς κληρικοῖς ἵνα τέσσαρά τινα ἀποφεύγῃσι οὗτα ἐν τῇ ἑαυτῶν βίῃ, ἤτοι:

Τὸ κακόγλωσσον τῶν ποδογύρων,

Τὰ ἐμπροσθία τῶν Καλογήρων,

Τὰ ὀπίσθια τῶν ἡμιόνων,

Καὶ τὴν εἴνοιαν τῶν Ἡγεμόνων.

Πρὸς τὸν μεγαλῶνυμον διπλωμάτην, δημοσιολόγον καὶ ἱστορικὸν διαφωνοῦσι αἱ περίοικοι τῆς Μονῆς ῥωσσιδεῖς αἱ τὴν ἀγάπην τῶν μοναχῶν θεωροῦσαι ἀγάπην τοῦ νοῦ, τῆς καρδίας, τῶν μυόνων καὶ τῶν νεύρων, ὡς ἰδιαζόντως εὐνοουμένων παρὰ τοῦ καθαροῦ ἀέρος, τῆς τακτικῆς διαίτης, τῆς ἀνέτου ἐργασίας ἢ τῆς ἀπράγμονος ἀπολαύσεως, μοναχῶν μὴ θεωρούντων κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα τὸν κόσμον τοῦτον κοιλὰδα κλυθμῶνος καὶ μετὰ θαυμαστῆς εὐχερείας μεταπιπτόντων ἀπὸ τοῦ Συναξάριον εἰς τὴν ρωμαντικὴν μυθιστορίαν ἢ ἱστορίαν· διὸ καὶ δὲν λείπουσιν αἱ σκηναί, ἃς δημιουργεῖ τὸ κάλλος τῶν γυναικῶν καὶ ἡ ἡλιθιότης τῶν ἀνδρῶν, ὡς ὁ ἑωρακὴς μεμαρτύρηκε. Ἐνιοὶ τούτων, ὅμοιοι πρὸς σφυρήλυτα ἀγάλματα, οὐδόλως ἀμβλεῖς πρὸς τὴν γυναικείαν χάριν ἐμφανίζονται ὡς Νάρκισσοι, ἢ ὡς Ἀπόλλωνες, ἡμάτια ἱερέως περιβεβλημένοι, πᾶς δὲ βλέπων τὸ γλυκερὸν ἦθος, τὸ ἀθλητικὸν ἀνάστημα, τὰ πυρόχροα βλέφαρα, τὰς ἐρυθρόχρους παρειάς, τὸ ἐτοιμόλογον καὶ ἐτοιμόφλεκτον, τὸ συναγεῖρον περὶ αὐτοῦς ἑρασμίων καὶ ἄβροτάτων θαυμαστῶν χορείαν, δικαίως θὰ ἔλεγε ὅτι κατ'ἔλθον ἐξ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν, ὡς πάλαι ποτὲ εἰ θεοὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, ἵνα ἀγρεύσῃσι Νύμφας. Οὐκ ὀλίγοι τούτων, ἐγκρατεῖς τῆς ἐργολαβικῆς φιλοσοφίας, διαθέτουσι μετὰ θαυμαστῆς, ὡς λέγεται, λεπτότητος τάγματα γυναικῶν, πρὸς ἃς προσφέρονται μετὰ τοῦ πατρικοῦ ἐκείνου καὶ ὑπὸ τοῦ σχήματος ἢ καὶ τῆς ἡλικίας ὑπαγορευομένου τρόπου τῆς τρυφερότητος καὶ ἀσθηρότητος, ὅφ' ὃν καὶ αἱ ἀφηγήσασαι παρθένοι πολλὰ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

κίς κρύπτουσι τὸν ἑαυτῶν ἔρωτα. Αἱ μελανόφθαλμοι, χαριέσταται καὶ περικαλλεῖς Κισθίτιδες, ὧν αἱ κινήσεις κατὰ τὸν ποιητὴν Πούσκιν ἀναμνησκουσι τὸ δμαλὸν βᾶδισμα τοῦ κύκνου τῶν ὑδάτων τῆς ἐρήμου, ἄνευ δακτυλαψιδῶν καὶ κλοπίων βλεμμάτων ἢ ἀλαλήτων χαιρετισμῶν καὶ προδρομικῶν σχέσεων, γεννῶσι πυριφλεγέθοντα ἐν τοῖς στήθεσι τοῦ μαύρου στρατοῦ τῆς ψυχικῆς δόξ' εἰπεῖν καὶ σωματικῆς σωτηρίας, ὅστις «πολλὰ σιένων καὶ τὴν ψυχὴν πολλῶ

Χωρικαὶ ἐν ἐθνικῇ ἀμφιέσει.

ἔξανθήσασαι παρθένοι, ἀλλὰ καὶ οἱ τὴν μὴνιν Ἁγίου ἢ Ἀγίας τινός ἐπιζητοῦντες νὰ λύσωσι, καὶ οἱ τοὺς τεθνεῶτας τῶν ἁμαρτιῶν νὰ ἐξαγνίσωσι, καὶ οἱ τοὺς ζῶντας ταλαιπωρῶν τιναν τοῦ βίου νὰ ἀπαλλάξωσι, πάντες ἐν γένει εὐρίσκουσι παραμυθίαν καὶ ἀνακούφισιν. Ἐνταῦθα εὐρίσκεται ἡ τῶν ἀρχαίων κρήνη «Κυλλοῦ πήρα» καλουμένη ἡ τοὺς ἐξ αὐτῆς πίνοντας γονίμους καθιστῶσα, ἐνταῦθα ἐξευμενίζεται ἡ τῶν τοκετῶν θεὰ Εἰλείθυια ἡ οὕτω θαψιδῶς πολλὰ κίς τὴν ἑαυτῆς παρέχουσα εὐλογίαν τοῖς ἀτέκνοις, ὥστε καὶ ἐπὶ τοῦ μᾶλλον ἀκάρπου γενεαλογικοῦ δένδρου νὰ πραγματοποιηται ἡ τοῦ Ἰακῶβ πρὸς τὸν τέταρτον αὐτοῦ υἱὸν εὐχή: «Οὐκ ἐκλείψει» φεῖ Ἀρχων ἐκ φυλῆς Ἰούδα, οὐδὲ Ἠγαύμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐ-

ἔρωτι διασειόμενος ὁμῶς οὐ παύεται πρᾶττων τὰ θεῖα ἐπιτάγματα» οὐδαμῶς κινδυνεύων νὰ πάθῃ οἷα ὁ σῶφρων Ἰωσήφ παρὰ τῆς Κυρίας Πετεφρῆ ἢ ὁ Βελλεροφόντης παρὰ τῆς γυναικὸς τοῦ Προίτου. Ἐπὶ τοῦ θεοφιλοῦς τῆς Μονῆς ἐδάφους, ἐφ' οὗ ἡ ψυχὴ πληροῦται μεγαλείου καὶ φρονήματος, οἷον καὶ αὐτοὶ οἱ τοῖχοι καὶ τὰ ἀετῶματα καὶ αἱ εἰκόνες διὰ μυστηριώδους γλώσσης λαλοῦντες διεγείρουσι πολλοὶ ὑπὸ Εὐμενιδῶν διωκόμενοι εὐρον ἀπαλλαγὴν τῆς ἀράς, πολλοὶ θαμιωνῶντες ἰάθησαν καὶ πλείστοι ὑποχείριοι σωματικῇ ἢ ψυχικῇ νόσῳ ἑαυτοὺς ἀνεκτήσαντο. Ἐνταῦθα οὐ μόνον οἱ οἰκιακὰς ἀσυμφωνίας καὶ ἔριδας ἔχοντες, οἱ τὴν καρδίαν ἐξ Ἐρωτος τετρωμένοι, αἱ τῆς εὐφροσύνης τοῦ Ἵμεναίου ὀρεγόμεναι πλὴν

τοῦ *¹. Ἐνταῦθα τέλος εὐρίσκονται τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀσκληπιοῦ παλαιὰ χρηστήρια, ἐν οἷς προσέρχονται ἵνα ἐπερωτήσωσι περὶ τοῦ πρακτέου, περὶ τῆς ὑγείας τῶν ἀποδήμιων τέκνων, περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ σώματος ἀπὸ νόσου ἢ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τῶν ποινῶν τῆς Κολάσεως καὶ περὶ τῆς ἀποκτίσεως παντός τοῦ ποθομένου. Ὁ ἐκ τῆς Μονῆς μεταβαίνων εἰς τὰς κατακόμβας τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, ἀπαντᾷ καθ' ὁδὸν δύο φρέατα, ὧν τὸ ὕψος θεωρεῖται καθηγιασμένον, καὶ ὠρισμένων νόσων θεραπευτικόν, καὶ δένδρον παρ' αὐτοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, ὡς λέγεται, φυτευθὲν καὶ εἰς κατασκευὴν περιάπτων, τῆς ὑγείας συντηρητικὸν, χρησιμοποιοῦμενον, διό πολλοὶ χάριν δραστηκωτέρας ἐνεργείας διὰ τῶν ἰδίων ὁδόντων ἀποσπῶσι τεμάχιον ψλοῦ τοῦ ἰσα τιμῇ Ξύλῳ τιμωμένου. Οὐδεμία μὲν ἀσκεῖ τσαούτην ὁρησκευτικὴν ὑπεβολὴν εἰς τὴν φαντασίαν ὅσῃν ἡ τοῦ Κιέβου, συνέχουσα καὶ προάγουσα τὸ ὁρησκευτικὸν αἰσθημα καὶ ἀγελαῖα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν πλήθη ἔλκουσα εἰς τὴν ἀληθῶς Ἁγίαν Πόλιν. Οἱ ἐν ταῖς κατακόμβαις ἀνοικτοὶ σαρκοφάγοι, τὰ ἐν αὐτοῖς σώματα ἁγίων τὰ ἐντελῶς διατηρούμενα, τὰ ἡγιασμένα φρέατα, τὸ ἱερὸν δένδρον, ἡ θέα τοῦ ἐνδόξου Δνειπέρου, τοῦ Βαρυσθένους τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ὅστις ὑπῆρξε δὲ τάφος τῆς εἰδωλολατρείας καὶ ἡ κολυμβήθρα τῆς ἀναρίθμου Ῥωσικῆς φυλῆς, τὸ πλήθος τῶν πολυτελεσμάτων καὶ ἀσιατικῶς μεγαλοπρεπῶν ναῶν, ἡ ἐν ταύταις ὁρησκοπῶμενα τῶν ἐκκλησιαζομένων τῶν ἐν ὅρα τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας τὰ πάντα λησμονοῦνται καὶ δυναμένων νὰ διεκδικήσωσι τὸν φωτοστέφανον τοῦ Ἁγίου, οἱ πολὺχοι καὶ τηλεδῶαι κώδωνες, οἱ χαλκίστομοι οὗτοι διερμηνεῖς τῶν κατὰ τὰς ἱερωτάτας καὶ σπουδασιότατας τοῦ βίου στιγμᾶς κατεχόντων ἡμᾶς συναισθημάτων εὐφροσύνης ἢ θλίψεως, ταῦτα πάντα διεγείρουσι ὁρησκευτικὸν ρεθραισμόν, ἐνσταλαῶσιν ἐν τῇ ψυχῇ ἡδὺν τινα μυστικισμὸν. Τὸ ἰδίῳ πλὴν ἐκπνευματίζον καὶ μονοῦ οὐρανίας προκαλοῦν ὀπτασίας, εἶναι ἡ ἄρρητος μελωδία τῆς συναρπαζούσης τὰς ψυχὰς καὶ ἄχρι τέρματος τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν συγκρατοῦσης τοὺς προσερχομένους ἐκκλησιαστικῆς τῶν Ῥώσων Μουσικῆς. ἤτις μεθ' ὧν τῶν χρωμάτων καὶ τόνων τῆς Βυζαντινῆς ἁρμονίας² ἀπὸ τοῦ διατονικοῦ καὶ ἑναρμονίου μέχρι τοῦ χρωματικοῦ, προσδίδει

1 Γενέσεως Κεφ. 49ον Στίχ. 10.

2 Ὁ Ῥώσος καθηγητὴς Γεωργίος Ἀγνόλδος, ἐν σειρᾷ διαλέξεων περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἔθνικῆς τῶν Ῥώσων Μουσικῆς ἐν σχέσει πρὸς τὴν Βυζαντινὴν, σαφέστατα κατέδειξε ὅτι ἐκ ταύτης προήλθε ἐκείνη, ὑποστάσα βεβαίως σὺν τῷ χρόνῳ καὶ τινες ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταρρυθμίσεις, καὶ ὅτι ἡ παλαιὰ καὶ καθαρὰ τῶν Βυζαντινῶν μουσικὴ δὲν εἶναι, ὡς τινες διατεινόνται, παραφθορὰ τῆς ἀρχαίας Ἑλλ. Μουσικῆς, ἀλλ' αὕτη αὕτη ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ τροποποιηθεῖσα ἀναλόγως τῶν ὅρων καὶ τῆς σοφιστικότητος τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ὁκτὼ ἡχοὶ τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς εἶναι κατὰ τὸν σοφὸν καθηγητὴν οὐδὲν ἄλλο ἢ λεπτομερεῖς χαρακτηρισμὸς τῶν ὁκτὼ διαφάνων τυπῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ἥτοι τοῦ Δωρικοῦ, Φρυγικοῦ, Λυδικοῦ, Μιξολυδικοῦ, Ὑποδορικοῦ, Ὑποφρυγικοῦ, Ὑπολυδικοῦ καὶ Ὑπομιξολυδικοῦ. Σημειώδης δὲ ὅτι ἡ ἐκκλ. τῶν Ῥώσων Μουσικὴ ἐπέδρασε τὰ μέγιστα ἐπὶ τῆς δημόδους Μουσικῆς ἐν Ῥωσίᾳ.

τὴν ἄμετρον ἐκείνην σεμνοπάθειαν, ἐξ ἧς ἀποπνέουσι τὰ θεόπνευστα μελοποιήματα, κατακλινέουσα ἐκ κατανύξεως τοῦς ἀκραιωμένους

Μουζικὸς μετὰ τῆς μνηστῆς του
ἐν νυμφικῇ περιβολῇ.

ἐν τῇ ταπεινώσει. Ἄλλ' ἵνα τέλος λάθωμιεν σαφῇ ἰδέαν τῆς πλήρους μουσικισμοῦ θρησκευτικαῖας, ἵνα νοήσωμιεν τὴν μέχρι λυρισμοῦ περιπαθῇ καὶ φλογερὰν τὴν Ῥώσων εὐλάβειαν καὶ φιλοθρησκείαν, θέον νὰ λαθώμιεν ὅπ' ὅψιν ἐστὶ, ὡς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις, οὕτω καὶ παρὰ τοῖς Ῥώσοις, πατρίς καὶ θρησκεία τὸν ἀκριβῶς καὶ τελείως συγγένεται ἀλλήλαις, ὥστε οὐ μόνον αὐτόματος ἢ διάνοια ἐριδος ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπ' ἀλλήλων ἐστὶ διάκρισις. Ὡς δὲ εἰ ἀρχαίοι Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι δὲν ἐγνώρισαν τὰς οὕτω ὁλοθεράδας καὶ τόσῳ κινήας ἐριδος Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας οὕτω καὶ εἰ Ῥώσοι, δι' οὓς ἀπλόην τοῦ Τσάρου Οὐκάζιν ἤρκεσε ἵνα ἐξαφανισθῇ πᾶν ἔχνος ἀρχαίου θρησκευτήματος, χωρὶς νὰ προστεθῇ οὐδὲ εἰς μάρτυς εἰς τὸ μαρτυρολόγιον τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ χωρὶς νὰ ἴδωσι αἱ ὀχλοὶ τοῦ

Δνειτέρου τὰς φρικώδεις σκηνάς καὶ τὰς αἱματηράς καταζυώσεις, ὧν ὑπῆρξαν μάρτυρες καὶ αἱ μᾶλλον πεπολιτισμέναι γῶραι, ὅτε ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ἐκρήμνιζε τοῦς παλαιούς αὐτῶν Θεούς.

Δ

Εἶπομεν ὅτι ἡ ἀνευ διακρίσεως φύλου πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη γυναικὸς τυγχάνει ἀνοχῆς παρὰ τοῖς πρακτικαῖς Ῥώσοις τοῖς φρονούσι ὅτι τὰ λαθρεμπορία τῆς καρδίας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀπαγορευθῶσι πρὸς Μοναχούς, στατήρας ἐλοὺς ζυγίζοντας, καὶ ὧν τὴν εὐνοίαν θηρεύουσι αἱ κηδόμεναι τῆς ἐκείνων ἀξιοπεπιστίας καὶ μὴ ἐπιθυμοῦσαι νὰ ἐκθέσωσι ταύτην εἰς τὸν γένειον κοινόν. Μεγαλόφρονες πρὸς τὴν βασιυπρέπειαν τοῦ βᾶσι, ὅπερ δὲν θεωροῦσι ἀδιάρτητον ἡώρακα ἐκ τῶν βελῶν Θεοῦ, οὔτε ἱερεῖς οὔτε ἀρχιερεῖς σεβομένους, ἀδαφροῦντες ἂν εἰσακούεται ἡ μὴ, ἡ μοναστικὴ προσοχή «Παῦσον τὰς ἐριδας τῶν παλίων, σθέσον τὰ πεπυρωμένα βέλγη * τοῦ πονηροῦ, τὰ κατ' ἡμῶν βολίμους κινούμενα. τὸς τῆς σαρκὸς * ἐπαναστάσεις κατὰστείλον, καὶ πᾶν γεῶδες καὶ ὕλικόν φρόνημα * κοίμισον» συνωστίζονται περὶ τὸν ἀρρηκτὸν τοῦτον Πύργον τοῦ Αἰσχύλου, ὡς δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ Μονὴ τοῦ Κιέβου, περὶ ἣν

βροχθοῦσι τὰ κύματα τῆς εὐσεβείας, καὶ ἀπέρχονται ἀφοῦ λάβωσι τὴν εὐχὴν ἵνα «ὁ Θεὸς διαφυλάττῃ αὐτοὺς (ἢ αὐτάς) ἀπὸ παντός» βέλου, πεπομένου ἡμέρας, ἀπὸ πράγματος ἐν σκότει διαπορευομένου μένου καὶ ἀπὸ συμπτώματος καὶ θαμιονίου μεσημβρινοῦ». Ἄλλ' ἐὰν οἱ φίλα τῇ Ἀφροδίτῃ φρονούντες καὶ πράττοντες τσαούτης μακροθυμίας καὶ ἐλέους ἀξιοῦνται, οἱ λάτραι τοῦ Διονύσου ἀφ' ἐτέρου, καὶ οἱ τὰ ἄθωρα τούτου θῶρα ἐκζητούντες διώκονται ἀμειλίχτως καὶ ἀπηνῶς, τὸ μὲν διότι «ἡ μέθῃ ἀθεότητος ἀρχή» κατὰ τὸν Μέγαν Βασίλειον, τὸ δὲ ἵνα μὴ διαψευσθῇ ἐν πᾶσι τὸ ῥηθὲν «Βαρειὰ ἢ καλογηρικὴ». Καὶ δὴ περὶ τὰ θῶδεκα χιλιόμετρα νοτίως τοῦ Κιέβου ποταμοπλοοῦντες ἀπαντῶμεν τὴν μονὴν Κίταjew, εἰς ἣν ἀποστέλλονται ὡς ἐξόριστοι οἱ ἐνεκα μέθης καταδικασθέντες ὑπὸ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου. Ἐκεῖσε ἐργάζονται εἰς καταναγκαστικὴν φυτείαν καὶ γεωργίαν, εἰς μελισσοτροφίαν καὶ κηροποιίαν, παράγοντες ἐν γένει ὅ,τι οἱ μοναχοὶ καὶ οἱ θαμῶνες τῆς Μονῆς Κιέβου καταναλίσκουσι. Ἄλλ' οὐ μόνον κατὰ τῆς κληρικῆς ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς λαϊκῆς τοῦ Βάγκου λατρείας ἡ Ῥωσικὴ φιλανθρωπία ἐμμερίμνησε πρακτικώτατα, τὰς ἄλλοτε ἀγροτικὰς λέσχας, ἐν αἷς ἐγένοντο ἀφθονοὶ πρὸς τὸν Διόνυσον σπονδαί, ἀντικαταστήσασα δι' ἐργατικῶν κέντρων ἀπερίττων πλὴν ἀνέτων, ἐκ δύο ὁρόφων ἀποτελουμένων, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐποίων ὑπάρχει ἡ Αἴθουσα τῆς Τετοφλυκρίας, ἡ τοῦ χοροῦ καὶ τὸ Μαγειρεῖον. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἡ τῆς βιβλιοθήκης καὶ τοῦ Ἀναγνωστηρίου. Ταῦτα ἐπὶ τισούτων συνετέλεσαν εἰς τὴν σημαντικὴν μείωσιν τοῦ ἀλκοολισμοῦ, ὥστε ἀπὸ πολλοῦ προβάλλονται ὡς παράδειγμα παρὰ τῶν ἐν Γαλλίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ ἀντιαλκοολικῶν ἐταιριῶν.

(Barrage)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΞΕΝΟΣ

Ἀθηναϊκὰ σαλόνια. — Φυλλολογικαὶ ἐσπερίδες.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

ΛΥΡΙΚΕΣ ΣΑΤΥΡΕΣ

ΣΚΟΥΛΗΚΙΑ καὶ μαμουνναριὸ ἐκάναν πατηγνῶι
 πετάμενα ἢ παλέοντα μέσ' τὸ λιοπύρι·
 καὶ κάθε λιθαρότοπος ἢ ξέφωτο ἢ χωράφι
 λαμποκοποῦσε ἠλιόκρουστο σάνπως χονδράφι
 κι' ἀγροὺς ἀσημοκάπνιστους καὶ μαργαρένια θάμπη
 ἐβγάναν στήν ἀνάσα τους οἱ λαγκαδιῆς κ' οἱ κάμποι,
 πολύνδενδροι, πολύνφυλλοι καὶ καλοκαρπημένοι
 κι' ἀράθυμοι σὰν νεώπαρτη γυναιῖα βαρεμένη.

Τέτοιο τὸ θέρο ἐσφάνταζε κι' ὁ Μέρμηρας τὸ ἐθώρει
 μὲ τὴν ψυχὴν του πρόσχαρη κι' ὁ νοῦς του τὸ ἀνιστόρει
 πανώρησ'· γιὰτ' ἡ μοναξιά τὴ στόχασι ἔτσι κάνει
 καλογνωμοῦσα κ' ἡμερην. Ὡς τόσο ἀπὸ μιὰ σιάνη
 βγαίνει κάθε πορνὸ τσοπάνη κάποιον
 ἔβλεπε, γέρο κι' ἀχαμνὸ καὶ μὲ κονφάρι σάπιο,
 ὅπου μὲ βιάσι παίρνοντας τὸ κατηφόρι
 στὰ δένδρα ἐμπρὸς ἐστέκετο καὶ γνοιαστικὰ τὰ ἐθώρει
 σάν πως τ' ἀναγαλλιάζετο κ' ἐχαροκόπει
 ποῦ δευτρομάνιν εἴχασιν ἐκεῖν' οἱ τόποι
 κ' ἐβλάσταιναν κ' ἐκάρπαιναν τοῦ ἀνθρώπου οἱ κόποι,
 καὶ σάν πως τὰ εὐχολόγαγε μὲ καλωσύνη
 τὴ γῆ ποῦ τὰ ἐλέη της πλοῦσια μᾶς δίνει.

Κι' ὁ Μέρμηρας στοχαστικὸν γιὰ τοῦτο ἐπίστευε τον
 κ' ἐπὶ ταυτοῦ στὴ σιάνη του ἐγύρευε τον
 ἀπάντεχος τ' ἀκούσῃ τον λόγια μὲ νοῦ καὶ κρίση.
 Κι' ὅταν τὸν καλογνώρισε κότισε τὰ ὥωτήρη·
 γιὰτ' ἡ ἀγάπη κάθε ἀνγὴ κυτοῦσε
 τὰ δένδρα κι' ἀναγάλλιαζε κ' εὐχολογοῦσε·
 Καὶ γνοιαστικὰ ἀποκρίθη του τότες ὁ γέρος·
 — Διαλέγω πρὸς ἀνάγκη μου ἀπόσκιο πάντα μέρος.

ΙΩΑΝ. ΖΕΡΒΟΣ

Ο ΚΑΚΟΓΛΩΣΣΟΣ

Ὁ κακόγλωσσος κακολογεῖ ἀπὸ συστήματος· καὶ κακολογεῖ ὅποιονδῆποτε τοῦ χρειασθῇ νὰ μελετήσῃ ὅποιονδῆποτε τοῦ μελετήσουνε.

Συνήθως ὁ κακόγλωσσος γνωρίζει τοῦ καθενὸς κατὶ τι ἐπιλήψιμο, τὸ ὁποῖο συνδυάζει μὲ τ' ὄνομά του, καὶ τοῦ δίνει ἐπώνυμο ἀνάλογο τῆς μορφῆς ὁποῦ τοῦ κάνει : — « Ἐκεῖνος ὁ πρωτοκλέφτης !... » Γι' ἄλλονε : — « Quel birbante ! ποῦ δὲν εἶνε ἄντροπὴ ποῦ νὰ μὴν τὴν ἔκαμε !... » Γι' ἄλλονε : — « Μὴ μοῦ τόνε μελετᾷς... Ἐγὼ ξέρω τί ζυγιάζει !... Λεῖρω ἐγώ, ἡθελ' εἶναι στὴ φυλακὴ... »

Κ' ἐτσι, σὲ καθέναν ποῦ μελετηθῇ, ὁ κακόγλωσσος τοῦ φορεῖ τὸ πετραχῆλι του.

Ἄν πρόκειται διὰ ὑποκείμενο τὸ ὁποῖον αὐτὸς νὰ μὴ γνωρίζῃ, καὶ δὲν ἔχει τίποτε συγκεκριμένο νὰ τοῦ προσάψῃ, τοῦ ἀποδίδει μορφὴν κοινῶς ἀποδιδομένην εἰς τὴν πατρίδα του : — « Κορφιάτης ;... Στοχάσου !... σέντσα - φέδες !... »

— « Μεσολογγίτης ; Κατὶ ψαράς θὲ νᾶναι, πεινασμένος, ποῦλθ' ἐδὼ νὰ χορτάσῃ !... » Ἡ κηόλα τὸν ἐφοδιάζει μὲ ἀποσιωπητικὰ δυσπιστίας διὰ τὸ ὑποκείμενό του :

— « Ποιὸς τὸν ξέρει !... Τέτοιους ἀνθρώπους !... »

Συμβαίνει κάποτε ποῦ ὁ κακόγλωσσος νὰ ἦναι καὶ παρεκβατικός· καὶ τότε ἡ ὁμιλία του δὲν εἶναι παρὰ μία κρεμαστάλυσσος ἀπὸ φημητικὸν λιβέλλου. Ἐπειδὴ σὲ κάθε πρόσωπο ποῦ τοῦ χρειασθῇ νὰ μελετήσῃ στὴ διεξαγωγὴ τῆς ὁμιλίας του, θὰ σταματήσῃ νᾶν τοῦ κάμῃ καὶ τὴν ἐξειδικιασμένην του ψυχρολουσίαν.

Ὁ κακόγλωσσος δὲν ἀργεῖ νὰ γνωρισθῇ ὡς τοιοῦτος εἰς τὸν τόπο του· καὶ τότε κατασταίνεται ἀβλαβής, ἐπειδὴ κανεὶς δὲν ψηφᾷ τὰς κακολογίας του, εἰς τὰς ὁποίας ὅλοι γελοῦνε.

Εἶνε μάλιστα ὁ γνωστός κακόγλωσσος δι' αὐτὸ τοῦτο τὸ πασίγνωστον, ὁ ἀβλαβέστερος ἀνθρώπος τῆς κοινωνίας. Ἐπειδὴ, ἐνῶ κάθε ἄλλον ἀνθρώπου ὁ τυχὸν κακὸς λόγος ἡμπορεῖ νὰ ἔχῃ κάποιαν ἰσχὺν εἰς τὰ πνεύματα, ὁ κακὸς λόγος τοῦ κακόγλωσσου δὲν ἔχει καμμίαν.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Restrictions apply.

Ἡ κακὸ γλῶσσος δὲν εἶναι πάντα κακὸ ψυχος. Ἡ κακολογία του δὲν προέρχεται πάντοτε ἀπὸ κακὴν ψυχὴν· ἀλλὰ συχνὰ καὶ ἀπὸ μόνον κακὸ τοῦ κεφαλίου, ἀπὸ κακὴν ἔξιν.

Ο ΟΞΥΘΥΜΟΣ

Ὁ ὀξύθυμος εἶνε μπαρούτη τοῦ προσμένει σπῖθα. Παροξύνεται διὰ κάθε τι τὸ παραμικρότερον καὶ ἀπότε, ὅταν λείπη καὶ τὸ παραμικρὸ ἐκεῖνο, πλάθει κατὰ μὲ τὴ φαντασία του, καὶ ἀνησυχεῖ σιωπηλὰ μὲ τὴ σκέψη του.

Ἄν τὸν ἐννοήσης νὰ βρῖσκεται σὲ μιὰ τέτοια ψυχικὴ κατάστασι, μὴ τὸν ἐνοχλήσης διὰ τίποτε· μήτε διὰ νὰν τοῦ πῆς καλὴ-μέρα.

Ὁ ὀξύθυμος εἶνε πάντα ἐπικίνδυνος, καὶ πρέπει νὰν τότε σιμῶνης καὶ νὰν τοῦ μιλᾷς μὲ προφύλαξιν, ὃ δὲ καλλίτερος τρόπος νὰ πολιτεύεσαι μὲ αὐτὸν εἶνε νὰν τότε θεωρῇς ὡσὰν ἄρρωστο, καὶ νὰν τὸν μεταχειρίζεσαι μὲ γλυκάδα τὴ στιγμὴ τῆς ἐξίαιρώς του.

Ὁ ὀξύθυμος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶνε καλὸ ψυχος· καὶ μετανοεῖ σχεδὸν πάντοτε ἔπειτα ἀπὸ κάθε του ἔξαψιν καὶ πικραίνεται. Ἀλλὰ ἡ πείρα δὲν τὸν ὠφελεῖ· καὶ εἶνε ἕτοιμος νὰ ξαναπέσῃ πάλι· σὰν ἀπὸ ἀκαταμάχητην φυσικὴν ὁρμὴν εἰς τὸ ἴδιον λάθος.

Ὅταν ὡς καὶ σὺ, ἀναγνῶστα μου, αἰσθάνεσαι τὸν ἑαυτὸν σου εὐερέθιστον, ἀπόφυγε τὸν γνωστὸν ὀξύθυμον.

Ἀλλέως θέλ' εἰσθε ὅσά δύο ἀτμοσφαιρικοὶ ἀτμοί, ὅπου συγκρούμενοι ἀποτελοῦνε βροντὲς καὶ λάμπες.

† ἈΝΔΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

Συζητικαὶ παρεξηγήσεις

Σκηνὴ Α'. — Ἐκεῖνος :

— Σ' ἐπίασα, σκύλα ἀπιστή! Μοῦ προδίδεις τὴν τιμὴν μου!...

Σκηνὴ Β'. — Ἐκεῖνη :

— Τί λές, ἀγάπη μου! Ἐγὼ κυττάζω τὴν τιμὴν μιᾶς φορεσιάς γιὰ σένα.

πού έτρεμε τό φελεκουδί από τό κυνήγο τής Κλεφτουριάς, πού ρήμαζε τόν δυστυχιόμένο μας τόν τόπο.

Γύρισα άμέσως καί μπήκα στήν θύρα τών φυλακῶν, έδωκα ένα τέταρτο μετζιτιέ στόν άρχιφύλακα τής φυλακῆς καί μέ άφηκε νά μπῶ μέσα νά ιδῶ καί νά μιλήσω μέ τόν δύστυχο τόν Λάμπρο. "Ενας χωροφύλακας μέ ώδήγησε στόν θάλαμό του (κουούς — cououchi), πού Θεός νά τόν κάνη κατοικία γι' ανθρώπους!

Κόντεψα νά μὴν τόν γνωρίσω τόν κακόμοιρο τόν Λάμπρο! Τόσο είχε κατιχίνει! Καί πῶς νά μὴν κατιχίνη; Δέν λές πῶς ζοῦσε ὁ καυμένος σ' εκείνη τήν βρωμώτρυπα, άνθρωπος, πού έτρωγε μέρα-νύχτα τά βουνά μέ τά ποδάρια του;

— Θά πεθάνω, άδερφούλη μου! μου εἶπε μέ παράπονο· θά μέ φάη αὐτή ἡ διακολώτρυπα!

Κοῦ μου έδειξε περιφρονητικά τόν θάλαμο, πού βρίσκονταν καί ζοῦσε.

— Κάνε καρδιά, τοῦ εἶπα, καί μὴ χολοσκάν'ς έτσι...

— "Ενας λόγος εἶν' αὐτό πού λές! μου εἶπε περίλυπα· θέλω ακόμα πεντέημισυ χρόνια σ' αὐτή έδῶ τήν κόλαση! Δέν βλέπω πρόβατο, δέν βλέπω γίδι, δέν άκούω άλυχτιά μαντροσκύλου, οὔτε κύπρους, οὔτε κουδούνια, οὔτε σαλαγγιτά... Καί τί τρώ'ω νομί'εις; Ψωμί ξερό, σάν τὸ σκ'λί! Καί τί ψωμί; Πικρό φαρμάκι! Κι' αν δέν είχα έδῶ αὐτήν τήν άγαπημένη μου τήν φλογέρα... άααά! Χωρίς άλλο θά πλανάζα!

— Μὴ χολιά'ης, τοῦ ξανάειπα· περνάει ὁ καιρός, σάν τὸ νερό...

— Γέματα! Γέματα! "Ελα στή θέση μου νά ιδῆς, πῶς ἡ ὥρα εἶναι χρόνος κι' ἡ έβδομάδα αἰώνας! "Ο Θεός νά μὴ σ' τὸ χρωστάη, άδερφούλ' μου, νά μπῆς έδῶ μέσα! Χίλιες φορές προτιμότερος ὁ θάνατος!

Καί λέγοντας αὐτά, τόν έπιασαν καί λυγμοί μέσ από τά φυλάκαρδια.

— Καρδιά, ὦρέ! τοῦ εἶπα. "Από μᾶς τοὺς άντρες θά περνοῦν τά τέτοια βάσανα τῆς ζωῆς!

— Ναί, μου άπολογήθηκε. "Αλλ' όταν συλλογιζομαι, ὅτι τά γιθάκια μου καί τά προβατάκια μου βόσκουν εκεί άπάνω χωρίς έμένα, δέν μπορῶ νά κρατήσω τήν ψυχὴ μ' ἡσυχία μέσα μου! Μοῦ φαίνεται πῶς θέλει νά πετάξῃ εκεί ψηλά στά κορφοδούνια!..

Κι' οἱ λυγμοί του έξέσπασαν σέ δυνατά κλάματα.

"Όπως ὕστερα από τήν τρικυμία έρχεται ἡ γαλήνη, έτσι κι' ὕστερα από τά κλάματα ἡ ἡσυχία. Ξεθύμανε ἡ μαυρισμένη του από τά δάκρυα, πού είχε χύσει, κι' ὕστερα από λίγη σιωπὴ μοῦ εἶπε:

— Πότε φέγ'ς γιά τόν άνήφορο τά βουνά;

— Δυό-τρεῖς μέρες ὕστερα από τὸ πανηγύρι, τοῦ εἶπα, ὡς πού νά ξεπουλήσω τὸ πρᾶγμα. Μπορεῖ καί νά μὴν βρῶ τιμὴ καί νά μὴν μπορέσω νά τὸ ξεκάνω ὅλο, καί τότε ὅσο πρᾶγμα μοῦ μείνῃ άπούλητο, θά τὸ πάω στό χωριό κι' απέκει θά τραδήσω γι' άπάν'...

— Μοῦ κάν'ς μιὰ χάρ'; μοῦ εἶπε, καὶ λέγοντας αὐτὲς τὲς τέσσαρες λέξεις ξάστραψε ἀπὸ χαρὰ τὸ πρόσωπό του.

— 'Ακούς, λέει; "Ὁ, τ' θέλ'ς! τοῦ εἶπα.

— Τώρα, ποῦ θὰ γυρί'ῃς τὸν ἀνέφορο, μοῦ εἶπε, νὰ πᾶς στὸ τσιελεγκάτο τοῦ Κόλια Γκίξα, πῶχω τὰ γιδοπροδατάκια μ'... "Ἐχουν δέκα πρόδατα καὶ δεκαῖν γίδια, χώρια τ' ἀρνοκάτσικα... "Ἐχουν σκί'ζα καὶ τρεῖς κόκκες στὸ δεξί (τ' αὐτί) καὶ ντιχάλα στὸ ξερόδι... Εἶναι ὅλα ἓνα κι' ἓνα... Χώριζ'ν ἀπ' ὅλο τὸ κοπάδι... "Ἄλλ' δ' Νιάγγρος μου, τὸ βαρβάτο — τὸ ξέρ'ς δά — εἶναι μοναδιακό τραγί σ' ὅλα τὰ ξεχειμαδιά καὶ τὰ ξεκαλοκαιριά... Μπορεῖ νὰ σηκώσ' ἀνθρωπο στὴ ράχη τ', καὶ νὰ τὸν πάῃ μιὰ μέρα ὁρόμο. Δὲν εἶναι τραγί τὸ βλοημένο αὐτό... Εἶναι σωστό θαμάλ'...

— Λοιπὸν τί θέλ'ς νὰ κάνω; τὸν ἐρώτησα, γιατί' ἤθελα νὰ ξεμπερδέψω γλήγορα μ' αὐτόν καὶ νὰ βγῶ ἔξω μιὰ ὥρα ἀρχύτερα. Μοῦ πιάνονταν ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ τὴν βρώμα τῆς ἀνθρωπιλάς, μ' ἐπιανε στὸν λαιμό μου μιὰ πνιγίλα, ποῦ δὲ μπορούσα νὰ ὑποφέρω ἄλλο.

— Νὰ πᾶς, μοῦ εἶπε, νὰ ἰδῇς τὰ γιδοπροδατά μ' ἓνα πρὸς ἓνα νὰ μοῦ χαιρετί'ῃς καὶ νὰ μοῦ φιλι'ῃς ἀπὸ τὰ γίδια μ' τὸν Νιάγγρο, κι' ἀπὸ τὰ πρόδατα μ' τὴ Μπέλλα...

— Σοῦ τὸ ὑπόσχομαι, τοῦ εἶπα βιαστικά, νὰ τὸ κάνω αὐτό, ποῦ μοῦ λές! "Ἐγνοια σου. Καρδιά μόνον ὡς ποῦ νὰ περάσ' αὐτὸς ὁ καιρὸς...

Καὶ λέγοντας αὐτά, τοῦ τέντωσα τὸ χέρι μου γιὰ νὰ τὸν ἀποχαιρετήσω.

"Ἐκεῖ, ποῦ μῶπιανε τὸ χέρι, πάλι ξάστραψε τὸ πρόσωπό του καὶ κατάλαβα ὅτι καὶ κάποια ἄλλη φωτεινὴ ἰδέα τοῦ κατέδθηκε στὸ μυελό κι' ἤθελε νὰ μοῦ τὴν εἰπῇ...

— Τί ἄλλο ἐχ'ς νὰ μ' πῇς; τὸν ἐρώτησα γιὰ νὰ τὸν ἀναγκάσω νὰ μοῦ εἰπῇ τὸ γληγορώτερο ὅ,τι εἶχε νὰ μοῦ εἰπῇ.

— Πότε θὰ γυρί'ῃς πάλ' ἐδῶ; μ' ἐρώτησε.

— Κατὰ τὰ πρωτοδόρочια... ἀρχέξ "Αἰ-Δημητριοῦ. Θὰ φέρω τότε γιὰ πούλημα μερικά σερκά καὶ κάμποσα παλιά...

Τοῦ εἶπα, κι' αὐτὸς ὕστερα ἀπὸ ἓνα μεγάλο ξεροκατάπημα, μοῦ πρότεινε δισταχτικά:

— Μοῦ φέρ'ς τότε καὶ τὸν Νιάγγρό μ';

— Τί θὰ τὸν κάν'ς, ἔρμε, ἐδῶ μέσα;

— Τί θὰ τὸν κάνω; Θὰ τὸν ἔχω παρηγοριά μ', θὰ τὸν ἔχω συντροφιά μ', ὡς ποῦ νὰ βγῶ ἀπ' αὐτὸ τὸ σκυλοκούμασο!

— Σοῦ τὸν φέρω...

— Νὰ ξή'ῃς νὰ μοῦ τὸν φέρ'ς. Θὰ μὲ γλυτά'ῃς ἀπὸ βέδιον θάνατο.

— Θὰ σ' τὸν φέρω, τοῦ εἶπα χωρὶς ἄλλο! "Ἐχε γειά!

— Στὸ καλὸ καὶ καλὲς ἀντάμωσες!

Φιληθήκαμε καὶ χωριστήκαμε. Αὐτὸς τραδῆχτηκε μέσα κι' ἐγὼ ἔτρεξα γιὰ ἔξω.

"Ὅταν πάτησα τὸ πόδι μου ἔξω ἀπὸ τὴν φυλακή, ἐνόμισα ὅτι βγήκα ἀπὸ τὴν Κόλαση, καὶ μπήκα στὸν Παράδεισο. "Ἐκανα τὸν σταυρό μου καὶ παρακάλεσα τὸν Θεὸν νὰ μὲ φυλάγῃ ἀπὸ τ' ἄδικα.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Restrictions apply.

Γιὰ νά μὴν τὰ πολυλογώ ὕστερα ἀπὸ ὀχτὼ ἡμέρες, ἀφοῦ τέλειωσα ὅλες μου τὲς δουλειὲς στὰ Γιάννινα, ξεκίνησα γιὰ τὴν Βαληκάρδα καὶ πρὶν φτάσω στὰ μαντριά μου, λοξοδρόμησα στὸ τσιελεγκάτο τοῦ Κόλια Γκιζα, ὅπου εἶχε ὁ Λάμπρος τὰ γιδοπρόβατά του. Τὰ ἡῦρα ὅλα σωστά, δέκα πρόβατα καὶ δεκάξη γίδια μέ σκιζα καὶ δυὸ κόκ- κες στὸ θεξί καὶ ντιχάλα στὸ ξερβί, πραγματικῶς ὅλα ἓνα κι' ἓνα, κι' ὁ Νιάγγρος, σὰν ποῦ μοῦ τὸν εἶχε παραστήσει ὁ Λάμπρος, ἓνας τράχαρος σημάδιακός, ποῦ μπορούσε νὰ φέρῃ δλάνκερη μέρα καθαλ- λάρη ἀπάνω στὴν ράχη του. Ἡῦρα καὶ τὸν τσιέλεγκα καὶ τοῦ εἶπα τὸ καὶ τὸ μέ παράγγειλε ὁ Λάμπρος ἀπὸ τὴν φυλακὴ γιὰ τὸν Νιάγ- γρο του, κι' ὁ Κόλιας μοῦ ἀπάντησε ὅτι ὅποτε θὰ κατέβαινα γιὰ τὰ Γιάννινα μπορούσα νὰ περάσω νὰ τὸν πάρω.

* *

Πέρασε ὁ Τρυγητής καὶ μπήκε ὁ "Αἰ - Δημήτρης, κι' ἄρχισαν τὰ πρωτοδρόχια ὄψιμα. Χωρίσαμε καμμιά ἑκατοστή παλιές προβατίνες κι' ἄλλες τόσες γίδες, τὲς ἔμασα μπροστὰ μέ δυὸ πιστικούς καὶ ξεκίνησα γιὰ τὰ Γιάννινα, καὶ διαβαίνοντας ἀπὸ τοῦ Κόλια - Γκιζα πῆρα καὶ τὸν Νιάγγρο τοῦ Λάμπρου καὶ τράβηξα τὸν κατήφορο καὶ σὲ τέσσερες μέρες φτάσαμε στὰ Γιάννινα. Ἄφησα ἔξω στὸν κάμπο τὰ παλιά μέ τοὺς πιστικούς κι' ἐγὼ πῆρα τὸν Νιάγγρο συρ- νάμενο μέ μιὰ τριχιά ἀπὸ τὰ κέρατα καὶ μπήκα στὴν πολιτεία.

"Ὅταν βρέθηνκα στὸν μεγάλο δρόμο τῆς ἀγορᾶς, ὅλος ὁ κόσμος κάρφωνε τὸ μάτι του ἀπάνω στὸν Νιάγγρο καὶ τὸν ἀποθάμαζε. Ἐκεῖ ποῦ ζύγωνα πρὸς τὸ κέντρο τῆς ἀγορᾶς μέ σιμῶσε ἓνας Τούρκος καὶ μ' ἐρώτησε:

— Δ' κόσ' εἶναι, ρέ ρωμιέ, αὐτὸ τὸ γομάρ' ;

(Γομάρι στὴν Ἠπειρο λέν τὸ γαῖδουρι). Κι' ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν τοῦ ἀπολογώμουν, αὐτὸς ἐξακολούθησε τὴν ἐρώτησί του:

— ... Δὲν τὸ καθαλκεύεις; Τί τὸ πᾶς συνάμενο σὰν μανάρ' ;

— Εἶναι τραγί, τοῦ ἀπολογήθηκα, κι' ὄχι γομάρ', ἀγὰ μ' !

— Τί λές, ρέ ρωμιέ; Ἐμένα θὰ γελά' ης; Δὲν γλέπω καὶ δὲν ξέρω ἐγὼ, τί λογῆς εἶναι τὸ γομάρ' ;

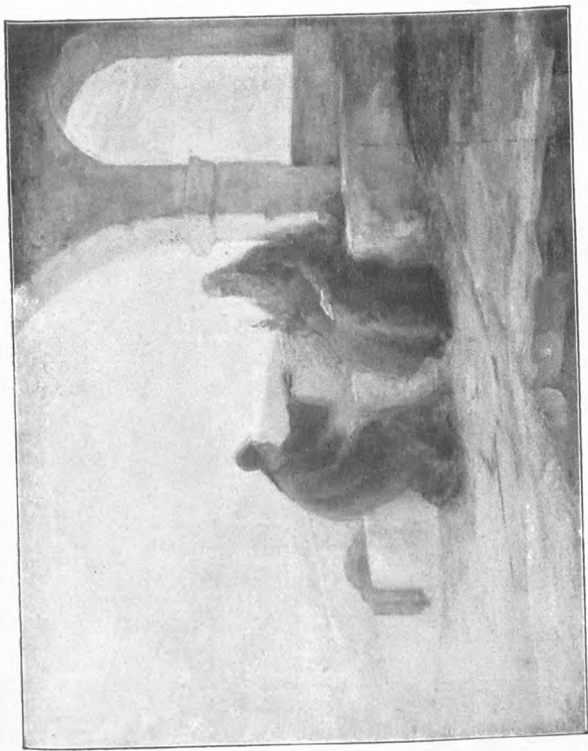
— Γομάρ', ἀγὰ μ' ἄς εἶναι γιὰ τὴν ἀφεντιά σ' !¹

¹ Εἶταν φοβερὴ τότε ἡ ἀμάθεια κι' ἡ δοκησιοσύνη τῶν τουρκογιαννιώ- των !

Δὲν εἶναι καθόλου ὑπερβολικὸ αὐτό, ποῦ ἀναφέρω. Μιά φορὰ οἱ Τσερ- κοβιστινοὶ εἶχαν μαλώσει κι' εἶχαν χτυπηθῇ στὸ μέραςμα τοῦ νεροῦ γιὰ νὰ ποτίσουν τὸ καλοκαίρι τὰ ἀραποσίτια τους καὶ πῆγαν νὰ κρυθῶν στὸν Μπέη τους τὸν Τζελλιὰλ-μπεη στὰ Γιάννινα, πολὺ καλὸν ἄνθρωπο, κι' αὐ- τός, ἅμα παρουσιάστηκαν μπροστὰ του κι' ἔμαθε τὴν αἰτία τοῦ μαλωμοῦ τους, τοὺς εἶπε μέ θυμὸ :

— Γιατί, βρὲ μασκαράδες, σπέρνετε τ' ἀραποσίτια σας τὸ καλοκαίρι, ποῦ δὲν ἔχει νερὸ καὶ δὲν τὰ σπέρνετε τὸν χειμῶνα, ποῦ βρέχει καθεμέρα, μόν- πιάνεστε καὶ δέρνεστε γιὰ μιὰ σταλιά νερὸ ;

Μιά φορὰ πάλι εἶχε ἐρθεῖ στὰ Γιάννινα ἀπὸ τὴν Λαμία ἓνα καρβάνι καμήλες, κι' ὅλοι οἱ Τούρκογιαννιώτες, ὕστερα ἀπὸ πολλὰς συζητήσεις, κα- τέληξαν νὰ τὲς παραδεχτοῦν ὡς λαγούς τῆς Ἀραπιάς !

Νεοελληνική Τέχνη. — Ο ΚΑΤΗΧΟΥΜΕΝΟΣ [Έργον Εὐαγγέλου Ἰωαννίδου].

— Άλλος τούρκος, πού κάποτε είχε ἰδεῖ ἀλάφι, τοῦ εἶπε κομπαστικά:
— Μὴν τὸ λές γομάρ', Μερμέτ - ἀγᾶ, καὶ σέ γελοῦν οἱ ρωμιοί...

— Ἐχουν τὰ γομάρια κέρατα, ἀλλάϊ - σεβέρσιν;

— Ἀμ! τ' εἶναι τὸ λοιπὸν αὐτὸς ὁ Διάλογος.

— Ἀπολογήθηκε μὲ θυμὸ ὁ Μερμέτ - ἀγᾶς.

— Ἀλάφ'! τοῦ εἶπε ὁ ἄλλος μὲ τόνον ἀνθρώπου πολύξερου.

— Ἀααά! ἔκανε ὁ Μερμέτ - ἀγᾶς μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό. Τέτοιον εἶναι τ' ἀλάφ';

Καὶ κύτταξε τὸ τραγὶ μὲ μιὰ ἄρρητη περιέργεια, ἐξακολουθῶντας νὰ χάσκη:

— ... Ἀαααά! Ἀλάφ', ἀλάφ', ἀλάφ'! Μωρὲ πῶς εἶναι τ' ἀλάφια!

Καὶ λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια ἔτρεχε μπροστὰ φωνάζοντας στὸν ἕνα καὶ στὸν ἄλλον, δεῖχνοντας τὸν Νιάγγρο:

— Ἀλάφ'! Ἀλάφ'! Ἀλάφ'!

Ὁ κόσμος ἄλλο ἀπὸ τὲς φωνὲς τοῦ Μερμέτ - ἀγᾶ, κι' ἄλλο ἀπὸ τὸ αὐνῆθιστο ἀνάστημα τοῦ τραγιοῦ, ἄρχισε νὰ τρέχῃ ἀπὸ πίσω μου κι' ἀπὸ τὰ πλάγια μου, κι' ὅσο προχωροῦσα πρὸς τὸ κέντρο τῆς ἀγορᾶς γιατί ἀπέκει πήγαινε γιὰ τὲς φυλακές, τόσο τὸ πλῆθος συμμαζεύονταν γύρω μου. Ὅλα τὰ Γιάννινα στέκονταν μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό, θαυμαίνοντας κατὰ τὴν κρίση τους, ἄλλοι τὸν τράγο, ἄλλοι τὸ γομάρι, κι' ἄλλοι τ' ἀλάφι.

Ἐκεῖ πού ἔλο καὶ τραβοῦσαμε πρὸς τὸν κατήφορο, μὲ ζύγωσε ἕνας τούρκος καὶ μοῦ εἶπε:

— Πόσα, ρωμιέ, τὸ τραγάκι;

Τὸ εἶπε τραγάκι ἐπιτηδὲς γιὰ νὰ μικρύνῃ τὴν ἀξία του, κι' ἐγὼ γιὰ ν' ἀπαλλαχθῶ μιὰ γιὰ πάντα ἀπὸ ἕναν τέτοιον πελάτη, τοῦ ἀπολογήθηκα:

— Δὲν εἶναι γιὰ πούλημα ὁ τράγος! Πηγαίνει δῶρο στὸν Χουσνῆ - πασιᾶ.

Ἀκούοντας ὁ Κόσμος ὅτι ὁ τράγος ἐπήγαινε δῶρο στὸν Πασιᾶ, ποῦ εἶταν δεύτερος Σουλτᾶνος στὰ Γιάννινα, ἄρχισαν — καὶ προπάντων οἱ τούρκοι — νὰ μὲ τηροῦν μὲ κάποιον σεβασμό, κι' ἔτσι προχωροῦσα ἄφραδα, γιατί εἶταν κίντynos, ἀλλοιώτικα, νὰ βρεθῇ κανένας τουρκαρβανίτης νὰ μοῦ τ' ἀρπάξῃ.

Δὲν εἶχα φτάσει στὸ κέντρο τῆς ἀγορᾶς, τὸ λεγόμενο «Σταυροπάζαρο», ὅταν ἕνας τουρκαρβανίτης, ποῦ ἀντιδιᾶβαινε, βλέποντας τὸν τράγο, γύρισε καὶ μ' ἀκολούθησε πλάγια, κυττάζοντας λοξά-λοξά πότε ἐμένα καὶ πότε τὸν τράγο, καὶ τὴν στιγμὴ, ποῦ εἴμαστε μπροστὰ στὸ «Τζαμί τοῦ Παζαριοῦ», ρίχνεται σὰν ἀστραπή, μοῦ ἀρπάξει τὴν τριχιά, πούχα δεμένον τὸν τράγο, καὶ τὸν τραβάει γιὰ φευγιό. Γιὰ μιὰ στιγμὴ εἶπα μέσα μου:

— Πάει ὁ τράγος τοῦ Λάμπρου! ὅταν ἕνας τούρκος ἀπὸ τοὺς πολλούς, ποῦ μ' ἀκολουθοῦσαν, τοῦ φώναξε:

— Πίσω, μωρὲ σκυλί! γιατί εἶναι τοῦ Πασιᾶ ὁ τράγος!

Ἀκούοντας αὐτὸ ὁ τουρκαρβανίτης πέταξε τὴν τριχιά μὲ τὸ

Τὸ πρᾶγμα ὁμως ἄρχισε νὰ καταντάῃ σοβαρό. Τί θ' ἀπογένονταν ὁ Νιάγγρος, ἂν ὅλο ἐκείνο τὸ πλήθος μάθαινε, ὅτι δὲν εἶταν τοῦ Πασιᾶ, ἀλλ' ἐνὸς φυλακισμένου; Συλλογιζομουν, συλλογιζομουν καὶ δὲν εὗρισκα ἄκρη. Τέλος, πρὶν νὰ φτάσω στὸ γεφύρι, ποῦ σμίγει τὴν πολιτεία μὲ τὸ κάστρο, μοῦ ἤρθε μιὰ ιδέα νὰ μῶω σ' ἕνα χάνι, καὶ χῶθηκα στὸ πρῶτο, ποῦ ἀπάντησα μπροστά μου. Ἐβαλα τὸν τράγο σ' ἕνα δωμάτιο καὶ διάταξα νὰ μοῦ φέρουν φαγί, γιατί εἶμουν ξεροφαῖσμος καὶ πεινοῦσα καὶ πολύ. Τὸ πλήθος στάθηκε κάμποση ὥρα μπροστά στὸ χάνι καὶ μὴ βλέποντας πλεῖο τὸν τράγο νὰ τὸν ἀποθαυμάζῃ, καὶ κυττάζοντας μόνον ἐμένα νὰ τρώω, ἄρχισε ἀπὸ λίγο - λίγο νὰ ἀρχόνῃ, κι' ὕστερα ἀπὸ μισή ὥρα δὲν ἔμεινε ψυχὴ ἀπ' ἐκείνο τὸ φοβερό φουσατο, ποῦ με συνώδεε, παρὰ πηγαινοερχόνταν μόνον οἱ διαβάτες τοῦ δρόμου.

Ἔτσι ἰσχύασα. Ἀπὸ τὸ χάνι ὡς τὸ κάστρο, ποῦ εἶταν ἡ φυλακὴς, δὲν εἶταν παρὰ καμμιά ἑκατοστή βήματα, κι' ἅμα ἔφαγα καὶ ξαπόστασα, ἄρπαξα τὸν τράγο καὶ στὲς φυλακὲς! Ἐδῶκα ἀλλι ἕνα τέταρτο μετζιτιοῦ στὸν ἀρχιφύλακα καὶ μ' ἔμπασε ἀμέσως μέσα μαζί μὲ τὸν τράγο, κι' ἄφησε καὶ στὸν δύστυχον τὸν Λάμπρο νὰ τὸν πάρῃ στὸν θάλαμό του. «*Ὅταν ὁ Τοῦρκος παίρνει τὸ κέρασμά του, λέει μιὰ παροιμία, γίνεται ἄγγελος*».

Ἡ χαρὰ τοῦ Λάμπρου δὲν μολογιέται. Δὲν χόρταινε νὰ τὸν φιλῇ καὶ νὰ τὸν ἀγκαλιάζῃ. Τοῦ φάνηκε ὅτι εἶχε βγῇ ἀπὸ τὴν φυλακὴ καὶ βρισκόνταν ἔξω στὰ βουνὰ καὶ στοὺς κάμπους μὲ τὰ κοπάδια τοῦ Κόλια - Γκιζα.

* * *

Τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα ὅλα τὰ Γιάννινα μιλοῦσαν γιὰ ἕνα «*σημαδικὸν τράγο, ποῦ εἶταν ψηλὸς σὰν ἄλλογο, μὲ κάτι κέρατα σὰν γρεντές*», ποῦ τῷφερνε ἕνα ρωμιόπουλο δῶρο στὸν Πασιᾶ... κι' ἔτρεχαν ὅλοι οἱ μπέηδες, κι' οἱ ἐφέντηδες κι' οἱ ἀγάδες στὴν αὐλὴ τοῦ Πασιᾶ νὰ ἰδοῦν τὸ ἀξιοπερίεργο γίδι, ἀλλὰ δὲν ἔδλεπαν τίποτε! Τῷμαθε κι' ὁ Πασιᾶς κι' ἔβαλε σ' ἐνέργεια τὴν ἀστυνομία νὰ βρῇ ἀμέσως τὸν ἀνθρωπο μὲ τὸν φοβερὸν τράγο!

Ἐγώ, καθόμουν στὴν ἄκρη τῆς Λίμνης τῆς Κυρά - Φροσύνης καὶ διασκεδάζα μὲ τὲς φελούκες, ποῦ πῆγαιναν πέρα - δῶθε, ὅταν ἔρχονταν καμμιά δεκαριὰ χωροφυλάκοι καὶ μὲ παίρνουν «ἄρον - ἄρον» καὶ μὲ κουβαλοῦν στὸν Πασιᾶ, πεθαμένον ἀπὸ τὸν φόβο μου. Στὸν δρόμο βασάνιζα τὸν νοῦ μου νὰ θυμηθῶ σὰν τί κακὸ εἶχα κάνει γιὰ νὰ μὲ πᾶν μὲ τέτοια κουστωδιά στὸν Πασιᾶ, καὶ δὲν μποροῦσα νὰ θυμηθῶ τίποτε.

Ὅταν παρουσιάστηκα στὸν Πασιᾶ:

— Μωρὲ ρωμιόπουλο, μοῦ εἶπε ἑλληνικὰ καθαρά, γιατί εἶταν ἀπὸ τοῦ Λάλα τοῦ Μωριᾶ κι' ἤξερε τὰ ἑλληνικὰ σὰν Ἑλληνας — σὺ ἔφερες ἕναν σημαδικὸν τράγο γιὰ μένα;... Ποῦναί τος;

Ἄμα ἀκουσα πῶς ὁ λόγος ἦταν γιὰ τὸν Νιάγγρο, ἤρθε ἡ ψυχὴ μου στὸν τόπο τῆς, κι' ἄρχισα καὶ τοῦ εἶπα ὅλη τὴν ἱστορία κι' ὅτι

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

ὁ τράγος αὐτός εἶταν ἐνός κατὰδικου Λάμπρου, κι' ὅτι γιὰ νὰ τὸν σώσω ἀπὸ τὰ ἀρπαχτικά χέρια τῶν διαφόρων τούρκων, εἶπα πῶς τοῦ τὸν πῆγαινα δῶρο.

Πρώτη φορά μιλοῦσα μὲ πασιᾶ καὶ παραξενεύομουν κι' αἰστάνομουν μέσα μου μιὰ περηφάνεια ἀνόητη, ποῦ μιλοῦσα μὲ πασιᾶ. Ἀλλὰ δὲν εἶταν καὶ μικρὸ πρᾶγμα τότε νὰ μιλήσῃ ἓνας ραγιᾶς, καὶ μάλιστα παιδάκι, σὰν ἐμένα, μὲ πασιᾶ!

Κι' εἶναι μεγάλος αὐτός ὁ τράγος; μ' ἐρώτησε ὁ Πασιᾶς μὲ περιέργεια. Ἀνὸς εἶναι ψηλὸς σὰν ἄλογο, ὅτι ἔχει κέρατα σὰν γρεντές καὶ μπορεῖ νὰ σηκώσῃ ἑκατὸ ὀκτάδες φόρτωμα...

— Εἶναι μεγάλος, Πασιᾶ μου, τοῦ ἀπολογήθηκα, ἀλλ' ὅχι κι' ὅπως τὸν παρασταίνουν. Εἶναι ψηλός, σὰν γαϊδούρι, Πασιᾶ μου, ἔχει κέρατα μισὴ ὄργουζι τὸ καθένα, καὶ μπορεῖ νὰ σηκώσῃ τὸ πολὺ καμμιὰ πενηνταριὰ ὀκτάδες βάρος.

— Καὶ τόσο ἀκόμα εἶναι πάρα-πολύ. Τέτοιο πρᾶγμα δὲν ἔχω ἰδῆ σ' ὅλη μου τὴν ζωὴν, ἐγώ, ποῦ περπάτησα ὅλην τὴν Τουρκιά... Τὸ θέλω αὐτὸ τὸ σημαδιακὸ τὸ τραγί! Νὰ πᾶς νὰ εἰπῇς αὐτοῦ τοῦ φυλακισμένου νὰ μοῦ τὸ στείλ', κι' ὅσους παρᾶδες θέλ', τοῦ τῆς δίνω.

Γιὰ ἐκεῖνον, ποῦ ξέρε: τί ἐσήμαινε πασιᾶς σ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴ, τὸ «κι' ὅσους παρᾶδες θέλ' τοῦ τῆς δίνω» εἶναι ἀπλὴ φράση καὶ τίποτε ἄλλο. Ποίος μποροῦσε νὰ πάρῃ τότε ἀπὸ πασιᾶ χρήματα; Οἱ Πασιᾶδες τότε ὅτι ἐπαιρναν δὲν τὰ πλήρῳνα μὲ χρήματα, ἀλλὰ μ' εἶνοια, ποῦ καμμιὰ φορά ἔβριζε χίλιες φορές πλεότερο.

— Πασιᾶ μ', τοῦ εἶπα, γι' αὐτὸν τὸν δυστυχημένον τὸν Λάμπρο ποῦ βρίσκεται στὴν φυλακὴ πεντέξῃ μῆνες τώρα ἄδικα καὶ παράλογα, θὰ εἶταν μεγάλῃ πληρωμὴ καὶ εὐεργεσία, ἂν τὸν ἐδγάζες ἀπὸ τὴν φυλακὴ νὰ πάῃ στὴ δουλειά του, γιατί θέλει πεντέμισι χρόνια ἀκόμα νὰ κἀνῃ μέσα, κι' εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ τὸν βγάλῃ αὐτὸν τὸν καιρὸν ἀκέρῳ ἐκεῖ μέσα! Χωρὶς ἄλλο θὰ βγῇ πεθαμένος ἀπὸ ἐκεῖ κι' ὅχι ζωντανός! Στοιχάσου, Πασιᾶ μου, ἕναν ἄνθρωπο τοῦ βουνοῦ λεύτερον σὰν τὸ πουλὶ τοῦ λόγγου, νὰ βρίσκεται σ' ἕνα σκοτεινὸ καὶ βρώμικο κλουβί!

— Καὶ τί ἔχει κάνει καὶ βρίσκεται στὴ φυλακὴ; μ' ἐρώτησε.

— Τὸν κατηγόρησαν ἄδικα, Πασιᾶ μου, ὅτι τάχα εἶχε δώκει ψωμί στοὺς Κλέφτες... Φαντάσου, Πασιᾶ μου, ἕναν ἄνθρωπον, σὰν κι' αὐτόν, ποῦ ὅλο τὸ ψωμί του εἶταν μιὰ ὁκτὴ τὴν ἡμέρα, καὶ κρῦο νερὸ ἀπὸ τὴ βρύση γιὰ προσφάγι, νὰ τοῦ περισσεύῃ κι' ὅλας νὰ δίνῃ στοὺς Κλέφτες! Τὸ πολὺ μπορεῖ νὰ τοῦ πῇραν τὸ ψωμί του οἱ Κλέφτες μὲ τὴν βία κι' ἂν δὲν τοὺς τῶιδνε μὲ τὸ καλὸ, μποροῦσαν νὰ τοῦ τὸ πάρουν μὲ τὸ κακὸ...

— Μωρέ, κακὰ ἔκανε ὁ πατέρας σου, ποῦ σ' ἔστειλε στὰ πρόδικα! Ἐσένα ἔπρεπε νὰ σὲ στείλῃ στὴν Ἀθήνα νὰ γένῃς δικηγόρος! Ἐτσι θὰ μποροῦσε νὰ βγάλῃς ἀπὸ τὴν φυλακὴ ὅλους τοὺς φυλακωμένους καὶ μάλιστα τοὺς λησταποδόχους.

Μοῦ εἶπε ὁ Πασιᾶς μὲ τόνο, ποῦ δὲν καταλάβαινα, ἂν εἶταν

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

για καλό μου ή για κακό μου, κι' ύστερα από λίγη σιωπή, μοῦ ξανάειπε :

— "Αν εἶναι κατὰ πῶς τό λές... ξέρεις, ἐγώ τοὺς κυνηγάω καί τοὺς ἀφανίζω τοὺς Κλέφτες... "Αν εἶναι κατὰ πῶς τὰ λές κι' εἶναι ἄδικα ὁ ἄνθρωπος στή φυλακή... "Α, ἐγώ, δὲν τό θέλω τ' ἄδικο... "Ὅλα κι' ὄλα, ἀλλὰ μακριὰ ἀπὸ τ' ἄδικο!.. Θά φωνάξω τὸν ἀρχηγό τῆς χωροφυλακῆς (Ἄλᾶϊ - μπέη) καί θά τοῦ εἰπῶ νά τὸν βγάλῃ ἀμέσως! Δὲν τό δέχομαι τ' ἄδικο! Ἀλλὰ νάχωμε καί τό νοῦ μας. Κατάλαδες; Τό τράγο... Ὁ τράγος νάρθῃ ἐδῶ ἀμέσως!.. Πήγαινε τώρα!

Βγαίνοντας ἀπὸ τὸν Πασιᾶ, κατέβηκα στοῦ κάστρο καί στές φυλακές. Λέγω, χαρούμενος, τοῦ Λάμπρου τό καί τό μίλησα μέ τὸν Πασιᾶ :

— Εἶσαι βγαλμένος ἀπὸ τῇ φυλακή, ἂν τοῦ δώκῃς τὸν Νιάγγρο! Μὲ πληρωμὴ μάλιστα... Ξέρεις ὅτ' εἶναι πασιᾶς καί σοῦ τὸν παῖρ-
ρει μέ τὴν βία καί χωρὶς πληρωμὴ...

Ἀκούοντας ὁ Λάμπρος αὐτὰ τὰ λόγια, ἀντὶ νὰ χαρῇ καί νὰ μ' ἀγκαλιάσῃ καί νὰ μὲ φιλήσῃ, τοῦ φάνηκε πῶς ἔπεσε ὁ οὐρανός καί τὸν πλάκωσε... Δὲν ἔλεγε τίποτε...

— Τί σκέφτεσαι; τὸν ἐρώτησα. Εἶναι, κακομοίρῃ, νὰ σκέφτε-
σαι γιὰ ἓνα τραγὶ μιᾶς λίρας, πρᾶμμα, ποῦ μπορεῖ νὰ σοῦ φοφήσῃ,
ἢ νὰ σοῦ τό φάῃ ὁ λύκος, ἢ νὰ σοῦ τό κλέψῃ ἢ νὰ σοῦ τ' ἀρπάξῃ
κάνενας Τσιάμης, ἢ κάνενας Ἀρδανίτης, καί νὰ γλυτώσῃς ἔτσι
πεντέμιση χρόνια φυλακή;

— Εἶδες ποτέ πουθενὰ ἄλλο τραγὶ σὰν τὸν Νιάγγρό μ'; Εἶδες;
"Ε; μοῦ ἀπολογήθηκε λυπητερά.

— Καί τί βγαίν' μ' αὐτό; τοῦ εἶπα. Ζωντανό πρᾶμμα εἶναι τό
βιό τοῦ Διαόλου! Κι' ἂν δὲν σοῦ φοφήσῃ, κι' ἂν δὲν σ' τό κλέψῃ
κάνενας, κι' ἂν δὲν σ' τό φάῃ ὁ λύκος, χωρὶς ἄλλο, ὕστερα ἀπὸ
πεντέξῃ χρόνια γεράζει, τοῦ πέφτουν τὰ δόντια, καί χωρὶς νὰ θέλῃς
τό πουλᾶς, ἢ τό σφάεις μοναχός σου!

— Κι' ἐγώ, πῶς νὰ ζήσω χωρὶς τὸν Νιάγγρο μ'; Τὸν εἶχα καί
τὸν ἔχω δόξα μ' καί παρηγοριά μ' καί καμάρι μ' ἀνάμεσα σ' ὄλα
τὰ τσιλεγκάτα... Δὲν τὸν δίνω, πέ τοῦ Πασιᾶ! Δὲν τὸν δίνω, οὔτε
θεληματικά, οὔτε ξεθεληματικά...

— Ξέρ'ς, μωρὲ χαμένο κορμί, μέ ποιὸν ἔχ'ς νὰ κάν'ς; τοῦ ἀπο-
λογήθηκα θυμωμένος. "Αν δὲν τὸν δώκῃς μέ τό θέλημα, σὰν καλός
νοικοκύρ'ς, θά τὸν δώκῃς μέ τό ξεθέλημα. Θά σοῦ ζητήσ' νομί'εις
ἄδεια ὁ Πασιᾶς γιὰ νὰ σ' τὸν πάρ'; Ἀλλοίμονο στοῦ μυελό σου,
ξυλοπινάκα τοῦ Διαόλου!..

Κι' ὕστερα ἀπὸ λίγη διακοπὴ τοῦ ξανάειπα :

— "Ελα, δός μ' τό τραγὶ νὰ τό πᾶω στὸν Πασιᾶ γιὰ νὰ βγῇς
ἀπ' αὐτὴν τὴν βρωμότρυπα!

— Δὲν τὸν δίνω! Δὲν τὸν δίνω!

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosia
Restrictions apply.

Τὸν μούντζωσα κι' ἔφυγα, καὶ τὴν στιγμή, ποῦ ἔβγαίνα ἀπὸ τὴν θύρα τῆς φυλακῆς, ἦρθε ἕνας ἐνωμοτάρχης (τσιουούσης) τῆς ἰδιαίτης ὑπηρεσίας τοῦ Πασιᾶ μετὰ διαταγὴν στὸν ἀρχιφύλακα τῶν φυλακῶν νὰ ἀπολύσῃ τὸν Λάμπρο ἀπὸ τὴν φυλακὴ καὶ νὰ τὸν στείλῃ μαζί με τὸν τράγο στὸ σεράγι του.

Στάθηνκα νὰ ἰδῶ τί θ' ἀπογέγονταν. Σὲ λίγο ὁ Λάμπρος κι' ὁ Νιάγγρος, συνοδευόμενοι ἀπὸ τὸν ἐνωμοτάρχη, βγήκαν ἀπὸ τὴν φυλακὴ.

Ὁ ἀρχιφύλακας μοῦ εἶπε :

— Τί ἅγιον Πασιᾶ, πῶχομε ! Ὁ Θεὸς νὰ τὸν πολυχρονήσῃ ! Νά ! ζωὴ νάχῃ, τῶδωκε χάρη αὐτοῦ τοῦ παλιοκλέφτη, ποῦ ζοῦσε ὅλη του τὴν ζωὴ μετὰ τὴν κλεψιά !..

Ἦτοτε ἐγὼ, ὁ Λάμπρος, ὁ τράγος κι' ὁ ἐνωμοτάρχης τοῦ Πασιᾶ τραβήσαμε ὅλοι μαζί ἴσια γιὰ ἔξω, βγήκαμε ἀπὸ τὴν θύρα τοῦ κάστρου, περάσαμε τὸ γεφύρι, μπήκαμε στὴν πολιτεία καὶ πήραμε τὸν μεγάλο δρόμο, ποῦ βγαίνει στὸ σεράγι. Ὁ Λάμπρος βάδιζε μετὰ τὸ κεφάλι σκυφτά, σὰν καὶ τι μεγάλο νὰ συλλογιζόνταν, κι' ὅταν ἐφτάσαμε ἐκεῖ, ποῦ ντιχαλόνεται ὁ δρόμος σὲ δυό, κι' ὁ ἕνας πάει γιὰ τὸ σεράγι κι' ὁ ἄλλος γιὰ τὸν Πλάτονα, κι' ἔξω ἀπὸ τὴν πολιτεία, ὁ Λάμπρος τράβηξε γιὰ τὸν Πλάτονα, ἀλλ' ὁ ἐνωμοτάρχης τοῦ εἶπε διαταχτικά :

— Ἐῖ ! Ἀπέδω πᾶν στὸν Πασιᾶ κι' ὄχι ἀπ' αὐτοῦ ! Δὲν τῶμαθες ὅτι γίνηκες μεγάλος ἄνθρωπος κι' ἔχεις νὰ κάν'ς μετὰ μεγάλους ἀνθρώπους ;

Τότε ὁ Λάμπρος, θέλοντας καὶ μὴ, γύρισε πρὸς τὸν δρόμο, ποῦ περνάει μπροστὰ ἀπὸ τὴν Μητρόπολη καὶ βγαίνει ἴσια στὸ Σεράϊ. Περπατοῦσε ἀναργα - ἀναργα καὶ βαθυὰ συλλογιζόμενος. Ἀνηφορῶντας, πρὶν φτάσωμε στὴν Μητρόπολη, ὁ Λάμπρος σταμάτησε ξερβιά μπροστὰ στὴν θύρα τοῦ χανιοῦ τοῦ Κατσαντώνη, ποῦ τὸ κρατοῦσε, ἕνας Νικόλας Ζιτσιώτης, κι' ἔκανε σὰν καὶ νὰ τὸν πονοῦσε βαθυὰ στ' ἄντερά του.

— Τ' ἔχ'ς ; τὸν ρώτησα.

— Κόψιμο δυνατὸ, μοῦ εἶπε. Σταθῆτε μιὰ στιγμή νὰ μπῶ γι' ἀνάγκη μου μέσα στὸ χάνι... .

Ὁ Λάμπρος μπῆκε μέσα, σέρνοντας μετὰ τὴν τριχιὰ πίσωθὲ τοῦ τὸν Νιάγγρο, κι' ἐγὼ κι' ὁ ἐνωμοτάρχης σταθήκαμε πλεύρα τῆς θύρας τοῦ χανιοῦ καὶ τὸν περιμέναμε.

* *

Δὲν πέρασε πολὺ ὥρα καὶ νὰ σοῦ ὁ Λάμπρος, καταματωμένος καὶ μετὰ μιὰ ἄγρια χαρὰ στὰ μάτια του κρατῶντας στὸ χέρι του ἀπὸ τὰ κέρατα... τί ;.. τὸ αἰμόσταγο κεφάλι τοῦ Νιάγγρου !

— Ἄηστε τώρα ! μᾶς εἶπε μετὰ ἕνα σαρδῶνιο χαμόγελο. Πᾶμε στὸν Πασιᾶ !

Ἐγὼ κι' ὁ ἐνωμοτάρχης μείναμε ξεροί. Μοῦ φάνηκε πῶς ἔβλεπα ὄνειρο κι' ἄρχισα νὰ τριβῶ τὰ μάτια μου, τόσο δὲν ἐπίστευα, ὅτι

ἐκείνο τὸ θεριὸ ὃ Νιάγγρος, ποῦ ἐδῶ καὶ λίγες στιγμὲς εἴταν γε-
μᾶτος ζωὴ καὶ περηφάνεια, κορώνα ὅλων τῶν γιδιῶν τοῦ κόσμου,
βρίσκονταν μπροστὰ μου κεφάλι χωρὶς κορμί! Σὰν πανώριο κάστρο
γκρεμισμένο!

— Τί ἔκανες, μωρὲ σκύλε! τοῦ εἶπα. Τί λόγο θὰ δώκ'ῃς τώρα
στὸν Πασιᾶ;

— Ἀφέντης τοῦ Νιάγγρου μου δὲν μποροῦσε νὰ γείνη κἀνένας
ἄλλος ἀπὸ μένα!

Μοῦ ἀπολογήθηκε μὲ θριαμβευτικὴ εὐχαρίστηση.

Ὁ ἐνωμοτάρχης τὸν ἔμασε μπροστὰ μὲ τὴν κεφαλα τοῦ Νιάγ-
γρου φορτωμένον καὶ τὸν παρουσίασε στὸν Πασιᾶ, καὶ σὰν ἔμαθε
ὁ Πασιᾶς ὅλα τὰ τρέχοντα, ἔβαλε καὶ τοῦ τράδηξαν σαράντα
βέργες στὰ πσινά του καὶ τὸν ἔφηκε ἐλεύτερο νὰ γυρίσῃ στὸ
τσιελιγκάτο του.

[Ἀπρίλιος τοῦ 1911]

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΑΝΣ

Ξανθὴ ἐπὶ παραγγελία

Εἰς τὸ μεσιτικὸν γραφεῖον.

Ὁ πελάτης. — Μήπως ἔχετε εἰτοιμη καμμιὰ νέφη ξανθὴ; τὴ
θέλω ὅμως πολὺ ξανθὴ...

Ὁ μεσίτης. — Πρὸς τὸ παρόν, ὄχι. Σ' ἔλγες ἄλλοις θὰ ἔχω.
Σήμερον ἔχω διαθέσιμη μιὰ μελαχροινὴ μόνον. Ἄν ὅμως βιά-
ζεσθε, ἔμποῦν νὰ σᾶς τὴν εἰσιμάσω ξανθὴ ἕως τὸ μεσημέρι.

ΑΤΟΜΙΚΑΙ ΝΥΞΕΙΣ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΩΝ ΕΜΕΡΣΟΝ*)

1

Ο δημιουργός τοῦ καλοῦ βιβλίου εἶνε ὁ καλὸς ἀναγνώστης. Τὸ γερὸν κεφάλι τίποτε δὲν θὰ διαβάσῃ χωρὶς ὠφέλειαν· εἰς κάθε βιβλίον θὰ εὑρῇ μερικὰς ἐμπιστευτικὰς ἀνακοινώσεις καὶ νύξεις, αἱ ὁποῖαι μένουσιν κρυμμέναι εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους καὶ εἶνε ἀναμφιβόλως προωρισμέναι μόνον διὰ τὸ αὐτὶ τὸ ἰδικόν του. Ὁ καθείς μόνος του χρεώσται ν' ἀνακαλύψῃ διὰ τὸν ἑαυτὸν του τὴν τέχνην τῆς καλῆς ἀναγνώσεως, διότι ὅπως ὑπάρχουν δημιουργικοὶ συγγραφεῖς, ἔτσι ὑπάρχουν καὶ δημιουργικοὶ ἀναγνώσται.

2

Δὲν αἰσθάνομαι κανένα δισταγμὸν νὰ διαβάσω ὅλα τὰ καλὰ βιβλία εἰς μετάφρασιν. Ὅ,τι πραγματικῶς ὑπέροχον ὑπάρχει εἰς ἓν βιβλίον, ἢμπορεῖ καὶ νὰ μεταφρασθῇ· κάθε ἀληθινὴ ἔννοια, κάθε βαθὺ ἀνθρώπινον αἶσθημα. Ἐάν ἤθελα νὰ διαβάσω εἰς τὸ πρωτότυπον ὅλα τὰ ξενόγλωσσα βιβλία, τὰ ὁποῖα μετεφράσθησαν ἤδη εἰς τὴν μητρικὴν μου γλῶσσαν, θὰ ἦτον ὡς νὰ ἤθελα νὰ περάσω κολυμβῶν τὸν Τσάηλς Ρίβερ διὰ νὰ φθάσω εἰς τὴν Βοστώνην.

3

Ὁ πόθος μου εἶνε νὰ μὴ γελασθῇ κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας μου καὶ νὰ μὴ παρασυρθῇ ἀπὸ τὴν ἰδιοτροπίαν καὶ τὴν ἰσχυρο-

* ΣΗΜ.— Ὁ ἐν Κων/λει γνωστός συγγραφεὺς καὶ ἀρχίατρος τῶν Ἀνατολ. Σιδηροδρόμων κ. Θ. Χ. Φλωρᾶς εὐηρεστήθη νὰ πέμψῃ ἡμῖν διὰ τὸν ἀνὰ χεῖρας τόμον τοῦ 1912 τὰς ἀνωτὶ σελίδας, ἐξ ἀνεκδότων μεταφράσεών του ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Ἑμερσον, ἐχούσας πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἐπικαιρότητα, ὥς νὰ ἐγράψαν ἐπίτηδες διὰ τὸν ἐν ἀναπλάσει ἑλληνικὸν λαὸν καὶ τὸ ἔθνος. Ὁ κ. Φλωρᾶς, ἐγκύψας μετ' ἰδιαιτέρας ἀγάπης καὶ θαυμασμοῦ εἰς τὸν βαθυνούστερον τῶν νεωτέρων κοινωνιολόγων καὶ συγγραφέων, τὸν πολὺν Ἑμερσον, ὅστις ἐπεβλήθη ὅσον οὐδεὶς τῆς ἐποχῆς του καὶ τοῦ ἔθνους του, φιλοδοξεῖ νὰ γνωρίσῃ ἀντὶ παντός κόπου καὶ πάσης θυσίας εἰς τὸ ἑλληνικὸν δημόσιον τὸ πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν εὐαγγέλιον τοῦ σοφοῦ ἀμερικανοῦ.

γνωμοσύνην μου καὶ δι' αὐτὸ λέγω ὅτι εἶμαι μόνον *πειραματιστής*. Νὰ μὴ δίδετε τὴν παραμικρὰν σημασίαν εἰς ἐκεῖνο πού κάμνω, καὶ νὰ μὴ τρέφετε τὴν ἐλαχίστην δυσπιστίαν εἰς ἐκεῖνο πού δὲν κάμνω, διότι με αὐτὸ θὰ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἤθελα ν' ἀποδείξω περὶ ἑνὸς πράγματος ὅτι εἶνε ἀληθές ἢ ὅτι εἶνε ψευδές. Ἐν τούτοις ἐγὼ τίποτε δὲν θέλω ν' ἀποδείξω, ἀλλὰ τὰ πάντα θέλω νὰ μεταπνήσω. Κάνέν γεγονός δὲν εἶνε ἱερὸν δι' ἐμέ, κανέν γεγονός δὲν μοῦ εἶνε βέβηλον. Κάμνω ἀπλῶς πειράματα, σάν ἕνας ἐρευνητὴς πού δὲν τελειώνει ποτὲ τὸ ἔργον του καὶ δὲν ἔχει εἰς τὴν ῥάχιν του κἂν ἐν παραελθόν.

4

Μία παράλογος συνέπεια εἶνε τὸ μορμολύκειον πού ἐμφωλεῦει εἰς τὰ μικρὰ πνεύματα καὶ λατρεύεται ἀπὸ τοὺς μικροὺς πολιτικούς, φιλοσόφους καὶ θεολόγους. Ἡ μεγάλη ψυχὴ δὲν θέλει νὰ ἡξεύρη τὴν συνέπειαν με τὸν ἑαυτὸν τῆς, ἀπαράλλακτα ὅπως δὲν θέλει νὰ καταγίνεται με τὴν σκιάν τῆς εἰς τὸν τοῖχον. Λέγε σήμερα με λόγια καθαρὰ τί σήμερα σκέπτεσαι καὶ αὔριον νὰ λέγῃς ἐπίσης με λόγια καθαρὰ καὶ ἀπλᾶ τί αὔριον σκέπτεσαι, ἔστω καὶ ἂν ἐπρόκειτο εἰς κάθε σημεῖον ν' ἀναιρέσῃς ὅ,τι εἶπες σήμερα. — «*Λχ ναί, ἀλλὰ τότε βέβαια θὰ σὲ παρεξηγήσουν*». Καὶ εἶνε ἄρᾳ γε τόσον φοβερὸν τὸ νὰ παρεξηγηθῇς; Ὁ Πυθαγόρας παρεξηγήθη καὶ ὁ Σωκράτης παρεξηγήθη καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Λουθήρος καὶ ὁ Κοπερνίκος καὶ ὁ Γαλιλαῖος καὶ ὁ Νεύτων καὶ κάθε σοφὸς καὶ καθαρὸς νοῦς πού ἔχει ἐνσαρκωθῇ ποτε ἐδῶ κάτω. *Μέγας θὰ εἴπῃ νὰ ᾔσῃ παρεξηγημένος.*

5

Ὅσον καὶ ἂν ἔχωμεν ἐμφυτον τὴν μαρίαν νὰ δίδωμεν συμβουλὰς, ἐν τούτοις πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ἡ ζωὴ μᾶς προσφέρει περισσοτέρας ἐκπλήξεις παρὰ διδάγματα. Εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ζωῆς μας ὑπάρχει τόσον ποσὸν τύχης, τόση δύναμις ιδιοσυγκρασίας καὶ ἀνεπιγνώτων ἐμπνεύσεως, ὥστε ἀμφιβάλλω ἂν θὰ ἤμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ἀπὸ τὴν ἰδικήν μας πείραν καὶ πού νὰ ἤμπορῃ νὰ ὠφελήσῃ τοὺς ἄλλους. Ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα εἶνε δειλαὶ καὶ διστακτικαὶ ἀποδείξεις διὰ τῶν πραγμάτων. Ὁ κληρικὸς χαίρει, ἔάν τὸ κήρυγμα καὶ οἱ λόγοι του συναντηθῶν ἁρμογικὰ με τὴν ψυχικὴν διάθεσιν ἑνὸς καὶ μόνου ἀνθρώπου· θὰ τὸ θεωρήσῃ ἐκτακτὸν ἐπιτυχίαν, ἔάν οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι εἶνε δύο, ἔάν εἶνε δέκα. Ἀλλὰ ὅταν μετέβαινεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, δὲν εἶχε τὴν παραμικρὰν ἐλπίδα ὅτι θὰ διεγίνωσκε τὴν ἀσθένειαν, ἢ ὅτι θὰ τὴν ἐθεράπευεν. Εἰς ἕνα νέον καὶ ἰδιότροπον ὁργανισμόν ὁ ἱατρὸς γράφει με δειλίαν τὸ ἴδιον παλαιὸν τονωτικὸν ἢ καταπραῦντικὸν φάρμακον, τὸ ὅποιον με ὄχι πάντοτε σταθεράν ὠφέλειαν μετεχειρίσθη καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους ἀνθρώπους μέχρι τῆς σήμερον· ἔάν ὁ ἄρρωστος θεραπευθῇ, χαίρει καὶ ἀπορεῖ καὶ ὁ ἴδιος. Ὁ δικηγόρος δίδει συμβουλὰς εἰς τὸν πελάτην του, ἐκθέ-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosia Restrictions apply.

τει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστήριον, ἀφίνει τοὺς δικαστὰς ν' ἀποφασίσουν καὶ χαίρει καὶ ἀνακουφίζεται, ὅσον καὶ ὁ πελάτης του, ἐάν κερδήσῃ τὴν δίκην. Ὁ δικαστὴς σταθμίζει τὰ ἐπιχειρήματα, ὀπλίζεται μὲ σοβαρότητα καὶ προκειμένου νὰ ληφθῇ μία ἀπόφασις, τὴν λαμβάνει καὶ φρονεῖ ὅτι ἀπέδωκε τὸ δίκαιον καὶ ἱκανοποίησεν τὴν κοινωνίαν· κατὰ βάθος ὁμῶς καὶ αὐτὸς εἶνε ἀπλὸς δικηγόρος. Καὶ τοιουτοτρόπως ὅλη ἡ ζωὴ δὲν εἶνε ἄλλο παρὰ ἓνας ἀδέξιός καὶ δειλὸς θεατῆς. Ἐκεῖνο ποῦ κάμνομεν εἰμῶθα ὑποχρεωμένοι νὰ τὸ κάμωμεν καὶ τὸ στολίζομεν μὲ τὰ ὠραιότερα ὀνόματα. Μ' εὐχαρίστησιν ἀκούομεν νὰ ἐγκωμιάζωνται αἱ πράξεις μας, ἐνῶ ἡ συνείδησίς μας μᾶς λέγει: «Δὲν ἐξηρτάτο ἀπὸ ἡμᾶς». Ἐλάχιστα ἤμποροῦμεν νὰ κάμωμεν οἱ μὲν πρὸς τοὺς δέ. Συνοδεύομεν τὸν νέον ἔτσι εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς παλαιότητας μὲ τὴν συμπάθειάν μας καὶ μὲ διάφορα παλαιὰ καὶ σοφὰ γνωμικά, ἀλλὰ τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι θὰ θριαμβεύσῃ ἢ θὰ ἡττηθῇ ὅχι μὲ τὴν συνδρομὴν τῶν παλαιῶν γνωμικῶν, ἀλλὰ μόνον μὲ τὴν ἰδικίην του δύναμιν, ἡ ὁποία εἶνε ἄγνωστος εἰς ὅλους ἡμᾶς τοὺς ἄλλους. Τὸ πῶς ἓνας ἀνθρωπος ὑπερνικᾷ τὰς δυσκολίας καὶ θριαμβεῖ ἐπὶ τινος ἐδάφους εἶνε βαθὺ μυστήριον δι' ὅλους τοὺς ἄλλους, καὶ μόνον ἐάν στρέψῃ τὰ νῶτα πρὸς ἡμᾶς καὶ πρὸς ὅλους καὶ ἀντλήσῃ ἀπὸ τὴν ἰδικίην του ἐνδόμυχον σοφίαν, θὰ κατορθώσῃ νὰ ἐπιτελέσῃ κατὰ τὴν ἄρετον. Ὅ,τι λοιπὸν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ προσφέρωμεν ἀπὸ τὴν ζωὴν εἶνε περὶ σπότερον μία περιγραφὴ ἢ, ἐάν θέλετε, ἓνας ὕμνος τῆς ζωῆς, παρὰ κανὼν ἀσφαλῆς καὶ ὀφελίμος.

6

Ὁ Μιραμπὼ ἔλεγε: «Ποῖος ὁ λόγος νὰ αἰσθανώμεθα τὸν ἐάντον μας ὅτι εἰμῶθα ἄνδρες, παρὰ διὰ νὰ ἐπιτυγχάνωμε πάντοτε καὶ παντοῦ; Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ λέγετε: *Αὐτὸ εἶνε κατώτερον ἀπὸ ἐμῶς*, οὔτε νὰ πιστεύετε ὅτι ἡμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ πράγμα πέραν τῶν δυνάμεών σας. *Τίποτε δὲν εἶνε ἀδύνατον εἰς τὸν ἄνθρωπον ποῦ ἡξέουσι νὰ θέλῃ.* — *Εἶνε ἀναγκαῖον;* Ἄρα θὰ γίνῃ — ἰδοὺ — ὁ μόνος κανὼν τῆς ἐπιτυχίας». Ὅστις δῆποτε καὶ ἂν εἶπεν αὐτὸν τὸν λόγον, τὸν εἶπεν ὀρθά. Τοιοῦτος ὁμῶς δὲν εἶνε ὁ τόνος καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ πλήθους. Εἰς τοὺς δρόμους γινόμεθα κυνικοί. Οἱ ἄνθρωποι ποῦ συναντῶμεν εἶνε βάνασοι καὶ χονδροί. Καὶ τὰ πλεόν λεπτὰ πνεύματα ἔχουν τὸ καταπὰς τῶν. Πόσοι μορφοί, ἀνάπηροι, πτωχοί, ἐπικουρέιοι, συλλέκται, πολιτικοί, κλέπται καὶ ἀνήθικοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἡμποροῦσαν νὰ μᾶς λέιπουν πρὸς ὄφελός μας! Ἡ ἀνθρωπότης διμυρεῖται εἰς δύο τάξεις, — εἰς εὐεργέτας καὶ εἰς κακοποιούς. Ἡ δευτέρα τάξις εἶνε πολυπληθής, ἡ πρώτη ἀριθμεῖ μόνον μίαν δρᾶκα ἀνθρώπων. Εἶνε σπάνιον ν' ἀρρωστήσῃ ἓνας ἀνθρώπος χωρὶς οἱ περὶ αὐτὸν νὰ ἔχουν καπτοίαν ἀόριστον ἐλπίδα νὰ τὸν ἰδοῦν ν' ἀποθάνῃ — ὑπάρχουν πολλαὶ πτωχαὶ ὑπάρξεις, ἐλεεινοὶ ἀνάπηροι, περιπτώσεις ποῦ ἐπικαλοῦνται τὴν βοήθειαν τοῦ περιστρώφου.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

Ὁ Φραγκλῖνος ἔλεγεν : «Οἱ ἄνθρωποι εἶνε δειλοὶ καὶ ἐπιπόλαιοι. Ἀρχίζουν ἐν ἔργον καὶ μόλις μετ' ὀλίγον ἀπαντήσουν μίαν δυσκολίαν τρέπονται εἰς φυγὴν ἀποθαρρημένοι καὶ ὁμοῦς ἔχουν ἱκανότηας, τὰς ὁποίας ἀρκεῖ μόνον νὰ θελήσουν νὰ μεταχειρισθῶν». Πῶς λοιπὸν θὰ κρίνωμεν μίαν χώραν; Θὰ τὴν κρίνωμεν μὲ τὴν πλειοψηφίαν ἢ μὲ τὴν μειοψηφίαν; — Μὲ τὴν μειοψηφίαν βέβαια. Θὰ ἦτον ἀνόητον νὰ ἐκτιμῶμεν τὰ ἔθνη ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀπογραφῆς, ἢ μὲ τὰ τετραγωνικὰ χιλιόμετρα τοῦ ἐδάφους ἢ μὲ ἄλλο πρᾶγμα καὶ ὄχι μὲ τὴν σπουδαιότητά των ἐν σχέσει πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς.

Φθάνει πλέον αὐτὴ ἡ ὑποκριτικὴ φλυαρία περὶ τῶν ὄχλων. Τὰ πλήθη εἶνε ἄξεστα, μωρὰ καὶ ἀκατέργαστα· ἔχουν ὀλεθρίας ἀπαιτήσεις καὶ καταστρεπτικὴν ἐπιρροὴν καὶ δὲν πρέπει νὰ τὰ κολεκεῶμεν, ἀλλὰ νὰ τὰ διαπαιδαγωγῶμεν. Ἡ ἐπιθυμία μου εἶνε νὰ μὴ γίνεταί εἰς αὐτὰ καμμία συγκατάβασις ἢ υποχώρησις, ἀλλὰ νὰ ἐφαρμόζεται χαλινὸς εἰς τὰς ὁρέξεις των, νὰ τιθασσεύωνται, νὰ κατακερματίζωνται καὶ νὰ ἐξάγωνται κατόπιν ἐκείθεν άτομα. Τὸ χειρότερον πρᾶγμα εἰς τὴν φιλανθρωπίαν μας εἶνε, ὅτι αἱ ὑπάρξεις ποὺ ζητοῦν τὴν συνδρομὴν μας, δὲν ἀξίζουν τὸν κόπον νὰ τὰς ὑποστηρίξωμεν. Τὰ πλήθη! Ἀλλὰ τὰ πλήθη εἶνε — συμφορά! Δὲν θέλω πλήθη, ἀλλὰ θέλω ἄνδρας τιμίους, γυναῖκας ἀξιεράστους, γλυκείας καὶ σωστὰς καὶ ὄχι ἐκατομμύρια ἀντιποδήτων ἢ λαζαρόνων μὲ χέρια σὰν τοῦκαρα, μὲ ἐγκέφαλον στενὸν καὶ μὲ στόμαχον καμμένον ἀπὸ τὸ οἶνόπνευμα. Ἐάν ἡ Κυβέρνησις εὗρισκε τρόπον, θὰ ἐπεθύμουν νὰ τοὺς περιορίσῃ διὰ νὰ μὴν ἠμποροῦν νὰ πολλαπλασιάξωνται. Ἀς παύσουν λοιπὸν αὐτὰ τὰ ζήτω ὑπὲρ τοῦ πλήθους καὶ τοῦ ὄχλου καὶ ἄς ζητήσωμεν τὴν περισσευμένην πῆφον τῶν προσωπικοτήτων, πῆφον ποὺ μᾶς δίδεται ἐν πλήρει συνειδήσει. Εἰς τὴν ἀρχαίαν Αἴγυπτον ἡ πῆφος ἐνὸς προφήτου ἐθεωρεῖτο κατὰ νόμον ἴση μὲ τὴν πῆφον χιλίων ἐργατῶν. Καὶ νομίζω ὅτι πάλιν δὲν ἐξετιμᾶτο κατὰ τὴν ἀξίαν τῆς. «Υπάρχει διαφορά ἀπὸ πηλὸν καὶ πηλόν». Καὶ ἀναλογίζομαι τώρα τὸ ἐλαττωματικὸν σύστημα τῶν πολιτικῶν μας εἰς τὴν Βασιγκτώνα ποὺ συνεφώνησον κατὰ τὴν ἀπουσίαν ἐνὸς ὑπουργικοῦ μέλους ν' ἀπουσιάξῃ ταυτοχρόνως καὶ ἐν ἀντιπολιτευόμενον μέλος ἀπὸ τὴν αἵθουσαν τοῦ Κοινοβουλίου! Ὡσὰν τάχα ἡ ἀπουσία ἐνὸς ἀνθρώπου ψηφίζοντος κακῶς νὰ ἠμποροῦσε νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἰδικὴν σας ἀπουσίαν ποὺ ψηφίζετε καλῶς, ἢ σὰν τάχα ἡ παρουσία σας νὰ μὴν ἦτον ἀνωτέρα ἀπὸ τὴν πῆφον σας! Ἐάν ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ τριακόσιοι ἡρωεῖς ἀπεσφύροντο ἀπὸ τὰς Θερμοπύλας καὶ μαζὶ μὲ αὐτοὺς τριακόσιοι Πέρσαι ἀπὸ τὸν στρατὸν τοῦ μεγάλου βασιλέως, νομίζετε ὅτι τὰ πράγματα θὰ εἶχον τὴν ἰδίαν ἐκβασιν διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ διὰ τὴν ἱστορίαν; Ἡ Φύσις παρᾶγει πενήντα κακὰ πεπνύια διὰ νὰ εὐρεθῇ μεταξὺ αὐτῶν ἐν καλόν, καὶ φορτώνει ἐν ὁλόκληρον δένδρον μὲ καρποὺς σκωληκοβρώτους διὰ νὰ μείνουν μερικά μῆλα κατάλληλα διὰ τὸ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

τραπέζι. Καὶ ὑπάρχουν ὁλόκληρα ἔθνη γυμνῶν ἀγρίων, καθὼς καὶ ὁλόκληρα ἔθνη ἐνδυμένων χριστιανῶν, μετὰ τῶν ὁποίων μόνον δύο ἢ τρεῖς θὰ εὗρητε ἀνθρώπους μὲ νοῦν καὶ μὲ γνῶσιν. Ἡ Φύσις ἐργάζεται μὲ κόπους καὶ μὲ μύχθους καὶ ἐπιτυγχάνει μίαν φορὰν τὸν σκοπόν, ἀφ' οὗ ῥίψη ἐν ἑκατομύριον βολὰς εἰς τὸν ἀέρα. Εἶνε ἀρκετὴ ἱκανοποίησις δι' αὐτήν, ἐὰν εἰς τὸ διάστημα ἐνὸς αἰῶνος χάριση ἓνα μέγαν ἄνδρα εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ὅσον δυσκολωτέρα εἶνε ἡ παραγωγή ἱκανῶν καὶ ἀξίων ἀνθρώπων, τόσον περισσότερον τοὺς ἐκμεταλλευσόμεθα ὅταν γεννηθῶν. Ἐκαμια μίαν φορὰν ἓνα τοιοῦτον λογαριασμὸν εἰς ἓνα στενὸν κύκλον καὶ εὖρον ὅτι κάθε ἱκανὸς ἄνθρωπος εἶχε δώδεκα ἕως δεκαπέντε άτομα πού ἐξηρτῶντο ἀπὸ αὐτὸν διὰ τὴν ὕλικήν των συντήρησιν. — πού τὸν εἶχον τροφοδότην, στήριγμα καὶ ἐγγυητήν, πού ἐπερίμεναν παρ' αὐτοῦ νὰ φροντίσῃ περὶ τῶν τέκνων των καὶ τῶν ἀσθενῶν των καὶ περὶ ἄλλων ἀκόμῃ ὑποθέσεων, ἀδιάφορον ἂν ἦτον ἄγαμος ἢ ἀρχηγὸς πατριαρχικῆς οἰκογενείας. — Εἶνε ὁ φόρος πού θὰ πληρώσουν τὰ προσόντα του. Οἱ ἄνθρωποι τῶν καλῶν πράξεων γίνονται ὄργανα πρὸς ἰδιωτικὴν ὠφέλειαν καὶ πρὸς μίαν εὐρυτέραν δρᾶσιν. Κάθε ἀποκάλυψις εἴτε ὕλικῆς, εἴτε πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς φύσεως, δέν γίνεται εἰς τὰ πλήθη, ἀλλὰ εἰς ἄτομα μεμονωμένα. Τὴν ἀρχὴν ὅλων τῶν ἀξιοσημειώτων συμβάντων τῆς ἐποχῆς μας, ὅλων τῶν πόλεων, ὅλων τῶν θεσμῶν καὶ τῶν ἰδρυμάτων τὴν εὐρίσκομεν μέσα εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἐνὸς ἀτόμου. Ὅλα τὰ γεγονότα τ' ἀποτελοῦντα τὸν ἡμέτερον πολιτισμὸν ὑπῆρξαν αἱ σκέψεις ἐνὸς μικροῦ ἀριθμοῦ καλῶς ὀργανωμένων κεφαλῶν.

[Ἐν Χαλκηδόνι, Μάιος 1911]

Θ. Χ. ΦΛΩΡΑΣ

Τὸ γλωσσικὸν ζήτημα εἰς τὰς ἐπαρχίας

[Ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ ὑπὲρ τῶν «ὑπερσυντελικῶν»]

ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΗ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΙΑΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1901

ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ **I. Γ. ΧΡΥΣΟΣΠΑΘΗ**

Υφηγητού της Ὀρθοπεδικῆς καὶ Χειρουργικῆς τῶν Παίδων ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ, Μέλους τῆς ἐν Βερολίῳ «Ὀρθωτικῆς Χειρουργικῆς καὶ Ἀκτινολογικῆς Ἑταιρίας», Συνεκδότου τοῦ Centralblatt für chir. und mech. Orthopaedie τῶν Hoffa und Vulpius, Συνεκδότου τοῦ Centralblatt für Röntgenstrahlen von Stein-Bergmann. Ἰππότητος τοῦ Ἀργυροῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτήρος κλ. κλ.

Ὁ κ. Χρυσospάθης, ἐκ τῶν κρατίστων νεωτέρων ἐπιστημόνων, γνωστὸς καὶ εἰς τοὺς ἱατρικοὺς κύκλους τῆς Εὐρώπης διὰ τῶν σοφῶν του πραγματειῶν, ἐσπούδασεν ἐπὶ 12ετίαν ὅλην ἐν Εὐρώπῃ, κέκτεται δὲ καὶ τὴν πρακτικὴν ἄδειαν παρὰ τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως, διατελέσας ἐπὶ δετίαν βοηθὸς τῶν ἐπιφανῶν καθηγητῶν τῆς Ὀρθοπεδικῆς Hoffa καὶ Lorenz, κλ.

Ἡ «ΚΛΙΝΙΚΗ ΧΡΥΣΟΣΠΑΘΗ», μοναδικὴ ἀνά τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀνατολήν, ἀμιλλᾷται πρὸς τὰς καλλιτέρας τῶν Εὐρωπαϊκῶν κέντρων.

ἔχει τέλειον **Χειρουργεῖον** μὲ ὅλα τὰ τελειότερα ἐργαλεῖα καὶ τὰς νεωτέρας ἀσθητικὰς καὶ ἀντισθητικὰς μεθόδους.

Ἐργαστήριον Ἀκτίνων Ραίντγκεν, συστήματος «Ideal» σιγμαιοῦ καὶ μοναδικὸν ἐν Ἑλλάδι, **Ἡλεκτρισμῶν, Μαλάξεων, Θερμοαερολούτρων, τῆς Μεθόδου Bier, Μηχανοθεραπειᾶς.**

Τμήμα Θεραπειᾶς Καταγμάτων καὶ Ἐξαρθρωμάτων διὰ τῆς νέας καὶ ταχείας μεθόδου τοῦ γερμανοῦ **Bardenheuer.**

Ἐπίσης Γυμναστήριον Ὀρθοπεδικὸν τέλειον κατὰ τῶν Στρεβλώσεων, Σκολιώσεων καὶ πρὸς **Πρόληψιν** τῶν τοιούτων.

Περιλαμβάνει **Δωμάτια** ἐσωτερικῶν ἀσθενῶν εὐήλια καὶ εὐάερα ὑπὸ τὴν περιθάλψιν **Ἀδελφῆς** τοῦ **Ἑλέους, Εὐρωπαίας.**

Εργοστάσιον Ὀρθοπεδικῶν Μηχανημάτων, Κορσέδων, Τεχνητῶν Ποδῶν, Χειρῶν, κλπ. δι' Εὐρωπαίων ἀρχιμηχανουργῶν.

Ἡ «ΚΛΙΝΙΚΗ ΧΡΥΣΟΣΠΑΘΗ», ἔχουσα νὰ παρουσιάσῃ πλείστας ὄσας καὶ συνεχεῖς ἐπιτυχίας, θεραπεύει τὴν Χωλότητα, Ῥαχίτιδα, Φυματώσιν Ὄστων, Παραλύσεις, Στρεβλώσεις, Ἐξαρθρώματα, Κατάγματα, Ἀρθρίτιδα, Ρευματισμούς, Ἀγκυλώσεις κλ. Ὀρθοπεδικὰ ὅλων τῶν ἡλικιῶν ὡς καὶ Χειρουργικὰ παθήσεις τῶν Παίδων, ἤτοι Κήλας, Σκολιολογίτιδα. Περιτονίτιδα. Λιθους κύστεως, Πυώδους Πλευρίτιδας, Χοιράδας, Πολύποδας, Ὀγκους, Λαγόχειλος κλπ.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ «**Εγκυκλοπ. Ἡμερολογίου**» ἰδιαίτερώς καὶ ἐν πεποιθήσει συνιστᾷ τὴν ἀληθῶς μοναδικὴν καὶ τελείαν εἰς τὸ ὀρθοπεδικὸν εἶδος τῆς **ΚΛΙΝΙΚΗΣ** τοῦ κ. **Χρυσospάθη.**

Ἐν Ἀθήναις, Ὀδὸς Πανεπιστημίου καὶ Θεμιστοκλέους 1, παρὰ τὴν πλατεῖαν Ὀμονοίας, (Χαυτεῖα).

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑΣ

ΤΖΩΝ ΜΑΚ ΔΟΥΑΛ & ΒΑΡΒΟΥΡ

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΔΕΥΤΕΡΑΝ	•	Ώραν 7. μ. μ.	Διὰ Λαύριον, Ἀλιθέριον, Χαλκίδα, Λίμνην, Αἰδηψόν (τό θέρος), Στυλίδα, Ὁρεοῦς καὶ Βόλον.
ΔΕΥΤΕΡΑΝ	•	8 μ. μ.	Διὰ Σῦρον, Τήνον, Κόρθιον καὶ Ἄνδρον.
ΤΡΙΤΗΝ	•	8 π. μ.	Διὰ Λουτράκιον (τό θέρος), Πάτρας, Κέρκυραν καὶ Ἀγ. Σαράντα. Ἀναχώρησις ἐκ Κερκύρας Πέμπτην ὥρ. 4 μ. μ. ἄφιξις εἰς Πειραιᾶ Παρασκευῇ 5 30' μ. μ.
ΤΡΙΤΗΝ	•	7 μ. μ.	Διὰ Λαύριον, Κύμην καὶ Σκύρον.
ΤΡΙΤΗΝ	•	8 μ. μ.	Διὰ Γύθειον, Λιμένιον, Καλάμας, Νησίον, Κορώνην, Μεθώνην, Πύλον, Μάραθον, Ἀγ. Κυριακὴν, Κυπαρισσίαν, Κατάκωλον, Ζάκυνθον, Κυλλήνην, Μεσολόγγιον, Πάτρας καὶ Πειραιᾶ.
ΠΕΜΠΤΗΝ	•	9 π. μ.	Διὰ Λουτράκιον (τό θέρος), Πάτρας, Κέρκυραν καὶ Βρινδήσιον. Ἀναχώρησις ἐκεῖθεν Σάββατον ὥρ. 11 μ. μ. ἄφιξις εἰς Πειραιᾶ Δευτέραν ὥρ. 5 μ. μ.
ΠΕΜΠΤΗΝ	•	8 μ. μ.	Διὰ Σῦρον, Πάρον καὶ Νάξον.
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ	•	7 π. μ.	Δι' Αἴγιναν, Μέθανα (τό θέρος), Πόρον, Ὑδραν, Σπέτσας, Χέλιον, Λεωνίδιον, Ἄστρος καὶ Ναύπλιον.
ΣΑΒΒΑΤΟΝ	Μεσημβρίαν		Διὰ Δαρδανέλλια, Κωνσταντινουπόλιν, Πύργον καὶ Βάρναν.
ΣΑΒΒΑΤΟΝ	•	Ώραν 7 μ. μ.	Διὰ Χαλκίδα, Αἰδηψόν (τό θέρος) καὶ Βόλον.
ΣΑΒΒΑΤΟΝ	•	7 μ. μ.	Διὰ Πάτρας, Μεσολόγγιον, Κυλλήνην, Ζάκυνθον, Αἰγισθόριον καὶ Ἀργιστόλιον.
ΣΑΒΒΑΤΟΝ	•	8 μ. μ.	Διὰ Ἰτέαν, Γαλαξειδίον, Βιτρινίτσαν, Αἴγιον, (Ναύπακτον), Πάτρας, Ἰθάκην, Βασιλικήν, Δευκάδα, Πρέβεζαν, Σαλαῶραν, Βόνιτσαν, Κόπραιν, Ἀμφιλοχίαν (Καρθασαράν), Πάργαν, Σαϊάδαν καὶ Κέρκυραν.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ, ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ
ΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΡ. ΛΑΪΟΥ

ἀριστοῦχου τοῦ Πολυτεχν. Ἀθηνῶν
καὶ ἀριστοῦχου
τῆς Ἀκαδημ. τοῦ Μονάχου

ΟΔΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 55Α

ΓΩΝΙΑΙΑ ΟΙΚΙΑ — (Πλατεῖα Καλαμῶτον)

Ὁ κ. Ἀρ. Λαΐος εἶνε ἀληθινὸς καλλιτέχνης τῆς
φωτοτυποτυπικογραφίας

Κατέχει δικαίως τὰ σκῆπτρα τῆς ὑπεροχῆς, ὅχι μόνον διότι
τὸ ἐργαστήριόν του κέκτηται μηχανήματα τέλεια, ἀλλὰ καὶ διότι
ὁ ἴδιος εἶνε *ἀριστοῦχος* δύο καλλιτεχνικῶν σχολῶν.

Δι' αὐτὸ τὰ *clichés* του, τὰ ὁποῖα ἐργάζεται ὄχι ὡς *δουλικὸς*
αντιγραφεὺς, ἀλλὰ ὡς *δημιουργὸς καλλιτέχνης*, ὑπερέχουν διὰ
τὴν λεπτότητα καὶ τὴν τεχνικὴν ἀκρίβειαν, διότι γνωρίζει ὅλα
τὰ μυστικὰ τῆς τέχνης.

Οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει, Σμύρῃ, Αἰγύπτῳ καὶ τοῖς ἄλλοις
κέντροις τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐκδίδονται καὶ συγγραφεῖς, οἱ θέλοντες
clichés εἰκόνων, ὥς ἀποταθῶν μετὰ πεποιθήσεως εἰς τὸν

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΝ ΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΟΝ

κ. **ΑΡ. ΛΑΪΟΝ**

Θὰ εὗρουν τελείαν ἐκτέλεσιν τῶν παραγγελιῶν των, εὐσυ-
νειδήτους τιμὰς καὶ προθυμίαν Εὐρωπαίου Καταστηματάρχου.

— Ἡ Διεύθυνσις τοῦ « Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου » συνιστᾷ ἐκθύμως τὴν ἀπόκτησιν καὶ μελέτην τοῦ περιεχομένου τοῦ συγγράμματος τοῦ κ.

ΧΑΡΙΛΑΟΥ Π. ΚΑΛΑΪΣΑΚΗ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΥΣΤΙΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΑΙ

ΗΤΟΙ

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ

καὶ ἅπασαι αἱ θρησκευτικαὶ καὶ πολιτικαὶ μυστικαὶ ἐταιρίαι
ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος μέχρι σήμερον

— Διὰ τὰ δώσωμεν μικράν τινα ἰδέαν περὶ τοῦ πλούτου καὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ βιβλίου τούτου παραθέτομεν βραχείαν περίληψιν τοῦ πίνακος τῶν περιεχομένων του.

Κεφάλ. Α'.— ΜΥΣΤΗΡΙΑ. Μυστήρια τῶν Ἰνδῶν, τῶν Αἰγυπτίων, τοῦ Σεράπιδος, τοῦ Ὀσίριδος, τοῦ Ἀδωνιδος, τῶν Καβείρων, τῶν Ἰθαίων Δακτύλων, τῶν Κορυβάντων, τῆς Κοκνυτοῦς. — Τὰ Ἑλευσίνεια, τὰ Θεσμοφορία, τὰ Διονύσια, τὰ Σαβάζια, τὰ Ὀρφικά, Μυστήρια τοῦ Ζωροάστρου, τῶν Σκανδιναυῶν, Πυθαγόρεια, Πορεῖαι τῆς Ἀρτέμιδος, Βέλλου-Παάρο, Ἱεροτελεσταὶ τῆς Ἴγκητα, Οἱ Γιαμάδος τῶν Ἰαπώνων, Οὐασενόδερ.

Κεφάλ. Β'.— ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ. Ἑσσαῖοι, Θεραπευταί, Καθβαλλισταί, Μυστήρια τῶν Χριστιανῶν, Γνωστικοί, Βασιλεῖδαι, Ὀφῖται, Μανχαῖοι, Μυστικαὶ Περσικαὶ Ἑταιρίαι, Τάγμα τῶν Δολοφόνων, Μπαμπή, Βεκτασίται καὶ Μεδλεβίται, Τάγμα τῶν Ἰπποτῶν, Ναῖται, Ἑλεύθεροι Δικασταί, Ἑταῖροι, Τὰ τέκνα τοῦ Σολομῶντος, τοῦ Ἰακώβου, τοῦ Σουδίσου, Ἐρυθρόσταυροι, Ντονμέδες.

Κεφάλ. Γ'. ΜΥΣΤΙΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΑΙ: Ἐν Γερμανίᾳ, Πολωνίᾳ, Ρωσίᾳ, Ἰταλίᾳ, Γαλλίᾳ, Ἰσπανίᾳ, Ἱρλανδίᾳ, Ἀγγλίᾳ, Ἑλλάδι, Σινικῇ.

ΔΙΑΦΟΡΑ.— Ἀναρχικοί, Νεότουρκοι, Ἑλεύθερος Τεκτονισμός.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΑΝΤΙ 5 ΦΡΑΓΚΩΝ

καὶ ἀποστέλλεται ἐπὶ συστάσει εἰς πάντα ἐμβάζοντα τὸ ἀντίτιμον:

« Πρὸς τὸν Κύριον

Χαρίλαον Π. Καλαΐσάκη

Asmali Medjid 49

Péra

Constantinople

ΣΗΜ.— Τὸ βιβλίον πέμπεται ἀπ' εὐθείας καὶ παρὰ τῆς Διευθύνσεως τοῦ Ἡμερολογίου ἐπὶ προαποστολῇ τοῦ ἀντίτιμου.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΕΝΟΣ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ

Ο ΠΕΙΡΑΣΜΟΣ*

ΕΤΣΙ εἶναι ὁ Μάρτης, εἶπεν ὁ πᾶτερ Ἰωσήφ, ὁ ἡγούμενος. Παλουκοκάφτης* τὴν νύκτα ψοφᾷ τὸ πουλί ἀπὸ τὸ κρῦο καὶ τὴν ἡμέρα μυρίζει ἀπὸ τῆ ζέστη. Εἶναι ἡ ἀλήθεια ὅτι ἐφέτος ἦτανε βαρύτερος ἀπὸ ἄλλοτε. Ἀλλὰ τί θὰ κάμῃ; Θὰ περάσῃ. Ἡ ἀνοιξὶς ἦρθε. Δὲν ἔχομε φόβο πιά.

Καὶ μὲ τὸ πόδι του, χωρὶς νὰ κινηθῇ σχεδὸν ἀπὸ τὸ πλατὺ παλαιόν, ἀσκητικὸν κάθισμα ποῦ ἦτο καθισμένος, ἐσπρωξέ δύο μέγала κούτσουρα πρὸς τὸ τζάκι.

— Ἀς εἶναι, εἶπεν ὁ Ἰωακείμ, ἐχρειαζότανε μία βροχή· τὸ χιόνι ἔκαψε τὰ λεμονοδένδρα. Πορτοκάλια δὲν θὰ ἰδοῦμε. Μαύρη βροῦδα δὲν ἐφάνηκε ἀκόμα. Τὰ ἀνοιξιὰτικα χορταρικά ὑποφέρουν πολὺ. Ἐχρειαζότανε μία βροχή γιὰ τὰ χορταρικά. Ἀλλὰ μήπως μᾶς ἐρωτᾷ ὁ Πανάγαθος τί θέλομε καὶ τί δὲ θέλομε;

Ὁ ἡγούμενος διηρῶνε ἓνα βλέμμα ἐπιπλήξεως πρὸς τὸν γέροντα καλόγηρον καὶ εἶπε ἀργὰ ἀργά, χτυπητὰ κάθε λέξιν:

— Ἀνεξερευνήτοι αἱ βουλαὶ τοῦ Ὑψίστου, Ἰωακείμ.

— Γεννηθῆτω τὸ θέλημά του, ἐψιθύρισεν ὁ καλόγηρος μὲ ὕφος ἀνθρώπου μὴ πεισθέντος ἐντελῶς. Ἀλλὰ ἡ γῆ ἔχει τὰς ἀνάγκας τῆς, ἅγιε ἡγούμενε. «Ὑπὲρ εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς». Τὸ εἶπαμε καὶ σήμερα. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν μᾶς ἀκούει. Ἄν δὲν κάμωμε ἐφέτος; κουκκιά — ποῦ δὲν θὰ κάμωμε — πῶς θὰ περάσωμε τὸ χειμῶνα μας;

* ΣΗΜ. — Αἱ παρατιθέμεναι σχετικαὶ ἐν τῷ καμμένῳ εἰκόνες ἐφιλοτεχνήθησαν ἐπίτηδες ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς ζωγράφου καὶ ἀγαπητοῦ συνεργάτου κ. Εὐαγγ. Ἰωαννίδου.

— Εὐλογημένε, διέκοψεν ἀποτόμως ὁ ἡγούμενος, τὴν κοιλιὰ σου λογαριάζεις. Ὁ Κύριος ξέρει τί κάνει. Ἄν δὲν ἔχωμε κουκκιά ἐξ αἰτίας τοῦ χειμῶνος, θὰ ἔχωμε ἐληξὲς καὶ λάδι.

Ὁ γηραιὸς καλόγηρος ἐστενοχωρεῖτο. Ἦθελε καὶ νὰ εἰπῇ, ἀλλὰ ἐκρατήθη. Ὁ ἡγούμενος Ἰωσήφ δὲν ἐχωράτευε. Οἱ καλόγηροί του τὸν ἐφοβοῦντο. Ἐσηκώθη λοιπὸν ὁ Ἰωακείμ, γιὰ νὰ δώσῃ τόπο στὴν ὀργή, ἐπῆγε εἰς τὸ παράθυρο καὶ τὸ ἀνοιξε ὀλίγον.

— Ξαστεριά, εἶπε. Ὠραία μέρα θάχωμε αὐριο!

Ἐπειτα ἐφάνη ὡς νὰ ὁσφραίνεται δυνατά. Καὶ ἐγύρισε πάλιν πρὸς τὸν ἡγούμενον καὶ εἶπε:

— Φουσκοδεντριά!.. Μυρίζει ἀνοιξίς.

Σιωπηλὸς παρηκολούθησα τὴν σκηνὴν αὐτὴν μεταξὺ τῶν δύο καλόγηρων ἀπὸ τὸ κάθισμα ποῦ μοῦ εἶχαν δώσει, εἰς τὸ πλάγι τοῦ μεγάλου τραπεζιοῦ κοντὰ εἰς τὸ τζάκι. Ὁ ἡγούμενος ἄφησε τὸ αὐστηρὸν ὕψος ποῦ εἶχε λάβει καὶ ἐγύρισε πρὸς τὸ μέρος μου.

— Δὲν κρυώνεις πιά, πιστεύω, εἶπε. Αὐτὰ τὰ ξύλα ζεσταίνουνε καλὰ. Εἶναι ἀγριοεληξὲς.

— Τώρα εἶναι ὥραϊα, εἶπα. Συνήλθα. Ἐνόμιζα πῶς θὰ μοῦ φύγουν τὰ σαγόνια μου. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ τόσον ὥραϊα ἡμέρα!..

Πραγματικῶς εἰς τὸ κελλί εἶχε χυθῇ τώρα ἡ ὥραϊα θελπωρὴ τοῦ τζακιοῦ. Μεγάλῃ καὶ δυνατῇ ἢ φωτιά, ἀνέβαινε γοργῇ καὶ θορυβῶδῃ πρὸς τὴν καπνοδόχον, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἤκούετο βαρὺ καὶ μονότονον τὸ βογγητὸν τοῦ τραδήγματος. Τὸ κελλί, τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευεν ὡς ξενῶν, ἐχρωματίζετο τώρα ἀπὸ τὴν ζωηρὰν ἀνταύγειαν τῆς φωτιᾶς. Τὰ ἄσπρα σεντόνια τοῦ ἀπλοῦ ξυλίνου κρεββατιοῦ ἐρρόδιζαν ὡς συννεφάκια δύσεως· τὸ ῥάφι, εἰς τὸ ὁποῖον ἦσαν τοποθετημένα μερικά βιβλία, ἐφαίνετο ὡς νὰ ἦτο ἀπὸ τριανταφυλλένιο πολὺτιμο ξύλο τῆς Σουηδίας, καὶ μία παλαιὰ Παναγία, μαυρισμένη ἀπὸ τὰ χρόνια, ἔπαιρνε κάποιον ἐρυθρὸν φόντο παλαιᾶς εἰκόνης τῆς Ἰσπανικῆς σχολῆς.

Ὁ Ἰωακείμ ἐκλείσε τὸ παράθυρο καλὰ καὶ μᾶς ἐκαληνύκτισε.

— Τὴν εὐχὴ σου, ἅγιε ἡγούμενε.

— Καλὴ νύχτα, τέκνον μου. Ὑπνον ἐλαφρόν...

— Καὶ πάσης σατανικῆς φαντασίας ἀπηλλαγμένον, ἀπῆλθῃσα.

* *

Ἐμείναμεν τώρα μόνοι. Δὲν θὰ ἦτον ἀκόμη ἑννέα ἡ ὥρα. Ἀλλὰ ἡ νύχτα ἔρχεται γρήγορα εἰς τὴν ἐξοχήν καὶ ἀκόμη γρηγορώτερα εἰς τὸ μοναστήρι. Τὸ παλαιὸν βυζαντινὸν κτίριον — κάστρο μαζὶ καὶ μοναστήρι — τὸ ὁποῖον ἐπτά ἢ ὀκτὼ αἰῶνες τώρα εἶχε καθήσει ἀκλόνητον ἐκεῖ εἰς τὸ πλάγι τοῦ βουνοῦ, ἦτο βυθισμένον εἰς τὸ σκότος καὶ εἰς τὴν σιωπὴν. Ὅλοι ἐκοιμῶντο τὸν βαθὺν καὶ ἀδιατάρακτον καλόγηρικόν ὕπνον.

Ὁ ἡγούμενος, εἰς τὰ βλέφαρα τοῦ ὁποίου ἄρχισε νὰ κατεδαίνηται σιγὰ σιγὰ ὁ ὕπνος, μοῦ ἔλεγε τώρα διὰ τοὺς καλογήρους του. Δὲν ἦσαν πλέον οἱ καλόγηροι τῶν παλαιῶν ἀσκητικῶν χρόνων, γεμάτοι

πίστιν καὶ εὐλάβειαν, ἐμπνευσμένοι καὶ ἀφωσιωμένοι. Τώρα τὸ μοναστήρι εἶναι καταφύγιον κάθε εἰδους ἀνθρώπων. Ὡς καὶ φυγόδικοι κάποτε χθόνονται σὺν βράσῳ γιὰ νὰ γλυτώσουν.

— "Ὅλους τοὺς ξέρω πολὺ καλὰ, καὶ ὅλους τοὺς ἐσπούδασα... Γαστέρες ἀργαί, ὀκνηροί... Μόνον ἕνας... ὁ Ἀθανάσιος. Αὐτὸν δὲν τὸν ἐκατάλαβα ἀκόμα. Παράξενος ἀνθρώπος. Δὲν παίρνεις μιὰ λέξι ἀπὸ τὸ στόμα του... Ἐχω τόσον καιρὸ τώρα ποὺ προσπαθῶ νὰ καταλάβω τὴν ἀνθρώπου εἶναι. Μά, τοῦ κάκου.

"Ἐξαφνα θυνάτο κύπημα ἠκούσθη εἰς τὴν θύραν τοῦ μοναστηρίου. Βαρεῖα καὶ ἀπὸ χονδρὸ ἀτόφιο ξύλο ἡ θύρα, μὲ τὴν μεγάλη σιδερένια ἀμπάρα ἀπὸ πίσω, μᾶς ἔστειλε μέσα, εἰς τὴν σιωπὴν τῆς νύκτας, ὡς στεναγμοὺς τοὺς κύτους.

— Ποιὸς νὰ εἶναι τέτοιαν ὥρα; εἶπεν ὁ ἡγούμενος ἀνασηκώνομενος.

Πραγματικῶς ποιὸς νὰ ἦτον; Εἰς τὴν μνήμην μου ἔκωντάνεψαν ὅλοι οἱ παλαιοὶ θρόλοι τῶν κουρσάρων, ποὺ ὤρμουσαν τὴν νύκτα ν' ἀρπάξουν τοὺς κρυμμένους θησαυροὺς τῶν μοναστηριῶν, καὶ ἔφανταζόμιναι ὅτι ἂν ἀνοίγα τὸ παράθυρον, θὰ ἔβλεπα κάτω στὸ ἄκρο-γάλι τὴν μαύρην φούσταν ποὺ θὰ εἶχε φέρῃ τὰ θαλασσινὰ θηρία, λικνιζομένην εἰς τὴν νυκτερινὴν αὖραν.

Ἐν τούτοις βήματα βιαστικὰ ἠκούσθησαν εἰς τὴν σκάλαν. Ὁ καλόγηρος τῆς ὑπηρεσίας κατέβαινε. Ὀλίγαι λέξεις ἀντηλλάγησαν πρὶν ν' ἀνοίξῃ ἡ θύρα. Ἐπειτα ἠκούσαμεν ὅτι ἐσύρθη ἡ μεγάλη ἀμπάρα. Πάλι λίγα λόγια. Ἐπειτα κλείσιμο τῆς θύρας, καὶ ἔξω εἰς τὸν δρόμον ὁ ποδοβολητὸς ἀλόγου ποὺ ἀπεμακρύνετο.

Ταυτοχρόνως ἡ θύρα τοῦ ξενώνος ἤνοιξε καὶ παρουσιάσθη ἕνας καλόγηρος κρατῶν ἕνα γράμμα εἰς τὰ χεῖρα του.

— Τί εἶναι, Ἀθανάσιε; εἶπεν ὁ ἡγούμενος παρατηρῶν μέσα εἰς τὰ μάτια τὸν καλόγηρον.

— Ἀπὸ τὸν Δεσπότη, εἶπεν ὁ καλόγηρος δίδων τὸ γράμμα εἰς τὸν ἡγούμενον.

Ὁ ἡγούμενος τὸ ἐπῆρε εἰς τὰ χεῖρα του, ἔσχισε τὸν φάκελλον ἀργὰ ἀργὰ καὶ ἄρχισε νὰ διαβάξῃ ἀργότερα ἀκόμη ἀπὸ μέσα του τὸ ἐδιάβασε μίαν φορὰν, ἔπειτα δευτέραν, καὶ κατόπιν τρίτην φορὰν ἐδιάβασε μερικὰς λέξεις.

Εἰς τὸ μεταξὺ ἐκύτταξα μὲ προσοχὴν τὸν καλόγηρον αὐτόν, τὸν ὅποιον παρεπνεῖτο ὅτι δὲν εἶχε καταλάβει ὁ πᾶτερ Ἰωσήφ. Ψηλός, λιγνός, λιπόσαρκος, μὲ τὰ γένεια ἀρχίζοντα ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὰ μάτια, μὲ δύο μάτια φλογερά, τὰ ὅποια ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἤθελαν νὰ καταβροχθίσουν ἐλδοκλήρον τὴν μελαχρινὴν καὶ χλωμὴν μορφήν του, μὲ κάτι τὸ ἀνήσυχον καὶ τὸ νευρικόν, κάτω ἀπὸ τὴν ψυχρὰν καὶ νεκρὰν καλογηρικὴν ἡρεμίαν, εἶχε πραγματικῶς κάποιο μυστήριον εἰς τὸ ὅλον του. Νεώτατος, εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς νεανικῆς ἡλικίας, θὰ ἦτον ὥρατος νέος, ἂν τοῦ ἔλειπε τὸ ψυχρὸν καὶ σκοτεινὸν καλογηρικόν πάλαιον. Εἰς τὸ μεταξὺ ὁ πᾶτερ Ἰωσήφ ἔτελειωσε τὴν ἀνάγνωσιν.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorikis Restrictions apply.

— Μπελλάδες, εἶπε, στρεφόμενος πρὸς ἐμέ. Ὁ Δεσπότης μοῦ στέλνει κάποιον ἀνηψιόν του μὲ τὴν γυναῖκα του. Εἶναι νειόπαντρος καὶ πηγαίνοντας στὴ χώρα θὰ περάσουνε ἀπὸ δῶ. Πρέπει νὰ

— « Ὁ ἡγούμενος ἐπῆρε τὸ γράμμα, ἔσχισε τὸν φάκελλον καὶ ἄρχισε νὰ διαβάξῃ . . . »

τοὺς περιποιηθοῦμε. Εὐτυχῶς ποῦ δὲν θὰ μείνουνε πολὺ. Λίγαις ὥραις μόνο . . .

Καὶ στραφεῖς πρὸς τὸν Ἀθανάσιον :

— Ἀκουσε, Ἀθανάσιε, εἶπε. Αὐριο κατὰ τὸ γιῶμα θὰ εἶναι ἐδῶ. Νὰ τοὺς ἐτοιμάσωμε κάτι. Ἀπὸ τὰ βρισκόμενα. Τὸ βραδάκι θὰ φύγουνε γιὰ τὴ χώρα. Πήγαινε τώρα, τέκνον μου, στὴν εὐχή μου.

Σιωπηλὸς ὁ Ἀθανάσιος ἐξηφανίσθη. Ὁ ἡγούμενος ἔκαμε ὀλίγα βήματα ἀνήσυχον καὶ ἔπειτα ἐστάθηκε μπροστὰ μου.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothefirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

— Μπελλάδες, είπε, μπελλάδες... "Αν αὐτὴ ἡ νύφη εἶναι καμμιὰ ἄσκημη χωριάτισσα, καὶ πάει κ' ἔρχεται, μολονότι πάντα γυναῖκα εἶναι καὶ ἐπομένως πειρασμός γιὰ τὸ μοναστήρι. "Αν ὅμως εἶναι καμμιὰ σουσουράδα...

Δὲν ἠθέλησε νὰ συμπληρώσῃ τὴν σκέψιν του. Μ' ἐκαληνύκτισε καὶ ἔφυγε. Τὸ μοναστήρι ἐκοιμάτο πλέον βαθύτατα. "Εξω ἡ ξαστεριά προανήγγελλε ὥραιαν ἡμέραν. Ἀπὸ τὸ δάσος ἤρχετο δυνατὴ καὶ ἐρεθιστικὴ ἡ μυρωδιὰ τῶν μυστικῶν χυμῶν ποῦ ἀνεβαίνουν ἀόρατοι ἀπὸ τὴν ρίζαν καὶ κυκλοφοροῦν τὴν νεότητά καὶ τὸ σφρίγος εἰς τὰς φλέβας τῶν δένδρων.

* *

Εἰς τὸ στενόμακρο τραπέζι τοῦ ξενῶνος, στρωμένο μὲ τραπεζομάνδηλον μὲ πλατειᾶς μπλε γραμμῆς, ἐκαθήσασμεν τὸ μεσημέρι μόλις ἔφθασαν οἱ ξένοι μας. Ὁ ἡγούμενος δὲν ἐφαίνετο εὐχαριστημένος. Ὅ,τι ἐφοβεῖτο εἶχε συμβῇ.

Ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Δεσπότη, νέος κομφὸς καὶ καλοκαμωμένος, ἐκάθησε ἀριστερὰ τοῦ ἡγουμένου. Δεξιὰ του ἐκάθησεν ἡ γυναῖκα του. Νεαρωτάτη, κομφὴ, ξανθὴ, μὲ τὴν ὥραιαν στοργυλότητα τῶν γραμμῶν τῆς πρώτης νεότητος, γεμάτη, εὐσωμος, μὲ χεῖλη σαρκώδη καὶ μεγάλους μαύρους γύρους γύρω ἀπὸ τὰ μάτια, ντυμένη μὲ κομφότητα καὶ μὲ ἐπιτήδευσιν, ἐφαίνετο γυναῖκα προσωρισμένη διὰ τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς, τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ζωῆς. Ὁ γηραιὸς ἡγούμενος, ἔτρωγε καὶ δὲν ἔτρωγε. Τὸ βλέμμα του περιέτρεχε διαρκῶς τὰ πρόσωπα τῶν καλογήρων, ὡς νὰ ᾔθελε νὰ παρεμβάλῃ τὴν ἀγνότητα τῶν ἰδικῶν του στοχασμῶν εἰς τὴν πονηρίαν τῶν ἰδικῶν τῶν. Ἐκεῖνοι, σκυμμένοι εἰς τὰ πιάτα τῶν, ἄφηναν κάπου-κάπου νὰ τοὺς ξεφύγῃ ἓνα βλέμμα πλημμυρισμένον ἀπὸ συγκρατημένους πόθους. Ἡ νεαρὰ γυναῖκα ἔτρωγε μὲ ὀρεξιν, ἐφλυδαίρει διαρκῶς, ἐξητοῦσε πληροφορίας, ἔλεγε ἀνοησίας, καὶ ἡ φωνὴ τῆς, φωνὴ γυναικὸς χαϊδεμένης καὶ εὐτυχοῦς, ἐγέμιζε χαρὰν καὶ τὴν αὐστηρὰν ἀτμοσφαῖραν τοῦ μοναστηριακοῦ ξενῶνος. Εἰς τὸ μεταξὺ ἀπὸ τὰ ὀρθάνοικτα παρὰθύρα ὠρμούσε θριαμβεστικὴ ὁ ἀνοιξιὰτικὸς ἥλιος, καὶ ἀπὸ τὸ δάσος μᾶς ἤρχετο μεθυστικὴ ἡ μυρωδιὰ τῆς γῆς καὶ τοῦ δάσους, μυρωδιὰ περιέχουσα καὶ τι ἀπὸ τὸν μέγαν φυσικὸν ἔρωτα ποῦ κυριαρχεῖ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἐπὶ τῆς πλάσεως.

Εἰς ὅλον τὸ διάστημα τοῦ γεύματος ὁ Ἀθανάσιος, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐσερβίριζε ὡς νεώτερος, δὲν ἐσθίκωσε τὰ μάτια του ἀπὸ τὰ πιάτα ποῦ μᾶς ἔφερνε, δὲν ἠνάγκασε οὔτε μίαν φορὰν τὸν ἡγούμενον νὰ τοῦ διευθύνῃ ἓνα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ βλέμματα τῆς ἐπιπλήξεως ποῦ τὸσον ἀφθονα ἐμοίραζε εἰς τοὺς ἄλλους.

Τὸ ἀπόγευμα ἐπῆλθε νὰ κοιμηθῶμε. Στενοχωρημένος ὁ ἡγούμενος συνώδευσε τοὺς ξένους του ἕως τὴν θύραν τοῦ ξενῶνος. Ἀλλὰ ἐκεῖνοι ἐδήλωσαν ὅτι δὲν θ' ἀναπαυθοῦν, καὶ πράγματι ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγην ὥραν τοὺς εἶδα ἀπὸ τὸ παρὰθύρὸν μου νὰ κατεβαίνουν πρὸς

τὸ δάσος. Πυκνοὶ οἱ σχοῖνοι πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ψηλοὶ ὡς τὸ ἀνίστημα ἀνθρώπου, ἔκρυβαν σχεδὸν τοὺς δύο ἐρωτευμένους συζύγους. Τὸ μέρος ἦτο ἔρημον, τὰ παράθυρα τῆς μονῆς κλεισμένα, ἡσυχία καὶ γαλήνη γύρω. Μόλις τοῦ ἰδικοῦ μου παραθύρου μία χαραμάδα μοῦ ἐπέτρεπε νὰ βλέπω. Μίαν στιγμὴν ὁ ἀνεψιὸς τοῦ δεσπότη ἤρπασε τὴν μικρὰν ξανθὴν καὶ ἐκόλλησε τὰ χεῖλη του στὰ δικά της. Ἐνα φίλημα παρατεταμένον, φλογερὸν, ἡδονικόν, ἀθόρυβον ἔσμιξε

«... Ἐνα φίλημα φλογερὸν, ἡδονικὸν ἔσμιξε τὰ δύο κεφάλια...»

τὰ δύο κεφάλια. Ἐπειτα ἡ μικροῦλα γελῶσα ἐξέφυγε ἀπὸ τὰ χεῖρα τοῦ ἀνδρὸς τῆς καὶ ἐπῆρε τρέχουσα τὸ μονοπάτι τοῦ μοναστηριοῦ. Ἀλλὰ ταυτοχρόνως κάποια κίνησις ἔγινε μέσα εἰς τοὺς θάμνους, καὶ καί τι ὡς βαθύτατος στεναγμὸς ἠκούσθη. Ἐγύρισα ἀπὸ ἐκεῖ καὶ μέσα εἰς τὰ σμύρτα καὶ τοὺς σχοῖνους ἀνεκάλυψα μίαν στιγμὴν τὴν λάμπιν τῶν ματιῶν τοῦ Ἀθανασίου, καὶ εἶδα ἀκόμη περισσότερον χλωμὴν τὴν μορφήν τοῦ νεαροῦ καλογέρου.

Ἐγερνε πλέον ὁ ἥλιος εἰς τὴν δύσιν του ὅταν οἱ δύο ξένοι, ἀνέβησαν εἰς τὰ μουλάρια καὶ ἐξεκίνησαν. Ὁ πᾶτερ Ἰωσήφ, περιστοι-

Χρισμένος ἀπὸ τοὺς καλογήρους του, τοὺς ἀπεχαιρέτησεν εἰς τὴν θύραν τῆς μονῆς καὶ ἐπέστρεψε εἰς τὸ κελλί του ἀνακουφισμένος ὅτι ἀπεμακρύνετο ὁ κίνδυνος.

Ἐπειτα ἀπὸ μίαν ὥραν τὸ πολὺ συνεκεντρώθημεν πάλιν εἰς τὴν τραπεζαρίαν διὰ τὸ ἑσπερινὸν γεῦμα, λιτώτατον τώρα ἀφοῦ δὲν εἴχαμεν ξένους. Οἱ καλόγηροι ἔλαβαν τὰς θέσεις των, ὁ πάτερ Ἰωσήφ ἡτοιμάζετο νὰ εὐλογήσῃ τὸ τραπέζι, ὅταν περιέφερε γύρω του τὸ βλέμμα ἐρευνητικόν.

— Ἀθανάσιε, εἶπε. Ποῦ εἶναι ὁ Ἀθανάσιος;

Ἄ Ἀθανάσιος ὁμοῦ δὲν ἐφαίνετο. Ἐνας καλόγηρος εἶπεν, ὅτι εἶχε νὰ τὸν ἰδῇ ἀπὸ τὸ ἀπόγευμα.

— Πήγαινε στὸ κελλί του, εἶπεν ὁ ἡγούμενος εἰς κάποιον. Πήγαινε νὰ ἰδῇς μήπως εἶναι ἄρρωστος.

Ἄ καλόγηρος ἐξηφανίσθη. Ἐμεσολάβησαν ὀλίγα λεπτὰ σιωπῆς. Οἱ ἄλλοι καλόγηροι ἀντήλλασαν πονηρὰ βλέμματα μεταξὺ των. Ἐξαφνα εἰς τὴν θύραν παρουσιάσθη ὁ ἀπεσταλμένος κρατῶν εἰς τὰ χέρια του ἓνα μαῦρον ὄγκον.

— Ἄγιε ἡγούμενε, εἶπε. Ὁ Ἀθανάσιος δὲν εἶναι στὸ κελλί του. Καὶ ἀπάνω στὸ κρεββάτι του εὗρήκα ὅλα του τὰ ράσα.

Ἄ ἡγούμενος ἤνοιξε ὀρθάνοικτα τὰ μάτια του ἀπὸ ἐκπληξιν, ἔσφιξε μίαν στιγμὴν τὰ χέρια του, καὶ ἐκάθησε ἢ μᾶλλον ἔπεσε εἰς τὸ κάθισμά του. Ἐπειτα ἀπὸ μακρὰν σιωπὴν ἐστράφη πρὸς τὸ μέρος μου καὶ μοῦ ἐφιθύρises:

— Δὲν εἶχα δίκαιον, ὅταν ἔλεγα ὅτι δὲν μπορούσα νὰ τὸν καταλάβω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον;

Εἶχες δίκαιον, γέροντά μου. Ποῦ νὰ καταλάβῃς σὺ, ὁ ἄγνός καὶ ὁ ἀπειράκτος, σὺ ποῦ ἐσκοτώσας πλέον τὰς αἰσθήσεις, ποῦ νὰ καταλάβῃς αὐτὸ τὸ ἡφαίστειον ποῦ ἔκαιγε μέσα εἰς τὸ νεανικὸν σῶμα!

[Μάιος, 1911]

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

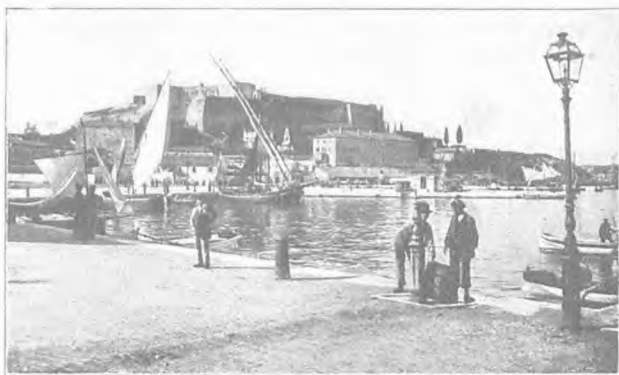
ΣΤΟ ΝΑΟ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

ΜΕΣ' στής Ἀγάτης τὸ ραὸ, ὧ αἰῶνια λειτουργία,
τῆς Ἥδονῆς ἱερουργοί, τοῦ Ὁραίου προσκυνητάδες,
σέρνοντας τὰς λυαίκομες παρθένες στή θυσία
καὶ ἀνάβουνε σὰν σπλάχνα τοὺς νέας ζωῆς λαμπάδες...

Ἐξω προσμένουν τὰ παιδιὰ τὴν ὥρα γιὰ νὰ μποῦνε,
καὶ οἱ γέροι πρὸς τὸ ράβδηκα σκυφτοὶ πᾶνε νὰ βγοῦνε.

[Ζάκυνθος, 1907]

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

Τὸ μέγαρον τῆς ἐν Κερκύρᾳ Σχολῆς τῶν Ἐφεδρῶν Ἀξιωματικῶν

Η ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ, ΣΧΟΛΗ ΕΦΕΔΡΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ

Ἡ ἀνάγκη τῆς ἰδρύσεως τῆς Σχολῆς ταύτης κατέδειξεν ἡ ἐπιστράτευσις τοῦ 1886, ἐπὶ Δεληγιάννῃ, ὁπότε, ἐπὶ 53,000 ἀνδρῶν προσκληθέντων ὑπὸ τὰ ὅπλα, τοσαύτῃ ἑλλείψει ἀξιωματικῶν παρουσιάσθη, ὥστε νὰ περιέλθῃ εἰς ἀπόγνωσιν ἡ εἰς φιλοπόλεμον δράσιν ῥυμουλκηθεῖσα ἐκείνη Κυβέρνησις, ἣν ἔσωσεν ἀπὸ τοῦ ἀδιέξοδου ὁ ὑπὸ τῶν Δυνάμεων ἐνεργηθεὶς ἀποκλεισμός. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς τότε Γαλλικῆς ἀποστολῆς στρατηγὸς Βοσσέρ εἶχεν ἀποφανθῇ ὅτι, ἵνα κινητοποιήσῃ ἡμέραν τινὰ ἡ Ἑλλὰς τὸν στρατὸν τῆς, δεδομένου ὅτι οἱ οἰκονομικοὶ αὐτῆς πόροι δὲν θὰ τῇ ἐπιτρέψουν ποτὲ τὴν αὐξησιν τῶν μονίμων στελεχῶν, δεόν νὰ εἰσαγάγῃ τὸν θεσμὸν τῶν Ἐφεδρῶν ἀξιωματικῶν, ὡς τοῦτο γίνετα· καὶ εἰς ἄλλα κράτη ὑπὸ διαφόρους μορφὰς καὶ συστήματα. Μόνον οὕτω θὰ εἶνε ἐφικτὴ ἡ προπαρασκευὴ καὶ ἐκπαίδευσις νέων, κεκτημένων τὰ κατάλληλα προσόντα, πρὸς κατάληψιν τοῦ βαθμοῦ τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ ἐν καιρῷ ἐφεδρείας.

Τὸ πρόβλημα ἐτίθετο ἄφ' ἑαυτοῦ: Εἶνε δυνατόν ἡ Ἑλλὰς νὰ συντηρήσῃ πλείονας τῶν 2,000 μονίμων ἀξιωματικῶν, ἐξ ὧν 1,500 μαχίμους; Ἀλλὰ δισχίλιοι ἀξιωματικοὶ μόνις ἀρκοῦν διὰ στράτευμα 50,000 ἀνδρῶν. Ἡ Ἑλλὰς δὲ διὰ νὰ δράσῃ ἡμέραν τινὰ ἐν τῇ Ἀνατολῇ, συμμαχοῦσα βεβαίως μετ' ἄλλων κρατῶν, οὐδέποτε μόνη, ἔχει ἀνάγκη τοὐλάχιστον 150,000,000 στρατοῦ. Ἐν τοιαύτῃ περι-

πτώσει πού θά εὑρεθοῦν καί πῶς θά αὐτοσχεδιασθοῦν τρισχίλιοι ἀκόμη ἀναγκαιοῦντες ἀξιωματικοί;

Τῇ 1887 διὰ νόμου συνεστήθη ἡ Σχολή, λειτουργήσασα ἀπό τοῦ 1888 τό πρῶτον ἐν Ἀθήναις, ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην Β. Βασιλειάδην, τῇ δὲ 1889 μετενεχθεῖσα ἐν Κερκύρᾳ εἰς τό μέγαρον τοῦ νέου Φρουρίου, ὅπου ἐπὶ ἀγγλικῆς Προστασίας κατῴκουν οἱ ἄγγλοι ἀξιωματικοί οἰκογενειακῶς, καί ὅπου λειτουργεῖ μέχρι σήμερον.

Παραδόξως ὅμως ἡ καταφανὴς χρησιμότης τῆς Σχολῆς καὶ ὁ μέγας αὐτῆς προορισμός παρεγνωρίσθη παρ' ὅλων, κύριον δὲ μέλημα τῶν ἐκάστοτε κυβερνήσεων ἦτο ἡ διάλυσις αὐτῆς. Οὕτως, ἡ

Ὁ κ. Ν. Κουτσουνόπουλος ἐν μέσῳ ἐφεδρῶν ἀξιωματικῶν

Κυβέρνησις Σωτηροπούλου, τῇ 1893, διέλυσε τὴν Σχολὴν λόγφ οἰκονομίας!! Ἐπρόκειτο δὲ μόνον περὶ δαπάνης 20,000 δραχμῶν ἀπέναντι 25 ὅλων ἐκατομμυρίων ἀναγραφομένων διὰ τὸν Στρατόν!

Κατὰ τοῦ πραξικοπήματος τούτου ἀντετάχθη ἀποτελεσματικῶς ἡ ἐνέργεια ἐνός καὶ μόνου ἀπλοῦ ἰδιώτου. Τίς δὲν γνωρίζει τὸν ἐν Κερκύρᾳ Νικολ. Κουτσουνόπουλον, τοῦ ὁποῖου τό ὄνομα συνδέεται ἀναποσπάστως μέ τὴν ἔθρυσιν καὶ ἐξέλιξιν τῆς Σχολῆς, καὶ ὅστις ὑπῆρξε χωρὶς ὑπερβολὴν ἡ ψυχὴ, ἡ ἡθικὴ δύναμις, ὁ ἀγαθὸς δαίμων, ὁ δημιουργὸς σχεδὸν αὐτῆς;* Αὐτός δι' ὑπομνημάτων καὶ ἐκθέ-

* ΣΗΜ. — Τὴν εἰκόνα καὶ σκιαγραφίαν τοῦ συμπαθεστάτου τούτου ἀλτρούιστου, τοῦ ἐνσαρκωθέντος τὸν ὑψηλὸν καὶ ὄντως ἐθνικὸν σκοπὸν τῆς Σχολῆς τῶν Ἐφεδρῶν ἀξιωματικῶν, τοῦ ἐπὶ εἰκοσαετίαν καὶ πλέον θυσιαζομένου καὶ ἀφοσιώσαντος πᾶσαν σκέψιν καὶ πᾶν αἰσθημα εἰς εὐδωσιν αὐτῆς, βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῇ Ἡμερολογίῳ τοῦ 1901 ἐν σελ. 435.

σεων, δι' ἀριθμῶν καὶ στατιστικῶν καὶ ἐπιχειρημάτων ἀκαταμαχῆ-
των, κατῳρίθωσε νὰ μεταβῶσῃ εἰς τὸν αἰμίνηστον Τρικούπην οὐ
μόνον τὴν πίστιν ἀλλὰ καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν του πρὸς τὸ ὥρατον
ἔργον τῆς Σχολῆς.

Καὶ ἡ Σχολὴ ἀνεσυστήθη. Ἀλλὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1896 ὁ μα-
καρίτης Δεληγιάννης ἐπέβαλε νομοσχέδιον περὶ διαλύσεως τῆς Σχο-
λῆς ἐκ νέου, ἐπὶ τῇ λόγῳ ὅτι οἱ ἐξ αὐτῆς ἀξιωματικοὶ ἦσαν υπερά-
ριθμοι, ἐνῷ ἀκριθῶς ὁ μετὰ τρεῖς μῆνας ἐπισυμβάς πόλεμος τοῦ
1897 κατεδείκνυε τὴν παντελὴ ἀνεπάρκειαν ἀξιωματικῶν, εἰς ἣν καὶ
ὠφείλετο κυρίως ἡ πανωλεθρία ἐκείνη. Ἐπηρεολούθησαν δὲ τὰ γε-
γονότα τῆς φιλοπολέμου πολιτικῆς καὶ ἡ ἀπόπειρα ἐσταμάτησε.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Θεοτόκης τῇ 1906, παρασυρθεὶς ὑπὸ ἀνακριθῶν
πληροφοριῶν καὶ εἰσηγγήσεων, ἀπεπειράθη διὰ νομοσχεδίου τὴν ἀνα-
στολὴν τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς ἐπὶ μίαν πενταετίαν, ἐπὶ τῇ
λόγῳ ὅτι οἱ ἐφεδρῶν ἀξιωματικοὶ ἀνήρχοντο εἰς 1200. Ἀλλὰ καὶ
τότε ἐπεφάνη, ὡς ἀπὸ μηχανῆς θεός, τὸ ὑπὲρ τῆς Σχολῆς δαιμόνιον
τοῦ Κουτσουκοπούλου, ὅστις διὰ μακροῦ καὶ ἀναλυτικωτάτου ὑπο-
μνήματός του, τὸ ὅποιον ἀπέσπασεν ἀθρόα πανταχόθεν καὶ ἐνθου-
σιώδη τὰ συγχαρητήρια τῶν περὶ τοῦ στρατεύματος εἰλικρινῶς
πονούντων, διὰ σειρᾶς ἀριθμῶν καὶ λογικῆς ἀναμφισδητήτου, κατε-
δείκνυε ὅτι μετὰ τὴν λήξιν τῆς πενταετίας ὁ ἀριθμὸς μόλις θὰ
ἔφθανεν εἰς 126 καὶ ὅχι εἰς 1200!! Καὶ ὁ Θεοτόκης, πεισθεὶς καὶ
συγχαίρων ἰδιογράφως τὸν ἀγαθὸν καὶ ἄγρυπνον ἄγγελον τῆς Σχο-
λῆς, παρῇτετο τοῦ σχεδίου του.

Αὐτὴ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς εἶνε ἡ ἱστορία τῆς συστάσεως καὶ
τῆς μέχρι σήμερον λειτουργίας τῆς Σχολῆς τῶν Ἐφεδρῶν ἀξιωμα-
τικῶν, ἥτις μέλλει νὰ ἀποβῇ ὁ πυρὴν καὶ τὸ φυτῶριον πρὸς συμ-
πλήρωσιν τῶν στρατιωτικῶν στελεχῶν, ἐὰν ἡ Ἑλλάς πρόκειται
σοβαρῶς θάττον ἢ βράδιον νὰ διεκδικήσῃ τὰ ἐθνικά της δικαιώματα.

Ἄλλ' ἀκριθῶς διὰ τοῦτο πρέπει, διὰ τὴν ἱστορικὴν ἀκρίδειαν, νὰ
τονισθῇ ὅτι ἡ Σχολὴ ὑφίσταται χάρις εἰς τὰς ἐκθύμους ἐνεργείας
καὶ τὴν ἐμπνευσμένην, μέχρι ψυχώσεως, ἀφοσίωσιν τοῦ ἀκραιφνοῦς
πατριώτου, ὅστις δικαιούται νὰ σεμνύνεται ὅτι εἶνε ἰδικῶν του ἔργον.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΙ

ἌΡΓΑ πάει πέρα
ναῦρῃ τὸ φῶς του,
τῇ θυγατέρα
τῆς γυναικός του,
ποῦχε δικό της
φῶς τὸ γαμπρό της.

[Ἐκ τῶν τοῦ Σολωμοῦ]

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΑΠΗΤΟΝ ΜΟΥ

ΠΙΠΗΝ ΚΑΡΡΕΡ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΕΥΤΥΧΕΙΣ ΑΡΡΑΒΩΝΑΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ

ΔΕΣΠΩΣ ΣΥΝΝΕΦΙΑ

ΕΠΕΤΑΣ' ἕνα Χερουδεῖμ
στὴν ἀγκαλιά σου
κ' ἔσμιξε τὰ χειλάνια του
μὲ τὰ φιλιά σου,
καὶ παίρνοντας φῶς καὶ δροσιά
τοῦ παραδείσου,
ἦλθε νὰ χτίσῃ μιὰ ἄλλη Ἑδὲμ
μέσ' στὴ ψυχὴ σου,
μιὰ Ἑδὲμ μὲ φῶς καὶ εὐωδία
καὶ θεία γαλήνη
ἀπ' τὴ ὀικὴ τῆς ἐμμορφιά
καὶ καλωσύνη.

Μπρὸς στῆς Ἀγάπης τὸ βωμὸ
 τὸ ἀγνὸ ἀγγελουδι
 θὰ σοῦ τονίζῃ τῆς χαρᾶς
 τὸ ὠραῖο τραγοῦδι·
 θὰ φέγγῃ, ἄστρο φωτεινό,
 πάντα στὸ νοῦ σου,
 θᾶνε ὁ ρυθμὸς στὴ σκέψι σου
 καὶ στοὺς παλμούς σου,
 μὲ νέα λάμψι τῇ Ζωῇ
 θὰ σοῦ ὠμορφύνῃ
 ἀπ' τῇ ὀδικῇ της ἐμμορφιά
 καὶ καλωσύνη.

Κι' ἀνίσως λύπης κάποτε
 πνοὴ φυσήξῃ,
 θὰ τὴν μαντεύῃ μέσα της
 προτοῦ σ' ἀγγίξῃ,
 καὶ μ' ἓνα γέλιο της γλυκὸ
 στὴν ἀγκαλιά σου
 θὰ διώχνῃ κάθε σύγνεφο
 ἀπ' τὴ χαρά σου·
 γιὰτὶ ποιὸς πόνος, ποιὸ κακὸ
 δὲν θὲ νὰ σβύνῃ
 ἔμπρὸς στὴ ὀδικῇ της ἐμμορφιά
 καὶ καλωσύνη;

[Ἀπρίλιος τοῦ 1911]

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΚ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΟΥ ΣΑΝ ΤΖΕΝΑΡΟ

Η ΕΝΤΑΚΟΣΙΑ μέλη τοῦ Διεθνoῦς Συνεδρίου τοῦ τύπου ἐξεκινήσαμεν μετὸν σιδηρόδρομον διὰ τὴν Νεάπολιν, ὅπου εἶχεν ὀργανωθῇ θανμασία ἐκδρομῇ. Ἦτο Παρασκευὴ — καὶ πρώτη Παρασκευὴ τοῦ Μαΐου. Εἰς τὸ τραῖνο ἦτο σιμά μου ἕνας Ναπολιτάνος δημοσιογράφος.

— Αὔριο λοιπὸν θὰ γίνῃ τὸ θαῦμα, μοῦ λέγει.

— Ποῖο θαῦμα;

— Μά... τοῦ Σάν Τζενάρο. Ξεύρεις ὅτι τὸ αἷμα τοῦ Σάν Τζενάρο πρέπει νὰ βράσῃ καὶ χοροπηδῇ εἰς τὸ φιαλίδιον τοῦ τρεῖς φορές τὸν χρόνον — τὴν 19 Σεπτεμβρίου (ἡμέρα κατ' ἣν ἀπεκεφαλίσθη), τὴν 16 Δεκεμβρίου, καὶ τὸ πρῶτον Σάββατον τοῦ Μαΐου.

— Φαντασθῆτε τὴν χαρὰν ὧλων μας. Δὲν εἶνε πρᾶγμα εὐκόλον νὰ ἰδῇ κανεὶς τὸ παράδοξον αὐτὸ θέαμα.

Ἡ παράδοσις διηγείται, ὅτι ὁ Ἅγιος Γενάρους ἔζησεν ὡς ἐπίσκοπος τοῦ Βενεβέντου κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Διοκλητιανοῦ καὶ ὅτι συλληφθεὶς κατεδικάσθη νὰ ριφθῇ βορὰ τῶν θηρίων ἐν τῷ ἀμφιθεάτρῳ. Ἀλλὰ τὰ θηρία ἐσεβάσθησαν τὸν ἅγιον καὶ δὲν τὸν ἤγγισαν. Τότε ὁ διώκτης τοῦ χριστιανισμοῦ διέταξε τὴν ἀποκεφάλισίν του εἰς τὸ Ποτσονόλε, ἔξωθεν τῆς Νεαπόλεως.

Μία γυνή, τὴν στιγμὴν τῆς ἀποκεφαλίσσεως, συνέλεξεν ὀλίγον αἷμα του εἰς δύο φιαλίδια, τὰ ὅποια ἐδώρησεν ἔπειτα εἰς τὸν ἐπίσκοπον Νεαπόλεως, ὁ ὁποῖος, μόλις τὰ ἐπίασε στὰ χέρια του, εἶδεν ἐκκληκτος ν' ἀναλύεται τὸ ξηρὸν ἐκεῖνο αἷμα καὶ ν' ἀναπηδᾷ.

Μετὰ πολλὰς περιπετειᾶς τὸ σῶμα τοῦ Σάν Τζενάρο μετεφέρθη εἰς Νεάπολιν, ὅπου καὶ ἐκτίσθη ὁ σημερινὸς ναὸς

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.94.

ὅπως περικλείσῃ τοῦτο. Εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ ναοῦ ἦτο τὸ παρεκκλήσιον, ὅπου φυλάσσεται τὸ θαυματουργὸν αἷμα. Ἐκεῖ εἶνε μία ἀργυρᾷ προτομὴ τοῦ Ἀγίου δωρηθεῖσα ἀπὸ τὸν Κάρολον Β' κατὰ τὸ 1306. Ἡ μήτρα, ἡ ὁποία τοποθεῖται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς προτομῆς ταύτης κατὰ τὰς ἐπισήμους ἐορτάς, κατεσκευάσθη κατὰ τὸ 1713 καὶ κοστίζει ἑκατὸν χιλιάδες φράγκων.

Κοσμεῖται ἀπὸ 3300 ἀδάμαντας, διακοσίους σμαράγδους καὶ ἄλλα τόσα ῥουμπίνια. Εἶνε ἀδύνατον νὰ περιγράψῃ κανεὶς τὸν πλοῦτον τῶν κοσμημάτων καὶ ἀφιερωμάτων ποῦ πλημμυρίζουν τὸν ναὸν αὐτόν.

**

Προτοῦ ξημερώσῃ, ἡ πλατεῖα εἶχε πλημμυρίσῃ ἀπὸ πιστοῦς, ιδίως γυναῖκας, ἀναμένοντας ὅπως ἀνοίξουν αἱ θύραι τοῦ ναοῦ διὰ νὰ εἰσπομπήσων. Ἐξαιρετικῶς εἰς ἡμᾶς τοὺς μετέχοντας τοῦ Διεθνoῦς συνεδρίου τοῦ Τύπου, ἐπετράπη νὰ εἰσέλθωμεν διὰ τῆς ἰδιαίτερας θύρας καὶ τοποθετηθῶμεν ἁπλῶς ἀνέτως εἰς ἓν περιφρακτον μέρος τοῦ ναοῦ.

Τὰ λοιπὰ πλήθη τῶν πιστευόντων, μετ' ἀγρίαν, ἐνίστε δὲ καὶ αἱματηρὰν μάχην, κατέλαβον ἀπελπιστικῶς τὸν ναόν.

Τί πλήθος! Ποία θρησκοληψία! Κανεὶς δὲν ἐστενοχωρεῖτο σπρωχνόμενος μέσα εἰς τὴν μάζαν ἐκείνην τῶν ἀνθρωπίνων σαρκῶν ἐπὶ τέσσαρας καὶ πλέον ὥρας. Ἀπεναντίας ὅλοι ἐδοκίμαζον μίαν εὐχαρίστησιν, διότι κατῴρθωσαν νὰ εἰσέλθουν!

Ἀπέξω πλήθη κόσμου ματαίως προσεπάθουν νὰ εἰσέλθουν. Δὲν χωροῦσε πλέον οὔτε βελόνῃ μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἡ ἀστυνομία κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην κατελαμβάνει στρατιωτικῶς τὴν πλατεῖαν τοῦ ναοῦ τοῦ Σάν Τζενάρο.

**

Καὶ ἡ λειτουργία ἀρχίζει τέλος. Μέσα εἰς τὴν δηλητηριασμένην ἐκείνην ἀτμοσφαῖραν χύνεται κῦμα λιβανωτοῦ.

Ὅλοι γονατίζουν μὲ θρησκοληψίαν. Ὁ χορὸς ψάλλει συνοδευόμενος ἀπὸ ἁρμονικὰς νότας τοῦ κολοσσιαίου ὄργάνου.

Ὁ ἐπίσκοπος, μὲ τὰ κόκκινα ἄμφια, λειτουργεῖ περιτριγυρισμένος ἀπὸ στρατιᾶν ἱερέων καὶ διακόνων.

Τελειώνει τὸν τέλους τὸ καθ' αὐτὸ μέρος τῆς λειτουργίας καὶ εἰσερχόμεθα εἰς τὴν τελετὴν τοῦ θαύματος.

Εἶνε ἐν εἶδος δοξολογίας — ἢ μᾶλλον παρακλήσεως. Τὸ ὄργανον παύει. Ὁ χορὸς δὲν πλημμυρίζει πλέον τὸν ἀπέραντον ναόν μὲ μελωδίας.

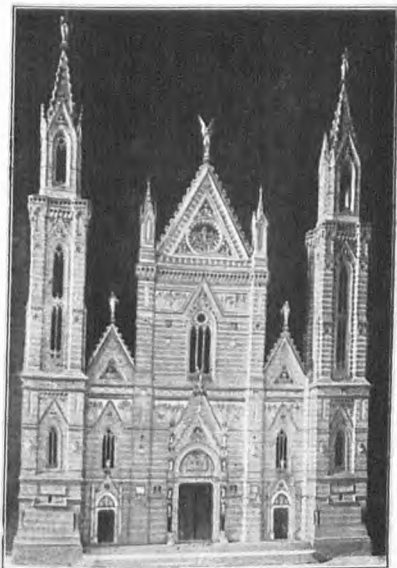
Μία στιγμὴ ἀπολύτου σιγῆς γίνεται — ὅπως ἐπακολουθήσουν ἄπειροι, ἀναρίθμητοι στιγμαὶ — ὁλόκληρος ὥρα — δαιμονιώδους θορύβου, πανδαιμονίου ἀπεριγράπτου.

Ὁ ἐπίσκοπος διαβάσει μίαν παράκλησιν. Ἐπειτα ἀρχίζουν οἱ ἐκτενέστεροι ὑμνοὶ τοῦ Σάν Τζενάρο.

Παρακαλοῦν τὸν Ἅγιον νὰ κάμῃ τὸ θαῦμα.

Τότε πλέον ἀρχίζει τὸ πανδαιμόνιον.

Τὰ πλήθη τῶν πιστῶν γονατισμένα ἀρχίζουν τὸ μουρμούρισμα, τὴν προσευχὴν, τὴν ψαλμωδίαν ἐν χορῶ. Καὶ μία μουσικὴ παραφωνία βασανίζει τ' αὐτιά.

Ἐν Νεαπόλει Ναὸς τοῦ Σάν Τζεναρό.

Ἀλλὰ τὸ μουσικὸν Ναπολιτάνικο αὐτὶ δὲν ἔχει καιρὸν τώρα νὰ συλλογισθῇ τὴν κατακρεούργησιν ἐκείνην τῆς ἁρμονίας.

* *

Ὅλοι περιμένουν τὸ θαῦμα. Διότι ὑπάρχει ἡ πρόληψις εἰς τὴν Νεάπολιν, ὅτι ἂν δὲν γίνῃ τὸ θαῦμα, ἂν δὲν βράσῃ τὸ αἷμα καὶ δὲν ἀναπηδήσῃ ἐντὸς τῆς φιάλης του, τότε μεγάλα δεινὰ περιμένουν τὴν ὡραίαν πατρίδα των.

Γι' αὐτὸ δαιμονίζονται οἱ Ναπολιτάνοι, ὅταν περνᾷ ἡ ὥρα καὶ τὸ θαῦμα δὲν γίνεται ἀκόμη.

Δὲν ἔχω τὴν δύναμιν — τὸ ὁμολογῶ — νὰ περιγράψω τὴν θαυμασίαν ἐπιμόρφωσιν.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istora

Restrictions apply.

Ἐφ' ὅσον προχωρεῖ ἡ ὥρα, οἱ μὲν ἄνδρες μετεβάλλονται εἰς μαινομένους Δερβίσας, αἱ δὲ γυναῖκες εἰς Μαινάδας.

Καὶ σταυροκοποῦνται καὶ ὠρύνονται καὶ κτυποῦν τὰ στήθη των μέσα εἰς μίαν ὀργιαστικὴν θρησκοληψίαν.

Ὁ ἐπίσκοπος ἐν τούτοις κρατεῖ εἰς τὰς χεῖράς του τὸ φιαλίδιον, τὸ ὁποῖον περικλείει τὸ πολύτιμον αἷμα.

Τὸ θαῦμα βραδύνει. Καὶ τότε ἀπὸ ὅλας τὰς γωνίας τοῦ ναοῦ ἀκούονται ὕβρεις, βλασφημίαι — ἀπὸ ἐκείνας ποῦ μόνον Ναπολιτάνοι γνωρίζουν — κατὰ... τοῦ ἁγίου!

— Κάμε το! Κάμε το, Σὰν Τζενάρο!

— Κάμε το, μωρέ!..

— Ἐλα λοιπόν... ἄτιμε!

Ἐπὶ τέλους ἡ θερμότης τῶν χειρῶν τοῦ ἐπισκόπου, καθὼς τοῦλάχιστον διατείνονται οἱ μὴ θρησκοπαθεῖς, κατορθώνει ὥστε νὰ ἀναλυγώσῃ τὸ αἷμα καὶ ν' ἀναπηδήσῃ εἰς τὴν φιάλην.

Καὶ τότε τὸ θέαμα μεταβάλλεται. Τὰ πλήθη ὠρύνονται, μαίνονται... ἄλλ' ἀπὸ χαρὰν τὴν φορὰν αὐτήν, ἀπὸ εὐχαρίστησιν.

— Τὸ ἔκαμε! Τὸ ἔκαμε! φωνάζουν ὅλοι καὶ ἔτσι τελειώνει ἡ παραδοξότερα ἑορτὴ τῆς προληπτικότητος καὶ θρησκοληψίας ποῦ μπορεῖ κανεὶς νὰ ἰδῇ.

[Ῥώμη, Μάιος 1911]

Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

Τὸ παιγνίδι τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὕας

Ὁ Κωστάκης. — Ἐλα, Λίλκα, μὲ τὸ μῆλο ποῦχεις νὰ σοῦ μάθω ἕνα ὥρατο παιγνίδι: τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν Εὕα...

Ἡ Λίλκα. — Δὲν τὸ ξέρω... Πῶς τὸ παίζουν αὐτό;

Ὁ Κωστάκης. — Μπᾶ! Εἶνε εὐκολο... Νά, ἐσὺ θὰ κάνῃς τὴν Εὕα καὶ θὰ μοῦ δώσῃς τὸ μῆλο νὰ μὲ ξεγελάσῃς. Ἐγὼ θὰ κάνω, λέει, τὸν Ἀδάμ καὶ θὰ γελασθῶ... νὰ τὸ φάω!

Ο ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ & ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΓΕΡ. ΒΩΚΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 50

Συνδρομή ετησία: Ἑσωτερικοῦ δρ. 8

» » Ἐξωτερικοῦ φρ. 10

Ἐκαστον τεῦχος λεπτά 80

Ὁ *Καλλιτέχνης* ἐκδίδεται κατὰ μῆνα μὲ νέον πάντοτε πολυχρόμων καλλιτεχνικόν ἐξώφυλλον, πολυσέλιδος καὶ ἐπὶ ἐκλεκτοῦ χάρτου μὲ ἀπαράμιλλον τυπογραφικὴν καλαισθησίαν καὶ μὲ θαυμασίας εἰκόνας ἐκτυπούμενος εἰς τὰ καλλιτεχνικά καταστήματα Μάισον — Καργαδούρη.

Πραγματεύεται διὰ τῶν ἐξοχωτέρων Ἑλλήνων λογογράφων ὅλα τὰ φιλογικὰ, κοινωνικά καὶ καλλιτεχνικά ζητήματα.

Δίδει πλήρη ἰδέαν τῆς πνευματικῆς ἐν Ἑλλάδι κινήσεως καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς ἐκδηλώσεις καὶ δημοσιεύει ὅτι ἄξιον λόγου παράγει ἡ νεοελληνικὴ φιλολογία.

Ἀποβλέπων εἰς ὅσῳ τὸ δυνατόν εὐρύτερον ὀρίζοντα διαδόσεως γνώσεων ἐδωκε μέχρι τοῦδε σειρὰν χαρακτηρισμῶν τῶν μεγάλων Καλλιτεχνῶν τῆς Ἀναγεννήσεως μὲ εἰκόνας τῶν ἔργων τῶν.

Ὁ *Καλλιτέχνης* κατὰ τὸ μέχρι τοῦδε διάστημα τῆς ἐκδόσεώς του ἐπέτυχε ἀξιόλογον διὰ περιοδικὸν κυκλοφορίαν ἀριθμῶν πολυαριθμους συνδρομητὰς καὶ ἀναγνώστας τόσον ἐν Ἑλλάδι ὥς καὶ εἰς τὸ Ἐξωτερικόν.

Δημοσιεύει καλλιτεχνικὰς ἀγγελίας μὲ συμφέροντας ὁρους.

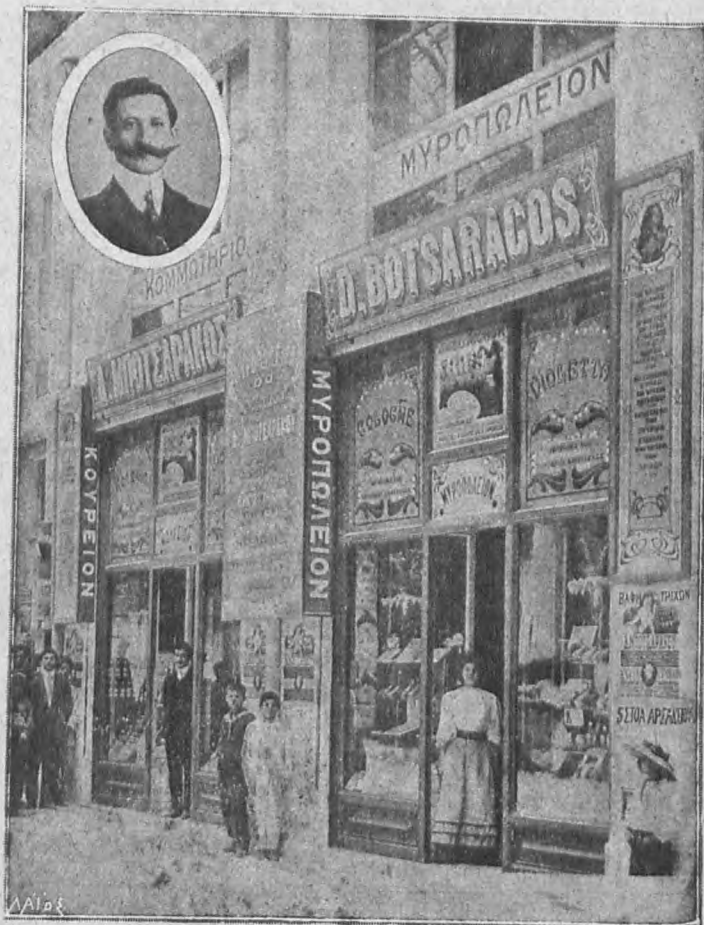
Δι' ἐπισήμους παρουσιάσεις, διὰ γάμους, χορούς, θέατρα, πάντα τὰ ἀνδρικά εἶδη, ἦτοι καπέλλα ὑψηλά, καπέλλα *Smoking*, γάντια, λαιμοδέτας, ὑποκάμισα *plissés* κτλ. κτλ. εἰς πλουσιωτάτην συλλογὴν εἰς τὸ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΣΔΟΝΗ

(ΑΝΤΙΚΡΥ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΣΤΑΥΛΩΝ)

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΟΝ, ΤΟ ΠΛΟΥΣΙΩΤΕΡΟΝ, ΤΟ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΩΤΕΡΟΝ
ΜΥΡΟΠΩΛΕΙΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Δ. Ε. ΜΠΟΤΣΑΡΑΚΟΥ — ΑΘΗΝΑΙ, ΣΤΟΑ ΑΡΣΕΑΚΕΙΟΥ 5

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟΝ & ΜΥΡΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΤΟΥ “ΚΟΜΨΟΥ ΚΟΣΜΟΥ,,

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ε. ΜΠΟΤΣΑΡΑΚΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, Ὀδὸς Σταδίου — Στοὰ Ἀρσακείου 5

Τὰ ἀριστοκρατικώτερα, τὰ λεπτότερα, τὰ ἡδυπαθέστερα. ἄρώματα ὄλων τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐργοστασίων· σάπωνας ἀγνοῦς, ὕγιεινούς, αἰθερίου μύρου· ποῦδρας θαυμασίας, εὐρίσκετε μόνον εἰς τὸ πεφημισμένον

Μυροπωλεῖον τοῦ “Κομψοῦ Κόσμου,,

Ἄλλ' ἰδιαίτερώς συνιστῶμεν τὰς κατωτέρω καλλυντικὰς καὶ ἐξωραϊστικὰς σκευασίας, αἵτινες κατέκτησαν — δίχως ὑπερβολὴν — διεθνῇ πλέον φήμην καὶ ζήτησιν.

Η ΒΑΦΗ ΤΡΙΧΩΝ. — Εἶνε τὸ ἐντελέστερον σύστημα διὰ τὴν στιγμιαίαν βαφὴν τῆς κόμης, τοῦ γενείου, τοῦ μύστακος. Ἐκαστον κυτίον δοχ. 5,50. — Διὰ τὰς Ἐπαρχίας δοχ. 6,50.

ΤΟ ΣΩΣΙΤΡΙΧΟΝ. — Τὸ ἀληθῶς παγκοσμίου φήμης ἀντισηπτικὸν ὑγρὸν, τὸ παρασιτοκτόνον, τὸ ἐξαλείφον τὴν πιτυρίδα καὶ προλαμβάνον ἀσφαλῶς τὴν πτώσιν τῶν τριχῶν. Ἐκαστον φιαλίδιον· ἄρωματικὸν δοχ. 4. — Ἀπλοῦν δοχ. 3.

Η ΤΡΙΧΟΘΡΕΨΙΝΗ. — Εἰδικὴ σκευασία ἀλάνθαστος καὶ ἀκατάγωνιστος πρὸς αὐξήσιν τοῦ μύστακος καὶ ἐν γένει τῶν τριχῶν. Θεραπεύει τὴν φαλίδαν, ἥτις καταστρέφει τοὺς ὥραίους γυναικείους πλοκάμους καὶ τοὺς πλέον ἀρειμανίους τοῦ ἀνδρὸς μύστακας. Ἐκαστον σωληνάριον δοχ. 150. — Διὰ τὰς Ἐπαρχίας δοχ. 2.

ΒΕΡΑ ΒΙΟΛΕΤΑ. — Ἐξοχον ἄρωμα διὰ τὴν τουαλέττα σας καὶ τὰ μανδήλια σας. Πωλεῖται εἰς φιαλίδια καὶ κατ' ὅκῳ, πρὸς δοχ. 8.

ΚΟΛΩΝΙΑ. — Ἀπαραμίλλου λεπτότητος διὰ τὴν τουαλέττα σας. Πρὸς δοχ. 4. — Ἐκλεκτῆς ποιότητος πρὸς δοχ. 6.

ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟΝ

Ἡ αἰθουσα τοῦ “ΚΟΜΨΟΥ ΚΟΣΜΟΥ,, περιλαμβάνει 6 πολυθρόνας, ἔχει τιμὰς προσιτὰς (δοχ. 4 τρεῖς τῆς ἐβδομάδος, δοχ. 6 τετράκις καὶ δοχ. 8 καθ' ἑκάστην), διακρίνεται διὰ τὴν λάμπουσαν καθαριότητα, τὴν ἐπιστημονικὴν ἀπολύμανσιν τῶν ἐργαλείων, τὴν τάξιν, τὴν καλλιτεχνικὴν καὶ ἀβροτάτην ἐργασίαν.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4

Γ. Ν. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ

ΕΠΙ ΠΟΛΛΑ ΕΤΗ ΒΟΗΘΟΣ ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΚΕΙ ΚΛΙΝΙΚΑΙΣ

ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ

NEUMANN, KAPOSZ & DITTEL

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΕΡΙ ΤΑ ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ ΚΑΙ ΔΕΡΜΑΤΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

μηδένα άλλον άσθενή

έκτός της ειδικότητός του δεχόμενος

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ — ΠΕΡΑΝ —

Πλησίον της 'Αγγλικής Πρεσβείας.

ΩΤΙΚΩΝ, ΡΙΝΙΚΩΝ & ΛΑΡΥΓΓΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Ο ΕΙΔΙΚΟΣ Κ. ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ἐπὶ τετραετίαν ἐκπαιδευθεὶς ἐν Βιέννῃ ἐν τῇ Κλινικῇ **Politzer**, καὶ ἐν Παρίσις ἐν τῇ Κλινικῇ **Lermoyez**, ἐφαρμόζει τὰς νεωτάτας θεραπευτικὰς μεθόδους. Θεραπεία τῶν παθήσεων τῆς *λαιῆς* [βραδυγλωσσίας, ρινολαιίας, ψευδίσματος κλπ.].

Ἐφαρμογὴ τῆς *Βρογχο-οισοφαγοσκοπίας* πρὸς ἐξαγωγήν ἀλλοτρίων σωμάτων ἀπὸ τῶν βρόγχων καὶ τοῦ οἰσοφάγου.

ΩΡΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ: 9—11 & 3—5

5^α Ὁδὸς Ἀγ. Κωνσταντίνου 5^α (Πλατεῖα Ὁμονοίας)

“LE CHAPEAU L'HOMME,”

Désireux de conserver votre élégance faites-vous coiffer par

JEAN CASDONIS

15, RUE DE STADE (Vis-à-vis des Écuries de roi)

ΤΟ ΓΙΑΤΡΙΚΟ

ΚΩΜΩΔΙΑ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΟΣ

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

ΑΝΔΡΕΑΣ ἑτῶν 40. — ΕΛΕΝΗ ἑτῶν 30. — ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ ἑτῶν 60, ὑπηρέτρια.

[Ἡ οκητὴ παριστᾷ δωμάτιον καλῶς ἐπιπλωμένον. Δύο θύραι.
Μία εἰς τὸ βάθος καὶ μία δεξιᾷ (τῇ θεατῇ). Ἀριστερᾷ μία
τοῖς ἀπέναντι μετ' ἑνὸς κουνδοῦνι ἐπ' αὐτῆς· καναπές, καθίσματα κλπ.]

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΕΛΕΝΗ καὶ ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ

Ἑλένη (καθήμενὴ ἀνήσυχος πρὸ τῆς τοιαύτης κουνδονίτζης καὶ
ἔρχεται ἐκ τῆς θύρας τοῦ βάθους ἢ Καλομοῖρα). Ἐπὶ τέλους!
Χρόνιασε.

Καλομ. (δειλῶς). Κυρία... ξαναχτυπήσατε;

Ἑλένη (δογίλως). Ὅχι.

Καλομ. Ἀμ, τότε, κυρία, ποῦ τὸ ξέρω γὼ πῶς με θέλατε!

Ἑλένη. Ποῦ νὰ ξέρης, ποῦ νὰ ξέρης... Ὅλα πρέπει νὰ σᾶς τὰ
λένε, τίποτα δὲν εἰσθε ἄξιες νὰ προλάβετε, τίποτα νὰ προνοήσετε.
Δὲν με βλέπετε ἄνω κάτω ἐδῶ τόσες μέρες; Δὲν με βλέπετε βγαλ-
μένη ὅξω ἀπὸ τὴν τακτικὴν ζωὴ μου, ἀνήσυχη, ἀφηρημένη, νευρι-
κὴν, ξεμυαλισμένην; Καὶ ὅμως δὲν ἔλαβες τὸ ἐνδιαφέρον νὰ μοῦ
πῆς μιὰ φορά: Κυρία, τί ἔχεις;

Καλομ. Μὰ στὸ ἄλλο σπίτι, κυρία, με μαλώνανε ποῦ τῶκανα
αὐτὸ καὶ μοῦ λέγανε νὰ κυττῶ τὴ στραβομάρα μου, καὶ νὰ μὴ
ῥετᾶζω τί ἔχει ὁ ἕνας καὶ ὁ ἄλλος. Ἐγὼ, κυρά μου, τάχασα πειρά.
Δὲν ξέρω τί νὰ κάμω! Ὅπως νὰ φερθῶ, πάντα θὰ βρῶ τὸν μπελᾶ
μου ὅπως καὶ νὰ κάμω, πάντα στραβὰ τοὺς φαίνονται. Φέρνομαι
ἔτσι στὸ ἕνα σπίτι, με σκυλοβρίζουνε καὶ με διώχνουν γιατί δὲν
φέρνομαι ἄλλοιως. Πᾶω στὸ ἄλλο σπίτι, φέρνομαι ὅπως μοῦ λέγανε
στὸ πρῶτο, με ξαναδιώχνουνε γιατί με θέλουνε ὅπως δὲ με θέλανε
τὰ πρῶτα ἀφεντικά. (Κλαίει.) Τὴ γὰρ κάμω πειρά, ὁ κακομοῖρα! πῶς
νὰ φερθῶ, ῥε γὰρ καὶ ἐγώ!...

Restrictions apply.

Κ. Ψ. ΕΚΔΟΤΩΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ 1912

Ἑλένη. Ἐλα, ἄσε τῆς κλάψης.

Καλομ. Εἶναι δύσκολη ἡ θέσι μας, κυρία... Καὶ ὅμως μπορούσατε καὶ σεῖς νὰ βρῆτε τὴν ἡσυχία σας ἀπὸ μᾶς καὶ μεῖς νὰ μὴ βρίσκουμε τὸν μπελᾶ μας ἀπὸ σᾶς.

Ἑλένη. Πῶς;

Καλομ. Νά... νὰ τυπώσετε τῆς ἐπιθυμίας σας σὲ ἓνα βιβλιαράκι καὶ μεῖς νὰ τῆς διαδᾶξωμε καὶ νὰ συμμορφωνόμαστε μ' αὐτές.

Ἑλένη. Αὐτὸ μᾶς ἔλεπε!... Καὶ ἂν ἡ ἐπιθυμία μας εἶνε ἀπ' αὐτές ποῦ ὄχι μόνον νὰ δημοσιευθοῦν δὲν πρέπει, ἀλλὰ νὰ μὴ τῆς λέμε οὔτε τοῦ παπᾶ;

Καλομ. Μὴ τῆς λέτε.

Ἑλένη. Εἶσαι ἡλιθία.

Καλομ. Τί εἶναι αὐτό;

Ἑλένη. Νά... ἀγαθὴ γυναῖκα.

Καλομ. Εἶμαι... μάλιστα... εὐχαριστῶ.

Ἑλένη. Τώρα πές μου. Πῶς βλέπεις τὸν ἀφέντη σου ἐδῶ καὶ πέντ' ἔξ' ἡμέρες; Εἶναι ἀνήσυχος, νευρικός, σὲ βρίζει, καπνίζει πολὺ; Πῶς σοῦ φαίνεται;

Καλομ. Δὲν παρατήρησα, κυρία.

Ἑλένη (θυμωμένη). Μὰ τί διάβολο, τέλος πάντων, κάνεις ἐδῶ πέρα; Ποῦ τᾶχεις τὰ μάτια σου; Δὲν τᾶχεις γιὰ νὰ βλέπης; Οἱ ὑπηρέται πρέπει νὰ ἀνοίγουν τὰ μάτια τους.

Καλομ. (Κλαίονσα). Ἀχ! νά, κυρία, πάλι τὸ μαρτύριό μου. Στὸ ἄλλο σπίτι μοῦ λέγανε ὅτι οἱ ὑπηρέτες πρέπει νὰ κλείνουν τὰ μάτια τους σὲ ὅ, τι βλέπουν, ἐσεῖς τώρα θέλετε τὸ ἀνάποδο...

Ἑλένη. Μὰ ἐπὶ τέλους δὲν θὰ ὑπηρετήσης τὸ σπίτι μου μὲ τὰς συνηθείας τῶν ἄλλων. Νὰ δὰ ἡ ὥρα! Νὰ σοῦ δίνω ἐγὼ μιὰ διαταγὴ καὶ σὺ νὰ μὴν τὴν ἐκτελῇς, γιὰτί ἔτσι τὸ θέλουν οἱ ἄλλοι... ἅ!... (Ἐγείρεται). Ἐρχεται ὁ ἀφέντης σου. Ἀφῆσέ τον ἐδῶ μόνον. (Ἐξέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς θύρας ἐνῷ εἰσέρχεται ὁ Ἀνδρέας διὰ τοῦ βάθους. Ἡ Καλομοῖρα θέλει νὰ ἐξέλθῃ, ἀλλὰ τὴν λαμβάνει ὁ Ἀνδρέας ἐκ τῆς χειρὸς καὶ τὴν φέρει εἰς τὴν πρῶτην τῆς θέσιν πρὸ τῆς τραπέζης, τὴν παρατηρεῖ κατὰμματα καὶ αὐτὴ χαμηλώνει τὰ μάτια. Ὁ Ἀνδρέας κάθεται ὅπου καὶ πρὸ ολίγου ἡ Ἑλένη).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΑΝΔΡΕΑΣ καὶ ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ

Ἀνδρ. (λίαν ἀνήσυχος). Σὲ τρομάζει, βλέπω, ἡ ὄψις μου καὶ κατεβάζεις τὰ μάτια σου.

Καλομ. Ὅχι, κύριε, ἔτσι πρέπει νὰ στέκῃ κανεὶς μπρὸς στ' ἀφεντικά του... ὅπως μοῦ λέγανε στὸ ἄλλο σπίτι.

Ἀνδρ. Ὅπως σοῦλεγαν στὸ ἄλλο σπίτι ἢ ὅπως σοῦ λέγει ἡ συνειδήσίς σου. Ἐλα, ἄς λείψουν ἡ ὑποκρισιές. Μὴ μοῦ κρύψῃς τίποτα, τὰ ξέρω ὅλα.

Καλομ. Πατά;

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

Ἄνδρ. Μὴ μοῦ κάνης τὸν κουτό, γιατί θά σέ πετάξω ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Καλομ. (τρεμούσα) Μά... μά... μά...

Ἄνδρ. Λοιπὸν εἶναι νέος, εἶναι ὠραῖος, πολιτικός, στρατιωτικός, μικρός, μεγάλος, ξανθός, μελαγχρινός; Μίλα διάβολε, γιατί μοῦ ἀνεβáίνει τὸ αἷμα στὸ κεφάλι. Πῶς εἶναι;

Καλομ. Ποιός; !..

Ἄνδρ. Αὐτός ποῦ φέρνεις ἐδῶ γι' αὐτήν.

Καλομ. Ποιά; !..

Ἄνδρ. Αὐτὴ ποῦ ἐλησιμόνησε τὰ πάντα γι' αὐτὸ τὸ αἰσθημά της.

Καλομ. Ποιός; ...

Ἄνδρ. Αὐτὸ ποῦ τὸν φέρνει τακτικά;

Καλομ. Ποῦ! ..

Ἄνδρ. Ἐδῶ ποῦ τὸν ὀδηγεῖς σύ, ὅταν λείπω;

Καλομ. Πῶς! ..

Ἄνδρ. Ἀπὸ τὸ χεράκι, ἀφοῦ θά εἶνε στραβός ἀπὸ ἔρωτα. Μόλις βγάλω τὸ πόδι μου ἀπὸ δῶ, νά, τὸ δικό του μέσα.

Καλομ. Πότε! ..

Ἄνδρ. Μά διάβολε, μὲ κάνεις ἔξω φρενῶν. Ποιός, ποιὰ, ποιό, ποῦ, πῶς, πότε. Ἐπιδάστηκε ἡ λαλιά σου. Μίλα. Ποιός εἶναι ὁ ἐραστής τῆς γυναικός μου, μίλα.

Καλομ. (Κλαίονσα). Ἐγώ, ἀφέντη μου, δὲν ξέρω τέτοιες δουλειές.

Ἄνδρ. Δὲν ξέρεις ἢ δὲν θέλεις νά μιλήσης... ὦ! ἄπιστη δούλη! Ἡ Αἰμιλία θέλει νά κρύψῃ τὴν Δυσθαμιμόνα, ἀλλ' ὁ Ὅθελλος θά στραγγαλίσῃ καὶ τῆς δύο. Ἐννοία σας.

Καλομ. (κλαυθμοῖζουσα). Ἐγώ, ἐγώ, τί ἔκανα!

Ἄνδρ. Σύ, συντεχνίτρα τῆς Αἰμιλίας!

Καλομ. Ποιά εἶναι αὐτή; Δὲν ἔτυχε νά τὴν γνωρίσω, ἀφέντη μου. Θά πηγαίνῃ σ' ἄλλο μεσιτικό γραφεῖο αὐτή. Ἐκτός ἂν λές γιὰ τὴ Μηλιώ τὴν Ἀντριώτισσα.

Ἄνδρ. Λοιπὸν, ἂν μοῦ ὁμολογήσης τὴν ἐνοχὴν τῆς κυρίας σου, θά σέ κρατήσω καὶ μὲ διπλὸ μισθό, ἂν ὄχι, θά σέ πετάξω ἀπὸ τὸ παράθυρο ἀπλήρωτη. Θά μιλήσης;

Καλομ. Δὲν ξέρω τίποτα, ἀφέντη μου. (Κλαίει).

Ἄνδρ. Πήγαινε στὸ διάβολο καὶ πές της νά ἔλθῃ, μάρς.

(Ἡ Καλομοῖρα ἐξέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς θύρας, διὰ τῆς ὁποίας μετὰ τινα δευτερόλεπτα εἰσέρχεται ἡ Ἐλένη, ἥτις φαίνεται ἐκκληροσμένη ὥς ἢ μὴ περιμένουσα αὐτόν).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΕΛΕΝΗ καὶ ΑΝΔΡΕΑΣ

Ἐλένη (ὑποκρινόμενη ἀταραξίαν). Μπα, ἐσύ!

Ἄνδρ. Δὲν με ἐπερίμενες βέβαια, διότι... διότι ἐπερίμενες κάποιον ἄλλον.

Ἐλένη (ταρασσομένη). Ἄλλον!

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

Ἄνδρ. Ἐλένη! . .

Ἐλένη. Ἀνδρέα! . .

Ἄνδρ. Σοῦ κάμνω ἓνα μικρὸν πρόλογον διὰ νὰ λείψουν αἱ με-
ταξὺ μας σκηναί. Ἐνα πρόλογον μὲ δύο λέξεις. Τὰ ξέρω ὅλα. Λοι-
πὸν εἶναι περιττὴ ἡ ἀρνησίς σου. Τὰ ξέρω ὅλα . . ἔχεις ἐραστήν.
Ὁμολόγησέ το.

Ἐλένη. Ὅχι.

Ἄνδρ. Ἀ! ὁμολογεῖς ὅτι ἔχεις ἐραστήν, ἀλλὰ δὲν τὸ ὁμολογεῖς.

Ἐλένη. Δὲν καταλαβαίνω τί θές νὰ πῆς γι' αὐτὰ τὰ ὁμολογῶ,
ὁμολογεῖς, ὁμολογεῖ.

Ἄνδρ. Ὅτι δὲν ἀρνείσαι τὴν ἐνοχὴν σου, ἀλλὰ καὶ δὲν τὴν βε-
βαιώνεις.

Ἐλένη. Δὲν βεβαιώνω τίποτε καὶ ἀρνοῦμαι τὰ πάντα . . Ἐχω
ἐραστήν! . . Ποιὸς σοῦ τὸ εἶπε πάλιν αὐτὸ τὸ νέον; Καὶ ποιὸς εἶναι
παρακαλῶ ὁ ἐραστής μου;

Ἄνδρ. Αὐτὸ ζητῶ νὰ μάθω ἐγὼ ἀπὸ σένα.

Ἐλένη. Δὲν θὰ τὸν μάθῃς ποτέ.

Ἄνδρ. Βλέπεις! Δὲν ἀρνείσαι ὅτι ἔχεις ἐραστήν, ἀλλ' ἀρνείσαι
νὰ μοῦ πῆς ποιὸς εἶναι.

Ἐλένη. Οὔτε ἔχω, οὔτε ξέρω, οὔτε λέγω τίποτα.

Ἄνδρ. Ἐχω τὰς ἀποδείξεις ἐδῶ (δείκνυει τὴν τσέπη του) ἀλλὰ
θέλω πρῶτα τὴν ὁμολογίαν σου.

Ἐλένη. Μπᾶ, ἔχεις καὶ ἀποδείξεις;

Ἄνδρ. Ναί, ἀποδείξεις, αἱ ὁποῖαι μοῦ λέγουν τὴν τρομερὴ ἀλή-
θειαν, ὅτι μόλις φεύγω ἐγὼ ἀπὸ τὸ σπῆτι μου, ἔρχεται ἄλλος εἰς τὴν
θέσιν μου καὶ ἴσως - ἴσως εἶναι ἐκεῖ (Κινεῖται ἀλλὰ σπεύδει ἡ Ἐλένη
πρὸ τῆς θύρας προτάσσουσα τὸ σιῆθός της).

Ἐλένη (σοβαρῶς). Θὰ διέλθῃς διὰ τοῦ πτώματός μου.

Ἄνδρ. (μαινόμενος). Πῶς, εἶναι λοιπὸν μέσα, ἀθλία.

(τὴν ἀρπάζει ἐκ τῶν χειρῶν, τὴν ὀπίσκει καίω καὶ ἐξέρχεται διὰ τῆς
δεξιᾶς θύρας, δι' ἧς εἰσέοχεται ἔντρομος ἡ Καλομοῖρα. Μέχρι τῆς
ἐξόδου τῆς Καλομοῖρας ἡ Ἐλένη ἐγείρεται, τρέχει πρὸς τὴν θύραν
καὶ παρακολουθεῖ δι' αὐτῆς τὰ ἐντὸς συμβαίνοντα).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ καὶ ΕΛΕΝΗ

Καλομ. (ἐντρομος καὶ κλανθιμοῖζονσα). Ἀχ! κυρία μου, ὁ ἀφέν-
της ψάχνει σὰν τρελὸς ἐκεῖ μέσα στῆς κάμαρες, χώνεται κάτω ἀπὸ
τὰ κρεβάτια, μπαίνει μέσα στῆς ντουλάπες φωνάζοντας κάποιον.

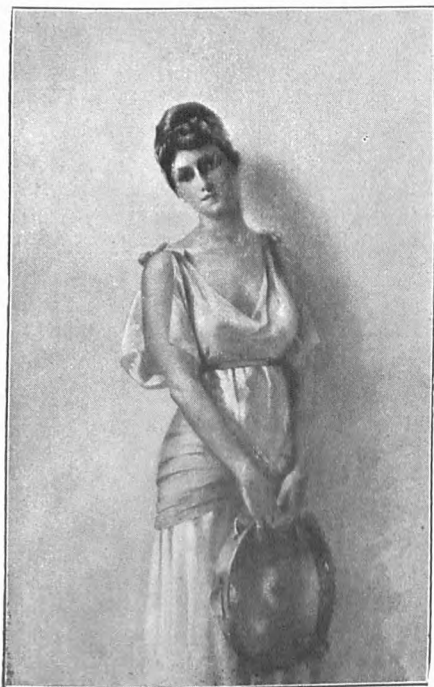
Ἐλένη. Δὲν θὰ τὸν βρῇ, σῶπα.

Καλομ. Ποιόν;

Ἐλένη. Αὐτὸν ποὺ γυρεύει, τὸν ἐραστήν μου. Ἠσυχάσε . . Τί

Authorized to be used and limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2023 20:58:25 UTC from https://www.cambridge.org/core. University of Toronto Libraries, on 03 Jul 2023 at 20:58:25, subject to the Cambridge Core terms of use, available at https://www.cambridge.org/core/terms. https://doi.org/10.1017/9781315651110.014

Η ΤΥΜΠΑΝΙΣΤΡΙΑ [Έργον Θ. Πάλλη]

Ἑλένη. Καί τί τοῦ εἶπες;

Καλομ. Ὅχι.

Ἑλένη. Ζῶν...

Καλομ. Μά, κυρία, πῶς νά τοῦ πῶ ναι, ἀφοῦ δέν εἶδα κανένα!..

Ἑλένη. Νά μὴν εἰσθε ἱκανὲς γιὰ τίποτα! Νά φροντίσῃς νά βρῇς σπίτι... θά σέ διώξω. Τ' ἀκούς; Θά σέ διώξω.

Καλομ. Μά στὸ ἄλλο σπίτι...

Ἑλένη. Πάλι τὰ ἴδια; Τί κάνανε λοιπόν στὸ ἄλλο σπίτι;

Καλομ. Νά, ἀπὸ τὸ ἄλλο σπίτι: μὲ διώξαντε ἀκριβῶς, γιατί εἶπα πῶς ἐβλεπα ἕνα ποῦ ἐρχότανε κρυφά ἀπὸ τὸν κύριο. Τώρα σεῖς μὲ διώχνετε γιατί λέω πῶς δέν εἶδα. Τί νά κάνω ἢ κακομοῖρα; (*Κλαίει*).

Ἑλένη. Ἐκείνη σέ ἐδιώξε γιατί εἶχε ἐραστήν καὶ δέν ᾔθελε νά τὸν μαρτυρήσῃ, ἀλλ' ἐγὼ δέν ἔχω ἐραστήν καὶ θέλω νά πῇς πῶς ἔχω.

Καλομ. Ὡστε πάντα πρέπει νά λέω ψέμματα; Ἀχ, δέν ξέρω πειὰ τί μοῦ γίνεται. Καλλίτερα νά ἤμουνα βουδή! Δυπηθῆτε με, ἀφεντικά μου, τάχασα πειά, δέν ξέρω τί νά πῶ ἢ ἄμοιρη...

Ἑλένη. Νά πῇς ὅτι βλέπεις ἕνα ποῦ ἐρχεται ἐδῶ καὶ ἔτσι θά σοῦ διπλιάσω τὸν μισθό.

Καλομ. (*χαρούμενη*). Τότε πάει καλά. Γιατί καὶ ὁ κύριος μοῦ εἶπε πῶς θά μοῦ τὸν διπλιάσῃ γιὰ τὸν ἴδιο λόγο. Ἀφοῦ καὶ οἱ δυὸ τὸ ἴδιο θέλετε νά πῶ, θά πῇ πῶς εἴσαστε σύμφωνοι. Δόξα σοι ὁ Θεός ποῦ θά σᾶς εὐχαριστήσω μιὰ φορὰ καὶ μὲ τετράδιπλο μισθό. (*Ἀκούεται θόρυβος θρανομένων πραγμάτων ἔξωθεν*).

Ἑλένη. Θάλασσα. Σπάστα καὶ αὔριο τὰ ξαναγοράζεις. (*Ἐξέρχεται διὰ τῆς θύρας τοῦ βάθους γελῶσα*).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΑΝΔΡΕΑΣ καὶ ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ

Ἄνδρ. Ποῦ εἶναι ἡ κυρία σου; (*Ἐρευνᾷ καὶ κινεῖται νά ἐξεέλθῃ*).

Καλομ. Θά σᾶς τὰ πῶ ὅλα, κύριε.

Ἄνδρ. (*ἐπιστρέφων*). Ὅλα; ὅλα; Ἐμπρὸς λοιπόν... Μπαίνει ἕνας ἄνδρας ἐδῶ μέσα;

Καλομ. Μά!.. μά... μά... λιστα.

Ἄνδρ. Ξανθός; Μελαχροινός;

Καλομ. Μά... μά... λιστα... μελαχροινός.

Ἄνδρ. (*τραγικῶς*). Μελαχροινός!..

Καλομ. (*ἐντρομος*). Με... με... μελαχροινός... με... ξανθὸν γένεια...

Ἄνδρ. Ψηλός, κοντός;

Καλομ. Ψηλός...

Ἄνδρ. Ψηλός!!..

Καλομ. Ὁ... ὅχι ἀφεντικό.

Ἄνδρ. (*ἀπειλητικῶς*). Ὅχι;

Καλομ. Ναι, ψη... ψη... ψηλός... κον... κοντοῦ ἀναστήματος.

Ἄνδρ. Στρατιωτικός, πολιτικός;

Καλομ. Στρατιω...

Ἄνδρ. Στρατιωτικός!!..

Καλομ. Ναί... ὅχι... Στρατιωτικός μέ... μέ πολιτικά ῥούχα.

Ἄνδρ. Τώρα θά λογαριασθοῦμε, κύριε ξανθομελάχροине καί κοντόφυλε. Καί σύ, διευκόλυνες τῆς ἀτιμίας των ἐδῶ, παληογυναίκα!

Καλομ. Πάλι! Μά μοῦ εἶπες, ἂν σοῦ πῶ ναί, θά εὐχαριστηθῆς.

ῶ! τῇ μαυρισμένη! Τοῦ λέω ὅχι, θέλει νά μέ πετάξῃ ἀπό τό παράθυρο τοῦ λέω ναί, μέ βρίζει. Τί νά κάνω;

Ἄνδρ. Μεσίτρα! (Σηκώνει τὰ χέρια του νά τήν κινήσῃ, ὅτε ἀκούεται ἡ φωνή τῆς Ἐλένης, εἰσερχομένης διὰ τῆς θύρας τοῦ βάθους).

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ, ΕΛΕΝΗ, ΑΝΔΡΕΑΣ

Ἐλένη. Μή... Δέν πρέπει νά πληρώσῃ αὐτή ἡ δυστυχὴς τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων. (Τῇ Καλομοίρᾳ). Πήγαινε ἐκεῖ. (Ἡ Καλομοίρα ἐξέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς θύρας).

Ἄνδρ. Ὡστε ὁμολογεῖς τό σφάλμα σου!

Ἐλένη (κρίνοντας γονυπετῆς πρὸ τῶν ποδῶν του). Συχώρεσέ με, ὑπῆρξα τρελή.

Ἄνδρ. Πῶς!.. Ὁμολογεῖς!.. (Πίπτει ἐπὶ τοῦ καναπέ κλαίων). Πόσον εἶμαι δυστυχὴς!! καί τὴν ἀγαποῦσα τόσον.

Ἐλένη (πλησιάζουσα). Πῶς; μέ ἀγαποῦσες;

Ἄνδρ. Μὲ ἀληθινὴ ἀγάπῃ, μέ τρυφερώτατον ἔρωτα!

Ἐλένη. Ἀλλὰ ποῦ νά γνωρίζω ἐγὼ αὐτὸν τὸν ἔρωτα! Μετὰ τὸν πρῶτο χρόνο τοῦ γάμου μας, ἐδουβάθης καί δὲν ἄκουσα ἀπὸ τό στόμα σου ἓνα τρυφερό λόγο. Καί εἶμαι γυναίκα, ἀγαπητέ μου, δὲν μέ σώνει ἡ ἀγάπῃ μόνο, θέλω νά τό ἀκούω, ἂν ἦναι δυνατόν δέκα φορές τὴν ἡμέρα. Δέν εἶχα τὰ γλυκά σου λόγια, τὰ ἐξήγησα ἀλλοῦ.

Ἄνδρ. Εἶχα ἀναπαυθῇ εἰς τὴν ἀγάπῃ μου, τὴν ὁποίαν ἐνόμιζα ὅτι ἐμάντευς. Ἐάν τό ἐγνώριζα...

Ἐλένη. Θά μιλοῦσες;

Ἄνδρ. Θά σοῦ ἤμουν ὁ φλυαρώτερος τῶν ἑραστῶν.

Ἐλένη. Ὡστε ἐάν σοῦ ἀπεδείκνυα τὴν ἀθωότητά μου!..

Ἄνδρ. Θά ἤμουν πανευτυχὴς καί ὁ πολυλογώτερος εἰς αἰσθημάτων συζυγος. Ἀλλὰ δυστυχῶς αἱ ἀποδείξεις... Ἀχ! αἱ ἀποδείξεις αὐταί!! (Ἐξάγει δέσμη ἐπιστολῶν, τὴν ὁποίαν τῆς δίδει. Αὐτὴ δὲν τὰς λαμβάνει). Διάβασέ τας.

Ἐλένη (γελῶσα). Εἶναι περιττόν... Αὐταί εἶναι ἀνώνυμοι ἐπιστολαί, τῶν ὁποίων τό πρωτόγραφον... (λαμβάνει ἀπὸ τό συρτάρι τοῦ τραπέζιου ἄλλας ἐπιστολάς) ἔχω ἐδῶ. Ὅριστε. (Ὁ Ἀνδρέας τὰς λαμβάνει καί ἀφοῦ τὰς ἀναγνώσῃ, μένει ὡς ἀπολιθωμένος). Δὲν ἔκατάλαβες ἀκόμη; Ἐγὼ τῆς ἔγραψα καί τῆς ἔδωκα εἰς τὴν Ἑλπινίχῃ νά τῆς ἀντιγράψῃ καί νά σοῦ τῆς στείλῃ.

Ἄνδρ. (ἐκστατικός). Γιατί;

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

Ἐλένη. Γιὰ νὰ σοῦ ξυπνήσω τὰ αἵματα κομμάτι. Ἔ, δὲν εἶναι καλὸ τὸ γιατρικόν;

Ἀνδρ. (ἐκστατικός). Μὰ ἡ Καλομοῖρα...

Ἐλένη. Ἐγὼ τῆς εἶπα νὰ σοῦ πῇ ὅτι τὸν εἶδε. Πῶς, τὴν πρώτην φορά δὲν εἴξερε τίποτα καὶ τῇ δευτέρῃ εἶδε ξανθομελάχροιν, κοντόμακρον καὶ λιανόχοντρο. Ξέρεις κανένα τέτοιον ἄνδρα σύ;

Ἀνδρ. (ὕπερχαρής). Λοιπόν...

Ἐλένη. Ἄν σοῦ ξαναρέσῃ, κλίσσε το στόμα σου.

Ἀνδρ. Ἄ! μὰ τώρα ποῦ ἔμαθα τὴ φάρσα τῶν ἀνωνύμων, δὲν τὴν ξαναπαθαίνω.

Ἐλένη. Ναί, ἀλλὰ σὲ εἰδοποιῶ ὅτι ἂν ξαναβουβαθῇς, θὰ ἀφήσω τὰ γράμματα καὶ θ' ἀρχίσω τὰ πράγματα.

Ἀνδρ. (ὀπίσθιος εἰς τὴν ἀγκάλῃν τῆς) Σὲ πνίγω, κακομοῖρα μου.

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΕΛΕΝΗ, ΑΝΔΡΕΑΣ, ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ.

(Ἡ Καλομοῖρα εἰσέρχεται καὶ βλέπονσα αὐτοὺς ἐναγκαλιζομένους μένει ἐκπληκτοῦ. Οἱ σύζυγοι χωρίζονται).

Καλομ. Τώρα τί, τί... νὰ κάνω; Νὰ ἰδῶ ἢ νὰ μὴν ἰδῶ!! νὰ μιλήσω ἢ νὰ μὴ μιλήσω!! Στὸ ἄλλο σπíti...

Ἐλένη (γελῶσα). Ἔ, τί θὰ συνέβαινε στὸ ἄλλο σπíti ὕστερα ἀπ' αὐτὴ τὴν ἱστορίαν;

Καλομ. Ὑστερα ποῦ θὰ... (φροσιτίζει νὰ συμπληρώσῃ διὰ χειρονομιών τὰς ἐννοίας τῆς) ἔπιανε ὁ κύριος τὴν κυρίαν καὶ ἡ κυρία θὰ τοῦ μολόγαγε τὴν... τὴν...

Ἀνδρ. (γελῶν) Τὴν ἀτιμία τῆς...

Καλομ. Ναί... τότε δὲ θὰ φιλιόντουσαν στὸ ἄλλο σπíti... ἀλλὰ...

Ἐλένη. Ἀλλὰ;

Καλομ. Ἀλλὰ... θὰ δερνόντουσαν. (Οἱ σύζυγοι ἐναγκαλιζοῦνται καὶ πάλιν, ἡ Καλομοῖρα στανροκοπιέται). Ὅλα ἀνάποδα σ' αὐτὸ τὸ σπíti, ὅλα ἀνάποδα!

[Ἰούνιος, 1911].

ΙΩ. ΔΕΛΗΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

Εἰς κυρίαν ἐπεσκευασμένην...

Αὖν εἶσαι ὅ,τι φαίνεσαι... δὲν βρίσκω ἐσὲ σὲ σένα...

ποῦχεις τὸ ἐγὼ σου σ' ἐκατὸ κουτάκια κλειδωμένα.

Ἄλλου ἔχεις τὰ μαλλάκια σου καὶ ἄλλου τὰ μάγουλά σου...

Πρέπει νὰ ψάξω 'δὼ κ' ἐκεῖ νὰ βρῶ τὰ θέληγχερά σου...

στὸ ἓνα συρτάρι τῆς δροσιῆς, στ' ἄλλο τὸ κοκκινάδι,

καὶ τὴ μορφιά σου, ποῦ φορεῖς, ξαλλάξεις πρωτ-βεράδν.

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΟΙ ΚΟΡΕΣ ΤΟΥ ΕΒΡΑΙΟΥ

Q 'Ασᾶς ἤπιε τὸν καφέ του σιγά καὶ ἅμα ἄφησε τὸ φλυτζάνι, εἶπε στὴς κόρες του, στὴ μελαχροινὴ Σάρρα καὶ στὴ ξανθὴ 'Ραχήλ, ποὺ στεκόντανε ὄρθιες κοντὰ στὸ τραπέζι :

— Νὰ βγῆτε σήμερα ἔξω, περίπατο!.. Θὰ μὴ νύσω νὰ ἔρθῃ ὁ Σαδὼκ νὰ σᾶς πάρῃ!.. Νὰ πάρετε τὸ δρόμο τοῦ Καστελιού!.. 'Α! Θὰ τρελαθοῦν ἀπ' τὴ ζήλεια οἱ νέοι χριστιανοί!.. 'Ο Σαδὼκ εἶνε ὥραιος! Δὲν μπορεῖ νὰ πῇ κανένας γι' αὐτὸ τίποτα!.. 'Ε, τί λές, Σάρρα; Δὲν εἶνε ὥραιος;... Σὺ, 'Ραχήλ;...

Τὰ μάτια του ἦσαν γελαστὰ καὶ χαμογελοῦσε λίγο, ἓνα μικρὸ-μικρὸ χαμόγελο, ποὺ ἔδειχνε τὰ ἄκρα μόλις τῶν ἀσπρῶν-ἀσπρῶν του δοντιῶν.

Στὴν ἐρώτησιν τοῦ πατέρα της, ἡ Σάρρα ἀποκρίθηκε ὑψώνοντας τοὺς ὦμους της :

— 'Ε, καλὸς εἶνε!.. Καὶ γέλασε.

Εἶχε ἓνα βάνουσο τὸ κίνημα τοῦ ὤμου της, ποὺ θὰ νόμιζε κανεὶς ὅτι βρισκόταν ψυχὴ ἀνδρὸς χονδροῦ στὸ ὥραϊο κεῖνο σῶμα.

Ἡ 'Ραχήλ δὲν ἀποκρίθηκε, ἔγυρε λίγο μόνο στὰ πλάγια τὸ κεφάλι καὶ εἶπε σιγά :

— Καλὸς εἶνε!..

Ἡ 'Ασᾶς ἔμεινε χαϊδεύοντας τὸ γένι του.

Ἡ μικρὴ Μίρζα ἤλθε, πῆρε τὸ φλυτζάνι καὶ ἔφυγε ἐλαφρυνά.

Μίλησαν τί θὰ ἔρωγαν τὸ μεσημέρι, γιὰ ἓνα φόρεμα, ποὺ εἶχε δεῖ ἡ Σάρρα νὰ φορῇ μιὰ νέα κοντά τους, πολὺ ὥραϊο...

Ἡ 'Ασᾶς ὑποσχέθηκε νὰ τοὺς κἀνῃ ὥραιότερο. 'Επειτα :

— Δὲν πάτε νὰ ντυθῆτε!.. Ξέρω πὼς ἀργεῖτε!.. Τί κακὸ ὅμως! 'Εμένα μοῦ φαίνεσθε πιὸ ὥραιες ἔτσι! Εἶχε διάθεσιν.

— Για νά μὴ μᾶς κάνῃ τὸ φόρεμα τὰ λέει!.. εἶπε ἡ Σάρρα στὴν ἀδελφή της.

— Ὅχι, ὄχι!.. Νά, αὐριο κιόλας, ἀφοῦ εἶνε ἔτσι!..

Ἡ Σάρρα ἔκανε νά φύγῃ, ἀλλὰ θυμῆθηκε κάτι καὶ τοῦ τοῦ διηγήθηκε μὲ λίγα λόγια. Ὅτι ἕνας γείτονάς των, γέρος, κακὸς πολὺ, εἶχε ἀνεβῆ μὲ σκάλα ἴσαμε τῇ στέγῃ τοῦ πλυσταριοῦ καὶ ἔβγαλε κάμποσα κεραμίδια!..

Ἡ καρδιά τοῦ Ἀσᾶ χτύπησε δυνατὰ καὶ τὸ πρόσωπό του ἔγινε κίτρινο.

Ἡ Μίρζα τοῦ φώναξε νά τᾱρίσῃ, ἀλλ' αὐτὸς τὴν ἔβρισε, τὴν εἶπε Σκυλάπιστῃ!..

Ὁ Ἀσᾶς εἶχε ῥίξει τὰ μάτια ἀλλοῦ, ἀποφεύγοντας νά ἀντι-κρούσῃ τὰ μάτια τῆς κόρης του, γιὰ νά μὴ τὸν ταράξουν ἀπ' τὸ μῖσος του, ποῦ εἶχε βυθισθῇ.

Ἡ Σάρρα τελείωσε καὶ ἔφυγε γρήγορα μὲ τὴν ἀδελφή της. Πήγαιναν νά ντυθοῦν. Αὐτὸς ἔμεινε κεῖ μὲ σκυμμένο κεφάλι.

Στὸ νοῦ του παρουσιάσθηκαν δυὸ πρόσωπα νέων, ποῦ εἶχαν χαθῇ γιὰ τὴν ἀγάπῃ τῆς Σάρρας. Ὁ ἕνας εἶχε σκοτωθῇ κάτω ἀπ' τὸ παράθυρό της...

Καὶ ὁ Ἀσᾶς θυμῆθηκε κείνη τὴν ἡμέρα.

Κάτω, στὸ δρόμο, εἶχανε μαζευνεῖς τοῦ νέου καὶ πλῆθος, πλῆθος κόσμου.

Οἱ γονεῖς του κλαίγανε, μαλλιοτραβόντουσαν. Τὸ πλῆθος ἐκ-νεῖτο, πλησίαζε νά δῇ τὸ σκοτωμένο, σπρωχνότανε. Καὶ βοῦτζε, βοῦτζε!..

Αὐτὸς, ὁ Ἀσᾶς, ἔβλεπε κρυφὰ καὶ ὅταν ἔκανε ἡ καρδιά του νά λυπηθῇ, τὴν χτύπησε δυνατὰ. Γιατί;... Μὰ δὲν ἦτανε μιὰ ἐκδίκηση αὐτό, μιὰ ἐκδίκησι γιὰ τῆς βρυσιῆς, γιὰ τῆς περιφρονή-σεις; Ἀ! Ὁ Σαβαῶθ θὰ ἄρχισε νά προσέχῃ πάλι σ'ένα ἐκλεκτό του παιδί!..

Καὶ τώρα ὁ Ἀσᾶς ποῦ τὰ θυμᾶται, λέγει μὲ τὸ νοῦ του μὲ κάποια ἐλπίδα νέας ἐκδίκησης:

— Ὅχι, Κύριε, δὲν παραπονοῦμαι!..

Σηκώθηκε καὶ προχώρησε στὴν γαλαρία. Ἐκεῖ, ἀφοῦ ἔβε-βαιώθηκε ὅτι οἱ κόρες του ἦσαν κλεισμένες στὰ δωμάτιά τους, φώναξε τῇ Μίρζα.

Αὐτὴ ἦλθε καὶ ὁ Ἀσᾶς τὴν ἔσυρε μέσα στὴν τραπεζαρία καὶ τῆς εἶπε κυττάζοντας τὴν καλά:

— Μίρζα!.. Δὲν πιστεύω νά λησμόνησες ὅτι ἐγὼ σὲ μάζεψα ἀπ' τὸ δρόμο!.. Αὐτὸ κανεῖς χριστιανὸς δὲν θὰ τὸ ἔκανε γιὰ τὸ παιδί τοῦ Ἀσιγγανου!.. Ἀκοῦς;... Κανείς!.. Ἐγὼ τοὺς ἔξρω αὐτοὺς καλά! Καὶ ἔπειτα, δὲν πιστεύω νά τὸ λησμόνησες, αὐτοὶ σκοτώσανε τὸν πατέρα σου μὲ μιὰ μαχαιριά ποῦ τοῦ ἔδωσαν στὸ στήθος!.. Τὸν δυστυχῇ!.. Νά, ἔτσι μοῦ φαίνεται, καὶ τώρα ἀκόμα σὰ νά βλέπω τὸ αἷμα του, ποῦ ἔτρεχε στὸ πεζοδρόμιο, κόκκινο καὶ κυλοῦσε στὸ αὐλάκι ποῦ τρέχει τὸ νερό!.. Ἦσουν

ἀρκετά μεγάλη για να θυμᾶσαι!.. Εἶχε καὶ ὁ τοῖχος, ποῦ ἦτανε κοντὰ πεσμένος, αἷμα ἐπάνω!.. δαχτυλιές!.. Ἴσως θὰ ἔκανε νὰ σηκωθῇ!.. ὦ, τὸν δυστυχισμένο!.. Ἀλλὰ δὲν μπόρεσε καὶ ἔπεσε κάτω κοντὰ στὴν ἀκρὴ τοῦ πεζοδρομίου!.. ὦ, οἱ χριστιανοὶ εἶνε σκληροὶ, μοχθηροὶ, δολοφόνοι!..

— Ἐναν Ἀτοῖγγανο σκοτώσανε! Δὲν δίνανε λεπτὸ γιατὸ σκοτωμὸ τοῦ Ἀτοῖγγανου, ὅπως δὲν θὰ δίναν γιατὸ σκυλί, ποῦ δὲν εἶχε ἀφέντη!.. Τὸ θυμᾶσαι;.. Σὺ ἔκλαιγες, ἔκλαιγες καὶ τὰ χεράκια σου εἶχανε ἀλειφθῇ ἀπ' τὸ αἷμα τοῦ πατέρα σου καὶ ὁ κόσμος σὲ θεωροῦσε περιέργως.

— Ἐναν Ἀτοῖγγανο σκοτώσανε, καὶ ἡ κόρη του ἡ Ἀτοιγγάνα τὸν κλαίει!.. Αὐτὰ λέγανε!.. Ὅταν ἔπειτα τὸν πήρανε, σὺ φώναξες πολὺ, πολὺ καὶ ἕνας ἀδύνατος σου εἶπε ἄγρια:

— Ἐ, πάψε πιά!..

Ἐνας κλητῆρας σὲ ἔσπρωξε. Τὸ θυμᾶσαι;.. Μίρζα, δὲν ἔχουν πίστη οἱ χριστιανοί!.. Δὲ τάκοῦς ποῦ τὸ λέω κάθε μέρα στὰ κορίτσια μου;.. Ὅταν κάνουν ὅτι ἀγαποῦνε, τὸ κάνουν μὲ τὸ κακὸ στό νοῦ!.. Πάντα τὸ κακὸ!.. Εἶνε σκληροὶ σὲ ὅλα, ψεύτες σὲ ὅλα!.. Καὶ σὲ μένα ζητοῦνε νὰ κάνουν τὸ κακὸ, ἀλλὰ ὁ θεὸς μας μὲ βοήθησε καὶ κακὸ πάθανε ἴσαμε τώρα!.. Συντριφθίκανε!..

Ἡ μικροσκοπικὴ Μίρζα δὲν μπορούσε νὰ τὸν κυττάξῃ καλὰ, γιατί δάκρυα εἶχαν γεμίσει τὰ μάτια της, κυλοῦσαν ἔπειτα στὰ μελαψὰ μαγουλά της καὶ πέφτανε, ῥαντίζανε τὴν ἄσπρη της ποδιά.

Αἰσθανόταν ὅτι κάποια αἰτία θὰ τὸν ἔκανε νὰ τῆς τὰ θύμιζε αὐτά...

Καὶ δὲν ἄργησε νὰ φανῇ. Ὁ Ἀσᾶς τὴν ῥώτησε ἀλλάζοντας ὄψος:

— Για πές μου!.. Κάτι θὰ σὲ ῥωτήσω τώρα!.. Ἡ Ῥαχίλ, σὺ θὰ ξέρεις, μὴ ἀγαπᾷ χριστιανό;.. Πές μου το!.. Σὰς βλέπω μαζί!..

— Ὁχι, ὄχι ἀφέντη!.. Δὲν ξέρω!..

Ὁ Ἀσᾶς τὴν ὥρκισε. Αὐτὴ ἔκανε τὸν ὄρκο πρόθυμη. Τὴν συμβούλευσε ἔπειτα νὰ παραφυλᾷ τὴ Ῥαχίλ!..

Ὁ Ἀσᾶς βγήκε ἔξω, ἀφοῦ πρῶτα μὴνυσε τοῦ Σαδὼκ νὰ ἔλθῃ στὸ σπίτι του.

Ἡ ἡμέρα ἦταν καλὴ. Ἐνα σύννεφο μόνο σὰ τοῦφα ἀπὸ κλωστές, κρεμόταν στὸν καταγάλανο οὐρανό.

Πῆρε τὸ δρόμο τῆς ἐξοχῆς. Ἡθελε νὰ πάῃ σὲ κάποια Ἰσραὴλίτις γνωστὴ μάγισσα.

Σὲ ὅλο τὸ δρόμο εἶχε βυθισθῇ στῆς σκέψεις του.

Ἀπὸ καιρὸ ἔπρεπε νὰ προσέχῃ τὴ Ῥαχίλ!.. Ποτὲ δὲν εἶχε δὴ μῖσος, μῖσος σωστὸ νὰ φαίνεται στὸ πρόσωπό της, στὰ μάτια της, γιὰ τοὺς χριστιανοὺς, ποτέ!.. Φαινόταν νὰ φοβᾶται τὴν ἀγάπη τους, νὰ ξαρώνῃ στὴ θεία τους καὶ δὲν ἔκανε ὅπως ἡ

Σάρρα!... Ἄ! ἡ Σάρρα, ἡ Σάρρα τοῦ εἶχε μοιάσει, τοῦ εἶχε πάρει τὴ ψυχὴ του!... Αὐτὴ γελοῦσε στὴν ἀγάπη τῶν νέων χριστιανῶν καὶ εὐχαριστιόταν νὰ τοὺς κυττάξῃ τρελαίνοντάς τους μὲ τὰ γεμᾶτα ἡδονὴ μάτια της!... Καὶ τοὺς μισοῦσε! Ἦθελε νὰ τοὺς κἀνὴ νὰ ὑποφέρουν!...

Ὅταν ἀντίκρουσε τὸ σπιτάκι τῆς μάγισσας, ἄφησε τὲς σκέψεις αὐτὲς καὶ σκέφθηκε τί θὰ τῆς ἔλεγε.

Μιά μανδρίτσα ἔκλεινε τὸ σπῖτι τῆς μάγισσας. Ἀκουσε κράξιμο πετεινοῦ νὰ ἔρχεται ἀπὸ μέσα.

Πολλὰ περιστέρια γύριζαν ἀπ' ἔξω καὶ κοντὰ σὲ κοπριά ἀλόγων.

Καθὼς πλησίαζε ὁ Ἀσᾶς, ἓνας πυροβολισμὸς ἀκούσθηκε πίσω ἀπὸ ψηλὰ χαμόκλαδα. Τὰ περιστέρια πέταξαν ὅλα μαζὶ.

Ὁ Ἀσᾶς εἶδε καπνὸ νὰ βγαίῃ ἀπ' τὰ χαμόκλαδα.

Μόλις χτύπησε, ἓνα γαύγισμα σκύλου δεμένου ἀκούσθηκε.

Ἡ πόρτα ἀνοίξε σὲ ὀλίγο ἀπὸ μιὰ γρηῃ ἀδύνατη, ψηλὴ, μελαχροινὴ μὲ πρασινωπὰ μάτια.

— Τί κάνεις, Ρούθ; τὴν ῥώτησε.

— Τί νὰ κάνω, Ἀσᾶ!... Νά, φτώχειες!...

— Ἔλα μέσα!... Ἡ δὲν ἦσουν γιὰ δῶ;

— Ὅχι!... Θάρθω!...

Καὶ μπῆκε γρήγορα μέσα. Τὸ σκυλὶ μὲ τεντωμένη τὴν ἀλυσίδα, ποῦ ἦταν δεμένον, τὸν κύτταξε μὲ τὰ σκοτεινά, ἄγρια μάτια του, ἀφίνοντας ἓνα μούγκρισμα, ποῦ ξέσπασε σὲ βραχνὸ γαύγισμα.

— Σιωπὴ!... τοῦ φώναξε ἡ Ρούθ.

Καὶ ὠδήγησε τὸν Ἀσᾶ σ' ἓνα δωμάτιο παρὰ ξένα ἐπιπλωμένο.

Στὸν τοῖχο του ἦταν κορεμασμένα δέρματα ῥαβδωτῶν καὶ μαύρων γάτων· κάτω στὸ πάτωμα δέρματα μαύρων προβάτων. Μιά πολυθρόνα εἶχε γιὰ σκέπασμα λύκου δέρμα καὶ κάτω στὰ πόδια μικροῦ καναπέ ἓνα δέρμα μαύρης ἀρζουδάς ἦταν ὀιχμένο.

Σ' ἓνα τραπέζι, ποῦ τὸ σκέπαζε πολύχρωμο τραπεζομάντηλο, ἓνα βιβλίον παλὸν μεγάλο μὲ μαῦρο ντύμα βρισκόταν. Ἦταν τὸ βιβλίον τῶν μαγιῶν!...

Τὸ δωμάτιον ἦταν μισοσκότεινον ἀπ' τῆς κουρτίνες τῆς σκοῦρες, ποῦ βαρεῖες κορεμῶνταν πάνω ἀπ' τὰ κλειστὰ παρὰθυρα. Τὸ μόνον φῶς, ποῦ ἔμπαινε, ἦταν ἀπ' τὸ διάδρομον.

Ἡ μάγισσα πῆγε καὶ κάθησε κοντὰ στὸ τραπέζι.

— Γιὰ λέγε, Ἀσᾶ! Τί σὲ ἔφερε νὰ μὲ δῇς; Δὲν πιστεύω μόνον τὸ χρῆός τὸ μικρό, ποῦ ἔχω σὲ σέ!...

— Ρούθ!... Πολλὰ!... Καὶ αὐτό!... Ἀλλ' ἄς το αὐτὸ γιὰ ἔπειτα!... Θέλω νὰ δῶ λίγο τὴ τέχνη σου!... Δὲν πιστεύω νὰ μὴ θέλῃς;...

Ἡ μάγισσα σηκώθηκε χωρὶς νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ. Ἔσυρε τὴν πολυθρόνα λίγο μακρυνὰ ἀπ' τὸ τραπέζι, ἔπειτα ἔνευσε στὸν Ἀσᾶ νὰ καθῇ ἐκεῖ.

— Μὴ κουνιθῇς!...

ΠΡΩΙΑ ΕΙΣ ΡΩΜΑΪΚΗΝ ΕΞΟΧΗΝ [Ἔργον Enrique Serra]

— Κύττα, 'Ασᾶ!... Πρόσεξε μέσα δῶ!... Ἄκουσε τὴ φωνὴ τῆς μάγισσας σὲ λίγο.

Τὸ φῶς ἐκουνιόταν, ἐκουνιόταν...

Ἔνα δυνατό τρίξιμο τῆς πόρτας καὶ μιὰ λουρίδα φῶς τὸν ἔφε-
ραν πίσω στὸ μέρος ποῦ ἦτανε.

— "Ε, τί εἶδες; . . .

— Σωστά!... Μπράβο, Ρούθ!... Κάτι σὰ τῇ θυσίᾳ τοῦ Ἀβραάμ!... Μὰ τί σημαίνει ὁμως αὐτό;

Ἡ γονὰ σήκωσε τοὺς ὅμους καὶ εἶπε :

— Τὰ πράγματα θὰ στὸ ποῦνε!..

Ὁ Ἀσᾶς σηκώθηκε. Σκέφθηκε γιὰ πληρωμὴ. Ἐπρεπε νὰ τὴν πληρώσῃ γιὰ νὰ μὴ μπερδεύουνται μὲ κεῖνα, ποῦ τοῦ χρωστᾷ!..

Ἔβγαλε ἀπ' τὴν τσέπη του τὸ πορτοφόλι του καὶ ἐνῶ ἔκανε
νὰ σύρῃ ἓνα πεντόδραχμο, ἔσυρε ἓνα δίδραχμο.

— Νά, 'Ρούθ!.. Θά σοῦ ἔδινα περισσότερα, ἀλλὰ δὲν πῆρα ἀπ' ὅσους μοῦ χρωστοῦνε!.. Ἀναποδιές!..

Ἡ γρηά πῆρε τὸ δίδραχμο χωρὶς νὰ δείξη χαρὰ ἢ λύπη καὶ τὸ ἔβαλε γρήγορα στὴ τσέπη της. Ὁ Ἀσᾶς τὴν κύτταζε.

— “Ακουσε τώρα!.. τοῦ λέγει αὐτή. Ξέρεις, πολὺ ἀκουσθήκανε τὰ κορίτσια σου! Ὅλοι λέγουνε γιὰ τὴν καρδιά τους τὴν πέτρινη, ὅτι δὲν ἀγαποῦνε, καὶ ἄλλα!.. Καὶ ξέρεις ἀκόμα; Τοὺς βγάλανε ἓνα τραγοῦδι, ποῦ λέει: Ἀλλοίμονο σὲ κεῖνον, ποῦ πέση στὴν ἀγάπη τῶν κοριτσιῶν τοῦ Ἑβραίου!.. Ἀλλοίμονο!.. Δὲ τοὺν ζητοῦνε, λέει, χρυσασφικὰ, οὔτε διαμάντια· τοῦ ζητοῦνε τὸ αἷμα αὐτοῦ ποῦ πινοῦνε!..

— Μπα!... Έτσι;...

Καὶ ὁ Ἀσᾶς σούφρωσε τὰ φρύδια.

Για μιὰ στιγμή φοβήθηκε ἀπὸ ἓναν περαστικὸ φόβο, ποῦ ἔπειτα τὸν ζήτησε θυμωμένος. Ἀλλ' αὐτὸς δὲν ὑπῆρχε πιά!

— Καλά! . . . έκανε.

³Ἐδωκε τὸ γέροντι τὴν Πουθὴ καὶ κίνησε νὰ φύγῃ.

— Άκου!.. Για τὸ χρέος, θὰ σοῦ φέρω ἓνα μέρος ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες!..

— Καλά, καλά!

Καὶ ἔκανε πρὸ γρήγορα σὰ νὰ μὴν ἤθελε νὰ ἀκούσῃ γιὰ πρᾶγμα, ποῦ περισσότερο γι' αὐτὸ εἶχε πάει.

Τὸ βράδυ τραβήχθηκε στὸ δωμάτιό του λίγο νωρίς. Ἐμεινε δυνατίζοντας ἡμερολογησὺν τοὺς ἀνθρώπους ποὺ εἶχε μὲ χριστιανούς.

Οἱ ὥρες περνοῦσαν. Τὸ ῥολοὶ χτυποῦσε, χτυποῦσε. Τ' ἄκουσε καὶ τοῦ φάνηκε σὰ βῆμα σταθερὸ τῆς Μοίρας... Δὲν μπορούσε μὲ καθαρὸ τοῦ νὰ δῇ τοὺς λογαριασμούς. Σχηματίζονταν ἕνα κενὸ καὶ ἐνῶ ἐβίαζε τὸν ἑαυτὸ του, εἶδε, ὅτι τὸν στενοχωροῦσαν αὐτὰ πολὺ καὶ ὅτι ἤθελε ἄλλα πράγματα νὰ σκεφθῇ.

Κύταξε, ἔξω. Ἦταν σελήνη. Καὶ δὲν φουσοῦσε διόλου. Μιὰ γάτα ἄσπρη εἶδε στὰ κεραμίδια μιᾶς ἀποθήκης καὶ σκέφθηκε μὴν ἦταν ἡ δική του. Τὴν εἶδε νὰ ἀνεβαίνει ἕναν τοῖχο, νὰ προχωρῇ πάνω σ' αὐτὸν καὶ ἐπειτα νὰ χάνεται.

Ἄκουσε θόρυβο. Ἡ Μίρζα!..

Φάνηκε αὐτὴ στὴν πόρτα πρὸ μελαψῇ ἀπ' ἄλλοτε.

— Ἀφέντη, ἔλα!.. Μιλοῦνε!..

Ἄσας κλονίσθηκε μὴ ξεύροντας ἀπὸ ποῦ νὰ πάη;..

— Στάσου, Μίρζα!..

Εἶδε ὅτι κρατοῦσε τὴν πέννα καὶ τὴν ἔρριξε στὸ τραπέζι, ἀλλ' αὐτὴ κύλισε καὶ καρφώθηκε στὸ πάτωμα κουνώντας.

— Σιγὰ! τοῦ εἶπε ψιθυριστὰ ἡ Μίρζα. Ἀκκουμποῦσε τὰ πόδια του χάμω ἤσυχα παρακαλώντας τὸν Μωῦσῃ νὰ τὸν βοηθήσῃ, νὰ ἀκούσῃ, νὰ τὴν συλλάβῃ!..

— Ἀπ' ἐδῶ!..

Πάλι ἡ Μίρζα τοῦ ἔδειξε τὸ δρόμο. Τὸν ὠδήγησε σ' ἕνα παρὰ-θυρὸ σκοτεινοῦ δωματίου.

— Νά!

Ἄκουσε ὁμίλιες σιγαλές. Πλησίασε καὶ ἄκουσε. Μιὰ φωνὴ ἄγνωστη, λίγο βαρειά καὶ ἔλεγε καὶ κάποτε ἡ φωνὴ ἡ λεπτὴ καὶ γλυκεῖα ἡ γνωστὴ του φωνή, τῆς Ραχίλ, τοῦ ἀπαντοῦσε.

Εἶχαν ἀποφασίσει νὰ φύγουν!.. Νὰ ἀρίσῃ αὐτὴ τὸ σπῆτι της, τὸν πατέρα της, τὴν ἀδελφὴ της, τὴ θρησκεία της καὶ νὰ φύγῃ μαζί μὲ τὸν νέο ἐκείνον, ποῦ κάτω τῆς μιλοῦσε!..

Ἕνας κρότος τοὺς διέκοψε.

— Πάω, γιατί μπορεῖ νὰ ξυπνήσῃ ἡ Σάρρα!..

— Λοιπὸν αὐριο!.. Αὐριο!..

Ἄσας ἔμεινε στὴ θέσῃ του ἀκόμα καὶ ἐνῶ εἶχαν πάψει οἱ ὁμίλιες:

— Αὐριο, ἔ;

Εἶχε σφιγμένους τῆς γροθιές του καὶ κύτταζε, χωρὶς νὰ θέλῃ καὶ χωρὶς νὰ σκέπτεται, τὸ ἀντικρινὸ δένδρον ποῦ ἦταν φωτισμένο ἀπ' τὴ σελήνη.

— Ἀφέντη!.. τοῦ εἶπε σιγὰ ἡ Μίρζα.

— Ναί, Μίρζα!.. Πάμε!..

Μὲ βήματα γρήγορα καὶ σιγαλὰ πῆγε στὸ δωμάτιό του, καὶ ἅμα βρέθηκε μόνος ἐκεῖ ξέσπασε ἡ μανία του:

— Ἀκούς, ἀκούς!.. Νὰ φύγῃ!.. Νὰ φύγῃ!.. Νὰ παρατήσῃ τὸ σπῆτι της, τοὺς δικούς της καὶ νὰ φύγῃ μ' ἕναν ξένο, μ' ἕναν ἐχθρὸ της!.. Μὰ κατάρρα, ἔπεσε!.. Ἀ, καταραμένη!.. Ὅλα τὰ πέταξες γὰρ τὴ βρομερή σου ἀγάπη!.. Θρησκεία, πατέρα, σπῆτι, Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

ἀδελφή!.. Καὶ τρέχει, καὶ τρέχει νὰ ῥιχτῇ στὴν ἀγκαλιὰ ἐνὸς ἐχθροῦ της, ἐνὸς ἐχθροῦ τῆς φυλῆς της!.. Ἄ!..

Καὶ ὁ Ἀσᾶς κινήθηκε πρὸ νευρικὰ, ἔσφιξε τὸ ἓνα χέρι στὸ ἄλλο καὶ εἶπε:

— Δὲ θὰ σὰς περάσῃ ὅμως!.. Ὁ γέρο Ἀσᾶς, ὁ ἔβραϊος, ξέρει καὶ χαλᾷ τὰ σχέδια!..

Ξέρει καὶ χαλᾷ τὰ σχέδια!.. Ἄ, ἄ!.. ἀλλοιμονό της!..

Καὶ καθὼς κουνούσε τὸ κεφάλι λέγοντας τῆς τελευταίης λέξεις, θυμίσθηκε τί εἶχε δῆ στὴ Ρούθ.

— Νά το!.. Νά, πῶς βγαίνει!.. εἶπε ὑψώνοντας τὸ δάχτυλο. Ἡ Σαρίτσα ὅμως θὰ ἐκδικηθῇ τὴν ἀδελφή της!.. Αὐτοῖο ἢ Ῥαχὴλ θὰ εἶνε ἀρρώστη!.. Καὶ ἔπειτα;.. Καὶ ἔπειτα ὅλος ὁ κόσμος θὰ μάθῃ καὶ θὰ δῇ, ὅτι ψέμματα λέγανε κεῖνοι, ψέμματα, ὅτι οἱ κόρες τοῦ Ἑβραίου δὲν ἀγαποῦνε!.. Ἀγαποῦνε καὶ πολὺ μάλιστα, σκοτώνονται γιὰ τὴν ἀγάπῃ!... Πεθαίνουν φαρμακωμένες!...

ΔΗΜΟΣΘ. Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

Παρηγορητικὴ πληροφορία

Ὁ ἀρρώστος. — Γιὰ πὲς μου, Παντελῇ, σοῦ εἶπε τέλος πάντων ὁ γιατρός τί ἀρρώστεια ἔχω; Δὲν τὸν ῥώτησες κρυφά;

Ὁ ὑπηρέτης. — Μὰ κι' αὐτός, ἀφέντη, δὲν ἐκατάλαβε καλὰ — καλὰ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙΣ

ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ νά διαλάβωμεν ἐνταῦθα, χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ συμπαθοῦς καὶ ἀξίου λόγου «Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου», ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ εἰκονογραφικοῦ κύκλου τῆς Θεοτόκου, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀποφαινόμεθα ὅτι οἱ σπουδαιότεροι γνωστοὶ τῇ ἐπιστημονικῇ κόσμῳ ἐρευνῆται Δε-Ρώσσης, Φλερῆ καὶ Γκαρούτζη οὐδόλως ἐποίησαν τοσοῦτ' ὅπερ δεῖνυνται ἐκ τοῦ ὅτι αἱ ἐρευναι αὐτῶν οὐδεμίαν διαγράφουσιν δδὸν ἀσφαλῆ πρὸς διασάφησιν τῶν ἀρχαιότερων τύπων τῶν εἰκόνων τῆς Θεοτόκου, ἀλλ' ἀφεῶρων κυρίως εἰς τὰς παραδόσεις τὰς ἀναφερομένας εἰς τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν λατρειάν τῆς Θεομήτορος, ἐτι δὲ καὶ τὸν καθορισμὸν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἔδει νά τελεῖται ἡ μνήμη Αὐτῆς. Πεισίσμεθα ὁμως ἀκραδάντως, ὅτι ἀφ' οὗ ἐπιτρέπεται ἐξ ἀπλῶν στατιστικῶν εἰκόνων τῆς Θεοτόκου νά ἐλπίζη τις καθορισμὸν συμπλεγμάτων τύπων ἱστορικῶν εἰκόνων Αὐτῆς, ἐτι πλεῖον ἐπιτρέπεται ἡμῖν ἵνα προσδοκῶμεν ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐξελίξεως τῶν γνωστῶν ἡμῖν τύπων τῆς Θεοτόκου, ὅπως ἐξευρεθῇ ἡ πηγὴ, ἐξ ἧς αὗται παρήχθησαν. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦτου ὁμως δεόν ἵνα συνδυάσῃ τις τὰς ὑφισταμένας παραδόσεις πρὸς τὰς διασωζομένας ἱστορικὰς μαρτυρίας, αἵτινες ἀμφότεραι ἀντικείμενον ἔχουσιν τὰς διαφόρους παραστάσεις τῆς Θεομήτορος, τοσοῦτ' ἄλλοι, ὅση καὶ αἱ ἱστορικαὶ μαρτυρίαι περὶ τῶν τύπων τῆς Θεοτόκου ἐπήγασαν ἀναμφιδόλως ἐκ τῶν διὰ μέσου τῶν αἰώνων διατηρηθεισῶν παραδόσεων, συνεπῶς, δεδομένου ὄντος, ὅτι πᾶσα ἐξελίξις περὶ τοῦ ἀντικειμένου τοῦτου ἐπηκολούθησεν ἐν Βυζαντίῳ, δεόν ἐπίσης ἵνα ὑποταθῇ βάσει, ὅτι τὸ θέμα περὶ τῶν μαρτυριῶν τῶν ἀφορωσῶν τοὺς τύπους τῆς Θεοτόκου ἐν γένει, δεόν ἵνα μελετηθῇ ἐν αὐτοῖς τοῖς τοῖς κόλποις τοῦ Βυζαντίου, ἐξ οὗ ὑπάρχει ἐλπίς ἵνα προσέλθῃ εἰς φῶς ἔργον ἀξίον λόγου ὑπὸ πᾶσαν ἐποψιν καὶ ἱκανῶς πᾶσιν ἡμῖν ἐνδιαφέρον.

Γνωστότατοι ἡμῖν τύποι τῆς Θεοτόκου ἀνὰ τοὺς διαφόρους αἰῶνας, ἀναφανέντες καὶ καλλιεργηθέντες ἐν Βυζαντίῳ καὶ ἰδίως ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἰσὶν οἱ ἀκόλουθοι :

1η) Ἡ Παναγία δλόσωμος καὶ ὀρθία ἱσταμένη, φέρουσα τὰς χεῖρας Αὐτῆς ἐστραμμένas πρὸς τὰ ἄνω ἐπικεκλημένη « Ἡ Δεομένη » (Orante) καὶ τοιαύτη παράστασις ἐν προτομῇ.

Ὁ τύπος οὗτος ἦτο εἰσέτι γνωστός κατὰ τὸν Δ' καὶ Ε' αἰῶνα καὶ ἔθεωρεῖτο ὡς κληροδότημα παλαιοῦ χριστιανικοῦ τύπου, ἐπιζῇ δὲ καὶ μετὰ τὴν Εἰκονομαχίαν. Ἐμφανίζεται τὸ πρῶτον ἐπὶ νομισμάτων Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, ἐν τῷ Ναῷ τῆς Ἀγίας Σοφίας καὶ ἀλλαχοῦ ἐν κατακόμβαις ἐν Ρώμῃ, ἐν Ῥωσσίᾳ, ἰδίως ἐν τῷ ἐν Κιέβῳ Ναῷ τῆς Ἀγίας Σοφίας καὶ ἐπὶ μολυβδοσούλλων τῶν ἀρχιεπισκόπων αὐτῆς, καὶ ἐπωнуμείται ἄλλοτε μὲν « Θεοσκέπαστος », « Περίδοξος », « Λόγου Πύλη » (συμβολικῶς) « Μαρία », « Βλαχερνίτισσα »¹, ὡς μία ἐκ τῶν τριῶν εἰκόνων τῆς Θεοτόκου ἐν τῷ Ναῷ τῶν Βλαχερνῶν τῶν ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου ἀναφερομένων.

Ὁ αὐτὸς τύπος τῆς Θεοτόκου μετὰ τὴν ἐν Ἐφέσῳ Οἰκουμένην Σύνοδον, ἐν ᾗ κατεκραυνώθησαν οἱ Νεστοριανοί, ἀνευδοκίμως προσέλαβεν ἡ Θεοτόκος ἐπὶ τοῦ στήθους Αὐτῆς, τὸ γνωστόν φυλακτήριον ἢ τὸν λεγόμενον Τροχόν (Medaillon), ἐν ᾧ εἰκονίζεται ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ὁ τύπος οὗτος τῆς Θεοτόκου δεομένης, κατέστη, ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἰδίως ἐν Βυζαντίῳ, ὁ ἐκ τῶν πολυσεβάστωτέρων καὶ ἐν πολλοῖς ἤρξατο προσλαμβάνειν διακοσμητικὸν χαρακτήρα. Κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους, ὁ τύπος οὗτος τῆς Θεοτόκου ἐπωнуμείται « Ἡ Πλατυτέρα τῶν Οὐρανῶν » καὶ εἰκονίζεται συνήθως ἐπὶ μιᾷς τῶν ἀψίδων τοῦ ἱεροῦ βήματος, εἰκονίζεται δὲ καὶ ἐκτός τοῦ ἱεροῦ βήματος, ἄλλοτε μὲν μετὰ τοῦ Τροχοῦ ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς Θεοτόκου καὶ ἄλλοτε ἄνευ Τροχοῦ, ἀναπεπταμένας φέρουσα τὰς χεῖρας καὶ ἐπωнуμείται ὅτε μὲν « Παντάνασσα » ὅτε δὲ « Παράκλησις ».

2α) Ἡ Θεοτόκος εἰκονίζεται ἱσταμένη ὀρθία εἴτε ἐν προτομῇ, φέρουσα ἐπὶ τοῦ στήθους Αὐτῆς τὸ φυλακτήριον ἔνθα εἰκονίζεται ὁ ἱ. Χ. καὶ ὅπερ ἡ Θεοτόκος κρατεῖ διὰ τῶν δύο αὐτῆς χειρῶν.

Ὁ τύπος οὗτος, ὡς ἀποδεικνύεται ἐξ ἀρχαίας ἐπιγραφῆς ἐπὶ βυζαντινῆς σφραγίδος, εἶναι ὁ τύπος τῆς ἀρχαίας θαυματοουργοῦ εἰκόνης, τῆς ἐπικεκλημένης « Κυριωτίσεως », ἐκ τοῦ ἑμυνόμενου ἀρχαίου ναοῦ τῆς Θεοτόκου τὰ Κύρου ἐν Κωνσταντινουπόλει, περὶ ἧς ἀναφέρουσι Ἄννα ἡ Κομνηνὴ, Νικήτας ὁ Ἀκομινάτος καὶ Μηλιαῖα τῆς Ὁρθ. Ἀνατολ. Ἐκκλησίας. Ἐνεκα τῆς μεγάλῃς τῶν Βυζαντινῶν εὐλαθείας πρὸς τὸν τύπον τῆς εἰκόνης ταύτης τῆς Θεοτόκου, διεδόθη αὐτῇ ἐν πολλοῖς ἀντιγράφοις οὕτω ἢ παράστασις αὐτῇ τῆς Θεοτόκου ἀπαντᾷ ἐπὶ πολλῶν σφραγίδων τῶν ναῶν τῆς Κ/πόλεως, οἷον τῆς Περιβλέπτου, τῆς Σαρακηνῆς, τοῦ Καλλιστράτου, τοῦ Δεξιοκράτους, τοῦ Ἀρσεδίνδου, Αἰδύμου, τῶν Νοσοκομείων Σαμαῶν,

¹ Δις, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ στήθους ἡ Θεοτόκος φέρει σταυρὸν ἰσογράμμιον.

ὀρφανοτροφείων διαφόρων, ὑπαλλήλων κυβερνητικῶν, στρατιωτικῶν, κληρικῶν κλπ. Ἐπίσης ἐτίθετο ἐπὶ σφραγίδων τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Πελοποννήσου, τῆς Νικαίας, τῆς Τριπόλεως, τῆς Νισσης, ἐπὶ τῶν σφραγίδων τῶν μονῶν τῆς Ἰωνίας, Κιλικίας, Καππαδοκίας, Μεσοποταμίας, Πόντου, Κύπρου, Ἐρυθραίας καὶ ἐπὶ σφραγίδων ἐπισκοπῶν διαφόρων καὶ Μητροπολιτῶν.

Ὁ αὐτὸς τύπος τῆς εἰκόνης τῆς Θεοτόκου εὗρηται ἐπὶ τῶν σφραγίδων τοῦ Αὐτοκράτορος Ἡρακλείου μετὰ τῶν τέκνων αὐτοῦ, τοῦ Αὐτοκράτορος Φωκά, τῆς δυναστείας τῶν Παλαιολόγων καὶ πολλῶν ἄλλων μεγιστάνων τοῦ Βυζαντίου. Ἀπαξ σημειοῦται ὁ τύπος οὗτος ἐπὶ σφραγίδος βυζαντινῆς προσελύσεως, φέρων συμβολικὴν ἐπιωνυμίαν «Ἡ Ἐπίσκεψις». Τὸ γεγονός δ' ὅτι πλείστα νομίσματα καὶ σφραγίδες βυζαντιναί, φέρουσαι τὸν τύπον τοῦτον τῆς Θεοτόκου δὲν ἀναφέρουσιν ἰδιαιτέραν προσωυμίαν, ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ τύπος οὗτος παρά τοῖς Βυζαντινοῖς ἦτο γνωστότατος.

Ὁ ἐκ τῶν διακεκριμένων σοφῶν ἀρχαιολόγων Νικόδημος Κονδανῶφ, κατατάσσει τὸν τύπον τῆς εἰκόνης ταύτης εἰς ἴσην μοῖραν ἀρχαιότητος πρὸς ἐκείνην τὴν τῆς Ὁδηγητρίας.

3η) Ἡ Παναγία ὁλόσωμος, φέρουσα ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτῆς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἔχουσα ἄλλοτε μὲν τὰς χεῖρας ἀναπεπταμένας, δεομένης τῆς Θεοτόκου, ἄλλοτε δὲ βεβοσκρατούσα τὸν Ἰ. Χριστόν, ὅστις διὰ τῶν δύο αὐτοῦ χειρῶν εὐλογεῖ τὴν αὐτὴν δὲ παράστασις ἐν προτομῇ. Ὁ τύπος οὗτος ἐν πολλοῖς παρά τῇ ἀγιογραφίᾳ κέντηται χαρακτῆρα διακοσμητικόν, κατὰ τὸν De Rossi καὶ ὁ τύπος οὗτος εὗρέθη ἐν κατακόμβαις. Κατὰ τὸν τύπον τοῦτον ἡ Θεοτόκος, ἰσταμένη ἐντὸς Κολυμβήθρας, ἔχουσα τὰς χεῖρας ἐστραμμένας πρὸς τὰ ἄνω, τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐμπροσθέν τῆς εὐλογοῦντα καὶ φέροντα ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτοῦ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, εἰκονίζεται σήμερον ἡ Ζωοδόχος Πηγὴ, περὶ ἧς οὐδαμῶς μέχρι τοῦδε εὗρέθη μνημεῖον τι δυνάμενον ἵνα ὀρίσῃ ἡμῖν τὸ ἀρχέτυπον τῆς παραστάσεως ταύτης, ὑπὸ τὸ ὄνομα Ζωοδόχος Πηγὴ. Ἐπὶ μεταγενεστέρων ὁμοῦ εἰκόνων τῆς Θεοτόκου ἐντὸς Κολυμβήθρας ἐποχῆς 17—18 αἰῶνος, τὸ ὄνομα Πηγὴ σημειοῦται καὶ υποθέτω ὅτι ὁ συμβολισμὸς οὗτος εἶναι ἀρκετὸς, ἵνα μᾶς πείσῃ περὶ ὑπάρξεως παραδόσεως ἀρχαίου τοιοῦτου τύπου τῆς Θεοτόκου. Πρὸς τὴν εἰκόνα ταύτην τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ἔχομεν τὸ τρίμετρον ἱαμβικόν τοῦ Ἐμ. Φυλῆ: «Ἀφθαρσίας φέρουσα τοῖς κόλποις φλέβα».

4η) Ἡ Θεοτόκος ὀρθία ἰσταμένη καὶ τὴν αὐτὴν παράστασις ἐν προτομῇ, φέρουσα τὰς αὐτῆς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους, ἐνίοτε τὰς παλάμους ἐστραμμένας ἔχουσα, φέρει ἐν τῇ εἰκονογραφίᾳ χαρακτῆρα διακοσμητικόν ὡς ὑπόδειγμα ἔχομεν τὸ ἀνάγλυφον τῆς Παναγίας τῆς Χαλκίδος καὶ τὸ τοιοῦτον ἐν Γάνω καὶ Χῳρα, πλείστα ὅσα μολυβδοβόουλλα καὶ νομίσματα βυζαντινά.

5η) Ἡ Θεοτόκος ἰσταμένη ὀρθία καὶ πλαγίως κατὰ τὰ $\frac{3}{4}$, ἡ τὴν αὐτὴν παράστασις ἐν προτομῇ, ἐστραμμένη ἄλλοτε μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἄλλοτε πρὸς τὰ ἀριστερά, φέρουσα τὰς χεῖρας,

θεομένη· ὁ τύπος οὗτος εἶναι ὁ τῆς Θεοτόκου τῶν Χαλκοκρατείων ἐν Βυζαντίῳ. Μεταγενεστέρως ὁ τύπος οὗτος ἐν τῇ εἰκονογραφίᾳ προσέλαβεν ἐπίσης χαρακτῆρα διακοσμητικόν.

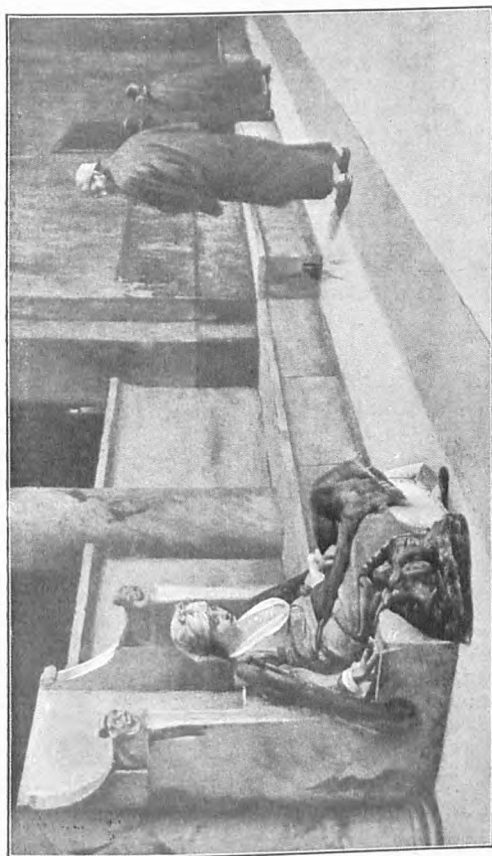
β) Ἡ Θεοτόκος ἱσταμένη ὀρθία καὶ ἐλαφρῶς ἐστραμμένη, ὅτε μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ, ὅτε δὲ πρὸς τὰ ἄριστερά, φέρουσα τὴν μὲν δεξιάν αὐτῆς χεῖρα ὑψωμένην, τὴν δὲ ἄριστεράν ἐπιτιθεμένην ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτῆς, κατὰ τὸν τύπον τῆς Βυζαντινῆς εἰκόνης τῆς ἀποκειμένης ἐν τῇ ἐν Ρώμῃ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἀρακέλη. Τὸν τύπον τοῦτον ἔφερε παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, ἡ ἐπικεκλημένη «Κεχαριτωμένη».

γ) Ἡ Θεοτόκος καθήμενη ἐπὶ θρόνου δόξης, κρατεῖ διὰ τῶν δύο αὐτῆς χειρῶν τὸ φέρον τὸν Ἰ. Χρ. φυλακτήριον. Ὁ τύπος οὗτος, μεταγενεστέρως τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, κατὰ πρώτην φοράν ἀπαντᾷ ἐπὶ νομισμάτων Ἀλεξίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ καὶ ἐπὶ ἐτέρων νομισμάτων Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων καὶ ἐπὶ μολυβδοβούλλων Πατριαρχῶν Κ/πόλεως, ἰδίως κατὰ τοὺς τρεῖς πρὸ τῆς ἀλώσεως τελευταίους αἰῶνας. Κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου ἐποχὴν, ἐμφανίζεται ὁ τύπος ὁ εἰκονίζων τὴν Θεοτόκον, καθήμενην ἐπὶ θρόνου καὶ κλῶθουσαν νῆμα, φέρει δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον τὴν ἐπιγραφήν: Ο ΚΥΡΙΟΣ ΜΕΤΑ ΟΥ.

δ) Ἡ Θεοτόκος ἱσταμένη ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἄνωθεν οἱ Ἀγγέλοι καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, κάτωθεν οἱ Προφῆται, ἔχουσα τὰς χεῖρας ἐστραμμένας πρὸς τὰ ἄνω, ἐπὶ δὲ τοῦ στήθους τὸ φυλακτήριον. ἐπικέκληται «Σοφία Κυρίου», φέρουσα δὲ χαρακτῆρα διακοσμητικὸν πολλάκις ἐπιγράφεται «Ἡ ἐμφάνισις τῆς Θεοτόκου».

ε) Ἡ Θεοτόκος καθήμενη ἐπὶ θρόνου δόξης, φέρει ἐν τοῖς κόλοις αὐτῆς ἀντωπὸν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὃν κρατεῖ διὰ τῶν δύο αὐτῆς χειρῶν ὁ τύπος οὗτος ἐν τῇ ἀγιογραφίᾳ ἐμφανίζεται κατὰ ΙΒ' αἰῶνα, καὶ προσέλαβε βαθμηδὸν διακοσμητικὸν χαρακτῆρα ἐν τῇ διακοσμητικῇ τῶν ἐκκλησιῶν ἐπικέκληται «Δέσποινα τῶν Ἀγγέλων», συνηθέστερον ἀπαντᾷ ἐν τοιχογραφίαις, ὅτε μὲν μεταξὺ τῶν Προφητῶν, ὅτε δὲ μεταξὺ τῶν Ἀγγέλων καὶ φέρει τὰς ἐπιγραφάς, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τὴν ἐπιγραφήν: «Ἄνωθεν οἱ Προφῆται σέ προσκυνοῦσιν», ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ: «Ἐπὶ σοὶ χαίρει κεχαριτωμένη πᾶσα κτίσις, ἀγγέλων τὸ σύστημα καὶ ἀνθρώπων τὸ γένος». Κατὰ μόνας δ' εἰκονιζομένη ἡ Θεοτόκος κατὰ τὸν τύπον τοῦτον προσεπωνομεῖται «Δύναμις τοῦ Ὑψίστου» καὶ «Ὑψηλότερα τῶν Οὐρανῶν», συνηθέστερον δὲ, ἐάν οὐχὶ πάντοτε, ἡ εἰκονογραφία ἐν τῇ διακοσμητικῇ τῶν ναῶν θέτει τὴν εἰκόνα ταύτην ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ βήματος, προορίζουσα δι' αὐτὴν τὴν ἀνατολικὴν ἄψίδα. Τοιοῦτος τύπος ἀπαντᾷ ἐπὶ πολλῶν σφραγίδων (μολυβδοβούλλων) Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ ΙΒ' αἰῶνος καὶ ἐξῆς μέχρι τοῦ ΙΕ' αἰῶνος.

Λίαν σπανίως ἀπαντᾷ ὁ τύπος οὗτος, καθ' ὃν ἡ Θεοτόκος ἐν τῇ ὡς εἴρηται ἄνωθι στάσει, φέρει ἐστραμμένην τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἄριστερά αὐτῆς.

Νεοελληνική Τέχνη — "ΑΓΙΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ," — [Έργον Θ. Πάλλη]

ἀριστερά Αὐτῆς καὶ ἱσταμένη ὀρθία ἐν προτομῇ βρεφοκρατοῦσα τὸν Ἰ. Χ. διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς· ὁ τύπος οὗτος παριστᾷ τὴν καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν πεφημισμένην καὶ ὑπὸ πασῶν τῶν γενεῶν μακαριζομένην εἰκόνα τῆς Θεοτόκου τὴν ἐπωνυμιωμένην «Ὁδηγῆτριαν», περὶ ἧς ἡ εὐσεβὴς παράδοσις διασφίξει ὅτι πρῶτος ἀπετύπωσεν ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς τῆς Θεοτόκου ζωσγῆς ἐτι. Ἐνεκα δὲ τῆς τοιαύτης προελεύσεως τοῦ τύπου τούτου τῆς Θεοτόκου, τοῦ προσλαβόντος τὴν ἐμφαντικὴν καὶ ὑπερένδοξον ἐπωνυμίαν «Ὁδηγῆτρια», ἐθεωρεῖτο ἐν Βυζαντίῳ καὶ καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολὴν, ὡς ὁ ἐπισημότερος τύπος τῆς προσκυνήσεως τῆς Θεοτόκου, ἐφ' ᾗ καὶ ἀνέκαθεν ἰδιόζουσα ἐκδηλοῦται ἐν τῇ εἰκονογραφίᾳ ἐπιμέλεια καὶ προσοχή, ὅπως μὴ ὁ χρωστήρ τοῦ καλλιτέχνου παρεκκλίνη ἐν τῇ ἀντιγραφῇ τοῦ ἐξεικονίσματος τοῦ πρωτοτύπου. Τὸ σέβας καὶ ἡ εὐλάβεια τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου πρὸς τὴν ἱεράν ταύτην εἰκόνα ἦν ἀπεριόριστον· αὕτη ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ παλλᾶδιον τῆς βασιλευσούσης τῶν Πόλεων, ἐν καιρῷ θεομηνιῶν, ἐχθρικῶν ἐπιδρομῶν καὶ λοιπῶν ἀτυχημάτων, οἱ πιστοὶ τὴν ἄρωγὴν Αὐτῆς ἐπεκαλοῦντο καὶ περιήγουν ἐν κατανύξει ψυχῆς καὶ καρδίας ἀνά τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὰ τεῖχη αὐτῆς, λιτανεύοντες ἐν καιρῷ πολιορκίας πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν μαχητῶν. Ἐν καιρῷ ἐπίσης μεγάλου κινδύνου οἱ αὐτοκράτορες συμπαρελάμβανον ταύτην μεθ' ἑαυτῶν, τιθέμενοι ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ καὶ ἐπανήγον αὐτὴν ἐν Κ πόλει ἐν θριάμβῳ διὰ τῆς Χρυσῆς Πύλης, ψάλλοντες το «Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῇ τὰ νικητήρια...». Εἰς τὴν εἰκόνα ταύτην ἐμελουρήθη καταλλήλως ἐπὶ τῆς Β' περιόδου τῆς εἰκονομαχίας (ἐπὶ Θεοφίλου υἱοῦ Μιχαὴλ Β') κατὰ τὸν Η' αἰῶνα ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ Θεοστηρίτου, ἡ κατ' ἄλλους ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ μελοποιῶ τῆς ἐκκλησίας Θεοφάνους μοναχοῦ, ὁ θυμιάσιος ὕμνος ὁ ἀπαντῶν ἐν τῷ μικρῷ παρακλητικῷ Κανόνι «Ἀλαλα τὰ χεῖλη τῶν ἀσεβῶν...». Τὸν τύπον τῆς ἱερᾶς εἰκόνος τῆς Θεοτόκου Ὁδηγῆτριας, φέρουσιν αἱ σφραγίδες (μολυβδόδουλλα) τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως Γερμανοῦ Α', τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς Φωτίου, τοῦ Νικολάου Α', τοῦ Μιχαὴλ τοῦ Κηρουλλαρίου, ἡ σφραγὶς Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶνος Πατριάρχου Ἀντιοχείας, αἱ σφραγίδες διαφόρων μητροπολιτῶν, ἐπισκόπων, ἡγουμένων Μονῶν, κληρικῶν διαφόρων, ἀνωτάτων λειτουργῶν τοῦ κράτους, στρατηγῶν κ.λ.π., χρυσὰ καὶ ἀργυρὰ νομίσματα Αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου καὶ ἐπὶ πολλῶν ἐτέρων ἀναμνηστικῶν ἀντικειμένων, ἐν διπτύχοις ἐξ ἐλεφαντίνων. Ὁ αὐτὸς τύπος τῆς εἰκόνος τῆς Ὁδηγῆτριας ἱστορεῖται ἐν τοιχογραφίαις ἐκ μωσαϊκοῦ ἀρχαίων γαῶν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἀλλαχού, κατὰ τὸν τύπον δὲ τοῦτον τῆς εἰκόνος τῆς Ὁδηγῆτριας, ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία καθαγιαίνει τὰ πολλαχού τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἀποτυπούμενα καὶ διανεμόμενα τοῖς χριστιανοῖς ἀγαλμάτια τῆς Παναγίας. Τοιοῦτον τύπον εἰκόνος Ὁδηγῆτριας φέρει ἡ εἰκὼν ἡ ἐπικεκλημένη ὑπὸ τῶν Θηβαίων «ἡ Ἀθηνιώτισσα», εὗρισκομένης νῦν κατὰ παράδοσιν ἐν τῷ σπηλαίῳ τῆς ἐν Τραπεζοῦντι ἱερᾶς Μονῆς Σουμελά, ἡ ἐκ μωσαϊκῶν γνωστὴ βυζαντινὴ

εἰκὼν ΙΑ' αἰῶνος τῆς Παμμακαρίστου, ἐναποκειμένη νῦν ἐν Κ/πόλει ἐν τῇ Ναφί τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἡ εἰκὼν ἡ ἐπικεκλημένη «Βλαχερνίτισσα»¹, ἡ ἀπαξ μόνον ἀπαντῶσα ἐν μολυβδοβούλλῃ φέρουσα τὴν ὑπερένδοξον ἐπωνυμίαν «Ἡ Ἑλεούσα», ἑτέρα μοναδική φέρουσα τὴν ἐπωνυμίαν «Ἡ Τριμιωτέρα», «Ἡ Ἀκαθίστος», «Ἡ Κυρία τῶν Ἀγγέλων», «Ἡ Θεραπευτίτισσα», «Ἡ Ἑλπίς τῶν ἀπηλπισμένων», «Ἡ Ψυχασώτρια», «Ἡ Περίβλεπτος», «Ὁ Κύριος μετὰ Σοῦ», «Ἡ Ἀρόλυντος», «Ἡ Ἀλυπος» θηλ. ἡ καταπαύουσα τὰς λύπας καὶ τοὺς πόνους κατὰ τὸ «γῆρως ἄλυπα» τοῦ Σοφοκλέους. Τοιοῦτον τύπον φέρουσι μετὰ λεπτῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παραλλαγῶν ἐν τῇ στάσει τῶν χειρῶν, τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ σώματος ἀμφοτέρων τοῦ τε Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου, αἱ κατὰ τὴν ἀγιογραφίαν ἐπικειλημέναι εἰκόνες Θεοτόκου τῆς Ὑπακύνου, τῆς Βασιλετιανῆς, τῆς Γοργοεπηκόου, τῆς Ῥωμαιοῦς (ἡ αὐτὴ ἡ Θεοτόκος τῆς Λύδης), τῆς ἐν Ἀθωνί Μονῆς τῶν Ἰδῆρων, τῆς Μονῆς τοῦ Ζωγράφου, τῆς ἐν Ἀθωνί Μονῆς τοῦ Γρηγορίου, τῆς Μονῆς τοῦ Ξενοφώντος, τῆς Μονῆς Κοσινίτης ἡ Εἰκοσιφοινίσσης ἐν Μακεδονίᾳ, ἥτις ἐπωνυμεῖται «Ἡ Ἀχειροποίητος» καὶ ἄλλων.

Τρεῖς εἰσὶν αἱ ἀναμνήσεις τῆς σωτηρίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῆς πεφημισμένης εἰκόνης τῆς Ὁδηγητρίας: ἡ ἐπὶ Αὐτοκράτορος Ἡρακλείου (626), ἡ ἐπὶ Κωνσταντίνου Πρωγωνάτου (670) καὶ ἡ ἐπὶ Μιχαήλ Γ' (866). πᾶσαι αἱ μετὰ τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου συνδεόμεναι. Περὶ τοῦ τύπου τούτου Θεοτόκου τῆς Ὁδηγητρίας, ἴδε ἡμετέραν πραγματείαν «Θεοτόκος ἡ Θεραπευτίτισσα», δημοσιευθεῖσαν ἐν Ἀθήναις ἐν τῇ Ἑθνικῇ Ἐφημερίδι τῆς Νομοματικῆς Ἀρχαιολογίας Τ. ΙΒ', τεύχος 3—4 1909-1910 σελ. 327.

Ἐνταῦθα δεόν ἵνα κατατάξωμεν ἕτερον τύπον εἰκόνης Ὁδηγητρίας, ὁρθίας, ἱσταμένης ἢ ἐν προτομῇ τῆς Θεοτόκου βρεφοκρατοῦσης τὸν Ἰησοῦν Χριστόν διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός, ἀντιθέτως τοῦ γνησίου τύπου τῆς Ὁδηγητρίας, ἥτις βρεφοκρατεῖ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρός. Ὁ τύπος οὗτος καθ' ἡμᾶς προήλθεν ἐξ ἀπιχνογραφίμωνος τοῦ τύπου τῆς Θεοτόκου τῆς Ὁδηγητρίας. Γνωστοῦ ὅντος, ὅτι τὰ ἀπομάγματα ἢ ἐκτυπώματα (Calque) προσκυνηταρίων εἰκόνων ἐκ διαφόρων μετάλλων, ἦσαν λίαν ἐν χρήσει παρά τοῖς Βυζαντινοῖς ὡς στερεώτερα τῶν ἐπὶ ξύλου διὰ χρωστήρας ἐξωγραφισμένων, εἶναι βέβαιον ὅτι ἕκαστον βουλλοτήριον² μικρόν τε ἢ μέγα, φέρον τὸν τύπον τῆς Θεοτόκου Ὁδηγητρίας ἀνε-

¹ Ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου Ὁδηγητρίας, μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατῶν ἐν τῇ παλατίᾳ τῶν Βλαχερνῶν, ἵσχυρὰ τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου ἦν ἀποτεθειμένη ἐν τῇ ναφί τῶν Βλαχερνῶν, ἀπεκλήθη ὁμοίως «Βλαχερνίτισσα», ἐντέθην δ' ἀπὸ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος καὶ ἔτις ἡ ἐπικλησις τῆς εἰκόνης ὡς Βλαχερνίτισσης κατέστη συνώνυμος τῇ Ὁδηγητρίᾳ. Εἰς τοῦτο συνέτεινεν, ὡς φαίνεται, καὶ τὸ ὁμοίωσεν τοῦ τύπου μίας ἐκ τῶν τῶν ἐκείνων εἰκόνων τῆς Θεοτόκου, περὶ ὧν ἀναφέρει Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος, τῆς ἐν τῇ Προσκυνηταρίῳ τοῦ ναοῦ τῶν Βλαχερνῶν ἐναποκειμένης.

² G. Schlumberger *Sigellographie* p. 148—149, 202.

στραμμένον ἕνεκα τῆς χρήσεως αὐτοῦ, ἐχρησίμευεν ὡς τύπος τῆς ἐν λόγῳ παραστάσεως τῆς Θεοτόκου βρεφοκρατούσης διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός. Ἡ παράστασις αὕτη συνήθως ἐπικέκληται μεταγενεστέρως «Ἡ Ἀχειροποιήτος», «Ἡ Βλαχερνίτισσα», «Ἡ Εὐεργέτις», «Ἡ Αἰγυπτία», «Ἡ Ἐλεημονήτρια», «Ἡ Ἐλεούσα» (ὡς ἡ τοῦ Κύκκου), «Ἡ τῆς Ἀκαθίστου», «Ἡ τῆς Ἱερουσαλήμ».

11η) Ὁ τύπος τῆς εἰκόνας ταύτης παριστᾷ τὴν Θεοτόκον φυσικοῦ μεγέθους, καθημένην ἐπὶ Θρόνου δόξης, ἐναγκαλιζομένην τὸν Ἰ. Χ. διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός, τὸν δὲ Ἰ. Χ. ἱστάμενον ὀρθιον καὶ στηριζόμενον ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ γόνατος τῆς Θεοτόκου, ἐναγκαλιζόμενον τὸν λαίμῳ Αὐτῆς. Ἡ Θεοτόκος συγκεκινημένη ἐπιθέτει τὴν δεξιάν παλάμην ἐπὶ τοῦ στήθους Αὐτῆς, οἷον εἰ προσπαθοῦσα νὰ ὑπερνικήσῃ τὴν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῆς ἐμφανισθεῖσαν ἀθυμίαν. Ἄνωθεν καὶ ἐξ ἐκατέρων τῶν μερῶν εἰκονίζονται δύο Ἀγγελοι Κυρίου. Τὴν παράστασιν ταύτην εἶδομεν ἐπὶ λαμπροῦ βυζαντινοῦ ἀναγλύφου, μαρμαρίνης εἰκόνας, ἐν τῇ Καπέλλῃ τοῦ Ζήνωνος τοῦ ἐν Βενετίᾳ Ναοῦ τοῦ ἁγίου Μάρκου, φέρουσιν τὴν γνωστὴν ἑλληνικὴν ἐπιγραφὴν «Μήτηρ Θεοῦ ἢ Ἀνίκητος...»

12η) Ὁ τύπος τῆς εἰκόνας ταύτης παριστᾷ τὴν Θεοτόκον ἱσταμένην ὀρθίαν καὶ κρατοῦσαν ἐνώπιόν της τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὃν ἀνυφοῖ διὰ τῶν δύο Αὐτῆς χειρῶν μέχρι τοῦ στήθους. Ἐπώνυμείται δὲ ἡ εἰκὼν αὕτη «Ἡ Νικοποιὸς» καὶ ἐναπέκειτο ἐν τῇ Παλατίᾳ τῶν Βυζαντινῶν Αυτοκρατόρων, νῦν δὲ διασφύζεται ἐν τῇ Ναῷ τοῦ ἁγίου Μάρκου ἐν Βενετίᾳ. Πολλοὶ ἐκ τῶν ξένων συγγραφεῶν ἠθέλησαν ἔνα δι᾽αχυρισθῶσιν, ὅτι ἡ εἰκὼν τῆς Παναγίας Θεοτόκου τῆς Νικοποιοῦ ἦτο ἡ αὐτὴ εἰκὼν τῆς Ὁδηγητρίας, μόνον δ' ὅς Ἀββᾶς Κθηρήνη, μελετήσας καλῶς τοὺς βυζαντινοὺς συγγραφεῖς σαφῶς καὶ μετὰ παρρησίας ἀπεφύνατο τὸ ἐναντίον, διακρίνας τοὺς δύο αὐτοὺς τύπους τῶν ἐν λόγῳ εἰκόνων. Τὸ ὄνομα τῆς Θεοτόκου τῆς Νικοποιοῦ ἦτο λίαν γνωστὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὡς τοῦτο μαρτυροῦσιν οἱ Βυζαντινοὶ συγγραφεῖς: Κοδινός, Νικηφόρος, Γρηγοράς καὶ Νικήτας Χωνιάτης.

Ἀπαξ ἀπαντᾷ ὁ τύπος οὗτος ἐπὶ μολυβδοβούλλου προσαγορευομένου «Κυριώτισσα».

Οἱ ἐν Βυζαντίῳ οὐδεμίαν ἐποιοῦντο διάκρισιν, μετὰ τοῦ τύπου τοῦ παριστάοντος τὴν Θεοτόκον δολόσωμον καὶ ὀρθίαν ἱσταμένην, καὶ τοῦ τύπου ἐκείνου τοῦ ἐν προτομῇ, καθ' ὃν μέχρις ὁσφύος ἐξεικονίζετο ἡ Θεοτόκος. Οἱ λόγοι τῆς προτιμῆσεως τῆς μιᾶς ἢ ἐτέρας στάσεως εἰσὶ καθαρθῶς τεχνικοί, παρατηρεῖται δ' ὅτι πρὸ τοῦ IB' αἰῶνος ἦτο ἐν χρήσει ὁ τύπος τῆς ὀρθίας στάσεως τῆς Θεοτόκου καὶ μάλιστα προσιμῶτα ἐν πολλοῖς ὁ τύπος τῆς Ὁδηγητρίας, ὡς τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τῶν μολυβδοβούλλων τῶν Πατριαρχῶν Κιπρόλεως Γερμανοῦ Α', Φωτίου, Νικολάου Α', Μιχαὴλ Κηρουλλάρου καὶ ἄλλων ἐκ διαφόρων ἐτέρων μνημείων Γ' καὶ Ζ' αἰῶνος, ἐν ᾧ ἡ ἐν προτομῇ ἐξεικονιστὴς τῆς Θεοτόκου συνηθεστέρα κατέστη ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ ΙΑ' αἰῶνος καὶ ἔξῃς, ἰδίως δὲ τὰ ἀπὸ τοῦ Γ' μολυβδοβούλλα τῶν

Πατριαρχῶν Κ/πόλεως φέρουσιν ἀνεξαίρετως τὴν εἰκόνα, ὡς θέλουσιν εἰπεῖν, τῆς Παμμακαρίστου, ἣτις φέρει τὸν τύπον τῆς ἐπωνυμουμένης «Ὁδηγήτρια».

Πάντες οἱ γνωστοὶ τύποι τῆς Θεοτόκου, οἱ εἰλημμένοι ἐκ τε τῶν ἐν τοῖς ναοῖς τοιχογραφιῶν, τῶν Σιγγιλλίων, τῶν Νομισμάτων καὶ ἐξ ἐτέρων ἁγιογραφικῶν μνημείων, ὅς θ' εἰπεῖν καὶ ἅπαντα τὰ διάφορα εἶδη τῶν τύπων τῆς Παναγίας Θεοτόκου, τὰ γνωστὰ ἐν τῇ ἁγιογραφίᾳ ἐκ τῶν ποικίλων αὐτῶν διαφορῶν, ἐν ταῖς στάσεσι τοῦ σώματος, τῆς κεφαλῆς ἢ τῶν χειρῶν τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, θεὸν νὰ ὤμεν πεπεισμένοι, ὅτι ἀνεξαίρετως προσέρχονται ἐκ πανομοιότητων τῶν περιωνύμων ἐν Βυζαντίῳ θαυματουργῶν εἰκόνων τῆς Θεοτόκου, γνωστῶν τοῖς Βυζαντινοῖς ἐκ τῶν διαφορῶν ἐμφαντικῶν καὶ ὑπερενδόξων ἐπωνυμιῶν καὶ προσηγοριῶν αὐτῶν, σχεῖν θ' ἔχουσιν ὅλων πρὸς τὰς ἀρετὰς ἐκείνας τῆς Θεοτόκου, ὧς εὐλαβούνται καὶ ὑμνοῦσιν οἱ χριστιανοί, ἀπεκδεχόμενοι εἰς τὰς δι' αὐτῶν ἐκπεμπομένας χάριτας καὶ ἀπονέμοντες τὴν προσήκουσαν λατρείαν, εἰς τὰς ὡς εἴρηται διαφόρους ἐπωνυμουμένας ἱερὰς εἰκόνας τὰς ἀποτεθησαυρισμένας ἐν πόλεσιν εἴτε ἐν ἱεραῖς Μοναῖς.

*Ἐγγραφον ἐν Σμύρνῃ, τῇ 23 Ἰουλίου 1911.

ΓΕΩΡ. Π. ΒΕΓΛΕΡΗΣ

Ο ΟΡΘΟΣ ΤΩΝ ΨΥΧΩΝ

Ἦ' ἀστερία τρομοσθένουνε κ' ἡ νύχτα εἶνε λήγῃ
μὲ φῶς χλωμὸ καὶ ἄρωστο οἱ κάμποι ἀντιφεγγίζουν,
κι' ὀλόγνυρά του, ὅπου στροφῇ, τὸ μάτι σου ξανοίγει
ἐδῶ κορυμιά, ἐκεῖ κορυμιά, στρωμένα νὰ μαυρίζουν.

Φίλους κ' ἐχθροὺς ὁ θάνατος σ' ἓνα τραπέζι σμίγει
ὅπου τ' ἀγρίμια ἀκάλεστα μὲ κείνα τριγυρίζουν
χαρὰ 'ς τον ὅπου γλῦτωσε, χαρὰ 'ς τον πῶχει φύγει,
μὰ ὅσους τὸ βόλι ξεσχίσε, κοράκια ξανασχίζουν.

Ἀζαφρα ὀρθὸς ὁ Σαλπικτήης πηδάει ὁ λαβωμένος,
στριγγὴν φωνὴ καὶ οπαραχτὴ ἡ σάλπιγγά του βγάζει,
ποῦ λὲς τὸν ἴδιο της χαλκὸ — κι' ὅχι αὐτιά — ἀπαράζει.

Μὰ δὲν ξυπνάει στὸ ὀρθοῖνὸ κανένας πεθαμμένος,
μὸν' τὰ κοράκια φεύγουνε κοπαδιαστὰ σὰν νᾶναι
τῶν σκοτωμένων ἢ ψυχῆς ποῦ στὰ οὐράνια πᾶνε.

ΙΩ. ΓΡΥΠΑΡΗΣ

ΣΑΝ ΕΡΘΗΣ

ΣΑΝ ἔρθῃς, ὦ, νὰ μὴν ἔρθῃς μὲ τὴ βοὴ τοῦ ἀγέρο
Κι' ἄς μὴν ἡχήσουν θορίαμβοὶ καὶ πλάνοι ἀλαλαγμοί,
Κι' ἄς μὴν ἡχήσουν τ' ἄσματα τὰ βαρκικά ἐδῶ πέρα,
Μὴ μοῦ ταράξῃς τὴν ἐρημίαν, μὴ τὴν ταράξῃς, μὴ...

Ὡ εἰρηγική, καλόβονλῃ κι' ἀνήμερη παιδοῦλα,
Π' ἀγόροι ἀκόμα σ' ἔκλεισα στοῦ νοῦ μου τὰ βαθειά,
Σὲ καστερῶ σὺν παλαιᾷ καὶ γνώριμῃ ἀδεσφοῦλα
Κι' ὥς μιὰ σανάτα ποὺ ἤχησε γιὰ δεύτερη φορὰ.

Θέλω νὰ ῥθῃς καὶ ν' ἀνεβῇς τοῦ ἄσπρου οὐριοῦ τὴ σκάλα
Μὲ τὴν ἀπλότη τῶν ἀνποπνίαστων καημῶν
«Νᾶμαι» νὰ εἰπῇς· σὴν ἔρημῃ ν' ἀργοπροβάλλῃς οὔλα
Καὶ νὰ στερέψῃς μου ἥρεμα τὴ βούση τῶν ματιῶν.

ΑΠΟΛΗΣΜΟΝΙΑΡΕΣ

Τὴν Ἀττικὴν περιόλουσε τὸ φῶς κ' ἡ καὶλωσύνη,
Λὲς τοῦ χειμῶν' ἀπλώθηκε προαῖντικά ἡ συμπλόνια·
Τὸ περιβόλι ἔνα λαὸ τίς τοιγυρίστρες κλείνει...
Ὡμέ! πῶς φεύγουν οἱ καιροὶ καὶ πῶς περνοῦν τὰ χρόνια!

Ὡμέ! πῶς φεύγουν οἱ καρδιὲς μ' ὅσα περνοῦνε χρόνια
Καὶ πῶς μεταμορφώνονται μεσ' στοῦ καιροῦ τὴ δίνη!
Στὸ περιβόλι τὸ πλατὺ καίτου ἀπ' τὰ μύρια κλώνια
Ὅσες παιδοῦλες πρωτινές, γυναικες ἔχουν γίνῃ.

Προβαίνουν, φεύγουν, ἔρχονται καὶ ξαναπάνε γύρα,
Μὰ τὰ παλιὰ τὰ ξέχασαν κ' εἰν' ἀπολησμονιάρες.
Μόνος ἐὼν καὶ στέκεσαι μεσ' σὴν κοσμοπλημιύρα

Καὶ βλέπεις μὲ τὴν παιδικὴν καρδίαν ποὺ δὲν ἀλλάζει,
Ποὺ μουρμουρίζει ὁλόβαθα καὶ ποὺ βοῦνὰ φωνάζει,
Ὅσὰν τὰρχαῖα τὰ φλόαυτα καὶ τίς παλιὲς κιθάρες.

[᾿Α θ ἡ ν α 1911]

ΛΕΑΝΤΡΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

[Εἶνε γνωστὸν τὸ ὄνομα τοῦ κ. Σταμ. Σταματίου εἰς τοὺς δημοσιο-
γραφικοὺς καὶ λογογραφικοὺς κύκλους. Συντάκτης καὶ χρονογρά-
φος τῆς « Ἀκροπόλεως », ἀπὸ δέκα ἤδη ἐτῶν.

Καὶ εἶνε ἤδη μόλις 26. Οἱ ἀναγνώσται τοῦ
Ἡμερολογίου τὸν γνωρίζουν ἀπὸ τὰς εὐφρεῖς
γελοιογραφίας, δι' ὧν ἐκδύσμησε πολλὰκις τὰς
σελίδας του. Ἐξετέλεσε δημοσιογραφικὰς ἀπο-
στολάς εἰς Παρίσιον καὶ Λονδίνον, περιήλθε
δὲ τὴν Κρήτην, Σάμον, Μακεδονίαν, Μικρὰν
Ἀσίαν, ἀποστέλλων ἐντυπώσεις, περιγραφὰς
καὶ ἄλλας χρονογραφικὰς εἰδήσεις. Ὑπῆρξεν
ἐκ τῶν ἐπτά παρατόλμων νέων τῆς Ναυπά-
κτου, οἵτινες, μικρὸν μετὰ τὴν ἐπανάστασιν
τοῦ Γουδή, ἔκαμαν τὸ ἐνοπλὸν ὑπὲρ αὐτῆς αἰ-
ματηρὸν κίνημα.

Τελειόφοιτος τῆς Νομικῆς, προαλειφόμενος νὰ
ἀποδυθῇ εἰς τὸ στάδιον τῶν πολιτικῶν ἀγῶνων].

Η ΤΣΙΤΣΙΜΙΔΑ

ΛΗ ἡ γειτονιά τὸ ἄκουσε, πῶς ἡ κυρία Μπακαλιάρου θὰ πῆ-
γαινε κ' ἐφέτος νὰ ἐορτάσῃ τὴν πρωτομαγιάν εἰς τὴν ἐσοχὴν.
Ἦτο ἔθιμον τοῦ τόπου, ὅλη ἡ ἀριστοκρατία τῆς πόλεως νὰ πη-
γαίνῃ ἔξω εἰς τὰ ἀγριοπούλουδα καὶ τῆς πρασινάδες, διὰ νὰ ἐορ-
τάξῃ τὴν ποιητικὴν ἐορτήν, καταβροχθίζουσα κρέατα καὶ κυλιομένη
ἀπὸ τὸν οἶνον. Τώρα θὰ πῆτε, ὅτι αὐτὰ δὲν εἶναι καὶ πολὺ ἀριστο-
κρατικά, καὶ μάλιστα διόλου ποιητικά. Ἀλλὰ ἂν ᾧ, τι κάμνει ἡ κ.
Μπακαλιάρου, ἡ κ. Στρατοσχάρτου, ἡ κ. Τσαπελίδου, ἡ κ. Ἀπλυ-
τοπούλου καὶ αἱ λοιπαὶ ἐξέχουσαι τῆς πόλεως, δὲν εἶναι ἀριστοκρα-
τικά, τότε ποῖα εἶναι, παρακαλοῦμεν; Μήπως ἐκεῖνα, ποὺ κάνει ἡ
φτωχολογιὰ καὶ οἱ χωριάτες! Τί λές ἐκεῖ! Αὐτὸ δὰ μᾶς ἔλειπε.

Ἐδὲν λοιπὸν ἡ κ. Μπακαλιάρου κραυγάζουσα εἰς τὴν Τσιτσιμι-
δαν, τὴν ὠχράν τῆς ὑπερέττιαν, μὲ φωνὴν ποὺ μπορούσε νὰ ση-
κώσῃ καὶ πεθαμμένους, γιὰ νὰ ἀκούσται εἰς τὴν γειτονιά καὶ τὰ
περίχωρα :

— Μουρὴ κιτρινι ἀ ἀ ἀ ἀ ρα, φέρε τοὺς κεφτέδες γρήγορα, ποὺ
ἔχουν ἑκατὸ δράμια βούτυρο, μουρὴ ἡ ἡ ἡ ἡ !..

— Κατέβασε καὶ τὴ σαλάτα μουρὴ «παρμένη» γρήγορα!

Καὶ εἶχε δίκαιον νὰ φωνάξῃ ὠργισμένη καὶ εἰς ἐπὶ ἡκούον τῆς γει-
τονίας ἡ κ. Μπακαλιάρου.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

Ὁ Στραβοκαρέκλας, ὁ καρροτσέρης, ἐπερίμενε δέκα, τώρα, λεπτά εἰς τὴν αὐλή. Τὰ χρωματιστὰ «χράμια» εἶχαν στρωθῇ ἐπὶ τοῦ κάρρου, ἡ γειτονιά ἤδη εἶχε μαζευθῇ εἰς τὰ παράθυρα, ὁ κ. Μπακαλιάρος,

Ἡ κ. Μπακαλιάρου

αἰρων γαστέρα ἡγουμενικήν, ἀνῆλθεν ἀσθμαίνων καὶ ὑδρορροῶν ἐπὶ τοῦ τετρατρόχου, ὁ υἱὸς Μπακαλιαρόπουλος, τελειόφοιτος τοῦ Γυμνασίου καὶ προτιθέμενος νὰ ἐγγραφῇ εἰς τὴν Ἱατρικὴν — πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔκαμνε τοὺς φιλοστόργους γονεῖς νὰ τὸν ἀποκαλοῦν «γιατρὸν» ἀπὸ τώρα προκαταβολικῶς, μέχρι τοῦ σημείου τοῦ νὰ χάσῃ καὶ τὸ μικρὸ του ὄνομα :

— «Κυρία Μπακαλιάρου, ἀπάνου εἰν' οὐ Μήτσους ;

— Ποιὸς Μήτσους, οὐ γιατροῦς ; » νὰ χάσῃ, λέγομεν, καὶ τὸ μικρὸ του ὄνομα, ἀνῆλθε καὶ αὐτός καὶ δὲν ὑπελείπετο παρὰ ἡ δεσποινὶς Εὐκοιλία Μπακαλιάρου, ἡ ὁποία ἐπὶ τέλους ἐφάνη σειομένη καὶ σεισοφυγοῦσα, πλήρης μπομπαρῶν καὶ φιασιδιῶν, κατέρυθρος καὶ ἐυλομύτα ὡς ροδοπαρεῖος ἡώς.

* **

Δὲν θὰ παρακολοθησώμεν τὸ φόρτωμα τῶν φαγητῶν ἐπὶ ὀγκώδους κοφινίου κρεμαμένου ὀπισθεν τοῦ κάρρου, οὔτε τὴν πανηγυρικὴν τῆς οἰκογενείας ἀνὰ μέσον τῶν ὁδῶν ἐκκίνησιν. Τοῦτο μόνον θὰ εἰπώμεν, ὅτι ἡ γειτονιά κατεπλάγη ἀπὸ τὴν πληθὺν τῶν φαγητῶν τῆς κ. Μπακαλιάρου, τοιαύτην γαστριμαργικὴν καὶ πληθόσαρκον ζωὴν ἀπολαμβάνουσιν...

— Χαράστηνε!.. Τυχερὴ ἦταν!..

Ἡ κ. Μπακαλιάρου δὲν ἤθελε νὰ μείνῃ σπῖτι γιὰ σπιτάκι στὸ χωριό, ποῦ νὰ μὴ τὴν ἰδῇ ἐκστρατεύουσαν κατὰ τοῦ Μαῖου. Ἀπὸ κάθε δρόμο, ἀπὸ τὸν ὁποῖον διήρχετο, ἐκύτταξε εἰς τὰ παράθυρα, προσπαθοῦσα νὰ διακρίνῃ κανένα ἢ καμμιὰ γιὰ νὰ τὴν χαιρετίσῃ μεγαλοφώνως :

— Καλὴ - μέρα, κυρὰ - Μαριωρῇ.

— Καὶ τοῦ χρόνου, καλὴ πρωτομαγιά!

Εἰς τὴν πλατεῖαν, ὅπου ὁ κόσμος ἦτο πολὺς καὶ ὁ Στραβοκαρέκλας ἐκράτησε τὸ κάρρο του, γιὰ νὰ χαιρετίσῃ ὁ κ. Μπακα-

Ὁ κ. Μπακαλιάρος

λιάρος «τόν λαό» — ποῦ τὸ ξέρεις! μπορεῖ νὰ γείνῃ μιὰ φορὰ καὶ Δήμαρχος! — ἡ κ. Μπακαλιάρου ἐθεώρησε καλὸν νὰ φωνάξῃ μεγαλοφώνως εἰς τὸν ἄνδρα τῆς :

— Σωτήρη, κύτταξε σέ παρακαλῶ τί ὥρα εἶνε στό χρυσό σου τὸ ρολόι μὲ τὴν χρυσή καθένα!..

* *

Στὸ πίσω μέρος τοῦ κάρρου, σὲ μιὰ κώχη ἀπάνω, ἡ ὁποία τὴν «ἐσφαζε», ἐκάθητο ἡ «δούλα» ἡ Τσιτσιμιδα, μὲ γυμνά τὰ πόδια της καὶ σταζουσα ἀκόμη ἀπὸ ἀλυσσίβες. Τσιτσιμιδα δὲν τὴν ἐλέγανε* κάπως ἀλλοιῶς τὴν εἶχε βγάλει δυνονός της. Ἡ κ. Μπακαλιάρου ὅμως, περιπαίζουσα τὴν ὠχρότητα τῆς πτωχῆς τῆς χωρικῆς, τὴν ἀπεκάλει «Τσιτσιμιδα»* καὶ τὸ παρατσούκλι παιὰ τῆς ἔμεινε. Εἶχε λησμονήσει καὶ αὐτὴ τὸ ἀληθινὸ της ὄνομα. Ἡ βαρειὰ δουλειὰ, μὲ τῆς ὁποῖες φόρτωνε τὸ «τενιασμένο» τῆς κορμί ἡ «κυρά της», τὸ ξύλο, ἡ νηστεία, ἡ στέρησης, ἡ γκρίνια καὶ ἡ φαγοῦρα ἡ καθημερινή — «ὕπηρετρία εἶναι, τί θέλουνε τὰ μοῦτρα της; νὰ τὴν κάνουμε κυρά;» — ἀπεκτίνωσαν τελείως τὸ κορίτσι, ὥστε νὰ μὴν αἰσθάνεται πλέον τίποτε καὶ νὰ μὴν δύναται νὰ ἐννοήσῃ ζωὴ τὴν πληθὺν τῶν φαγητῶν* καλλίτερη ἀπὸ αὐτή. Ἦτο μάλιστα καὶ εὐχαριστημένη γι' αὐτά. Ἐνόμιζεν ὅτι ἔτρεφε καὶ ὑποχρέωσιν πρὸς τὴν κ. Μπακαλιάρου, ἡ ὁποία τὴν ἡνείχετο «καὶ δὲν τὴν ἐστελλεν εἰς τὸ καλύβι της νὰ τρώῃ μποπότα!»

Χειμῶνα - καλοκαίρι μὲ πάγους καὶ λιθάρια, σὰν ἀναμμένα κάρβουνα, ξυπόλητη περιπατοῦσε. Τὰ πόδια της πληγιάσανε, πρηστήκανε καὶ μελανιάσανε τὰ δάχτυλά της, ἐξοιδημένα σὰν λουκάνικα.

— Τί θέλει ἡ βρῶμα! ἔβόα ἡ κ. Μπακαλιάρου, κἀλτσες καὶ παπούτσια νὰ τῆς φορέσω τῆς δούλας, τῆς χωριάτισσας!.. Ἄμ ἂν φοροῦν ἡ δούλες μας παπούτσια, μετς ἡ νοικοκυράδες τότε τί θὰ φορέσουμε!..

Ἡ ἀϋπνίες τὴν ἀποτελείωσαν ἐπρεπε νὰ καθαρίσῃ τὸ σπῆτι, ὅταν θὰ κοιμῶταν ἡ οἰκογένεια τὸ βράδυ, καὶ νὰ σηκωθῇ πρωτὶ, νύχτα, θαμπά-θαμπά νὰ «σιγουρίσῃ τὰ πάντα ἔτοιμα» καὶ ἔτοιμα νὰ τὰ βρῇ ἡ μὲ τὴν ἀνατολὴν ἐξυπνώσα βαρύθυμος κυρία Μπακαλιάρου!

«Εἰς τὴν πλατεῖαν ὅπου ὁ κόσμος ἦτον πολὺς...»

* Κίτρινη σαβανότσα

Καμμιά φορά ἤρχετο ὁ πατέρας της, ἓνας κακομοίρης κι' ἔλει-
νός χωριάτης, θαρμένος ἀπὸ τὴν φτώχεια, κυνηγημένος ἀπὸ τ' ἀπο-
σπάσματα, γδαρμένος ἀπὸ εἰσπράκτορας καὶ φορατζήδες, ἔβλεπε τὸ
κορίτσι του πυορροῦν καὶ καταμέλανον καὶ συνεκινεῖτο. Τὸ ἔμα-
κάριζε μονάχα γιατί ἔτρωγε ἄσπρο «χάσιμο» ψωμί. Ἡ κ. Μπακα-
λιάρου τὸν κρατοῦσε εἰς τὴν σκάλα :

— Νά μὴν ἀνέβῃ ὁ παλγοχώριτος ἀπάνω !..

Τοῦ ἔδινε, σὰν νὰ τὸν ἔδριζε, ἓνα νερόπλυμα καφέ καὶ τὸν ἔδιω-
χνε κατόπιν :

— "Αὔ τώρα στο καλό !..

Καὶ ὁ χωριάτης ἐμψυχωμένος λίγο ἀπ' τὸ θερμὸ τονωτικὸ πιετό
ποῦ κάθε χρόνον, σὰν γιατρικό, τὸ ἔπινε, ἔφευγε μακαρίζοντας τὸ
Θεό, ποῦ ὑπάρχουνε «καλοὶ ἀθρῶποι στὸν κόσμον !..»

* * *

Ἡ Τσιτσιμίδα ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα ἦταν ἄρρωστη. Πυρετός τῆς
ἔλυωνε τὸ σῶμα καὶ ἔκανε νὰ σπινθηροβολοῦν τὰ μεγάλα μαῦρα

μάτια της, τὰ βαθεῖά κι'
ἀπέραντα σὰν πόντος...

Ἀπὸ τὴν προηγουμένην
ἡ κ. Μπακαλιάρου τὴν
εἶχε δεῖρει ἀνηλεῶς. Κά-
ποιο δρεχτικό καὶ σκαν-
δαλίζον ἔδεσμα εἶχανε
φτιάσει εἰς τὸ σπίτι, τὸ
φάγανε ἐμπρὸς εἰς τὴν

«Τὸ κάρρο ἤδη εὗρίσκετο εἰς τὴν ἐξοχὴν. . .»
μικρή, χωρὶς νὰ τῆς δώ-
σουνε κι' αὐτηγῆς ἓνα τρίμμα ! «Δὲν τὴν κακομαθαίνουμε !»

Καὶ τότε εἰς τὰ μάτια της, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ καὶ αὐτὴ τὸ πῶς,
δάκρυα ἀνέβηκαν, τῆς τὰ πνίξανε καὶ πλημμυρήσαν τὸ κίτρινο τὸ
πρόσωπό της.

— Μπα ! νὰ φάῃ ἡ γρουσουζα τὸ κεφάλι της ! ἐδρυχήθη ἡ Μπα-
καλιάραινα καὶ «εὐφορὸς ὡς ἡ ὑπὸ τῶν ὑδάτων τοῦ Νεῖλου ποτιζο-
μένη γῆ, γόνιμος ὡς φαντασία συντάκτου ἐφημερίδος ἀθηναϊκῆς,
ἐδρωστος ὡς πρῶην Ἰπουργός καὶ ροζοκόκκινη σὰν καλοψημένη
φραντζόλα» ἐρρίχτηκε κατὰ τοῦ ἀδυνάτου δουλικοῦ, καὶ σοῦ τὸ
ἔκαμε τ' ἄλατιο.

Νά, γιατί εἶχε πυρετό ἡ Τσιτσιμίδα καὶ γιατί δὲν μπορούσε νὰ
ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴν τὴν ὁποῖαν ἔλαβε :

— Τὸ καλῶθι καὶ τὰ μάτια σου, μουρῆ !

Ἡ ὑπνρέτρια ἔγυρε τὸ πυρέσσαν κεφάλι της, βλέπουσα κόκκινα
φαντάσματα καὶ φλογισμένες πόλεις...

Τὸ κάρρο ἤδη εὗρίσκετο εἰς τὴν ἐξοχὴν. Τὸ πράσινον ἀπλῶνετο
κι' ἐκάλυπτε τὰ πάντα. Λουλούδιες ταντέλλες ἐστολίζανε τοὺς
δρόμους, τῆς φράχτες καὶ τῆς πλαγές. Ἀνατριχίλα ἡδονικὴ χυνό-
τανε ἀπὸ τὴν σὰν καλαζίκια τῶν παλαιῶν τῶν ἀνθη τὰ ραντισμένα

ἀπὸ τῆ δροσιᾶ κοιμῶντουσαν ἀκόμα μέσ' στῇ πάχυν' ἐρεθιστικοὶ
μοσχανασασμοὶ τῆς φύσεως ἀνεθίδοντο ἀπὸ παντοῦ καὶ τὰ που-
λάκια ἐδιαλαλοῦσαν γλυκόλαλα τὴν εὐτυχίαν τους ἐπάνω στὰ δρο-
σερὰ κλαδιά.

Ἕλλη ἡ οἰκογένεια Μπακαλιάρου συνεταράχθη ἀπὸ τὴν μαγείαν
αὐτῆς τῆς φύσεως. Πρώτη ἡ κυρία ἀνεφώνησε:

— Τί ὥραϊα! Τί μαγεία! Τί ἀπόλαυσις! Σάν νά τρώῃ κανέναν
μαγειρίτσα!..

* * *

Ἄπεφάσισαν νά στρατοπεδεύσουν σέ κάποιο χωραφάκι ἐκεῖ στε-
φανωμένο ἀπὸ δένδρα, σ' ἓνα χωραφάκι, κάτω ἀπὸ τὸν ἱσκιό παχύ-
φλουδῆς λεμονιάς, ἐνῶ γύρω πυκνὲς κουφοξυλιεὲς ἐχώρευαν θαρρεῖς
καὶ λιγαριεὲς ἀγκαλιαζόντουσαν ἐρωτικά μὲ πικροδάφνες. Ὁ ἥλιος
εἶχε ἀνέβει πειὸ πολὺ καὶ στὰ θερμά
τοῦ τὰ φιλιὰ ζωὴ χυνότανε ἀπὸ παν-
τοῦ καὶ ζωὴ ἀνέδρουζεν ἀπὸ ἐλοῦθεν.
Καινούργια νεῖατα γιορτάζανε γῆ καὶ
οὐρανός. Ἀστεροκέντητη ἡ πρασιναῖδα
κάτω ἀπὸ μαργαρίτες καὶ παπαροῦνες
μὲ φουστάνι δλοκόκκινο. Βράχια καὶ
δένδρα καὶ βουνὰ γελοῦσαν, τὸ γέλιο
τῆς νεότητος καὶ τῆς εὐμορφιάς. Κάπ-
παρη θραψερὴ σουρνότανε κάτω καὶ
μαῦρα βατόμουρα προσκαλοῦσαν τοῦ
κόσμου τὰ παιδιά.

— «Μπα! ποῦ νά φᾶς, γεου-
σοῦσα, τὸ κεφάλι σου...»

Ὁ υἱὸς συνεκινήθη.

— Τί κρίμα, νά μὴν ἔχω μαζί μου
σήμερα τὸν Σολωμό!

— Τί εἶναι αὐτός, ἐρώτησεν ὁ κ. Μπακαλιάρος, ποῦ τὸν ἤθελες
μαζί μας;

— Ἕνας Κερκυραῖος, ἀπὸ μεγάλον οἶκο Κ... .

— Τί οἶκο; Ἀποικιακῶν; Σολωμός εἶπες; Πῶς δὲν τὸν ξέρω!
Θὰ φαλίδεψε!..

Ἐκεῖνη τῇ στιγμῇ διάτορος κραυγὴ ἔσχισε τὸν ὁρίζοντα.

— Πάνε τὰ φαγητά!.. τρομάρα μας!

Πρῶτος ὁ Στραβοκαρέκλας ἔτρεξε:

— Ποῦ πάνε; Τὸ κοφίνι εἶναι δῶ!

— Πάνε εἶπα τὰ φαγητά! ἐστρίγγλιασεν καὶ ἐκ δευτέρου ἡ κυ-
ρία Μπακαλιάραινα, σείουσα τὸ κοφίνιον κενόν καὶ δεικνύουσα τὸ
κάτω αὐτοῦ μέρος, ὅπου μεγάλη ἔχασκεν ὅπῃ.

Ὁ «πάτος» τοῦ κοφίνιου ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ περιεχομένου, ὑπεχώ-
ρησε καὶ τὰ φαγητά ἐσκορπίσθησαν βεβαίως εἰς τὸν δρόμον, χωρὶς
ἐκεῖνη ἡ «στρίγγλα», ἡ Ταιταμίδα, νά τὸ καταλάβῃ.

Καὶ ὥς πεινώσα ὕαινα ἐρρίφθη ἐπὶ τοῦ κατεσκληρῆτος καὶ ἀναι-
μικοῦ κορασίου, τὸ ἐξήπλωσε κατὰ γῆς καὶ ἤρχισε νά τοῦ κατα-
φῆρῃ ἄγρια: κτυπήματα.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

Σε λίγο ἡ παπαροῦνες τῆς χλόης αὐξήθηκαν, τὸ πράσινο ἐκείνο καὶ εἰρηνικὸ κομματάκι γῆς, ποῦ ὁ ἄνθρωπος μαγάρισε, κατεπιτσιλίσθη ἀπὸ αἶμα, ποῦ ἄφθονο, θερμὸ, γελαστὸ καὶ κόκκινο, ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς φτωχιάς, παιχιδιάρικα ἔρρεε...

Ὅταν ἡ Τσιτσιμίδα ἀνοίξε τὰ μάτια της, ψυχὴ δὲν ἦτανε ἐκεῖ κοντὰ της. Παπαροῦνες μόνον ἐκλιναν συμπονετικά ἐπάνω της καὶ κίτρινες μαργαρίτες, σὰν ἄδερφάνια της, λυπημένες τὴν περιστοίχιζαν. Τὰ χαμομήλια σκορπισμένα γύρω στὸ κεφάλι της, τῆς ἀνεβάζαν τὴν ταπεινὴ τους μυρωδιὰ γιὰ νὰ τὴν συνεφέρουν!.. Οἱ γύρω ἀρκουδόδατοι ἐξέτειναν γυμνὰ χέρια, σὰν δενδρογαλιές, σὰν ἔτοιμα νὰ τὴν ὑπερασπίσουν, καὶ ἡ λεμονιά ἡ δίφορη, τὸ μυρωμένο της ἀνθὸ ἄρχισε νὰ χύνῃ σὰν μαργαριταρένια δάκρυα, ἀπάνω της...

— «Δὲν τὴν ἐσκώτωνες, Μαριωρῇ μου, λέω ἐγώ!...»

Ἡ λιγαριές ἐπλέξεαν τῆς λούρες τους, γιὰ νὰ μιοδίσουν τὸ βέδηλο ποῦ ἔβηθε καὶ μέσα νὰ εἰσέλθῃ· νυφοῦλες ντροπαλές καὶ ροδοκόκκινες ἡ πιχροδάφνες, στὴν ἀγωνία παραστέκαν τῆς φτωχιάς. Ἡ φύσις τὸ θῦμα τῶν ἀνθρώπων ἐπαρηγοροῦσε τὴ ματωμένην του καρδιά βαλσάμωνε...

* *

Ὅταν ἡ κ. Μπακαλιάρου ἔφθασε εἰς τὸ χωριὸ ὅλη ἡ γειτονιά, ὅλες «ἡ νοικοκυράδες» καὶ ὅλος ὁ κόσμος «ὁ γνωστικός» τὴν ἐδικαίωσε καὶ ὅλοι σκυλοδρίσανε τὴν ἄτυχη τὴ Τσιτσιμίδα!

— Δὲν τὴν ἐσκώτωνες, Μαριωρῇ μου, λέω ἐγώ. Παλαδῶσανε, καλέ, δὲν ἔχουνε μυαλὸ ἡ δοῦλες σήμερα!..

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

ΟΙ ΔΥΟ

ΜΕΙΝΑΜΕ δύο! Ποιὸς παρακάτω ξέρει γιὰ μᾶς τί λέει τῆς Μοίρας τὸ βιβλίο! ποιὸς πρῶτα θε νὰ πάη στ' ἀνήλια μέρη, ποιὸς μόνος του θὰ μείνῃ ἀπὸ τοὺς δύο.

Ἄν οἱ μαῦροι, νὰ ζοῦμε ἄτεκνοι γέροι, ἐπρόσταξε αὐστηρὸ θέλημα θεῖο, τὸ χέρι ἐνὸς τ' ἄλλου ἄς βασιτάῃ τὸ χέρι ὥς νὰ τ' ἀκούῃ ἀναίσθητο καὶ κρύο.

Μιὰ τέτοια χάρι—ἄς μὴ ζηλέψωμ' ἄλλη— στὴ λαύρα ποῦ βαθεῖα μᾶς ἔχει κάψει εἶνε, ἀδελφῇ, παρηγορία μεγάλη.

Ἀχ! τὴν ἡμέρα ὁποῦ καὶ τοῦτη πάψει, ἂν ἓνα μόνον δάκρυ ὁ κόσμος βγάλλῃ, τὸν ζωντανό, ὅχι τὸν ἄλλο, ἄς κλάψῃ!

† Γ. ΜΑΡΚΟΡΑΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΑΛΟΤΡΑΓΩΔΙΑΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΔΙΠΛΑ ΣΤΟ ΛΕΙΨΑΝΟ

Εσθάνωστρο, ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸ νεκροστόλισμα καὶ ἀναψε τὴν κίτρινη λαμπάδα, ἐφόρεσε τὸ μαῦρο της μπαρέζι, ἀναστéναξε, ἔλαβε ἥθος θλιβερό, καὶ ἀναμμένη ἀπὸ τὸν κόπον, ἀνοιξε διáπλata τὴν πόρτα τοῦ διπλανοῦ δωματίου τοῦ κλαυθμῶνος.

— “Ε, ζωὴ σὲ λόγου σας! εἶπε προσκαλῶντας, στὸ ξενύχτι τῆς γειτόνισσας, ποὺ εἶχαν τρέξει ὅπως ἦσαν, μὲ τῆς κουντοῦρες καὶ μ’ ἓνα πρόχειρο καλεμικερί, καὶ ἐκάθοντο κατὰ σειράν, γύρω στὴν ὄρφανή κόρη, συμμαζεμένες, σιγομιλοῦσες, μὲ μικρὰ ἀναστενάγματα, ἀργοκουνῶντας τὰ κεφάλια τους, μὲ ἀπελπιστικὲς χειρονομίες.

Τότε ὁ θρῆνος ἐξέσπασε πάλιν. Ἡ θυγατέρα, ἡ χήρα, ἔτρεξε μὲ οὐρλιάσματα τρελά κι’ ἔπесен ἀπάνω στὴν πεθαμμένη.

Ἡ γυναῖκες ἐσηκώθησαν καὶ τὴν ἀκολούθησαν μὲ περιέργειαν. Καὶ γύρω στὴν νεκράν, τὴν κατακίτρινη, τὴν ξαπλωμένην, μὲ τὴν μαύρην καινούργια φορεσιά της, μὲ τὸ μαῦρο της καλεμικερί, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα ἀπάνω στὸ στήθος της καὶ δεμένα μὲ μιὰ μαύρη σκέπη, μὲ τὴν σοβαρὰν ἐπισημότητα τῆς αἰωνίας ἀκινήσιας, οἱ ζωντανοί, ποὺ πρὸ ὀλίγου δὲν ἐπίστευαν τὸν θάνατον, ὅταν εἶδαν τὴν γρηῃν νὰ ξεψυχήσει στὸ κρεββάτι της, ἀχτένιστη, ἀπεριποίητη, μὲ τὰ νυχτικά, ὅπως τὴν ἐγνώριζαν στὴν ζωὴν, ὅλοι ἐστάθηκαν μὲ σεβασμὸν καὶ ἔμπηξαν κι’ αὐτοὶ τὰ κλάματα.

Τί συφορά ἦταν αὐτή; Τί μεγάλη ἀδικία, νὰ πάρῃ ὁ Θεὸς τὴν καλὴ γυναῖκα ποὺ ἦταν τόσο χρήσιμη, ποὺ κρατοῦσε ὅλο τὸ σπίτι, ποὺ μαγεῖρεψε, ποὺ ἔπλενε, ποὺ σιδέρωνε ὠμορφα-ὠμορφα τ’ ἀσπρόρρουχα; Δὲν ἔπαιρνε καλλίτερα τὸ γυιό, τὸν προκομμένο, ποὺ ἦταν κι’ ἓνας ἄνθρωπος; Τῇ θυγατέρα, ποὺ δὲν τὴν ᾔθελε πειὰ τὴν ἐρμηνὴ ζωὴ της; Κανένα ἐγγόνι, ποὺ δὲν ἐγνώρισε τὸν κόσμον;

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

— Γιατί μοῦ τῶκανες αὐτό τό κακό, Θε' μου; Γιατί μοῦ πήρες τή μαννούλα μου;... Ἄχ, μαννούλα μου, χρυσή μου μαννούλα!... ποῦ μ' ἀφήνεις;...

Οὐδ' ἔβλεπε ἡ κόρη. Καί φώναζαν μαζί της καί ἡ γειτόνισσες. Ἄλλες ἔκλαιγαν κι' ἄλλες τήν παρηγοροῦσαν.

Καί ἡ πεθαμμένη ἦταν πολυτιμότερα ἀπ' ὅλους τοὺς ζωντανούς. Ἀγία γυναῖκα ἡ συχωρεμένη! Ὅλο μέ τό γέλιο της, κακίαν δέν εἶχε μέσα της, κακός λόγος δέν ἐθῆκε ποτέ ἀπό τό στόμα της, σέ κανένα δέν ἔκανε κακό... Ἦταν ὁ στύλος τοῦ σπιτιοῦ...

Καί κάθε χάρι ποῦ εἶχε ἡ μακαρίτισσα, κάθε καλὸ ποῦ εἶχε κάμει, κάθε λόγος ποῦ εἶχε πῇ, ἔδωγαν ἀπὸ τήν μνήμην τῶν ὀλοφύρεμένων μ' ἓνα ξεφωνητό, τό ὁποῖον ἀντηχοῦσεν εἰς ὅλα τὰ στόματα.

Ἐπειτα, μία-μία ἐκουράζετο κι' ἐκάθητο στήν καρέκλα. Κι' ἓνα-ἓνα κλάμα, μέ τό κάθισμα, κατέληγεν εἰς ἓνα ἀναστέναγμα ἀνακουφίσεως.

Σιγά-σιγά ἡ ἄγριος φωνὴ ἡμέρεςφιν καί ὑστερα ἀραίωσαν. Ἐνα σιγανὸ μοιρολόϊ, ἀδύνατο, ξεφυλισμένο, ἔδωγαν μόνον ἀπὸ τήν χήραν ποῦ εἶχε καθήσει κι' αὐτὴ δίπλα στό νεκρὸ κεφάλι, γερμένη πρὸς τὰ παγωμένα χεῖλη ποῦ δέν ἀνοίγαν πειά, κι' ἐνόμιζες πῶς ἐσιγομιλοῦσαν μυστικά, μέ κάποιου ἄλλου κόσμου γλῶσσαν, ἡ κόρη καί ἡ μάνα.

Ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε. Ἡ ἄλλες γυναῖκες εἶχαν σωπάσει. Στὴν σιωπὴν καί στήν ἀκίνησιον ἀρχίζαν νά στενοχωροῦνται. Ἐνα χασμουρητό ἀκούσθη ἀπὸ μίαν γωνίαν. Ἐστερα μία ἐσηκώθη, ἐπῆγε στήν λαμπάδα ὅπου ἐκάπνιζε, καί μέ τὰ δύο δάκτυλα ἐπράβηξε τό ἀπόκαυτρο. Τὴν ὅσιν τῆς πεθαμμένης τὴν εἶχαν συνειθίσει καί ἡ μία ἐκύτταζε τὴν ἄλλην, πρόθυμη νά ὁμιλήσῃ. Κάπου-κάπου μιὰ ἀνάμνησις, μία ἀναπόλησις τῆς συμφορᾶς ἐκτυποῦσε τὸ μυαλό τῆς θυγατέρας καί ἐμπηγ' ἓνα κλάμα τρελό, σὰν πόνος. Τότε ὅλες μαζί της φώναζαν γιὰ νά τὴν παρηγορήσουν.

Ὁ θρήνος ἐπνίγετο ἀμέσως, ἀλλ' ὁ χεῖμαρρος τῶν παρηγοριῶν ἐξακολοῦθει.

* *

Θὰ εἶχαν περάσει τὰ μεσάνυχτα. Ἡ θυγατέρα, μέ τὴ μαῦρη σκέπη στό λαιμό, μέ τὰ χέρια σταυρωμένα ἀνάμεσα στὰ γόνατα, καθότανε σκυμμένη κι' ἐκύτταζε τὴν πεθαμμένην χωρὶς νά κλαίῃ πειά, χωρὶς νά μουρμουρίζῃ μόνον ἐκουνόσας τὸν κορμό της ῥυθμικά σκύδουσα καί ἀνασηκωνομένη ὀλοένα. Φαινότανε ἀποκοιμημένη καί ὡς προσπαθοῦσα νά μὴν ὑπακούσῃ στὸν ὕπνο.

Δυὸ γειτόνισσες ἐπῆγαν κοντά της.

— Σήκω, παιδί μου, νά πᾶς νά γείρης κομμάτι, κεῖ δ' αὖτὸν καναπέ.

— Σήκω, μάτι μου, κάνε κουράγιο. Ἡσυχάσε λιγάκι. Θ' ἀρρωστήσῃς. Μὴν κάνῃς ἔτσι. Συλλογίσου τὰ παιδάκια σου...

Ἐκεῖνη δὲν ἔκανε τίποτα, μόν' ἄφησε τὰ χέρια της κι' ἐνῶ ἡ θυ

γυναίκες τὴν ἐσθῆκωσαν καὶ τὴν ὠδηγεῦσαν στὸν καναπέ, ἐμουργοῦρισε μὲ ἀργοσάλευτη, ἀδύνατη φωνή:

— Ἀφήγηστεςσεεε μεεε!

Ἐπεσε στὸν καναπέ κι' ἐγείρε ξέφυγα τὸ κεφάλι της.

Ἡ τρεῖς παρηγορίστρες μαζεύθηκαν γύρω στὸ μαγγάλι μὲ τὴ χόβολη, ποῦ ἔμεινε ἀκόμη τὸ μπρίκι μὲ τὸ ζεστό, τὸ τελευταῖο γατρικὸ τῆς μακαρίτισσας.

Ἐθέρι' ἔξω ὁ Χειμῶνας τῇ ζωῇ μὲ τὸ μεγάλο κοφτερό δρεπάνι, ὁ Χειμῶνας, ὁ σύντροφος τοῦ Χάρου, ποῦ κυνηγᾷ τοὺς γέρους καὶ τοὺς ἀδυνάτους. Ἡ κίτρινη λαμπάδα ἐφώτιζε χλωμὰ τὸ χαμηλὸ δωμάτιο, ποῦ ἐμύριζε ξύδι καὶ λιθάνι. Καὶ μέσα σ' ἐκείνην τὴν σκοτεινὴν τὴν βουδαμάραν, ποῦ ἦλθε νὰ ξενοχτήσῃ ὁ θάνατος, ἡ τρεῖς ἀδύνατες ζωὲς εἶχαν ζαρώσει φοβισμένες γύρω στὴ φωτιά.

Ἐκάθοντο κοντά-κοντά. Ἡ σαβανώστρα ἀνεσκάλιζε μὲ τὴν τσιμπίδα τῇ ζεστῇ τῇ στάχτη καὶ ἡ ἄλλες — ἡ μαυροφόρα ἡ καλόγρηνα καὶ ἡ διπλανή ἡ ἄμαξο — ἀπλωναν τὲς ἀπαλάμιες τους ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴ χόβολη.

Κάμποσιν ὦραν ἡ τρεῖς γυναῖκες ἔμειναν σκυμμένες, ἀποκαμωμένες, σιωπηλές, χωρὶς νὰ γυρίσουν νὰ κυττάξουν τὸ νεκρό, ποῦ ἦτανε δίπλα κι' ἀπὸ πάνω τους.

Ἐπειτα ἡ καλόγρηνα ἐσθῆκωσε τὸ κεφάλι της, ἔβγαλ' ἓναν ἀναστεναγμό κι' ἐμουργοῦρισε μὲ κατανυκτικὴν ἀπελπισίαν:

— Ἀαααχ!.. Τίποτα δὲν εἴμαστε!

Ἡ ἄλλες ἀναστέναξαν κι' ἐκουνηθήκαν μὲ ἀνακούφισιν.

— Παληόκοσμος! λέγει ἄλλη, κουνώντας φιλοσοφικά τὸ κεφάλι της.

— Μόνο μιὰ ἐνθύμησι, μιὰ σικιὰ ἀπομένει πίσω μας, ἐπεκύρωσεν ἡ τρίτη.

— Χαρά σ' ἐκείνονε ποῦ μπορεῖ καὶ κάνει ἓνα καλὸ σ' αὐτὸ τὸν κόσμον, καὶ τότε σχωρῶνε.

— Τί κάνουμε τάχατες ποῦ ἔρχομαστε στὸν κόσμον; Νά, βάσανα, πίκρες, πάθια... φτάνοι... ὡς ποῦ νερθῇ ἡ ὥρα τοῦ Θεοῦ καὶ νά... συχάσουμε.

* *

Ἡ παρηγορίστρες μὲ τὰ χέρια ἀπλωμένα ἀπάνου στὴ φωτιά, κατεδίκαζαν, σὰν Μοῖρες, τὴν ζωὴν.

Ἐπειτα ἡ σαβανώστρα συνέδεσε τὰ χέρια της ἀπὸ κάτου ἀπὸ τὰ γόνατα καὶ εἶπε κυττάζοντας μεσ' στὰ μάτια τῆς δυὸ ἄλλες:

— Ἡ κακομοῖρα ἡ Γιάννα! ἁγία γυναῖκα, Θεὸς σχωρέστην.

Ἡ ἄμαξο ἀπεκρίθη, ἀνασκαλεύοντας τὴ χόβολη:

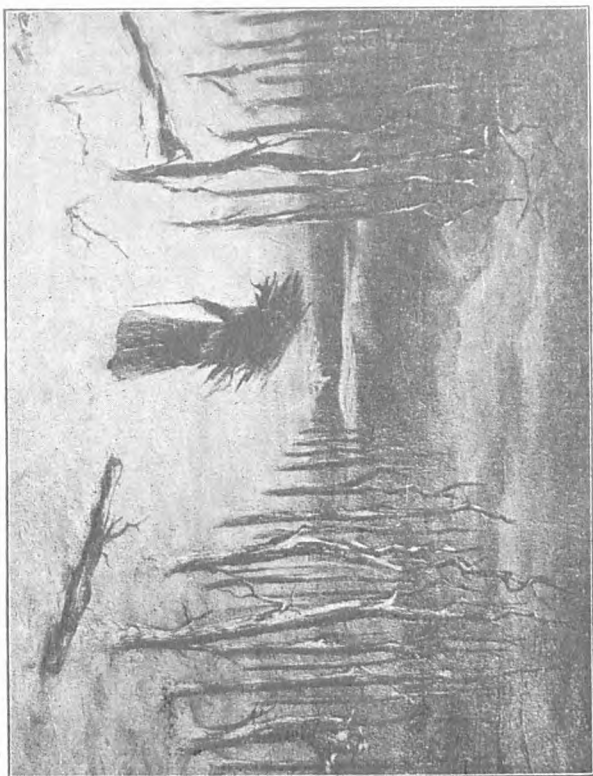
— Ε... εἶχε κι' ἡ συχωρεμένη τὰ κουσοῦρια της.

— Ἀμ καὶ ποῖς δὲν ἔχει κουσοῦρι, χριστιανὴ μου; πετάγεται καὶ λέει ἡ καλόγρηνα.

— Ναι, δὲ σοῦ λέω... ὅλες ἁμαρτωλὲς εἴμαστε, κι' ἐγὼ εἶμαι ἡ πειὸ ἁμαρτωλὴ τοῦ κόσμου. Θέ'ι μου καὶ συχωρέσέ με.

Authorized licensed use limited to: 192.20.0.4.

Νοσολογητικὴ Τέχνη. — ΧΕΙΜΩΝ. — [Ἔργον τοῦ ἐν Κων/λει Περ. Καλαμάκη]

Κι' ἔκανε τὸ σταυρὸ τῆς.

Ἡ τοιμπίδα ἀνεμόχλευε χαϊδευτὰ τὴν στάκτην κι' ἐσυμμάζευσε ἀφρημένα τὰ καρβουνάκια ποῦ ἔφεγγαν ἐδῶ κι' ἐκεῖ.

Ἡ ἄμαξοῦ δὲ βάσταξε· ἤθελε νὰ ἐξηγηθῇ :

— Νὰ ποῦμε τὴ μαύρη ἀλήθεια ἔκανε ἡ συχωρημένη μεγάλο κακὸ στὸ παιδί τῆς, Θέ' μου καὶ συχώρεσέ με. (Κι' ἔκανε πάλι ἓνα σταυρό). Ἦτανε σωστό, ἀδερφή μου, νὰ κάνῃ τὸ σπῖτι καὶ τὸ οἰκόπεδο ἀπάνου στὸ γυιό τῆς, τὸ μαγγούφη, τὸν ξεμουλισμένο, ποῦ τὰφαγε στής ταβέρνες καὶ στής παληγογναίκες, καὶ ν' ἀφήσῃ τὴν κόρη τῆς μὲ δυὸ παιδιὰ στοὺς πέντε δρόμους; Ἔ; Κ' ἦταν σωστό ν' ἀδικήσῃ τὸ κορίτσι, γιατί πῆρε τὸν ἄντρα ποῦ ἀγάπησε κι' ἔφυγε μαζί του; Αὐτὸ εἶναι σωστό; Ἔτσι χαραμίστηκε τὸ βιός.

Ἡ καλόγρηα, μὲ τὴν ἀργοσάλευτὴ φωνή τῆς, ἐμουρμούρισε, κουνώντας τὸ κεφάλι τῆς μὲ νόημα :

— Ἀμ' ἀνεμομαζῶματα διαβολοσκορπίσματα...

Ἡ ἄλλες τὴν ἐκύτταξαν μὲ ἀπορίαν.

— Γιατί, καλέ; δὲν τάχε ἀπὸ τὸν ἄντρα τῆς;

— Ἀπὸ τὸν ἄντρα τῆς τάχε, μά... ὁ Θεὸς νὰ μὲ συχωρέσῃ... ἐμουρμούρισε πάλι ἡ γρηὰ μὲ τὸ ἓνα σουδλερό δόντι, κάνοντας ἓνα μεγάλο σταυρὸ μὲ τῆς φαρδιᾶς μανίκης τῆς... μὰ ἡ ἀλήθεια δὲν κρύβεται.

— Γιὰ πές μας τα, καλέ, τί ἔγινε;

Πεῖο σιγανά, ἡ γρηὰ ἐξακολούθησε :

— Ἀμ' δὲν ἐβγήκαν τόσο λόγια τότες μὲ τὸν τρόπο ποῦ πέθαν' ὁ ἄντρας τῆς, ὁ Γιάννης; Δὲν εἶπανε πῶς αὐτὴ τὸν ἐσκότωσε;

— Τὸν ἐσκότωσε!

— Σώωπα!

— Βέβαια. Τὸν ἐφαρμάκωσε γιὰ νὰ μείνῃ ἀπάνου τῆς τὸ σπῖτι καὶ τὸ οἰκόπεδο ποῦ ἐκεῖνος ἤθελε νὰ τ' ἀφήσῃ στ' ἀνήψια του.

— Τί λέες, καλότυχῃ; Ἀμ' δὲν τᾶχανε καλὰ μαζί; πῶς;

— Τί καλὰ νὰ τᾶχουνε ποῦ ὁ ἄνθρωπος εἶχε καταλάβει τῆς μπομπές τῆς... ἄς μὴν τὰ λέω γιατί' εἶναι κι' ἁμαρτία.

— Τί πομπές; Λές γιὰ κείνη τὴ βρωμοδουλειά, ποῦ εἶχε φτιάξει μὲ τὸν ἄμαξά στὰ νειάτα τῆς;

Ἡ καλόγρηα ἔκανε δυὸ φορές ναι μὲ τὸ κεφάλι τῆς.

— Ἀμ' αὐτὸ δὲν εἶναι μυστικό, τὸ ξέρει ὁλος ὁ κόσμος.

— Ἀμ' δὲν τὸ ξέρεις πῶς ὁ γυιός τῆς ὁ προκομμένος εἶναι ἀπὸ τὸν ἄμαξά;

— Μπα, ἡ κακούργα! Θέ' μου καὶ συχώρεσέ με! Αὐτὸ πάλι τώρα τ' ἀκούω.

— Ἀμ' ἀφῆναι πολλῆς πατσαβοῦρες ἡ συχωρεμένη πίσω τῆς, εἶναι νὰ θαγκώσουμε τὰ χεῖλια μας καὶ νὰ φτύσουμε τὸν κόρφο μας.

Κάμποσιν ὥραν ἔμειναν καὶ ἡ τρεῖς σκυμμένες ἀπὸ πᾶνου ἀπ' τὸ μαγγάλι, δίχως νὰ μιλοῦν, μὲ τὸ νοῦ τους στὴν ἄλλῃ τὴ Γιάννα, ναι.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori

Restrictions apply.

τῇ ζωντανῇ, ποῦ εἶχαν καλέσει ἀπὸ τὸ παρελθὸν καὶ τὴν ἐβλεπαν μέσα στὸ κόκκινο τὸ ἐγκλημα. Τὸ λείψανο ποῦ ἦτον δίπλα τους δὲν εἶχε πειὰ κανένα ἱερὸν ἀπάνω του. Ἦτον ἓνα φοφήμι.

Στὴν σιωπῇ, ἡ λαμπάδα ἐτριξε ἔξαφνα καὶ πέταξε μιὰ φλόγα.

Ἡ γυναῖκες γύρισαν καὶ εἶδαν ἄφοβα τὸ λείψανο. Ἡ σαβανώστρα ἐσηκώθη κι' ἐκαθάρισε μὲ τὰ δυὸ τῆς δάκτυλα τῇ φλόγα.

Τὸ ἀπόκαυτρο ἔπεσε στὸ μούτρο τῆς πεθαμμένης κι' ἐτσουρούφλισε τὸ μαῦρο χονδὶ ποῦ εἶχε μεγαλώσει καὶ ἦτον σωστό μουστάκι.

Ἐνα γέλιο ἐπετάχθηκε ἀπὸ τὴν σκοτεινὴν γωνίαν, ξεκαρδιστικό.

Ἡ καλόγρηα, μὲ τὸ ἓνα δόντι πεταγμένο πειὸ πολὺ μέσα στῆς ζαρωματιές καὶ στὰ κόκκαλα ἐνὸς μούτρου κίτρινου, περιτυλιγμένου στὸ μαῦρο τὸ μαντήλι, φαίνότανε σὰν διάβολος ποῦ ἐφύλαγε χαρούμενος τὴν λείαν του.

— Γελαῖτε, μωρὴ σεῖς, ποῦ πῆγα νὰ βάλω φωτιά νὰ καοῦμε 'δῶ μέσα ;

Λέει ἡ σαβανώστρα. Καὶ ἦλθε καὶ μαζεύτηκε πάλι κοντὰ στὸ μαγγάλι.

— Κρύωσα, ἐτουρτούρισα.

— Ἐγὼ ἔχω μιὰ λιγούρα . . . λέει ἡ καλόγρηα.

— Δὲν φήνουνι' ἓνα καφέ, νὰ στηλωθοῦμε ;

— Μωρὴ, καλὰ λές.

Ἡ σαβανώστρα, ποῦ ἦταν τοῦ σπιτιοῦ, ἐσηκώθη, ἐβγήκ' ἔξω, ἔφερε τὸ μπρίκι καὶ τὸ καφεκοῦτι, ἐσυμμαζεῦθη πάλι στῇ φωτιά κι' ἔχωσε τὸ μπρίκι στῇ χόβολη.

— Νὰ σὰς πῶ, βρέ παιδιά, ἐξακολούθησε, τί ἔπαθα μιὰ φορὰ μ' ἓνα κερί, ποῦ νὰ ξεραθῇτε ἀπὸ τὰ γέλια.

Καὶ διηγήθη μ' εὐθυμίαν μίαν περιπέτειαν ποῦ τῆς συνέβη τῆς πρώτης νύχτης τοῦ γάμου τῆς μ' ἓνα κερί λησμονηθὲν ἀπάνω στὸ τραπέζι. Ἡ περιπέτεια θὰ ἦταν ἀστεία, γιατί μέσα στὸ σκότος τὰ τρία κεφάλια ἐσάλεuan σὰν νὰ ἐπροσκυνοῦσαν, καὶ κάτι πνιγμένα ξεκαρδίσματα ἐπετοῦσαν γύρω στὸ λείψανο.

Ἐπειτα εἶπε κι' ἡ καλόγρηα :

— Τὸ ξέρετε, μωρὴ σεῖς, τὸ «ἀληθινὸ παραμῦθι» τῆς «Ἀλυσωτῆς» ποῦ κάθε νύχτα ἐβγαίνει ἀπ' τὸ μνήμα τῆς καὶ γύριζε μὲ τὸν Ὁξαποδὸ καὶ τὰ χαράγματα ξανάμπαινε στὸν τάφο ;

— Ὅχι. Πές το νὰ περάσῃ ἡ ὥρα.

Ἄλλ' ἡ ὥρα δὲν ἐπερνοῦσαν. Τὰ κόκκαλα ἐπόνεσαν νὰ κάθωνται. Τὰ χεῖλη ἐκουράσθησαν νὰ μιλοῦν, εἶχαν παραλύσει ἀπὸ τὰ γέλια. Ὁ καφές δὲν ἔδραζε, γιατί ἡ φωτιά ἦτον χωνεμένη.

Ὑστερα ἓνα χασμουρητὸ ἀτέλειωτο ἐβγήκε ἀπὸ τὸ ξεδοντιασμένο στόμα τῆς καλόγρηας. Ἐχασμουρήθησαν κι' ἡ ἄλλες. Ἡ σαβανώστρα, ἔγειρε τὸ κεφάλι τῆς στὸ γιοῦκο καὶ σὲ λίγο ἄρχισε νὰ ροχαλίττει.

Ἡ ἄλλες, νυσταγμένες, ἐκοίταζαν ἀπὸ πάνω ἀπ' τὸ μαγγάλι μὲ τὸ κεφάλι σκυμμένο στὸ στῆθος.

Ἐξαφνα, ἀπὸ τὸν καναπέ ἀκούσθηκ' ἕνας μεγάλος ἀναστεναγμὸς καὶ μιὰ φωνὴ ξεψυχισμένη :

— Ἀαααχ !.. μαννοῦλα μου !

Ἡ τρεῖς γυναῖκες ἐπετάχθησαν, καὶ με φωνὴν ποῦ ἐφεύδιζε ἀπὸ τὸν τούρτουραν τοῦ χειμωνιάτικου ξυπνήματος, ἡ καλόγρηα ἐμουρμούρισε : — Θεὸς σχωρὲς τὴν !

Ἡ σαβανώστρα ἐσηκώθη, συμμαζεμένη μέσ' στὸ σάλι, κι' ἄνοιξε τὸ παράθυρο. Ἐξημέρωνε.

Ε. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ

ΝΕΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Ἦ' ὁ ὑπὸ τὸ φιλολογικὸν ψευδώνυμον Ρῶμος Φιλύρας γνωστὸς καὶ συμπαθὴς ποιητὴς

ἐστὶν νεὸς ἀκόμη. Θὰ ζήσῃ καὶ θὰ ἐνστερνισθῇ τὴν ζωὴν, τὴν ὁποῖαν τώρα μόλις ἀτενίζει, καὶ θὰ εὖρῃ ἀσφαλῶς τὸν δρόμον του].

Οικονομὸς ποῦλος. Μὲ πολὺ τάλαντον, τὸ ὁποῖον τῷ ὑπόσχεται μίαν ἐλκετὴν θέσιν εἰς τὸν νεοελληνικὸν Παρθασόν. Ἐδημοσίευσε ἀρκετὰ ποιήματα εἰς τὸν «Νοῦμᾶν» καὶ ἄλλα περιοδικά. Ἐσχάτως μία συλλογὴ του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ρόδα στὸν ἀφρὸ» ἔχαιρετίσθη ἀπὸ τοὺς φιλολογικοὺς κύκλους εὐνοϊκώτατα ὡς μία ἀπρόοπτος ἀποκάλυψις, περικλείουσα πολλοὺς ὥραιους στίχους καὶ μερικά ποιήματα ἀληθινὰ ἀριστουργηματικά εἰς τὸ εἶδος των. Ἡ ποίησις του, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντος, δὲν εἶνε ἴσως ἀπηλλαγμένη ὀωμαντισμοῦ καὶ λυρικοπαθείας. Ἀλλ' ὁ

ΓΥΡΙΣΜΟΣ

ἈΓΑΠΕΣ ποῦ μεσιώγεις τὴν ἄπλεον ζωὴν μου,
ἀγάπες σὰν τραντάφνλλα κι' ἀγάπες σὰν κοράλλια :
ἐδῶ ἡ παιδοῦλα ἡ κασταγὴ κι' ἐκεῖ ἡ μελαγχροινὴ μου,
κι' ἐκεῖνη ποῦ με φίλενε δροσὰτα πορτοζάλια.

Σώπα, καρδιά... διαβαίνοντε σὰν κέκνοι μέσ' στίς μπόρες
καὶ χύνοντε στὸ διάβα τους μιὰς ἀνοιξης τὸ μῦθο :
ἀπόψε μὴ διαβαίνετε μπροστά μου, ὦ λευκοφόρες,
ἀπόψε σίγῃς μαννοῦλας μου τὴν ἀγκαλιὰ θὰ γύρω.

ΑΠΟ ΤΗΝ "ΡΑΨΩΔΙΑ", ΤΗΣ ΕΡΗΜΙΑΣ

III μέρα χάραξε κι' ἀπλώθη Κι' ἀντιλαλοῦνε τὰ κονδοῦνια
στοῦ ἐρμολογιστοῦ τὴν ἐρημιὰ, ἀρροθίμιστα, ἀργά, ἱερὰ,
καὶ φτέρωσαν οἱ μύθοι πόθοι τῶν κοπαδιῶν μέσ' στὴ γαλήνη,
καὶ λαχταροῦνε τὰ κορμιά. ποῦ ἀπλώθηκε καὶ στὰ νερά

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

Τῆς θάλασσας, ποῦ ἀγνάντια στέκει
ἀκύναντη μέσα στὸ φῶς :
τοῦ ξυλοκόπου τὸ πελέκι
μονάχα σκλάβωσε ὁ Ρυθμός.

Ρ Ο Δ Α

ΣΤΟ περιβόλι σήμερα δὲν ἤπιαν φῶς τὰ ῥόδα·
ἀπ' τὴν αὐγὴν ἢ καταχνιὲς ἀπλώθηκαν στοὺς δρόμους
κ' ἐπνίξανε τὸ κάθε τι φεγγόβολο ποῦ ἐνῶδα,
κ' ἡ μέρα εἶχε τῆς Νυχτὸς τὰ σύγκροτα καὶ τοὺς τρόμους.

Κ' ὑψώνουν ὅλα πρὸς τὸ φῶς μιὰ δέησιν ἀγία,
ἐνῶ φυσάει ἀνάλαφρα τὸ βραδυνὸ ἀεράκι,
κι' ὅλα τὰ ῥόδα τῆς βραγιάς κάνουντε λιτανεΐα :
« Αὐθιο τὸ φῶς θριαμβικὸ κι' οὔτε ἓνα συννεφάκι ... »

[1911]

ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

Αἰτήσεις προστασίας ἐν ὥρᾳ βροχῆς

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΣΑ ΜΠΟΤΣΑΡΗ

ΜΕΣΑ στὸ Μέγα Σπήλαιο, τὸ ἀσπλαγχο μαχαῖρι τοῦ ἐχθροῦ ἐμάντρισε χιλιάδες τὰ γυναικόπαιδα. Καπετάνισσες, ἀρχόντισσες, φτωχές καὶ πλούσιες φαμελιές ἄλλες, ἀπὸ κάθε τοῦ Μωρηᾶ χωριό, ἐκεῖ ἐστρημώχθηκαν ἴσες κι' ὅμοιες. Στὴν ἐκκλησιά, στὰ κελιά γύρω, στὰ ὑπόγεια, τῆς ἀποθήκης καὶ τὰ κελάρια, στὴν ξέσκεπη αὐλὴ ἀκόμα, σωριασμένα κοιτουνται γεράματα σεβαστά, φημισμένα ὀνόματα, ἀλλή ὀροσερά, χρυσὰ νηᾶτα. Ὁλος ὁ ἠθικὸς πλοῦτος τοῦ ἐπαναστατημένου βασιᾶ ἐκεῖ μέσα βρίσκεται. Κι' ἀπ' ἐξω, στῆς βίγλες καὶ τῆς τάπιες, ἄγρυπνοι σάν τὸν δράκο τοῦ φυλάει τὸν κῆπο τοῦ παραμυθιοῦ, κάθονται καὶ βιγλίζουν ἀρματοζωσμένοι ὀπλοφόροι. Ἀρχηγὸς τοὺς ὁ Τούσας Μπότσαρης.

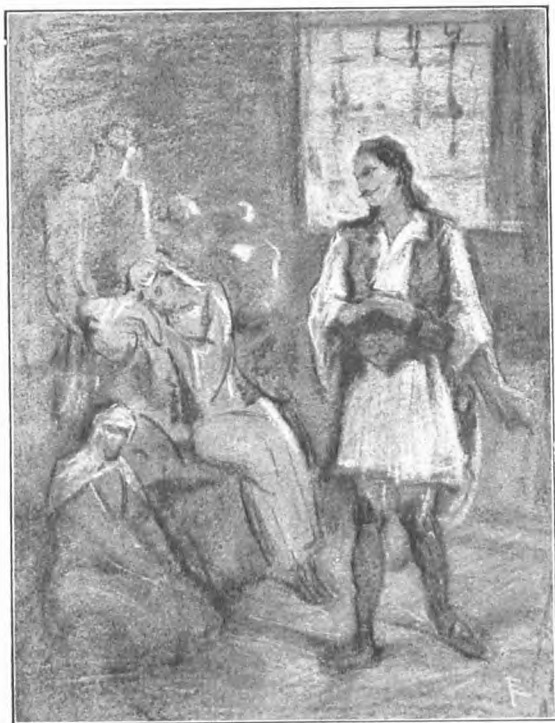
Τώρα ὅμως ὁ ἄμιρος Σουλιώτης δὲ φυλάει μόνο τὰ γυναικόπαιδα τοῦ βασιᾶ. Φυλάει καὶ τῆς καρδιάς του τὸ πάναγνο βλαστάρι. Μίαν ἐβδομάδα πρίν, ἐκεῖ μπήκε νὰ προφυλαχθῇ ἀρχοντικὴ φαμελιά τῶν Καλαβρύτων. Κ' εἶχε μαζί, καύχημα καὶ στολίδι τῆς, ὁμορφοθυγατέρα δεκαπεντάχρονη, μεγαλομμάτα, λαμπρομέτωπη· χρυσάφι τὰ μαλλιά στὸ κεφάλι, ἀμέτρητες ἢ χάρες τοῦ κορμιοῦ. Τὴν εἶδεν ὁ Τούσας κ' ἐξαψνίστηκε. Κάποια εἰκόνα σεβαστῇ, μεγάλου Εὐαγγελιστοῦ καλλιτέχνημα, ἦρθεν εὐθὺς στὴν

ΣΗΜ.— Αἱ δύο ἐν τῷ κειμένῳ εἰκόνες ἐκαλλιτεχνήθησαν χάριν τοῦ «Ἡμερολογίου» ὑπὸ τοῦ κ. Εὐαγγ. Ἰωαννίδου.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Isot
Restrictions apply.

πύρινη φαντασία του, συμπληρωμένη ἀπὸ τὸ αἶσθημα τοῦ ζωντανοῦ καὶ τοῦ ὑπερανθρώπου. Τὴν εἶδε κι' ἀπομένει ἐκεῖ, ἄτολμος καὶ ὄνειροπόλος, σὰν νὰ εἶδεν ὄραμα. Καὶ τώρα βγαίνει στῆς βίγλες, ἀνεβαίνει στῆς τάπιες,

« Τὴν εἶδε κι' ἀπομένει ἐκεῖ, ἄτολμος κι' ὄνειροπόλος σὰν νὰ εἶδεν ὄραμα ».

μιλεῖ μὲ τὰ παληκάρια, κυττάζει τ' ἄρματά του καὶ ξεχνιέται δίγνωμος κι' ἀναποφάσιτος. Λουλουδι μυστικὸ ἀρωματίζει τὴν τραχύτατη ὑπαρξί του ἢ κόρη, ἀλλὰ δὲν φαίνεται πουθενὰ γύρω του. Ὁ ναὸς μέγας, χιλιόχρονος,

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriol
Restrictions apply.

σκυθρωπός, ἔκρυψε στήν ἀδιάστη ἀγκαλιά του τὸ ἄδρὸ πλάσμα τῶν Καλαβρύτων, ὅπως καὶ τὸ καλλιτέχνημα τοῦ Εὐαγγελιστοῦ. Καὶ στήν ἀνοιχτὴ πύλη του στέκει νυχτοήμερα φύλακας αὐστηρός, ἀδέκαστος: ἡ τιμή.

— «Συμπάθησέ με, γέροντα... ἤρθα νὰ ἰδῶ τὴν Παναγιά...»

Ὁ Σουλιώτης ποθεῖ νὰ ἦσαν πέντε, δέκα χιλιάδες τοῦρκοι, μπροστὰ ἐκεῖ νὰ χυθῇ μὲ τὸ δαμασκί ἀπάνω τους, νὰ κάψῃ καὶ νὰ θερίσῃ κορμιά, πέρα νὰ διαβῇ στὸ ποθητό του ὄνειρο. Πῶς νὰ πατήσῃ ὁμις τὸν ἄδρα-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

τον ἐκεῖνον φύλακα ποῦ τοῦ ἔστησε ἕψηλὸν ἐκεῖ σὰν Ὀλυμπον καὶ δυνατόν σὰν δράκοντα ἢ κοινωνικὴν παράδοσιν; Ὡαί, δὲν γίνεται! Μιὰ στιγμὴ ἐχάραξε ἡ αὐγὴ καὶ πάλιν ἐσκοτείνιασε στὴ καρδιά τοῦ Μπότσαρη. Καὶ ἀκόμα μελαγχολικός, ἀτολμος ἀκόμα καὶ ὄνειροπόλος, βλέπει τοὺς σκυθρωποὺς τοίχους μὲ μισητὸν σεβασμόν, βγαίνει στῆς βίγλες, ἀνεβαίνει στῆς τάπιες, μιλεῖ μὲ τὰ παληκάρια, κυττάζει τ' ἄρματά του λυπητερά! Τί τὸν ὠφελοῦν κι' ἂν εἶνε τόσο λαμπρά, κι' ἂν εἶνε τόσο ἀστόμωτα, ἀφοῦ δὲν ἔμπορουν νὰ βοηθήσουν τῆς ψυχῆς του τὸν ἀκοίμητο πόθο;

Τέλος, ἓνα κοντόβραδο, τὸ σήμαντρο τρανολαλεῖ τὸν ἐσπερινό. Τὸν ἀκούει ὁ Τούσας, σὰν Δευτέρας παρουσίας σάλπισμα, καὶ τρέχει στὴν ἐκκλησιά. Στὴν πύλῃ ὅμως προβάλλει ἄξαφνα τὸ μαῦρο ῥάσο τοῦ ἡγούμενου:

— Πῶς ἐδῶ, καπετάνιε; δὲν ἔμπαίνει ἄνδρας ἐδῶ! τοῦ λέει μὲ αὐστηρὴ φωνή.

Ἐστάθηκε κρυσπαγμένον τὸ παληκάρι.

— Συμπάθησέ με, γέροντα — τοῦ λέει φιλῶντας τὸ χέρι του, συμπάθησέ με... Ἦρθα νὰ ἰδῶ τὴν Παναγιά...

Ταπεινὸς γυρίζει ἔπισω στ' ἀχνάρια του, βγαίνει ἔξω ἀπ' τὸ Μοναστήρι. Καὶ ὁ ἴδιος ἀκόμα δὲν γνωρίζει ἂν εἶχε Παναγιά τὴν εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελιστοῦ ἢ τὴν ἀρχοντοθυγατέρα τῶν Καλαβρύτων.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΘΛΙΨΗ

ΔΕΝ μοῦ μαγεύει τὴν ψυχὴν ἡ ἐρωτικὴ φλογέρα
ποῦ οἰγοκλαίει στὸν ἥχό της ὁ πόθος τοῦ βοσκῶν,
καμπάνα τοῦ ἐρημοκκλησιοῦ στὸ βραδινὸν ἀγέρα
εἶσαι γιὰ μὲ προμήνυμα τοῦ αἰώνιου χωρισμοῦ.
Δὲν ἔχω πόθους, δὲν γρικῶ ἀγάπην — μήπως τάχα
γιατὶ ὁ αἰῶνος μισεμὸς μὲ συγκινεῖ μοιάχα;

[Ζάκυνθος 27 Δβρη 1910]

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

Ο ΣΤΡΑΓΑΛΑΤΖΗΣ

Ο Στραγαλατζής των Ἀθηνῶν

Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ στραγαλατζῆ ἤκιμαζεν ἄλλοτε εἰς Ἀθήνας. Σήμερον ὁμως διατρέχει τὸ τελευταῖον στάδιον τῆς κρίσεως, ἐγγὺς δὲ καὶ ἄφηνκτον ἐπικεῖται τὸ μοιραῖον τέλος του. Μετὰ τινὰ ἔτη μόλις θὰ τὸ ἐνθυμεῖται καὶ θὰ τὸ ἀναφέρῃ ἡ εὐθυμος ἀνεκδοτολογία. Μαζὶ δὲ μὲ τὸν στραγαλατζῆν τείνουν νὰ ἐξαφανισθοῦν καὶ ἄλλα συναφή: τὸ σαλιέεεεπ, τ' ἀραπόσιταγα τοῦ γαλάτου καὶ τὰ μαρόνια κάσιτανα.

Καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συμβῇ ἄλλως. Ὁ στραγαλατζῆς εἶνε σήμερον ἀναχρονισμός. Ἐμεινε εἰς τὸ πρό ἐξηκονταετίας καθεστώς. Καὶ ὡς τότε, καὶ ὡς ἐπάγγελμα, καὶ ὡς σιλουέτα, μὲ τὴν ἀναλλοίωτον καραγκοῦνικην φόρμαν του, δὲν ἤλλαξε διόλου. Ὑπῆρξεν ἐντελῶς ξένος τῆς ἐξελίξεως, ἡ ὁποία ἐτελειτο γύρω του. Ἀφ' οὗτου, πρὸ 60 καὶ 70 ἐτῶν κατήρχετο ἀπὸ

τὴν ἐριδῶλακα Θεσσαλίαν διὰ νὰ ἐξασκήσῃ τὸ νωθρόν καὶ νυσταλέον ἐπάγγελμά του εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἔμεινε δ' ἴδιος καὶ ἀπαράλλακτος. Ὅλα γύρω του ἐτροποποιοῦντο, μετεβάλλοντο, ἐξεπολιτίζοντο. Νέα γούστα, νέα ἀνάγκαι, νέα ἀπαιτήσεις. Ἐκεῖνος ἔμεινε ὁ ἴδιος, πρωτογενὴς καὶ ἀπελέκητος, ὡς νὰ μὴ συνέβαινε τίποτε πέριξ του. Αἱ Ἀθηναὶ ἤλλαξαν εἰς βαθμὸν ἀγνώριστον. Αὐτὸς ἔμεινε στερεότυπος, ὡς cliché τῆς Λεσιφίας. Τὸν ἀναγνωρίζεις ἐξ ἀποστάσεως μιλίων. Μὲ τὸν αἰώνιον ταβλὰν ἐμπρὸς του, μὲ τὸ ἴδιον πρωτογενὲς ἐμπόρευμα: τὰ στραγάλια, τὰ ζαχαρένια κόκκινα μπασιούνια, τῆς χρωματιστῆς κοιλιοῦρας, τὸν μελένιο χαλβᾶ, τὰ σουσα-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

μένα παστέλια — ὅλα αὐτὰ ἀναπεπταμένα εἰς τὴν κλασικὴν σκόνιν καὶ τὰ ἔντομα τῆς ἀθηναϊκῆς ἀτμοσφαίρας. Ἐν τῇ μεταξῷ, νέοι τύποι πλανόδιοι, νέα ἐμπορεύματα ἐνεφανίζοντο εἰς τοὺς δρόμους. Τὸ πρῶτον πλῆγμα ὑπέστη ὁ στραγαλατζῆς ἀπὸ τὸ «πάσσα-τέμπο». Ἐπειτα ἦλθαν «ἡ καλοψημένες, ζεστές ῥοδοκόκκινες κουλοῦρες», αἷτινες ἀπὸ ἀρκετῶν ἡδῆ ἐτῶν ξεφουρνίζονται καὶ τὸ ἀπόγευμα. Μετ' ὀλίγον κατέφθασε καὶ τὸ βαρὺ πυροβολικόν! «Τὰ φουστίκια», «ἡ μέντες», «ἡ καρამέλες τοῦ γάλακτος». Ἀπέναντι ὧν αὐτῶν

τῶν ἐχθρῶν καὶ ἐπιδρομῶν, πῶς ν' ἀνθῆξῃ ὁ ταλαίπωρος στραγαλατζῆς μὲ τὸ προκατακλισμαῖον τοῦ ἐμπορεύμα;

«σαλιέρες...»

Ἄλλοτε ὁμως, πρὸ 30 καὶ 40 ἐτῶν, ἤκμαζε. Εἰς ὅλα τὰ μέρη, εἰς κάθε τριστρατον, εἰς πᾶσαν καμπὴν θὰ ἐβλέπατε ἐνθρονισμένον καὶ ἓνα στραγαλατζῆν ὀπισθεν τοῦ ταβλά του. Εἰς τὸ Σύνταγμα, εἰς τὴν Ὁμόνοιαν, πέρας τῆς Καπνικαρέας, εἰς κάθε κέντρον. Πρωτίστως δὲ ἔξω εἰς τὴν αὐλόπορταν τῶν

Δημοτικῶν Σχολείων, εἰς τὰ Σχολαρχεῖα, τὰ Γυμνάσια. Φαίνεται ὅτι ἡ μαθητικὴ νεολαία τῶν χρόνων ἐκείνων εἶχε πολὺν γερὸν τὸν στόμαχον. Μαζὶ μὲ τοὺς ὑπερουντελικούς καὶ τὰ γεροῦνδια κατεδρόχθιζεν ἀπλήστως καὶ τὰ κακοχώνευτα καὶ ἀποπετρωμένα στραγάλια. Ὅλες ἡ πεντάρες τῶν μικρῶν ἀπέληγον εἰς τὸν ταβλάν τοῦ στραγαλατζῆ. Πρὸς μεγαλειτέραν δὲ ἐξόδευσιν εἶχεν ἐφευρεθῇ καὶ τὸ παιγνίδι τοῦ

σπασίματος τῶν ζαχαρένιων μπαστουγιῶν. Ὁ στραγαλατζῆς ἐδύθει εἰς τὸν σωρὸν τῶν στραγαλιῶν ἓνα μπαστουγι ἢ ἓνα κουλοῦρι ζαχαρένιο, καὶ οἱ μικροὶ παῖκται, ἐξ ἀποστάσεως τριῶν-τεσσάρων βημάτων, μὲ τρία ἢ τέσσαρα ἐκσφενδονιζόμενα στραγάλια, διηγωνίζοντο ποῖος νὰ τὸ σπᾷσῃ πρῶτος καὶ τὸ λαφυραγωγῇ. Ὅταν ἡ νίκη ἡμφισθητεῖτο, ἐπενέβαιναν ὁ στραγαλατζῆς καὶ ἐκἀνόμιζε τὸ γέρας καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ πολέμου, ποῖος δηλαδὴ ὁ κερδίζων καὶ ποῖος ὁ πληρώνων. Καὶ ἡ ἐπαίξαν μεταξὺ τῶν, ἡ ἐνίοτε ὁ μαθητὴς εἶχεν ἀντίπαλον τὸν ἴδιον στραγαλατζῆν. Ἐννοεῖται ὅτι ἐν τῇ ὁρμῇ τοῦ παιξίματος ὁ στραγαλατζῆς ἠναγκάζετο, θέλων καὶ μὴ, νὰ ἀνοίγῃ πιστώσεις εἰς τοὺς μικροὺς πελάτας, ὅποτε τὰ βερεσέδια αὐτὰ τὰ ἔγραφεν εἰς τὸ τεφτερί του. Αἱ πιστώσεις ὁμως αὐταὶ ἦσαν ὡς ἐπὶ

σιμο τοῦ κανονικοῦ. Ἡ μόνη ὑπέγγυος κινητὴ περιουσία τῶν δυστρο-
πούντων ὀφειλετῶν ἦσαν τὰ μαθητικὰ βιβλία των, ἀλλ' ἡ κατάχρε-

«μαρόνια κάστανα»

ρευμα τῶν εἰς τὴν ἀναπόφευκτον ἡμετέραν
τῶν ἄλλων μαθητῶν. Εἰς παρομοίαν ἐξα-
φνικὰς ἐπιδρομᾶς ὑπέκειτο ὁ κακόμοιρος
στραγαλατζῆς, ὅταν κατὰ τὰς ἐορτὰς καὶ
πανηγύρεις διήρχετο ἀπὸ μέρη, ὅπου ἦσαν
συγκεντρωμένοι οἱ μικροὶ γαβριάδες. Ὁ ποιητὴς τῆς ἐποχῆς ἐκεί-
νης εἶχε περιγράψει μίαν τοιαύτην κωμικοτραγικὴν περιπέτειαν :

Μὲ μιὰ κρυφὴ τοῖκλοποδιὰ
τὸν ἐπάπλωσε πλατεῖα-φαιδεία
μὲ τὰ στραγάλια ὅλα.
Φωνάζουν, δέρονται, κτυποῦν,
καὶ μὲ τῆς φουκῆς τῶν ἄρπου
λουκούμια καὶ παστέλια,
καὶ σ' ὅλη τὴν ὄχλοβὴν
δυνὸ-τοεῖς κλητῆρες παρεκεῖ
ξεραίνονται σὰ γέλια.

Σήμερον ὁ στραγαλατζῆς, ἐκ-
τοπισθεὶς ἀπὸ τοῦ ἐπιδρομεῖς
τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ, ἔχει
μεταφέρει τὸν ταβλάν του εἰς τὸ
Παγκράτι, τὰ Πετράλωνα, τὰ Πι-
θαράδικα καὶ τοὺς ἀποκέντρους
μαχαλάδες τῶν Ἀθηνῶν.

Πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ψυχorra-
γοῦντος ἐπαγγέλματος τοῦ στρα-
γαλατζῆ, ἐπεστρατεύθη καὶ ὅλη
ἡ οἰκογένεια. Ἡ ἐρίτιμος συμβία
του βοηθεῖ κόπτουσα τὸ θαδίον
διὰ τῆς ἀξίνης, συσκευαζόμενον
εἰς μικρὰ μάτσα, τὰ ὅποια περιά-
γουν

«Ὠραῖα φουστῖα — μονὰ ἡ ξυγὰ»

λατζή: «Δαδίιι... καλό δαδίιιι!...» Ἀτυχῶς ὅμως καὶ ὁ κλά-
δος οὗτος τοῦ ἐμπορίου ὑπέστη καίριον τραῦμα, ἅψ' ὅτου οἱ χωρικοὶ
τῆς Ἀττικῆς ἤρχισαν νὰ μεταφέρουν εἰς τὴν πόλιν φορτία ὄλα ἀπὸ
«κοκουνάρες γιὰ προσάναμμα», εἰδος καύσιμον ἀσυγκρίτως εὐθηνό-
τερον. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ «σαλιέεεε, ζιστό' νεεεε...» περιήλθε εἰς...

«γάλα φρέσκο»

παγεράν ἀδιαφορίαν ἐκ μέρους
τοῦ κοινοῦ, ὁλόκληρος ἡ πα-
τριαρχικὴ οἰκογένεια τοῦ στρα-
γαλατζή ἐκηρύχθη ἐν διωγμῷ.

Σημειωτέον ὅτι ὁ στραγαλα-
τζής καὶ ὁ σαλεπτζής εἶνε ἐν
καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ἐναλ-
λάσσον τὸ σαλέπι μὲ τὰ στρα-
γάλια, νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν.

Ἄλλοτε τὸ περιφρονούμενον
ἤδη σαλέπι ἦτο εἰς τὴν ἡμερη-
σίαν ἢ — κυριολεκτικώτερον —

τὴν νυκτερινὴν διάταξιν. Κατὰ τὰς παγεράς
καὶ τουρτουριστικὰς νύκτας τοῦ χειμῶνος,
ὅταν ὁ βορρᾶς ἐσύριζε καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς
φύσεως ἐμυκῶντο ἀγρίως, περιεφέρετο, δια-
λαλούμενον ἀπὸ τὴν λεπτὴν, συμπαθητικὴν
εἰς λὰ μινύρε φωνὴν τοῦ σαλεπτζή καὶ εἰς
τὰς πλέον ἀριστοκρατικὰς συνοικίας, ὅπου εὐ-
ρισκε πελάτας τὸ θερμαντικόν του ἀφέψημα.

Ἄλλ' ἔκτοτε, αἱ ὀρέξεις, αἱ συνήθειαι, αἱ
ἀνάγκαι ἤλλαξαν. Ἡ ἀθηφάγος πρόοδος, ἡ
καταρρίπτουσα καὶ ἀπορροφῶσα, θὰ φάη αὖ-
ριον-μεθαύριον καὶ τὸν στραγαλατζήν μὲ ὄλον
τὸν ταβλάν του, ὅπως ἐξηφάνισε καὶ τὰ ζαχα-
ροπλαστεῖα ἐκεῖνα, ὅπου κατεσκευάζοντο τὰ

τρίγωνα, οἱ ἐρογάβοι καὶ τὰ κορυκέτια. Τὰ στραγάλια, τὰ παστέλια,
ὁ μελένιος, καὶ τὰ ζαχαρένια μπαστούνια ἀντικατεστάθησαν σήμε-
ρον μετὰ φυστίκια, τὰ φουντούκια. τῆς σοκολάτες, τῆς μέντες καὶ
τῆς καραμέλλες τοῦ γάλακτος. Τὸ δὲ γλοιῶδες σαλέπι καὶ ἡ πα-
τροπαράδοτος ψασκομηλιά μὲ τὸ γάλα καὶ τὸ ἀρωματῶδες τέτον.

[Ἀθῆναι, Ἰούνιος τοῦ 1911]

ΙΩ. Ν. ΠΗΛΙΚΑΣ

Εἰς γέρον γυναικοθήραν

ΚΟΚΟΡΕΥΕΣΑΙ τοῦ κάκου! Εἶσαι μπαίγνιο τῶν κοκκῶρων!

Εἶσαι... «ἀκίνδυνον πυρεῖον δίχως θεῖον καὶ φωσφόρον»!..

ΣΑΤΑΝΑΕ

ΕΥΛΑΒΗ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

ΚΩΝ. ΧΑΤΖΗΩΑΝΝΟΥ

ΕΙΣ τὸ πρόσωπον τοῦ πρό τιнос ἐκλιπόντος ἀειμνήστου Κωνσταν. Χατζηϊωάννου ὁ ἐν Αἰγύπτῳ ἐλληνισμὸς ἀπώλεσεν ἐν τῶν ὤραιότερων του σεμνωμάτων, ἡ δὲ ἰδιαιτέρα αὐτοῦ πατρίς Τήνος τέκνον ἀγαπητόν καὶ πολύτιμον. Ὁ μεταστὰς ὑπῆρξεν ἐκ τῶν αὐτοδημιουργήτων ἐκείνων ἐλλήνων, οἵτινες διὰ μόνης τῆς εὐφυίας καὶ τῆς ἐντίμου ἐργασίας των κατορθώνουν νὰ ἀναδεικνύονται νικηταὶ εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς ἐν ξένη χώρα καὶ ἐν μέσῳ ξένου περιβάλλοντος. Δὲν εἶνε σπάνια τὰ παραδείγματα τῶν φιλαποδήμων ἐλλήνων, τοὺς ὁποίους τὸ ἐμπορικὸν καὶ ἐπιχειρηματικὸν δαιμόνιον ἐκσφενδονίζει εἰς τὰ τέσσαρα ἄκρα τῆς γῆς, καὶ οἱ ὅποιοι καὶ πλοῦτον συκομίζουσιν καὶ εἰς θράσιν κοινωφελῇ διακρίνονται. Ἀλλὰ ζηλευτότεροι καὶ μᾶλλον ἄξιοι θαυμασμοῦ εἶνε ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι, πλὴν τῶν ὕλικῶν ἀγαθῶν, ἀποθησαυρίζουσιν συγχρόνως καὶ ἡθικά κεφάλαια ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως καὶ σεβασμοῦ διὰ τὴν εὐθύτητα τοῦ χαρακτῆρος, τὴν ἀγνότητα τῶν αἰσθημάτων καὶ τὴν ἐν γένει κοινωφελῇ καὶ ἐκπολιτιστικῇ θράσιν των.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 05/07/2025 20:58:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

Ἀπὸ τοὺς σπανίους αὐτοὺς τύπους ὑπῆρξε καὶ ὁ ἀλχημιστής Χατζηγιάννου. Νεώτατος, εἰς ἐφηβικὴν ἔτι ἡλικίαν, μεταβάς εἰς Αἴγυπτον ἄνευ ἄλλων ἐφοβίων ἢ μόνον τῆς τιμωρίας καὶ τῆς φιλεργίας του, ἡθονήθη βαθμυθὸν καὶ κατ' ὀλίγον νὰ ἀνοίξῃ εὐρὺν τὸν δρόμον τῆς δημιουργικῆς του ἐργασίας καὶ προσόδου. Συνεταιρισθεὶς μετὰ τοῦ συγγενοῦς του Παναγ. Ταμπακοπούλου, ἐνὸς τῶν γνωστωτέρων καὶ εὐπόληπτων ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλλήνων, ἐγένετο εἰς τῶν ὀνομαστικῶν ἐμπορίων τοῦ βάμβακος, κατακτῶν ὁλονὲν τὴν κοινὴν ὑπόληψιν καὶ πίστιν διὰ τε τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὸ ἀμεμπτον εἰς πάσας ἐν γένει τὰς πράξεις του. Γλυκὺς τὸ ἦθος, πεπρωτισμένος μὲ τὴν ἔμφυτον ἐκείνην ἀγαθότητα τῆς καρδίας, ἥτις καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον πανταχοῦ ἐράσμιον, θεωρῶν τὸν πλοῦτον ὅχι ὡς σκοπὸν ἀλλ' ὡς μέσον εὐγενεστέρων ὑποχρεώσεων, ἐγένετο ἀντικείμενον ἀληθινῆς λατρείας εἰς τὴν κοινότητα Ζαχαζικίου, ὅπου ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἶχε πῆξει τὸ κέντρον τῶν ἐμπορικῶν του ἐργασιῶν, καὶ ὅπου ὡς μέλος τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς παμφηφεὶ ἐκλεγόμενος εἰργάσθη μετ' ἀφοσιώσεως ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς ἐλληνικῆς παροικίας, συντελέσας τὰ μάλιστα διὰ τοῦ προσωπικοῦ του γοήτρου καὶ τῶν ἀκαταπονήτων ἐνεργειῶν του εἰς τὴν ἰδρυσιν Σχολείων, Ἐκκλησίας, Νεκροταφείου, κλπ. δίδων πρῶτος τὸ παράδειγμα εἰς πᾶσαν κοινωφελῆ καὶ πατριωτικὴν πράξιν. Φιλάνθρωπος ἄνευ ἐπιδείξεως, ζῶν ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ τῆς εὐποιᾶς ἐκ ψυχικῆς ἀνάγκης καὶ ὅχι ἐκ ματαιότητος, παεῖχε θαφιλῇ τὴν προστασίαν του εἰς τοὺς μικροὺς καὶ ἀδυνάτους, καθοδηγῶν καὶ ἐνισχύων διὰ παντός τρόπου εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ καθήκοντος. Εἰς πλείστους συμπατριῶτας του τηνίους, προσφεύγοντας εἰς αὐτόν, ἤνοιγεν ἐντιμον σταδίον ἐργασίας καὶ ἀποκαταστάσεως.

Ἀποσυρθεὶς ἐκ Ζαχαζικὶ παρὰ τὰς ἐπιμόνους προτροπὰς τῆς Κοινότητος ὅπως ἐξακολουθῇ παραμένων καὶ παρέχων τὰ φῶτα καὶ τὰς ἐνεργείας του, ἐγκατέστη ἀπὸ δεκαετίας περίπου εἰς τὴν περιφέρειαν Φαγγούς, ὅπου οἱ αὐτόθι εἰς κοινότητα συμπληγνύμενοι Ἑλληνας, ἐπωφεληθέντες τῆς εὐκαιρίας, κατάρθωσαν νὰ τὸν θέσουν ἐπὶ κεφαλῆς καὶ νὰ τὸν ἐκλέξουν Πρόεδρον. Καὶ δὲν διεφύσθησαν τῶν προσδοκιῶν των. Ὁ πολῦτιμος ἀνὴρ, παρὰ τὸ προεδρικός τῆς ἡλικίας, ἀνέπτυξε τοιαύτην διοικητικὴν ἱκανότητα καὶ ζῆλον εἰλικρινῆ, ὥστε νὰ τὴν ὀργανώσῃ τελειότερον πάσης ἄλλης, ἰδρύσας καλὸν, σχολεῖον κλπ. εἰς διάστημα τριῶν μόνον ἐτῶν. Τσαυτὴν δὲ λατρείαν καὶ ἐμπιστοσύνην ἐνέπνευσεν εἰς πάντας ἀνεξαιρέτως διὰ τὴν γλυκύτητα τῶν τρόπων του καὶ τὴν χρηστότητα τῶν αἰσθημάτων του, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ ἰθαγενεῖς, οἱ κατὰ βάθος ὑποδλέποντες καὶ μισοῦντες τοὺς ξένους καὶ δὴ τοὺς Ἕλληνας, νὰ θρηγνήσουν μετὰ πόνου τὸν θάνατόν του.

Ὅχι ὀλιγώτερον εὐεργετικὸς ὑπῆρξεν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν του πατρίδα Τήνον, τὴν ὅποιαν δὲν ἔπαυσε νὰ ἀγαπᾷ μεταδίδων κατ' ἔτος καὶ διερχόμενος τοὺς θερινοὺς μῆνας εἰς τὸ γλυκὺ καὶ ὑγιεινὸν κλίμα τῆς νήσου, προτρέπων δὲ καὶ πλείστους ἐκ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ

Ἑλλήνων καὶ συνιστῶν τὴν ἐν αὐτῇ θερινὴν διαμονήν. Βοηθῶν, ὡς ἀληθῆς χριστιανός, τοὺς πάσχοντας, δὲν παρέλειπεν εὐκαιρίαν εἰς πᾶν ἔργον κοινωφελές. Συνετέλεσεν εἰς τὴν σύστασιν τῆς αὐτόθι Φιλαρμονικῆς, ὡς καὶ εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς Βιοτεχνικῆς Σχολῆς τῶν ἀπόρων κορασίων, τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ, πλήρης στοργῆς καὶ πόνου πρὸς εὐδωσιν τοῦ ὄντως ὠραίου καὶ εὐλογητοῦ ἔργου τῆς.

Τοιοῦτος ἐν σκιαγραφίᾳ ὑπῆρξεν ὁ ἀλησμόνητος Χατζηϊωάννου, τοῦ ὁποίου ὁ αἰφνίδιος θάνατος, ἐπισυμβᾷς τὸν παρελθόντα Μάρτιον κατὰ τὸν ἀπὸ Ἀλεξανδρείας εἰς Πειραιᾶ πλοῦν, ἐπληξεν τὴν ἀπορφανισθεῖσαν οἰκογένειαν, τὴν Τῆνον, τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν καὶ τὴν πατρίδα. Ὑπόδειγμα ἐναρέτου οἰκογενειάρχου καὶ φιλοστόργου πατρός ἠτύχησε ν' ἀναθρέψῃ τὰ τέκνα του ἐν ἀρετῇ, εἰς τὰ ὅποια ἐκκληροδότησε σὺν τῷ πλούτῳ καὶ ὄνομα ἀγαπητὸν καὶ ἐντιμον ὅπως συνεχίσωσιν ἐν ἀμίλλῃ τὸ ἐμπορικὸν καὶ κοινωνικὸν ἔργον του.

Δ Ε Ν Θ Ε Λ Ω

ΔΕΝ θέλω 'ς τὴν πικρὴ ζωὴ
Ποῦ τόσο πόνεσ' ἢ καρδιά μου,
Μήτε χαρὰ νὰ ξαναἰδῶ,
Μήτ' εὐτυχία πειὰ σιμά μου.

Τὸ ξεύρω ὅτι βιαστικά
Σὰν ξένες θὰ μὲ χαιρετίσουν,
Μ' ἄλλους θὰ πᾶν νὰ κοιμηθοῦν,
Καὶ μ' ἄλλους νὰ γλυκοξυπνήσουν.

Μοῦ φθάν' ἡ λύπη ἡ παληά,
Μ' αὐτὴ νὰ ζήσω θέλω μόνο,
Οὔτε καινούρια πειὰ χαρά,
Οὔτε καινούριο πάλι πόνο.

(Σάμος)

ΕΛΕΝΗ Σ. ΣΒΟΡΑΝΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

Ἦ ὁ ἐν Κων/λει ἀπὸ ἐπταετίας ἐγκατεστημένος ἔγκριτος καὶ δημοφιλὴς Ιατρός κ. Χρήστος Δάλλας, ἐκ Δελβενακίου τῆς Ἡπείρου, γόνος μιᾶς ἐκ τῶν πρώτων αὐτοῦ οἰκογενειῶν, μεγάλως δραστήσιος ἐν Βουκουρεστίῳ, ὅπου ἐξενητεύοντο τὰ μέλη αὐτῆς ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 18ου αἰῶνος ἀξιωθέντα καὶ τοῦ τίτλου Εὐγενείας «Δβοριανίν». Διδάκτωρ τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου, συμπληρώσας τὰς σπουδὰς του ἐν Παρισίοις, με ἀρτίαν ἐγκυκλοπαιδικὴν μόρφωσιν, ὁμιλῶν, πλήν τῆς ἑλληνικῆς, καὶ τὴν ῥωσικὴν, τὴν ὡμουνικὴν, τὴν γαλλικὴν, τὴν ἰταλικὴν καὶ τὴν γερμανικὴν, ἐξέπῳνησε πολλὰς ἀξίας λόγους Ιατρικὰς πραγματείας, οὐκ ὀλίγαι δὲ ἐπιστημονικαὶ του ἀνακοινώσεις κατεχωρήθησαν εὐφύμῳ εἰς

τὰ Ιατρικὰ περιοδικὰ τῶν Παρισίων. Διατελεῖ μέλος πολλῶν ὁματειῶν, ἔφορος σχολείων καὶ διευθυντὴς τοῦ «Ἀσύλου τῶν Μητέρων», τοῦ γνωστοῦ αὐτοῦ φιλανθρωπικοῦ ἰδρυμάτος, τυχὼν πρὸ τίνος, ἔνεκα τῶν ἀγαν φιλελληνικῶν του αἰσθημάτων, καὶ τοῦ χυλοφράγκου μαυρογενείου βραβείου].

**Ὁ Θανάσης Βάγιας εἶχε τόσον πεπωρωμένην
ψυχὴν, ὥς ἡ παράδοσις διέσωσεν ; Εἶναι
ἄξιος τοῦ ὀνόματος Ἐθνικοῦ προδότου ;**

(Σημειώσεις ἐκ τῆς νεωτέρας Ιστορίας τοῦ Δελβενακίου)

Α

ΘΑΝΑΣΗΣ Βάγιας ! Οὐδὲν ἕτερον ὄνομα ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ ἀφῆκε τόσον φοβεράν ἐντύπωσιν, ὅσον τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν δημίων Ἀλῆ-πασά τοῦ Τεπελενλῆ. Ἐὰν τὸ ὄνομα τοῦ Ἐφιάλτου διαγείρει ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Ἑλλήνος τὴν ἀπέχθειαν ἐπισκιάσαν καὶ αὐτὴν τὴν σημασίαν τῆς λέξεως «προδότης», τὸ ὄνομα τοῦ Θανάση Βάγια ἀναμφερρῶς προκαλεῖ τὴν φρίκην ὑπενθυμίζον σφαγὰς καὶ κακουργίας.

Εἰς τοῦτο βεβαίως συνετέλεσε καὶ ἡ δαιμονία μοῦσα τοῦ Βαλαωρίτου, τοῦ ἔθνικοῦ τούτου βάρδου, ὅστις διὰ τῶν ἀθανάτων αὐτοῦ ποιημάτων ἀπετύπωσε χαρακτηρὰς καὶ ἐξιστόριος γεγονότα τῆς ἡρωϊκωτέρας τῆς Ἑλλάδος ἐποχῆς. Ἀκριβῶς δὲ διὰ τοῦτο καὶ ἡ

μετέδωκεν εἰς αὐτάς τοὺς χαρακτηρισμοὺς τῶν προσώπων, ὅπως ἡ ποιητικὴ καὶ μεγάλῃ εἰς ἰδεώδη ψυχὴ αὐτοῦ ἀντελήφθη. Ψυχὴ δὲ ποιητοῦ οὐδέποτε θά ἦτο εὐνους πρὸς ἕνα δῆμιον. Πλὴν ἄρᾳ γε, ἀρκούσι ταῦτα, ὅπως ὁ Θανάσης Βάγιας, ὁ τόσον ζωηρῶς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ παρασταθεῖς, χαρακτηρισθῇ ὡς ἐθνικὸς προδότης, ὡς τὸ τέρας τὸ στερούμενον ἔχονος ἀνθρωπισμοῦ, ὡς ὁ δῆμιος ὁ κηρύξας πόλεμον κατὰ παντὸς ἀνθρωπίνου καὶ μόνην ἡδονὴν εὐρίσκων εἰς τὸ αἶμα; Ἰδοὺ τὸ ζήτημα.

Ἐπιστολὴ ἰδιόχειρος τοῦ Θανάση Βάγια σφζομένη παρ' ἐμοί, ὡς καὶ διηγῆσεις γερόντων ζησάντων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ γνωρισάντων ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν ἀπαισίας φήμης δῆμιον, μὲ ἡγαγον εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ Θανάσης Βάγιας, ἂν ἔφερε τὸν τίτλον τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν δημίων τοῦ Ἀλῆ-Πασᾶ καὶ ἂν ὡς ἐκ τῶν καλλικόντων του συνέδεσε τὸ ὄνομά του πρὸς πράξεις προκαλοῦσας τὴν φρίκην καὶ τὴν ἀναγνώστην, ἐν τούτοις διέσφινεν εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του καὶ αἰσθήματα ἐνδεικτικὰ μὴπω σθεσθείσης φιλανθρωπίας καὶ φιλογενείας.

Δὲν θέλω διὰ τούτων νὰ προβάλω ἀπρόσκλητος ὑπερασπιστὴς τοῦ δημίου, τοῦ ὁποίου τὰ ὁσὰ θά τρίξωσι βεβαίως ἐντὸς τοῦ τάφου των ἐξ ἐκπλήξεως καὶ ἀνακουφίσεως ἤθελον ὅμως νὰ συντελέσω κατὰ τι εἰς τὴν ἀπονομὴν δικαιοσύνης, ἔστω καὶ πρὸς ἕνα κοινόν κακοῦργον, τὸν ὁποῖον βαρύνει ἴσως μετὰ τινος ὑπερβολῆς ἡ ἀρὰ ἐνὸς ὀλοκλήρου Γένους.

B

Κατὰ τὰ τέλη τῆς προπαραελθούσης καὶ τὰς ἀρχάς τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος κρίσιμους ὁ Ἑλληνισμὸς διήρχετο ἡμέρας, ἰδίως δὲ ὁ ἐν Ἠπείρῳ σφαδᾶζων ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ τυράννου Ἀλῆ τοῦ Τεπελενλῆ. Ὅποῖος ὁ τύραννος οὗτος, περιττόν ἐνταῦθα νὰ ἐπαναλάβωμεν, διότι τοῖς πᾶσι γνωστὰι τυγχάνουσιν αἱ τε κακουργαίαι αὐτοῦ, καθὼς καὶ οἱ πόλεμοι του πρὸς τοὺς Σουλιωτάς, οἵτινες ἀπὸ τῶν δυσπροσίτων βράχων τῆς ἡρωϊκῆς πατρίδος των, τρεῖς συνεσπειρώθησαν περὶ τὸ ἱερόν τῆς Ἐλευθερίας λάδαρον συντρίβοντες τὰς ὁρδὰς τοῦ τυράννου.

Πλὴν ἂν κοινῇ γνωστὰ τυγχάνουσι τὰ ἡρωϊκὰ τῶν Σουλιωτῶν ἀνδραγαθήματα, ἐν τούτοις καὶ ἀλλαχοῦ τῆς πολυπαθοῦς Ἠπείρου ἐπετελοῦντο ἐξ ἴσου ἡρωϊκαὶ πράξεις, ὧν ἡ ἀνάνησις ἀπέμεινε μόνη εἰς τὰς διηγῆσεις τῶν γερόντων, ἢ τὰς παραδόσεις τῶν διαφόρων τῆς Ἠπείρου χωρίων. Τῶν χωρίων τούτων ὡς καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀφανῶν ἡρώων τὰ ὀνόματα ἐλάχιστα περιασώθησαν, εὐχρὴς δὲ ἔργον θά ἦτο, ἂν δι' ἐπιτοπίων μελετῶν ἐξηκριβοῦτο λεπτομερῶς ἡ σειρὰ τῶν ἡρωϊκῶν ἐκείνων γεγονότων, δι' ὧν ἔτι μᾶλλον θά ἐπλουτίζετο ἢ ἄλλως τε πλουσία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἱστορία.

Θαυμασμοῦ ἄξιος, ὁμολογουμένως, τυγχάνει ὁ ἀγροϊκὸς ἐκεῖνος Ἀλθανός, ὁ ἀπὸ ἀπλοῦ θερβέναγα καταρξάμενος τοῦ σταδίου του,

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

ἵνα εἰς τὰ ὑπάτα τῆς χώρας του ἀνέλθῃ ἀξιόματα καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτῆς σημαντικὴν καταλάβῃ θέσιν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀλῆ-πασᾶς ὁ ἐκ Τεπελενίου. Ὁ πάσης παιδείας ἄμοιρος πλὴν εὐφυῆς οὗτος Ἀλθανός, ὁ φιλοδοξήσας νὰ κυριαρχήσῃ πάσης σχεδὸν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, ὑποκαθιστάμενος οὕτω εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Σουλτάνου, ταχέως ἀντελήφθη ὅτι πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν μεγάλων αὐτοῦ σχεδίων καὶ παγίων τῆς ἰσχύος του, εἶχεν ἀνάγκην τῶν συμβουλῶν καὶ τῆς βοήθειας ἀνδρῶν ποιᾶς τινας ἀξίας καὶ παιδεύσεως, χρησιμευόντων καὶ ὡς ἐνωτικῶν σημείων μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ἐλληνικῶν πληθυσμῶν, οὓς ἐκυδέρνα· δι' ὃ ἔσπευσε νὰ περιστοιχισθῇ ὑπὸ πλειάδος τοιούτων συμβούλων, ὧν βεβαίως οἱ ἀσημότεροι δὲν θύνανται νὰ θεωρηθῶσιν οἱ Ἀλέξης Νοῦτσος, Θανάσης Βάγιας καὶ λοιποί. Καὶ περὶ μὲν τῆς δράσεως τῶν ἄλλων οὐδὲν ἐνταῦθα θὰ ἀναφέρω, ἀφίνων ἐς ἄλλοτε τὴν ἐξέτασιν τῆς δράσεως αὐτῶν ἀπὸ ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀπόψεως· ἀρκοῦμαι δὲ εἰς ὅσα ἀναφέρονται περὶ τῶν σχέσεων τοῦ Ἀθανασίου Βάγια πρὸς τοὺς χριστιανικοὺς τῆς Ἠπείρου πληθυσμούς, λαμβάνων πρὸς τοῦτο ἀφορμὴν ἐκ τῆς ἂν μνημονευθείσης ἐπιστολῆς του πρὸς τοὺς Δελβινακιώτας, ἐπιστολῆς, ἥτις ὑπ' ἄλλοιαν τῆς γνωστῆς ὁλως μορφήν παρουσιάζει· αὐτὴν.

Μετά τὸν θάνατον καὶ κατάλυσιν τοῦ κράτους τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ, οἱ περὶ αὐτὸν διεσκορπίσθησαν ἄλλος ἄλλαχού, πολλοὶ δὲ, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ Κυρά-Βασιλικὴ καὶ ὁ Ἀθανάσιος Βάγιας, συνελήφθησαν παρὰ τῶν σουλτανικῶν στρατευμάτων καὶ ὠδηγήθησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ὁ Θανάσης Βάγιας περιωρίσθη ὡς αἰχμάλωτος ἀπελευθερωθεὶς τῇ ἐγγυήσει τοῦ τότε Πατριάρχου (καλιαμπέντ). Ἐκεῖ δὲ διαμένων ὁ Ἀθ. Βάγιας ἐγνωρίσθη πρὸς τὸν μέγαν Μιλός τῆς Σερβίας τοῦ ὑπὸ τοῦ Καραγιώργεβιτς τότε διωχθέντος, καταφυγόντος δὲ εἰς Κωνσταντινούπολιν· οὗτος δὲ ὑπεσχέθη εἰς τὸν Ἀθ. Βάγια τὸν ἐν τῇ δυστυχίᾳ σύντροφον, ὅτι θὰ ἔχει αὐτὸς τὴν φροντίδα διὰ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ ἐτέρου τῶν υἱῶν του. Τὴν ὑπόσχασιν ταύτην ὁ Μιλός ἐξεπλήρωσε, οὕτω δὲ ὁ νεώτερος υἱὸς τοῦ Βάγια ὀνόματι Κωνσταντῖνος ἀπεστάλῃ εἰς Παρίσιους μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Μιλός Μιχαήλ, τοῦ κατόπιν βασιλεύσαντος ἐν Σερβίᾳ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ ἐκείνην, ὡς μοι διηγήθη τοῦτο ὁ πέρυσι θανὼν ἀοιδίμος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Νικόδημος, ὁ Θανάσης Βάγιας παρουσιάσθη πρὸ τοῦ τότε Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ ἐν συντριβῇ καρδίας ἐξωμολογήθη, τυχὼν ἀμέσως καὶ τῆς συγχωρήσεως τῶν ἁμαρτημάτων αὐτοῦ. Ἐξῆς δὲ ἔκτοτε ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν Πατριαρχείων ἀπολαύων σχετικῆς ὑπολήψεως καὶ σῶζων ἀκόμῃ ἐκ τοῦ ἀρχαίου γοήτρου του, τοῦ ὑπ' αὐτοῦ τόσον ἐμφαντικῶς ἀποκαλουμένου ἐποχὴν τῆς «Ἠπειρωτικῆς αὐτοῦ δυνάμεως». Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἤτις περὶ τὸ 1827 ἔγραψε καὶ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πρὸς τοὺς Δελβινακιώτας ἐπιστολήν.

Πρὸς κατανόησιν ὅμως τῆς ἐπιστολῆς του ταύτης, ἃς μοι ἐπιτραπῇ νὰ προτάξω σχετικὰ τινα παραπέμπων τὸν ἀναγνώστην διὰ πλείονας λεπτομερείας εἰς τὰ περὶ Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως σύγ-

γραμμα τοῦ Σ. Ἀραβαντινοῦ, εἰς τὸ τέλος τοῦ ὁποῖου ὁ συγγραφεὺς ἐπισυνάπτει καὶ μέρος τοῦ ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Γαζῆ Δελβινακιώτου, τοῦ καὶ γραμματέως τοῦ Καραϊσκάκη, συνταχθέντος ποιήματος, ἐν ᾧ περιγράφονται οἱ κατὰ τοῦ Ἀλῆ Τεπελενλῆ ἀγῶνες τοῦ Δελβινακίου.

Γ

Τὸ Δελβινακίον, ὃ Ὀμφαλὸς τῶν ἀρχαίων, ὡς τινες ἀρχαιολογούντες διατείνονται, εἶναι κωμόπολις τῆς Παλαιᾶς Πιργωνιανῆς τῆς Ἠπείρου, ἐπὶ ἰσχυρᾷ τοποθεσίᾳ ἐκτισμένη, εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας ὑψοῦται λόφος, ἐφ' οὗ ὑπάρχει ναῖθριον τιμῶμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου. Τὸ φύσει ὄχυρόν τοῦ λόφου τούτου καὶ τὸ πρόσφορον τῆς τοποθεσίας αὐτοῦ, θεοποιοῦσης τῆς κεντρικῆς καὶ μοναδικῆς ὁδοῦ τῆς ἀγοῦσης εἰς Ἰωάννινα, ἐκίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Σατράπου τῆς Ἠπείρου, ὅστις ἐφιλοδόησε νὰ μετατρέψῃ τὸν λόφον τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου εἰς φρούριον. Ἡ ἐκτέλεσις ὅμως τοῦ σχεδίου τούτου προϋπέθετε τὴν παρά τῶν Δελβινακιωτῶν παραχώρησιν τοῦ λόφου τούτου, ἢ μᾶλλον τὴν μετατροπὴν τοῦ Δελβινακίου εἰς ἄπλοῦν τσιφλικίον τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ.

Πλὴν οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ τρομεροῦ Βεζύρου προσέκρουον εἰς τὴν φιλοπατρίαν τῶν Δελβινακιωτῶν, οἵτινες ἅπαντες συνησπίσθησαν θέτοντες εἰς ἐξυπηρέτησιν τῆς ἀμύνης τῆς πατρίδος τῶν ὅτι, ἕκαστος εἶχεν, ὅπλα, ἰσχύ, μέσα, χρήματα, ἰδίως δὲ τὰ τελευταῖα ταῦτα, ὅπερ καὶ ἐξηνάγκασε τὸν Ἀλῆ-πασᾶν περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του, νὰ εἴπῃ τὸ περίφημον ἐκεῖνο : « Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος οἱ Σουλτῶνται μὲ τὸ ντυφέικι των καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος οἱ Δελβινακιῶται μὲ τὸν παρὰ των μοῦ ἄσπρισαν τὰ γένεια μου! » Ἀδιαφιλονέκτητος ὄντως ὁμολογία τῶν θυσιῶν τῶν Δελβινακιωτῶν, κατορθωσάντων νὰ κουράσωσι διὰ τοῦ χρήματός των τὸν πλουσιώτερον τοπάρχην τῆς Τουρκίας, τὸν ἀενάως θησαυρίζοντα πλὴν καὶ μὴ δειλιῶντα, παρὰ τὴν παροιμιώδη φιλαργυρίαν του, νὰ δαπανᾷ ἀμύθητα ποσά, ὅπως συγγρατῆσθαι τὴν φιλίαν καὶ τὸν τεῦθεν τὴν προστασίαν τῶν πλησιέστερον πρὸς τὸν θρόνον τοῦ Αὐθέντου τοῦ προσκειμένων. Πλὴν καὶ οἱ Δελβινακιῶται μεγάλα ἐξ ἄλλου ποσά ἐξώδευσαν πρὸς καταπολέμησιν τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ, κατορθώσαντες ὅπως πλειστάκις φθάσωσι τὰ παράπονά των μέχρι τῶν ποδῶν τοῦ θρόνου, ὁπότεν ἐξήτουν σωτήριον ἐπέδωσαν. Καὶ ναὶ μὲν αἱ ἀφειδεῖς χρηματικαὶ θυσαὶ τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ ἐξουδετέρουν ἐκάστοτε κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν τὰς προσπάθειάς αὐτῶν, πλὴν οὗτοι κατώρθωσαν ἐπὶ τέλους νὰ δικασθῶσι μὲ τὸν Τεπελενλῆ, ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου Μαχμούτ τοῦ Β', ὅστις τότε καὶ ἐξέδωκε τὸ φερμάνον, ὅπερ ἐκήρυττε τὸν Ἀλῆν ἐκπτωτον τῶν δικαιομάτων του, ἄποσάτην (φερμανλῆ) καὶ ὡς τοιοῦτον ἄξιον τῆς ἐσχάτης τῶν ποινῶν.

Δικαίως δὲ καὶ οἱ Δελβινακιῶται κατὰ τὰς πανηγύρεις καὶ ἑορτάς των μεθ' ὑπερφηανείας ἄδουσιν ἔτι καὶ σήμερον ἄσμα ἀναφερόμενον εἰς τὰ τότε γεγονότα καὶ ἔχον ὡς ἑξῆς :

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

- * Ὅλαις αἱ χῶρες καὶ χωριά — φοβερόε μ' Ἀλῆ Πασᾶ
 * Σὲ προσκυνοῦσαν — Βεζύρ' ἐφέντη
 * Ὅλοι τὸν τόπον σέδιδαν — φοβερόε μ' Ἀλῆ Πασᾶ
 * Γιὰ τοιφτιλίκι — Βεζύρ' ἐφέντη
 * Κι' ἔνα χωριό Πωγωνιανῆς — φοβερόε μ' Ἀλῆ Πασᾶ
 * Τὸ Δελβινάκι — Βεζύρ' ἐφέντη
 * Δὲν θέλει νὰ σοῦ πουλήθῃ — φοβερόε μ' Ἀλῆ Πασᾶ
 * Γιὰ τοιφτιλίκι — Βεζύρ' ἐφέντη.
 * Σὲ πολεμεῖ μὲ τὰ φλωριά — φοβερόε μ' Ἀλῆ Πασᾶ
 * Καὶ μὲ τὰ γρόσια — Βεζύρ' ἐφέντη
 * Στὴν Πόλιν σὲ κατέτρεξαν — φοβερόε μ' Ἀλῆ Πασᾶ
 * Εἰς τὸν Σουλτάνον — Βεζύρ' ἐφέντη.
 * Στέλνει πασάδες δώδεκα — φοβερόε μ' Ἀλῆ Πασᾶ
 * Σὲ κλειοῦν σὸ Κάστρο — Βεζύρ' ἐφέντη.
 * Καὶ τίποτε δὲν ἔκαμες — φοβερόε μ' Ἀλῆ Πασᾶ
 * Καὶ σὲ ρικοῦνε — Βεζύρ' ἐφέντη.
 * Ἀνάφτουν φάβες γιὰ τὲ σὲ — φοβερόε μ' Ἀλῆ Πασᾶ
 * Κάνουν σκιάετια — Βεζύρ' ἐφέντη
 * Ἀράτιοες τοὺς ἄνδρες μας — φοβερόε μ' Ἀλῆ Πασᾶ
 * Καὶ τὰ παιδιά μας — Βεζύρ' ἐφέντη.
 * Ἄλλοι ἐπῆραν τὴν Βλαχία — φοβερόε μ' Ἀλῆ Πασᾶ
 * Τὸ Βουκουρέσι — Βεζύρ' ἐφέντη,
 * Ἐσκληθώσες τὲς τοοῦπρες μας — φοβερόε μ' Ἀλῆ Πασᾶ
 * Ταῖς μανρομάτες — Βεζύρ' ἐφέντη.

Ἴσως ξενίσῃ τινὰ τὸ ὅτι οἱ Δελβινακιῶται, οἱ κάτοικοι μιᾶς ἀπο-
 μεμακρυσμένης κωμοπόλεως τῆς Ἡπείρου, διέθετον τόσον χρήμα.
 Πόθεν ἦν τλουν τοῦτο; Ἀπὸ χρόνων πολλῶν ρεῦμα μεταναστεύσεως
 εἶχε καταλάβῃ τοὺς Ἡπειρώτας, διευθυνομένους, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
 στον, ἐν Σερβίᾳ, Βουλγαρίᾳ καὶ ἰδίως ταῖς παραβουναβείσις ἐπαρ-
 χίαις τῆς Τουρκίας, περιλαμβανούσαις τότε τὴν σήμερον Ρουμανίαν
 καὶ τὴν Βεσσαραβίαν περιελθοῦσαν κατὰ τὸ 1811 τῇ Ρωσίᾳ. Τόση
 δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἐπίδοσις τῶν Δελβινακιωτῶν εἰς τὴν γεωργίαν, ὥστε
 κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν ὑπελογίζετο ὅτι ἑκατὸν πεντή-
 κοντα ὅλα μεγάλα κτήματα ἐν Βλαχίᾳ καὶ Βεσσαραβίᾳ ἀνήκον εἰς
 τοὺς Δελβινακιώτας! Ἰδοὺ ποσὸν θυνάμενον νὰ κινήσῃ τὸν θαυμα-
 σμόν παντός, πλὴν τοῦτο καὶ συνετέλεσεν εἰς τὸν κατὰ καιροῦς
 ἐκπατρισμόν ἄνω τῶν 200 οἰκογενειῶν ἐκ τοῦ Δελβινακίου, ὧν πλεῖ-
 σται ὅσαι σφῆζονται ἔτι ἐν Βεσσαραβίᾳ σεμνυνόμεναι ἐπὶ τῇ κατα-
 γωγῇ των, πλὴν φεῦ! οὐδὲ λέξιν ἐννοοῦσαι τῆς πατρίδος διαλέκτου!
 Ὁ πλοῦτος οὗτος τῶν ἐν ταῖς Ἡγεμονίαις Δελβινακιωτῶν συνε-
 τέλεσεν ὅπως οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Δελβινακίῳ διαμένον-
 τες ἀφειδῶς δαπανῶσι πρὸς προάσπισιν τοῦ τιμαλφεστέρου αὐτῶν
 πράγματος — τῆς Ἑλευθερίας.

Τῶν μέσων ὁμῶς συγκοινωνίας μὴ ἀφθόνων τότε, ἡναγκάζοντο,
 διὰ νὰ ἔχωσι πρόχειρα χρήματα, νὰ δανείζονται παρὰ διαφόρων,

ιδίως δὲ παρὰ τῶν βέηδων τῆς Κονίτσας. Τὰ χρέη δὲ ταῦτα ἐπληρῶνοντο ἐκάστοτε παρὰ τῶν συνεισφορῶν τῶν ἐν Βλαχίᾳ καὶ Βεσσαραβίᾳ εὐρισκομένων μεγαλοκτηματιῶν Δελβινακιωτῶν καὶ τῶν ἐν Κων/πόλει ἐμπορευομένων. Πλὴν διαφωνία γεννηθεῖσα μεταξὺ τῶν ἐν Βεσσαραβίᾳ καὶ τῶν ἐν Δελβινακίῳ, ὀλίγου δεῖν θλιβερά νὰ ἔχῃ ἀποτελέσματα διὰ τὸ Δελβινάκιον. Οἱ ἐν Βεσσαραβίᾳ πεισμοθέντες ἠρνήθησαν πᾶσαν χρηματικὴν βοήθειαν πρὸς τοὺς ἐν Δελβινακίῳ, οἵτινες οὕτω στερηθέντες τοῦ κυριωτέρου αὐτῶν εἰσοδήματος, ἔδλεπον περὶ τὸ 1827 τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἀπειλουμένην παρ' ἄλλου κινδύνου ἐξ ἴσου τρομεροῦ, ὅσον καὶ ὁ ἐπὶ Ἀλῆ-πασᾶ. Οἱ βέηδες ἐπωφελοῦμενοι τῆς στενοχώρου θέσεως τῶν Δελβινακιωτῶν, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐγίνοντο ἀπαιτητικώτεροι, ἀξιοῦντες ὅπως, ἐὰν δὲν πληρωθῇ τὸ πρὸς αὐτοὺς χρέος, νὰ ἀναγνωρίσωσιν αὐτοὺς οἱ Δελβινακιῶται ὡς ἰδιοκτήτας τοῦ χωρίου καὶ οὕτω τὸ ἐλεύθερον αὐτῶν χωρίον μετατραπῇ ἀπὸ κεφαλοχώριον εἰς ἀπλοὺν τσιφλίκι τῶν μπέηδων. . . . Ἀπὸ τῆς Σκύλλας μετέπιπτον εἰς τὴν Χάρυβδιν! Ὁ κίνδυνος ἦτο μέγας καὶ ἀντὶ πάσης θυσίας ὤφειλον νὰ ἐξιλεώσωσι τοὺς μηνίοντας ἐν Βεσσαραβίᾳ Δελβινακιώτας. Κοινῇ δὲ συνεννοήσας ἀποστέλλουσι τὸν Γεώργιον Γαζῆν, ἵνα παρακαλέσῃ αὐτοὺς νὰ σπεύσωσι πρὸς σωτηρίαν τῆς κινδυνεύουσας πατρίδος τῶν. Ἀφ' ἐτέρου δὲ καὶ ὁ τότε Πατριάρχης Κων/πόλεως ζωηρὸν δεικνύων ἐνδιαφέρον διὰ τὸ Δελβινάκιον ἔγραψε πρὸς αὐτοὺς νοθετῶν προσηκόντως, ἀποδοῦλως δὲ καὶ ἄλλοι σημαίνοντες προσεφέρθησαν ὅπως μεσολαβήσωσι. Μεταξὺ δὲ τῶν τελευταίων τούτων ἦτο καὶ ὁ Θανάσης Βάγιας, δοτις ἀνέκαθεν μεγάλην ἐκτίμησιν καὶ στοργὴν ἔτρεφε πρὸς τὸ Δελβινάκιον, πρὸς ὃ εἰς πλείστας ὥσας περιστάσεις ἐφάνη χρήσιμος, εἰδοποιῶν τοὺς προκρίτους τοῦ χωρίου περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ βυρσοδομουμένων ἡ καὶ θέτων εἰς ἐξυπηρέτησιν τῶν Δελβινακιωτῶν τὴν ἐπὶ τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ ἀτομικὴν αὐτοῦ ἰσχύν. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ἥς τὸ πρωτότυπον ὅσον οὕτω ἀποστέλλεται εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην, ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Τιμιώτατοι ἀδελφοὶ Δελβινακιῶται, ὅτε κὺρ Λονζᾶ Εὐστοράτιον, κὺρ Ἰωάννη Κοτῆ, κὺρ Εὐστοράτιε Οἰκονόμον, κὺρ Νικόλαε Ντέμη, κὺρ Δημήτριε Χαροῖτον καὶ Νικόλαε, καὶ κὺρ Ἰωάννη Δελάρη καὶ κὺρ Νικόλαε Ντονητούρη, καὶ λοιποὶ ἀδελφοὶ Δελβινακιῶται σὺν τῷ Χριστῷ ἀνέστη πολλὰ ἔτη ἐπενχόμενος ἀδελφικῶς σὰς ἀσπάζομαι.

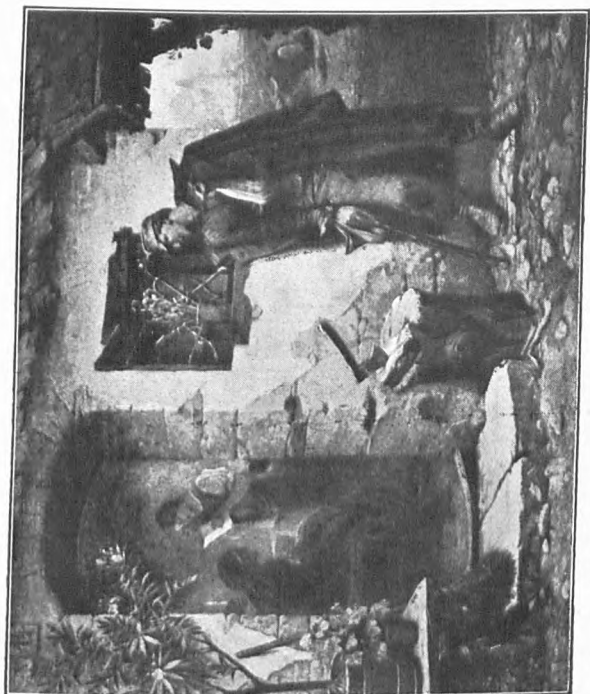
«Πατριωτικὸν χρέος καὶ φιλικὴ διάθεσις καὶ ξεχωριστὴ κλίσις καὶ ἀγάπη, ἦν ἔλαβον καὶ διαισώζω εἰσέτι πρὸς τὴν πατρίδα σας ἀπὸ μικρᾶς μὲν ἡμέρας, μὲ παρακινεῖν σήμερον νὰ γράρω καὶ ἐγὼ πρὸς τὴν τιμιότητά σας ὡς ἀδελφὸς πρὸς ἀδελφούς καὶ πατριώτης πρὸς πατριώτας.

Γνωστὸν λοιπὸν ἔστω ὑμῖν, ἀδελφοί, ὅτι καὶ ἡμεῖς πολλὰς ἡμέρας τε, καὶ ὥρας καὶ στιγμὰς κακὰς διαπεράσαντες κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, διεσώθημεν τέλος πάντων, ἐλέφ Θεοῦ, καὶ δυνάμει ἐνταῦθα, διατρέγοντες ἐν ὑγείᾳ καὶ ἡσυχίᾳ ὑπὸ τὴν κραταιὰν ἀσέπην καὶ προστασίαν

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifriako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

τοῦ Γαληνοτάτου καὶ πολυχρονημένου κράτους τῆς ὑψηλῆς Πόριτας, μετὰ τὴν ἀπόλυσιν ὅλων τῶν ἐν τιμῇ, καὶ χριστιανικῶν μαζ' δικαιωμάτων ἐπὶ τοῖς εἰσέεσσι, ἀδέλφια, πόσον πόθον ἔχω νὰ ἀκούω τὴν ὑγίαν, καὶ εὐτυχίαν σας, καὶ τὴν καλὴν κατάστασιν τῆς πατριδος σας· διότι καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς ἡπειρωτικῆς μου δυνάμεως ἐπροσώτευσά αὐτὴν τὴν χώραν, ὡς ἰδιὸν μου σπῆτι, καὶ τώρα πάλιν δὲν λείπω νὰ ἀγωνίζομαι διὰ τὸ καλὸν τῆς λόγῳ τε καὶ ἔργῳ, ὅσον τὸ χρέος μας τὸ ἀπαιτεῖ, καὶ αἱ περιστάσεις μᾶς τὸ σονχωροῦν· μετὰ λυτὴν μου ὅμως μαρτάνω καὶ βλέπω ὅτι ἡ περὶ ἡμῶν πατρις σας κατεβυθίσθη εἰς μίαν λαβύρινθον κοινοῦ χρέους ἐκ τοῦ ὁποῖου κινδυνεύει νὰ χάσῃ τὴν ὑπαρξίν τῆς, καὶ (ὁ μὴ γένοιτο) νὰ ἐρημωθῇ, τὸ ὅποῖον ὅσαι πνυχὰς φιλάνθρωποι καὶ αἰσθαντικαὶ τὸ ἤκουσαν, ὅλοι ἐλυπήθησαν καὶ ἐταράχθησαν, διότι τὸ Δελβινάκιον ἐστάθη ἐπαινετὸν καὶ ἐξαικουσμένον παντοῦ, καὶ οἱ Δελβινάκιωται εἶναι ἐκεῖνοι ὅπου ἔμειναν ἀνίκητοι καὶ ἀκαταδάμαστοι ἀπὸ ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ καταδιωγμούς· πρὸ πάντων ἀκούσασα τοῦτο καὶ ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ μεγάλη Ἐκκλησία ἐταράχθη, καὶ ἄκρως ἐλυπήθη διὰ τὴν συμφορὰν τῆς πατριδος σας, ἥτις καὶ γράφονσα πατρικῶς πρὸς τὴν τιμιότητά σας, ἀπορεῖ πῶς ἀφήσατε τὴν πατρίδα σας, ἐσεῖς οἱ δυνατότεροι καὶ πλουσιώτεροι Δελβινάκιωται, νὰ φθάσῃ εἰς τοιαύτην ἐλεεινὴν κατὰστασιν καὶ δυστυχίαν! ἀπορῶ καὶ ἐγὼ! ἂν καὶ μερικοὶ εἴχατε καὶ κάποια δίκαια καὶ παράπονα κατὰ τῆς πατριδος, μετὰ ὅλον τοῦτο δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ βαστάξῃ ἡ πνυχὴ σας, ἀδέλφια, νὰ τὴν ἀληγομένησῃτε καὶ νὰ τὴν ἀρητήσῃτε· πῶς τὸ βαστάξῃ, λέγω, ὁ χαρᾶκτῆρ σας, ἀδέλφια, νὰ σκορπίζητε τὸν πλοῦτον σας εἰς τὴν ξένην, ὅπου ποτὲ ἴσως δὲν σὰς τὸ ἔχουν διὰ χάριν, καὶ τὰ ἐκεῖ ὁσπῆτιά σας νὰ τὰ ἐρημάζητε καὶ νὰ πνίξητε τοὺς ἀνθρώπους σας μέσα εἰς τὸ μπόρτζι; Δὲν εἶσθε ἄρᾳ γε ἐκεῖνοι οἱ Δελβινάκιωται ὅπου εἶσθε μίαν φορὰν, δὲν εἶσθε ἐσεῖς ἐκεῖνοι ὅπου σὰς εἰσέεσσι ἐγὼ καὶ ὁ κόσμος ὅλος; ἄρᾳ γε ζητεῖτε ἢ ἀπεθάνετε; ζητεῖτε βέβαιον· ζητεῖτε φίλοι καὶ εὐνχεῖτε, καὶ ταῦτα ὅπου σὰς γράφω ἴσως τὰ θυμηθῆτε ὅθεν σὰς λέγω, ἀδέλφια, ὅτι ἡ πατρις σας σήμερον κρέμαται εἰς τὸ χέρι σας, ἢ νὰ τὴν χάσῃτε, ἢ νὰ τὴν φυλάξῃτε ἀπὸ τὴν ἐπατειλουμένην αἰχμαλωσίαν, καθὼς ὁ Θεὸς διεφύλαξεν ἐσὰς ἄχρι τῆς ὥρας εὐνχεῖσθαι· μὴ παραβλέψητε, ἀδελφοί, τὰ δάκρυα τῶν ὁρφανῶν συμπατριωτῶν σας, μὴ ἀδιαφορήσῃτε καὶ εἰς τὰς ἰδικὰς μας συμβουλὰς, καὶ τέλος πάντων, μὴ παραβλέψητε τὰς θεοπνευστοὺς συμβουλὰς καὶ εὐχὰς, ἐνὸς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὅτι ἔχομεν καὶ πνυχὴν καὶ θάνατον, καὶ Θεὸν εἰς τὴν μέσῃν, ἀλλὰ παρακαλεῖσθε, νὰ ἀκολληθῇτε καθὼς σὰς γράφει ἡ πατρις σας ὡς θέλετε πληροφωροθῇ καὶ ἀπὸ τὸν κτὼρ Γεώργιον Γαζῆν τὸν πατριώτην σας στελλόμενον καὶ ἀπὸ τὴν πατρίδα καὶ ἀπὸ ἐδῶ πρὸς τὴν τιμιότητά σας. Ἐγὼ λοιπὸν ὡς ἄνθρωπος λογικὸς, ὡς αἷμα ἡπειρωτικὸν καὶ ὡς ἀδελφὸς σας παντοτενὸς, τὸ ἐνόμισα διὰ χρέος μου μέγα, καὶ χριστιανικὸν νὰ σὰς γράφω τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν ἐλευθέρως, κινουμένης εἰς τοῦτο, ὅχι ἀπὸ ἰδιοτελεῖς τι συμφορῶν, ἀλλὰ ἀπὸ μέγα πατριωτισμὸν καὶ καθαρὰν ἀδελφωσύνην· ἡ τιμιότης σας, πάλιν μένοντες μετὰ

Ξένη Καλλιτεχνία. — ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ [Ἔργον C. Payer].

τὴν ἀμοιβαίαν πρὸς ἐμὲ εὐλικρίνειαν καὶ ἀδελφωσύνην, κάμητε ὅπως
σας φωτίσῃ ὁ Θεὸς καὶ ὑγιαίνητε εὐτυχοῦντες.

Τῇ 26 Ἀπριλίου 1827.

Ἐτῆς ἐντιμότητός σας συμπατριώτης καὶ (δοσανάγνωστος λέξις)
ἀδελφός σας

Θανάσης Βάγιας

Ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐπιστολῆς ταύτης βαθεῖαν θὰ ἀφίσῃ τὴν ἐντύ-
πωσιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀναγνώστου, ὅστις ἐμπεποτισμένην ἔχων
τὴν διάνοιαν ἐκ τοῦ ὑπὸ τοῦ μεγάλου μας Βαλαωρίτου ἐκτοξευθέν-
τος ἀναθέματος, θὰ ἐφαντάζετο τὸν Ἀθ. Βάγιαν «τὸν Βρυκόλακα»
ἀνίκανον νὰ αἰσθανθῇ καὶ τὸ παραμικρότερον εὐγενὲς αἶσθημα, ἀνί-
κανον νὰ ἐπιθυμήσῃ ἕτερόν τι, ἢ μόνον σφαγὰς, αἱματα, προδοσίαν!
Ἐν τούτοις ἡ προκειμένη ἐπιστολὴ διαμαρτύρεται διὰ τὴν μνήμην
ἐκείνου, ὅστις, ἂν ὑπῆρξεν ἀρχηγὸς τῶν δημίων τοῦ Ἀλθανοῦ τυ-
ράννου, οὐδέποτε ὁμῶς ὑπῆρξεν καὶ προδότης τοῦ Γένους του. Καὶ
ἐὰν ἡ παρά τῃ Ἀλῇ-πασᾷ ὑπηρεσία του ἔθετεν αὐτόν ὡς ἐντολο-
δόχον τῶν ἀπαισίων διαταγῶν τοῦ Κυρίου του, τοῦτο θέν ἦτο οὔτε
ἄσκοπον οὔτε τυχαῖον. Ἀκριβῶς αὐτὸς οὗτος ὁ πατριωτισμὸς του
καὶ ἡ φιλογενεῖά του, τὸν ὠδήγησαν ὥστε νὰ ἀναλάβῃ τὴν ὑπηρε-
σίαν ταύτην, καθόσον κατενόησεν ὅτι μόνον κατὰ τοιοῦτον τρόπον
θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξουδετεροῖ τὰ πλῆγματα, ἅτινα ἐν τῇ παραφορᾷ
του κατέφερεν ὁ ἀπαίσιος Τύραννος. Μόνον οὕτω θὰ ἠδύνατο νὰ
σώξῃ κατὰ σωροὺς τοὺς ὑπὸ τοῦ Σατράπου εἰς θάνατον καταδικα-
ζομένους δυστυχεῖς χριστιανοὺς Ἠπειρώτας, τοὺς κρατερὰν ἀντί-
στασιν προβάλλοντας πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς φιλιότητος αὐτῶν πατρί-
δος ἀπὸ τῶν κατακτητικῶν ὀρέξεων τοῦ ἄρπαγος τούτου Ἀλθανοῦ.
Λέγω δὲ χριστιανοὺς Ἠπειρώτας, καθόσον οἱ μωαμεθανοὶ τοιοῦτοι,
εἶναι ἱστορικῶς ἀποδεδειγμένον, ὅτι ὑφίσταντο μεγαλειτέρας κατα-
διώσεις παρά τοῦ Ἀλῆ.

Εἰς τοῦτο ἄρᾳ γε ἦσαν τελείως ἀμέτοχοι καὶ οἱ τὸν Ἀλῇ-πασᾶν
περιστοιχίζοντες χριστιανοὶ σύμβουλοι αὐτοῦ, ὡς ὁ κύρ Μάνθος, ὁ
Ἀλέξης Νοῦτσος, ὁ Κολοδός, ὁ Θανάσης Βάγιας καὶ λοιποὶ, οἵτινες
διαμοιράσαντες τὰ διάφορα ἀξιώματα τῆς Αὐλῆς τοῦ Σατράπου,
εὗρισκοντο εἰς ἄμεσον μετ' αὐτοῦ ἐπικοινωνίαν κατορθοῦντες νὰ
ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῶν σκέψεων αὐτοῦ καὶ ἀμβλύνωσι κατὰ τὸ ἐφικτόν
τὰ ὑπ' αὐτοῦ καταφερόμενα πλῆγματα; Χάρις εἰς τὴν σωτήριον
ἐπέμβασιν αὐτῶν καὶ ἰδιαίτερος τοῦ Ἀθανασίου Βάγια, περὶ οὗ ὁ
λόγος ἐνταῦθα, ἐσώθησαν τόσα καὶ τόσα χωρία τῆς Ἠπείρου καὶ
διετήρησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των, τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ μὴ κατορθώ-
σαντος νὰ μετατρέψῃ εἰς τσιφλίκια του κεφαλοχώρια, ὡς τὸ Δελ-
βινάκιον, ἡ Ζίτσα κτλ. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὰ χωρία ταῦτα ἦσαν ἐκ
τῶν σπουδαιοτέρων καὶ ἑλληνοπρεπεστέρων χωρίων τῆς Ἠπείρου.

Ἀπέναντι δὲ ὄλων τῶν θετικῶν αὐτῶν πατριωτικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ἀθ. Βάγια, τί ἡδυνήθησαν νὰ ἀντιτάξωσιν οἱ κατήγοροι αὐτοῦ; Τὴν ἀδυναμίαν του, ὡς μὴ κατορθώσαντος νὰ σώσῃ ἐκ τοῦ θανάτου ὅλους ἀνεξαίρετως τοὺς ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ καταδικασθέντας; Τίς ποτε σοβαρῶς σκεπτόμενος καὶ πρὸς στιγμὴν ἐτι θὰ σταματήσῃ πρὸ τοιούτου σοφίσματος; Πλὴν μαντεύω· μία λέξις πλανᾶται ἐπὶ τῶν χειλέων σας: «Τὸ Γαρδίκι!...»

Παρ' ὅλην τὴν ἀποτροπίασιν, ἣν γεννᾷ ἡ φρικιαστικὴ ἐκείνη ἀνάμνησις τῶν δυστυχῶν ἐκείνων τῶν ἀγρίως σφαγέντων εἰς τὸ χάνι τῆς Σένδριας, ὡς καὶ τῶν ἐπακολουθησασῶν σκηνῶν ἐντός τοῦ Γαρδικίου, ὅπου ἡ αἰμοχαρὴς Χαϊνίτσα ἐκορέννυε τὴν δίψαν τῆς ἐκδικήσεώς της εἰς τὸ ἄθρον αἷμα τῶν γυναικοπαίδων τοῦ Γαρδικίου, ἡ πράξις αὕτη, εἰ καὶ τερατωδεστάτη λέγω, ἐν τούτοις οὐδὲν τὸ προδοτικὸν ἐνέχει διὰ τὸν τότε Ἑλληνησμένον.

Ἀς ληφθῇ ὑπ' ὄψει πρῶτον, ἡ ψυχολογικὴ κατάστασις τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐποχῆς καθ' ἣν ἡ ἐπὶ θύραις Ἑλληνικῇ ἐπανάστασις ἔθετεν ἀντιμέτωπα μὲ πρόγραμμα ἀλληλοξενώσεως τὰ δύο στοιχεῖα τὸ χριστιανικὸν καὶ τὸ μωαμεθανικόν, καὶ ὅτι τὸ Γαρδίκι παρὰ τὴν περὶ τούτου ἰδέαν τοῦ Βαλαωρίτου, κατωφεύγει ὑπὸ μωαμεθανῶν, πρὸς δὲ καὶ ὅτι ὁ Ἀθ. Βάγιας ὁ ὑποκινητὴς τῆς σφαγῆς ταύτης, παρεκινήθη εἰς τοῦτο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ὅπως «πάρῃ ὀπίσω τὸ αἷμα» τὸ χριστιανικόν τὸ ἕνεκα τῆς αὐτῆς αἰτίας· ὡς ἐν Χορμόδῳ καὶ ἐκδικήσῃ συγχρόνως τὸ ἀχνίζον ἐτι αἷμα τῶν προδοτικῶς ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ καὶ τῇ ἐνόχῳ ἀδείᾳ τοῦ τότε Γάλλου Διοικητοῦ τῶν Ἰονίων Νήσων, σφαγέντων χριστιανῶν κατωίκων τῆς Νεβίτσης καὶ τοῦ Ἀγίου Βασιλείου...

Γνωστὸν, ἄλλως τε, τυγχάνει ὅτι ὁ Ἀλῆς, ἀκολουθῶν τὴν παραγγελίαν τῆς μητρὸς του Χάμκως, ὅπως ἐξαφανίσῃ ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς τὰ διαπομπεύσαντα αὐτὴν καὶ τὴν θυγατέρα της Χαϊνίτσαν χωρὶα Χόρμοθον καὶ Γαρδίκι, ἀπέστειλεν εἰς τὸ χριστιανικόν Χόρμοθον τοὺς Ἀλθανοὺς στρατιώτας του καὶ κατέστρεψεν αὐτό, ἐσφαξὲ δὲ ὅλους του τοὺς κατοίκους· ὅτε ὁμως ἐπρόκειτο νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὸ ὑπὸ μωαμεθανῶν κατοικοῦμενον Γαρδίκιον, ἐδίστασε καὶ ἀνέβαλλεν ἐπ' ἄοριστον τὴν ἐκτέλεσιν τῆς παραγγελίας τῆς μητρὸς του. Τότε ὁ Ἀθ. Βάγιας, μένεα πνέων διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ χριστιανικοῦ Χορμόδου, ἐπενέβη καὶ συνεργόν ἔχων τὴν ἀπαισίαν Χαϊνίτσαν, κατώρθωσε νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ φοβεροῦ Ἀλῆ τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν τὴν ἀφορῶσαν τὸ Γαρδίκι. Ἡ ἐπὶ τούτῳ ἐτοιμασθεῖσα ἐκστρατεία περιελάμβανε Γκέγκηδες, μωαμεθανοὺς, καθολικοὺς Μιρδῖταις εὐρισκομένους ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἀνδρέα Γκοζολοῦρη, καὶ τοὺς Σουλιώτας, ὡς καὶ τινας ἄλλους Ἑλληνας ὁπλαρχηγούς ὡς τὸν Ὁδυσσεᾶ Ἀνδρουτσον καὶ Χρήστον Γρίβαν, τὸν ἔκτοτε Γαρδικιώτην ἐπικληθέντα. Οἱ Γκέγκηδες ὡς καὶ οἱ Μιρδῖται παρ' ὅλας τὰς παροτρύνσεις, τὰς ὑποσχέσεις καὶ τὰς ἀπειλὰς τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ, ἡρνήθησαν νὰ ἐπιτελῶσι κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ γυναικῆ τῆς Σένδριας ἐγκλεισμέ-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

νων 780 Γαρδικιωτῶν, τῶν μὲν Γκέγκηδων φριττόντων ἐπὶ τῇ ιδέᾳ ὅτι θὰ ἐφόνευσον δημοθρήσκους, τῶν δὲ Μιρδιτῶν θεωρούντων ἀνάξιον αὐτῶν νὰ σφάζωσιν ἀσπλους. «Οὐδέποτε, εἶπεν υπερηφάνως εἰς τὸν Ἄλῃ ὁ Ἀνδρέας Γκοζολούρης, ἡμεῖς θὰ φονεύσωμεν ἀσπλους. Δόσε τους ὅπλα, ἄς τεθῶσιν ἐπὶ ἀναπεπταμένου πεδίου καὶ πολεμοῦμεν πρὸς αὐτούς. Τότε θὰ ἰδῇς, βεζύρη, ἂν οἱ Μιρδῖται εἰξεύρουν νὰ πολεμοῦν καὶ νὰ θυσιάζωνται χάριν σου». Ἡ γενναία αὕτη ἀπάντησις ὀλίγου δεῖν θὰ ἔσωζε τοὺς δυστυχεῖς Γαρδικιώτας, ἂν μὴ ὁ Ἀθ. Βάγιας βλέπων διαφεύγουσαν τὴν εὐκαιρίαν ἵνα ἐκδικηθῇ, δὲν ἐφώναζε πρὸς τὸν Ἄλῃ: «Πασᾶ μου, ὁ βραχίων μου εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν σου, οἱ ἐχθροὶ σου ἄς ἀπολεσθῶσι», τεθείς δὲ ἐπὶ κεφαλῇς τῶν Σουλιωτῶν καὶ λοιπῶν Ἑλλήνων ὀπλαρχηγῶν, ἐφόνευσε μέχρις ἐνός τοὺς δυστυχεῖς Γαρδικιώτας τοὺς δίκην ἐξιλαστηρίων θυμάτων προσφερθέντας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς ἐκδικήσεως. Οἷα φρικώδη γεγονότα, τρομερὰς ὄντας ἐποχῆς!...

Ἐξ ἀνθρωπιστικῆς ἀπόψεως φοβερά εἶναι ἡ σφαγὴ τῶσων ἀθῶων ὑπάρξεων, πλὴν μὴ λησμονῶμεν τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ταῦτα ἐτελοῦντο καὶ τὰς συνθήκας, αἵτινες, αὐταὶ καθ' ἑαυτάς, ἦσαν ἱκαναὶ νὰ μετατρέψωσιν εἰς αἰμοχαρῇ καὶ τὸν πλέον ἄκακον χαρακτηῖρα. Ἡ ἀπὸ αἰῶνων μεταξὺ κατακτητῶν καὶ κατακτηθέντων πάλη, εἰσ-ήρχετο πλέον εἰς τὸ δριστικόν αὐτῆς στάδιον, ἀδύνατον δὲ θὰ ἦτο νὰ μὴ συμβῶσιν ἐκατέρωθεν παρόμοιαι υπερβολαί, ἄς βεβαίως σήμερον ἀπαντες καταδικάζομεν. Ἄλλως τε, καθῆκον παντός ἀξιού-τος νὰ κρίνῃ πρόσωπα καὶ χαρακτηῖρας παρωχημένης ἐποχῆς εἶναι, νὰ μεταφέρηται ὁ ἥλιος εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὰς τότε συνθήκας, οὐχὶ δὲ νὰ λαμβάνῃ τὰ πρόσωπα ἄλ-λων ἐποχῶν καὶ νὰ τὰ ἐξετάζῃ κρίνων αὐτὰ μὲ τὰς ιδέας τὰς κυ-ριαρχούσας τώρα.

Τὸ ὅτι δὲ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν καὶ τοὺς ἀμέσως μετέπειτα χρόνους μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Βαλαωρίτου, εἰς οὐ-δενὸς τὴν κεφαλὴν διήλθεν ὅπως χαρακτηρίσῃ τὸν Ἀθ. Βάγια ὡς προδότην καὶ ἀνάξιον νὰ φέρῃ τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα, ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι αὐτὸς ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος Ἰ. Καποδιστριας, ἀπέστειλεν ἐξ ἰδίων εἰς Πίσαν τῆς Ἰταλίας τὸν πρωτότοκον υἱὸν τοῦ Ἀθ. Βάγια, ὀνόματι Ἰωάννην, ἵνα σπουδάσῃ τὴν ἱατρικὴν. Ποία μεγαλειότης τοῦτο ἀπόδειξις δύναται νὰ ὑπάρξῃ περὶ τῆς μὴ ἐνο-χῆς ὡς προδότου τοῦ Θανάση Βάγια; Θὰ ἦτο δυνατόν ποτε τὴν ἐπαύριον τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος παρομοία εὐνοία νὰ χορηγηθῇ εἰς τὸν υἱὸν ἐνός ἀπαισίου θημίου, ἐνός ἐθνικοῦ προδό-του, ἐνός Ἐφιάλτου;

Τώρα, ὅτι ἡ παράδοξος τοῦ χρόνου ἐπέφερε ποῖαν τινα ἡρεμίαν εἰς τὴν θύελλαν τῆς ἐθνικῆς ἀγανακτήσεως, τὴν ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἑθνικοῦ ποιητοῦ ἐξαπολυθεῖσαν, καθῆκον ἡμῶν εἶναι ὅπως, ἀποδι-δόντες ἐκάστη τὸ δίκαιον καὶ ἀναγνωρίζοντες τὰς προσφερθείσας

πιέζονται ἐν τῇ τάφῳ, τὰ ὅσα τοῦ πλέον τοῦ δέοντος κατηγορηθέντος ἐκείνου Ἑπειρώτου, εἰς τὸ μέλλον δὲ ἄνευ τινὸς βδελυγμίας ἃς ἀκούομεν προφερόμενον τὸ ὄνομα Ἀθανασίου τοῦ Βάγια.

Ἐγράφη ἐν Κωνίλει τῇ 25ῃ Μαρτίου 1911.

ΧΡΗΣΤΟΣ Ι. ΔΑΛΛΑΣ

ΣΜΥΡΝΕΪΚΕΣ ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ

[ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ. — Δι' ὅσους ἀγνοοῦν τὰ θελκτικὰ προσάτια τῆς Σμύρνης, τὰ ὁποῖα ζωγραφίζουν τὰ κάτωθι ὥραϊα τετράστιχα τοῦ ἀγαπητοῦ σμυρναίου ποιητοῦ, σημειοῦμεν τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικά. Μπουρνόβας: Ὀνομαστός διὰ τὰς ἀγγλικὰς βίβλας καὶ τὰ εὐμορφα πάγκα του. Τὸ παηγυδι τῆς Παναγίας (15 Αὐγούστου) ἐγένετο ἄλλοτε ζωηρότατον μὲ τοὺς σμυρναικοὺς σωροὺς τῶν χωριῶν, σμὰ στὴ Χαβοῦζα, μιά μεγάλη δεξαμενὴ γεμάτη νερὸ κάτω ἀπὸ τὰ πλατάνια. — Κορδελλιό: ἡ κατ' ἐξοχὴν ville d'eau τῆς Σμύρνης. Αὐτὴν πρωτοβλέπει ὁ ἥλιος καὶ τὴν χρυσώνει πρωτῷ-πρωτῷ. Τὰ φεγγαρόλουστα βράδια τῆς εἶνε θαυμάσια. — Κουκλοντζᾶς: τὸ πλέον ἀγροτικό χωριό. Χωρὶς κανέν ἄλλο μέσον συγκοινωνίας παρὰ μὲ τὰ γαϊδουράκια, ἔχει ὅλην τὴν ἀφελὴ ἀγνότητα τῶν χωριῶν, μὲ τὸ ῥηλό καμπαναριὸ καὶ τὴν Ἀπάνω Βρύσι του ὀνομαστή διὰ τὸ νερὸ τῆς. Κοκαργιαλὴ: Τὸ μόνο ποῦ βρέχουν τὰ παιγνιδιάρικα κῆματα διωγμένα ἀπὸ τὸν μπατή. Κάτω ἀπὸ τὸ βουνὸ Ἀνὸ Ἀδέρφια (ὁ Μίμας) μακρὰ φαίνεται τὸ Κάστρο μὲ τὰ φανάρια του. Μπουντζᾶς: περιήμιος διὰ τὰ ἱσάμια του. Μία τοποθεσία πενκόφυτος, μὲ πολλὰ κυπαρίσσια, μὲ τὸ ῥωμαντικὸν «Κοζαγάκι», ποῦ τρέχουν ὅλοι ὅσοι διποῦν ἐξοχικὴν διασκέδασιν. Ὁ «Κούλας τοῦ Πετράκη», ἐπάνω εἰς ἓνα ὑψηλὸν λόφον, δεσπόζει ὅλης τῆς γύρω θέας. Σήμερον ἐγινεν ἐρεπίον, ἀφ' οὗτου ἀπέθανεν ὁ Πετράκης πρὸ χρόνων πολλῶν. Ἦτον ἓνας τρελὸς φιλόσοφος ποῦ ἐξήτει νὰ ἐφαρμόσῃ ἰδικήν του γλώσσαν!]

ΜΠΟΥΡΝΟΒΑΣ

Δε ζούλεψα τὰ πάγκα σου τὰ μυριανθισμένα,
Ποῦ κρύβουν ῥήγισσες ξανθὲς μὲ ὁμορφιὰ περισσά
Τὰ παηγυρία ἀναζητῶ, ἐγώ, τὰ περασμένα,
Ποῦ ἡ νιότη σου ξεφάντωνε σ' ὁλόνηχτα μεθόσια...
Κεῖ στὴ Χαβοῦζα οἱ χορευτὲς κάποιο τοῦ Αὐγούστου δεῖλι,
Π' ἀντιλαλοῦσαν τὰ βιολιά, μέσ' στοῦ σωροῦ τῇ φούρια,
Ρίχναν σὲ κάθε ὁμορφονιά τὸ κόκκινο μανδηλι
Κ' ἔπεφταν τὰ «κολλήματα» ἐπάνω σὰ σαντοῦρια...

ΚΟΡΔΕΛΛΙΟ

Τῆς νύχτης: στοῦ ὁλόμορφου γυαλοῦ σου τὸ καθρέφτι
Βάζεις λαφροκυνθόρητες μὲ γέλια προσπεροῦν,
Καὶ μάτια, ποῦ στὴν ὁμορφιὰ καὶ τ' ἄστρα ξεπεροῦν,
Κι αὖτις ἐπὶ τοῦ ὁλοκαίρου τῆς ῥαῖς ῥοῖμι ἐφέτει.

Καὶ σὰν θὰ σβύσῃ ὁ ἀνγερινός : σι' ὀλόχρυσο ἀκρογιάλι
 Π' ὁ ἥλιος μὲ τὸ πρῶτο του χαμόγελο τὸ βλέπει,
 Νεραῖδες ὅπου κρύβονται σ' ἀγροπλεγμένη σκέπη
 Τρέχουν νὰ λούσουν στὸ γιὰλὸ τ' ἀφροπλασμένα κάλλη.

ΚΟΥΚΛΟΥΤΖΑΣ

Σὰν κάποια ἀετοφωλιά στὴ θάλασσά τοῦ βουνοῦ
 Τοῦ κάμπου τ' ὀλοπράσινο πανόραμα ξανοίγει,
 Καὶ τῆς καμπάνας ἡ φωνὴ τὴν ὥρα τοῦ ὀπερνοῦ
 Μὲ τὸ παθιάρικο ἀμανὲ τοῦ ἀγωγιάτη σμίγει.
 Ἀπὸ τ' ἀμπελοχώραφα γυρνοῦν οἱ χωριανοί,
 Κ' ἕνας τὸν ἄλλον σεμνὰ θὰ τὸν καλησπερίσῃ.
 Παίρνει ἡ κάθε μορφονιά στὸν ὥμο τὸ σταμνὶ
 Κι' ὅλες τραβᾶνε πρόσχαρες γιὰ τὴν Ἀπάνω Βοῦσι.

ΚΟΥΚΑΡΓΙΑΛΗ

Φυσάει ὁ μπάτης δροσερὸς καὶ κύματα γαλάζια
 Ἀρμονικὰ ξεχύνονται μ' ἀφρούς, φιλιὰ καὶ νάζια·
 Κ' ἡ θάλασσα ὅλο πείσματα, κ' ἡ θάλασσα ὅλο τρέλες
 Στὸ περιγιάλι πράσινες σκορπιὲς φνυκίων κορδέλλες
 Ὁ ἥλιος πρὶν νὰ βυθισθῇ στὴ μενεξένια δύσι
 Τῆς κορυφῆς τῶν Ἀνὸ Ἀδερφιῶν σκύβει γιὰ νὰ φιλήσῃ,
 Κ' ἡ νύχτα ἀνάβει τ' ὁμορφὸ τοῦ Ἀποσπερίτη τ' ἄστρο,
 Καὶ δυνὸ φανάρια δείχνουνε ἐκεῖ μακρὰ τὸ Κάστρο.

ΜΠΟΥΤΖΑΣ

Στὰ τοῦρμα ἀπλώνεται δειλὰ τοῦ φεγγαριοῦ τὸ φῶς
 Καὶ λάμπουνε τὰ φύλλα του σὰν ἀσημένια τέλια·
 Καὶ σμίγει ὁ ἀνασασμός τῶν πεύκων ὁ κρυφός
 Μὲ κάποιο λάλημα πουλιοῦ, κάποιας νεαίδας γέλια.
 Τὰ κυπαρίσσια ὀλόγνυρα ρίχνουν σκιὰς δειλές,
 Κ' ἐκεῖ ἀπ' τοῦ Κοζαγκιοῦ τὸ δρόμο, βράδν-βράδν,
 Παρέες, ποῦ γλεντούσανε, γυρίζουνε τρελές,
 Καὶ τοῦ Πετράκη φαίνεται ὁ Κούλας πειὰ ρημάδι...

[Σ μ ὕ ρ ν η]

ΣΥΛΒΙΟΣ

[Ὁ μικρὸς ἀρχιμουσικός. — Ἔργον Μ. Wunsch

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΩΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΩΝ

Ἡ μεγαλειότεροι φιλόσοφοι εἶνε τὰ μικρὰ παιδιὰ, διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ξεύρουσι τίποτε.

Ἐπομένως καὶ τὰ παιγνίδια τῶν εἶνε σπουδαῖα πράγματα, διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν χρησιμεύουν γιὰ τίποτε σοβαρόν. Τὴν πρωτοχρονιά χαρίζομεν εἰς τὸ μικρὸ παιδί ἕνα σιδηρόδρομον ἀπὸ τενεκέ, χωρίς ἀτμόν καὶ χωρίς ἐπιβάτας. Αὐτὸ τὸ τραῖνον δὲν θ' ἀναχωρήσῃ ποτὲ γιὰ κανένα μέρος τοῦ κόσμου. Τὸ μεγαλειότερό του ταξεῖδι θὰ εἶνε ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τοῦ δωματίου εἰς τὸ ἄλλο. Καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρες τὸ πολὺ θὰ σπάσῃ καθ' ὁδόν. Ἀλλὰ τὸ σιδηροδρομικόν αὐτὸ δυστύχημα θὰ εἶνε ἐντελῶς ἀκίνδυνον. Κανεὶς δὲν θὰ πληγωθῇ, καὶ καμμία ἐφημερίς δὲν θὰ γράψῃ τὸ συμβάν. Δὲν σὰς φαίνονται αὐτὰ τὰ πράγματα σπουδαῖα, ἐπειδὴ ἀκριβῶς στεροῦνται κάθε σοβαρότητος; Τὰ μικρὰ τραῖνα τῶν παιδιῶν δὲν ἐκτροχιάζονται ποτὲ με ἐπιβάτας, ἐνθὶ τὰ μεγάλα τραῖνα ἐκτροχιάζονται με ἐπιβάτας.

Ἵπάρχουν ἐλδὸκλήροι ἀγιοθασιλειάτικοι στρατοὶ τοὺς ἐποιοὺς χαρίζομεν εἰς τὰ μικρὰ παιδιὰ. Ἐπάνω εἰς τὸ πάτωμα τοῦ δωματίου οἱ μπεμπέδες ἔχουν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν λόχους ἀπὸ τενεκέ, ταξιαρχίας ἀπὸ ξύλου ἢ μολύβι. Δύο στρατεύματα εἶνε ἀντιμέτωπα καὶ ἕνας μπεμπές διατάσσει. Ἀλλὰ οἱ στρατιῶται του δὲν ἐννοοῦν ἢ ἀκούσουν κανένα παράγγελμα. Οὔτε κτηπῶν οὔτε ἀμύνονται καὶ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori

Restrictions apply.

τὸ συμπέρασμα εἶνε ὅτι δὲν θέλουν νὰ πολεμήσουν. Ἰδοὺ τὸ θνητὸν τοῦ συνεδρίου τῆς Χάγης. Εἰς τὸ μολυβένιο κεφάλι τῶν μικρῶν αὐτῶν στρατιωτῶν κινεῖται μία ἀπὸ τὰς σπουδαιστέρας σκέψεις τοῦ αἰῶνος: ἡ παῦσις τῆς αἱματοχυσίας. Εἶνε βέβαιον ὅτι οἱ ἀνθρωπάκοι αὐτοὶ δὲν ἤκουσαν ποτὲ τὰς ἰδέας τοῦ Τολστόϊ κατὰ τοῦ πολέμου. Ἐν τούτοις τὰς ἐφαρμόζουν. Μολονότι τενεκεδένιοι, φροντίζουν διὰ τὴν παγκόσμιον εἰρήνην καλλίτερα ἀπὸ τοὺς ἀληθινούς ἀνθρώπους.

**

Εἰς τὴν μπεμπέκα σας ἐχαρίσατε τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἓνα μικρὸ πιάνο δύο βραχμῶν, μεγέθους ἐνὸς κουτιοῦ λουκουμιῶν, διὰ νὰ φαντάζεται ὅτι παίζει πιάνο. Δύο σκοποὶ ἐκπληροῦνται ἀμέσως, εὐεργετικοὶ καὶ οἱ δύο: πρῶτον, ἡ μπεμπέκα τέρπεται διότι φαντάζεται ὅτι παίζει πιάνο· καὶ δεύτερον, τέρπεσθε καὶ σεῖς, διότι τὸ πιάνο δὲν εἶνε ἀληθινόν. Ἀσφαλῶς αὐτὸ εἶνε προτιμότερον παρὰ ἐκεῖνο ποῦ θὰ γίνῃ, ὅταν ἡ κόρη σας μεγαλώσῃ. Ὅταν ἡ κόρη σας μεγαλώσῃ, τότε θὰ ἔχῃ καθήσει ἐνώπιον πιάνου ἀληθινοῦ, καὶ θὰ παίξῃ σοβαρὰν καὶ τυραννικὴν μουσικὴν κατὰ τρόπον, ὃ ὅποιος θὰ φαίνεται ὅτι εἶνε ἀληθινός, χωρὶς νὰ εἶνε. Τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην ἔσεις, οἱ γονεῖς τῆς, θὰ ἔχετε ρευματισμούς καὶ θὰ ἐνοχληθῇ πολὺ ἀπὸ τὸ μούγκρισμα τοῦ Δίστο· ἀλλὰ θὰ εἰσθε ὑποχρεωμένοι νὰ τὸ ὑποφέρετε, διότι ἡ κόρη σας πρέπει νὰ παντρευτῇ. Καὶ εἰς τὴν μουσικὴν αὐτὴν ἐποχὴν, καμμία κόρη δὲν παντρεύεται, ἂν δὲν κάμῃ μερικὰς παραφωνίας. Ἡμπορεῖ νὰ λεχθῇ μάλιστα σοβαρῶς ὅτι ὅλα τὰ φάλτσα, τὰ ὅποια δὲν κάμνουν οἱ καλλιτέχναι, ἔχουν ἀνατεθῇ εἰς τὰ κορίτσια, τὰ ὅποια τηροῦν ἱερῶς τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην. Ἐλέγαμεν λοιπόν, ὅτι ἀπὸ ὅλην αὐτὴν τὴν ἀπειλουμένην εἰς τὸ μέλλον κατάστασιν, εἶνε καλλίτερον αὐτὸ ποῦ γίνεται τώρα, ὅπου ἡ μπεμπέκα σας παίζει εἰς ἓνα βωδὸν ἀγιοθασιολογικὸν πιάνο, μεγέθους ἐνὸς κουτιοῦ λουκουμιῶν, καὶ ἀξίας δύο βραχμῶν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οὕτε αὐτὴ βασανίζεται, οὕτε σεῖς, οὕτε ἡ συνοικία.

Ἀσφαλῶς εἶνε σπουδαῖα πράγματα ὅλα αὐτὰ τὰ παιγνίδια τῶν μικρῶν παιδιῶν. Διότι καὶ ὁ σιδηρόδρομος, ὃ ὅποιος δὲν ταξιδεύει, καὶ ὁ στρατιώτης ὃ ὅποιος εἶνε ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, καὶ τὸ πιάνο τὸ ὅποion εἶνε ὑπὲρ τῆς σωπῆς, ἔχουν τὴν ἀρετικὴν ἀρετήν, τὴν ἀρετὴν ὅτι δὲν κάμνουν τίποτε. Τί χρησιμεύουν λοιπόν, ἀφοῦ δὲν ἔχουν σκοπόν; Νομίζω ὅτι ἔχουν σκοπόν, ἀφοῦ διασκεδάζουν τὰ παιδιὰ. Καὶ αὐτὸς εἶνε ἀρκετός.

Ὅσάκις βλέπω παιδικὴν κοῦκλα — ἰδοὺ ἀμέσως μία ὥραία γυναῖκα ἡ ὅποια δὲν ἐγκαταλείπει τὸν βασιλεῖα τῆς Σαξωνίας, ἡ ὅποια κοιμάται ὅταν τὴν βάζουν νὰ κοιμηθῇ, καὶ χάριν τῆς ὁποίας οὐδεὶς ἐμονομάχησε — ὁσάκις λοιπόν βλέπω τὴν κοῦκλα τῆς μικρᾶς ἢ τὸ κανόνι τοῦ μικροῦ ἢ τὸ θωρηκτόν τοῦ μπεμπέ, βγάζω τὸ καπέλλο μου μὲ πολὺν σεβασμόν. Μοῦ φαίνεται ὅτι τὰ μικρὰ παιδιὰ κοροῦδεοῦν τὸν κόσμον. Διότι ἂν ὑψωθῶμεν μὲ ἓνα ἀερόστατον πολὺ ὑπεράνω τῆς γῆς καὶ ὑπεράνω τῶν ἡλικιῶν τοῦ κόσμου, θὰ ἰδοῦμε

τὴν γῆν, τὰ ἔθνη καὶ τὰ ἐργαλεῖα τῶν πολέμων, εἰς τὸ μέγεθος καὶ εἰς τὴν σημασίαν ποῦ βλέπομεν τὰ παιγνίδια τῶν παιδιῶν νὰ κυλῶνται καὶ νὰ σπάζουν μέσα εἰς ἕνα δωμάτιον. Εἶδα πρὸ ἡμερῶν ἕνα μπεμπέ, ὁ ὁποῖος ἀπαθέστατα ἐκουνοῦσε τὸν αὐτοκράτορα Γουλιέλμον — ἕνα μικρὸν χάρτινον Γουλιέλμον, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ κράνος του καὶ μὲ τὰ μουστάκια του ἔκανε τοῦμπες ἐπάνω εἰς μιὰ κλωστή, καθ' ὃν τρόπον ἤθελε τὸ παιδί. Αὐτὰ τὰ θεάματα μοῦ ζωγραφίζουν τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὅποιον ἡ Ἀνωτέρα Δύναμις, ἡ διοικοῦσα τοὺς ἀνθρώπους, ἡμπορεῖ νὰ χειρίζεται τοὺς αὐτοκράτορας τοῦ κόσμου τούτου. Πολλάκις τὸ ἀγιοδοσιλειαιτικὸ παιγνίδι τῶν μικρῶν παιδιῶν εἶνε εἰκὼν μεγάλων πραγμάτων. Ἄν ὅχι αὐτό, εἶνε τοῦλάχιστον μία σάτυρα τῶν πομπῶδων καὶ καταγρωδῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἡ βαθυτέρα καὶ ἡ ἀπλουστερα ποῦ ἡμπορεῖ νὰ γίνη.

Ἡ σπουδαιότης τῶν παιδικῶν παιγνιδίων εἶνε ἀκριδῶς ὅτι καὶ ἡ σπουδαιότης τῶν μπεμπέδων.

* * *

Διὰ τί οἱ μπεμπέδες εἶνε σπουδαῖοι καὶ ἐνδιαφέροντες ἄνθρωποι; Διότι δὲν κάνουν τίποτε ποῦ νὰ ἔχῃ λογικὴν. Διὰ νὰ προσφέρουν μιὰν λέξιν μόνον, τρώγουν τρία σύμφωνα, ἢ τρώγουν ὅλην τὴν λέξιν, ἐπὶ τέλους δὲ ἀγνοοῦν ἐντελῶς ἂν ἡ λέξις αὕτῃ ὀρθογράφεται. Δὲν ἔχουν μιὰν σκέψιν σωστήν, καὶ οὕτε θέλουν νὰ ἔχουν. Ἀγνοοῦν ἐντελῶς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μπαμπᾶ των ἢ τὰς ἀσχολίας του, ἀλλὰ γνωρίζουν μόνον ὅτι ὁ μπαμπᾶς των εἶνε μεγαλειότερος ἀπ' αὐτοὺς καὶ ὅτι τὸ μόνον ἐπάγγελμά του εἶνε νὰ φέρνῃ εἰς τὴν τσέπη του ἕνα γλυκὸ, δασάκι αὐτοὶ πεινοῦν. Λεπτομερείας δὲν ζητοῦν γιὰ κανένα πράγμα, οὕτε θέλουν νὰ μάθουν. Γνώμην δὲν ἔχουν. Τὴν κοινὴν γνώμην, ἡ ὁποία τόσον φοβίζει ἡμᾶς τοὺς μεγάλους, οἱ μπεμπέδες τὴν περιφρονοῦν ἐντελῶς καὶ ἀπόδειξις εἶνε ὅτι εἰς τὸν δημόσιον περίπατον ἡμποροῦν νὰ καθήσουν καὶ νὰ ἀκμούν τὸ χειρότερον πράγμα τοῦ κόσμου. Ἀρνοῦνται ὅλα ὅσα παρεδέχθη ἡ ἀνθρωπότης. Σοὺ κάθονται ἐπάνω εἰς τὸ σκληρὸ καπέλλο ἢ σοὺ χύνουν τὸ καλαμάρι. Ἀνατρέπουν κάθε πράγμα, τὸ ὅποιον ἡ ἀνθρωπότης διέταξε νὰ στέκεται εἰς τὸ δωμάτιον. Δὲν ἀναγνωρίζουν εἰς τὰ πράγματα κανένα δικαίωμα νὰ μένουν εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν. Κατὰ τὴν γνώμην των τὰ πράγματα ἕνα σκοπὸν ἔχουν: νὰ χαλάσουν. Δὲν φοβοῦνται τίποτε, ἀλλὰ τραβοῦν τὴν οὐρὰν τῆς γάτας, ὅπως κανεῖς μεγάλος δὲν θὰ εἶχε τὴν τὸλμην νὰ τὴν τραβήξῃ. Ὅσακις κάμνουν καμμίαν ἐρώτησιν, δὲν τὴν κάμνουν γιὰ νὰ μάθουν, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐνοχλήσουν. Δι' αὐτὸ καὶ φροντίζουν νὰ εἶνε τόσο ἀνόητος ἡ ἐρώτησίς των, ὥστε νὰ μὴν ἡμπορῇ νάπαντήσῃ ἐκεῖνος ποῦ ἐρωτοῦν. Ἥμποροῦν νὰ φᾶν μία κουβαρίστρα, ἐὰν τοὺς πῇ ὅτι εἶνε σοκολάτα. Καὶ τέλος πάντων κάμνουν τόσα ἀνόητα, ἀπρόοπτα καὶ δαιμόνια πράγματα, ὅσα καὶ οἱ μικροὶ σκύλοι εἰς τοὺς τέσσαρας πρώτους μῆνας τῆς ζωῆς των.

Τὸ θέλγητρον λοιπὸν τῶν μικρῶν παιδιῶν εἶνε ἀκριδῶς αὐτό, ὅτι

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

δὲν ξεύρουν τί λέγουν καὶ τί κάμνουν, δηλαδή ὅτι δὲν κάνουν τίποτε ἀπὸ τὰς πράξεις τῶν μεγάλων, οὔτε ἔχουν καμμίαν ἀπὸ τὰς σκέψεις τῶν μεγάλων. Μᾶς τρελαίνουν ἐπειδὴ ὅλη των ἡ ἡμέρα, ἀφ'οὔτου ξυπνήσουν μέχρις ὅτου κοιμηθῶν, εἶνε μία συνεχὴς ἀνοησία. Ἀπὸ τὴν ἀνοησίαν αὐτὴν λείπει τὸ Κακόν, τὸ Χυδαῖον καὶ τὸ Ἐγκληματικόν, διότι διὰ νὰ γίνουν αὐτὰ τὰ τρία πράγματα ἀπαιτοῦνται αἱ σκέψεις τῶν ἡλικιωμένων ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι σκέπτονται λογικῶς. . . Ἐάν καὶ οἱ μπεμπέδες ἡμποροῦσαν νὰ ποῦν μίαν λέξιν σωστὴν ἢ νὰ κάμουν λογικὰ πράγματα, τότε θὰ ἦσαν ἀπλούστατα μέλη τῆς κοινωνίας κατέχοντα «κοινωνικὴν θέσιν», ὁπότε δὲν θὰ εἶχαν κανένα ἐνδιαφέρον. . . Ὅλη των ἡ ἀξία καὶ ἡ ἠθική, εἶνε ἀκριβῶς ἡ ἀνοησία των. Εἶνε ὅτι ἀποτελοῦν τὴν παρωδίαν τῶν ἡλικιωμένων ἀνθρώπων.

Ἀκριβῶς καὶ ἡ ἀξία τῶν παιγνιδιῶν τῶν μπεμπέδων, εἶνε ὅτι παρωδοῦν τὰ μεγάλα πράγματα. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ἐάν δηλ. τὰ μουσικὰ ὄργανα τῶν παιδιῶν ἐπαιζαν σοβαρὰν μουσικὴν, ἐάν οἱ μολυβένιοι στρατιῶται τῶν ἐσκότωναν ἄλλους στρατιώτας καὶ ἐάν οἱ μικροὶ τῶν σιδηρόδρομοι ἐξετροχιάζοντο μετ' ἐπιτάτας, τότε δὲν θὰ εἶχαν καμμίαν ἀξίαν, ἀλλὰ θὰ ἦσαν ἀπὸ κείνα ποῦ ἔχομεν.

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Διὰ τῆς ἱεραρχικῆς ὁδοῦ

Εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἐστρατιώτης. — Μάλιστα, κύριε, ὁ ὑπουργὸς εἶνε μέγα, ἀλλὰ ἂν τὸν θέλετε τίποτε, πρέπει νὰ αὔτε ἱεραρχικῶς. Πρώτα θὰ πῇτε σὲ μένα, ἐγὼ θὰ τὸ διαβιβάσω στὸν δεκανέα, αὐτὸς θὰ τὸ ἀναφέρῃ στὸ λοχία, ὁ λοχίας θὰ κάμῃ τὴν εἰσήγησι στὸν ἀνθυπασπιστή, αὐτὸς θὰ τὸ μεταβιβάσῃ στὸν ἀνθυπολοχαγόν, ὁ ὅποιος θὰ τὸ ὑποβάλῃ. . .

Ἐπισκέπτης. — Πολὺ καλὰ. Ἦλθα νὰ τοῦ ἐπενθυμίσω πῶς τὸ βράδυν τὸν περριμένω στὸ δεῖπνο, ποῦ ἐσυμφωνήσαμε.

Ἐστρατιώτης. — Μάλιστα, κύριε! Περάστε σὲ τρεῖς-τέσσερες μέρες καὶ θὰ ἔχετε ἀπάντησιν.

ΕΚΔΙΠΟΥΣΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ

ΔΗΜ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

κατὰ Μάϊον τοῦ 1911 ἐπελθὼν αἰφνίδιος θάνατος τοῦ ἀειμνή-
στου Δημητρίου Γ. Κωνσταντινίδου ὑπῆρξε, χωρὶς καμμίαν
ὑπερβολήν, θειὸν πλήγμα διὰ τὸ Ἔθνος καὶ ἰδίως διὰ τὸν ἀνὰ τὴν
Ῥωσσίαν Ἑλληνισμόν, τοῦ ὁποῦ ἀπετέλει ἀληθινὸν καύχημα.
Ὅσοι ἠτύχησαν νὰ γνωρίσουν ἐκ τοῦ πλησίον τὸν πολύτιμον καὶ
ἀληθινόν ἄνδρα, ὅστις συχνὰ ἄλλως τε κατήρχετο εἰς Ἀθήνας
περιηγούμενος μετὰ πάθους ἱερᾶς φυσιολατρίας τὰς φυσικὰς καλ-
λονὰς καὶ τὰ ἱστορικὰ μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος, αὐτοὶ μόνον ἠδυνή-
θησαν νὰ ἐκτιμήσουν καὶ θαυμάσουν ὁποῖους θησαυροὺς γνώσεων,
μορφώσεως, αἰσθημάτων, χαρακτήρους, ἥθους καὶ εὐγενῶν ἰδανικῶν
περιέκλειε τὸ εὐρύ πνεῦμα καὶ ἡ μεγάλη ψυχὴ του. Ἦτο ὁ ἐκλε-
κτὸς καὶ σπάνιος ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος καὶ τῆς
Ἑθνικῆς Ἰδέας.

Γεννηθεὶς εἰς Ἀλάσκα τῆς Μ. Ἀσίας εἶχε σπουδάσει ἐν Ἀθή-
ναις τὴν ἰατρικὴν, ἣν διέκοψε διὰ λόγους ὑγείας καλλιεργήσας τὸ
ἐμπόριον εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ῥωσσίας, εἰς Ταϊγάνιον, Ἀζόφ, Καρε-
νόβκα, Νοβοροσίσκ καὶ ἀλλαχοῦ. Ἀλλ' ὁ ἔρως τοῦ ἔτον ἡ σπουδὴ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

καί ἡ μελέτη. Ἠγάπα μέχρι μανίας τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, κατέγινε δὲ τόσον εἰς τὸν κλάδον τῆς Φυτολογίας, ὥστε ἡ γνώμη του ν' ἀποτελῇ αὐθεντίαν. Λατινιστὴς ἄριστος, μελετῶν οἰκείως τοὺς κλασσικοὺς Λατίνους συγγραφεῖς. Ἑλληνιστὴς ἐπίσης, ἀείποτε μελετῶν καὶ ἐμβριθύνων εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἐγκρατὴς τῆς βίωσιν καὶ φιλολογίας, ὅσον ὀλίγοι. Γλωσσολογὴς δέ, ὡς ἦτο, παρηκολούθει τὴν διεθνή πνευματικὴν, ἐπιστημονικὴν, φιλολογικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν κίνησιν. Ἡ πολυμαθεία του ἐξέπληττε. Ἡ ἐνημερότης του εἰς πᾶν ζήτημα ἦτο φαινόμενον. Προικισμένος μὲ δξυτάτην ἀντίληψιν καὶ μὲ μνήμην ἀπέραντον, ἀποταμιεύων ἀδιακόπως, μὲ συνειρμόν καὶ μεθοδικότητα σοφοῦ, πλοῦτον γνώσεων καὶ ιδεῶν, ἦτο ἐν εἶδος ζωῆς ἐγκυκλοπαιδείας. Μανιώδης φίλος τῶν περιηγήσεων εἶχε περιέλθει ὅλην τὴν Εὐρώπην, τὴν Ῥωσίαν καὶ τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν, παρατηρῶν, ἐξετάζων, ἐρευνῶν καὶ περιγράφων, ὅτι ἄξιον λόγου καὶ μελέτης, ὅχι μὲ τὴν ἐπιπολαίαν περιέρρειαν ἀπλοῦ ταξειδιώτου, ἀλλὰ μὲ ὀφθαλμοὺς καὶ διψᾶν ἀληθινοῦ σοφοῦ, εἰς τὸν ὅποιον ὁ ἐξωτερικὸς κόσμος ἀποκαλύπτεται μὲ τὰ ἀπρόσιτα μυστήρια, τὰς καλλονὰς καὶ τὰς ἐκπλήξεις του. Ἐν ἀπόσπασμα περιηγήσεώς του ἀνὰ τὴν Καυκάσιον Ῥωσίαν, ἐξιστοροῦσης τὰς αὐτῇ μυθολογικὰς καὶ ιστορικὰς παραδόσεις, τὰ ἦθη, τὰ ἔθιμα, τὰς γλώσσας, τὰς θρησκείας, τὰς φυλάς, τὸ κλίμα, τὴν χωρογραφίαν, ἐν γένει δὲ ὅτι ἐνδιέφερον καὶ περιεργον, ἐδημοσίευσεν τὸ ἡμέτερον *Ἡμερολόγιον* εἰς τὸν τόμον τοῦ 1898. Ἐτέραν περισπούδαστον μελέτην ἐκ περιηγήσεως μακρᾶς ἀνὰ τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν κατεχώρισεν τὸ «Δελτίον» τῆς Γεωγραφικῆς Ἐταιρίας τοῦ 1907, ἀποσπάσματα δὲ ἐφιλοξένησεν καὶ τὸ *Ἡμερολόγιον* εἰς τὸν τόμον τοῦ 1908. Αἱ εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν» περιηγητικαὶ του ἀναταποκρίσεις του ἔχουν παραμείνει ἀλησμόνητοι. Εἶνε κρῖμα ὅτι δὲν εἶχε καταγίνει συστηματικῶς. Θὰ ἐπλούτιζε τίς οἶδε μὲ ποῖα ἔργα πρωτότυπα τὴν νεοελληνικὴν γραμματολογίαν.

Ὡς κοινωνικὸς ἄνθρωπος, ὑπόδειγμα λευκοῦ ἀλτρουϊστοῦ καὶ χριστιανοῦ, μὲ τὴν παιδικὴν ἐκείνην εἰλικρίνειαν καὶ ἀγνότητα εἰς τε τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις του, διδων πρῶτος τὸ παράδειγμα τῆς εὐποιᾶς καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης. Πόσους καὶ πόσους ἐπροστάτευσε καὶ ἐπαραμύθησε ἐκ τῶν προσφευγόντων εἰς τὴν φιλόανθρωπον ἀντίληψιν του ξενητευμένων ἐλλήνων.

Ἕλληνας δὲ καὶ πατριώτης ἐξοχός. Πρωτοστατῶν εἰς πᾶσαν δρασιν, εἰς πᾶσαν ιδέαν ἐθνωφελεῖ. Κατὰ τὸν ἀτυχῆ πόλεμον τοῦ 1897 συνεισέφερε καὶ συνέλεξεν ἀρκετὸν χρήμα ὑπὲρ τῶν ἐκ Ῥωσσίας κατερχομένων ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐθελοντῶν. Ποτὲ δὲν ἐλησμόνει τὴν Ἑλλάδα. Εἰς τὰς μεμακρυσμένας περιοδείας του ἐσκέπτετο, ἠσθάνετο καὶ ἔζη μὲ μόνον τὸ γλυκύ της ὄνειρον. Τὴν ὄνειροπόλει μεγάλην καὶ ἰσχυράν. Εἰς μίαν περιπετειώδη περιήγησίν του εἰς τὰ σύνορα τοῦ Ἀφγανιστάν ἐπρομηθεύθη μεγάλην κροκοδειλοειδῆ σαύραν ζωορηθίσαν, τὴν ὅποιαν διετήρει ἐπὶ μῆνα, διὰ νὰ τὴν στείλῃ δωρὸν εἰς τὸν Ζωολογικὸν Κήπον τοῦ Φαλήρου.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

Ἀτυχῶς, εἰς τὴν ἀκμὴν ἀκόμα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ διανοητικοῦ του σφρίγγους, τὸν εὗρεν ὁ θάνατος ἐν Ἀθήναις τὸν Μάϊον τοῦ 1911, ὅπου, ἐπιστρέφων ἐξ Εὐρώπης, ἐπανεκάμπετε εἰς τὸ ἐν Ῥωσίᾳ κέντρον τῶν ἐργασιῶν του, εἰς Ῥοστόδιον. Κατὰ τοῦτο ὑπῆρξεν εὐτυχὴς κοιμηθεὶς τὸν αἰώνιον ὕπνον εἰς τὸ ἱερὸν χώμα τῆς ἀγαπητῆς του Ἑλλάδος καὶ ὑπὸ τὸν φιλόξενον οὐρανὸν τῆς Ἀττικῆς, τὸν ὅποιον ἐθαύμαζε διὰ τὴν γαλανὴν του διαφάνειαν.

Ἦτο τετιμημένος διὰ τοῦ ἀργυροῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτήρος. Ἀλλὰ τὸ ὠραιότερον δι' αὐτὸν παράσημον ἦτο ἡ ἀμέριστος ἀγάπῃ, μὲ τὴν ὁποίαν τὸν ἐτίμα ὁ ἐν Ῥωσίᾳ καὶ πολλαχοῦ ἐλληνισμός, καὶ τὸ εἰλικρινὲς πένθος, μεθ' οὗ ἔκλαυσε τὸν θάνατόν του.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ

ΑΡΓΑ ΠΟΥ ΦΕΥΓΕΙ Ο ΚΑΙΡΟΣ !

ΑΡΓΑ ποῦ φεύγει ὁ καιρός, ὅταν περνάει μὲ λήπες !
Ποῖς ξέρει, ὅττωχ' τραγουνδιότη, τὴν ὥρα ποῦ τὸ εἶπες
ποιά λήπη μαύρη ἄποια σοῦ ἔξοχιζε τὰ στήθη,
καὶ ὅλο τὸ φαμάκι σου σὲ εἶνα σίγῃ ἐχόθη !

Ποῖς ξέρει πῶς τὸ δάκρυ σου κυλῶντας ἐμετροῦσε
τῆς πικραμένης σου ζωῆς κάθε στιγμούλα μαύρη !
ποῖς ξέρει ποῦ τὸ πνεῦμα σου ἀνώφελα πετοῦσε,
δίχως χαρῆς σταλαγματιά, δίχως ἐλπίδα ναύρη !

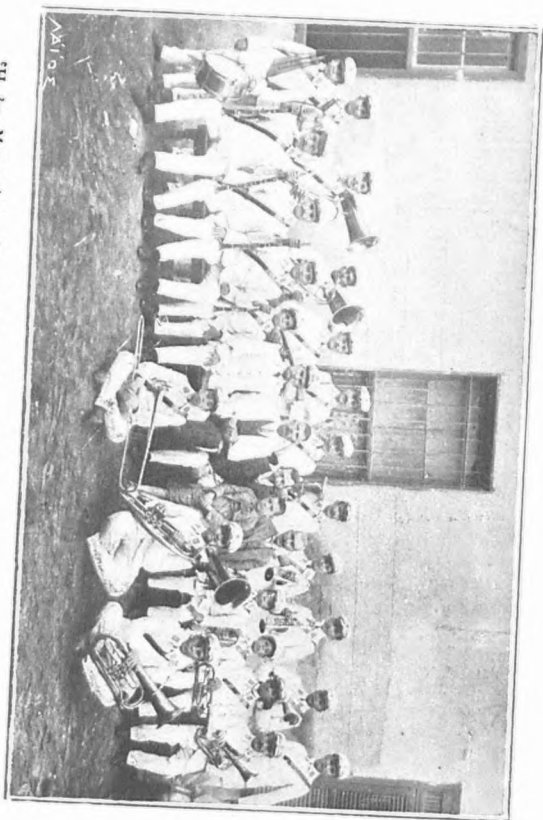
Μὰ σὺ δὲν βροῖσκεις τὴ χαρά, ὅπου τὴν βροῖσκουν ἄλλοι,
γιατὶ τὸν κόσμον δὲν θεωρεῖς μὲ τὰ δικὰ σου μάτια
σὺ χιτίζεις πάντα μὲ τὸ τοῦ σιγῇ στράτα τὴ μεγάλη
ζωῆς γοργοπετούμενης ἀέρινα παλάτια.

Ἀργοδιαβαίνουν οἱ καιροὶ κι' ἀργὰ πῶς ξημερώνει,
ὅταν σιῶν ἄλλων τὴν ἀγῇ γιὰ σὲ βαθεῖα νυχτώνη,
ὅταν τὴ ξένη τὴ χαρά τὰ δάκρυα σου ἰσκιώνουν,
καὶ ἄλλοι σὰ συντρόμμια σου παλάτια θεμελιώνουν.

Ἀργὰ ποῦ ἡ γοργόφτερη ζωὴ γιὰ σὲ διαβαίνει,
ὅταν ὁ πόνος τῆς καρδιάς τῆς ὥρες σου μακραίνει !
Ἀχ ! εἴν' αἰῶνες ἢ στιγμές, ὅταν τῆς δέρνει ἡ λύπη,
ὅταν ἡ δύναμις τὰ ζῆς ἢ τὰ πεθάνης λείπει !

[Σιλιάτιστα 1911]

Α. Ε. ΔΙΑΦΑΣ

Ἡ ἐν Μανσούρα τῆς Αἰγύπτου φάλαγγα τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος

Ἅγιον Ὄρος — Μονὴ Ἁγίου Παύλου

ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΕΙΣ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

(ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ)

ΔΙΑ νὰ ἐννοήσῃ τις, ὁποῖαν πρώτην ἐντύπωσιν δύναται νὰ παράσῃ εἰς ἐπισκέπτῃν τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ ὑπὸ τίνος σεβασμοῦ καταλαμβάνεται ὁ πατὼν τὸ ἱερὸν αὐτὸ ἔδαφος, εἶνε ἀδύνατον ἐξ ἀφηγήσεως, ἢ περιγραφῆς καὶ τοῦ δεξιωτέρου καλάμου, ἐὰν δὲν πατήσωσιν αὐτὸ οἱ πόδες του καὶ ἐὰν δὲν προσβάλωσι τὴν ὄρασίν του αἱ ῥωμαντικώταται τοποθεσίαι, μετὰ τῶν κελαρυζόντων ὀνακίων ἐκ διαυγεστάτων ὑδάτων, αἱ κατάφυτοι ὑπὸ διαφόρων δένδρων τὸ πλεῖστον ἀειθαλῶν καὶ δὴ περὶ τοῦ μεγαλείου τῆς ὑπερηφάνου καὶ ἐπιβλητικωτάτης κορυφῆς τοῦ γηραιοῦ Ἄθω, διὰ νὰ σχηματίσῃ τις ἀκριβῆ ἰδέαν, πρέπει, ἢ εὗρισκόμενος παρὰ τὰς ὑπωρείας αὐτοῦ νὰ ὑψώσῃ τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ τὴν θανάξῃ μετὰ φόβου, ἢ πατῶν ἐπὶ τῆς ἐναερίου ταύτης καὶ μαρμαρώδους κορυφῆς νὰ συγκρατῇ ἑαυτὸν μὴ πετάξῃ.

Ἐκ Καρυῶν, τοῦ περικαλλοῦς τούτου περιβόλου τοῦ Ἁγιω-
νύμου Ὄρους, ὅστις ἀγνοᾷ διατί φέρει τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀφοῦ αἱ μὲν καρυαὶ εἶνε ὀλίγισται, αἱ δὲ λεπτοκαρυαὶ πλεῖσται, ὧν ὁ καρπὸς περιζήτητος ἐν Ἀγγλίᾳ ἀνερχόμενος ἐτησίως εἰς ἑκατοντάδας χιλιάδων ὀκάδων, καὶ αἵτινες πυνθάνον νὰ ἐκκαλλιεργήθῃ.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο-
Restrictions apply.

σαν ὑστερώτερον — ἐγένετο ἀνάγκη κατὰ Μάϊον τοῦ 1895 νὰ μεταβῶ εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν τῆς Μεγίστης Λαύρας, ὁπόθεν ἀνῆλθον διὰ Κερασιᾶς εἰς τὰ ὕψη. Ὁ καιρὸς ἦτο συννεφώδης, ἡ κορυφὴ τοῦ γηραιοῦ Ἀθῶ εἶχεν ἐνδυθῇ τὸ σύνηθες μεγαλοπρεπὲς ἐνδυμασίον τῆς ἐκ πυκνοτάτου νέφους, μόλις δ' ἐγκατέλειπον τὰς Καρυὰς καὶ εὐρισκόμην παρὰ τῷ κονακίῳ τῆς Ἱ. Μ. Λαύρας, τῷ τελευταίῳ τούτῳ πρὸς ἀνατολὰς οἰκίῳ τῶν Καρυῶν, μετὰ τρόμου ἐξ ἐκπυρσοκροτήσεως προσέβλεψα τὸ πρὸς Β. Α. πέλαγος, τὸ μετὰ τῆς Ἱ. Μ. Ἰβήρων καὶ τῆς νήσου Θάσου, ἐνῷ τὴν προηγουμένην ἡμέραν εἶχον ἐκτελεσθῇ γυμνάσια σκοποβολῆς ὑπὸ στόλου Ἀγγλικοῦ, οὐδὲν ὅμως πλοῖον εἶδον, ὅποτε δευτέρα ἐκπυρσοκροτήσις μ' ἐπεισεν ὅτι τοιαῦτα τηλεβόλα οὐδεὶς κολοσσὸς δύναται νὰ φέρῃ, εἰμὶ ὁ Ἀθῶς, πρὸς ὄντινα καὶ ἔστρεψα τὸ βλέμμα μου. Τὸ θέαμα ἦτο σπάνιον, ἴσως δὲ καὶ ἐν τῇ ιδιότητι του μοναδικόν. Ἀλλεπάλληλοι ἐπήρχοντο ἡλεκτρικαὶ ἐκκενώσεις ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Ἀθῶ, ἄλλοτε καθέτως καὶ ἄλλοτε ὀριζοντίως καὶ κυκλικῶς, εἰς ἐκάστην τῶν ὁποίων ἀνεφαίνετο ἡ ὑπερήφανος τοῦ Ἀθῶ κεφαλὴ ἐν τῇ μεγαλειείᾳ τῆς λαμπρότητι, ὥς ἀπαστράπτειν κάλυμμα φέρονσα τὸ εὐκτιστὸν ἐκ μαρμαροῦ ἐκκλησιδίων τῆς Μεταμορφώσεως, ὅπερ ἄδρᾳ δαπάνη τῆς Α. Θ. Π. Ἰωακείμ τοῦ Γ' ἀνηγέροιο, δαπάνη ἐξοικονομηθεῖσα ἐξ ἀτομικῆς του στερήσεως. Τὸ εὐγενὲς τοῦτο ἔργον καὶ αὐτοὶ οἱ φοβεροὶ κεραυνοὶ ἐσεβάσθησαν καὶ σέβονται. Τέλος ἐβαδίζομεν πεζῇ, ἔνεκεν τοῦ ἀνωμάλου ἐδάφους, διευθυνόμενοι πρὸς τὴν Ἱ. Μ. τῶν Ἰβήρων εἰς ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας, τὴν ὁποίαν προτιμώτερον νὰ διανύῃ τις πεζῇ συνδιαλεγόμενος μὲ τοὺς ἀγωγιάτας, οἵτινες πολλὰ γνωρίζουσι πράγματα, εἶνε δὲ πάντες Ἀλβανοὶ ὀρθόδοξοι. Ἀφήσωμεν τὸν ἀγωγιάτην νὰ ἔπεται μὲ τὴν γκιόσσαν του καὶ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν Ἀθῶ. Προπορευόμενος ἐξηκολούθουν νὰ θαυμάζω τὸ σπάνιον φαινόμενον τῶν ἡλεκτρικῶν ἐκκενώσεων, ὅποτε σιγὰ-σιγὰ κατήρχετο τὸ νέφος καὶ αἰφνης ἡ οὐρανομήκης κορυφὴ ἐπεφάνη ἐλευθέρα, ὥς νήσος ἐν πελάγει.

Κατήλθομεν εἰς τὴν παράλιον Μονὴν τῶν Ἰβήρων καὶ ἀφέντης τὰ ὄριά της ἀφικόμεθα εἰς τὸν κλεινὸν Μυλοπόταμον, διερχόμενοι δὲ ἔξωθεν τοῦ περιβόλου μετὰ παλλούσης καρδίας καὶ ἀτενῶν ὀφθαλμῶν, ἐπεξητοῦμεν κατὰ τι νὰ ἴδωμεν, ὅτε ὁ ἀγωγιάτης μοὶ λέγει: «τὸν εἶδες; νὰ τον, μὲ τὴν τσάπα εἰς τὸ χέρι του, σκαλίζει τὰ λουλούδια». Ἐδάκρυσα ἐκ συγκινήσεως, ἡσθάνθην δὲ τοιοῦτον ψυχικὸν κλονισμόν, ὥστε ἐνῷ ἐσκόπευον νὰ ὑπάγω δι' ὀλίγας στιγμὰς εἰς τὸ οἶκμά του, διὰ ν' ἀσπασθῶ τὴν ἁγίαν του δεξιάν καὶ νὰ πάρω τὴν εὐχὴν του, ὅπερ συχνότατα ἐκραττον ὁσάκις διηρχόμην ἐκεῖθεν, δὲν ἐτόλμησα καὶ ἐξηκολούθησα τὸν δρόμον μου. Ἐμαντεύσατε βεβαίως τίς ἐν Μυλοποτάμῳ ἔζη καὶ ὁποῖος ὁ μὲ τόσην ἀγάπην καλλιεργῶν τὸν ἐγκαταλειφθέντα ἤδη παραδείσιον ἐκείνον κήπον, ἐνθα

καὶ αὐτὴ ἡ τσουνίδα εὗρισκε τὴν περιτομήσιν της, καὶ αὐτὸ τὸ ἄχαρι φυτόν ἀπέκτα χάριν. Διήλθον τὸν ποταμὸν, ἔστρεψα ἔκ τοῦ ἀπέναντι μέρους τοὺς ὀφθαλμούς μου πρὸς τὸν ἐν λόγῳ περιβόλον καὶ ὁ εὐγενὴς καλλιεργητὴς ἐξηκολούθει τὸ ἔργον του.

Μετὰ τρεῖς ὥρας ἀφικόμεθα εἰς τὸ ἀγίασμα τῆς Ἱ. Μ. Λαύρας, εἰς μίαν τῶν ῥωμαντικωτέρων τοποθεσιῶν τοῦ Ἁγ. Ὁρους, ἐνθα ἀπὸ συμπαγοὺς μαρμαρώδους βράχου ἐκπηδᾷ ὕδωρ διαυγέστατον, ὡς ἀπὸ φουσητήρος, ἀπὸ μικροτάτης ὁπλῆς σχήματος καρδίας, τοσοῦτον ὅσον ἐπαρκεῖ διὰ νὰ ἀλέθῃ μύλος μετὰ μιᾶς πέτρας. Τὸ ὕδωρ τοῦτο εἰς πᾶσαν τοῦ ἔτους ἐποχὴν κατὰ ποσὸ-

Μονὴ Ἁγίας Λαύρας

τητα καὶ θερμοκρασίαν (8^ο ἄνω τοῦ μηδενός) εἶνε τὸ αὐτό. Δεξιᾷ τοῦ ρείθρου ὑπάρχει ἐξώστης ἐκ ξύλων καστανέας (ὡς ἀντεχούσης εἰς τὴν ὑγρασίαν περισσότερον καὶ αὐτῆς τῆς δρυός), ἀριστερᾷ δὲ ἐκκλησιδίου, ἐν ᾧ εὕρηται εἰκὼν ἀρχαία παριστώσα πρὸ τῆς Θεοτόκου τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον (τὸν Ἀθωῆτην, ἰδρυτὴν τῆς Ἱ. Μ. Μεγίστης Λαύρας), τύπτοντα διὰ τῆς ῥάβδου του τὸν βράχον, ὁποῦθεν ἀνέβλυσε τὸ ἐν λόγῳ ὕδωρ, τὸ περισπούδαστον αὐτὸ ἀγίασμα, ἀφ' οὗτινος βράχου οἱ προσκυνηταί, ὡς ἱερὸν θεωροῦντες αὐτόν, ἀπέσπων τεμάχια φέροντες αὐτὰ ὡς κειμήλια εἰς τὰς ἐστίας των, ἰδίᾳ δὲ Ῥώσοι, ὅπερ ἠνάγκασε τοὺς Λαυριώτας νὰ περικλείσωσι τὴν πηγὴν διὰ σιδηρῶν κυγκλίδων καὶ οὕτω διεσώθῃ ὁ ἱερὸς βράχος ἀπὸ τῶν ἐκάστοτε ἀκρωτηριώσεων. Διευμέναιεν αὐτόθι ἐπὶ μίαν ὥραν, καθ' ἣν ἄνωθεν ἐκ τῶν πυκνοτάτων καστανεῶν προέβαλεν ὁ καπετὰν Μιχαήλης μὲ δέκα

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

φρουστανελλοφόρους, τοὺς λεγομένους σερντάριδες, φύλακας τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ὅστις λίαν εὐγενῶς προσέφερεν ἡμῖν κρέας ὁπτόν ἐκ δορκάδος. Τοὺς ἀπεχαιρετήσαμεν, αὐτοὶ δὲ εἰς ἀντιχαιρετισμὸν ἄδειασαν τρία καρνοφύλλια.

Μετὰ δύο ὥρας εἵμεθα εἰς τὴν Ἱ. Μ. Μεγίστης Λαύρας, τὴν μεγαλειτέραν καὶ ἀρχαιοτέραν τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Μονῶν. Ὡν δὲ γνωστὸς τοῖς ἁγίοις Λαυριώταις καὶ τοῖς πολλοῖς φίλοις, ἔτυχον ἐξαιρετικῆς περιποιήσεως, ἰδίᾳ δὲ παρὰ τοῦ διακεκριμένου μοναχοῦ Ἀλεξάνδρου Εὐμορφοπούλου, οὗτινος τὰ μεγαλοπρεπῆ δωμάτια ἔβριθον ἀνθέων καὶ ναναρίων.

Περὶ τῆς μεγίστης ταύτης Μονῆς, ἐγὼ τε καὶ πολλοὶ ἄλλοι πολλὰ ἔγραψαν, σημειῶ δὲ καὶ αὐθις τὸ ἐξῆς. Ἡ Λαύρα εἶνε ὁ παράδεισος τοῦ Ἁγίου Ὄρους, μὲ τὸ εὐκράες κλίμα της, μὲ τὰ νερά της τὰ θαυμάσια, μὲ τοὺς λειμῶνάς της τοὺς ἀεὶ χλοάζοντας, μὲ τὰ ἀηδόνια της καὶ μὲ τὸ πάντοτε πενθοῦν γκρίνι· βίος, μὰ τὴν ἀλήθειαν, καλογηρικώτατος!

Τὴν μεθεπομένην ἀνεχωρήσαμεν διὰ τὴν Κερασιάν, ἀπέχουσιν τῆς Λαύρας 2 $\frac{1}{2}$ ὥρας, τὸ ῥωμαντικώτερον μέρος τῆς Λαύρας καὶ ἐπομένως τοῦ ὅλου Ἁγίου Ὄρους. Ἐκεῖ τὰ λεγόμενα ἀθάνατα νερά, τὰ ἀρχαιότερα νεροπρίονα, ἐκεῖ ὁ λυγύμολπος Ἰωάννης Κουκουζέλης ἔζησεν ἀσκητεύων καὶ καλλιεργῶν τὰ κουκκιά του· κάτωθεν ταύτης εἰς μέρος φοβερώς ἀπόκρημνον κεῖνται τὰ Κανσοκαλύβια, ἐνθα ἐν λαμπροτάτῳ μεγάρῳ βιοῦσιν οἱ εὐγενεῖς Ἰωσαφαῖτοι, διακεκριμένοι ζωγράφοι· ἄνωθεν δὲ ἀποτόμως ὑψοῦται ὁ γηραιὸς Ἀθῶς. Ἐνταῦθα ἡ οὐρανομήκης ἐλάτη, ἡ πεύκη καὶ ἡ λευκοτάτη ἀγριολενὴ, κατοικία τὸν κάπρων καὶ δορκάδων. Ἐντεῦθεν ἡ κορυφή τοῦ Ἀθῶ ἀπέχει 2 $\frac{1}{2}$ ὥρας διήκουσα κατ' εὐθείαν καὶ ἀποτόμως. Πρὸ τοῦ 1895 ἀνῆρχοντο μόνον πεζῇ καὶ μετὰ μεγίστης δυσκολίας, ἀλλὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἀναγεγρθέντος τοῦ ἐκκλησιδίου τῆς Μεταμορφώσεως, κατεσκευάσθη καὶ ἡ ὁδὸς ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. Ἰωακείμ τοῦ Γ' καὶ ἤδη ἀνέρχεται τις δι' ἡμιόνου μέχρι τῆς κορυφῆς.

Ἡ κορυφή αὕτη, ἡ ἐπαξίως φέρουσα τὸ ὄνομα τῆς Μεταμορφώσεως, εἶνε συμπαγὲς μάρμαρον, γυμνὴ δένδρων, ἐνθα φύονται μόνον λειχήνες καὶ ὀλίγον κατωτέρω τὰ γνωστὰ ἀμάραντα τοῦ Ἀθῶ. Ἐλευθέρως βλέπει τις πανταχόθεν ὅσον δύναται διὰ τοῦ καλλιτέρου τηλεσκοπίου, Ν. τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, Α. τὸν Ἑλλησποντον καὶ Προποντίδα, ΒΑ. τὸν Βόσπορον, Β. τὸν Αἴμον καὶ Δ. προσκρούει εἰς τὸν γίγαντα Ὀλυμπον. Πέριξ τῆς κορυφῆς εἰς διάφορα λαγκάδια εὗρηται κατὰ πᾶσαν τοῦ ἔτους ἐποχὴν χιών. Ἄνωθεν βλέπει τις καὶ τὴν κλιματολογικὴν διαφορὰν τοῦ Ἀθῶ. Εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη φύεται ἡ ἐλάτη καὶ ἔπονται κατὰ σειρὰν μέχρι τῆς Βορείου παραλίας τὰ ἐξῆς: ἡ ὄξειά, ἡ πεύκη, ἡ καστανέα, ἡ δρυς, ὁ σκληρὸς πρίνος καὶ τελευταῖα τὰ καρποφόρα, ἡ λεπτοκαρυνά, ἡ καρυνά, ἡ ἐλαία, ἡ ἄμπελος, ὁ κόμαρος κλπ.

Οὐδείς βροτός, ἀπὸ τοῦ 1888, ἀνελθὼν τὴν κορυφὴν τοῦ Ἄθω, ἐλημόνησε τὸ πρῶτον καὶ ὕστατον βλέμμα του μετὰ σεβασμοῦ νὰ ῥίψῃ κάτω εἰς ἓνα πύργον ἱστορικόν, τὸν περικλεῆ καταστάντα Μυλοπόταμον!

Ἐν Ἀγίῳ Ὁρει, 8 Ἰουλίου 1911.

N. Δ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

Ο "ΠΑΝΙΩΝΙΟΣ,, ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

[Χρονογραφικὸν σημεῖωμα]

ΕΙΝΕ ὁ πανελληνίου φήμης Σύλλογος, τὸ καύχημα τοῦ φιλάθλου ἐλληνισμοῦ, ὁ ἐκπροσωπῶν ἐν ὅλῃ αὐτῇ τῇ ἀκμῇ τὴν ἐν Μικρασίᾳ γυμναστικὴν καὶ ἀθλητικὴν κίνησιν.

Ἰδρῦθῃ ὑπὸ ἐγκρίτων φιλομουσῶν νέων τῇ 1890 ὡς μουσικὸν κατ' ἀρχὰς σωματεῖον ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ὁρφεύς», καλλιεργῶν ἅμα καὶ τὴν γυμναστικὴν καὶ συγκεντρῶσας ἐν φιλοτίμῳ ἀμίλλῃ τὸ ἄνθος τῆς σμυρναϊκῆς νεότητος. Μετὰ τινα ὁμῶς ἔτη ἡ γυμναστικὴ ἀπερρόφησε τὸν μουσικὸν σκοπὸν, οὕτω δὲ ἀπὸ δεκαπενταετίας περίπου ἀνεστήλωσε τοὺς παλαιφήμευς Πανιώνιους Ἀγῶνας, οὓς τελεῖ ἀνελλιπῶς, καὶ οἵτινες κατέστησαν οἱ ἐπίσημοι ἀγῶνες τῆς Μικρασίας ὅλης.

Παραλλήλως πρὸς τοὺς Πανιώνιους ἔδρυσεν πρὸ δωδεκαετίας καὶ Σχολικοὺς Ἀγῶνας διὰ τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν τῶν ἐλληνικῶν καὶ ξένων ἐκπαιδευτηρίων Σμύρνης, τιμηθεὶς ἐπὶ τούτῳ διὰ χρυσοῦ μεταλλίου καὶ διπλώματος τιμῆς ἐν τῇ Σχολικῇ Ἐκθέσει τοῦ Α' ἐν Ἀθῆναις Ἐκπαιδευτικοῦ Συνεδρίου. Ὁ «Πανιώνιος», ἐγκατεστημένος εἰς εὐρὺ ἐπὶ τῆς προκυμαίας Σμύρνης Γυμναστήριον, διατηρεῖ τὰ ἐξῆς τμήματα: Ἀθλητικόν, Ποδοσφαιρῖσεως, Ναυτικόν, Κολυμβήσεως, Ποδοθλασίας, Ἐκδρομῶν, Ἀντισφαιρῖσεως, Ὀπλομαχίας.

Ἀριθμεῖ εἰς τὸ Μητρώον τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἑλλήν. Γυμν. καὶ Ἀθλητ. Συλλόγων, ὅφ' ὃν ὑπάγεται, περὶ τοὺς 180 ἐν ὅλῃ ἀθλητάς. Πλὴν αὐτῶν καὶ 250 μέλη, μὴ ἀθλούμενα, πρὸς δὲ καὶ ὑπὲρ τοὺς 100 παῖδας καὶ ἐφήδους, τέκνα τῶν μελῶν, φοιτῶντας καὶ ἀσκουμένους εἰς τὸ Γυμναστήριον. Ἐχει νὰ ἐπιδείξῃ γιγαντιαίαν καὶ ὄντως ἐκπληκτικὴν ἐργασίαν εἰς ποῖον καὶ ποσὸν ἐπιδοτικόν εἴτε ἐν Σμύρνῃ εἴτε ἀλλαχοῦ εἰς ὅσους ἀγῶνας συμμετέσχε, πρωταγωνιστῶν καὶ θριαμβεύων πάντοτε, ὡς λ. χ. εἰς τὰ «Τήνια» ἐν Τήνῳ (1895), εἰς τοὺς «Ὀλυμπιακοὺς» Ἀθηνῶν (1896), εἰς τὰ «Σωτήρια» (1898-1899), εἰς τὰ Α' «Σάμια» ἐν Σάμῳ (1905), εἰς τοὺς «Πανελληνίους» (ἀπὸ τοῦ 1904 ἕως 1911), εἰς τοὺς «Ὀλυμπιακοὺς» τοῦ 1906, εἰς τοὺς «Αἰολικοὺς» τῶν Κυθωνιῶν τοῦ 1908, εἰς τοὺς «Παναγνινιακοὺς» τῆς Ἀλεξανδρείας (1910).

Κατέχει ἔτι τὸ βεκόρ εἰς τὰ ἐξῆς: Δρόμος 100 μ. 11 ¹/₅'' (Π.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

Ἑκτορος, Κ. Ἴσκος) — Δρ. 200 μ. 23 $\frac{1}{5}$ '' (Π. Ἑκτορος) — Δρ. 400 μ. 54'' (Μ. Μελετιάδης) — Ἄλμα εἰς μήκος μετὰ φορᾶς 6.85 $\frac{1}{2}$ (Ν. Ἀνδρεάδης) — Ἄλμα τριπλοῦν 14.43 (Ν. Ἀνδρεάδης). Ἐπίσης καὶ εἰς ἄλλα διάφορα ἀγωνίσματα. Ἐχεῖ δὲ ἱδρύσει δύο ἐπαμειβόμενα ἑπαθλα, τὸ μὲν διὰ τοὺς Σχολικοὺς ἀγῶνας τοὺς ὑπ' αὐτοῦ τελουμένους, τὸ δὲ διὰ τοὺς Αἰολικοὺς Ἀγῶνας τῶν Κυθωνιῶν.

Δέον νὰ σημειωθῇ καὶ τονισθῇ ἐνταῦθα ὅτι μέγα μέρος τῆς θαυμασίας αὐτοῦ δράσεως καὶ ἀκμῆς ὀφείλει ὁ «Πανιώνιος» εἰς τὸν ἐκ τῶν Συμβούλων κ. Δ. Α. Δάλλαν, τὸν μετὰ ἱερᾶς μανίας καὶ ἀφοσιώσεως ἀφιερῶντα τὴν ψυχὴν καὶ τὴν σκέψιν καὶ μόχθους καὶ δραστηριότητα καὶ θυσίας εἰς τὸ ἀληθῶς ἐκπολιτιστικὸν καὶ ἐθνικώτατον ἔργον τοῦ Συλλόγου. Αὐτὸς εἶνε ὁ νοῦς καὶ ὁ βραχίον, ὁ ἐνσαρκώσας ἐν ἑαυτῷ τὸν ὑψηλὸν καὶ εὐγενῆ σκοπὸν του. Αὐτὸς θὰ τρέξῃ παντοῦ, θὰ ἐπαγρυπνήσῃ, θὰ ἀφυπνίσῃ τὸ ἐνδια-

φέρον καὶ τὴν ἀμιλλαν, θὰ ἐμπνευσθῇ, θὰ δημιουργήσῃ. Αὐτὸς θὰ δώσῃ τὴν κίνησιν, τὸν ρυθμὸν, τὴν ζωὴν, τὸ κάλλος καὶ τὴν εὐρωστίαν καὶ τὴν συνοχήν, διότι δὲν ζῇ, δὲν αἰσθάνεται, δὲν σκέπτεται εἰμὴ δι' ὅ,τι ἀποδλέπει εἰς τὴν θρᾶσιν καὶ τὸν θρίαμβον τοῦ «Πανιωνίου». Εἶνε ὁ ἐκάστοτε ἀντιπρόσωπός του κατὰ τοὺς ἐν Ἀθῆναις ἀγῶνας, ὁ συνοδευὼν μετὰ πατρικῆς στοργῆς τὰς γυμναστικὰς δμάδας. Ἐὰν εἶνε ἀληθὲς ὅτι εἰς καὶ μόνος ἄνθρωπος ἀρκεῖ ἐνίοτε νὰ μεταδώσῃ τὸ πῦρ καὶ τὴν δύναμιν εἰς μίαν ὀργανωμένην δμάδα, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ κ. Δάλλας εἶνε τὸ ὕψος, ἡ ἔκφρασις, ἡ προσωπικότης τοῦ «Πανιωνίου», μεθ' οὗ συνέδεσεν ἀρρήκτως τὸ δημοφιλὲς ὄνομά του.

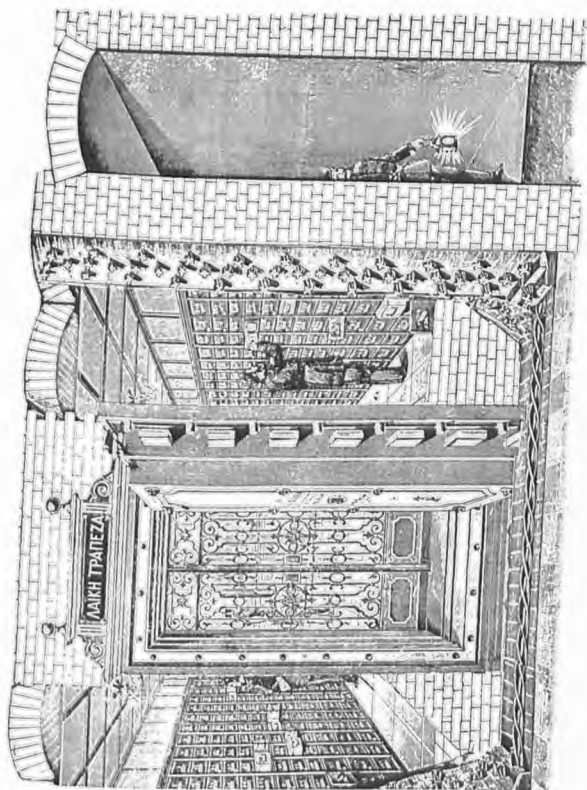
Ε Δ Ω Κ' Ε Κ Ε Ι

* Ἡ συγγράφουσα γυνὴ διαπράττει δύο ἀδικήματα: αὐξάνει τὸν ἀριθμὸν τῶν βιβλίων καὶ ἐλαττώνει τὸν ἀριθμὸν τῶν γυναικῶν.

* Ὅσα ἔτη μία γυνὴ κλέπτει ἀπὸ τὴν ἡλικίαν της, δὲν χάνονται τὰ προσθέτει εἰς τὰς φίλας της.

* Ὁ βλάξ λέγει εἰς τὴν γυναῖκα ὅτι ἔχει ὥραϊα δόντια· ὁ εὐφυὲς τὴν κάμνει καὶ γελᾷ.

ΤΟ ΘΗΣΑΥΡΟΦΥΛΑΚΙΟΝ
ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΟΠΟΥ ΦΥΛΑΣΣΟΝΤΑΙ ΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΗΣ ΒΑΣ. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

✚ Με 2 δραχμάς τὸν μῆνα ἐξασφαλίζετε τὴν περιουσίαν
σας, ἀπὸ κλέπτας, πυρκαϊᾶν κ.λ.π.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΣΙΛΟΥΕΤΕΣ

[Ἐντυπώσεις ἐκ τῆς περιοδείας μου]

ΤΑΧΥΣ, ξανθός, ὑψηλός, κατακόκκινος ὡς κοκκινογούλιον, σαράντα πέντε περίπου ἔτων, ἄγαμος, ἐνδεδυμένος κατὰ μίαν μόδαν ἄγνωστον εἰς τὰ φιγουρίνια, κάπως παλαιάν ἢ μᾶλλον «γυρισμένην ἢ ἀνάποδην μόδαν» — διότι ἀνεκάλυφα τὰ κουμπιά τοῦ ρούχου του νὰ ἀναπαύονται εἰς τὸ ἀριστερόν μέρος, ἀφοῦ, τίς οἶδε ἐπὶ πόσα χρόνια, ἔδρασαν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ· με λαιμοδέτην ἀμετάβλητον, αἰωνίως λευκόν, με ὑποδήματα ἀντικαθιστῶντα τὰς ἀποθήκας τοῦ παρακρατήματος. Ἐξυπνος ἀρκετά, εὐχάριστος, με γνώσεις ἐγκυκλοπαιδικὰς πολλὰς, εὐπροσήγορος καὶ εὐγενὴς πάντοτε, ἐκτός τῶν ὥρων τοῦ φαγητοῦ. Εἶνε ὀλίγον μουσικός, ὀλίγον δημοσιογράφος, ὀλίγον τοῦ σαλονιοῦ, ὀλίγον ἔμπορος, ὀλίγον ἀπ' ὅλα καὶ πολύ... φαγάς. Ἐργάζεται σχεδόν μετὰ προθυμίας εἰς ὅλα τὰ ἐρασιτεχνικά του αὐτὰ ἐπαγγέλματα — παρὰ τὸ πολὺ πᾶχος του — ἀλλ' ἐκεῖ ὅπου καταβάλλει ὅλας του τὰς δυνάμεις τὰς σωματικὰς, πνευματικὰς καὶ ψυχικὰς, εἶναι εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ φαγητοῦ. Μόνον ἐκεῖ εἶναι ὁ ἄνθρωπος τῆς πραγματικῆς ζωῆς, τοῦ θάρρους, ἐνός μεγάλου καὶ ἐξαιρετικοῦ προορισμοῦ, διὰ τὸν ὁποῖον εἶναι εὐτυχὴς διότι... ἐγεννήθη.

Τρώγει, τρώγει, καὶ σκέπτεται νὰ φάγῃ εἰς ὅλον τὸν ἐπίλοιπον βίον του. Νὰ φάγῃ δηλ. νὰ ἀπολαύσῃ τρώγων, νὰ αἰσθανθῇ τῆς ὁμορφίης τῆς ζωῆς μέσα στὸ γεμισμένο πιάτο, ἀπὸ τὸ ὁποῖον νὰ ξεχειλίζουν ἢ ἐκλεκτὲς καὶ πηχτὲς σάλτσες. Μέσα εἰς τὸ πιάτο ἐκεῖνο μελετᾷ τὴν φιλοσοφίαν τῆς ζωῆς. «Νὰ ζῇ κανεὶς ἢ νὰ μὴ ζῇ» ἢ μᾶλλον νὰ τρώγῃ διὰ νὰ ζῇ ἢ νὰ ζῇ διὰ νὰ τρώγῃ; Καὶ ἐπειδὴ ἀποκλίνει ὑπὲρ τοῦ δευτέρου, ἀπελπίζεται διὰ τὴν ἀθανασίαν, ἢ ὅποια ἀφεύκτως δὲν θὰ παραθέτῃ ἐδέσματα. Θὰ ἐβεβαφτίζετο δὲ ἴσως ἀμέσως εἰς Τοῦρκον, ἂν ἠδύνατο νὰ βεβαιωθῇ ὅτι θὰ εὕρισκετο μετὰ θάνατον «εἰς τοῦ Τζινέτ τοὺς πρόποδας τοῦ πιλαφένιου ὄρους».

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

Τὸν ἐγνώρισα *μηγάλιον*, τὸν ἐγνώρισα καὶ φαγωμένον. Χωρὶς νὰ πίνῃ, μετὰ ἀπὸ τὴν ἀπάλαυσιν τοῦ φαγητοῦ, μετὰ τὸ ὅποιον παραλύει δολοκλήρος. Οὕτε ἐμιλεῖ, οὕτε σιέπτεται, οὕτε κινεῖται. Παρουσιάζει τὴν εἰκόνα τῆς νιρδάνας, τῆς ἀπολύτου ἡρεμίας, πλήρη. Ὁ πρὶν ἐνδιαφερόμενος, ὁ συζητητὴς, ὁ πρόθυμος νὰ σὰς περιποιηθῇ, νὰ τρέξῃ — ὑπερβολή — νὰ γράῃ τὸν κόσμον γιὰ νὰ σὰς εὐχαριστήσῃ, μετὰ τὰ φρούτα εἶναι ἓνα πτώμα ἀνθρώπινον σωματικῶς, ψυχικῶς καὶ πνευματικῶς. Δὲν τὸν συγκινεῖ τίποτε, δὲν ἐνοχλεῖται ἀπὸ τίποτε. Ἄμα μοῦ τὸν παρουσίασαν — δὲν ἐγνώριζα ἀκόμῃ ἐὰν εἶχε καὶ ἄλλα προσόντα, τὰ ὅποια νὰ τοῦ παρέχουν ἐλαφρυντικά εἰς τὸν *προροισμὸν* του — μοῦ ἐφάνη κοινός, πολὺ κοινός. Τοιοῦτος, ὥστε νὰ μὴ τὸν προσέξω κἂν. Ἄλλ' ὅταν εἰς μίαν συζητήσιν μουσικὴν ἤκουσα τὴν ταξινομήσιν καὶ τὴν τοποθέτησιν τῶν διαφόρων μουσουργῶν εἰς τὴν ἀντίληψίν του, ἤρχισα νὰ ἐνδιαφερόμαι.

— Νὰ σὰς πῶ, ἔλεγε· δὲν μπορείτε ἀποφθεγματικῶς νὰ προσδιορίσετε τὸν Α ἢ τὸν Β συνθέτην καὶ νὰ ταχθῇτε ὑπὲρ τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἄλλου, διότι ὅλοι ἔχουν κάποιον *charme*, καὶ οἱ μεγάλοι καὶ οἱ μικροί, ἔξοχοι καὶ μὴ. Ἐνα Βαλτσερτράουμ εἶναι τὸ ὀρεκτικόν, πρὸ τοῦ φαγητοῦ, μιὰ μαστίχα ὡς ποῦμε ἢ οὕςο. Μιὰ Καβαλλερία ἢ Μποῦμ εἶνε *ἄρ-ντ* - *έβρ*, χαδιάρι, σαρδέλες τοῦ κουτιοῦ, κτλ. Ἐνας Φάουστ ἡμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ κάλλιστα ὥς σοῦπα αὐτολέμονο. Τὸ ψάρι μαγειρεύετα ἀντικαθίσταται διὰ μιᾶς Ἀφρικάνας. Λαχανικά ἔχετε τὸ Φρα - ντιάβολο, ἢ ἓνα ντουέττο τοῦ Verdi. Διὰ τὰ κρέατα, σὰς μένουν ἡ Τριλογία τοῦ Βάγνερ, κανένα Ὁρατόριο τοῦ Χέντελ, ἢ ἐβδόμη συμφωνία τοῦ Μπετόβεν ἢ ἡ Ἡλέκτρα τοῦ Στράους. Κρέατα ἐνοῦθ βωδινά, διότι ἄσπρα κρέατα καὶ πουλερικά εἶναι τὰ κουαρτέττα τοῦ Σούμπερτ, κανένα κουίντεττο τοῦ Σούμαν καὶ ἂν τύχῃ εἰς τὰ πουλερικά καμμιά κόττα παληά, ἔχετε τὸ κουαρτέττο τοῦ Γκρίγ. . . Τώρα διὰ γλυκύσματα παίρνετε κάτι ἁμώρφες ῥομάντζες, Ἰταλικές καὶ Γαλλικές, διὰ δὲ τὸ φρούτο σὰς κάποιο σόλο βιολιῦ ἢ βιολοντσέλλου. Ποιὸς ἀπὸ σὰς παρακαλῶ δὲν θὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἔφαγε καλὰ; Εἰμπορεῖτε νὰ πῆτε ὅτι τὸ ψάρι ἦτο κατώτερο ἀπὸ τὰ λαχανικά ἢ τὴ σοῦπα; Ἐτοι κρίνω τὴν καλλιτεχνίαν ἐν γένει ἐγὼ! Ἀποκλειστικότητας καὶ προτιμήσεις δὲν ἔχω. Βέβαια, ἓνα μανδολίνο δὲν εἶνε βιολί, ἀλλὰ σὲ μία πεῖνα ἐξαίφνα καλὸ εἶναι κι' αὐτό. Ἀρκεῖ ἡ ποιότης νὰ εἶναι καλή.

Τὴν ἰδιαν σχεδὸν ἀντίληψιν ἔχει καὶ διὰ τὴν φιλολογίαν. Τὸ διήγημα δι' αὐτὸν εἶναι *βολ* - *ο βάρ*. Τὸ δράμα — πασιτίσσο μακαρόνια. Μία τραγωδία κλασικὴ εἶναι ἡ σκορδαλιά ἢ σουπιές γιαχνί. Ὅσῳ δὲ διὰ τὰ ποιήματα, τὰ θεωρεῖ ὡς γαρνιτούρα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀποτε ἀφίνει καὶ κανεὶς στὸ πιάτο του. Παγωτό, ἔχει μερικὰ σύμφορικα χρονογραφήματα! Ἵσως τὰ δικὰ του.

Εἶναι περίεργον πῶς αἰσθάνεται καὶ πῶς ἀντιλαμβάνεται αὐτός ὁ Τύπος. Τὰ πάντα διὰ τὸν στόμαχον. Ἐκεῖ συγκεντρώνονται ὅλαι αἱ ἐντυπώσεις καὶ ἐκεῖ κρίνονται. Μόνον διὰ τῆς γεύσεως ἀκούει, βλέπει, ἀπτεται, ὁσφραίνεται· εἶναι αὕτῃ ὁ διοχετευτικὸς σωλὴν τῆς

αισθητικότητός του. Καί ἔχει τοιαύτην καὶ εἰς μεγάλον μάλιστα βαθμὸν κάποτε, πρὸ τοῦ φαγητοῦ, ἐννοεῖται. Διότι ἔπειτα παύει νὰ ἐργάζεται· ἡ γεύσις καὶ μαζί της ἡ ἀντίληψις, ὁ νοῦς, ἡ ζωή.

Εἶνε καλοφαγᾶς καὶ πολυφαγᾶς. Τρώγει μετὰ προσοχῆς, μετὰ ἀφοσιώσεως, μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας. Νομίζει· ὁ συνδαιτυμὼν του, ὅτι καθ' ὁλὴν τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος ὄντως ἀκοῖται τοῦ «*Ματῶς πασιῶν*» τοῦ Μπάλ. Αὐτὴ ἦτο ἡ φράσις τοῦ ἰδίου, ὅταν εἰς κάποιο γεῦμα οἰκογενειακὸν συνέπεσε νὰ ἦμεθα καὶ οἱ δύο προσκεκλημένοι. Δὲν δμιλεῖ, ὅταν τρώγῃ· οὔτε ἀπαντᾷ εἰς ἐρωτήσεις, ἔστω καὶ ἂν γίνωνται ἀπὸ Κυρίας· Ἐπιφυλάσσεται, ὅπως λέγει, νὰ ἀπαντήσῃ «κατόπιν». Ἀλλὰ ὅλα τὰ «κατόπιν» πνίγει ἡ νάρκη τοῦ φαγητοῦ καὶ ἔτσι ἡ ἀπάντησις ἀναβάλλεται ἐπ' ἄπειρον. «Ὅταν τὴν ἡμέραν μῖας συναυλίας ἐνὸς τενόρου μὲ ἡρώτησε πότε ἀρχίζει καὶ τοῦ ἀπάντησα εἰς τὰς 9 1/2 μ. μ. «Κρίμα, εἶπε, θὰ ἔχω δευπνήσει». Τότε ἠναγκάσθην νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ δευπνήσωμεν μαζί μετὰ τὴν συναυλίαν, διότι ἤθελα ἀνυπερθέτως νὰ ἀκοῶσω τὴν γυνάμην του. Καὶ τί νομίζετε μετὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τῆς αἰθούσης μοῦ εἶπε;

«Ἡ φωνὴ αὐτοῦ τοῦ καλλιτέχνου εἶναι τὸ τελευταῖον μέλι ποῦ ἔχω ποτὲ δοκιμάσει. Μ' αὐτὸ μπορείτε νὰ φτιάξετε τὰ ἐξοχώτερα γλυκά. Τὸ *Sogno* τῆς Manon εἶναι μελομακάρουνα μὲ λάδι τῆς Λούκας». Μία ἀδιάκριτος περιέργεια ἐν τούτοις μοῦ ἐγεννήθη, νὰ μάθω ἂν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἡγάπησε ποτὲ καὶ πῶς. Ἡρώτησα ἕνα φίλον του καὶ γνωρισμὸν μου, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν περιέργειάν μου. Ἡ περιέργεια ὅμως εἶναι περιέργεια καὶ δὴ ἡ γυναικεία. Τὸν ἡρώτησα λοιπόν.

— Ἦλθε στιγμὴ ποῦ ἐρωτεύθηκα κάποια, μοῦ ἀπαντᾷ μὲ τὸ ἀφελέστερον ὕψος — καὶ τὸ ἐνόησα τότε, ὅταν τὴν συναντοῦσα καὶ τὴν ἔτρωγα μὲ τὰ μάτια μου. Κάθε βλέμμα της ἦτο γιὰ μὲ τροφὴ ἐξαιρετικὴ. Ἐχόρταινα, σὰς βεβαίῳ, ὁσάκις μοῦ μιλοῦσε. Ἡ συντροφικὰ αὐτῆς τῆς γυναικὸς ἦτο γιὰ μὲ *πανδασία*! Κατόπιν ὅμως, δὲν ἔβρω πῶς, τὰ πράγματα ἔγιναν *σαλάτα* καὶ μίαν ὥραιαν πρῶταν μοῦ παρήγγειλεν ὅτι «αὐτὴ θὰ μοῦ μαγειρέψῃ ὅ,τι μοῦ χρειάζεται». Τῆς ἀπάντησα τότε κ' ἐγὼ ἀπλοῦστατα «νὰ μοῦ μαγειρέψῃ κρέας μὲ κολοκύθια... στό πατερό», καὶ αὐτὴ ἀντ' αὐτοῦ μοῦ ἔστειλε μιά... χολόπητα. Καὶ ἔτσι ἔληξεν αὐτὸς ὁ ἔρωας, τὸν ὅποσον ἡ καλὴ μου ἐσυνείθισε νὰ ἀποκαλῇ *ἀχόρταγον*. Θὰ εἶχε φαίνεται ὁ ἔρωας μου *ταινίαν*.

Εἶναι ἀδύνατον οἱ ἀναγνώσταί μου νὰ λάβουν ἀκριδῇ ἰδέαν τοῦ ἐξαιρετικοῦ τούτου φαγᾶ-τύπου, ἂν δὲν τὸν πλησιάζουν καὶ δὲν συμφάγουν μετ' αὐτοῦ.

Τύπος ἐκπλήσων καὶ συναρπάζων. Τύπος, τὸν ὅποιον δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ λησμονήσῃ εὐκόλως.

Θὰ μοῦ μείνῃ δὲ ἀλησμόνητος πρὸ παντός ἡ παρατήρησις του, ὅτι μετὰ τὴν ἰδικήν μου συναυλίαν εἰς τὴν Φλόρα Μιράμπελις, ὁ πιανίστας μοῦ ἔγραψε μερικὰς νότες. Ἦτο τοιαύτη ἡ λύπη του, ὥς ἂν ἦσαν μπουκιές ἀπὸ τὸ πιάνο του, τῆς ὁποῖας ἔκλεθεν ὁ πιανίστας.

— Θὰ σκάσω ἀπὸ τὸ κακὸ μου, μοῦ ἔλεγε καρμιὰ φορὰ ἀκούων
τὰ φάλτσα τῶν ἐκτελεστών.

Ἄλλὰ δὲν θὰ σκάσῃ βέβαια ἀπὸ τῆς αἰτίας, διότι, ἂν ποτὲ
τὸ πάθῃ αὐτό, θὰ σκάσῃ... ἀπὸ πολυφαγίας!

[Ἀθῆναι, Μάιος τοῦ 1911]

ΡΕΒΕΚΚΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΛΙΑΝ ΔΙΑΘΗΚΗΝ

ΤΑ ΓΕΝΕΙΑ

ΑΕΓ· ἡ γραφή ὅπως ἀπ' τὸν αἰθέρα
μὲ τ' ἄσπρα γένεια στὴν καλὴ μορφὴ του,
μὲ χῶμα ἔπλασ' ὁ Θεὸς μιὰ μέρα
Εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἑκείνου.

Τοῦ ἔδωκε καὶ κῆπο τοῦ ἀνθρώπου,
Μὰ ἁμάρτησε· καὶ τότε, στὴν ὀργή του
τὸν ἔδιωξε, καὶ λέει: μὲ τοῦ προσώπου
τὸν ἰδρωτὰ νὰ βγάξῃ τὸ ψωμί του.

Μὰ ἀφοῦ ἡ τρίχες ἀπὸ κάποια μέρη
νὰ διώχνουν χρησιμεύουν τὸν ἰδρωτὰ,
τότε ὁ Θεός, μὲ τὸ ἴδιο του τὸ χέρι,
θὰ τοῦβαλε τὰ γένεια πρῶτα-πρῶτα.

Ἀλλά, χωρὶς ντροπὴ, θὰ βρεθῇ ποῖος,
νὰ πῇ πῶς λένε ψέμμα τὰ βιβλία
καὶ τοῦ Θεοῦ πῶς ἔμοιασε τελείως
ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὴν ἁμαρτία;

Ὡστε, ἢ κι' ἀπ' τὸν παρὰδεισο δὲν λείπει
ὁ κόπος ἀπ' τὸν ἄνθρωπο κ' ἡ ἔννοια,
—καὶ ἀπ' ἐκεῖ θὰ βγῇκε δίχως λύπη—
ἢ.... ὁ Θεὸς θὰ εἶνε χωρὶς γένεια.

ΤΟΤΟΣ ΔΑΜΠΗΣ

ΑΠΟ ΤΩΝ ΚΥΚΛΩΝ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΔΡΑΣΕΩΣ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΖΛΑΤΑΝΟΥ

ΕΙΣ τὸ «Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον», τὸ ἐξεικονίζον κατ' ἔτος τὴν σύγχρονον πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν, ἀνήκει αὐτοδιδ-

καίως μία τιμητικὴ θέσις ὡς ἐλάχιστος φόρος τιμῆς πρὸς εὐγενὴ καὶ συμπαθεστάτην δέσποιναν τῶν Ἀθηνῶν, τῆς ὁποίας ἡ ἀγαθοεργὸς δράσις ὑπῆρξε θησαυρὸς αὐτόχροιμα ἀνεξάντλητος διὰ τὴν ἑλληνικὴν Πατρίδα.

Ὅποιοιδήποτε ἐπαινος διὰ τὸ μέγα ἔργον τῆς φιλοπάτριδος γυναικὸς θὰ ἦτο σκιά ἀμυδρά μὴ ἔχουσα τὴν δύναμιν ν' ἀπεικονίσῃ πιστῶς τὰ ὑψηλὰ ἰδεώδη, τὰ ὁποῖα μίαν ἡμέραν ἐπτερύγισαν ἀπὸ τὴν ψυχὴν τῆς, διὰ νὰ ἐναγκαλισθῇ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀκριβῶς δὲ σήμερον εἰς τὰς σελίδας ταύτας ἀποκαλύπτομεν τὸ ὠραιότερον κεφάλαιον τῆς ζωῆς τῆς, ἥτοι τὴν ἀπαρχὴν τῆς δράσεώς τῆς, διότι γνωστά τυγχάνουν ὅσα ὑπὲρ ἔθνωφελῶν σκοπῶν ἔπραξεν ἤδη.

Γεννηθεῖσα ἐν Ἀθήναις, πρὸς πατρός Καζαντζή, ἐκ τῆς ἀρχαιστάτης ἀθηναϊκῆς οἰκογενείας, ἔτυχεν ἐκλεκτῆς μορφώσεως παρὰ τῶν γονέων τῆς, εἰς νεαρωτάτην δὲ ἡλικίαν ἐνυμφεύθη τόν Γρηγ. Ζλατάνον, μεγάλεμπορον, φιλόπατριν ἄνδρα κατα-

γόμενον ἐκ Μακεδονίας καὶ ἀποκατεστημένον εἰς Μάνουςστερ.

Ἐξῆς τότε ἐν Ἀγγλίᾳ ὀλίγον πρὸ τοῦ ἀτυχοῦς πολέμου τοῦ 1897.

Ἦν καὶ τότε ἡ ἀπαρχὴ τῆς ἐπάλαιον ἐναντίον τῶν τούρ-

κων. Ἐν τῇ μέσῳ τῆς τύρβης τῆς ὥραιας καὶ ὄνειρώδους ζωῆς τοῦ πλούτου ἔζη ἡ Αἰκατερίνη Ζλατάνου. Ἡμέραν τινὰ ὑπὸ τὴν σκιάδα τῶν πυκνῶν δένδρων τῆς ἐν Μάνσεστερ ἐπαύλεως τῆς εὐρισκομένης, ἀνεγίνωσκεν ἐφημερίδα ἀγγλικήν, ἣ ὁποία ἔψεγε τοὺς Ἕλληνας, ὅτι ἐσφαγιάζον ἀνηλεῶς τοὺς τούρκους. Πλησίον τῆς εὐρίσκειτο ἀγγλὶς κυρία ἐπηρεαζομένη ἐκ τῶν φιλοτουρκικῶν ἐκδηλώσεων τῆς Ἀγγλίας. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ὡς ἐμπνευσμένη ἱέρεια τῶν δικαίων τῆς Ἑλλάδος, ἐγερθεῖσα εἶπε τὰ ἑξῆς: «Ἐάν ἡ Ἑλλὰς εἶχε μεγάλην φωνήν, διὰ τὰ διαπεράσει τὰς θαλάσσας καὶ ὅπου ὑπάρχει ἀνθρωπότης ἡνική νὰ καταδείξῃ τὰ δίκαιά της, τότε ἡ Ἑλλὰς θὰ ἡδύνατο νὰ ἐπιβάλῃ τὴν γνώμην της εἰς τοὺς ἀγνωστοῦτας καλοθελητὰς ὀρισμένης μερίδος τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ καὶ τῶν Tory δηλ. τῶν ἰθυνόντων συντηρητικῶν».

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ Αἰκατερίνη Ζλατάνου ἐκλαυσε καὶ ἡ ἐκ τῆς ἀναπαύσεως καὶ χλιδῆς μυρόεσσα χεὶρ της, τὴν νύκτα ἐχάραξε τὸ ἑξῆς φλογερὸν ἄρθρον, τὸ ὅποιον ἐδημοσιεύθη εἰς ἀγγλικὴν ἐφημερίδα.

«Ποῦ εἰσθε Βύρωνες, ποῦ εἰσθε Κοδριγκτιῶνες καὶ λοιποὶ Φιλέλληνες! Θέλετε φρυάξει εἰς τοὺς τάφους τῶν προγόνων σας, εἰάν μάθῃτε ὅτι σήμερον παραγκωνίζονται τὰ δίκαια τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος, καὶ ἀντὶ τοῦ μᾶνα χολὴν καὶ ὄξος ποτίζουν αὐτήν. Naί, σήμερον σφαγιάζεται ἡ Κρήτη, ἡ Ἡπειρος, ἡ Μακεδονία, ὁ Ἑλληνισμὸς συγκλονεῖται ἀπὸ περάτων καὶ καταπατοῦνται τὰ δίκαια τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Φιλέλληνες καὶ λοιποὶ πατριῶται, σπεύσατε, ὅπως ἐξεγείρῃτε τὴν Νεωτέρην Ἀγγλίαν τοῦ βαθέως ληθάργου, εἰς τὸν ὅποιον τὴν κατέρριψεν ἄστοχος πολιτικὴ. Εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ ἱσποτισμοῦ, ἀνεστηλοῦτο ὁ σταυρὸς παρὰ τῶν ἰσχυρῶν ἱσποτῶν τοῦ Μεσαίωνος, καὶ σήμερον ὁ σταυρὸς πολεμίζεται ὑπὸ τῶν ἀγρίων ἀμαθῶν βομβαρδιστῶν εἰς τὰς ἐπάλξεις τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ ἐν Κρήτῃ».

Τὸ ἐμπνευσμένον αὐτὸ ἄρθρον τῆς ὑπῆρξε μία θερμὴ ἐπίκλησις πρὸς τὸν Ἀγγλικὸν λαόν, ὅστις συγκεκινημένος ἤσθάνθη ἀμέσως τὸ δίκαιον τῆς φωνῆς ταύτης. Κατόπιν ἰδρύσασα τὸ φιλοκρητικὸν κομιτάτον, τῇ συνεργασίᾳ μεγάλων Κυριῶν τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου ὡς καὶ φιλελλήνων Κληρικῶν, ἔκαμε διαλέξεις εἰς πλείστα μέρη τῆς Ἀγγλίας ὡς καὶ εἰς Manchester, Southport, Lytham, Bochdale, English-Lakeswindermere, Leeds Bolton. Εἰς ὅλα τὰ μέρη ταῦτα τῇ ἐγένοντο ὑποδοχαὶ ἐνθερμοὶ· πινακίδες ἀνηρτημέναι φέρουσαι τ' ὄνομά της ἀνῆγγελλον τὴν ἔλευσίν της· ἀνθέων καὶ θακρῶν ἀφθονία ἐπλημμύρει ἐμπροσθέν της, ὅταν ἡ φωνὴ της μελίρρυτος, ὅσον καὶ ἐπιβλητικὴ, ὑψοῦτο κηρύττουσα τὰ δίκαια τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὸ Lakeswindermere, γηραιὰ ἀπόγονοι τοῦ Κοδριγκτιῶνος ἐξῆλθον τῆς οἰκίας των ἐπὶ τῇ διαλεύσει της καὶ μετρεμύσας χεῖρας ἐκ τῆς συγκινήσεως καὶ τοῦ γήρατος περιεπτύσσοντο αὐτήν, ἥτις τὴν στιγμὴν ἐκείνην διεξῆγε τὸν μεγαλύτερον πόλεμον ἐναντίον τῶν πεποιθήσεων τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ διαπλάττουσα νέας συνειδήσεις. Εἰς ἐκ τῶν συντηρητικῶν (Tory) βουλευτῶν, ἐν-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

θερμός δὲ φιλότουρκος, τόσοις εἰς τὰς γνώμας του ἐκλονίσθη ἐκ τῆς ἐπισκέψεως τῆς Αἰκατερίνης Ζλατάνου, ὥστε οὐχὶ μόνον μετέβαλε πεποιθήσιν, ἀλλὰ καὶ μετὰ θακρῶν προσέφερε μέγα χρηματικὸν ποσὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος.

Ὡς κατακλείδα τῆς ἀπαρχῆς τῆς μεγάλης δράσεώς της, προσθέτομεν καὶ τὸ ἐξῆς τὸ πλεόν ἱσως ἰδεῶδες. Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου του ὁ Μέγας τῆς Ἑλλάδος φίλος Γλάδστων ἐδέχετο τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Αἰκατερίνης Ζλατάνου, φεροῦσης πλεόν τὸ χρίσμα τῆς θρησκείας, εἰς ἣν ἀφιέρωσε τὴν ζωὴν της. Εὐτυχῆς ὁ Γλάδστων καὶ θακρῶν ἐλάμβανε παρὰ τῶν χειρῶν της ὀλίγας δάφνας, αἵτινες εἶχον βλαστήσει παρὰ τὸν Ἰλισσόν. Αἱ δάφναι αὗται, τεθεῖσαι παρὰ τὸ προσκεφάλαιόν του, ἐδέχοντο τὴν ὑστάτην πνοὴν τῆς μετέλλης ψυχῆς του.

Γνωστὴ τυγχάνει εἰς τὸ Πανελλήνιον ἡ ἐργασία τῆς Αἰκατερίνης Ζλατάνου, ἡ ὁποία εἰς τόσους καὶ τόσους μεγάλους φιланθρωπικούς σκοποὺς ἀφιέρωσε τὴν εὐτυχὴ ζωὴν της. Οἱ Ἀρχαλιταὶ πρόσφυγες εὐλογοῦν ἱσως ἀκόμη αὐτήν, ἡ ὁποία ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τρέχουσα, ἐκόμιζε εἰς τοὺς ἀτυχεῖς αὐτοὺς τὸ μᾶνα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐλπίδος.

Μὴ δυνάμεναι εἰς τὰς ὀλίγας ἐδῶ γραμμάς νὰ ἀναπαραστήσωμεν τὴν ὅλην δρᾶσιν της, σημειώνομεν μόνον ὅτι ἡ ἀόκνως ἐργαζομένη σήμερον ὡς πρόεδρος τῆς Κεντρ. Σηροτροφικῆς Ἑταιρείας Αἰκατ. Ζλατάνου, ἡ ὁποία ἐνεκολλώθη τὸ κοπιῶδες αὐτὸ ἔργον τῆς παραγωγῆς τῆς μετέξης καὶ διέσπειρε τοῦτο εἰς πάσαν γωνίαν ἐλληνικῆς γῆς γονίμου πρὸς καλλιέργειαν τοῦ μεταξοσκώληκος, εἶνε φαινόμενον ἐμφύτου ἐνεργητικότητος. Μηδενὸς φειδομένη, οὔτε ὑγείας, οὔτε οἰκογενειακῆς εὐτυχίας, οὔτε τῶν πολλαπλῶν ἀνακουφίσεων καὶ τέρψεων, τὰς ὁποίας ὁ πλοῦτος τῇ παρέχει, κοπιᾷ, μοχθεῖ διαρκῶς, παραγκωνίζουσα τὰ πάντα, ἔχουσα ὡς δόγμα τοῦ βίου της, ὅτι ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντος, ὅσον ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τόσοις καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ, εἶνε ὁ ἡθικὸς νόμος τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἐπιβεβλημένος εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ φύσιν «καὶ ἐν ταύτῃ διὰ τοῦ ἐπιμελεῖσθαι τοῦ καθήκοντος πᾶσα τοῦ βίου ἡ τιμότης κεῖται» κατὰ τὸν Κικέρωνα.

Ἐν Ἀθήναις 7 Σεπτεμβρίου 1911.

ΕΛΕΝΗ Σ. ΛΑΜΑΡΗ

ΑΡΒΑΝΙΤΙΣΣΑ

ΛΑΜΠΡΕ, σταθὶ ἀρβανιτικό, σταθὶ καὶ γιωταγάνι!
κουμποῦν βρόντα, αἰότικο! Ὁ νοῦς μου δὲ σὰς βάνει.
Διὸ μάτια ἐμένα οκιάζοντε, ποῦ ἁμάν! σά σε τηράνε,
δνὸ βόλνι λὲς σοῦ ἀδειάζοντε ποῦ σὴν καρδιά χτυπᾷνε.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟ ΓΛΕΝΤΙ

ΑΠΟ μακρηνά εφτανε πνιχτή ή βουή του μεγάλου δρόμου. Βασιλευμένος ή ήλιος.

Κλεισμένος στο μικρό καμαράκι του, μέσα στη μεγάλη αλλή με τις πολλές κάμαρες που κατοικούσανε φαμίλιες φτωχοδουλευταδων, κατέβασε από τη βιβλιοθήκη του που τήν είχε μόνος στεριάσει με καμπόσα παλιοσάνιδα, κάτι σαν πιανοθήκη, ένα βιβλίο, άνοιξε κάπου κι' άρχισε νά διαβάζει. Είτανε ή δεύτερος τόμος μι'ας καινούριας ιστορίας τής φιλοσοφίας μεταφρασμένης από τό Γερμανικό. Νήστεψε αλήθεια για νά μπορέσει νά τό αγοράσει αυτό τό βιβλίο. 'Η άδυναμία του! Νάγοράζει βιβλία — κατά προτίμηση φιλοσοφικά — και νά διαβάζει. 'Η μανία αυτή του'χε κολλήσει από τόν καιρό που είτανε φοιτητής τής φιλολογίας και του κατάντησε με τόν καιρό αληθινά πάθος. Τώρα πώς δέν κατώρθωσε νά πάρη δίπλωμα, άλλο ζήτημα. Σάν έρχονται έτσι ζαδά τά πράγματα. Τριτοετής είτανε σάν αναγκάστηκε νά παρατήσει τό διάδασμα και νά πάη δάσκαλος σέ κάποιο χωριουδάκι τής 'Ανατολής. 'Ο σκοπός του νά δουλέψη καμπόσα χρόνια, νά οικονομήσει λίγα παραδάκια κ' ύστερις νά γυρίσει νά πάρη τό δίπλωμά του. Μά άλλαι βουλαί ανθρώπων άλλα ή Θεός κελεύει. Σ' έναν καυγά ανάμεσα Μητροπολίτη κ' 'Εφορίας νόμισε χρέος του νά πάη με τή μερίδα του πρώτου. Αυτό τόν έφαγε, δηλαδή ή δικαιοσύνη του. Τόν πάφανε σέ λίγους μήνες κι' αναγκάστηκε άγνωστος σέ ξένον τόπο, και τό σπουδαιότερα άπένταρος, νά γυρίσει από χωριό σέ χωριό ζητώντας δουλειά. 'Ετσι φαγοθήκανε τά καλλίτερα χρόνια του. Σάν καταστάλαξε πάλι στήν 'Αθήνα, ύστερις από χρόνια, ξανάπιασε τή μελέτη, μά μι'α φυσική δειλία, πού του τηνέ καλλιεργήσανε κ' οι περιπέτειες τής νεότητάς του, δέν τόν αφήσανε νά καθήσει στο σκαμνί. 'Εσπαζε στή μελέτη κι' όλο άπροπαράσκευος νόμιζε πως βρίσκειται. 'Η εύσυνειδησία του δέν είχε όριο. 'Εννοούσε

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

νά ξεφουχίῃ τὸ καθετί, νά βαθαίνη σέ κάθε ζήτημα κ' ἔτσι τοῦ ξεφεύγανε τὰ κυριώτερα καὶ τὰ κεφαλαιωδέστερα, αὐτὰ ἴσια ἴσια πού τοῦ χρειάζονταν γιὰ νά πάρη κι' αὐτὸς ὅπως τὸσοι ἄλλοι τὸ χαρτί του. Μὰ ἔπρεπε νά ζήσῃ καὶ δίχως διπλωμα. Μπήκε σὺ μὲ φημερίδα διορθωτῆς, μεταφράζε ἐπιφυλλίδες ἀπὸ τὸ Γαλλικόν, στραθωνότανε ὅλη τὴ νύχτα μὲ τὸ φῶς γιὰ ἓνα κομμάτι ψωμί. Ἔτσι ζοῦσε μιά ζωὴ ἄχαρη, ληθμονημένη, δίχως φίλους, δίχως συγγενῆδες, μέσα σ' ἓνα καμαράκι πούχε νοικιάσει δώδεκα δραχμὲς ἐκεῖ κάπου κατὰ τὴ Βλασσαροῦ. Τώρα θά εἶτανε πιά πεννητάρης.

Τόσῃν ὥρᾳ διαβάζει κ' ἀκόμα νά γυρίσῃ σελίδα. Τὸ μάτι του καρφωμένο δὲν προχωρεῖ. Τί θέλει; νά πῇ τὸ βιβλίον δὲν νοιώθει. Κίπου ταξιδεύει ὁ νοῦς του. Τί συλλογιότανε; Κάτι καὶ τίποτις. Ἕνα παιδάκι, κάτω στήν πλακοστρωμένη αὐτὴ χαλοῦσε κεινὴ τὴν ὥρᾳ τὸν κόσμον μ' ἓνα τουμπανάκι πού τοῦχε ἀγοράσει ὁ πατέρας του. Συλλογίστηκε νά πεταχτῇ καὶ νά τὸ μαλλώσῃ, μὰ πάλι λυπήθηκε νά τὸ πικράνῃ σὲ μιά τόσο εὐτυχισμένη στιγμή. Σηκώθηκε κι' ἄνοιξε τὸ τζάμι. Ἡ βουὴ πού ἐρχότανε ἀπὸ μακριὰ χύθηκε μέσα στήν κάμαρα τρελὴ, χαρούμενη, σὰ νά τοῦλεγε «Μὰ τί κάθισαι μέσα τέτρα κέρας; Δὲν ἔχεις ψυχὴ; Δὲ βγαίνεις ὅξω καὶ σὺ νά σὲ χτυπήσῃ ὁ ἀγέρας;» Αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ φιθύρις ἡ βουὴ πού ὥρμησε μέσα στήν ἡσυχία καμαρούλα του. Δυσχερῆσθηκε γιὰ αὐτὴν τὴ βίξιτα πού ἦρθε ἔτσι ἄξαφνα νά τοῦ ταραῖξῃ τὴ γαλήνη τοῦ βίου του.

— Δὲν εἶμαστε ἐμεῖς τώρα γιὰ γλέντια, φιθύρις. Ὅξω στὸ δρόμον ἀκούγονται φωνές. Δυὸ γειτόνισσες μαλλώνουνε, βρίζονται, καταρσιούνται ἢ μιὰ τὴν ἄλλῃ, σούρνανε ὅσα σούρνει ἡ σκούπα ἢ μιὰ τῆς ἄλλῃνῃς. Προσπάθησε νά μὴν ἀκούῃ, μὰ οἱ φωνές σκίζανε τὰ κλειστά τζάμια κι' ἀνακατευόντανε μὲ τίς λέξεις τοῦ βιβλίου. Λές κι' ὅλα εἶχανε συννομοῦσι κεινὴ τὴ στιγμή ἐναντίον του.

— Δὲν ὑποφέρεται, φιθύρις.

Ἡ κάμαρα ἄρχισε νά μὴ τονε χωράῃ. Οἱ φωνές τῶν γυναικῶν πού κάνανε σὰ λυσσασμένες, τὸ τούμπανο πού τονε ξεκούφαινε, ἡ ἀτμοσφαῖρα τῆς κάμαρας, ὅλα, ὅλα τοῦ φταίγανε. Εἶτανε ἀλήθεια ἀνυπόφορο πρᾶμα.

— Πρέπει νά βγῶ, νά μὲ χτυπήσῃ ὁ ἀγέρας, σκέφτηκε φέρνοντας τὸ χέρι στὸ ζεστό κοῦτελό του.

Ἐκλείσε τὴν πόρτα, ἔρριξε τὸ κλειδί στήν τσέπη του κι' ἄρχισε νά κατεδαίνη τὴν ξύλινη σκάλα, πού ἔτριξε μ' ἓνα θλιβερό παράπονον στὴ σάπια κορμοστασιά της. Στὸ διάβα του τὸ παιδάκι, πού καθότανε ξεδράκωτο χάμω στὶς κρύες πλάκες, χτύπησε τὸ τούμπανό του πρὸ γοργὰ καὶ θυνάτᾳ σὰ νάθελε νά τὸν προπέμψῃ θριαμβευτικά, ἐνῷ οἱ δυὸ γειτόνισσες ρίχνανε τίς ὑστερνές ριζιές τους, ἀφρυσμένες.

— Ρεζιλεμένη!

— Ἰντὶ σουρτοῦκα!

Προχωροῦσε μὲ τὰ χεῖρά στὶς τσέπες, συλλογισμένος. Τί βγῆκε

νά κάνη ; Ποῦ πήγαινε ; Τί συλλογιότανε μέ τό κεφάλι σκυφτό σάν κατάρθικος ; Στήν πόρτα κάποιου μαγαζισιοῦ εἶδε καμπόσες μπουτσό-νες νά κρέμουνται, περασμένες ὅλες ἀπό ἕνα σκονινί. Στάθηκε καί τίς κοίταξε σκεπτικῶς. "Άλλες γελοῦσανε, ἄλλες κλαίγανε, ἄλλες κοιτάζανε ἡλιθια μέ τό στόμα ἀνοιχτό, ἄλλες μορφάζανε κωμικά, ἄλλες στέκανε αὐστηρές κι' ἄλλες χάσκανε δίχως καμιάν ἐκφραση. Εἶτανε ἕνα μαγαζί πού νοίκιαζε ντόμινα.

— Τελευταία ἀποκριά. Ὁ κόσμος γλεντάει ἀπόψε, ψιθύρισε καί ξακολουθήσε ἀργά τό δρόμο του.

Σάν νά μὴν τοῦκανε τώρα καρδιά νά προχωρήσῃ. Στάθηκε κατα-μεσῆς τοῦ δρόμου, συλλογίστηκε κάμποσο σά νά τό καλοζύγιζε αὐτό πού λογάριαζε νά κάνῃ. "Άξαφνα, σά νά πήρε μιάν ἀπόφαση καί γύρισε πίσω στό μαγαζί.

"Ένας γέρος μέ γυαλιά πού καθότανε πίσω ἀπό ἕνα τραπεζάκι σηκώθηκε ὀρθῶς. Μιά λάμπα ποῦκαίγε πάνω στό τραπεζάκι μύριζε πετρέλαιο. Εἶτανε μισοσκότεινα.

— Τί ἀγαπάει ὁ κύριος ; ρώτησε ὁ γέρος σ' ἕναν ὑποχρεωτι-κόν τόνο.

«Έδραϊός μοιάζει» σκέφτηκε κείνος, κι' ἄρχισε νά περιεργάζεται τά ντόμινα, πού εἶτανε κρεμασμένα στούς τοίχους ἀνάμεσα σέ περι-κεφαλαίες καί σέ σπαθιά.

— "Ηθελα ἕνα ντόμινο, ψιθύρισε.

— Γιά λόγου σας ; ρώτησε ὁ ἔμπορος.

Κείνος τονέ κοίταξε στά μάτια σά νά παραξενευτήκε γιά τό ρήτημα.

— Γιά λόγου μου, ἀποκρίθηκε δειλά ξακολουθώντας νά ψάχνῃ. Καί πρόστεσε σέ λίγο σά νά βγήκε κάτι τοῦ γούστου του :

— Νά, ἐκεῖνο ἐκεῖ νά μοῦ κατεδάσῃς, εἶπε δείχνοντας μέ τό δά-χτυλο μιὰ φορεσιά.

— Πετιχημένη ἐκλογή, εἶπε ὁ ἔμπορος μ' ἕνα πονηρό χαμόγελο στά λεπτά χεῖλια του· καί παίρνοντας ἕνα καλάμι κατέβασε ἀπό τό καρφί μέ προσοχή τή φορεσιά πού τοῦ ζήτησε.

Εἶτανε μιὰ ἱπποτικὴ φορεσιά μέ πλατεῖες ταντέλλες καί κοντά, μεταξωτά πανταλόνια.

— Περᾶστε ἐκεῖ ἀπό πίσω νά ντυθῆτε, εἶπε ὁ ἔμπορος δείχνοντας ἕνα μπερντέ πού κρεμότανε ἕνα σκονινί ἀνάμεσα στούς δυό τοίχους, πού χρησίμευε καί γιά κάμαρα τοῦ ὕπνου.

Σέ λίγο φάνηκε νά προβάλῃ πίσω ἀπό τό μπερντέ ἕνας λαμπρός ἱππότης. Δέν ἔλειπε οὔτε τό φτερό ἀπό τό μεταξωτό κούκο, οὔτε τό μακρί σπαθί ζωσμένο στή μέση σφιχτά. "Έτσι δέν τόν ἔκανε κανεῖς παραπάνω ἀπό εἰκοσπέντε χρονῶν.

— Τρέλλα, εἶπε ὁ ἔμπορος μέ τὰ γυαλιά καί τονέ συνώδεψε ὡς τήν πόρτα τοῦ μαγαζισιοῦ.

— Καλὴ διασκέδαση, τοῦ φώναξε σάν τόν εἶδε νάπομακρύνεται.

— Αὐτός ὁ γέρος σά νά κοροϊδεύῃ μοῦ φαίνεται. Καλὴ διασκε-δαση ! Πῶς, πού ; Σάμπως ἔχω κανένα φιλικό σπίτι νά πάω, σάμπως

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori

Restrictions apply.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Η ΜΟΝΑΧΗ.—[Ἔργον Εὐαγγέλου Ἰωαννίδου]

μέ προσκαλέσανε πουθενά, σάμπως γουστάρει και κανένας τη συντροφιά μου; Μαγκούφης! μουρμούριζε μοναχός του στο δρόμο.

— Μωρέ λεβέντης! Καρδιές θά κάψη! είπε σιγαλά ένα κοριτσόπουλο καθώς προσπέρασε δίπλα του βιαστικό.

Ξαφνιασθηκε. Γύρισε νά δη από πού βγήκανε τά λόγια. Για ποιόνε μιλήσανε. Ποιός είναι αυτός ο λεβέντης πού θά κάψη καρδιές; Τό κορίτσι είχε στρίψει τή γωνιά και δέν είδε κανένα.

— Για μένα τό είπανε. Θέλανε δηλαδή νά μέ κοροϊδεύουνε γιατί είμαι γέρος. Αϊ, και τί μ' αυτό; Έγώ λοιπό θά γλεντίσω απόψε και στο πέτομα σας. Νά τό δητε.

*Έφτασε στο μεγάλο δρόμο τήν ώρα πού ο θόρυβος άρχιζε νά κατακάθεται, νά σβήνη. Τό πλήθος κυλιότανε ως τόσο άκόμα στά πλατεία πεζοδρόμια χαρούμενο, σκονισμένο. Ο δρόμος στρωμένος μέ κομφετί, οι σερπαντίνες κρεμασμένες στά δέντρα ή στά κάγκελλα τών μπαλκονιών κυματίζανε στόν άγέρα. Οι ήλεκτρικοί γλόμπι, καταμεσής του δρόμου, άψηλά, γαλαχτώδικοι λάμπανε σάν ήλιος. Φωτισμένος ο δρόμος σά νάτανε μεσημέρι.

*Ανακατιώθηκε κι' αυτός μέ τό πλήθος άφερεμένος, χαζός. Πώς βρέθηκε εκεί μέσα; Τί ήρθε νά κάνη; Πώς άφησε τήν κάμαρά του; Αμ τά βιβλία του πώς τάφησε μοναχά τους; Δέ θά παραπονούνται; Τώρα έννοιωθε πόσο του εΐτανε δύσκολο νά συνταιριάξη τή ζωή του μέ τή ζωή πού λυσσομανούσε τριγύρο. Έτσι δειλός, ξένος, νυσταλγούσε τή στιγμή αυτή τή γαλήνη της κάμαράς του, τά βιβλία του πού τονέ κοιτάζανε παραπονεμένα πάνω από τά ράφια της βιβλιοθήκης του, τήν άράχνη πού κρεμότανε στή γωνιά. Αϊ! Δέν άφήνουνε έτσι τούς παλιούς συντρόφους σάν πέρασε κανείς μαζί τους μιá ζωή όλάνκαιρη.

— Μά όχι, δέ θά γυρίσω πίσω. Θά μείνω δξω, θά ξενοχτίσω, θά γλεντίσω, ο διάολος νά σκάση, ψιθύρισε. Τή στιγμή εκείνη τούρθε μιá χούφτα κομφετί στο πρόσωπο πού χώθηκε μέσα στο σθέρκο του, σταυτιά του, στο στόμα του. «Τί είναι αυτά; Έτσι λοιπό φέρνουνται στους γέρους;» Έκανε νά θυμώση, μά πάλι συλλογιστηκε πώς εΐτανε μασκαρας και δέν είχε δικαίωμα νά θυμώση μιá κι' άνακατευόσανε μέ τόν κόσμο.

— Έπειτα, είπαμε, θά γλεντίσουμε απόψε, μουρμούρισε.

Τό κομφετί σούρνεται στήν άκρη του πεζοδρομιού χιλιοπατημένο. άξιοθρήνητο. Ο άγέρας τό στροβιλίξει, τό σαρώνει από χάμω σά νά παίξει μαζί του, ένν οι σερπαντίνες κρέμουνται λυπημένες, άπογοητεμένες...

*Ανέβηκε και κατέβηκε τόν ίδιο δρόμο μέ τό ίδιο πάντα χαζό περπατήμα. Μιά στιγμή τό μακρί σπαθί μπερδεύτηκε άνάμεσα στά πόδια του και παρολίγο νά ξαπλωθ ή στο πεζοδρόμιο. Έξευτελισμός τρομερός βέβαια για έναν ήπιοτή!

Οι διαβάτες άριεύουνε ολοένα. Καθένας απόψε έχει μιá πρόσκληση σέ κάποιο φιλικό σπίτι, σέ κάποια αγαπημένη συντροφιά.

Περνούσε τώρα από ένα μικρό περβολάκι τριγυρισμένο μ' ένα

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

συρματένιο δίχτι. Ένα φανάρι έφεγγε στή μέση. Παραπέρα εΐτανε δυό πάγκοι. Μπήκε μέσα στο περβολάκι, πέταξε πάνω στον πάγκο τήν προσωπίδα κι' έπεσε νά ξεκουράσῃ τά πόδια του. Τό σπαθί σουρνότανε χάμω λυπημένο, πού δέ βγήκε τόν άνθρωπο νά τό σφίξῃ στήν άτσαλένια χούφτα του. Εΐτανε ήσυχα εκεί μέσα. Τά λουλούδια μυρίζανε όμορφα. Μιά γυναίκα μ' ένα παιδάκι στήν άγκαλιά ήρθε καί κάθισε σόν άνθρῳνό πάγκο, ένῷ τό φῶς τοῦ φαναριοῦ σουρνότανε κοντά της δειλό, διακριτικό. Εΐτανε μία γυναίκα τοῦ λαοῦ, πού στάθηκε νά ξεποστάσῃ ποιός ξέρει ὕστερις ἀπό ποιά μακρινή περιπλάνησῃ. Μπορεΐ νά βγήκε κι' αὐτή νά δῇ τοῦς μασκαράδες στό μεγάλο δρόμο. "Εβγαλε τό βυζί της κι' ἔχωσε τή ρῶγα στό στόμα τοῦ παιδιοῦ, πού σήκωνε ἀψηλά τό ποδαράκι του μισοκλαίγοντας. Θά εΐτανε φαίνεται ψόφιο τῆς πείνας, γιατί ρίχτηκε μέ τά μούτρα στό βύζασμα, μά μή βρίσκοντας ἴσως ἀρκετό γάλα ἔβγαλε τή ρῶγα ἀπό τό στόμα του κι' ἄρχισε πάλε νά μισοκλαίῃ κοιτάζοντας μέ παράπονο τή μάνα του.

— Τί νά σοῦ κάνω καί γῶ. Σάν εΐσωνα ἄτυχρ, ψιθύρισε κείνη.

Ἡ φωνή τῆς γυναίκας τόν ἔφερε πίσω στόν ἑαυτό του βυθισμένος καθῶς εΐτανε σέ σκέψεις. Σηκώθηκε, φόρεσε τή μουτσούνα καί τράβηξε νά φύγῃ.

— Τί ἤρθα καί χῶθηκα δῶ μέσα; Ἀπόψε πρέπει νά γλεντίσω, ψιθύρισε.

Περνώντας μπρός ἀπό τή γυναίκα τῆς ἔρριξε μία ματιά νά δῇ ποιά εΐτανε. Τό μούτρο της, τά ρούχα της δείχνανε ἀλήθεια μιὰ δυστυχισμένη γυναίκα τοῦ δρόμου. Τό μικρό σάν τόν εἶδε ἔτσι μέ τή μουτσούνα, μέ τό φτερό στό κεφάλι, ἔχωσε τό κεφαλάκι του βαθειά στήν άγκαλιά τῆς μάνας του, φοβισμένο. Χαμογέλασε κείνος καί ἔακολούθησε τό δρόμο του.

Βγήκε πάλε στό δρόμο. Καθῶς ἔσουρνε τό βῆμα του, τό σπαθί του πάνω στό πεζοδρόμιο, ἔμοιαζε ἀλήθεια σάν ἀπόστρατος. Οἱ διαβάτες τονέ κοιτάνε περίεργοι.

— Δέν τοῦ ταιριάζει; ψιθύρισε κάποιος.

Μιά παρέα ἀπό μασκαράδες ἀνεδαίνει. Εἶναι ὅλοι νέοι καί νέες καί κάνουνε διαβολεμένο θόρυβο. Θέλει νά περάσῃ στό ἄλλο πεζοδρόμῃ γιά νά μήν πέσῃ ἀπάνω τους, μά ὅσο νά τό καλοσυλλογιστῇ τονέ βάζουνε ὅλοι στή μέση. Τονέ πειράζουνε μέ τά λόγια, τονέ τσιμπάνε τά κορίτσια, τονέ χτυπάνε, μέ τίς φούσκες, χωρίς νά κατορθώσουνε νά τοῦ ἀποσπάσουνε μιὰ λέξη ἀπό τό στόμα του.

— Μά τρελλαθήκανε; ψιθυρίζει καθῶς τοῦς βλέπει νά προχωροῦνε.

— Τί ἄνοστος μασκαράς, ἀκούει νά λέῃ μιὰ γυναίκα φωνή.

Στέκεται. τῶρα κάτω ἀπό ένα μεγάλο μπαλκόνι καί χάσκει. Στολισμένο τό μπαλκόνι: μέ γυρλάντες ἀπό μικρά χρωματιστά, ἡλεκτρικά γλομπάκια, μέσα σέ πράσινα καί τριανταφυλλιά φύλλα. Σημαίτες ὅλων τῶν ἐθνῶν κυματίζουνε ἀδελφωμένες πάνω ἀπό τήν ὁξώπορτα μέ τοῦς δυό μεγάλους ἡλεκτρικούς γλόμπους πού μοιάζουνε σάν ἥλιοι. Μεγάλα, χρωματιστά προγράμματα κολλημένα σέ

τεράστιες πινακίδες ἀγγέλλουνε μεγάλο δημόσιο χορό. Ἀμάξια, αὐτοκίνητα φέρνουνε ἀδιάκοπα τὸν κόσμο, πού στριμώνεται μπρός στο ταμείο γιά νάγοράσῃ μπιλλιέτο καί φεύγουνε γλήγορα σάν ἀστραπή σέ καινούρια διεύθυνση.

— Θά γλεντίσω ἐπὶ τέλους. Θάν τὰ ξεχάσω ὅλα γιά λίγες ὥρες, θά πέσω μέ τὰ μούτρα στήν ἀπόλαψη, συλλογιέται καθὼς ἀγωνίζεται νά πάρῃ ἀράδα στήν ἄκρη τῆς οὐράς, πού ἀπλώνεται μπρός στο ταμείο ἀτέλειωτη.

Θαμπώνουνται τὰ μάτια του καθὼς πρωτομπαίνει μέσα στή σάλα. Τὸ φῶς χύνεται ἀπὸ ἀψηλά, ἀπὸ τοὺς τοίχους, ἀνθοστολιστους, ἀπὸ παντοῦ, προβάλλει ἀπὸ μυστικὲς πηγές, ξεχειλίζει, κουραστικό. Στέκεται ἀκούνητος, δειλός. Τᾶχει χαμένα. Ἡ στολή του, τὸ ἄσπρο φτερό του φαντάζουνε μέσα στο φῶς. Γυναίκες μέ τὰ στήθια ὀλόγυμνα — μέ τίς γάμπες χυτὲς μέσα στίς ἀεροδιάφανες μεταξωτὲς κάλτσες — πού τριγυρίζουνε χρυσοφόρετες μέ τὰ χρωματιστά τους γοβάκια, τὸν κοιτάζουνε μέ μάτια λιγωμένα ἀπὸ ἡδονή. Μιά μικροῦλα ξανθοιά, ὡς δεκάξη χρονῶν, χωρίζεται ἀπὸ τὴ συντροφιά τῆς, τὸν ζυγώνει καί τοῦ προσφέρει τὸ μπράτσο τῆς.

— Τί χαριτωμένη, λέει μέσα του.

— Τί ὁμορφος, φωνάζει κείνη καί κάνει νά τοῦ σηκώσῃ τὴν προσωπίδα ὑποπεύοντας κάποιον θανατό παλληκάρι.

— Μή, μή, φωνάζει κείνος καί τῆς κατεβάζει μέ τρόμο τὸ χέρι.

Στὸ ἀγγίγμα τῆς ρόδινης ἐκείνης σάρκας νοιῶθαι μίαν ἀνατριχίλα σὲ ὅλο του τὸ κορμί. Οἱ μουσικάντες παίρνουνε στὰ χέρια τὰ ἔργα τους, ἡ σάλα ἀντηχεῖ ἀπὸ κουρδίσματα βιολιῶν, οἱ καθαλιέροι ξευγαρόνουνται μέ τίς ντάμες τους. Ζυγώνει ἡ ὥρα τοῦ χοροῦ.

— Δέ θά χορέψουμε, ἀγάπη μου, καί μεῖς; ρωτᾷει ναζάρικα ἡ μικρὴ ξανθοιά.

Νά χορέψῃ! Εἶχε τόσα χρόνια νά χορέψῃ, ἀπὸ τὸν καιρὸ πού εἶτανε ἀκόμα φοιτητής. Τάχα θυμᾶται ἀκόμα νά πάρῃ τὰ πόδια του; Μὴν πέσῃ καί γίνῃ γελοῖος μέσα σὲ τόσον κόσμο; Ἐπειτα στήν ἡλικία του ταιριάζει νά χορεύῃ μέ κοριτσάκια δεκάξη χρονῶν; Ὁχι, δέ θά χορέψῃ. Καλλίτερα νά τραδηχτῇ σ' ἓνα καμαράκι μαζί μέ τὴ ντάμα του.

Βρίσκει κάποια πρόφασιν καί τραβεῖται μαζί τῆς σ' ἓνα καμαρίνι μέ βελουδένια καναπεδάκια στοὺς τοίχους. Τί ζεστά, τί ὁμορφα εἶναι καί μέσα! Ὁξω πιά κακὴ καρδιά, ὅξω κάθε σκέψῃ φαρμακεύτρα!

Κάθονται στο ἴδιον καναπεδάκι, δίπλα ὁ ἕνας στὸν ἄλλον, σκεδόν κολλητά, ἐνῶ ἡ μύρα ἀφρίζει μπροστά τους μέσα στάψηλά ποτήρια. Μιά λάμπα τους φέγγει, βαρεῖες κουρτίνες διώχνουνε κάθε μάτι ἀδιάκριτο. Κεῖνη τρίζεται σά γάτα ἀπάνω του, καρτερεῖ νάπλωθοῦνε τὰ χέρια τοῦ ἱππότη νά τὴν σφίξουνε, νά τὴν σφίξουνε πού νά τρίζουνε τὰ κόκαλά τῆς. Τὰ χέρια τοῦ ἱππότη κρέμονται νεκρά, παράλυτα, ἐνῶ τὸ μάτι του βυθίζεται ἀδιάφορο, παγωμένο στὰ μεστωμένα, στὰ γόνιμα στήθια πού προβάλλουνε λαχταριστά μέσα ἀπὸ τὸ ξεσκισμένο ντεκολτέ τῆς. Οἱ λέξεις μετρημένες, δειλὲς βγαί-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Isot
Restrictions apply.

νουνε από τὸ στόμα του. Τηνὲ ρωτάει γιὰ τὸνομά της, ζητάει νὰ τοῦ πῇ λεπτομέρειες τῆς ζωῆς της, ἀγωνίζεται μὲ τὸ στανειὸ νὰ ζωντανέψῃ τὴν κουθέντα ποὺ σδῆνει, σδῆνει, μὲ λόγια κρύα, ἀδιάφορα.

— Δὲ θὰ κατεθάσῃς ἐπὶ τέλους τῇ μάσκα σου ἀπόψε; Λέει ἐκείνη, ἔτσι γιὰ νὰ πῇ κάτι, γιὰ νὰ κόψῃ τὴ σιωπὴ ποὺ ἀρχίζει νὰ πλώνεται μέσα στὸ καμαρίνι.

Ζυγώνει πρὸ κοντά, τρίβεται πάνω του, τονὲ φιλεῖ. Τηνὲ φιλεῖ κι' αὐτὸς στὸ θροσάτο μάγουλό της. Τί κρὺο τὸ φιλί του, λὲς καὶ θέλει νὰ βγάλῃ ἀποπάνω του κάποιαν ὑποχρέωση, κάποιαν ἀγκάρεια ποὺ τοῦ φορτώσανε ἄθελα.

"Ἡ μικρούλα ἀρχίζει ἓνα τραγουδάκι. "Αἶφνα ἀφίνει στὴ μέση τὸ τραγοῦδι καὶ πιάνει ἓνα τροπάρι. Νοιώθει τώρα πόσο γίνεται γελοῖος μπροστὰ της καὶ θέλει νὰ φύγῃ, νὰ φύγῃ μακριά, τὸ γρηγορώτερο.

Πλερώνει, λέει μιὰ ξερὴ καληνύχτα καὶ φεύγει σὰ ξεματισμένος ἀπὸ τὴν πίσω πόρτα, δίχως νὰ τῆς σφίξῃ τὸ χέρι, δίχως νὰ τὴ φιλήσῃ, λὲς καὶ τονὲ κυνηγοῦνε.

— Τί παράξενος ἄνθρωπος ἀλήθεια, ψιθυρίζει ἐκείνη βγαίνοντας ἀπὸ τὸ καμαρίνι στὴ σάλα.

Ζυγώνουνε οἱ φιλενάδες της.

— Θὰ καλοπέρασες; τῆς λέει ἡ μιὰ κλείνοντας πονηρὰ τὸ μάτι της.

Κεῖνῃ ξεκαρδίζεται στὰ γέλια.

— Μὰ τί ἄνθρωπος, θέ μου, τί ἄνθρωπος! Κόντεψα νὰ σκάσω. Στά τελευταῖα ἄρχισα νὰ ψέλνω, φωνάζει ἐκείνη, ἐνῷ οἱ ἄλλες τὴνὲ κοιτάζουνε δύσπιστα.

"Ερῆμος ὁ δρόμος. "Ενας ἄνθρωπος τραβάει στὴ μέση, στουπὶ στὸ μεθύσι, τρεκλίζει, θὰ πέσῃ. Νά! τώρα ξαπλώθηκε καταμεσῆς τοῦ δρόμου, φαρδὺς πλατύς. Τρέχει, τονὲ σηκώνει καὶ τὸν ἀκουμπάει στὸν τοῖχο, ἐνῷ κείνος μουρμουρίζει. Μιὰ παρέα ἀνεβαίνει μὲ ὄργανα. Γυρίζουνε ἀπὸ κάποιο σπίτι. Φωνές, τραγοῦδια, γέλια ἔρχονται νὰ ταραξοῦνε τὴ γαλήνῃ τῆς νύχτας.

"Εφτασε στὸ σπίτι του. Μπαίνει στὴν κάμαρά του, μυρίζει τὸ μουχλιασμένον ἀγέρα, νοιώθει μιὰν ἀνακούφιση. Τώρα εἶναι πιά κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, ξέρει ποῦ πατάει.

Ἀνάθει τὴ λάμπα καὶ τὴν ἀπιθώνει στὸ μικρὸ τραπεζάκι του, γιομάτο χαρτιά καὶ βιβλία. Πετᾷ τὴν προσωπίδα του κι' ἀρχίζει νὰ σουλατσάινῃ μέσα στὴν κάμαρα, ἀνήσυχος. "Επειτα πέφτει σὲ μιὰ καρέκλα, δίπλα στὸ τραπεζάκι.

Στὴ διπλανὴν κάμαρα δὲν εἶναι πολλὴ ὥρα ποὺ τελειώσανε τὸ γλέντι. "Ο,τι πλαγιάσανε κουρασμένοι ἀπὸ τὸ χορὸ κι' ἀπὸ τὰ παιχνίδια. Φτωχὸ τὸ ἀντράγιο, μὰ ἡ καρδιὰ περδὸλι.

— Τί ἔπαθε ὁ γείτονάς μας; "Ὅλο σουλατσοῖναι, λέει ὁ ἄντρας.

Περιμένουνε νὰ ἡσυχάσῃ, μὰ τὸ σουλάτσο δὲν παύει.

— Δὲ σιγανόμαστε νὰ δοῦμε τί τρέχει; λέει ὁ ἄντρας.

Βγαίνουνε κ' οἱ δυό μέ τὰ νυχτικά τους, ξυπόλυτοι, πατώντας στὰ νύχια. Ζυγώνει ἡ γυναῖκα τὸ μάτι τῆς στὴν κλειδαρότρυπα.

— Χριστός καὶ Παναγία! Ὁ γείτονάς μας ντυμένος μασκαρᾶς! Σίγουρα θὰ χαλάσῃ ἡ πλάσῃ! ψιθυρίζει.

Κοιτάζει ἀκόμα.

— Καλὲ αὐτὸς κλαίει! σγκόνεται καὶ λέει στὸν ἄντρα τῆς τρομαγμένης.

ΚΩΣΤΑΣ Π.

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΗΛΙΑΔΗΣ

ἐν Σμύρνῃ διαπρεπὴς δικηγόρος. Ἐκ τῆς ἐγκρίτου γνωστοτάτης οἰκογενείας τοῦ Νικολάου Ἡλιάδου, ὅστις πλὴν τῆς μεγάλῃς ἐμπορικῆς καὶ κοινωνικῆς του

δράσεως διετέλεσεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν καὶ ἀντιπρόεδρος τοῦ αὐτοῦ Ἑλλήν. Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου. Διανύσας ἐν Γερμανίᾳ τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς ἐπεδόθη εἰς τὰ νομικά ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις Βερολίνου, Κιέλου καὶ Ἐλδελόεργης, ἔνθα καὶ ἀνηγορεύθη διδάκτωρ, καὶ ὅπου μία ὁμιλία του περὶ ἐκδόσεως ἐγκληματιῶν μεταξὺ Τουρκίας καὶ ἄλλων χωρῶν, γενομένη ἐν τῇ Νομικῇ Σχολῇ κατὰ προτροπὴν τῶν διασήμεων καθηγητῶν τοῦ Διεθνoῦς Δικαίου, τοῦ Georg Meyer τοῦ καὶ

αὐλικοῦ μυστικοσυμβούλου, καὶ τοῦ Jellinek, ἐστερέωσαν τὴν πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν του ἀξίαν ἐκτίμησίν των. Ἐν Γερμανίᾳ, κατόπιν δὲ κ' ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐπεδόθη εἰς μελέτας περὶ τῆς ἐμπορικῆς κινήσεως καὶ τῆς τραπεζικῆς κυκλοφορίας. Οὕτω κατηρτισμένος καὶ κάτοχος πολλῶν γλωσσῶν, φλεγόμενος δὲ ὑπὸ πατριωτικοῦ ζήλου καὶ πιστεύων ὅτι οἱ διαγωνισμοὶ ἐν Ἑλλάδι διεξάγονται μόνον ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς ἀξίας τῶν διαγωνιζομένων, κατῆλθεν εἰς Ἀθήνας καὶ διηγωνίσθη διὰ τὴν θέσιν ἀκολούθου ἐν τῇ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἀλλά, ξένος ὢν καὶ μὴ γνωρίζων τὰ μυστικά των ὑπουργικῶν προθαλάμων, ἀπέτυχεν ὡς ἦτο ἐπόμενον. Ἀλλ' ἂν τὸν ἔχασεν ἡ ἑλληνικὴ διπλωματία, τὸν ἐκέρδησαν οἱ ἐπιστημονικοὶ κύκλοι τῆς Σμύρνης, ὅπου ἐπανακάμψας ἀσκειῖ ἔκτοτε τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα ἀπολαύων τῆς ἀμερίστου ἐκτιμήσεως οὐ μόνον τῆς αὐτοῦ διεθνoῦς κοινωνίας ἀλλὰ καὶ πλείστων εὐρωπαϊῶν ἐμπόρων, ἐφοπλιστῶν καὶ βιομηχάνων, οὓς ἀντιπροσωπεύει ὡς δικηγόρος. Ἐσχάτως

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

ἡ Αὐστριακὴ κυβέρνησις τὸν διώρισε Νομικὸν Σύμβουλον τοῦ ἐν Σμύρνῃ Γεν. Προξενείου τῆς Αὐστρουγγαρίας. Γνώστης βαθύς τῶν διομολογήσεων (capitulations) παρέχει πολλάκις τὴν σχετικὴν του γνώμην, τὰ μάλιστα βαρύνουσιν, ὅταν τῷ ζητεῖται ὑπὸ μεγάλων ξένων ἰδρυμάτων ἐδρευόντων ἐν Σμύρνῃ. Οὕτως ὁ κ. Ἡλιάδης, διὰ τῶν νομικῶν του φώτων, τῆς προσωπικῆς του ἐπιβολῆς καὶ τοῦ συνδιαλλακτικοῦ πνεύματος, ἐπωφελεῖται πάσης εὐκαιρίας ὅπως διευκολύνῃ τὸ αὐτόθι ἑλληνικὸν ἐμπόριον, μεσολαβῶν κατὰ τὰς ἐκάστοτε κρίσεις τῆς σμυρναϊκῆς ἀγορᾶς μεταξὺ τῶν εὐρωπαϊκῶν πελατῶν του καὶ τῶν ἑλλην. ἐμπορικῶν οἴκων, ἀσφαλιζὼν καὶ ἐκείνων τὰ συμφέροντα καὶ τούτων προλαμβάνων ζημίας καὶ κλονισμούς, ἀποδαίνων δὲ οὕτως εἰς ἕκ τῶν σπουδαίων ἐθνικῶν παραγόντων εἰς τὴν πρωτεύουσάν τῆς πατρίδος τοῦ Ὁμήρου.

ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΑ

...

ΝΕΡΑΚΙΑ, ποὺ ὀλοκάθαρα ξεσέροντε καὶ πᾶτε
σὲ κάπιο μαῦρο ριζικό, σὲ τάφο ποὺ δὲ νιώθετε,
κάπια ψυχὴ σὰς ἀκλονθᾷ καὶ τραγονδᾷ μαζί σας
τὸ χαρωπὸ τραγοῦδι σας π' ἀνάμεσό σας κλώθετε.

Κλωνὰ χλωρὰ τῆς μυγδαλιᾶς, ποίος ἦρθε καὶ σὰς εἶπε
τὴ μυστικὴ τὴ σκέπη μου ὅπου γιὰ σὰς κοιτοῦσα
μὰ μέρα ποὺ περὶμένα σὰς εἶδα ὅπως σὰς ἤθελα,
καὶ πῆρα τὸν ἀνήφορο νὰ δῶ τί λαχταροῦσα.

Μ' ἀρᾷ, λεύκα λυγρή, τοῦ ζέφυρου συντροφισσα—
σὰν πλέκετε κι' οἱ δυὸ μαζί τοῦ ἔρωτα λουλούδια
στὰ πόδια σου νὰ κάθονται καὶ νὰ τρυγῶ τὰ λόγια σας,
γιὰ νὰ τὰ φέρω στὸ χωριὸ καὶ νὰ τὰ λέω τραγούδια.

Τραγοῦδισέ μου ἐσύ, ζωή, τις περασμένες μέρες
ἐδῶ στῆς λήθης τὴν πηγὴν ποὺ ἔχω ξαποστάσει,
κι' ἀνιστορῶντάς μου σιγὰ τὴν κάθε μιά μου ἀγάπη
σκύβε καὶ δίνε μου νερὸ μὲ τὰσημένιο τάσι.

Ξεκίνησα γιὰ τὸ γιατρό, τὴν ποθητὴ μου ἀγκάλη,
τὴν πονεμένη μου καρδιά νὰ ξαναγίνω πάλι
μὰ εἶπαν τὸ θεῖο φάρμακο τόσο μικρό, ποὺ ἀκόμα
χολὴν ἀνοιώθω στὴν καρδιά καὶ λαύραν εἰς τὸ στόμα.

¹Αἰδίνι, ²Απριλῆς 1911

Κ. ΚΡΥΟΝΕΡΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΜΥΡΝΑΙΚΗΝ ΖΩΗΝ

ΣΥΝΕΙΘΙΣΜΕΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΜΕΣΑ σὲ μιὰ ταβερνίτσα στενή, μὲ χαμηλό ταβάνι, ἀραχνιασμένη. Ἀπὸ τὸ ἴνα μέρος ἔξῃ βαρέλλες σὲ δυὸ ράφια, ἀπὸ τρεῖς στὸ καθένα. Στὸ ἄλλο δυὸ κάντρα ξεθωριασμένα κρέμονται ἀπὸ δυὸ κορδόνια μακρυά, γαρνιρισμένα μὲ ἀράχνες, φόφια ζωῦφια καὶ λίγδα πολυκαιρινή. Τὸ ἓνα κάντρο παρασταίνει τὸν Κολόμβο σάν πάτησε τὴν Ἀμερικὴ· τὸ ἄλλο, τὸν Ὀθέλλο ποῦ πνίγει τὴ Δεσδαίμονα. Πάρα μέσα τὸ τεζιάκι, φαρθὺ καὶ ψηλὸ, καὶ πίσω ὁ ταβερνιάρης, κοκκινομάγουλος, ὀρθὸς, τσιτωτὸς καὶ σοδαρός. Στὸ τεζιάκι ἐπάνω πέντ' ἔξῃ μποτιλίες ἀράδα, δυὸ ντουζίνες ποτήρια, ὅκτὼ τενεκέδες ὀκαδιάρικες καὶ μισές, κάμποσα καραφάκια τοῦ ρακιοῦ, ἓνα μαστελλάκι καὶ δυὸ τσανάκια μεζέδες.

Στὴ μέση τρία τραπεζάκια μικρά κ' ἓνα γκιουβέτσι. Στὸ ἓνα γύρω-γύρω μιὰ παρέα τρώει καὶ κουτσοπίνει: δυὸ μεσόκοποι, ἓνας ἐξηγτάρης — ὁ μπάριμπα - Γιαννακὸς — καὶ τρία παληκάρια, ὅλοι ἐργάτες καὶ στιβαδῶροι τοῦ λιμανιοῦ.

Τὸ κοπέλλι τοῦ ταβερνιάρη, δώδεκα χρονῶν παιδί, κρατᾷ τὴ τακτική συγκοινωνία τῆς παρέας μὲ τὸ τεζιάκι, φέρνοντας τὸν γεμᾶτο τενεκεὶ καὶ παίρνοντας τὸν ἀδειανό. Καὶ χαζεύει καμμιὰ φορὰ ἀκούοντας τ' ἀστεῖα καὶ τῆς κουθέντες τῆς παρέας.

— Μωρέ, π' ἀνάθεμα τὰ πεθαμμένα σου, μπροστά σου βλέπε, μωρέ!

Τοῦ φώναζε ἄγρια ὁ ταβερνιάρης καὶ ἄρπαζε ἀπὸ τὰ χέρια του μὲ βία τὸν τενεκεὶ, ἄνοιγε τὴν κάνουλα τοῦ βαρέλιου καὶ τὸν γέμιζε προσπαθώντας μὲ κατεργαριά ν' ἀφήνῃ πολὺ ἀφρό ἐπάνω.

Ὁ ἐξηγτάρης, πολὺξερὸς σὲ τέτοια, στραβοκυντίζοντας καὶ χαμογελώντας πονηρά, τοῦ φώναζε ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος:

— Βρὲ τειμπελόσκυλο, πὶὸ γλήγορα τὸν τενεκεὶ!..

Καὶ ἄρπαζε τὴν ὀκιά ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ παιδιοῦ, ἐγέμιζε τὸ ποτήρι του καὶ τὸ στραγγίζε ὡς τὸν πάτο.

Ἡ παρέα ἔφαγε τὸ γκιουβέτσι, κατέδασε ἔξῃ ὀκαδιάρικους τενεκεδες — ὁ ταβερνιάρης καλὸ - κακὸ εἶχε τραδηγμένες ὅκτὼ γραμμὲς μὲ τὸ τειμπέτσι — ὁ μπάριμπα Γιαννακὸς ἔβγαλε τὴ καπνοθήκη

του, ἔστρηψε ἓνα τσιγάρο σάν χωνί, τὸ ἄναψε ξεφυσῶντας μεγάλη σύννεφα καπνοῦ, καὶ βλέποντας μιὰ τὸ κάντρο μὲ τῇ Δεοδαιμόνα καὶ μιὰ τὸν ταβερνιάρη λέει στοὺς συντρόφους του :

— Ποῦ λέτε, βρέ παιδιὰ, δυὸ πράγματα εἶνε ποῦ σὲ κάνουνε καὶ μεθῆς : ὁ ταβερνιάρης, καλὴ ὥρα σάν ἐλόγου του — καὶ μισόκλεισε τὸ μάτι — καὶ τὸ θηλυκό, καλὴ ὥρα σάν ἐλόγου της — κ' ἔδειξε τὸ κάντρο μὲ τὸν Ὀθέλλο.

— Νὰ σοῦ πῶ μπάρμπα, τοῦ λέει ἓνα παλληκάρι. Σάμπως ἔχουμε καὶ τίποτα καλλίτερο τὸ κόσμο ἀπ' τὸ μεθύσι ;

— Ἔχουμε, βρέ, καὶ τὸν παρὰ· πετιέται καὶ τοῦ λέει ὁ ἓνας μεσόκοπος, σάν νᾶτανε σαράφης.

— Βέβαια, δὲ σοῦ λέω ὅχι, ἀποκρίνεται ὁ μπάρμπα Γιαννακός. Μὰ ὁ παρὰς μεθαίε μόνο τῆς γυναῖκες καὶ . . . τοὺς ταβερναράιους.

Τὸ ταβερνοκόπελο κοντοστάθηκε πάλι καὶ χάψευε ν' ἀκούη.

— Ποῦνε, μωρέ, ὁ τενεκὲς ! τοῦ μπηῆζει ἄξαφνα μιὰ ἄγρια τάχα φωνὴ ὁ μπάρμπα Γιαννακός.

Τὸ παιδί ξαφνιάστηκε, ἔτρεξε, ἄρπαξε ἀπὸ τὸ τεζιάκι τὸ γεμάτο τενεκὲς, καὶ τὸν ἔφερε στὸ γέρο. Ὁ μπάρμπα γέμισε τὸ ποτήρι του καὶ τὸ κατέβασε μονορουφιζιά.

— Μπάρμπα Γιαννακὸς, τοῦ λέει ὁ ἓνας μεσόκοπος· σάν νὰ μὴ τα βλέπω καλὰ . . . Γιὰ πὲς τζίτζιφο . . .

Οἱ ἄλλοι ξεκαρδίστηκαν στὰ γέλια. Ὁ ταβερνιάρης σούρωνε τὰ μούτρα του καὶ ἄφριζε.

— Μὴ γελάτε, βρέ παιδιὰ, κ' ἐγὼ δὲν κουθεντιάζω στὰ κουτουροῦ. Ξέρω τί μιλάω. Ἔχω ἀλλάξει ὥς τώρα πολλοὺς ταβερνιάρηδες. Ἄν σᾶς εἰπῶ ἐγὼ ἑκατό, πέτε στείς διακόσους καὶ λίγοι θάνατ . . . Μὰ, π' ἀνάθεμα τὸν πατέρα καὶ τὴ μάνα τους, οὐλοὶ λὲς καὶ εἶνε ἴδιοι . . . κλέφ . . .

Δὲν πρόφτασε ν' ἀποτελειώσῃ τὸ λόγο κ' ἓνας μπάτσος δυνατὸς ἀκούστηκε, ποῦ κατάφερε ὁ ταβερνιάρης στὸ βοδοκόκκινο μάγουλο τοῦ παιδιοῦ :

— Τί χαζεύεις, μωρέ, θεοσκοτωμένε ! κακιάς ὥρας γέννημα !

Τὸ ταβερνόπουλο γύρισε σάν σβοῦρα κρατῶντας τὸ πρόσωπο μὲ τὰ δυὸ χεράκια του.

Ὁ μπάρμπα σῶπασε γιὰ μιὰ στιγμή· καὶ ξερόδηξε. Οἱ ἄλλοι γύρισαν νὰ ἰδοῦν.

— Ποῦ λέτε, βρέ παιδιὰ — ἐξακολούθησε ὁ γέρος ἀφοῦ ἐστράγισε ἄλλο ἓνα ποτήρι ξέχειλο καὶ τράβηξε δυὸ ρουφιξίες ἀπὸ τὸ τσιγάρο του. Βρέ, θεομπαίχτες, τοὺς λέω, ἢ τὸ ντεμπεσίρι σας εἶνε σκρανταποδαροῦσα καὶ τρέχει, ἢ τὸ σφουγγάρι σας εἶνε σάν ἀβουρας καὶ στραβοπατᾷ . . . καὶ δὲς του, ποῦ λέτε, ντεμπεσιριὲς οἱ ἀθεόφοβοι.

Δὲν πρόφταξε πάλι ν' ἀποτελειώσῃ τὸ λόγο, κ' ἓνα ὄχι ! ἀκούστηκε ἀπ' τὸ στόμα τοῦ παιδιοῦ, ποῦ ὁ ταβερνιάρης τοῦ εἶχε δώσει μιὰ κλωτοσιά στὰ φαχνὰ καὶ τὸ ἐξάπλωσε φαρδὺ - πλατὺ χάμω.

— Καλὰ νὰ σοῦ κάνῃ, βρωμόσχυλο ! γυρίζε καὶ τοῦ λέει ὁ γέρος.

Με τὸ ζόρι, μωρέ, μὰς φέρνεις νὰ πιούμε, με τὸ ζόρι. Ποῦναι μωρέ, ὁ τενεκὲς ὁ γιομαῖτος;

* *

Τὴν ἴδια στιγμή ἀνοίγει ἡ πόρτα καὶ μπαίνουν ἕνας-ἕνας πέντε παλληκάρια: Ὁ ἕνας, με ρεμπούπλικα καὶ φαρδεῖα πανταλόνια, καὶ με μαλλιὰ φουντωτὰ καὶ κάτασπρα — ὀργανατζῆς ἦτανε· ὁ ἄλλος, με κοκκινωπά μάγουλα, με παρδαλὸ μαντήλι στό κεφάλι καὶ με κόκκινα ζουνάρι στή μέση, ἦτανε χασάπης· ὁ τρίτος, με μπλοῦζα τοῖτινη καὶ με γευνωτὸ κασκέτο, ψαρᾶς ἦτανε· ὁ ἄλλος με ὑποδήματα ὡς τὰ γόνατα καὶ με μαλτέζικο κασκέτο, ἦτανε ἀμαξᾶς· καὶ ὁ τελευταῖος, με μαβὶ σακκάκι, με σαλβάρια καὶ κόκκινο μακρουλὸ φέσι, ἦτανε περβολάρης.

— Γεῖά στὰ παιδιὰ! εἶπανε στήν παρέα μπαίνοντες ὅλοι, μὰ ὄχι καὶ ὁ χασάπης.

— Καλῶς τὰ παλληκάρια! ἀπολογήθηκε ἡ παρέα, μὰ ὄχι καὶ τὸ ἕνα παλληκάρι.

— Βάλε μας νὰ πιούμε, μωρέ! λέει τοῦ ταβερνιάρη ὁ ψαρᾶς.

Ὁ χασάπης ἐστρῆθε τὸ μουστάκι του στραβοκυττάζοντας τὸ παλληκάρι τῆς παρέας.

Ὁ ταβερνιάρης, σάν νὰ μὴ τοῦ καλάρεσε αὐτὴ ἡ δουλειά, ἦταν στενοχωρημένος. Κᾶτι ἤξερε, κᾶτι εἶχε ἀκούσει πῶς τὰ δυὸ παλληκάρια τὰ εἶχαν τσουγκρισμένα γιὰ κᾶτι γυναικοδουλειές. Νὰ μὴν τὰ πολυλογοῦμε τὸ «βάλε μας νὰ πιούμε» βάσταξεν ἀριετὰ, ὅπου στὰ ὑστερα, ξαφνικὰ-ξαφνικὰ, ἀπὸ ἕνα πικρόλογο τοῦ χασάπη, ἀρπάχτηκαν οἱ δυὸ παρέες. Καλασμός Κυρίου μέσα στό ταβερνάκι· φόρα ἔξω κάμες καὶ μαχαίρια. Ποτήρια, τραπεζάκια, καρέκλες, τενεκέδες, κάντρα, μποτιλλίες, ὅλα — θάλασσα. Ὡς που νὰ γυρίσης νὰ ὀδῇς, πέφτουν κατὰ γῆς σπαρταρώντας ὁ ψαρᾶς καὶ ἕνας μεσόκοπος ἀπ' τὴν ἄλλη παρέα· τὸ ταβερνόπουλο εἶχε κρυφτῇ κάτου ἀπ' τὸ τεζάκι. Ὁ ταβερνιάρης, κίτρινος, ἔτρεμε σάν τὸ καλάμι ἀπ' τὸ φόβο του. Οἱ ἄλλοι ὅλοι ὅπου φύγη-φύγη. Σκορπιδοχόρτο.

Σὲ λίγο, νά! καὶ ἡ ἀστυνομία. Ἕνας ἀστυνόμος καὶ τέσσερες χωροφύλακες. Βλέπει τοὺς δυὸ σκοτωμένους, ῥωτᾷ τὸν τρομαγμένον ταβερνιάρη, ξύνει τὸ κεφάλι του, σάν κᾶτι νὰ γύρευε νὰ βρῇ, σκέφθηκε, καὶ βάζει τοὺς δυὸ χωροφύλακας νὰ δέσουν τὸν ταβερνιάρη ὀπισθάγκωνα. Ποιόν ἄλλον, ἀφοῦ οἱ διαβόλοι εἶχαν φύγει ὅλοι; Ἐπειτα βγαίνει ἔξω με τοὺς ἄλλους δυὸ, πιάνει δυὸ γειτόνους ἀριστερά, ἄλλους δυὸ δεξιὰ, ἄλλους τρεῖς ἀντικρὺ, καὶ σάν νὰ μὴ τοῦ φτάνανε αὐτοί, τσακώνει καὶ πέντ' ἔξη περαστικούς, τοὺς δίνει ὅλους, καὶ δὲς του ἴσα στὸν ἀστυνομικὸ σταθμό. Βρὲ ἀμάν, λάθος γέννηκες, τζάνουμι! τί φταῖνε οἱ ἀνθρώποι. Μὰ ὁ ἀστυνόμος δὲ χαμπάριζε ἀπὸ τέτοια. Τοὺς ἔβαλε σὲ ἀνάκρισι, ἔκανε τὴν ἐκθεσί του καὶ τοὺς τραβολογᾷ: ὅλους μάτσο στή φυλακὴ.

Ὁλοι, φτωχοὶ ἄνθρωποι, ἄρχισαν νὰ κλαῖνε, καὶ νὰ παρακαλοῦνε. Μὰ ὁ ἀστυνόμος οὔτε ἀπάντησι τοὺς ἔδινε. Ἦταν αὐστηρὸς. Δὲ χωροφύλακες. Καὶ ἔτσι, σὲ ἕνα χωροφύλαξ, μετὰ ὁ ἄλλος, παρακάλια τους,

ἄρχιζε τὰ βλαστήμια στὴ γλῶσσα του. Τοὺς ἔδριζε θεοὺς καὶ παναγίες. Σάν νά τοὺς ἔλεγε:

— Στὴ φυλακὴ ὅλοι. Δὲν τ' ἀκούω ἡγῶ αὐτά. Ἀθῶοι, ξαθῶοι — δὲν ἔχει. Δικὴ μου δουλειά δὲν εἶνε. Ὁ Νόμος ἄς τὸ βρῇ. Ὁ ἀστυνόμος δὲν εἶνε νόμος. Ὁ ἀστυνόμος εἶνε ἀρχὴ καὶ κάνει τὰ χρέος του.

Οἱ ἀληθινοὶ ὅμως ἔνοχοι φύγανε ἀπ' τὴ Σμύρνη. Μοναχὰ ὁ μπάρμπα - Γιαννακὸς δὲν τὸ κούνησε, ἐπειδὴ ἦταν ἀθῶος, μὰ ἦταν καὶ ὑπήκοος ῥῶστος. Ποιὸς νά τὸν πειράξῃ; Κρύφτηκε γιὰ λίγο διάστημα, καλὸ - κακό, κ' ὕστερα βγήκε ἔξω καὶ ξανάπιασε δουλειά.

Μόνο ποὺ ἄλλαξε ταβέρνα, γιὰτὶ ἐκεῖνῃ πλιά εἶχε γίνει ῥημάδι.

* *

Πέρασε καιρὸς. Χρόνος κι' ἀπάνω, ποὺ ἡ δουλειά ἐκεῖνῃ εἶχε πλιά ξεχαστῇ. Μὰ ὁ ταβερνιάρης καὶ οἱ ἄλλοι, ποὺ τοὺς ἔμπλεξε ὁ ἀστυνόμος στὰ καλὰ καθούμενα, ἔμεναν ἀκόμα κλεισμένοι καὶ ξεχασμένοι στὴ φυλακὴ καὶ δὲν ἦταν τρόπος νά βγοῦνε. Ποὺ νά γλυτώσουν ἀπ' τὰ νύχια τῆς Δικαιοσύνης μοναχὰ μὲ τὸ δίκιο τους; Γι' αὐτὸ κι' ὁ μπάρμπα Γιαννακὸς, σάν ἔσμιγε καὶ κουτσόπινε μὲ τὴ νέα παρέα του στὴ ἄλλῃ ταβερνίτσα, τοὺς ἔλεγε μὲ νόημα κουτώντας τὸ κεφάλι του:

— Μωρὲ μάτια μου, σάν ἔχῃς μέσα δὲν μπαίνει ποτὲ μέσα!..

Μιά ἡμέρα, ἐκεῖ ποὺ ἔπινε ὁ μπάρμπα - Γιαννακὸς μὲ πέντ' ἔξη ἐργάτες στὴ ταβέρνα, ἔμαθε πῶς βγήκανε ἀπ' τὴ φυλακὴ οἱ ἀδικόβαλμένοι ἐκείνου τοῦ σκοτωμοῦ.

— Μωρὲ, μιλάτε καλά! ἀλήθεια, βγήκανε οἱ ζουκαράδες; τοὺς ῥώτησε. Δόξα νάχῃ ὁ Παντοδύναμος. Μπράβο στὴ Δικαιοσύνη! Κι' ἀφοῦ, μωρὲ παιδιά, ὑπάρχει θάνατος, βάλτε νά πιοῦμε!..

Καὶ τράβηξαν ὅλοι ἀπὸ μιὰ ποτηριά.

— Ποὺ λέτε, βρέ μάτια μου — ἐξακολούθησε ὁ γέρος — ὁ Νόμος δὲ χωρατεῖ. Νά! τὸ εἶδατε; Οὔτε δεκαπέντε μῆνες δὲν πέρασαν καὶ φάνηκε πῶς φανερό πῶς ἦταν οἱ ἄνθρωποι ἀθῶοι... Κ' ἡ δικαιοσύνη ἔκαμε τὸ χρέος τῆς. Τοὺς ἔδγαλε ἀπ' τὴ φυλακὴ...

— Μὰ δὲ σοῦ φαίνεται, μπάρμπα, εἶπε ἓνας ἀπ' τὴ παρέα, πῶς ἄργησε πολὺ νά τὸ καταλάβῃ πῶς ἦταν ἀθῶοι οἱ κακόμοιροι;

— Ἀ α! ἡ καλὴ δουλειά, μωρὲ παιδιά, ἀργεῖ νά γένῃ, ἀποκρίθηκε μὲ ἓνα γέλιο πικρὸ ὁ μπάρμπα.

— Καὶ χρειάστηκε κι' ὅλας, εἶπεν ἄλλος, νά πουλήσουν οἱ δύστυχοι τὰ μαλλοκέφαλά τους γιὰ ν' ἀποδείξουν πῶς εἶνε ἀθῶοι...

— Μὰ βρέ, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, μὲ τίς ἀπαυτές... βράφουνται αὐγὰ ποτέ;... Ἀμ' τί ἤθελες πάλι ἐλόγου σου νά βγυθῇ ἀπ' τὴ φυλακὴ τσάμπα;...

Κάποιος ἔκανε νά γελάσῃ. Μὰ τὸ γέλιο του ἔσβυσε ἀμέσως, σάν γύρισε καὶ εἶδε τοὺς ἄλλους νά κουνοῦν τὰ κεφάλια τους μελαγχολικά, μὲ τὰ μάτια χαμηλωμένα κατὰ γῆς.

Ὁ μπάρμπα Γιαννακὸς γιὰ κάμποσῃ ὥρᾳ δὲν ἔδγαζε ἄχνα. Ἦταν

Authorised by the National Library of the Republic of Greece

Σὲ λίγο σηκώνεται χωρίς νὰ βγάλῃ τοιμουδιά, παίρνει τὴν πατατούκα του στὸν ὦμο, καὶ κάνει νὰ φύγῃ. Μὰ πρὶν πατήσῃ τὸ κατῶφλι τῆς πόρτας, γυρίζει ἄξαφνα πίσω, στέκει μπροστὰ στὴν παρέα, κόκκινος, ἀγριεμένος, ἀλαλιασμένος σὰν ἀπὸ θυμὸ, σὰν ἀπὸ πόνος, καὶ μὲ χειρονομίες ἀπότομες καὶ φωνὴ δυνατὴ, μὰ βραχνή σὰν νὰ τὸν ἐπινγε κάποια ψυχικὴ τρικυμία :

— Μωρέ, τοὺς λέει, ποῖός 'ρωτᾷτε τὸν κύρ χασάνη πότε κάνει ῥαμαζάνι; Μωρέ, ποῖός μασκαράς σὰς γέλασε καὶ σὰς εἶπε πῶς ἡ φτώχεια δὲν εἶνε ἀτιμία καὶ τὸ δίκιο δὲν εἶνε παρὰς; Αἱ! μιλάτε, ντέ! Τί βουθαθήκατε;

Καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ, ἔτσι, μὲ τὸ δεξι χέρι τεντωμένο, μὲ μάτια γουρλωμένα, στάθηκε σ' αὐτὴ τῇ στάσι, σὰν ἄγαλμα παράξενον. Ἡ παρέα ἀπόμεινε ἀλαλόφωνη. Ὅλοι τὸν κύτταζαν μὲ ἀνοικτὸ στόμα. Ἀὐτὸς καὶ τοὺς εἶχε μαγνητισμένους. Ἐπειτα καθὼς ποῦ εἶχε τὸ χέρι του τοιτωμένο μὲ τὴν παλάμη ἀνοικτὴ, τὴν ἔστρεψε κατ' ἐπάνω του καὶ ἔδωκε μιὰ μούντσα στὰ ἴδια του τὰ μούτρα :

— Ὅρσε, γαμπρέ, κουφέτα!.. χὰ, χὰ, χὰ, χὰ!

Καὶ μ' ἓνα γέλιο ἀλλόκοτο ξεπόρτισε βιαστικὰ καὶ βγήκε ἔξω σὰν τρελός.

Ἡ παρέα ξαφνιάστηκε μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τοῦ μπάρμπα Γιαννακοῦ. Τί τοῦλθε τάχατες; Ὅλοι τὸν ᾔξεραν πῶς ἦταν ἓνα μαλακὸ γεροντάκι, τίμιον, στοχαστικόν, πολύξερον, ταξιδεμένο, μόνο ποῦ τοῦ ἄρεσε λίγο πλιότερον τὸ κρασάκι καὶ τὸ γλέντι. Μὰ κανέναν δὲν μπόρεσε νὰ 'μπῇ μέσα στὴ ψυχὴν του ἐκεῖνο τὸ βράδυ καὶ νὰ νοιώσῃ τί ἔπαθε ὁ μπάρμπα...

Ἡ παρέα μελαγχόλησε καὶ σάπασε. Καὶ σὲ λίγο, σιγὰ-σιγὰ, ἕνας-ἕνας, μὲ μιὰ ξερὴ «καλὴ-νύχτα» σηκώνότανε κ' ἔφευγε.

Τὸ ταβερνάκι ἐκεῖνῃ τῇ νύχτᾳ ἔκλεισε χωρίς-νωρίς.

ΧΡ. ΒΑΣΙΛΑΚΑΚΗΣ

ΜΑΤΑΙΟΣ ΛΟΓΙΣΜΟΣ

- Ἡ ὁργὴ μὴν εἶναι δύναμις, ποῦ τὴ ζωὴ στηρίζει;
- μὴν εἶναι ἀσθένεια ὁ πόνος μας; μὴν εἶναι ἡ καλοσύνη βάλοσμο ποῦ παρηγορεῖ καὶ τὴν ἐλπίδα δίνει;
- Ἀξίζει τίχα ν' ἀγαπᾷς ἢ νὰ μισῇς ἀξίζει;
- Ὅλα εἶναι μάταιος λογισμός, σὰν φῶς θαμπὸ ποῦ σβένει, ἀφοῦ ἡ Ἀγάπη ξεψυχᾷ, ἀφοῦ ἡ Χαρὰ πεθαίνει.

[Ζάκυνθος 27 Δεκεμβρὴ 1910].

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

[Μία ἐκλεκτὴ καὶ σπανία κόρη, σπανία εἰς εὐγένειαν καὶ ὠραιότητα πνεύματος, εἰς θησαυροὺς ψυχῆς καὶ μορφώσεως, ἔσβυσε πρὸ ὀλίγων μηνῶν μέσα εἰς τὸ ἀνθίσμα τῶν νεο-νικῶν τῆς χρόνων καὶ εἰς τὰ πρῶτα χαμόγελα τῆς ζωῆς καὶ τῶν ἐλπίδων : ἡ διδάκτωρ τῆς φιλολογίας Κατίνα Ἡλιακοπούλου, ἐκ τῆς γνωστῆς ἀρχοντικῆς οἰκογενείας τοῦ Γαλαξειδίου. Ὡ, σκληρὰ εἰρωνεία τῶν ἀνθρώπων ! Τὸ δίπλωμα τοῦ Πανεπιστημίου, τὸ ὁποῖον ἐφιλοδόησε καὶ ἐξηγόρασε ἀντὶ τόσων θυσιῶν καὶ κόπων, διὰ νὰ τῆς ἀνοίξῃ πλατυτέρους τοὺς ὁρίζοντας καὶ τὰς θύρας τῆς διανοήσεως καὶ τοῦ κόσμου, ἐπὶ-πρωτο νὰ τῆς χρησιμεύσῃ ὡς νεκροσάβανον τῶν ὥρειων καὶ μεγάλων τῆς ὄνειροπολήσεων ! Ἀντὶ ἄλλης περὶ τῆς σκιαγραφίας

παραθέτομεν τὸ κάτωθι ἐλεγεῖον τῆς συμφοιτητοῦς καὶ συναδέλφου τῆς, ἐπίσης διδάκτορος τῆς φιλολογίας, δεσποινίδος Σοφίας Μινεΐκου, πλήρης πόνου καὶ φιλοσοφικῆς μελαγχολίας, ἐν ἀληθινὸν ἀριστουργήμα εἰς τὸ εἶδος του, ἔσοχον ἀληθῶς εἰς ἔμπνευσιν καὶ πρωτοτυπίαν, ἀπὸ τὰ ὀλίγα ἐξ ὧν ἔχει νὰ ἐπιδειξῇ ἡ σύγχρονος φιλολογία τῶν νεκρολογιῶν καὶ τῶν ἐπιηδείων. Δεξιότεραι καὶ ἀβρότεραι καὶ αἰσθαντικώτεραι χεῖρες δὲν ἦτο δυνατόν νὰ πλέξουν συγκινητικώτερα τὰ νεκρολουλούδα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐστόλασεν ὁ ποιητικὸς τῆς πόνος τὸν τάφον τῆς ἀγαπημένης τῆς Κατίνας. Εἰς τὰς δυνατάς γραμμάς του οἱ ἀναγνώσται τοῦ «Ἡμερολογίου» ὅχι μόνον θὰ εὗρουν ζωντανὴν τὴν εἰκόνα τῆς ἀπολεσθεῖσης κόρης, ἀλλὰ καὶ θὰ συναντήσουν ἐν ἑκτακτῶν λογογραφικῶν τάλαντον, τῆς δεσποινίδος Σοφίας Μινεΐκου.]

† KATINA HΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ἌΡΓΑ ἴσως ἄργά ἐπῆρα τὴν πένα διὰ νὰ σῶρῃ τὰς πενήτιμους αὐτὰς γραμμάς καὶ πλανηθῶ εἰς τὴν τραγικὴν ἀναπόλησιν τοῦ θανάτου Σου, πολυαγαπημένη μου. Ὁ πόνος μου ὅμως — πιστευσέ το εἰς τὰ βάθη τῆς ἀνυπαρξίας Σου καὶ δικαίωσέ με — ὁ πόνος μου ἔχει ἀναβλύσει ἀπὸ τὰ μύχια τῆς ψυχῆς μου βαρὺς, ἀφθονος καὶ ἀσυγκράτητος ἀπὸ τὴν μαύρην ἐκείνην ὥραν, ποῦ ἐπῆρες τὸ παρθενικὸ Σου σῶμα κουρασμένη ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ τὸ ἀνέδρασες εἰς τὴν μοναξιάν καὶ τὸ παρέδωκες ἀνυπεράσπιστον εἰς τὸ σαράκι τῆς ἀρρώστειας καὶ τῆς ἀπογνώσεως, ὡς ποῦ ἦλθεν ἡ μοιραία στιγμὴ καὶ ἔσθυσες μὲ τὰ μάτια καρφωμένα εἰς τὸν ὁρίζοντα, ἀλλοθίμονον ! Εἰς τὰ ἴδια γαλανὰ βάθη τοῦ ὁρίζοντος, μέσα εἰς τὰ ὁποῖα ἐπλεεσ ἄλλοτε, λικνισμένη ἀπὸ τὸ χαρούμενον ὄνειρον τῆς ζωῆς . . .

Πιστευσέ με, πολυαγαπημένη ! ὁ πόνος μου ἔχει ἀναβλύσει ἀπὸ

τότε, ἔχει ἐκπηδήσῃ ἀπὸ τὰ βάθη μου, ἐπλημμύρησε τὴν ψυχὴν μου, ἐγέμισε ἀπὸ πίκραν τὰ μάτια μου καὶ ἐσκέπασε με ἓνα βαρὺ μελαγχολικὸ πέπλον ὅλα τὰ πράγματα γύρω μου.

Ὅλα ἐσυννέφιασαν μέσα μου· καὶ ἐπάνω ἀπ' ὅλα ἐστάθῃ ὁ θρῆνος διὰ τὰ χαμένα Σου νειᾶτα, ὁ θρῆνος διὰ τὰ ὄνειρά σου, ποῦ ἔπασαν ὠχρὰ καὶ ξεφυλλισμένα εἰς τὴν μοναξιάν — καὶ ἀκόμη ὁ θρῆνος ὁ βαθὺς καὶ μυστικὸς δι' ἐμένα καὶ δι' ὅλους τοὺς ἄλλους ποῦ κυττάζομεν σήμερον μ' εὐδαιμονίαν τὸ φῶς καὶ λουόμεθα ἀκόμη ἀνύποπτοι μέσα εἰς τὴν ἀσημένιαν καλυμμένην τῆς αὐγῆς, χωρὶς νὰ λογαριάζωμεν τὴν καμπάναν, ποῦ εἶναι κρεμασμένη ἐπάνω μας καὶ κάθε στιγμὴν, με κάθε φύσημα τοῦ ἀνέμου, ἀπειλεῖ νὰ σημάνη τὸν χωρισμόν μας καὶ τὸν θάνατον!

Ἐξύπνησεν ὁ παγκόσμιος θρῆνος μέσα μου, πολυαγαπημένη.

Ξεκινούμεν χαρούμενοι ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ Ἀγνώστου καὶ ἐξυπνοῦμεν εἰς τὸ φῶς· ἀνοίγομεν τὰ μάτια εἰς τὴν ζωὴν, γεμίζομεν τὴν ψυχὴν μας με τὴν ἀνοιξιν, παλλόμεθα με τὴν ἀγάπην καὶ στερεώνομεν τὸ βῆμα — καὶ κάμνομεν τὸ στήθος χαλύβδινον καὶ ὑποδαλόμεθα εἰς πειθαρχίαν ἐσωτερικὴν — διὰ τὴν νικητήριον ἀντιμετώπισην τῶν αὐστηρῶν σκοπῶν.

Καὶ ἐνῷ εἰμεθα ἄθωροι καὶ ἄξιοι εἰς τὴν ζωὴν, ἐνῷ προχωροῦμεν ἀνύποπτοι εἰς τὸν δρόμον ποῦ εἶνε χαραγμένος ἀπὸ τὴν μοῖρα, προτοῦ νὰ σημάνη ἀκόμη τὸ μεσημέρι τῆς ζωῆς — ἡ ἰδίᾳ μοῖρα, σκληρὰ καὶ παντοδύναμος, ἔρχεται· πάλιν καὶ μᾶς σπρώχνει πρὸς τὴν ἀφάνειαν καὶ μᾶς βυθίζει εἰς τὴν Γῆν, μᾶς ὠθεῖ πρὸς τὴν Δύσην, καὶ μᾶς πνίγει ἐκεῖ κάτω ἀπὸ τὰ σύννεφα ποῦ ματώνουν με τὸ τίμιο αἷμά μας... Πῶς νὰ μὴ θρηνήσω λοιπόν;

Ἀφοῦ προχθὲς ἀκόμη, πολυαγαπημένη, σκυμμένη ἐπάνω εἰς τὰ βιβλία Σου ἐκούραζες τὴν ζωὴν Σου με τὸν πόθον τῆς σκέψεως, με τὴν ἀνάγκην τῆς ἱκανοποιήσεως ὅλων τῶν μυστικῶν καὶ ἐπιμόνων ἐρωτηματικῶν, τὰ ὅποια φύονται καὶ ἐνεδρεῦνουν εἰς τὸν δύσκολον δρόμον τῶν Ἐκκλησιῶν· ἀφοῦ προχθὲς ἤνοιγες τὴν ψυχὴν Σου καὶ ἐτραγουδοῦσες τὸ φῶς· καὶ ὕστερα ἐπαιρνες τοὺς μακρινούς δρόμους, ἐρημικὴ καὶ σιωπηλὴ, καὶ ἐκτιζες τὰ ὄνειρά Σου καὶ ἐπλανᾶσθαι εἰς τὰ περασμένα Σου καὶ διέγραφες τροχιάς διὰ τὴν ζωὴν Σου καὶ ὠθεῖσες καὶ ἐνεθάρρυνες τὸν ἑαυτόν Σου εἰς τὸν ἀνήφορον τῶν τιμῶν. Καὶ ἔπειτα ἐρωτοῦσες κρυφὰ τὴν καρδίᾳ Σου, τὴν παρθενικὴν, ὅπως τὰ κατάλευκα κρίνα, ὅπως ἡ ἀσημένια αὐγὴ ποῦ τόσον τὴν ἀγαποῦσες, τὴν ἐρωτοῦσες μὴν εἶχε μυστικά νὰ Σοῦ ἐξομολογηθῇ, ἐκεῖ, μακράν, ἔξω ἀπὸ τὸν κόσμον, ὅπου τὸ παρθένον ἐρύθημα, ποῦ βγαίνει μαζὶ με τὸ χτυποκάρδι, αὐτόματα ἀπὸ τὰ βάθη, ἀνεβαίνει καὶ στολίζει καὶ σκορπίζεται εἰς τὴν μορφὴν, χωρὶς νὰ κινδυνεύῃ νὰ μολυνθῇ ἀπὸ τὰ μάτια τῶν βεβήλων.

Ναί! ὅλα αὐτὰ — οἱ παλμοὶ τῆς καρδιάς, ἡ ἀνάγκη τῆς σκέψεως, ἡ εὐγενικὴ Σου ψυχὴ — καὶ ἡ ἀγάπη Σου ποῦ ἔρρεεν ἀφθονος ἐπάνω εἰς τοὺς ἀνθρώπους Σου καὶ τοὺς ἐγέμιζεν — ὅλα αὐτὰ — τὰ εἰςέσω καὶ εἶμαι ὀλιμμένη — εἶναι ἡ ζωὴ αὐτὰ, ἡ ζωὴ, ποῦ τόσον

τὴν ἀγαπῶ — καὶ ὅμως ποῦ μέλλει νὰ σκύψῃ μολαταῦτα κάτω ἀπὸ τὴν Μοῖραν, νὰ βυθισθῇ, σὺν τὴν ἰδικήν Σου, εἰς τὴν γῆν καὶ ἀκόμῃ, ἀλλοίμονον! νὰ γίνῃ χῶμα — ὅπως καὶ ἡ ἰδική Σου — τέφρα καὶ πηλὸς καὶ ἀνυπαρξία — τώρα ποῦ καὶ τὸ ἴδιον χῶμα ἀκόμῃ, μέ τὴν ἀνοιξί, θέλει νὰ βγῇ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του, θέλει νὰ γίνῃ ὅλον ἐπιφάνεια, νὰ γίνῃ λουλούδι καὶ καρπὸς καὶ νὰ παραδοθῇ καὶ νὰ παραλύσῃ εὐτυχισμένον εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς θερμῆς Ζωῆς!...

Πῶς λοιπόν; μέ ποῖαν δύναμιν ἡμεῖς οἱ περιλειπόμενοι, ν' ἀντλήσωμεν ἀπὸ τὴν ψυχὴν μας τὸν γόνον τοῦ πικροῦ θρήνου, διὰ τὸν ἀδικὸν θάνατόν Σου καὶ τῆς διαμαρτυρίας ἀκόμῃ, ἂν ἡμπορούσαμεν, καὶ τῆς ὀργῆς — ἀφοῦ εἰς τὴν ἀκοήν μας δονοῦν οἱ καλμοὶ τῶν πετρῶν τοῦ ἰδίου ἀνθρωπίνου ὀλέθρου, ἀφοῦ εἴμεθα ἐπίσης ἀνίσχυροι, ἐπίσης ἀνθρωποὶ, ἐπίσης θύματα εἰς τὰς χεῖρας τῆς Μοίρας, ὅπως Σὺ; Καὶ ἀκόμῃ, μέ ποῖαν τόλμην νὰ πλάσωμεν ἰδεῖδι, νὰ κατέδωμεν εἰς τὸν στίβον τῆς ζωῆς καὶ νὰ συνάψωμεν τοὺς ἀγῶνας διὰ τὴν Νίκην, νὰ πάρωμεν τὸν ἀνήφορον ποῦ εἶναι δύσκολον καὶ κάθε στιγμὴ ματώνει τὴν ψυχὴν;

Πῶς νὰ ξεκινησωμεν διὰ τοὺς μεγάλους δρόμους ποῦ πρέπει νὰ χαραχθοῦν ἐπάνω ἀπὸ τὰς θαλάσσας εἰς τὰ βουνά, πῶς ν' ἀνεβῶμεν εἰς τὴν κορυφὴν καὶ νὰ τραγουδήσωμεν μέ τὴν ἀνύποπτον εὐτυχίαν τῆς χρυσῆς νεότητος τὸ εὐδαιμονικὸν τραγοῦδι τῆς χαρᾶς πρὸς τὸ φῶς;

ὦ! ἐλάτε λοιπόν, ἐλάτε, ὅσοι εἰμπορεῖτε ἀκόμῃ, πάρτε τοὺς δρόμους αὐτοὺς καὶ τραγουδήσετε τὴν χαρὰν, διότι ἐγώ, — λιγύξουν τὰ γόνατά μου, κάμπτομαι κάτω ἀπὸ τὴν φοβέραν τῆς Μοίρας, ποῦ περὺγίξει, ἐπάνω μου καὶ εἶναι τυφλὴ καὶ κάθε στιγμὴν ἀπειλεῖ — ἀπειλεῖ ἐμένα καὶ ὅ,τι ἀγαπῶ καὶ ὅ,τι ὑπάρχει εἰς τὴν ζωὴν — νὰ μᾶς κλείσῃ τὰ μάτια, νὰ μὴ χαιρώμεθα πλέον τὸ φῶς καὶ νὰ μὴ βλέπωμεν τοὺς ἀγαπημένους — καὶ νὰ γίνωμεν, ὅλα πλέον νὰ γίνουν, κόνις καὶ σκιά καὶ ἀνυπαρξία — ὡτὰν ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδυθίσθης καὶ Σὺ, χωρὶς νὰ ἡμπορῇς νὰ ξαναγυρίσης, πολυαγαπημένη!...

Συγχώρησέ με! ἐπῆρα τὸν πόνο Σου, τὸν ἑκαμὰ ἰδικόν μου, ἐπλάτυνε καὶ ἔγινε, χωρὶς νὰ τὸ θέλω, ἀνθρώπινος καὶ παγκόσμιος. Συχώρησέ με! μὰ πῶς εἰμπορῶ; Καὶ ἂν ἀκόμῃ, ἀπὸ τὸν θάνατον τῶν ἀτόμων ἐπάνω εἰς τὸν τάφον των, πιστεύσω, πῶς ἀναδύεται ἡ Ζωὴ νέα, ἀφθονος καὶ πλουσία, πῶς τὰ φθινοπώρα ἐτοιμάζουν τὴν ἀνοικτικὴν ἀνοιξίαν καὶ οἱ χειμῶνες εἶναι τὸ μαινόμενον στόμα ποῦ χαιρετίζει τὴν παγκοσμίαν καὶ συνολικὴν Ἀνάστασιν καὶ Ἀναρέωσιν — καὶ ἂν πιστεύσω πῶς ἡ Ζωὴ, ὡς Σύνολον, μένει ἀθάνατος πάντοτε — ἀλλοίμονον! πῶς εἰμπορῶ νὰ συγκρατήσω τὸν θρήνον διὰ τὸν τάφον τὸν ἰδικόν μου, διὰ τὸν θάνατον ὅλου αὐτοῦ τοῦ Σήμερον, ποῦ εἶναι ὁροστέρον καὶ εὐδαιμον καὶ πάμφωτον γύρω μου — διὰ τὸν θάνατον τὸν ἰδικόν Σου, φίλη μου, πῶς μοῦ βαρύνει τὰ στήθη καὶ μοῦ κουράζει θανάσιμα τὴν ψυχὴν καὶ σκεπάζει τὰ πράγματα γύρω μου μέ ἓνα βαρὺ καὶ μελαγχολικόν σύννεφον;....

Πάρε λοιπόν, πολυαγαπημένη μου *Κατίνα*, τὴν σκοτεινὴν τροχίαν

ποῦ σοῦ ἐχάραξεν ἡ μαύρη Σου Μοῖρα· πάρε τὸν ἀνήλιον δρόμον, μέ τὴν γαλήνην τῶν τιμίων εἰς τὸ παρθενικὸ μέτωπό Σου, καὶ πάρε τὴν ψυχὴν μας, πολυαγαπημένη.

Ἀφοῦ κατηντήσαμεν βωδοὶ καὶ σταματοῦμεν ἀνήμεροι καὶ ἀπολιθούμεθα, γύρω ἀπὸ τὴν πῦρσιν Σου, ἄνθρωποι καὶ ἡμεῖς, δέξου κἂν εἰς τὰ σκοτάδια τῆς ἀνυπαρξίας Σου τὴν συντροφίαν τῆς ἀγάπης, τοῦ θρήνου καὶ τῆς συντριβῆς μας· πάρε τὸν ἀδελφικὸν σπαργμόν, πάρε τὰς μυχίας εὐχὰς μας διὰ τὸν ἀγύριστον, τὸν μακρυνόν Σου δρόμον:

— Σῦρε, Καλή μας, σ' τὸ καλὸ καὶ σ' τὴν καλὴν τὴν ὥρα . . .

ΣΟΦΙΑ ΜΙΝΕΪΚΟΥ

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

ΜΑΡΚΟΣ ΤΣΑΛΟΥΜΑΣ

Ἡ ἐν Ἰσμαηλίᾳ τῆς Αἰγύπτου ἑλληνικῇ Κοινότητι ἀπώλεσε τελευταῖον ἐν ἀγαπητὸν καὶ ἐκλεκτὸν αὐτῆς μέλος, τὸν ἀείμνηστον

Μάρκον Τσαλουμάν. Ὁ μεταστάς ὑπῆρξεν ἐκ τῶν αὐτοδημιουργικῶν ἐκείνων τέκνων τῆς Μεγάλης Πατρίδος, τὰ ὅποια κατορθώνουν διὰ μόνης τῆς φιλεργίας, τῆς εὐφυΐας καὶ τῆς τιμότητός των, ξένοι εἰς ξένην χώραν, νὰ δημιουργοῦν οὐχ ἥττον ὄνομα, θέσιν, περιουσίαν καὶ ὁρᾶσιν ὄντως ἐθνωφελῆ. Γεννηθεὶς ἐν Αἰρῷ καὶ ἀπορφανισθεὶς τῶν γονέων του ἐν νεαρωτάτῃ ἡλικίᾳ κατέλιπε τὴν γενέθλιον νῆσον καὶ ἐγκαταστάς εἰς Αἴγυπτον ἡδυνήθη βαθμυθὸν καὶ κατ' ὀλίγον καὶ τὴν πατρικὴν κτηματικὴν περιουσίαν κινδυνεύουσιν ἐκ τῶν χρεῶν νὰ διασώσῃ καὶ

τὰς πέντε ἀδελφάς του νὰ ἀποκαταστήσῃ — γνώρισμα τοῦτο τοῦ ἀγνοῦ καὶ βαθέος οἰκογενειακοῦ αἰσθήματος, τὸ ὅποιον χαρακτηρίζει τοὺς ἀπανταχοῦ ξενιτευμένους Ἑλληνας — καὶ θέσιν ἐπίλεκτον νὰ καταλάβῃ ἐν Ἰσμαηλίᾳ, ὅπου ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν ὅλην διετέλεσεν ἀντιπρόσωπος τοῦ προξενείου ἀφιλοκερδῶς καὶ μετ' ἀφοσιώσεως προσφέρων τὰς ὑπηρεσίας του καὶ πρόεδρος τῆς Κοινότητος. Εἰς τὰς ἐπιμόνους καὶ δεξιὰς ἐνεργείας του ὀφείλεται ἡ ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρίας τῆς Διόρυγος προικοδοτήσις τῆς Κοινότητος δι' ἐτήσιον ἐκ 50 λιρῶν ἐπιδόματος, ἐσχάτως δὲ καὶ ἡ παραχώρησις μεγάλου γηπέδου πρὸς εὐρυσίν τῶν κοινοτικῶν ἰδρυμάτων. Ὡς ἔμπορος ὑπῆρξεν ἐντιμότερος εἰς τὰς συναλλαγὰς του, ὥς οἰκογενειάρχης

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiriako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

φιλόστοργος με ἑλληνοπρεπῆ ἰδανικά, ὡς κοινωνικός δὲ ἄνθρωπος εἰλικρινής καὶ ἀξιαγάπητος, ἄδολος ὡς φίλος καὶ θερμός πατριώτης τοὺς πάντας συντρέχων καὶ βοηθῶν. Ὁ δὲ οἰκός του ἦτο τὸ ἐντευκτῆριον τῶν πολιτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν. Διὰ τοῦτο ὁ θάνατός του, ἐν ἡλικίᾳ ἔτι 55 ἐτῶν, ἐλύπησεν οὐ μόνον τὴν ἑμογενῆ ἀλλὰ καὶ τὴν διεθνῇ κοινωνίαν, παρ' ἣ ἀπήλαυνεν ἄκρας ἐκτιμήσεως. Τὴν κηδεῖαν του, γενομένην δημοτελῶς, ἡκολούθησαν ἅπαντα τὰ φιλανθρωπικά σωματεῖα, ἡ διεθνὴς Φιλαρμονική, τὸ Προξενεῖον καὶ πᾶσα ἡ ἑμογενὴς καὶ ξένη αὐτόθι παροικία εἰς ἐνδειξὴν πόνου καὶ ὑπολήψεως εἰλικρινοῦς.

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΤΑΛΑΝΤΟΥ

[Εἰς σκηνάς 9 μετὰ προλόγου, ἦτοι ἐν ὄλῳ 11.]

I

Ἡ κυρία Κουρκουτάκη (εἰς τὸ σαλόνι της).— Καλὲ ἀκοῦτ' ἐκεῖ, ἡ Νινῇ νὰ θέλῃ νὰ ἀνέβῃ εἰς τὴν σκηνήν; Ἔχει, λέγει, μεγάλην κλίσιν εἰς τὸ ὄραμα. Κάθε μέρα ἀπαγγέλλει... Δὲν εἶνε καλὰ αὐτὸ τὸ κορίτσι. Αὐτὸ μοῦ ἔλειπε τώρα, ἡ κόρη μου νὰ γίνῃ θεατρίνα...

Ἡ φίλη τῆς κυρίας (γεροντοκόρη χαιρετήσασα 50 γερ'! φθινόπωρα).— Καλέ, νὰ τὴν παντρέψετε τὸ μόνο γιατρικόν.

Ἡ κυρία Κουρ. κλπ.—Ἐχeis δίκαιον. Καὶ ἐγὼ τὸ ἐσκέφθην αὐτό.

II

— Ἀγάπη μου!

— Λατρεία μου!

Συνηντήθησαν, κρυφὰ ἀπὸ τῆς μαμάδες των, ἕνα ἀνοιξιάτικο δειλινὸ στὴν Κηφισιά, ὁ Τζῶν καὶ ἡ Νινῇ. Τὰ φύλλα ἐφιθύριζαν ὄρκους ἀγάπης. Τὰ συννεφάκια ἐφιλιούντο μετὰ τὰς ἀκτίνας. Τὰ ἀρώματα ἐμεθοῦσαν τῆς πεταλούδας.

Ἡ συνέχεια εἰς τὰς λυρικὰς συλλογὰς τῆς παρελθούσης τεσσαρακονταετίας.

III

Ἀνδρῆσκο μου,

Χθὲς δὲν ἐκοιμήθηκα καθόλου. Διαρκῶς σ' ἐσνύλογίζομαι. Ἀρχίστα νὰ γίνωμαι ἀγροημένη. Μὲ ἔχεις ἀποροφήσῃ ὁλόκληρη. Ἐπὶ τέλους πότε θὰ ἐνοθοῦμε; Μὰ τί φίλ', ἀλήθεια, ἦταν ἐκεῖνο χθὲς βράδιν πίσω ἀπὸ τὸν μπερντέ; Τί γὰνκὸ φίλ', θεέ μου!

1,000, 000, 000, 000, 000, 000, 000 φίλιά. *Ἡ Νινῇ σου.*

IV

«Εὐχαρίστως ἀναγγέλλομεν τοὺς γάμους τοῦ διακεκριμένου ἱατροῦ τῆς πόλεώς μας κ. Νίκου Ἀκινδύνου μετὰ τῆς χαριτωμένης

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

δεσποινίδος Νινῆς Κουρκουτάκη. Τὸ εὐάρμοςτον ξεῦρος ἀπῆλθε μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου εἰς Εὐρώπην». «Ἐστία»

V

Ὁ σύζυγος (κατηγής, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἐκ τοῦ χοροῦ). Γιατί κρυφομιλοῦσες με ἐκείνον τὸν ξανθό;

Ἡ σύζυγος. Ἐγώ;

Ὁ σύζυγος. Αὐτὸ ποῦ σοῦ λέγω. Ἄν τὸν ξανακυτάξῃς, θὰ ἔχωμεν κακὰ ξεμπερδέματα.

Ἡ σύζυγος. (Εἰς τὰ νεῦρα της). Εἰσαι βλάξ.

Ὁ σύζυγος. Ἐγὼ βλάξ;

[Εἰς τὴν σιωπὴν τῆς χορεύτριας ἀκούεται πλατάγισμα ζωηρότατον: Ὁ πρῶτος μπάσος].

Ὁ σύζυγος. Παληογυναῖκα!

Ἡ σύζυγος. (Αἰποθυμεῖ).

VI

Ἡ σύζυγος (ἀνοιγνοῦσα τὰς ἀγκάλας). Εἶμαι εὐτυχὴς κοντὰ σου.

Ὁ τρίτος. (Ἀνήσυχος). Μὰ εἰσαι βεβαία ὅτι θὲν θὰ ἔλθῃ ὁ Νίκος;

Ἡ σύζυγος (γελῶσα). Μὰ τί φοβᾶσαι; Αὐτὸς πάει στὸν Πειραιᾶ. (Μετὰ τινά σιωπὴν). Ἀγάπη μου!

Ὁ τρίτος. Λατρεῖά μου!

[Τὸ κοιδοῦνι τῆς ἐξώπορτας κινεῖται. Ἀνασάτωσις σιὸ σπίτι. Ὁ σύζυγος ἐπιστρέφει. Ὁ τρίτος κορόβεται. Ἡ σύζυγος δὲν προφθάνει νὰ ἐνδύσῃ].

Ὁ σύζυγος. Ἀθλία! (Ἀναζητεῖ τὸ περιστροφον. Ἀδειασό).

[Ὁ τρίτος φέγγει. Ὁ σύζυγος μαίνεται κατὰ τῆς συνζύγου. Ἡ σύζυγος περιούρει δι' ὕβρεω τὸν σύζυγον].

VII

«Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α'.

Ἐπειδὴ...

Ἐπειδὴ...

Ἐπειδὴ...

Διὰ ταῦτα

Κηρύσσομεν διαλελυμένον τὸν μεταξὺ τοῦ Νίκου Ἀκινδύνου καὶ τῆς Νινῆς Κουρκουτάκη ὑφιστάμενον γάμον καὶ καταδικάζομεν τὴν ἐναγομένην εἰς τὰ ἔξοδα καὶ τέλη».

VIII

Μετὰ ἓν ἔτος: Ἡ χθεσινὴ ἀπαγωγή.

«Χθὲς τὴν νύκτα ὁ κ. Κοκοράκης ἀπήγαγεν ἐκονσόως, νεαρὰν ζωτοχήραν, τὴν Ν. Κ. ἐκ τοῦ πατρικοῦ της οἴκου. Οἱ ἀλληλοαπαχθέντες ἄγνωστον ποῦ ἔπρξαν τὴν φωλεάν των. Τὸ σκανδαλῶδες εἶνε ὅτι ὁ κ. Κοκοράκης εἶνε ἔγγαμος καὶ πατὴρ πέντε τέκνων». «Ἐσπερινή»

IX

Ἀπὸ αὐρίον ἐτοιμασθῆτε!

«Ἀρχίζομεν νὰ δημοσιεύωμεν λεπτομερεῖας περὶ τῆς προχθεσινῆς μυστηριώδους ἀπαγωγῆς. Ἐπεισόδια ἀφανιάστον γοητείας. Γνωστὰ

πρόσωπα τῆς Ἀθηναϊκῆς ἀριστοκρατίας ἀναμειγμένα. Θὰ κατα-
πλήξῃ, θὰ συναρόπασῃ τὸ νέον ἀνάγνωσμά μας, ἡ «Νινῇ».

[Αἱ ἑννέα ἐκ τῶν ἑνδεκα ἐφημερίδων τῶν Ἀθηνῶν.]

X

Μετὰ τρεῖς μῆνας.

«Νέος καλλιτεχνικός ἀστήρ θὰ ἀνατείλῃ αὖριον ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ «Βαριετέ». Ἡ περικαλλῆς κυρία Κ* ἀπεφάσισε νὰ ἀνέλθῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ θὰ ἐμφανισθῇ διὰ πρώτην φοράν, ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Μαριάνθη Ὑακίνθου, εἰς τὴν «Κυρίαν τοῦ Μαξιμί». Πολλὰ τὰ καλὰ λέγονται. Ὅλα τὰ εἰσιτήρια ἐξηγντήθησαν ᾗδῃ».

[Ἡ συνέχεια εἰς τὰ παρασκήνια τοῦ θεάτρου, εἰς τῆς μυρωαῖες καὶ τὰ αὐτοκίνητα.]

Εἰς τὸ Ντορέ.

Ἡ γνωστὴ γεροντοκόρη (βαίνοσα ἤδη πρὸς τὸ 52ον φθινόπωρον). Καλὲ, ἐφαίνετο ἀπὸ μικρὴ ὅτι θὰ ἐγίνετο ἡθοποιός. Ἡ μητέρα τῆς μοῦ ἔλεγε ὅτι ἡ Νινῇ εἶχε πάντοτε μεγάλῃν κλίσιν εἰς τὸ δρᾶμα. Μὰ αὐτὴ ἡ κλίσις, θεέ μου! θαύματα κάνει.

Ὁ κριτικός (διοπροσοδός καὶ ἀνθοφορῶν). Μεγάλῃ ἡθοποιός, ἀφοῦ μπορεῖ τὸ δρᾶμα νὰ τὸ μετατρέπῃ εἰς κωμωδίαν καὶ τὴν κωμωδίαν εἰς δρᾶμα.

Ἡ γεροντοκόρη. Νά! Κατὰ τὴ φωνή... Ἡ Νινῇ...

[Περὶ ἡ Νινῇ ἐφ' ἀμάξης. Ὑποτίθεται ὅτι εἶνε ἡ Νινῇ, διότι ἐν τεράστιον καπέλλο, τὸ ὁποῖον ἀρχίζει ἀπὸ τὸ ἐν μέρος τῆς ἀμάξης καὶ φθάνει εἰς τὸ ἄλλο, ἀποκρίπτει ἐπιτελῶς τὸ πρόσωπον].

Ἡ συνέχεια αὐτὴν τὴν φοράν εἰς τὸ Παλαιὸν Φάληρον. Εἶνε ἐλευθέρῃ ἡ φαντασία τοῦ ἀναγνώστου νὰ συμπληρώσῃ τὸν ἐνδεκάλογον τῆς ἐξελιξέως ἑνὸς τόσο μεγάλου καλλιτεχνικοῦ ταλάντου...

[18 Αὐγούστου 1911.]

Δ. Ι. Κ.

Λαμπρὰ συνεννόησις

Ὁ κύριος. — Ἀκουσε, Γιάννη! ἀπόψε ποῦ θὰ ἔχω καλεσμένους στο τραπέζι, θὰ σε φωνάξω Ζάν. Ἀκουσες;

Ὁ ὑπηρέτης. — Πολὺ καλὰ, ἀφέντη. Κ' ἐγὼ πῶς θὰ σὰς φωνάξω;

Ὁ κύριος (μὲ θυμὸν). — Βλᾶκα!

Ὁ ὑπηρέτης. — Βλᾶκα; Πολὺ καλὰ, ἀφέντη...

ΠΙΝΑΞ
ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
Ἑορτολόγιον, Μηνολόγιον	1—10
Μῦθοι τῆς ζωῆς — Ἡ πέτρα τοῦ θρόνου, ὑπὸ ἸΩ. ΖΕΡΒΟΥ	11
Φιλολογικὴ πινακοθήκη, εἰκόνες καὶ σκιαγραφαὶ ποιητῶν	15
Στὴ γυναικα, ποίημα Κ. Ι. ΦΡΙΛΙΓΓΟΥ	18
Ἡ Ἀθήνα, ποίημα ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ	19
Φωτογραφίες Ἰνδιάνικες, ἐπὶ εἰκόνες ὑπὸ Κ. ΑΝΝΙΝΟΥ	21
Παραφράσεις ἐξ ἀρχ. ποιητῶν (Ζηροδότου) ὑπὸ ἸΩ. ΠΟΛΕΜΗ	26
Νέοι ποιηταὶ — «Ρυθμοὶ» ὑπὸ ΔΗΜΟΣΘ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	27
Ἐπίγραμμα εἰς σχολαστικὸν ἀπικολόγον, ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	28
Τιμωνιάς ἢ Τιμων ὁ Φιλαλήθης Ἀθηναῖος, ὑπὸ Γ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ	29
Σκίτσα Κων. λεως — Ἡ πλῆσις τοῦ Πέραν καὶ ἡ κόρη τῆς	32
Σημειώσεις ἐξ Ἀβησσυνίας ὑπὸ ΑΛΕΞ. ΣΑΡΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ	33
Εἰς γεῦμα λογίων, ἐπίγραμμα ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	38
Στὴ γλώσσα, ποίημα ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΕΦΕΡΙΑΔΗ	39
Οἱ συνομόται κατὰ τῆς καθαρευούσης, γελοιογραφία	40
Ἀναμνήσεις Ἐπιθεωρητοῦ — Τὰ παράπονα, μετὰ τισσά- ρων γελοιογραφιῶν ὑπὸ Α. ΤΡΑΥΛΑΝΤΩΝΗ	41
Ἑσπερινός, ποίημα Γ. ΔΡΟΣΙΝΗ	47
Συμβουλαὶ διὰ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα εἰς τὸν μικροσκοπικὸν βαπτισμὸν μου, ποίημα σατυρικόν, ὑπὸ Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ	48
Σκέψεις καὶ γινῶμαι	50
Ὁ πιλότος τοῦ Δὰρ Μπογάζ, γαντικὸν διήγημα μετὰ 9 εἰκόνων, ὑπὸ Κ. Ν. ΡΑΔΟΥ	51
Εἰλικρίνεια ὑπερηγρίας, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογραφίας	62
Ὁ θεὸς μου Κωστής, διήγημα ὑπὸ ΣΠΥΡΟΥ ΜΕΛΑ	63
Βούλγαρος Ἰερεὺς εἰς τὴν Μακεδονίαν, γελοιογραφία	68
Ἡ ἀγυρτεία ἐν τῇ ἱατρικῇ, ὑπὸ Β. ΚΙΟΛΕΜΕΝΟΓΛΟΥ	69
Ἀγριολούλουδα, ποίημα ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ	72
Σκέψεις περὶ αὐτοκτονίας, μελέτη ὑπὸ ΧΡ. ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ	73
Μοιάξεις τῆς θάλασσης! ποίημα ὑπὸ ΣΠ. ΙΓΓΛΕΣΗ	76
Ὁ τελευταῖος Βεζύρης τῆς Πελοποννήσου, ἱστορικὴ σελίς ὑπὸ Δ. Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΟΥ	77
Κοιμᾶται, ποίημα Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ	80
Ἀγὼν περὶ τὴν ὕλην, μελέτη μετὰ 6 ἐπεξηγηματικῶν σχη- μάτων ὑπὸ ΑΝΔΡ. ΒΑΛΛΙΑΝΑΤΟΥ	81

	Σελ.
Στὰ δυὸ πρωτοπαλλήκαρα τῆς ἐθνικῆς γλώσσης, ποίημα μετὰ γελοιογραφίας ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	89
Σπαρτιατικά, χαρακτηρισμοὶ καὶ ἀποφθέγματα	90
Ἑλληνίδες ζωγράφοι — Κική Γιαννοπούλου	92
Ἡ ἑλληνικὴ σημαία, ἱστορικὸν σημεῖωμα	93
Ἔλα, ποίημα ΜΑΡΙΚΑΣ ΚΑΡΑΚΑΣΗ ΠΙΠΙΖΑ	95
Ξαναγυρίζει ἡ ζωὴ, δραμῆτιον τοῦ Savatino Lopez μετὰ 6 σχετικῶν εἰκόνων κατὰ μετάφρ. Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑ	97
Στὴ μαννοῦλα μου, ἐκ τῶν τοῦ Ἀἵνε, ὑπὸ ΧΛΩΗΣ ΜΥΡΩΝΟΣ	110
Ἦταν ἐκείνη! διήγημα ἐκ τῶν τοῦ Ἀντ. Τόξωφ, κατὰ μετάφρασιν ΑΓΑΘ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ	111
Ἀκίνδυνον φάρμακον, εἰσράπτεον μετὰ γελοιογραφίας	116
Ἡ ἀκρίδα, ἐπαρρησιακὴ ἡθογραφία μετὰ 10 γελοιογραφιῶν, ὑπὸ Π. Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ	117
Ἡ Γαλάτεια, ποίημα Γ. ΣΟΥΡΗ	123
Πολύτιμος σκύλος, διήγημα κατὰ μετάφρασιν Κ. Σ. ΚΟΚΟΛΗ	124
Ἡ λογικὴ τῶν μικρῶν, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογρ.	126
Ἡ «Βίβλος τοῦ Διαβόλου», σημεῖωμα	127
Παροιμίαι ἀντίστοιχοι — ἀρχαῖαι καὶ νέαι	128
Ἕνας γάμος στὴ Μολδαύα, ὑπὸ Ν. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ	129
Ποίας γλώσσας δὲν κατέχει, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογρ.	132
Τὸ πρόβλημα, μετὰ γελοιογρ. ὑπὸ ΣΠΥΡΟΥ ΜΕΛΑ	133
Σκόρπια φύλλα	135
Τὸ γλωσσικὸν ζήτημα καὶ οἱ ξενικοὶ δάκτυλοι, ποίημα σατυρικὸν ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	136
Τὸ μωρό, εἰθνημογραφικὸν διήγημα, κατὰ μίμησιν, μετὰ 5 γελοιογραφιῶν ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	138
Ἡ ζωὴ τῶν πεθαμμένων, ποίημα ΙΩ. ΠΟΛΕΜΗ	142
Τὰ ἑλληνικὰ παράσημα, ἱστορικὸν σημεῖωμα	143
Σύγχυσις κοκκάλων, εὐτράπτεον μετὰ γελοιογρ.	144
Νησιωτικὰ διηγήματα — Ἀννέτα, μετὰ 6 εἰκόνων, ὑπὸ ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ	145
Τὰ μάτια τῆς, ποίημα ὑπὸ ΛΑΜΠΡΟΥ ΠΟΡΦΥΡΑ	155
Τὸ χαράτσι, ἱστορικὸν σημεῖωμα ὑπὸ ΜΙΧ. ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΟΥ	156
Παρεξήγησις, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογραφίας	159
Ἡ «Κόρη τῶν Ἀθηνῶν», ἱστορ. σημεῖωμα μετὰ 7 εἰκόνων	160
Ὁ θεὸς καὶ ὁ γείτονας, γρῶμικὸν ἐκ τῶν τοῦ Σααδῆ	163
Ὁ θάνατος τῶν θεῶν, μετάφρ. ΑΣΠΑΣΙΑΣ ΦΩΚΑΕΩΣ	164
Νεοελληνικαὶ Μονομαχίαι, μετὰ 4 γελοιογρ. ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	168
Σοφὰ λόγια	170
Τρωλοδύται, μελέτη ὑπὸ ΑΘ. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ	171
Τραγοῦδι τοῦ τρυγητοῦ, ὑπὸ Κ. ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ	174
Ἀπὸ τὰς σκέψεις μου, ὑπὸ ΑΓΓΕΛ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ	175
Animula Blandula, τετραστίχον ὑπὸ ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ	176
Ἐπὶ τῇ φαντασίᾳ τοῦ ἀντιτύπου, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000	177

Στὴν ὄρφανή μου κόρη, ποίημα Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΟΥ	Σελ. 183
Δύο μητέρες — Ἡ ζωή, ποίηματα ΕΛΕΝΗΣ ΛΑΜΑΡΗ	184
Τὸ καρτέρι — Κυνήγι γυναικῶν, γέλοιος. ΗΛ. ΚΟΥΜΕΤΑΚΗ	185
Θέρμαι Κουρτζή «Courtigibad», μετὰ ἐπὶ εἰκότων	186
Κύματα καὶ κύματα, ποίημα Κ. Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ	192
Ἰταλογράφοι Ἰόνιοι, βιβλιογραφικὴ μελέτη ἐπὶ ΗΛ. ΤΣΙΤΣΕΛΗ,	195
Κυνηγὸς καὶ τζιτζηκας, μῦθος ἐπὶ ΕΛΕΝΗΣ ΣΒΟΡΩΝΟΥ	200
Ἡ πρώτη Εἰσαγωγή τοῦ καφέ καὶ τοῦ καπνοῦ ἐν Τουρ- κίᾳ, ἐπὶ Ν. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ	201
Ἡ ἀγνώριστη, μετ' εἰκότος, ποίημα τοῦ ΔΙΟΝ. ΣΟΛΩΜΟΥ	204
Σκέψεις καὶ γνώμαι	205
Ἐπαρχ. διηγ.—Ὁ Μάγκalos, ἐπὶ ΓΡΗΓ. Δ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ	206
Λησμονημένοι στίχοι, ἐπὶ ΙΩ. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΙΟΠΟΥΛΟΥ	220
Τελευταὶ ἀρχαίαν — Θεσμοφύβια, ἐπὶ Χ. Π. ΚΑΛΑΪΣΑΚΗ	221
Ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ, εὐτράπ. μετὰ γέλοιος	222
Θαῦμα πολυγλωσσίας, ἱστορικὸν σημεῖωμα	223
Ἡ ἀποκρηὰ εἰς τοὺς δρόμους τῆς Κ' λεωσ, γέλοιος. εἰκὼν	224
Ἡ Γλυκοφιλοῦσα τῆς Πέτρας, λαογραφικὴ παράδοσις, μετ' εἰκότων, ἐπὶ Ν. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ	225
Ἐπιτύμβιον εἰς φθονερὸν, ἐπὶ ΣΑΤΑΝΑ	231
Ὁ πύργος τοῦ Ἀλιβέρη, διήγημα ἐπὶ Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ	232
Σύντομος ἐγκυκλοπαιδεία	240
Ἐνστασις ἀνγλικιότητος, ἀπὸ τὰ δικαστικά παράξενα	241
Ὁ ἀποχαιρετισμὸς τοῦ ναύτου, ποίημα ΑΡΙΣΤ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΥ,	242
Τὸ Κίερον, ἀναμνηστικὸν μετὰ 4 εἰκότων ἐπὶ ΘΕΟΔ. ΞΕΝΟΥ	243
Φιλολογικαὶ ἐσπερίδες, γέλοιος. εἰκὼν	253
Λυρικὲς σάτυρες, ἐπὶ ΙΩ. ΖΕΡΒΟΥ	254
Ὁ Κακόγλωσσος — Ὁ δξύθυμος, ἀνθρώπινοι χαρακτῆρες, ἐπὶ ΑΝΔΡ. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ	255
Συζυγικαὶ παρατηρήσεις, εὐτράπ. μετὰ γέλοιος	256
Ὁ Νιάγρος, ἡπειρωτικὸν διήγημα ἐπὶ ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗ	257
Ξανθὴ ἐπὶ παραγγελία	267
Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν Ἑμερσον, ἐπὶ Θ. ΦΛΩΡΑ	268
Τὸ γλωσσικὸν εἰς τὰς ἐπαρχίας, γέλοιος. εἰκὼν	272
Ὁ Πειρασμός, διήγημα ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν μοναστηριῶν, μετὰ δύο εἰκότων, ἐπὶ Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΥ	273
Στὸ ραὸ τῆς ἀγάπης, ποιήματα Μ. ΣΙΓΟΥΡΟΥ	279
Ἡ ἐν Κερκύρᾳ Σχολὴ τῶν Ἐφεδρῶν, σημεῖωμα μετ' εἰκόν.	280
Σχέσεις πολὺπλοκοί, σατυρικὸν τετράστ. τοῦ Δ. Σολωμοῦ.	282
Εἰς τοὺς γάμους Πίπη Καρρέ καὶ Δέσπως Συννεφιά, ἐπὶ Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ	283
Τὸ θαῦμα τοῦ Σὰν Τζενάρο, ἐπὶ Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑ	285
Τὰ παιγνίδια τῶν μικρῶν, ἀνέκδ. μετὰ γέλοιος	288
Τὸ γιαιτρικόν, κωμωδία μονόπρακτος, ἐπὶ ΙΩ. ΔΕΛΗΚΑΤΕΡΙΝΗ	289
Εἰς κυρίαν ἐπεσκευασμένην, ἐπίγραμμα ἐπὶ ΣΑΤΑΝΑ	296

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

	Σελ.
Οἱ κόρες τοῦ Ἑβραίου, διήγημα ὑπὸ ΔΗΜΟΣΘ. ΒΟΥΤΥΡΑ . . .	297
Παρηγορητικὴ πληροφορία, ἀνέκδ. μετὰ γελιογορ	304
Περὶ τοῦ εἰκονογραφικοῦ κύκλου τῆς Θεοτόκου παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς, μελέτη ὑπὸ Γ. ΒΕΓΛΕΡΗ	305
Ὁ ὄρθρος τῶν ψυχῶν, ὑπὸ ΙΩ. ΓΡΥΠΑΡΗ	313
Σὰν ἐρθῇς — ἀπολησμονιάρες, ὑπὸ ΛΕΑΝ. ΠΑΛΑΜΑ	314
Ἑλληνικαὶ εἰκόνες — Ἡ Τσιτσιμίδα, εὐθυμογραφικὴ ἡθογραφία μετὰ ὁ γελιογορ. ὑπὸ ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ	315
Οἱ δύο, ποίημα Γ. ΜΑΡΚΟΡΑ	320
Δίπλα στὸ λείψανο, ἡθογραφία ὑπὸ Ε. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΟΥ . . .	321
Νέοι ποιηταὶ — Γυρισμός, Ρόδα — ποιήματα καὶ προσωπογραφία ὑπὸ ΡΩΜΟΥ ΦΙΛΥΡΑ	327
Αἵτησις προστασίας, γελιογραφικὴ παράστασις	328
Ἡ Παναγία τοῦ Τούσα Μπότσαρη, διήγημα μετὰ δύο εἰκόνων ὑπὸ ΑΝΔΡ. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΗ	329
Ἑσπερινὴ θλίψι, ποιημ. Μ. ΣΙΓΟΥΡΟΥ	332
Σιλουέτες τοῦ δρόμου — Ὁ Στραγαλατζῆς, ἡθογράφημα μετὰ 5 γελιογραφικῶν ὑπὸ ΙΩΑΝ. ΠΗΛΙΚΑ	333
Εἰς γέρον γυναικοθήραν, ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	336
Νεκρολογία — Κ. Χατζηϊωάννου, μετ' εἰκόνας	337
Δὲν θέλω, ποίημα ὑπὸ ΕΛΕΝΗΣ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ	339
Ἱστορικαὶ Σελίδες — Θανάσης Βάγιας, μελέτη ὑπὸ ΧΡ. ΔΑΛΛΑ .	340
Σμυρνεῖκες ζωγραφίαι, ποιηματάκια ὑπὸ ΣΥΛΒΙΟΥ	351
Τὸ πνεῦμα τῶν παιχιδίων, ὑπὸ Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ	353
Διὰ τῆς ἱεραρχικῆς ὁδοῦ, εὐτρ. μετὰ γελιογορ	356
Νεκρολογία — Δ. Γ. Κωνσταντινίδης	357
Ἀργὰ ποῦ φεύγει ὁ καιρός, ποίημα ὑπὸ Α. Ε. ΔΙΑΦΑ	359
Μιὰ ματιὰ εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος, ὑπὸ Ν. Δ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ . . .	361
Ὁ «Πανιώνιος» τῆς Σμύρνης, σημείωμα	365
Ἐδῶ κ' ἐκεῖ	366
Τύποι καὶ σιλουέτες, ὑπὸ ΡΕΒΒΕΚΑΣ	368
Ἀπὸ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην — Τὰ γένεια, ὑπὸ Τ. ΔΑΜΠΡΗ .	371
Ἀπὸ τὸν κύκλον τῆς γυναικείας δράσεως, Αἰκατερόνῃ Ζλατιάνου, ὑπὸ ΕΛΕΝΗΣ ΛΑΜΑΡΗ	372
Ἀρβανίτισσα, ποίημα ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗ	374
Ἀποκρηάτικο γλέντι, διήγημα ὑπὸ ΚΩΣΤΑ Π.	375
Φυσιογνωμιαί ἐκ τοῦ Ἑξωτερικοῦ, Ἀνδρέας Ἡλιάδης	383
Συνειθισμέναι ἱστορίαι, ὑπὸ ΧΡ ΒΑΣΙΛΑΚΑΚΗ	385
Μάταιος λογισμός, ποίημα ὑπὸ ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ	389
Φιλολογικὰ μνημόσυνα, ὑπὸ ΣΟΦΙΑΣ ΜΙΝΕΪΚΟΥ	390
Μάρκος Τσαλουμάς, νεκρολογία	393
Ἐξέλιξις καλλιτεχνικοῦ ταλάντου, ὑπὸ Δ. Ι. Κ.	394

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias

Restrictions apply.

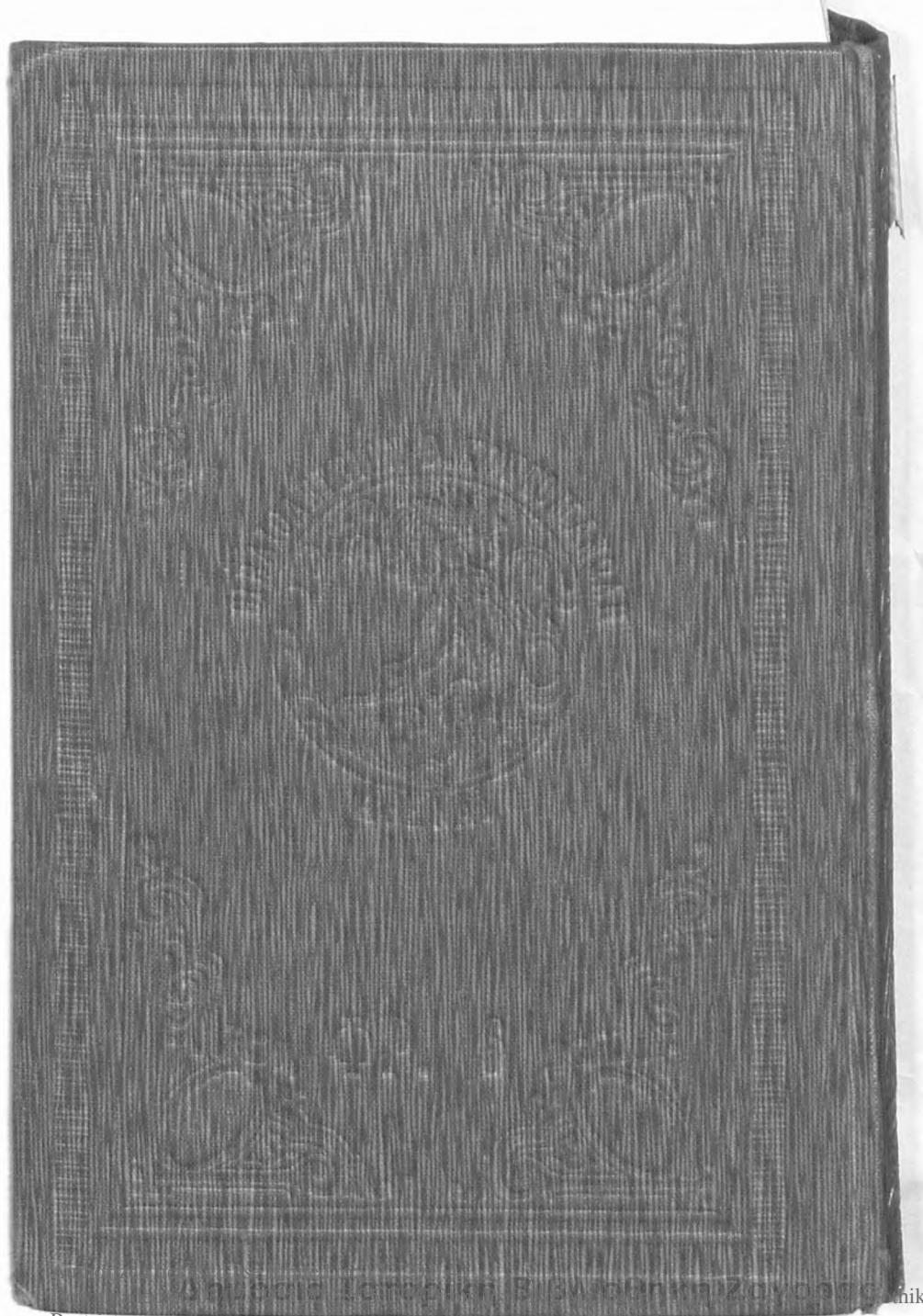
Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Refia Apothecio Dimosias Istor
Restrictions apply.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 20:38:25 UTC from Psifiko Apothefio Dimosias

Restrictions apply.

Restrictions apply.